TÖÖSEADUSANDLUS

KEHTIVATE NORMATIIVAKTIDE KOGUMIK

Teine, täiendatud väljaanne

A-27637 III

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU JUURES ASUV
JURIIDILINE KOMISJON

TÖÖSEADUSANDLUS

KEHTIVATE NORMATIIVAKTIDE KOGUMIK

Teine, täiendatud väljaanne

KIRJASTUS «EESTI RAAMAT»
TALLINN 1966

331
T98

2
Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
67103

Käesoleva kogumiku esimene väljaanne ilmus 1964. a. Kogumiku teise trüki ettevalmistamisel on juurde võetud uusi normatiivseid akte ning viidud kogumikus olevad aktid kooskõlla vahepeal seadusandluses tehtud muudatustega ja täiendustega. Seega sisaldab käesolev kogumik täiendatud kujul Eesti NSV territooriumil kehtiva Tööseaduste koodeksi sätteid, mis käesoleval ajal ei ole oma kehtivust kaotanud, samuti ka tähtsamaid tööliste ja teenistujate tööd reguleerivaid NSV Liidu ja Eesti NSV seadusi, seadlusi, määrusi ja korraldusi. Kogumikku on sisse võetud ka NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee, Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu ja NSV Liidu ja Eesti NSV Ülemkohtu juhendavaid akte tööõiguslike normide rakendamiseks.

Rahalised väärtused tuuakse normatiivaktides kehtivas hindade mastaabis.

Normatiivaktid on avaldatud 1. detsembri 1965. a. seisuga.

Kogumiku koostamisest võtsid ühiskondlikus korras osa Tartu Riikliku Ülikooli õigusteaduskonna dots. J. Mäll, Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu juriidilise konsultatsiooni juhataja H. Dolgopolova ja Eesti NSV Prokuratuuri tsiviilkohtu järelevalve osakonna ülem, kolleegiumi liige K. Plutus.

I

ÜLDSÄTTED

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI KONSTITUTSIOON

(PÕHISEADUS)

(Väljavõte)

I peatükk

§ 4. Eesti NSV majanduslikuks aluseks on sotsialistlik majandussüsteem ja tootmisriistade ning -vahendite sotsialistlik omandus, mis on kindlustunud kapitalistliku majandussüsteemi likvideerimise, tootmisriistade ning -vahendite eraomanduse kaotamise ja inimese teise inimese poolt ekspluateerimise hävitamise tulemusena.

§ 5. Sotsialistlik omandus Eesti NSV-s esineb kas riikliku omanduse (kogu rahva vara) või kooperatiiv-kolhoosliku omanduse kujul (üksikute kolhooside omand, kooperatiivkoondiste omand).

§ 6. Maa, maapõuevarad, veed, metsad, tehased, vabrikud, kaevandused, murrud, raudtee-, vee- ja õhutransport, pangad, sidevahendid, riigi poolt organiseeritud põllumajanduslikud suurettevõtted (sovhoosid, masina-traktorijaamad jne.), samuti ka kommunaalettevõtted ja põhiline elamufond linnades ja tööstusasulais on riigi omand, s. o. kogu rahva vara.

§ 7. Kolhooside ja kooperatiivsete organisatsioonide ühiskondlikud ettevõtted koos nende elusa ja eluta inventariga, kolhooside ja kooperatiivsete organisatsioonide poolt toodetavad saadused, samuti ka nende ühiskondlikud ehitused moodustavad kolhooside ja kooperatiivsete organisatsioonide ühiskondliku, sotsialistliku omandi.

Peale ühiskondlikust kolhoosimajapidamisest saadava põhisissetuleku on igal kolhoosiperel isiklikuks kasutamiseks väike õueaiamaa ja isiklikuks omandiks abimajapidamine õueaiamaal, elumaja, tootlikud kariloomad, kodulinnud ja põllumajanduslik väikeinventar — vastavalt põllumajandusliku artelli põhikirjale.

§ 8. Kolhooside käes olev maa kinnistatakse neile tasuta ning tähtajata kasutamiseks, s. o. põliselt.

§ 9. Sotsialistliku majandussüsteemi kõrval, mis on Eesti NSV-s valitsevaks majandusvormiks, on seadusega lubatud üksik-

talupoegade ja käsitööliste väike, isiklikule tööle rajatud ning ilma võõra tööjõu ekspluateerimiseta eramajapidamine.

§ 10. Seadus kaitseb kodanike isikliku omanduse õigust nende töötuludele ja säästudele, elumajale ja kodusele abimajapidamisele, koduse majapidamise inventarile ja tarbeesemeile, isikliku tarbimise ja mugavuse esemeile, samuti ka kodanike isikliku omandi pärimise õigust.

§ 11. Eesti NSV majanduslikku elu määrab ja suunab riiklik rahvamajandusplaan ühiskondliku rikkuse suurendamise, töörahva ainelise ja kultuurilise taseme järjekindla tõusu, NSV Liidu sõltumatuse kindlustamise ja ta kaitsevõime tugevdamise huvides.

§ 12. Töö on Eesti NSV-s iga töövõimelise kodaniku kohuseks ja auasjaks — põhimõttel: «kes ei tee tööd, see ei pea ka sööma». Eesti NSV-s teostatakse sotsialismi põhimõtet: «igaühelt tema võimete kohaselt, igaühele tema töö järgi».

VIII peatükk

Kodanike põhiõigused ja põhikohustused

§ 89. Eesti NSV kodanikel on õigus tööle, s. o. õigus olla kindlustatud tööga, kusjuures nende töö eest tasutakse vastavalt töö hulgale ja kvaliteedile.

Õigus tööle kindlustatakse rahvamajanduse sotsialistliku organisatsiooniga, nõukogude ühiskonna tootlike jõudude järjekindla kasvuga, majanduskriiside võimaluse kõrvaldamisega ja tööpuuduse likvideerimisega.

§ 90. Eesti NSV kodanikel on õigus puhkusele.

Õigus puhkusele kindlustatakse töölistele ja teenistujaile seitsmetunnilise tööpäeva kehtimapanekuga ja tööpäeva lühendamisega kuue tunnini real kutsealadel, kus on rasked töötingimused, ja nelja tunnini tsehhides, kus on eriti rasked töötingimused; töölistele ja teenistujaile iga-aastase palgalise puhkuse kindlaksmääramisega; laialdase sanatooriumide, puhkekodude ja klubide võrgu töörahvale kasutada andmisega.

§ 91. Eesti NSV kodanikel on õigus ainelisele kindlustusele nii vanaduses kui ka haiguse ja töövõime kaotamise korral.

Seda õigust kindlustavad tööliste ja teenistujate sotsiaalkindlustuse laialdane arendamine riigi kulul, töörahvale tasuta arstiabi võimaldamine, laialdase kuurortide võrgu töörahva kasutusse andmine.

§ 92. Eesti NSV kodanikel on õigus haridusele.

Seda õigust kindlustavad üldine kohustuslik kaheksaklassiline haridus, üldhariduslikku polütehnilise keskhariduse, kutsehariduse ning keskerihariduse ja kõrgema hariduse laialdane arendamine õppetöö ning elu ja tootmise seostamise alusel, õhtuse ja mitte-

statsionaarse hariduse igakülgne arendamine, iga liiki hariduse tasuta andmine, riiklike stipendiumide süsteem, emakeelne õpetus koolides, töörahvale tehastes, sovhoosides ning kolhoosides tasuta tootmisalase, tehnilise ja agronoomilise õpetuse organiseerimine.

§ 93. Naisele antakse Eesti NSV-s mehega võrdsed õigused kõigil majandusliku, riikliku, kultuurilise ja ühiskondlik-poliitilise elu aladel.

Nende õiguste teostamise võimaluse kindlustavad naistele meestega võrdse õiguse andmine tööle, töötasule, puhkusele, sotsiaalkindlustusele ja haridusele, ema ja lapse huvide riiklik kaitse, riiklik abi lasterikastele ja vallasemadele, raseduse puhul naisele puhkuse andmine palga edasimaksmisega, laialdane sünnitusmajade, lastesõimede ja lasteaedade võrk.

§ 94. Eesti NSV kodanike üheõiguslikkus, sõltumata nende rahvusest ja rassist, kõigil majandusliku, riikliku, kultuurilise ja ühiskondlik-poliitilise elu aladel on vankumatuks seaduseks.

Seadus karistab igasugust otsest või kaudset kodanike õiguste kitsendamist või, vastupidi, otseste või kaudsete eesõiguste kehtimapanekut sõltuvalt kodanike rassilisest või rahvuslikust kuuluvusest, samuti ka igasugust rassilise või rahvusliku erandi tegemise, vihkamise või halvustamise jutlustamist.

§ 95. Kodanike südametunnistuse vabaduse kindlustamiseks on Eesti NSV-s kirik riigist ja kool kirikust lahutatud. Kõigil kodanikel on usukultuste toimetamise vabadus ja usuvastase propaganda vabadus.

§ 96. Vastavalt töörahva huvidele ja sotsialistliku korra kindlustamiseks tagatakse Eesti NSV kodanikele seadusega:

a) sõnavabadus,
b) trükivabadus,
c) koosolekute ja miitingute vabadus,
d) tänavarongkäikude ja demonstratsioonide vabadus.

Neid kodanike õigusi kindlustab trükikodade, paberitagavarade, ühiskondlike hoonete, tänavate, sidevahendite ja muude nende õiguste teostamiseks vajalike materiaalsete tingimuste andmine töörahvale ja tema organisatsioonidele.

§ 97. Vastavalt töörahva huvidele ja rahvahulkade organisatsioonilise isetegevuse ning poliitilise aktiivsuse arendamiseks tagatakse Eesti NSV kodanikele õigus ühineda ühiskondlikesse organisatsioonidesse: ametiühinguisse, kooperatiivkoondistesse, noorsoo-organisatsioonidesse, spordi- ja riigikaitse-organisatsioonidesse, kultuurilistesse, tehnilistesse ja teaduslikesse ühinguisse; kõige aktiivsemad ja teadlikumad kodanikud töölisklassi, töötava talurahva ja töötava intelligentsi ridadest ühinevad aga vabatahtlikult Nõukogude Liidu Kommunistlikku Parteisse, kes on töörahva eesmine väesalk tema võitluses kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest ja töörahva kõigi, nii ühiskondlike kui ka riiklike organisatsioonide juhtiv tuumik.

§ 98. Eesti NSV kodanikele kindlustatakse isikupuutumatus. Kedagi ei tohi vahistada muidu kui kohtu määruse põhjal või prokuröri sanktsiooniga.

§ 99. Kodanike korteripuutumatus ja kirjavahetuse saladus on seadusega kaitstud.

§ 100. Eesti NSV annab varjupaigaõiguse välisriikide kodanikele, keda töörahva huvide kaitsmise, teadusliku tegevuse või rahvusliku vabadusvõitluse pärast taga kiusatakse.

§ 101. Iga Eesti NSV kodanik on kohustatud Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Konstitutsioonist kinni pidama, seadusi täitma, töödistsipliini pidama, ausalt ühiskondlikesse kohustustesse suhtuma ja sotsialistliku ühiselu reegleid austama.

§ 102. Iga Eesti NSV kodanik on kohustatud hoidma ja tugevdama ühiskondlikku, sotsialistlikku omandit kui nõukogude korra püha ja puutumatut alust, kui kodumaa rikkuse ja võimsuse allikat, kui kogu töörahva jõuka ja kultuurse elu allikat.

Isikud, kes ühiskondlikku, sotsialistlikku omandit ohustavad, on rahvavaenlased.

§ 103. Üldine sõjaväekohustus on seaduseks.

Sõjaväeteenistus NSV Liidu relvastatud jõudude ridades on Eesti NSV kodanike aukohuseks.

§ 104. Isamaa kaitsmine on Eesti NSV iga kodaniku püha kohus. Kodumaa reetmist — vandemurdmist, üleminekut vaenlase poole, riigi sõjalise võimsuse kahjustamist, salakuulamist — karistatakse seaduse täie rangusega kui kõige raskemat kuritegu.

VNFSV TÖÖSEADUSTE KOODEKSI KEHTIMAPANEKU KOHTA

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 31. oktoobri 1946. a. seadlus

Vastavalt NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusele 6. novembrist 1940 panna Eesti NSV territooriumil alates 1. novembrist 1946 kehtima VNFSV Tööseaduste koodeks.

(ENSV T 1946, nr. 53, art. 450)

VÄLJAVÕTE EESTI NSV TERRITOORIUMIL KEHTIVAST TÖÖSEADUSTE KOODEKSIST

§ 1. Tööseaduste koodeksi eeskirju kohaldatakse kõigile palgalisel tööl töötavaile isikuile, kaasa arvatud ka kodus töötajad, ja need on kohuslikud kõigile ettevõtteile, asutistele ja majandeile (riiklikele, kaasa arvatud ka sõjaväelised, ühiskondlikele ja era-, nende hulgas ka tööd koju andvad) ja kõigile isikuile, kes kasutavad võõrast palgalist tööjõudu.[1]

[1] Vt. Eesti NSV Konstitutsiooni § 9.

Märkus 1. Rahvakomissaride Nõukogule [1] tehakse ülesandeks anda erimäärus, milles nähakse ette erandid käesoleva koodeksi kohaldamisel kodus töötajate kohta [2].

Märkus 2. Hooajatöödel töötajate töötingimused korraldatakse erimäärusega (Lisa 1).

Märkus 3. Ajutiste tööliste ja teenistujate töötingimused korraldatakse erimäärusega (Lisa 2).

Märkus 4. Metsa- ja parvetustöödel töötajate töötingimused korraldatakse erimäärusega (Lisa 3).

Märkus 6. Jaekaubandusvõrgu töötajate töötingimused korraldatakse NSVL KTK ja RKN-i määrusega 18. novembrist 1929. a.

Märkus 9. Tsiviil-õhulaevastiku meeskondade ja isikute kohta, kes teenindavad lennuteenistuse maapealset seadeldust, võidakse eriliste töötingimuste tõttu üldisest tööseadusandlusest vajalikud erandid kehtima panna NSVL Töö RK [3] poolt koos Tsiviil-õhulaevastiku Peavalitsuse ja ÜAÜKN-iga [4].

§ 4. Kõik töö kohta käivad lepingud ja kokkulepped, mis võrreldes käesoleva koodeksi eeskirjadega halvendavad töötingimusi, on kehtetud.

NSV LIIDU TÖÖ RAHVAKOMISSARIAADI LIITMISEST ÜLELIIDULISE AMETIÜHINGUTE KESKNÕUKOGUGA

NSVL KTK, RKN-i ja ÜAÜKN-i 23. juuni 1933. a. määrus

(Väljavõte)

Vastu tulles ametiühinguliste tööliste organisatsioonide ettepanekuile ja NSVL Töö RK peale pandud kohustuste parema täitmise sihiga NSVL KTK, NSVL RKN ja ÜAÜKN määravad:

§ 1. Liita NSV Liidu Töö RK kõigi tema kohalike organitega, kaasa arvatud ka sotsiaalkindlustuse organid, ÜAÜKN-i kesk- ja kohaliku aparaadiga, pannes ÜAÜKN-ile Töö RK ja tema organite kohustuste täitmise.

(CЗ CCCP 1933 г. № 40 ст. 238)

---

[1] Vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu 15. märtsi 1946. a. seadusele NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu on reorganiseeritud NSV Liidu Ministrite Nõukoguks, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide rahvakomissaride nõukogud aga liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogudeks. Käesoleva väljaande tekstis edaspidi seda muudatust ei märgita.

[2] Eesti NSV Ministrite Nõukogu 21. veebruari 1959. a. määrus nr. 55 «Kodustöötajate tööjõu kasutamise korrast» vt. allpool lk. 370.

[3] NSV Liidu KTK, RKN ja ÜAÜKN 23. juuni 1933. a. määrus NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi liitmisest Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukoguga, vt. allpool lk. 11.

[4] Tsiviil-õhulaevastiku töötajate töötingimused korraldatakse käesoleval ajal tööseadusandluse üldeeskirjadega, välja arvatud need erandid, mis on ette nähtud NSV Liidu Tsiviil-õhulaevastiku distsiplinaarmäärustikus.

«NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU RIIKLIKU TÖÖ JA TÖÖTASU KOMITEE PÕHIMÄÄRUSE» KINNITAMISEST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 25. augusti 1955. a. määrus nr. 1575

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kinnitada juurdelisatud «NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee põhimäärus».

2. NSV Liidu Ministrite Nõukogu 11. aprilli 1953. a. määruse nr. 1002 p. 5 muutmiseks kehtestada, et ettevõtete üleviimist kõrgemasse gruppi töötasu maksmise alal teostavad NSV Liidu ministrid kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komiteega.

3. Lugeda kehtetuks NSV Liidu RKN-i 21. augusti 1934. a. määrus nr. 1954 «Tööseadusandluse kohaldamise kohta käivate juhendite, eeskirjade ja seletuste andmise korrast» (Сз СССР 1934 г. № 43, ст. 342) selles osas, mis käsitleb ÜAÜKN-i poolt juhendite, eeskirjade ja seletuste andmist NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee kompetentsi üleantud küsimustes.

Kinnitatud
NSV Liidu Ministrite Nõukogu
25. augusti 1955. a. määrusega nr. 1575

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU RIIKLIKU TÖÖ JA TÖÖTASU KOMITEE PÕHIMÄÄRUS

1. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee on loodud eesmärgil tugevdada riiklikku kontrolli ministeeriumide ja keskasutuste töö üle ning parandada tööd töö ja töötasu alal, samuti ka seaduste ning valitsuse määruste projektide väljatöötamisel nendes küsimustes.

Partei ja valitsus märkisid oma otsustes, et tööviljakuse tõstmise kindlustamisel esineb tõsiseid puudusi, mis on mitte ainult tootmise ja uue tehnika juurutamise puuduliku organiseerimise, vaid ka töö organiseerimise, töö normeerimise ja palga alal esinevate suurte puuduste tagajärjeks.

Töö normeerimisel rakendatakse ulatuslikult nn. katselis-statistilist, ilmselt alandatud töönormide kindlaksmääramise väärat praktikat, millede ületamine loob ettevõtetes heaolu ja rahulolu näilise olukorra tõelise võitluse asemel tööviljakuse tõstmise eest. Kehtestatavad tehniliselt põhjendatud normid samuti ei ole täiuslikud. Töötasu taseme ja tariifimäärade vahel on ebanormaalsed erinevused. Tariifide osa tükitööliste töötasus on madal.

Partei ja valitsus märkisid, et töö ja töötasu organiseerimisel asetleidvates puudustes on süüdi eelkõige ministeeriumid ja ette-

võtete juhatajad, kes halvasti organiseerivad tööd, eesrindlike kogemuste levitamist, uue tehnika juurutamist ning ei tee tõsist ja põhjalikku tööd tehniliselt põhjendatud töönormide väljatoomiseks ja rakendamiseks.

Tööviljakuse edasise kasvu kindlustamiseks kohustasid partei ja valitsus majandusalaseid ministeeriume ning liiduvabariikide ministrite nõukogusid kõrvaldama ülalnimetatud puudused ja põhjalikult parandama oma tööd töö organiseerimise, töö normeerimise, töötasu, töökaitse parandamise, kaadri ettevalmistamise ning paigutamise alal.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Töö ja Töötasu Komitee moodustamisega ei võeta ära ega vähene, vaid laienevad ministeeriumide, keskasutuste, ettevõtete, ehituste, organisatsioonide ja asutuste juhatajate kohustused töö organiseerimise, töö normeerimise ja töötasu alal ning ühtlasi suureneb nende vastutus selle ala eest.

2. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee on NSV Liidu Ministrite Nõukogu üleliiduline organ.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee peamised ülesanded on:

inspekteerimise ja kontrolli teostamine ministeeriumide ning keskasutuste töö üle töö ja töötasu alal;

seaduste ja määruste projektide väljatöötamine töö ja töötasu küsimustes;

ametkondade- ja rajoonidevaheline töötingimuste ja töötasustamise reguleerimine.

3. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee:

a) inspekteerib ja kontrollib ministeeriumide ning keskasutuste ulatuses töö normeerimist ja tarifitseerimist, palgasüsteeme ning nende rakendamise praktikat, tööjõu kasutamist rahvamajanduses, tootmisele kvalifitseeritud kaadri ettevalmistamist ja sellega seoses töö organiseerimise ning tööviljakuse küsimusi.

Inspekteerimise ja kontrolli tulemuste põhjal annab Riiklik Komitee ministeeriumidele ja keskasutustele kehtivate seaduste ja valitsuse määruste täitmise tagamiseks töö ja töötasu küsimustes kohustuslikke juhendeid, küsimustes aga, mis nõuavad seadusandluse täiendamist või muutmist, valmistab ette ja esitab NSV Liidu Ministrite Nõukogule vastavad ettepanekud;

b) koos ÜAÜKN-i, NSV Liidu Riikliku Majanduskomisjoni ja NSV Liidu Rahandusministeeriumiga töötab välja ning kehtestab nendega kooskõlastatult tariifivööndid töötasu alal;

c) koordineerib ja viib tootmisharude ning majanduspiirkondade vahel kooskõlla töö normeerimise ja tarifitseerimise küsimused, palgasüsteemid ning kehtestab õiged vahekorrad erineva kategooriaga tööliste töö tasustamise alal;

d) vaatab läbi ja kinnitab ühtsed tootmisharudevahelised töönormid, mis on välja töötatud ministeeriumide poolt ja kooskõlastatud ÜAÜKN-iga;

e) vaatab läbi ministeeriumide poolt esitatud ja ÜAÜKN-iga kooskõlastatud tariifi-kvalifikatsiooni teatmikud ja kinnitab need, samuti kontrollib tariifi-kvalifikatsiooni teatmikke uute tööliserialade jaoks, mida kinnitavad ministrid kooskõlastatult ÜAÜKN-iga;

f) vaatab läbi ettevõtete insener-tehniliste töötajate ja teenistujate töö tasustamise tingimused ning vajaduse korral teeb NSV Liidu Ministrite Nõukogule vastavad ettepanekud;

g) NSV Liidu ministrite ja keskasutuste juhatajate ettepanekul vaatab läbi ja otsustab ettevõtete määramise vastavasse töötasu gruppi;

h) kontrollib ministeeriumide ja keskasutuste tööd ning töötab läbi tööjõu säästlikuma kasutamise küsimused ning abinõud võitluseks tööjõu voolavuse vastu;

i) teostab järelevalvet ministeeriumide ja keskasutuste poolt abinõude rakendamise üle töötingimuste parandamisel, samuti ka tööliste jaoks teostatava elamu- ja kultuurilise ning elutarbelise ehituse üle;

j) teostab järelevalvet tööliste ja teenistujate riikliku sotsiaalkindlustuse olukorra üle; vaatab läbi ÜAÜKN-i ja ministeeriumide vahelised lahkhelid sotsiaalkindlustuse eelarve alal ning esitab NSV Liidu Ministrite Nõukogule oma ettepanekud;

k) viib läbi teaduslikku uurimistööd töö ja töötasu küsimustes ning koordineerib ministeeriumide ja keskasutuste tööd sellel alal;

l) annab NSV Liidu Ministrite Nõukogule oma arvamused perspektiivsete ja jooksvate riiklike rahvamajandusplaanide ning riigieelarve projektide kohta töö ja töötasu, sotsiaalkindlustuse, tööjõu bilansi osas ja uue tehnika juurutamise plaanide kohta töö kokkuhoiu seisukohalt;

m) annab oma arvamused NSV Liidu Ministrite Nõukogus läbivaadatavate töö ja töötasu reguleerimise üldiste küsimuste kohta, millel on tootmisharudevaheline või harukondlik tähtsus;

n) võtab osa NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse poolt töö-statistikaalaste küsimuste väljatöötamisest.

4. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee vaatab läbi ministeeriumide, keskasutuste ja ÜAÜKN-i vahelised lahkhelid töö ja töötasu küsimustes ning võtab kehtivate seaduste ja määruste piirides vastu otsused. Küsimustes aga, mis nõuavad uute seaduste või määruste vastuvõtmist või kehtivate muutmist, teeb NSV Liidu Ministrite Nõukogule sellekohased ettepanekud.

5. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikul Töö ja Töötasu Komiteel on õigus:

a) kehtiva tööseadusandluse täitmise kindlustamiseks kehtestada kohustuslikke määrusi, eeskirju ja juhendeid, samuti ka anda ministeeriumidele ning keskasutustele seletusi töö ja töötasu küsimustes;

b) kontrollida ministeeriumide, keskasutuste, ettevõtete, ehituste, asutuste ja organisatsioonide tegevust töö ja töötasu küsimustes;

c) peatada NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste kehtiva tööseadusandlusega vastuolus olevate käskkirjade ning juhendite kehtivust ning teha NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud nende kehtetuks tunnistamiseks;

d) kuulata ära Riikliku Komitee istungitel ministeeriumide, keskasutuste, ettevõtete, ehituste ja organisatsioonide juhatajate aruanded ning ettekanded töö ja töötasu küsimustes;

e) saada NSV Liidu Statistika Keskvalitsuselt vajalikke aruandelisi ja statistilisi materjale töö ning töötasu küsimustes, statistilisi kokkuvõtteid töö ja töötasu küsimustes nii üksikute rahvamajanduse harude kui ka NSV Liidu rahvamajanduse kohta tervikuna, samuti ka süstematiseeritud statistilisi andmeid välisriikide kohta;

f) saada ministeeriumidelt, keskasutustelt, ettevõtetelt, ehitustelt, asutustelt ja organisatsioonidelt vajalikke materjale ning ettenähtud aruandeid töö ja töötasu küsimustes;

g) teha ministeeriumidele, keskasutustele, NSV Liidu Teaduste Akadeemiale ja liiduvabariikide teaduste akadeemiatele ülesandeks läbi viia töid töö ja töötasu üksikute küsimuste alal, ning nendega kooskõlastatult tõmmata tähendatud küsimuste läbitöötamisele, samuti ka konsultatsiooni saamiseks kaasa teaduslike uurimisinstituutide ja teiste organisatsioonide ning asutuste spetsialiste.

6. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee töötajatel on õigus takistamatult külastada ja kehtestatud korras üle vaadata ettevõtete, ehituste ja organisatsioonide tootmis-, ameti- ja elukondlikke ruume.

7. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee moodustatakse koosseisus: komitee esimees, kelle määrab NSV Liidu Ülemnõukogu, tema asetäitjad ja Komitee liikmed, keda määrab NSV Liidu Ministrite Nõukogu.

8. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee esimees moodustab kehtestatud korras Riikliku Komitee tööks vajalikud majanduslikud ning muud organisatsioonid; määrab ja vabastab ametikohalt Riikliku Komitee inspektsioonide ning osakondade, samuti ka temale alluvate majanduslike ning muude organisatsioonide juhtivad töötajad.

9. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee struktuuri kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu.

10. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu

Komitee juures organiseeritakse Teaduslik Nõukogu ja Töö Teadusliku Uurimise Instituut.

11. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee annab välja töö ja töötasu küsimustes igakuulist ajakirja.

12. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee omab pitsati, millel on NSV Liidu riigivapi kujutis ja komitee nimetus.

SOTSIALISTLIKU RIIKLIKU TOOTMISETTEVÕTTE PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud
NSV Liidu Ministrite Nõukogu
4. oktoobri 1965. a. määrusega nr. 731

(Väljavõte)

Õigused töö ja palga valdkonnas

81. Ettevõttel on õigus:

a) kehtestada üksikutele töötajate gruppidele tüki-, aja- või akordtasu;

b) kindlaks määrata tööliste kutsealade loetelusid, kellele ajatöötasu puhul kohaldatakse ajatööliste tariifimäärade asemel tükitööliste tariifimäärasid ja kuupalku;

c) kindlaks määrata tööliste kutsealade ja tööde loetelusid, mis tasustatakse tariifimäärade järgi, mis on kindlaks määratud kuumadel ja rasketel töödel, tervist kahjustavate töötingimustega töödel, eriti rasketel ja tervist kahjustavatel töödel töötavatele töölistele, lähtudes nende kutsealade ja tööde kehtivatest tüüploeteludest tootmisharus;

d) kindlaks määrata tööliste premeerimise näitajaid ja tingimusi tüüpmäärustike alusel;

e) kindlaks määrata tööde järke ja omistada töölistele järkusid vastavalt kehtivatele tariifi-kvalifikatsiooni teatmikele. Uute kutsealade töölisi tarifitseeritakse, kohaldades teatmikes leiduvate analoogiliste tööde karakteristikaid ja informeerides sellest kõrgemalseisvat organit;

f) kindlaks määrata üksikute tootmistsehhide, jaoskondade ja teenistuste insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele premeerimise näitajaid, tingimusi ja määra, arvestades ettevõtte vastavate alljaotuste ees seisvaid konkreetseid ülesandeid ja

juhindudes premeerimise tüüpmäärustikega kehtestatud premeerimise tingimustest ja preemiamääradest;

g) määrata tsehhidele, jaoskondadele, osakondadele, farmidele ja teistele ettevõtte seesmistele lülidele vastavad grupid juhtivate, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate töötasu alal, samuti viia neid ühest töötasustamise grupist teise seoses tootmise mahu muutmisega, juhindudes seejuures kehtivas korras kinnitatud näitajaist;

h) kehtestada normeerimata tööajaga töötajaile lisapuhkuse kestus vastavalt tööseadusandlusele ja normeerimata tööajaga töötajate loetelule, mille on kinnitanud kõrgemalseisev organ;

i) sisse seada üksikute käitiste, tsehhide, jaoskondade, osakondade tööliste ja teenistujate tööaja summeeritud arvestus, kui pole võimalik kehtestada normaalse kestusega tööpäeva; põllumajanduslikes ettevõtetes pingeliste tööde perioodiks (külv, külvide hooldus, söötade varumine, saagikoristus, sügiskünd) muuta normaaltööaja piires arvestusperioodi kestel tööpäeva pikkust, tasudes faktiliselt täidetud töö eest kehtivate normide ja hinnete järgi. Tööaja summeerimise korra põllumajanduslikes ettevõtetes kehtestab NSV Liidu Ministrite Nõukogu;

j) kindlaksmääratud korras kinnitada uusi ja läbi vaadata kehtivaid töö- ja teenindusnorme;

k) kinnitada käitiste nimekirja, kus töö iseloomu tõttu ei saa kehtestada töötajaile lühendatud tööpäeva puhke- ja pidupäevaeelsetel päevadel, vaid tuleb võimaldada lisapuhkepäev vastavalt üle aja töötatud tundidele;

l) juhul kui see on otstarbekas, lubada töölistel kutsete ühitamist kehtestatud korras tasumisega.

Käesoleva punkti alapunktides «a»—«l» mainitud abinõusid rakendab ettevõtte direktor ettevõtte palgafondi piires ja kooskõlastatult ametiühingu käitis- või kohaliku komiteega;

m) kooskõlastatult ametiühingu käitis- või kohaliku komiteega kehtestada tööstusharunormide alusel, mis kinnitatakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kindlaksmääratud korras, tööde ja kutsealade loetelu, mis annavad töölistele ja teenistujatele õiguse eririietuse, erijalatsite ja kaitsevahendite tasuta saamiseks, samuti tööde ja kutsealade kohta, mis annavad töölistele ja teenistujatele õiguse piima saamiseks seoses tervist kahjustavate töötingimustega ja eriseebi saamiseks.

82. Ettevõte töötab välja struktuuri ja koosseisud vastavalt tüüpstruktuurile ja -koosseisudele, mille kehtestatud korras kinnitab kõrgemalseisev organ. Ettevõtte struktuuri ja koosseisu kinnitab ettevõtte direktor.

Kehtiva seadusandluse alusel kinnitab ja muudab ettevõtte direktor insener-tehniliste töötajate ja teenistujate palgamäärasid vastavalt ametipalkade skeemile palgafondi ja koosseisunimestiku järgi keskmise palga piires.

Ettevõtte direktori poolt kinnitatud koosseisud, palgad ja administratiivkulude eelarve ei kuulu rahandusorganites registreerimisele.

83. Ettevõttel on õigus määrata kõrge kvalifikatsiooniga meistritele ja teistele insener-tehnilistele töötajatele palgalisandit kuni 30 protsendi suuruses ametipalgast plaanilise palgafondi piires, kasutades selleks majanduse juhtimise alal kõrgemalseisva organi loal kuni 0,3 protsenti ettevõtte plaanilisest palgafondist. Koosseisunimestiku järgi keskmise palga määramisel nimetatud lisandeid ei arvestata.

84. Ettevõte võib kasutada eelnevatel kvartalitel ja kuudel saadud palgafondi säästu, ümberarvestatult vastavalt plaani täitmise protsendile, palga ja preemia maksmiseks sama aasta järgnevatel kvartalitel ja kuudel.

Palgafondi ülekulu kuulub hüvitamisele järgnevatel kuudel, ettevõtte juhtivad töötajad aga, kes lasksid tekkida palgafondi ülekulu, jäävad preemiata kuni ülekulu hüvitamiseni. Palgafondi ülekulusumma täitmata osa võib ettevõtte arvel esineda mitte kauem kui aruandeaastale järgneva aasta 1. juulini.

Kui ettevõte tähtajaliselt (kuus kuud) või ennetähtaegselt korvab täielikult palgafondi ülekulu, siis makstakse juhtivatele töötajatele, kes lasksid tekkida ülekulu, välja 50 protsenti neile kuulunud preemiast, mis eelneval perioodil jäi välja maksmata seoses palgafondi ülekuluga.

Samas korras makstakse preemia välja palgafondi ülekulu puhul tsehhides, jaoskondades, farmides ja ettevõtte teenistustes. Seejuures arvestatakse palgafondi ülekulu ainult ettevõtte vastava struktuurilise alljaotuse järgi.

Kui ettevõtte kohta tervikuna palgafondi ülekulu ei esine, võib ettevõte maha kanda palgafondi korvamata ülekulu möödunud perioodi eest, mis on olemas üksikutel tsehhidel, jaoskondadel ja muudel ettevõtte lülidel.

85. Üle kinnitatud palgafondi võib ettevõte kindlaks määrata töötajate palgafondi, kes töötavad ehitus- ja montaažitöödel, mida tehakse tsentraliseerimata finantseerimisallikate (ettevõttefond, laiatarbefond, NSV Liidu Riigipanga ja NSV Liidu Ehituspanga laenud, sotsialistliku võistluse preemiad ja muud seadusandlusega ettenähtud allikad) arvel, lähtudes näitajaist, mis on kooskõlastatud kõrgemalseisva organiga.

86. Erandjuhtudel võib ettevõte anda üksikutele töötajatele mitteplaanilist avanssi palga arvel kuni ühe kuu palga suuruses.

87. Vajalikel juhtudel võib ettevõte anda töötajatele nende palvel lühiajalist puhkust palga säilitamiseta.

88. Ettevõttel on õigus eesrindlikke töölisi ja teenistujaid nende soovil suunata õppima kõrgematesse õppeasutustesse ja

tehnikumidesse ja neile vastavalt kehtivale seadusandlusele maksta kõrgendatud stipendiumi tingimusel, kui need töötajad annavad kohustuse õppeasutuse lõpetamisel tagasi pöörduda neid õppima suunanud ettevõttesse. Kandidaadid kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse õppima suunamiseks (neile kõrgendatud stipendiumide määramisega) valitakse välja koos ettevõtte ühiskondlike organisatsioonidega.

(ENSV MKK 1965, nr. 40, art. 171)

II

KOLLEKTIIVLEPINGUD

AMETIÜHINGU KÄITIS- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. juuli 1958. a. seadlusega

(Väljavõte)

... 3. Käitis- või kohalik komitee sõlmib tööliste ja teenistujate nimel kollektiivlepingu ettevõtte administratsiooniga, organiseerib kollektiivlepingust tulenevate kohustuste täitmist, teostab süstemaatilist kontrolli kollektiivlepingus ettenähtud abinõude õigeaegse täitmise üle.

KOLLEKTIIVLEPINGUTE SÕLMIMISEST ETTEVÕTETES

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. veebruari 1947. a. määrus nr. 226

(Väljavõte)

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrab:

1. Tootmisplaanide täitmise ja ületamise, tööviljakuse edasise kasvu kindlustamise, töö organiseerimise parandamise eesmärgil, samuti ka eesmärgil tõsta majandus- ja ametiühinguorganisatsioonide vastutust ettevõtete tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate materiaalsete ning elukondlike tingimuste ja kultuurilise teenindamise parandamise eest, kiita heaks ÜAÜKN-i ettepanek uuendada alates 1947. aastast ettevõtete (ehituste) administratsioonide ja ametiühingute käitis- ning kohalike komiteede vahel kollektiivlepingute sõlmimise praktika.[1]

6. Panna ministeeriumidele ja ÜAÜKN-ile vastutus selle eest, et kollektiivlepingutesse ei võetaks sisse tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate palgasüsteeme, mis ei ole valitsuse poolt kinnitatud.

7. Kehtestada, et kollektiivlepinguid registreeritakse vastavate ametiühingute keskkomiteede ja ministeeriumide poolt.

---

[1] Hiljem NSV Liidu Ministrite Nõukogu kiitis heaks ÜAÜKN-i ettepaneku kollektiivlepingute sõlmimise praktika laiendamise kohta sideettevõtetele ja -organisatsioonidele, sovhoosidele, riikliku kaubanduse ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtetele.

KOLLEKTIIVLEPINGUTE REGISTREERIMISE KORRAST, SAMUTI KA INFORMATSIOONI ANDMISEST NENDE SÕLMIMISE JA TÄITMISE KOHTA

ÜAÜKN-i Presiidiumi 1. veebruari 1958. a. määrus

Seoses tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise reorganiseerimisega, samuti ka seoses ametiühingute töö ümberkorraldamisega, ÜAÜKN-i Presiidium

määrab:

1. Kinnitada töötasu osakonna poolt kooskõlas ÜAÜKN-i Presiidiumi 23. detsembri 1957. a. määrusega «Kollektiivlepingute sõlmimisest 1958. aastaks» väljatöötatud ÜAÜKN-i juhend kollektiivlepingute registreerimise korrast, samuti ka nende sõlmimise ja täitmise kohta informatsiooni andmisest.
2. Tühistada ÜAÜKN-i Presiidiumi 14. jaanuari 1949. a. määrusega kinnitatud ÜAÜKN-i instruktsioon kollektiivlepingute registreerimise korra kohta.

ÜAÜKN-i JUHEND KOLLEKTIIVLEPINGUTE REGISTREERIMISE KORRAST, SAMUTI KA NENDE SÕLMIMISE JA TÄITMISE KOHTA INFORMATSIOONI ANDMISEST

Kinnitatud ÜAÜKN-i Presiidiumi 1. veebruari 1958. a. määrusega

(Väljavõte)

1. Kollektiivlepingud registreeritakse:

administratiivsete majanduspiirkondade rahvamajanduse nõukogudele alluvate ettevõtete, ehituste ja organisatsioonide kollektiivlepingud registreeritakse vastavate ametiühingute nõukogude poolt koos rahvamajanduse nõukogudega või nende korraldusel ja nende nimel haruametiühingute oblasti-(krai-) komiteede poolt koos rahvamajanduse nõukogude majandusvalitsustega (trustidega);

oblastite (kraide) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede valitsustele alluvate ettevõtete, ehituste ja organisatsioonide kollektiivlepingud registreeritakse vastavate haruametiühingute oblasti-(krai-) komiteede poolt koos täitevkomiteede valitsustega;

vahetult vabariiklikele ministeeriumidele (keskasutustele) alluvate ettevõtete, ehituste ja organisatsioonide kollektiivlepingud registreeritakse vastavate haruametiühingute vabariiklike komiteede poolt, või kui vabariiklikku komiteed ei ole — ametiühingute vabariiklike nõukogude poolt koos vabariiklike ministeeriumidega (keskasutustega).

2. Kollektiivlepingu peab esitama registreerimiseks ettevõtte või ehituse administratsioon hiljemalt kolme päeva jooksul selle allakirjutamisest arvates neljas eksemplaris koos kõigi lisadega, mille kohta tekstis esinevad viited, ja üldkoosoleku (konverentsi) protokolliga, kes volitas käitis- või kohalikku komiteed lepingule alla kirjutama, samuti koos protokolliga lahkhelide kohta ametiühingukomitee ja administratsiooni vahel (nende olemasolu korral).

3. Kollektiivlepingute registreerimise kohad määratakse kindlaks vastavate ametiühingu- ja majandusorganite ühise otsusega.

Kollektiivlepingute registreerimiseks volitatud isikud kinnitatakse ametiühingu poolt ametiühinguorgani presiidiumi määrusega ja majandusorgani poolt — majandusorgani juhataja käskkirjaga. Vajalikel juhtudel komandeeritakse kollektiivlepingute registreerimiseks volitatud isikud kohtadele.

4. Kollektiivleping peab olema registreeritud seitsme päeva jooksul, arvates registreerimiseks sissetuleku päevast, ja saadetud viivitamatult kahes eksemplaris (ametiühingukomitee ja administratsiooni jaoks) ettevõttele. Ametiühinguorgan ja majandusorgan, kus kollektiivleping registreeriti, säilitavad kumbki kollektiivlepingu ühe eksemplari.

5. Kollektiivlepingu registreerimisel tehakse iga nelja eksemplari viimasele leheküljele järgmine pealdis:

«Käesolev kollektiivleping on registreeritud . . . . . ametiühingu nõukogu (või haruametiühingu vastava komitee) ja . . . . . rahvamajanduse nõukogu (või vastava töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee valitsuse, ministeeriumi või keskasutuse) poolt . . . kuu . . . . päeval 195. . . a. nr. . . . järgi.

Ametiühingute Nõukogu (või haruametiühingu vastav komitee)
(allkiri)

Rahvamajanduse Nõukogu (või vastav täitevkomitee valitsus, ministeerium või keskasutus)
(allkiri)

6. Registreeritud kollektiivlepingud kantakse sisse Kollektiivlepingute registreerimise žurnaali, mida peetakse kahes eksemplaris: üks nendest säilitatakse registreerimist teostavas ametiühinguorganis, teine — majandusorganis.

Kollektiivlepingute registreerimise žurnaali märgitakse järgmised andmed: lepingu järjekorranumber (ühine žurnaali mõlemas eksemplaris), lepingu registreerimiseks sissetuleku päev, ettevõtte nimetus ja selle majandusorgani nimetus, kelle süsteemis ta asub, ettevõtte aadress, lepingu registreerimise kuupäev, lepingut registreerinud isikute perekonnanimed, ettevõttele lepingu tagastamise kuupäev.

7. Kollektiivlepingud, mis sisaldavad tingimusi, mis on vastuolus kehtiva tööseadusandlusega või ei vasta kinnitatud plaani-

listele näitajatele, registreeritakse ametiühingu- ja majandusorganite volinike poolt ainult pärast vajalike paranduste tegemist kollektiivlepingu tekstis.

Tehtavad parandused kantakse protokolli, märkides ära, millised motiivid põhjustasid paranduste tegemise. Väljavõte protokollist lisatakse kollektiivlepingu igale eksemplarile. On keelatud paranduste tegemine kollektiivlepingu teksti kustutamise ja mahakriipsutamise teel.

8. Ametiühingukomitee ja ettevõtte administratsiooni vahelised lahkhelid kollektiivlepingu osas vaadatakse läbi ametiühinguja majandusorganite poolt lepingu registreerimisel ning otsused nende kohta vormistatakse eri protokollina.

9. Kõik muudatused ja täiendused, mis tehakse kollektiivlepingus selle kehtimise aja jooksul, tuleb läbi vaadata tööliste ja teenistujate üldkoosolekul (konverentsil), neile peavad alla kirjutama ametiühingukomitee ja administratsioon, seejärel tuleb nad registreerida kehtestatud korras ja vormistada kollektiivlepingu lisana.

II

10. Ametiühingute nõukogud informeerivad igakuuliselt (igal 15. kuupäeval) ÜAÜKN-i kollektiivlepingute sõlmimise käigust antud oblastis, krais ja vabariigis, sealhulgas nii vabariiklikus kui ka üleliidulises alluvuses olevate ettevõtete kohta, samuti sellega seoses läbiviidud organisatsioonilisest ja massilisest tööst, sõlmitud kollektiivlepingute arvust, nende registreerimise käigust jne.

Koondinformatsioon kollektiivlepingute sõlmimisest ja registreerimisest oblasti, krai ja vabariigi ulatuses esitatakse ÜAÜKN-ile hiljemalt 1. aprilliks.

11. Haruametiühingute keskkomiteed annavad ÜAÜKN-ile informatsiooni kollektiivlepingute registreerimise kohta nende ettevõtete ja ehituste osas, millede lepingute registreerimine on tehtud nende ülesandeks.

12. Ametiühingute nõukogud annavad ÜAÜKN-ile informatsiooni kollektiivlepingute täitmise massiliste kontrollimiste tulemustest oblasti, krai ja vabariigi ulatuses.

III

TÖÖLE VÕTMINE. ÜLEVIIMINE. VALLANDAMINE

1. TÖÖLE VÕTMINE

Väljavõte Eesti NSV territooriumil kehtivast Tööseaduste koodeksist

§ 27. Tööleping on kahe või mitme isiku kokkulepe, mille järgi üks pool (töötaja) annab oma tööjõudu tasu eest teisele poolele (tööandjale).

Tööleping sõlmitakse nii kollektiivlepingu puudumisel kui ka selle olemasolul.

§ 28. Töölepingu tingimused määratakse kindlaks poolte kokkuleppel. Kehtetud on töölepingu tingimused, mis halvendavad töötaja olukorda, võrreldes ettevõtte või asutise kohta käivate tööseaduse, kollektiivlepingu ja sisekorra-eeskirjade tingimustega (§ 4, 15, 19 ja 52—55), kui ka tingimused, mis piiravad töötaja poliitilisi ja üldisi kodaniku õigusi.

§ 29. Töölepingu sõlmimisel on kohuslik palgaraamatu väljaandmine kõigile töölistele ja teenistujaile (välja arvatud administratsiooni kuuluvad isikud) kõigis ettevõtteis, asutistes ja majandeis, vaatamata töötajate arvule nendes.[1] Palgaraamatute andmine ei ole kohuslik, kui tööleping sõlmitakse tähtajaga alla ühe nädala.[2]

Märkus 2. Palgaraamatu andmise kord ja selle sisu määratakse seaduste eri sätetega.

§ 31. Töölepingu suhtes on alaealistel võrdsed õigused täisealistega. Vanemail, lapsendajail, eestkostjail ja hooldajail kui ka asutistel ja ametiisikuil, kellele on usaldatud töökaitse seaduste täitmise järelevalve, on õigus nõuda lepingu ennetähtaegset tühistamist, kui selle jätkamine ähvardab alaealise tervist või kaldub üldiselt tema kahjuks.

§ 32. Kui töölepingu alusel tehakse tööd mitte lepingu vahetult sõlminud isikule, vaid tema poolt teenindatavale ettevõttele või majandile, või kui käitis, kus töötaja töötab, moodustab teise

---

1. Käesoleval ajal antakse palgaraamat kõigile töölistele, samuti ka teenistujaile, kes saavad tükipalka. Vt. «Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning asutuste tööliste ja teenistujate töö sisekorra tüüpeeskirjad», p. 5, lk. 31.

2 Vt. NSV Liidu KTK ja RKN-i 14. jaanuari 1927. a. määrus p. 5, lk. 359.

ettevõtte osa või osakonna, vastutab töölepingu järgi ettevõte, asutis või isik, kellele töö tehakse.

Töölepingu järgi, mille on sõlminud tööettevõtja seoses endale võetud tööga, vastutab tööettevõtja. Tellija vastutus juhul, kui tööettevõtja (hankija) varandus ei ole küllaldane tööettevõtte (hanke) täitmisel töötanud isikute palga ja sotsiaalkindlustuse maksu võlgade katmiseks, määratakse eriseadusega (Lisa).

Märkus. Ettevõtete, asutiste või isikute ja tööettevõtjate vastastikused nõudmised lahendatakse üldises kohtukorras.

§ 34. Töölepingud sõlmitakse: a) määratud ajaks, kuid mitte üle ühe aasta; b) määramata ajaks; c) mingi töö täitmise ajaks.

§ 35. Töötajal ei ole õigust üle anda tööandja nõusolekuta temalt nõutava töö täitmist teisele isikule. Töölepingu alusel palgatud artell võib, kui lepingus ei ole vastupidi kokku lepitud, ise oma liikmete vahel tööd jaotada ja asendada üht liiget teisega.

§ 38. Kestva iseloomuga tööde puhul võib lõplikule töölevõtmisele eelneda katseaeg, mille kestus on töölistel mitte üle kuue päeva ja teenistujail kvalifitseerimata ja väiksema vastutusega töödel mitte üle kahe nädala ja vastutavatel töödel mitte üle ühe kuu.

§ 39. Olenevalt katse tulemustest võetakse töötaja lõplikult tööle või vallandatakse, tasudes temale katseaja eest selle liigi tariifilise palgamäära järgi, mille alla ta arvati katsele võtmisel.

§ 41. Kui tööandja või administratsioon võttis töötajalt isikuttõendava dokumendi, siis on ta kohustatud selle tagasi andma töötaja esimesel nõudmisel.

§ 42. Tööandja on kohustatud töötaja nõudmisel andma talle tunnistuse selle kohta, kui kaua töötaja tema juures töötas ja missuguses ametis. Tingmärkide tegemine tunnistusele on keelatud.

Tööandjail on keelatud üksteisele salaandmete andmine tööliste töölevõtmise tingimuste kindlaksmääramise eesmärgil.

RIIKLIKE, KOOPERATIIVSETE JA ÜHISKONDLIKE ETTEVÕTETE NING ASUTUSTE TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE TÖÖ SISEKORRA TÜÜPEESKIRJAD

(Väljavõte)

Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee poolt kooskõlastatult Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukoguga 12. jaanuari 1957. a. määrusega nr. 6

II. Tööliste ja teenistujate tööle võtmise ja töölt vallandamise kord

3. Tööle võtmisel on ettevõtte (asutuse) administratsioon kohustatud nõudma tööle asujalt:

a) tööraamatu esitamist, kui aga antud isik asub tööle esmakordselt — majavalitsuse või külanõukogu teatise esitamist tema viimase tegevuse kohta;

b) passi esitamist vastavalt passiseadusandlusele.

Tööle võtmine pole lubatud ilma nende dokumentide esitamiseta.

Eriteadmisi nõudvale tööle võtmisel on ettevõtte (asutuse) administratsioonil õigus nõuda töötajalt diplomi või mõne teise dokumendi esitamist kõrgema või kesk-eriõppeasutuse lõpetamise kohta.

Tööle võtmine vormistatakse administratsiooni käskkirja (korralduse) või vastuvõtukirjaga [1].

4. Töölise või teenistuja tööle asumisel või tema üleviimise korral teisele tööle on administratsioon kohustatud:

a) selgitama töölisele või teenistujale tema õigusi ja kohustusi, tema töötasu tingimusi, tutvustama teda töökorraga, tööpingi, masina või tööriista käsitsemisega;

b) tutvustama teda töö sisekorra eeskirjadega, samuti ohutustehnika, töötervishoiu ja tuleohutuse eeskirjadega.

5. Esmakordselt tööle asuvate isikute kohta täidetakse hiljemalt 5 päeva jooksul pärast tööle võtmist tööraamat.

Kõigile töölistele, samuti neile teenistujaile, kes saavad tükitöötasu, on administratsioon kohustatud välja andma 5 päeva jooksul pärast tööle võtmist palgaraamatu.

(ENSV T 1957, nr. 7, art. 73)

TÖÖLISTE EELNEVAST JA PERIOODILISEST MEDITSIINILISEST LÄBIVAATUSEST

NSV Liidu tervishoiuministri 7. septembri 1957. a. käskkiri nr. 136

Vt. lk. 310

AMETIÜHINGU KÄITIS- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUS

(Väljavõte)

Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. juuli 1958. a. seadlusega

9. . . .

15- kuni 16-aastasi isikuid võtab administratsioon tööle kooskõlastatult ametiühingukomiteega.

14. ... Töötajate määramisel ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhtivatele majanduslikele ametikohtadele võtab administratsioon arvesse käitis- või kohaliku komitee seisukohta.

[1] Praktikas nimetatakse «töövõtuleht».

ÜLDHARIDUSLIKU KESKKOOLI LÕPETANUD NOORTE TÖÖLE RAKENDAMISEST TÖÖSTUSSE JA PÕLLUMAJANDUSSE

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 25. detsembri 1957. a. määrus nr. 402

Vt. lk. 139.

VALITAVATELE PARTEI- JA KOMSOMOLITÖÖTAJATELE ÕIGUSE ANDMISE KOHTA TAGASIPÖÖRDUMISEKS ENDISELE VÕI VÕRDSELE TÖÖLE (AMETIKOHALE) PÄRAST NENDE VOLITUSTE LÕPPEMIST SEOSES VALITAVAS ORGANIS OLEKU AJA MÖÖDUMISEGA

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 30. aprilli 1964. a. määrus nr. 194

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 18. aprilli 1964. a. määrusega nr. 325 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

Kehtestada, et valitavatele partei- ja komsomolitöötajatele, kes on vabastatud põhitööst ettevõttes, asutuses või organisatsioonis, antakse õigus pärast nende volituste lõppemist seoses valitavas organis oleku aja möödumisega, pöörduda tagasi endisele või olla võetud teisele samaväärsele tööle (ametikohale) samas ettevõttes, asutuses, organisatsioonis.

(ENSV MKK 1964, nr. 20, art. 68)

VÄLJAVÕTE EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU 14. OKTOOBRI 1960. a. MÄÄRUSEST nr. 413

14. Võtta teadmiseks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu oma 1960. a. 1. septembri määrusega nr. 972: ...

lubas ettevõtete ja asutuste juhatajatele asendada tuberkuloosi tõttu ajutiselt töövõimetuid töölisi ja teenistujaid kuni 12 kuuks töölevõetavate töötajatega.

TÖÖLT VALLANDAMISEST JA TÖÖLE VÕTMISEST KEELDUMISEST

NSV Liidu RKN-i juures asuva Nõukogude Kontrollkomisjoni pleenumi (22.—26. mail 1936. a.) määrus «Töötajate kaebuste läbivaatamise kohta»

(Väljavõte)

...Lõpetada vallandamised ja tööle võtmisest keeldumine niisugustel motiividel, nagu sotsiaalne päritolu, kohtulik karistus minevikus, vanemate või sugulaste süüdimõistmine jms., kuivõrd see ei ole ette nähtud eriseadusega.

SUGULUSVAHEKORRAS OLEVATE ISIKUTE KOOSTÖÖTAMISE KEELUST

VNFSV RKN-i 21. detsembri 1922. a. määrus «Riiklikes asutustes ja ettevõtetes töötamise ajutised eeskirjad»

(Väljavõte)

2. On keelatud töötada riigiteenistuses ühes asutuses või ettevõttes isikutel, kes on omavahel lähedases sugulusvahekorras (vanemad, abikaasad, vennad, õed, pojad, tütred, aga samuti ka abikaasade vennad, õed, vanemad ja lapsed) juhul, kui nende üheaegne töötamine on seotud neist ühe alluvusega või kontrollimisele kuuluvusega teisele.

Märkus. Erand p. 2 kehtestatud reeglist on lubatud isikute suhtes, kes valimiste tõttu omavad alluvaid või kontrollile kuuluvaid ametikohti.

6. Ametkondlike inspektsioonide inspektorite ja konsultantide, kellele on omistatud juurdlusorganite õigused, Rahanduse Rahvakomissariaadi maksuinspektorite ja -agentide, rahvauurijate ja rahvakohtunike, ülemkohtu, krai- ja oblastikohtute, raudtee liinikohtute, sõjatribunalide kolleegiumide liikmete, prokuröri järelevalvet teostavate isikute ja Siseasjade Rahvakomissariaadi töötajate kohakaaslust lubatakse vaid oma ametkonna piires ja mitte teisiti, kui ametkonna juhi eriloal igal üksikul juhul.

8. Isikud, kes on võetud teenistusse pärast käesoleva määruse jõustumist sellega kehtestatud eeskirju rikkudes, kuuluvad vallandamisele ilma hoiatamise ja kompensatsioonita.

«RIIKLIKES ASUTUSTES JA ETTEVÕTETES TÖÖTAMISE AJUTISTE EESKIRJADE» § 2 ERANDITEST

VNFSV RKN-i 10. detsembri 1923. a. määrus

1. Tühistada ülaltoodud eeskirjade §-ga 2 kehtestatud kitsendused isikute suhtes, kes töötavad järgmistel ametikohtadel:

a) posti-telegraafi alal (välja arvatud keskvalitsuse teenistujad);

b) pedagoogid, lektorid, õppejõud ja raamatukoguhoidjad kõigis teadusliku, õppe- ja kasvatusliku iseloomuga asutustes ja õppeasutustes;

c) riiklike teatrite ja stuudiote artistid ja orkestrandid;

d) arstid Tervishoiu Rahvakomissariaadi ravi- ja sanitaarasutustes;

e) agronoomid, maamõõtjad, entomoloogid, selektsionäärid, melioraatorid ja katse-näidisjaamade, sovhooside jt. Maa Rahvakomissariaadi asutuste teaduslik personal.

(СУ РСФСР 1924 г. № 1, ст. 2)

VNFSV RAHVAKOMISSARIDE NÕUKOGU 10. DETSEMBRI 1923. a. MÄÄRUSE ««RIIKLIKES ASUTUSTES JA ETTEVÕTETES TÖÖTAMISE AJUTISTE EESKIRJADE» § 2 ERANDITEST» TÄIENDAMISE KOHTA

VNFSV RKN-i 5. juuni 1928. a. määrus

Laiendada ülaltoodud ajutiste eeskirjadega kehtestatud riiklikes asutustes ja ettevõtetes sugulaste koostöötamise kitsenduste tühistamine, sõltumata täidetavatest kohustustest, meditsiini- ja veterinaartöötajatele, põllu- ja metsamajanduse spetsialistidele, agronoomia-ala töötajatele ja haridustöötajatele, kes on maale tööle suunatud.

(СУ РСФСР 1928 г., № 64, ст. 465)

«RIIKLIKES ASUTUSTES JA ETTEVÕTETES TÖÖTAMISE AJUTISTE EESKIRJADE» § 2 ERANDITEST

VNFSV RKN-i 6. juuni 1924. a. dekreet

RKN-i poolt 21. detsembril 1922. a. kinnitatud «Riiklikes asutustes ja ettevõtetes töötamise ajutiste eeskirjade» (СУ РСФСР 1923 г., № 1, ст. 8) §-s 2 toodud kitsendused tühistada isikute suhtes, kes töötavad meteoroloogidena, Mõõtude ja Kaalude Peapalati laborantidena ja kontrollijatena, laiendades nendele VNFSV RKN-i 10. detsembri 1923. a. määrust (СУ РСФСР 1924 г., № 1, ст. 2).

(СУ РСФСР 1924 г., № 56, ст. 550)

«RIIKLIKES ASUTUSTES JA ETTEVÕTETES TÖÖTAMISE AJUTISTE EESKIRJADE» § 2 ERANDITE TÜHISTAMISEST NSV LIIDU RKN-i JUURES ASUVA NSV LIIDU HÜDROMETEOROLOOGIA TEENISTUSE TÖÖTAJATE SUHTES

VNFSV RKN-i 9. detsembri 1939. a. määrus

Silmas pidades erilisi töötingimusi NSV Liidu RKN-i juures asuva NSV Liidu hüdrometeoroloogia teenistuse süsteemis, tühistada «Riiklikes asutustes ja ettevõtetes töötamise ajutiste eeskirjade» §-ga 2 kehtestatud kitsendused NSV Liidu RKN-i juures asuva NSV Liidu hüdrometeoroloogia teenistuse süsteemi töötajate suhtes.

(СП РСФСР 1940 г., № 4, ст. 8)

INVALIIDIDE TÖÖGA KINDLUSTAMISE PARANDAMISE KOHTA

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 11. oktoobri 1965. a. määrus nr. 439

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kinnitada invaliidide tööle võtmise (töökohtade broneerimise) 1965.—1966. aasta plaan ministeeriumide, keskasutuste ja ettevõtete järgi vastavalt lisale [1].

Broneeritud töökohtadele võtta tööle esmajärjekorras Isamaasõja invaliide.

2. Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel ja keskasutustel kinnitada invaliidide tööle võtmise plaan ettevõtetele ja organisatsioonidele hiljemalt kolme nädala jooksul ja saata kinnitatud plaanid Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumile ja Eesti NSV Riiklikule Plaanikomisjonile.

Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumil koostada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriumide ja keskasutuste plaanide alusel invaliidide tööle võtmise plaanid linnade ja rajoonide järgi ja teha need teatavaks linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele.

3. Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumil kinnitada invaliidide tööle suunamise lähetuskirja vorm ja varustada lähetuskirja blankettidega linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid.

4. Linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel:

1) kindlustada invaliidide tööle suunamine sotsiaalkindlustuse osakondade kaudu lähetuskirjadega vastavalt linnale ja rajoonile teatatud invaliidide tööle võtmise plaanile;

2) kontrollida invaliidide töötingimusi ja kutsealase väljaõppe korraldamist ettevõtetes ja asutustes.

5. Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel, keskasutustel, ettevõtete direktoritel ja asutuste ning organisatsioonide juhatajatel:

1) võtta tööle invaliide linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede lähetuskirjade alusel ja kindlustada nende kutsealane väljaõpetamine ning ümberkvalifitseerimine tootmises või kursustel;

2) vajaduse korral, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede taotlusel, leida täiendavaid võimalusi invaliidide tööle võtmiseks üle broneeritud töökohtade;

3) teatada linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele vajalikud andmed invaliidide tööle suunamiseks broneeritud töökohtadele.

6. Eesti NSV Riiklikul Plaanikomisjonil kooskõlastatult Eesti

[1] Lisa ei avaldata.

NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumiga esitada järgnevatel aastatel invaliidide tööle võtmise plaani projekt kinnitamiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogule üheaegselt Eesti NSV rahvamajanduse arendamise aastaplaani projektiga.

7. Kontroll käesoleva määruse täitmise üle panna Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumile.

(ENSV MKK 1965, nr. 36, art. 158)

KUTSEALADE JA AMETIKOHTADE LOETELU KINNITAMISE KOHTA, MILLISTELE TULEB EELISJÄRJEKORRAS TÖÖLE VÕTTA INVALIIDE

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 9. aprilli 1965. a. korraldus nr. 430-k

Kinnitada kutsealade ja ametikohtade loetelu, millistele tuleb eelisjärjekorras tööle võtta invaliide, vastavalt lisale.

Lisa
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
9. aprilli 1965. a. korralduse nr. 430-k
juurde

Kutsealade ja ametikohtade loetelu, millistele tuleb eelisjärjekorras tööle võtta invaliide

I. Administratiiv-majanduse, arveala ja teised vaimse töö kutsealad

1. Arhivaarid
2. Retušeerijad
3. Kronometristid
4. Raamatukoguhoidjad
5. Tõlgid
6. Söökla juhatajad
7. Pasportistid
8. Agendid
9. Pääsmetebüroo töötajad
10. Majandusjuhatajad
11. Majandusosakonna töötajad
12. Arveametnikud
13. Kantseleijuhatajad
14. Kantseleitöötajad
15. Registraatorid
16. Kartoteegipidajad
17. Raamatupidajad
18. Ökonomistid, finantsistid
19. Katalogiseerijad
20. Vaksalite direktorid
21. Radistid
22. Telefonistid
23. Preparaatorid
24. Tsehhiarvestajad
25. Šifreerijad
26. Kindlustusagendid
27. Asjadevalitsejad
28. Kopeerijad
29. Töökäskude kirjutajad
30. Joonestajad
31. Korrektorid
32. Normeerijad
33. Bibliograafid
34. Komandandid (väiksemail objektidel)
35. Dispetšerid
36. Kaadriosakonna töötajad

37. Valmistoodete vastuvõtjad
38. Tööriistade väljaandjad
39. Kalkulaatorid
40. Tabelipidajad
41. Kirjade vastuvõtjad
42. Masinakirjutajad
43. Statistikud
44. Sekretärid
45. Kokkuostupunktide ja pandimajade töötajad
46. Väikeste ettevõtete administratiivosakondade juhatajad
47. Hoiukassade, notariaalkontorite, teadetebüroode, sissetulekukassade töötajad
48. Transpordikorraldajad
49. Eelarvestajad
50. Kassapidajad

II. Kvalifitseeritud tööliste kutsealad

51. Lukksepad-koostajad väikeste detailide töötlemisel
52. Stantsijad väikeste detailide töötlemisel
53. Pingitöölised väikeste höövel-, lihvimis-, frees-, revolver- ja treipinkidel
54. Plekksepad
55. Elektri- ja raadioaparaatide kokkupanijad
56. Graveerijad
57. Juveliirid
58. Kellassepad
59. Optikud-mehhaanikud
60. Kingsepad
61. Mähkijad
62. Tislerid
63. Sadulsepad
64. Kudujad
65. Peenmehhaanikud
66. Sukasilmade ülesvõtjad
67. Maniküüritegijad
68. Kaalujad
69. Nahkgalanterii-, lillede ja kaunistuste valmistajad
70. Muusikariistade remontijad
71. Rätsepad
72. Õmblejad
73. Köösnerid
74. Fotograafid
75. Köitjad
76. Haspeldajad
77. Puunikerdajad
78. Kokad, köögitöölised

III. Käsitsitöö kutsealad, mis ei nõua eriettevalmistust

79. Kastide kinnilööjad-kinnikleepijad
80. Kondiitritoodete pakkijad
81. Etikettijad
82. Kaalujad-pakkijad
83. Väikeste esemete ja tooraine sorteerijad
84. Väikeste detailide kokkupanijad
85. Trafarettide valmistajad
86. Kartonaažitööde ja paberist laiatarbetoodete valmistajad
87. Tembeldajad
88. Nahkgalanteriitsehhi töötajad
89. Kudumistsehhi lõngade ettevalmistajad
90. Kosmeetikatsehhi pakkijad
91. Juurviljapuhastajad
92. Pärgade valmistajad
93. Nööpaukude tegijad

IV. Kunstilise kujundustöö kutsealad

94. Mustrite joonistajad kangastele
95. Mustrite joonistajad puidule
96. Mänguasjade ja kujude värvijad ning viimistlejad
97. Väljaõmblejad
98. Puidust, tekstiilist ja klaasist mänguasjade valmistajad
99. Diagrammide, plakatite ja jooniste valmistajad

V. Muud teenindavad kutsealad

100. Laboratooriumide, ühiselamute ja saunade teenindav personal
101. Riidehoidjad
102. Valvurid
103. Kontrolörid
104. Uksehoidjad
105. Liftijuhid
106. Käskjalad
107. Šveitserid
108. Koristajad
109. Tšekikontrollijad
110. Nõudekoristajad
111. Hotellide pakilaohoidjad
112. Saunade riidehoidjad
113. Parkide järelevaatajad
114. Kalmistute järelevaatajad
115. Valveteenistuse inspektorid, brigadirid
116. Telegrammikandjad
117. Kirjakandjad
118. Kinode ja teatrite kassapidajad
119. Tükk-kaupade ja tubakatoodete müüjad

(ENSV MKK 1965, nr. 15, art. 64)

EESTI NSV KRIMINAALKOODEKS

(Väljavõte)

§ 27. Teatavatel ametikohtadel töötamise või teataval tegevusalal tegutsemise õiguse äravõtmine

(1) Teatavatel ametikohtadel töötamise või teataval tegevusalal tegutsemise õiguse äravõtmist nii põhi- kui ka lisakaristusena võib kohus määrata tähtajaga kuuest kuust kuni viie aastani.

(2) Seda karistust võib määrata juhul, kui kohus süüdlase poolt ametikohal või teataval tegevusalal tegutsemisel toimepandud kuriteo iseloomu tõttu peab võimatuks säilitada talle õigust töötada teatavatel ametikohtadel või tegutseda teataval tegevusalal.

(3) Üheaegselt teiste põhikaristuste kandmisega, välja arvatud vabadusekaotus, võib kanda ka lisakaristusena määratud teatavatel ametikohtadel töötamise või teataval tegevusalal tegutsemise õiguse äravõtmist. Kui põhikaristuseks on vabadusekaotus,

siis lisakaristusena mõistetud teatavatel ametikohtadel töötamise või teataval tegevusalal tegutsemise õiguse äravõtmise ärakandmise aja hulka vabadusekaotuse kandmise aega ei arvata.

KOHAKAASLUSE KORRAPÄRASTAMISEST

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 11. märtsi 1933. a. määrus

(Väljavõte)

Teenistujate kohakaasluse korrapärastamiseks ühiskonnastatud sektori asutustes ja ettevõtetes NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kohakaaslus (ka väljaspool normaaltööaega) on lubatud ainult kummagi asjaomase asutuse või ettevõtte, selle, kus töötaja on põhitööl, ja selle, kus ta töötab kohakaasluse alusel, juhataja kirjaliku loaga.

2. Kohakaaslus on üldreeglina lubatud ainult ühes asutuses või ettevõttes.

Meditsiinilistele töötajatele ja töötajatele kaugetes maakohtades on täielik kohakaaslus lubatud kahes ettevõttes või asutuses, ja osaline kohakaaslus (2—3 tundi päevas või mitte iga päev) ka kolmes ettevõttes või asutuses.

Märkus: Veterinaarala töötajad võrdsustatakse kohakaasluse pidamise suhtes meditsiiniliste töötajatega (27. aprilli 1938. a. redaktsioon — VSKK, 1938, nr. 21, § 138).

3. Keelatud on üheaegne töötamine kahes asutuses või ettevõttes, kui üks neist allub teisele.

Kui üks kahest asutusest või ettevõttest mingis suhtes kuulub teise kontrolli või järelevalve alla, siis ei ole lubatud üheaegne töötamine nendes asutustes või ettevõtetes sel tööalal, kus on sisse seatud säärane kuuluvus kontrolli või järelevalve alla.

4. Palka kohakaasluse eest makstakse nende ametite jaoks määratud palkade alusel sõltuvalt töö hulgast ja kvaliteedist, kusjuures palk kohakaasluse eest ei või ületada töötaja palka, mida ta saab põhiameti järgi.

Märkus: Kui kohakaasluse alusel töötaja teeb tükitööd või premeeritavat ajatööd, makstakse tasu tegeliku töö järgi.

5. Kui töötajail ei ole põhitööl täit koormust selle tõttu, et nad töötavad ka kohakaasluse alusel, määratakse põhitöö palgad mitte täies suuruses, vaid proportsionaalselt töötajate tegelikule koormusele.

6. Personaalpalgad tuleb määrata sama staaži ja kvalifikatsiooni juures kõrgemad neile töötajatele, kes ei tee kõrvaltööd.

7. (Tühistatud 17. juulil 1939 — VSKK, 1939, nr. 47, § 366).

8. Isikud, kes töötavad kohakaasluse alusel, võivad ühe või

teise asutuse või ettevõtte töötajaile määratud soodustusi (tasuta sõit, soodustatud varustamine jne.) kasutada ainult ühe töökoha järgi omal valikul.

9. Vaidluse küsimuse üle, millist töötaja tööd lugeda põhitööks ja millist kõrvaltööks, otsustab kohalik tööorgan.

10. Tööorganid on kohustatud kõvendama kontrolli kehtivate eeskirjade täitmise üle:

a) keelu suhtes maksta tasu kahe ameti eest ühes ja samas asutuses või ettevõttes, välja arvatud juhud, kus see on lubatud NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi poolt kokkuleppel ÜAÜKN-iga antud määrustega (arstidele ja kesk-meditsiinilisele personalile, professoreile ja õpetajaile, kes töötavad administratiiv-majanduslikel ametikohtadel õppeasutustes jne.);

b) keelu suhtes maksta eritasu tööde täitmise eest, mis kuuluvad selle töötaja kohustuste hulka (projektide ja ettekannete koostamine, esindamine istungeil jms.);

c) keelu suhtes anda projektide koostamistöid asutuse või ettevõtte teenistuses mitteseisvatele üksikutele isikutele, välja arvatud tööde andmine võistluse korras või vahetult leiduritele.

11. NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadile tehakse ülesandeks määrata kokkuleppel ÜAÜKN-iga, milliseid töö liike ja millistes piirides ei loeta kõrvaltöödeks.

16. Käesolev määrus ei tühista erilisi kõrvaltöö kitsendusi, mis on määratud kehtivate seadustega üksikutele töötajate liikidele (töölis-talupoegade miilitsa töötajad, töölis-talupoegade inspektsiooni, prokuratuuri ja maksuala töötajad jm.).

(СЗ 1933, № 19, ст. 110)

TEENISTUSALASE KOHAKAASLUSE PIIRAMISE KOHTA

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 22. jaanuari 1960. a. määrus nr. 21

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et ministeeriumides, keskasutustes, ettevõtetes ja organisatsioonides esineb liialdusi ja kehtestatud korra rikkumisi riiklike vahendite kasutamisel kohakaasluse alusel töötavate isikute tasustamiseks.

Ulatuslikult on kohakaaslus levinud projekteerimisorganisatsioonides, teadusliku uurimise asutustes, õppeasutustes ja reas teistes rahvamajandusharudes.

Mõned juhtivad töötajad selle asemel, et teha lõpp taolisele kahjulikule praktikale, töötavad ka ise kohakaasluse alusel neile alluvates asutustes ja organisatsioonides, milliste tegevust nad on kohustatud kontrollima.

Praegu on kõigil vabariigi rahvamajanduse, teaduse ja kultuuri aladel olemas kvalifitseeritud kaader ning seega puuduvad objektiivsed põhjused kohakaasluse ulatuslikuks rakendamiseks.

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 10. detsembri määrusega nr. 1367 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministreid, keskasutuste juhatajaid, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede esimehi välja töötama ja ellu rakendama abinõud teenistusalase kohakaasluse tunduvaks vähendamiseks, et 1960. a. lõpuks täielikult loobuda koosseisulisest kohakaaslusest.

2. Kehtestada, et teenistusalane kohakaaslus, s. o. üheaegne töötamine teisel palgalisel ametikohal peale põhitöökoha asutuses, ettevõttes või organisatsioonis, samuti muu regulaarne palgaline töö põhitöö kõrval, on lubatud vaid ajutise abinõuna erandina nende isikute suhtes, kellel on suured kogemused ja kõrge kvalifikatsioon, tingimusel, kui ei ole võimalik täita vakantset kohta vastava kvalifikatsiooniga töötajaga, kes mujal ei tööta, ning kui töö kohakaasluse alusel ei nõua täiskoormust kogu tööpäeva jooksul.

Kohakaaslus on lubatud ainult ühes asutuses, ettevõttes või organisatsioonis, ühe maakoha (linn, rajoon) piires.

3. Töö kohakaasluse alusel on lubatud mõlema sellest huvitatud asutuse, ettevõtte või organisatsiooni juhataja kirjalikul loal, mis on kooskõlastatud alluvuse järgi kõrgemalseisvate organisatsioonidega ning ametiühingu käitis- ja kohalike komiteedega. Vabariigi ministeeriumide, keskasutuste ja Rahvamajanduse Nõukogu aparaadi töötajate kohakaaslus on lubatud nende organite juhatajate nõusolekul.

Asutused, organisatsioonid ja ettevõtted, kes võtavad isikuid tööle kohakaasluse alusel, teatavad töölevõetud isiku põhitöökoha administratsioonile ametikoha, kuhu see isik on tööle võetud, töötasu tingimused ning kõik järgnevad muudatused sellel alal.

4. Keelata kohakaasluse alusel töötamine asutustes, ettevõtetes ja organisatsioonides, mis on seotud omavahelise alluvuse ja kaasalluvusega või kuuluvad üksteise kontrolli alla, välja arvatud spetsialistidel õpetajate seast, kes töötavad Eesti NSV Haridusministeeriumi süsteemi rajooni- ja linnaorganisatsioonides, ning spetsialistidel tervishoiuorganites töötavate arstide seast.

Käesolev määrus ei tühista erilisi kitsendusi kohakaasluse alal, mis on kehtivate eeskirjadega määratud mõnedele töötajate kategooriatele.

5. Kohakaasluse alusel töötamise eest tasutakse lähtudes selle ametikoha palgast (palgamäärast) proportsionaalselt tegelikule kohakaasluse koormusele, kuid mitte üle poole selle ametikoha (töö) täispalgast (palgamäärast).

Tükitöö tegemisel töötaja poolt kohakaasluse alusel tasutakse talle tegelikult tehtud töö järgi.

Töötasu väljamaksmine ühes ja samas asutuses, ettevõttes, organisatsioonis kahe ametikoha järgi on keelatud, välja arvatud juhud, mis on ette nähtud kehtivas seadusandluses.

Keelata täiendava tasu maksmine tööde eest, mis kuuluvad antud töötaja teenistuskohuste hulka (projektide, ettekannete koostamine, esindamine koosolekutel jms.).

Isikutele, kellele on tööajal lubatud töötada kohakaasluse alusel, põhitöökohalt kohakaasluse alusel töötamise aja eest tasu ei maksta.

Preemiaid, mis on kindlaks määratud töötasusüsteemiga kohakaasluse töökohal, arvestatakse kohakaasluse alusel töötajale määratud palga (palgamäära) osale juurde ning makstakse välja üle selle palga (palgamäära) osa.

Puhkus antakse kohakaasluse alusel töötajale samaaegselt puhkusega põhitöökoha järgi. Puhkusetasu või kompensatsiooni kasutamata jäänud puhkuse eest kohakaasluse alusel töötajale ei maksta.

Asutuse, ettevõtte, organisatsiooni töötajatele antavad soodustused ei kehti kohakaasluse alusel töötajate suhtes.

6. Kaotada koosseisuline kohakaaslus kõrgemates õppeasutustes. Anda vabariigi ministeeriumide ja keskasutuste juhatajatele, kelle alluvuses on kõrgemad õppeasutused, õigus lubada erandina töötada pedagoogilisel tööl teistes õppeasutustes teaduslikku nimetust või kraadi omavatel professoritel ja õppejõududel ainult tunnitasu tingimustel.

Õppeprotsessi parandamiseks kõrgemates õppeasutustes pedagoogilisele tööle rakendatavatele väljapaistvatele spetsialistidele, kes töötavad tööstuses, põllumajanduses, transpordil, teadusliku uurimise instituutides ning teistes asutustes ja organisatsioonides, tasutakse samuti tunnitasu alusel.

7. Keelata teadusliku uurimise asutuste teaduslikel ja juhtivatel töötajatel töötada kohakaasluse alusel koosseisulistel ametikohtadel teistes teadusliku uurimise asutustes ning kõrgemate õppeasutuste teadusliku uurimise osakondades (sektorites).

Kehtestada, et teaduslik-administratiivne töö (kateedri, laboratooriumi, osakonna, sektori juhtimine jne.) võib toimuda ainult ühes asutuses.

8. Kõrgemate õppeasutuste ja teadusliku uurimise asutuste juhtiva ja teaduslik-pedagoogilise koosseisu töötasu põhitöökohal ja kohakaasluses ei tohi ületada poolteist kuupalka põhitöökohal.

9. Arstidel (kaasa arvatud loomaarstid), keskmisel meditsiinilisel ja veterinaarpersonalil võib lubada töötada kohakaasluse alusel nii erinevates ravi- ja profülaktilistes asutustes kui ka ühes ja samas asutuses, kuid mitte rohkem kui kahel ametikohal, tasumisega tegelikult kulutatava tööaja järgi, kusjuures üldine teenistus põhitöökohal ja kohakaasluses ei tohi ületada poolteist palgamäära põhitöökohal.

Meditsiini- ja veterinaarasutuste arstidel, kes töötavad administratiivsetel ametikohtadel, on lubatud töötada kohakaasluse alusel vaid arstlikul ja pedagoogilisel tööl.

10. Kooliõpetajatel ning kesk-eriõppeasutuste ja teiste töötasutingimustelt nendega võrdsustatud õppeasutuste õppejõududel võib lubada töötada kohakaasluse alusel ühes või mitmes õppeasutuses, kusjuures üldine teenistus põhitöökohal ja kohakaasluses ei tohi ületada poolteist antud õpetaja (õppejõu) palgamäära põhitöökohal kooskõlas tema hariduse ja staažiga.

11. Kohakaaslusest vallandamine toimub peale kehtivas seadusandluses ettenähtud aluste ka juhul, kui ametikohale võetakse töötaja mitte kohakaasluse alusel või kui kohakaasluse alusel töötamine keelatakse põhitöökohalt. Vallandamine toimub ette teatamata ning vallandustoetuse maksmiseta.

12. Kohakaasluseks ei loeta:

a) kirjanduslikku tööd, sealhulgas üksikute teoste redigeerimist, tõlkimist ja retsenseerimist, mille eest tasutakse autorihonorari fondist;

b) meditsiiniliste asutuste konsultantide kohustuste täitmist mitte rohkem kui 12 tunni ulatuses kuus ühekordse tasumisega;

c) tööd, mida teeb isik, kellel on põhitöökohal mittetäielik tööpäev ning vastavalt sellele osaline palk (töötasumäär), kui tema tasu põhitöökohal ja kohakaasluses ei ületa täispalka (töötasumäära) põhitöökohal;

d) tehnilist, meditsiinilist, raamatupidamislikku ja iga muud liiki ekspertiisi ühekordse tasumisega.

Alapunktis «a» mainitud töö tegemine asutuse, ettevõtte või organisatsiooni töötaja poolt tööajal pole lubatud, alapunktides «b», «c» ja «d» mainitud töid on lubatud tööajal teha vaid antud asutuse, ettevõtte, organisatsiooni juhataja loal kooskõlastatult ametiühingu käitis- või kohaliku komiteega.

13. Kohustada Rahvamajanduse Nõukogu, ministreid, keskasutuste juhatajaid, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede esimehi tõhustama kontrolli teenistusalase kohakaasluse alal kehtestatud korrast kinnipidamise üle ning võtma rangele vastutusele isikud, kes rikuvad seda korda.

(ENSV T 1960, nr. 8, art. 36)

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU 1960. a. 22. JAANUARI MÄÄRUSE NR. 21 «TEENISTUSALASE KOHAKAASLUSE PIIRAMISE KOHTA» TÄIENDAMISEST

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 21. juuni 1960. a. määrus nr. 231

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1960. a. 9. juuni määrusega nr. 594 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kehtestada, et Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1960. a. 22. jaanuari määruse nr. 21 «Teenistusalase kohakaasluse piiramisest» kehtivus ei laiene:

a) töölistele ja nooremale teenindavale personalile;

b) teenistujaile, kelle ametipalk põhitöökoha järgi ei ületa 60 rubla kuus.

2. Peale oma põhitöö teise tasulise töö tegemine samas ettevõttes, asutuses või organisatsioonis väljaspool koosseisulist ametikohta ei loeta kohakaasluseks (üldhariduslike koolide õpetajate ja kesk-eriõppeasutuste õppejõudude poolt kabinettide ja laboratooriumide juhatajate kohustuste täitmine, õppeasutuste direktorite, nende asetäitjate ja õppealajuhatajate poolt õppejõuna töötamine, aine- ja tsüklikomisjonide juhtimine, insener-tehniliste töötajate töö õpilaste tootmisõpetuse ja praktika juhendamisel, meditsiiniliste töötajate valveteenistus üle tööaja kuunormi jms.).

Kohakaasluseks ei loeta kooliõpetajate ja nendega töötasu alal võrdsustatud kesk-eriõppeasutuste ja teiste õppeasutuste õppejõudude tööd samas õppeasutuses üle kindlaksmääratud õppetöö koormuse normi, samuti pedagoogilist tööd ja ringide juhtimist samas õppeasutuses, koolieelses, koolivälises või lasteasutuses.

3. Kohakaasluseks ei loeta kohustuste täitmist, mille eest NSV Liidu valitsuse otsustega on kindlaks määratud lisatasu palgale (palgamäärale) protsentides või rublades.

4. Keskmise töötasu väljaarvutamisel õpetajatele ja õppejõududele, kes töötavad mitmes koolis, kesk-eriõppeasutuses või töötajate töötasu alal nendega võrdsustatud õppeasutustes, samuti pedagoogilistele töötajatele koolivälistes, koolieelsetes või teistes lasteasutustes (kas ühes või mitmes) arvestada töötasu tegeliku koormuse eest kõigis töökohtades, kuid mitte üle poolteise tariifimäära (antud töötajale makstava kõrgema määra järgi). Peale selle arvestada lisatasu töö eest, mida põhitöökoha järgi ei loeta kohakaasluseks.

Puhkuse aja eest keskmise töötasu arvutamisel kohakaasluse alal töötavatele meditsiinilistele töötajatele arvestada töötasu ka selle töö eest.

5. Kehtestada, et pedagoogilist tööd ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töötajate poolt tunnitasu alusel kursustel ja õppeasutustes, koolides ja lasteasutustes, mitte üle 240 tunni aastas, ei loeta kohakaasluseks. Luba selleks tööks annavad mõlemapoolsete asjaosaliste ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajad.

6. Anda Eesti NSV ministeeriumide ja keskasutuste juhatajatele õigus rakendada erandina igal üksikul juhul kateedrite juhatamiseks kõrgemates õppeasutustes tunnitasu tingimustel teaduslikke töötajaid, kes juhivad teaduslikku ja administratiivtööd uurimise asutustes, samuti kõrge kvalifikatsiooniga spetsialiste, kes töötavad asutustes, ettevõtetes ja organisatsioonides, tasudes nende töö eest kateedri juhatamisel arvestusega 100 tundi aastas.

Teaduslikele töötajatele ja kõrge kvalifikatsiooniga spetsialis-

tidele, kes ei kuulu kõrgema õppeasutuse koosseisu, kuid rakendatakse tööle kõrgemate õppeasutuste aspirantide juhendamisele, tasuda nende töö eest arvestusega 50 tundi aastas iga aspirandi juhendamisel.

Käesolevas punktis nimetatud töötajaile mitte kinni pidada töötasu põhitöökoha järgi kohakaasluseks lubatud tundide eest.

7. Kehtestada, et tunnitasu alusel pedagoogilisel tööl töötavatele isikutele ei kuulu ümberarvestusele kehtivad tunnitasu määrad, milledesse on võetud ka puhkusetasu.

8. Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1960. a. 22. jaanuari määruse nr. 21 punkti 1 täiendamiseks lubada aastail 1961—1963 koosseisulist kohakaaslust meditsiinilistele töötajatele ning koolide, õppeasutuste, kesk-eriõppeasutuste, koolieelsete, kooliväliste ja lasteasutuste pedagoogilistele töötajatele.

9. Teha teatavaks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu tegi NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikule Töö ja Töötasu Komiteele ülesandeks kooskõlastatult Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukoguga anda selgitusi NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 10. detsembri määruse nr. 1367 «Teenistusalase kohakaasluse piiramise kohta» ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1960. a. 9. juuni määruse nr. 594 «NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 10. detsembri määruse nr. 1367 «Teenistusalase kohakaasluse piiramise kohta» täiendamisest» rakendamise korra kohta.

(ENSV MKK 1960, nr. 17, art. 58)

NSV LIIDU VALITSUSE, SAMUTI KA ENDISE NSV LIIDU TÖÖ RAHVAKOMISSARIAADI OTSUSTE MUUTMISEST JA KEHTETUKS TUNNISTAMISEST SEOSES NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUSTEGA 10. DETSEMBRIST 1959. a. NR. 1367 JA 9. JUUNIST 1960. a. NR. 594

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 21. märtsi 1961. a. määrus nr. 254

(Väljavõte)

Seoses NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrustega 10. detsembrist 1959. a. nr. 1367 «Teenistusalase kohakaasluse piiramise kohta» ja 9. juunist 1960. a. nr. 594 «NSV Liidu Ministrite Nõukogu 10. detsembri 1959. a. määruse nr. 1367 «Teenistusalase kohakaasluse piiramise kohta» täiendamisest», NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Tunnistada kehtetuks NSV Liidu valitsuse otsused, samuti ka endise NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi otsused vastavalt juurdelisatud loetelule.

2. Kustutada NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrusega 30. juunist 1944. a. nr. 797 (NSV Liidu Ministrite Nõukogu

10. juuli 1948. a. määruse nr. 2521 redaktsioonis) kinnitatud NSV Liidu Meditsiiniteaduste Akadeemia põhikirja 28. punkti viimasest lõikest sõnad:

«peale mille nad võivad kohakaasluse alusel töötada ainult Akadeemia Presiidiumi nõusolekul».

(СП СССР 1961, № 6, ст. 42)

NSV LIIDU VALITSUSE OTSUSTE, SAMUTI KA ENDISE TÖÖ RAHVAKOMISSARIAADI OTSUSTE LOETELU, MILLISED KAOTAVAD KEHTIVUSE SEOSES NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUSTEGA 10. DETSEMBRIST 1959. a. NR. 1367 «TEENISTUSALASE KOHAKAASLUSE PIIRAMISE KOHTA» JA 9. JUUNIST 1960. a. NR. 594 «NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU 10. DETSEMBRI 1959. a. MÄÄRUSE NR. 1367 «TEENISTUSALASE KOHAKAASLUSE PIIRAMISE KOHTA» TÄIENDAMISEST»

(Väljavõte)

Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 21. märtsi 1961. a. määrusega nr. 254

I

1. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrus 11. märtsist 1933. a. nr. 447 «Kohakaasluse korrastamise kohta» isikute suhtes, kelle ametipalk põhitöökohal ületab 60 rubla kuus...

II

1. NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi määrusega 30. aprillist 1930. a. nr. 169 kinnitatud korraliste ja lisapuhkuste eeskirjade 31. punkt teenistujate suhtes, kelle ametipalk põhitöökohal ületab 60 rubla kuus...

(СП СССР 1961, № 6, ст. 42)

KOHAKAASLUSE ALUSEL TÖÖTAMISE PIIRAMISEST AMETIÜHINGUORGANITES JA AMETIÜHINGUTE KULTUURI-, SPORDI- NING TEISTES ASUTUSTES JA ORGANISATSIOONIDES

ÜAÜKN-i sekretariaadi 15. juuli 1960. a. otsus

1. Kohustada ametiühingute nõukogusid ja komiteesid, teaduslik-tehniliste ühingute, leiutajate ja ratsionaliseerijate ühingute ning ametiühingute vabatahtlike spordiühingute nõukogusid, ametiühingute vabariiklike ja territoriaalsete kuurortide valitsusi,

turismi- ja ekskursioonivalitsusi, ÜAÜKN-i kirjastust «Profizdat», ametiühinguajalehtede ja -ajakirjade toimetusi, samuti neile alluvaid asutusi ja ettevõtteid välja töötama ning tarvitusele võtma abinõud kohakaasluse alusel töötamise järsuks piiramiseks.

2. Kinnitada ametiühinguorganites ja ametiühingute kultuuri-, spordi- ning teistes asutustes ja organisatsioonides kohakaasluse alusel töötamise kord vastavalt lisale.

3. Kehtestada, et käesolevat määrust ning ametiühinguorganites ja ametiühingute kultuuri-, spordi- ning teistes asutustes ja organisatsioonides kohakaasluse alusel töötamise piiramist ei laiendata:

a) töölistele ja nooremale teenindavale personalile;

b) teenistujatele, kelle põhitöökoha palgamäär ei ületa 60 rubla kuus.

4. Kohustada ametiühingute nõukogusid ja komiteesid ning ametiühingute revisjonikomisjone tõhustama kontrolli ametiühinguorganites ja ametiühingute kultuuri-, spordi- ning teistes asutustes ja organisatsioonides teenistusalase kohakaasluse alusel kehtestatud korrast kinnipidamise üle ning võtma rangele vastutusele isikuid, kes seda korda rikuvad.

5. Lugeda kehtetuks ÜAÜKN-i sekretariaadi 1958. a. 17. oktoobri määrus (protokoll nr. 21, p. 18) «Ametiühinguklubide, -kultuurimajade ja -paleede ringijuhtide puhkusest».

KOHAKAASLUSE ALUSEL TÖÖTAMISE KORD AMETIÜHINGUORGANEIS, AMETIÜHINGUTE KULTUURI-, SPORDI- NING TEISTES ASUTUSTES JA ORGANISATSIOONIDES

Kinnitatud ÜAÜKN-i Presiidiumi 15. juuli 1960. a. otsusega

1. Teenistusalane kohakaaslus, s. o. üheaegne töötamine põhitöökoha kõrval veel teisel palgalisel ametikohal ametiühinguorganis, ettevõttes, asutuses või organisatsioonis, samuti muu regulaarne palgaline töö põhitöökoha kõrval on lubatud vaid erandjuhul ajutise abinõuna tingimusel, kui vakantset kohta ei ole võimalik täita vastava kvalifikatsiooniga töötajaga, kes mujal ei tööta, ja kui kohakaasluse alusel töötamine ei nõua täiskoormust kogu tööpäeva jooksul.

Kohakaaslus (peale põhitöökoha) on lubatud ainult ühes asutuses või organisatsioonis ühe maakoha (linn, maarajoon) piires.

2. Töötamist ühes ja samas ettevõttes, asutuses või organisatsioonis põhitöö kõrval teisel tasulisel tööl, mis ei ole koosseisuline ametikoht, ei loeta kohakaasluseks (isetegevusringide ning treeningu- ja õppetöö juhendamine kultuuri- või spordiasutuste töötajate poolt tunnitasu alusel meditsiinitöötajate valve üle tööaja kuunormi jne.).

3. Kohakaasluse alusel töötamine on lubatud mõlema sellest huvitatud asutuse, ettevõtte või organisatsiooni juhataja kirjalikul loal, mis on kooskõlastatud kõrgemalseisvate organisatsioonidega alluvuse järgi ja ametiühingu käitis- või kohalike komiteedega.

Asutused, organisatsioonid ja ettevõtted, kes võtavad isikuid kohakaasluse alusel tööle, teatavad töölevõetud isiku põhitöökoha administratsioonile ametikoha, kuhu see isik on tööle võetud, ja palgatingimused ning informeerivad põhitöökoha administratsiooni kõikidest edasistest muudatustest sel alal.

4. Kohakaasluse alusel töötamine üksteisele alluvates, kaasalluvates või kontrollialustes ametiühinguorganites ja ametiühingute ettevõtetes, asutustes ning organisatsioonides on keelatud.

5. Kohakaasluse alusel töötamise eest tasutakse sellele ametikohale kinnitatud palgast (palgamäärast) proportsionaalselt faktilisele koormusele, kuid mitte üle poole selle ametikoha (töö) täispalgast (palgamäärast).

Töötasu väljamaksmine kahe ametikoha järgi ühes ja samas asutuses, ettevõttes ja organisatsioonis on keelatud. Samuti ei tohi täiendavat tasu maksta tööde eest, mis kuuluvad antud töötaja teenistuskohustuste hulka (projektide ja ettekannete koostamine, esindamine koosolekutel jne.).

Isikutele, kellel on tööajal lubatud kohakaasluse alusel töötada, põhitöökohalt kohakaasluse alusel töötamise aja eest tasu ei maksta.

Kohakaasluse töökoha palgasüsteemiga kindlaksmääratud preemiad arvestatakse kohakaasluses töötajale määratud palga (palgamäära) osale juurde ja makstakse üle selle palgamäära välja.

Asutuse, ettevõtte ja organisatsiooni töötajatele ettenähtud soodustused kohakaasluse alusel töötajate kohta ei kehti.

6. ÜAÜKN-i töökaitse teaduslike uurimisasutuste teaduslikel ja juhtivatel töötajatel on keelatud kohakaasluse alusel töötada koosseisulistel ametikohtadel teistes teaduslikes uurimisasutustes ja kõrgemate õppeasutuste teaduslikes uurimisasutustes ja kõrgemate õppeasutuste teaduslikes uurimisosakondades (sektorites).

7. Ametiühinguklubide, -kultuurimajade ja -paleede töötajatel (juhatuste esimeestel, juhatajatel, direktoritel, kunstilise isetegevuse organisaatoritel, sektorijuhatajatel), samuti ametiühingute sanatooriumi- ja kuurordiasutuste ning puhkekodude massilise kultuuritöö instruktoritel on lubatud kunstilise isetegevuse ja teiste ringide juhtidena töötada kohakaasluse alusel samas või teises asutuses, kusjuures tasu ei tohi ületada kohakaasluse töökoha poolt palka (palgamäära).

8. Koosseisulistel ametikohtadel töötavatel kunstilise isetegevuse, laste isetegevuse ja teiste ringide juhtidel, pianistidel, bajanistidel, plakatimaalijatel, spordikoolide kehakultuuriinstruktoritel, treeneritel ja juhatajatel on lubatud kohakaasluse alusel töö-

tada samas või teistes kultuuri- ja spordiasutustes, kusjuures nende töötajate üldine töötasu põhi- ja kohakaasluse töökohal ei tohi ületada põhitöökoha poolteist palgamäära.

Samadel töötajatel, kes ei ole koosseisulistel ametikohtadel, on lubatud tunnitasu alusel töötada mitmesugustes kultuuriasutustes ja spordiorganisatsioonides. Nende töötajate üldine töötasu ei tohi ületada poolteist palgamäära (112 tundi kuus).

9. Arstidel (sealhulgas loomaarstidel), keskmisel meditsiinilisel ja veterinaarpersonalil on lubatud kohakaasluse alusel töötada nii erinevates ravi ja profülaktika asutustes kui ka ühes ja samas asutuses, kuid mitte rohkem kui kahel ametikohal.

Ametiühinguorganite usaldusarstidel on lubatud kohakaasluse alusel töötada ühel töökohal ja ainult arstlikul tööl.

Arstidel, kes töötavad ravi-, sanatooriumi- ja kuurordiasutustes, profülaktooriumides ja puhkekodudes administratiivsetel ametikohtadel, samuti veterinaararstidel, kes töötavad abimajandites administratiivsetel ametikohtadel, on lubatud kohakaasluse alusel töötada vaid arstlikul ja pedagoogilisel tööl.

Kõigile käesolevas punktis mainitud töötajatele makstakse töötasu faktiliselt kulutatud tööaja eest, kusjuures nende üldine töötasu põhi- ja kohakaasluse töökohal ei tohi ületada põhitöökoha poolteist palgamäära.

10. Kohakaasluse töökohalt antakse puhkus üheaegselt puhkusega põhitöökoha järgi. Puhkustasu või kompensatsiooni kasutamata jäänud puhkuse eest kohakaasluse töökohalt välja ei maksta.

Kohakaasluse alusel töötavatele meditsiinitöötajatele makstakse puhkustasu ka kohakaasluse töökohalt.

Ühes või mitmes kultuuri- või spordiasutuses tunnitasu alusel (keskmiselt vähemalt 75 tundi kuus) töötavatele mittekoosseisulistele ringijuhtidele ja kehakultuuri treeneritele-õppejõududele antakse tasulist puhkust 2 tööpäeva iga töötatud kuu eest (24 tööpäeva aastas); samadele töötajatele, kes töötavad keskmiselt vähem kui 75 tundi kuus, antakse puhkust 1 tööpäev iga töötatud kuu eest (12 tööpäeva aastas). Puhkust antakse neile töötajaile juhul, kui nad ei ole ajutised töötajad.

Mittekoosseisulistele ringijuhtidele ja kehakultuuri treeneritele-õppejõududele, kes töötavad tunnitasu alusel mitmes kultuuri- ja spordiasutuses, makstakse puhkustasu iga käitis- ja kohaliku komitee ning kultuuri- ja spordiasutuse poolt eraldi. Seejuures tuleb lähtuda nendes asutustes töötatud tundide üldarvust, mis kokkuvõttes ei tohi ületada 75 tundi kuus.

11. Kohakaaslusest vallandamine toimub peale kehtivas seadusandluses ettenähtud aluste ka juhul, kui ametikohale võetakse töötaja, kes töötab antud ametikohal põhitöökohaga või kui kohakaasluse alusel töötamine põhitöökohal keelatakse. Vallandamine toimub ette teatamata ja vallandustoetust maksmata.

12. Kohakaasluseks ei loeta:

a) kirjanduslikku tööd, sealhulgas üksikute teoste redigeerimist, tõlkimist ja retsenseerimist, mille eest tasutakse autorihonorari fondist; töötamist ametiühinguajakirjade ja -ajalehtede toimetuskolleegiumide liikmetena tingimusel, et need isikud ei ole nimetatud ajalehtede ja ajakirjade koosseisulised töötajad;

b) pedagoogilist ning treeningu- ja õppetööd, mida ametiühingute, ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töötajad teevad tunnitasu alusel õppeasutustes, kursustel, seminaridel, spordisektsioonides, võistkondades ja -koolides (kuni 240 tundi aastas), ekskursioonide korraldamist turismi- ja ekskursioonivalitsuste ning turismi- või ekskursioonibaaside töötajate poolt (kuni viis ekskursiooni kuus). Loa nendest töödest osavõtuks annab asutuse või organisatsiooni juhataja;

c) ühekordselt tasustamisele kuuluvat mitmesuguste ekspertiiside tegemist (tehnilised, meditsiinilised, raamatupidamislikud jm.), teaduslik-tehniliste ühingute konsultantide konsultatsioone tehnilistes küsimustes, žürii liikmete osavõttu väljakuulutatud konkursside ja ülevaatuste tulemuste kokkuvõtete tegemisest, konsultantide tööd näituste ja tehniliste kabinettide organiseerimiseks temaatika läbitöötamisel ja materjalide väljavalimisel; meditsiiniasutuste konsultantide konsultatsioonid (kuni 12 tundi kuus);

d) tööd, mida teeb isik, kellel põhitöökohal on mittetäielik tööpäev ja vastavalt sellele osaline palk (palgamäär), kui tema tasu põhitöökohal ja kohakaasluses ei ületa põhitöökoha täispalka (palgamäära);

e) kohustuste täitmist, mille eest eriotsustega on palgale (palgamäärale) ette nähtud lisatasu protsentides või rublades.

Alapunktis «a» mainitud töid on keelatud asutuse, ettevõtte või organisatsiooni töötajal teha tööajal, alapunktis «b» ja «c» mainitud töid on aga lubatud tööajal teha asutuse, ettevõtte või organisatsiooni juhataja loal kooskõlastatult ametiühingu käitis- või kohaliku komiteega.

TÖÖTINGIMUSTEST HOOAJATÖÖDEL

NSVL KTK ja RKN-i 4. juuni 1926. a. määrus

Vt. lk. 353

AJUTISTE TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE TÖÖTINGIMUSTEST

NSVL KTK ja RKN-i 14. jaanuari 1927. a. määrus

Vt. lk. 359

KANTSELEILIS-BÜROKRAATLIKE MOONUTUSTE LIKVIDEERIMISEST TÖÖTAJATE TÖÖLEVORMISTAMISEL JA KODANIKE ELUTARBELISTE VAJADUSTE RAHULDAMISEL

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 25. veebruari 1960. a. määrus

NLKP Keskkomiteesse ja NSV Liidu Ministrite Nõukogusse esitatakse kaebusi ametiisikute ebaõige tegevuse kohta, kes meelevaldselt, ent mõnikord ka juhindudes vananenud ametkondlikest juhenditest ja korraldustest, nõuavad töötajatelt tööleasumisel, elutarbeliste ja teiste küsimuste lahendamisel suurel hulgal igasuguseid tõendeid, iseloomustusi ja muid dokumente, ehkki nende esitamine ei ole vajalik.

Teatavasti on nõukogude seadustega ning ettevõtete ja asutuste töö sisekorra eeskirjadega kindlaks määratud, et töölevõtmisel peavad töötajad esitama passi ja tööraamatu, esmakordselt tööle asujad aga passi ning majavalitsuse või külanõukogu tõendi oma viimase tegevusala kohta. Ometi nõuavad paljude ettevõtete ja asutuste juhtijad töölistelt ja teenistujatelt peale nimetatud dokumentide veel tõendeid eelmise töökoha, varasema töötasu, perekonnaseisu, elamispinna olemasolu ja sissekirjutamise kohta, samuti kirjalikke iseloomustusi. Näiteks selleks, et asuda trammijuhina tööle Moskva Oktoobri trammidepoosse, on tarvis esitada kuni 15 mitmesugust dokumenti ja tõendit. Taškendi rahvamajanduse nõukogu kinnitas hiljuti ettevõtete ja asutuste kaadriosakondade põhimääruse, milles soovitab nõuda iga töötaja kohta iseloomustuse viimaselt töökohalt. Gruusia NSV Ministrite Nõukogu määras, et ministeeriumide ja keskasutuste juhtijad ei tohi tööle võtta isikuid ilma meditsiinilise ülevaatuse andmeteta. Tbilisi Linna Töörahva Saadikute Nõukogu Täitevkomitee aga laiendas selle reegli kõikidele linna ettevõtetele.

Rohkete tõendite ja iseloomustuste nõudmine kodanikelt nende töölevormistamisel ei ole millegagi õigustatud ning alahindab passi ja tööraamatu tähtsust, olgugi et seal leiduvad selle küsimuse lahendamiseks vajalikud andmed. Erandiks võivad olla ainult üksikud tootmisharud, kus kehtiva tööseadusandluse kohaselt on tõepoolest tarvis andmeid töötajate tervisliku seisundi kohta ning mõningaid teisi dokumente.

Paljudes raudteetranspordi ettevõtetes nõutakse mitmesuguseid iseloomustusi ja soovitusi ametikoha eksami sooritamisel, ühelt töölt teisele asumisel, kvalifikatsiooni tõstmise kursustele saatmisel, premeerimise küsimuse otsustamisel jne.

Tihtipeale nõutakse töölistelt ja teenistujatelt iseloomustusi töökohalt seoses elamispinna jaotamisega. Sealjuures peavad ühiskondlik-tööalase iseloomustuse esitama mitte et üksnes perekonnapea, kes annab avalduse korteriolude parandamiseks, vaid ka kõik ta töötavad perekonnaliikmed.

TRÜ Raamatukogu

Ei saa pidada normaalseks ka seda, kui invaliidsuse kindlakstegemisel arstlikes tööekspertiisi komisjonides loetakse kohuslikuks peale muude dokumentide veel tööraamatu ja tööalase iseloomustuse ärakirja esitamist, vaatamata sellele, et andmed haige elukutse ja töötingimuste kohta peavad sisalduma saatekirjas ATEK-ile. Tööalane iseloomustus sisaldab sageli andmeid rahvuse, parteilisuse, ühiskondlike ülesannete täitmise ja muu kohta, millel pole asja invaliidsuse küsimuste lahendamisega, mis otsustatakse arstlike määrangute alusel.

Põhjendatud kaebusi töötajate poolt kutsub esile ka see, et alusetult nõutakse liigseid dokumente ja tõendeid õppima asumisel, töölt lahkumisel, puhkusele minekul, laste paigutamisel lastesõimedesse ja lasteaedadesse, hooajaliste raudteepiletite muretsemisel, kütuse saamisel, individuaalehituskruntide saamisel ja rea muude küsimuste lahendamisel. Administreerimine ja omavoliaktid esinevad selles suhtes mõnikord kõige totramal kujul. Nii võtsid Valgevene NSV Glubokoje rajooni ja Braslava linna TSN täitevkomiteed vastu otsuse, millega seati sisse ringkäigulehtede süsteem Glubokoje ja Braslava linnadest lahkuvatele isikutele, mille alusel iga isik peab enne neist linnadest lahkumist läbi käima kümmekond asutust ning miilitsaorganeile esitama tõendid selle kohta, et ta on tasunud korteri, elektri, raadio ja telefoni eest, et tal ei ole võlgnevusi pangas, raamatukogus, töökohas ja isegi pioneeride majas.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu leiavad, et säärane praktika väärib teravat hukkamõistu kui bürokratismi ja kantseleiliku vintsutamise nähtus.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määravad:

1. Kohustada liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteesid, partei krai- ja oblastikomiteesid, liiduvabariikide ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogusid, kraide ja oblastite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid, ministeeriume ja keskasutusi ning rahvamajanduse nõukogusid võtma tarvitusele abinõud, et likvideerida bürokraatlikud moonutused kodanikelt igasuguste tõendite, iseloomustuste ja muude dokumentide nõudmise praktikas, likvideerida kantseleilik vintsutamine ja tarbetud formaalsused töötajate töölevõtmisel ning elanike elutarbeliste ja muude vajaduste rahuldamisel. Tugevdada nõukogude ja majandusasutuste, ettevõtete ja organisatsioonide töötajate kasvatamist inimestesse hoolitseva ja osavõtliku suhtumise vaimus, NSV Liidu Konstitutsiooniga kodanikele määratud õigustest kinnipidamise vaimus.

2. Kohustada nõukogude ja majandusorganeid, ettevõtteid, asutusi ja organisatsioone mitte nõudma töötajatelt mingisuguseid kirjalikke tõendeid, kui vajalikud andmed leiavad kinnitamist esitatavas passis, tööraamatus, sünnitunnistuses või teistes

dokumentides, mis tõendavad kodaniku isikut ja töötegevust. Seoses sellega teha NSV Liidu ja liiduvabariikide ministeeriumidele ja keskasutustele ning rahvamajanduse nõukogudele ülesandeks kahe kuu jooksul läbi vaadata eeskirjad ja sätted, mis määravad ühtede või teiste dokumentide esitamise töötajate poolt.

3. Kohustada kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid ning ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhtijaid sisse seadma vajalik kord passide ja tööraamatute vormistamiseks ning tagama kehtivates seadustes ettenähtud andmete õigeaegne sissekandmine neisse dokumentidesse.

4. Teha ÜAÜKN-ile, NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komiteele ning NSV Liidu Tervishoiuministeeriumile koos liiduvabariikide ministrite nõukogudega ülesandeks ette valmistada ja 15. aprilliks 1960 NSV Liidu Ministrite Nõukogule esitada ettepanekud ühtse korra kehtestamise kohta pensioni saamiseks vajalike dokumentide vormistamisel, samuti vajalike täpsustuste tegemise kohta kehtivas arstlike tööekspertiisi komisjonide põhimääruses.

5. NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuval Juriidilisel Komisjonil esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule läbivaatamiseks seadusandlike aktide loetelu, mis seoses käesoleva määrusega kuuluvad tühistamisele või muutmisele.

TÖÖRAAMATUTE SISSESEADMISEST

NSV Liidu RKN-i 20. detsembri 1938. a. määrus

Tööliste ja teenistujate arvelevõtmise korraldamiseks ettevõtteis ja asutustes NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Kehtestada alates 15. jaanuarist 1939 kõigis riiklikes ja kooperatiivseis ettevõtteis ning asutustes tööraamatud, mis antakse välja ettevõtte (asutuse) administratsiooni poolt töölistele ja teenistujatele.

2. Tööraamatusse kantakse järgmised andmed tööraamatu omaniku kohta: perekonna-, ees- ja isanimi, vanus, haridus, elukutse ja andmed töötamise kohta, tema üleminek ühest ettevõttest (asutusest) teise, selle ülemineku põhjused, samuti andmed ergutus- ja autasude saamise kohta.

3. Kinnitada tööraamatu vorm.

4. Tööraamatud valmistatakse ühtse eeskuju järgi kogu NSV Liidu jaoks. Tööraamatute tekst trükitakse vene keeles ja vastava liidu- või autonoomse vabariigi keeles.

5. Tööraamat täidetakse selles keeles, milles toimub asjaajamine antud ettevõttes (asutuses). Juhul kui asjaajamine toimub liidu- või autonoomse vabariigi keeles, täidetakse tööraamat üheaegselt ka vene keeles.

6. Töölised ja teenistujad, kes asuvad tööle, on kohustatud tööraamatu esitama ettevõtte (asutuse) administratsioonile. Administratsioon võib töölisi ja teenistujaid tööle võtta ainult tööraamatu ettenäitamisel.

Isikud, kes asuvad tööle esmakordselt, on kohustatud administratsioonile esitama majavalitsuse või külanõukogu poolt väljaantud tõendi oma viimase tegevuse kohta.

7. Ettevõtete ja asutuste administratsioon on kohustatud viima lõpule tööraamatute väljaandmise töölistele ja teenistujatele 15. jaanuariks 1939.

Isikuile, kes pärast seda esmakordselt asuvad tööle, tuleb tööraamat välja anda hiljemalt 5-ndal päeval pärast töölevõtmist.

8. Tööraamatuid peetakse kõigi tööliste ja teenistujate kohta, kes töötavad ettevõttes (asutuses) üle 5 päeva, nende hulgas ka hooaja- ja ajutised töölised.

Kohakaasluse alusel töötajate kohta peetakse tööraamatut ainult põhitöökoha järgi.

9. Tööraamat hoitakse ettevõtte (asutuse) administratsiooni juures, kuid töölise või teenistuja vallandamisel antakse see talle kätte.

10. Tööraamatud täidetakse ettevõtte administratsiooni poolt, silmas pidades järgmisi juhiseid:

a) tööraamatusse sünniaasta, kesk- ja kõrgema hariduse sissekandmise aluseks peavad olema vastavad dokumendid. Algharidus kantakse sisse töölise või teenistuja enda sõnade järgi;

b) lahtris «ametiala» märgitakse põhi-ametiala vastavalt töölise või teenistuja enda avaldusele;

c) jaotuses «Teated tööst» tehakse kõigepealt lahtrisse 3 järgmine sissekanne: «Üldine tööstaaž töölise või teenistujana kuni tööraamatut väljaandvasse ettevõttesse (asutusse) astumiseni moodustab nii ja nii mitu aastat, sealhulgas:». Lahtrisse 4 kirjutatakse vastavalt: «Dokumentidega tõestatud staaž nii ja nii mitu aastat ja ütluse järgi nii ja nii mitu aastat».

Pärast seda tehakse lahtrisse 2 ja 3 nõuetekohaselt vormistatud dokumentide alusel vastavad konkreetsed sissekanded selle kohta, missuguses ettevõttes, asutuses või organisatsioonis, missugusel ajavahemikul ja missugustel ametikohtadel töötas tööraamatu valdaja enne tööraamatut väljaandvasse ettevõttesse, asutusse või organisatsiooni tööle asumist. Lahtris 4 näidatakse iga sissekande järel ära, missuguse dokumendi alusel on sissekanne tehtud.

d) edasi märgitakse — pealkirjana — ettevõtte (asutuse) nimetus, kes tööraamatu välja annab.

Selle pealkirja alla tehakse sissekanne antud ettevõttesse (asutusse) töölevõtmise aja ja tööalaste ümberpaigutamiste kohta, mis on toimunud enne tööraamatu täitmist.

Sissekanded peatükis «Andmed töötamise kohta» tehakse järg-

miselt: lahtris 2 märgitakse tööle võtmise, ümberpaigutamise või vallandamise aeg; lahtrisse 3 kirjutatakse: «Võetud nii- ja niisugusesse osakonda (tsehhi) nii- ja niisugusele tööle» või «üle viidud nii- ja niisugusesse osakonda (tsehhi) nii- ja niisugusele tööle» või «vallandatud sel ja sel põhjusel»; vallandamise põhjus peab olema näidatud täpselt, vastavalt tööseaduste koodeksi formuleeringule või viitena selle koodeksi paragrahvile (punktile); lahtris 4 näidatakse käskkiri või korraldus töölevõtmise, üleviimise või vallandamise kohta.

Kõik sissekanded pärast tööraamatu väljaandmist tuleb administratsioonil teha viivitamata pärast käskkirja või korralduse ilmumist.

Samasuguselt tehakse sissekanded ka järgmistes töökohtades.

Karistusi tööraamatusse ei kanta.

e) ergutus- ja autasud kirjutatakse sisse tööraamatut väljaandva ettevõtte (asutuse) teenistusse astumise päevast arvates. Sealjuures kirjutatakse sisse ainult ühekordsed individuaalsed ergutused ja autasud, mis on seotud tööga ettevõttes (asutuses). Preemiaid, mis on ette nähtud töötasusüsteemiga, sisse ei kanta;

f) töölise või teenistuja töölt vallandamise puhul peavad kõik sissekanded tehtud töö, ergutuste ja autasude kohta, mis on antud ettevõttes (asutuses) töötamise ajal, olema tõestatud ettevõtte (asutuse) juhataja (või tema poolt selleks volitatud isiku) allkirjaga ning ettevõtte (asutuse) pitsatiga.

g) kõik sissekanded tööraamatusse tehakse tindiga.

11. Tööraamatu väljaandmise eest võtab ettevõtte (asutuse) administratsioon tööraamatu omanikult tasu 5 kopikat.

12. (I lõik kehtetu.)

Tööraamatu kaotanud töötaja peab sellest viivitamata teatama administratsioonile (viimase töökoha järgi). Hiljemalt 15 päeva jooksul pärast avalduse esitamist on administratsioon kohustatud välja andma uue tööraamatu pealkirjaga: «Dublikaat».

13. Kõik sissetulnud summad tööraamatute väljaandmise eest lähevad riigi tuludesse.

14. Tööraamatute ebaseadusliku kasutamise eest, nende edasiandmise eest teistele isikutele ja nende järele- ja ümbertegemise eest karistatakse kriminaalkorras.

15. Tööraamatuid saavad ettevõtted ja asutused vastavaist rahvakomissariaatidest ja asutustest.

16. NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrus 21. septembrist 1926 «Töönimekirjade kohta» (LSKK 1926, nr. 66, art. 502; 1929, nr. 35, art. 315) tühistatakse.

(СП СССР 1938, № 58, ст. 329,
ENSV MKK 1962, nr. 60, art. 232)

JUHEND TÖÖRAAMATUTE PIDAMISE KORRA KOHTA ETTEVÕTETES, ASUTUSTES JA ORGANISATSIOONIDES

Kinnitatud NSVL Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee 9. juuli 1958. a. määrusega nr. 620, muudetud ja täiendatud NSVL Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee 12. detsembri 1958. a. määrusega nr. 1031, 20. mai 1961. a. määrusega nr. 232, 2. veebruari 1963. a. määrusega nr. 20 ja 2. juuli 1963. a. määrusega nr. 185

1. Kooskõlas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 1938. a. 20. detsembri määrusega nr. 1320 peetakse tööraamatuid kõigi tööliste ja teenistujate kohta, kes töötavad riiklikes ja kooperatiivsetes ettevõtetes, asutustes ning organisatsioonides üle 5 päeva, sealhulgas ka hooajaliste ja ajutiste töötajate kohta.

Tööraamatuid peetakse ka mittekoosseisuliste töötajate kohta tingimusel, kui nad kuuluvad riikliku sotsiaalkindlustuse alla.

Kohakaasluse alusel töötajate kohta peetakse tööraamatut ainult põhitöökohas.

2. Tööraamat on töölise või teenistuja töötegevust iseloomustavaks põhiliseks dokumendiks.

3. Töölised ja teenistujad, kes asuvad tööle, on kohustatud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioonile esitama oma tööraamatu.

Ilma tööraamatuta ei ole lubatud tööle võtta.

Isikud, kes esmakordselt asuvad tööle töölisena või teenistujana, sealhulgas ka isikud, kes enne seda olid kolhooside või tööndusartellide liikmed, on kohustatud administratsioonile esitama tõendi oma viimase tegevusala kohta, mille on välja andnud isiku elukoha järgne majavalitsus, küla- või alevinõukogu, tänavakomitee (tänavakomitee poolt väljaantud tõendid tõestab rajooni täitevkomitee); Nõukogude armeest demobiliseeritud on kohustatud administratsioonile esitama sõjaväepileti.

4. Tööraamatu ebaseadusliku kasutamise, teistele isikutele edasiandmise ja võltsimise eest kannavad süüdlased kriminaalvastutust.

I. Tööraamatu täitmine

a) Üldeeskirjad

5. Sissekanded tööraamatusse tehakse selles keeles, milles toimub antud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni asjaajamine.

Kui asjaajamine toimub liidu- või autonoomse vabariigi keeles, täidetakse tööraamat üheaegselt ka vene keeles.

6. Tööraamat täidetakse töötaja juuresolekul hiljemalt 5 päeva jooksul tema töölevõtmisest arvates.

Edaspidi on töötajal õigus tutvuda tema tööraamatusse tehtavate sissekannetega.

7. Tööliste ja teenistujate tööraamatusse kantakse järgmised andmed:

a) perekonna-, ees- ja isanimi;
b) sünniaasta;
c) haridus;
d) elukutse;
e) andmed töötamise kohta;
f) andmed ergutus- ja autasude saamise kohta.

8. Kõik sissekanded tööraamatusse peavad olema täpsed ning neid tehakse ettevõtte, asutuse või organisatsiooni poolt töötaja töölevõtmise, üleviimise või vallandamise, samuti ergutus- ja autasude määramise käskkirja või korralduse väljaandmisel. Tööraamatu omanikku tuleb tutvustada tehtud sissekande sisuga.

Sissekanded tööraamatusse peab tegema korralikult, tindiga.

9. Sissekannete muutmist tööraamatus töötaja perekonna-, ees- ja isanime, hariduse ning elukutse osas teostab administratsioon dokumentide alusel ja neile viitamisega (abielutunnistus, perekonnaseisuameti õiend, dokumendid hariduse kohta jne.) ja need peavad olema tõestatud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhataja või tema poolt spetsiaalselt volitatud isiku allkirjaga ning ettevõtte, asutuse, organisatsiooni või kaadriosakonna pitseriga.

Parandusi sissekannetesse töötamise aja ja täidetava töö iseloomu või ametikoha kohta, vallandamise põhjuste ning muude töö andmete kohta võib teha ainult see ettevõte, asutus või organisatsioon, kus tehti ebaõige või ebatäpne sissekanne.

Nimetatud parandused peavad olema täies vastavuses käskkirja või korralduse originaaliga, vastuvõtu või vallandamise lehega, nende kaotamise korral aga mõne muu antud ettevõtte, asutuse dokumendiga, mis tõestab töötamist teatud kutsealal või ametikohal, ning kinnitatakse ülaltoodud korras. Tunnistajate seletused ei saa olla aluseks paranduste tegemisel varem tehtud sissekannetesse.

10. Vastutus tööraamatute õige pidamise organiseerimise eest pannakse ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhatajale.

Vahetult vastutab tööraamatute õige ja õigeaegse täitmise, hoidmise, arvestuse ja töötajale väljaandmise eest kas kaadriosakonna juhataja või ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhataja käskkirjaga selleks spetsiaalselt määratud isik.

b) Töötajate kohta käivate üldandmete sissekandmine tööraamatusse

11. Tööraamatu esimesele leheküljele kantakse üldandmed selle valdaja kohta.

Perekonna-, ees- ja isanimi (täielikult, lühendamata või ees-

ja isanime initsiaalidega asendamata) ning sünniaasta kantakse sisse passi või sünnitunnistuse alusel.

Kesk- ja kõrgem haridus märgitakse üksnes dokumentide (tõendi, tunnistuse, diplomi) alusel, algharidust võib märkida ka töölise või teenistuja sõnade järgi.

Kui töötajal on lõpetamata kesk- või kõrgem haridus, siis kriipsutatakse lahtris «haridus» alla sõna «keskharidus» või «kõrgem haridus» ning üleval kirjutatakse sõna «lõpetamata». Sissekandeid lõpetamata kesk- või kõrgema hariduse kohta võib teha samuti üksnes vastava dokumendi (üliõpilaspileti, tõendi, õpinguraamatu jne.) alusel.

Elukutse märgitakse kas haridusdokumentide alusel või töölise või teenistuja oma sõnade järgi.

Tööraamatus peab tingimata olema selle valdaja isiklik allkiri ning raamatu esmakordse täitmise kuupäev.

c) Töösse puutuvate andmete sissekandmine

12. Lahtrisse 3 kirjutatakse pealkirjana tööraamatu pidamist alustanud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni täielik nimetus. Kui töölise või teenistuja töötamise ajal ettevõtte, asutuse või organisatsiooni nimetust muudeti, tehakse selle kohta tööraamatu lahtrisse 3 eraldi reana sissekanne: «See ja see ettevõte on sellest ja sellest kuupäevast ümber nimetatud selleks ja selleks», ning lahtrisse 4 märgitakse ümbernimetamise alus — käskkiri, korraldus ning selle number ja kuupäev.

Pealkirja all märgitakse lahtrisse 1 sissekande järjekorranumber;

lahtrisse 2 märgitakse tööle võtmise kuupäev;

lahtrisse 3 kirjutatakse: «võetud tööle või määratud sellesse ja sellesse tsehhi või osakonda, sellele ja sellele ametikohale või tööle, koos järgu märkimisega». Seejuures kirjutatakse ametikoha või töö nimetus, mille täitmiseks on töötaja tööle võetud, täpses vastavuses ettevõttes, asutuses või organisatsioonis kehtivale koosseisude nimestikule või tariifi-kvalifikatsiooni teatmikule.

Kui töötamise ajal töölisele antakse uus järk, tehakse selle kohta vastav sissekanne.

Lahtris 4 märgitakse käskkirja, korrralduse või vastuvõtulehe number.

13. Analoogiliselt sellele vormistatakse samas ettevõttes, asutuses või organisatsioonis ka töötaja üleviimine ühelt töölt teisele.

14. Kui töötaja enne tööle asumist antud ettevõttes, asutuses või organisatsioonis juba töötas töölise või teenistujana, kuid mingil põhjusel tema kohta ei peetud tööraamatut, siis tehakse tööraamatu täitmisel peatükis «Andmed töötamise kohta» lahtrisse 3 kõigepealt sissekanne üldise tööstaaži kohta töölise või

teenistujana enne tööle asumist antud ettevõttesse, asutusse või organisatsiooni.

Üldine tööstaaž märgitakse kokkuliidetult, s. o. märgitakse aastate, kuude ja päevade üldarv, kuid ei näidata eraldi, missugustes ettevõtetes, asutustes või organisatsioonides, missugustel ajavahemikkudel ja missugustel ametikohtadel töötas tööraamatu valdaja varem.

Lahtris 4 märgitakse vastavalt «dokumentidega tõestatud tööstaaž nii- ja niipalju aastaid» ning «sõnade järgi tööstaaž nii- ja niipalju aastaid».

Seejärel märgitakse nõutavalt vormistatud dokumentidega tõestatud üldine tööstaaž üksikute tööperioodide viisi tööraamatusse järgmiselt:

lahtris 2 näidatakse tööle võtmise kuupäev;

lahtrisse 3 kirjutatakse selle ettevõtte, asutuse või organisatsiooni nimetus, kus tööline või teenistuja töötas, samuti tsehh (osakond) ja ametikoht (töö), kuhu ta tööle võeti.

Kui esitatud dokumentidest nähtub, et töötaja viidi samas ettevõttes, asutuses või organisatsioonis üle teisele alalisele tööle, tehakse selle kohta vastav sissekanne.

Seejärel märgitakse lahtrisse 2 töölt vallandamise kuupäev ja lahtrisse 3 selle põhjus, kui töötaja poolt esitatud dokumendis on selliseid andmeid.

Juhul kui dokumentides pole ülalmainitud andmed varema töö kohta täielikud, kantakse tööraamatusse ainult neis dokumentides leiduvad andmed.

Lahtris 4 näidatakse dokumendi nimetus, kuupäev ja number, mille alusel vastavad sissekanded tööraamatusse on tehtud.

Tööstaaži tõendavad dokumendid tagastatakse tööraamatu valdajale.

Enne 1962. a. 14. detsembrit väljaantud tööraamatuid ümber ei vormistata.

15. Üldise tööstaaži hulgas ei näidata, vaid tehakse eraldi reana töökoha viisi, viidates ühtlasi vastavate dokumentide kuupäevale, numbrile ja nimetusele, järgmised sissekanded:

a) teenistuse aeg NSV Liidu relvastatud jõudude koosseisus, NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Julgeoleku Komitee ja liiduvabariikide ühiskondliku korra kaitse ministeeriumide väeosades ja organites ning kõigis valveteenistuse liikides, millele ei laiene ei tööseadusandlus ega riiklik sotsiaalkindlustus; partisanisalkades viibimise aeg, ära näidates teenistusse kutsumise (arvamise) kuupäeva ja teenistusest vabastamise kuupäeva;

b) õppimise aeg kutsekoolides ja teistes õppeasutustes, kaadri ettevalmistamise, kvalifikatsiooni tõstmise ja täienduskursustel ning koolides;

c) õppimise aeg kõrgemates ja kesk-eriõppeasutustes (tehni-

kumides, pedagoogilistes ja meditsiinilistes õppeasutustes jne.), parteikoolides, nõukogude parteikoolides, ametiühingulise liikumise koolides, töölisfakulteetides ning aspirantuuris ja kliinilises ordinatuuris viibimise aeg;

d) töötamise aeg kolhoosi liikmena neil juhtudel, kui kehtiv seadusandlus näeb ette selle töö arvestamise tööliste ja teenistujate üldisesse tööstaaži;

e) töötamise aeg tööndusliku kooperatiivartelli liikmena ülemineku töölisena või teenistujana tööle riiklikesse ettevõtetesse, asutustesse ja organisatsioonidesse.

d) Tööraamatu täitmine töölt vallandamisel

16. Sissekanded töötaja töölt vallandamise kohta tehakse kinni pidades järgmistest eeskirjadest:

lahtris 1 märgitakse sissekande järjekorranumber,

lahtris 2 märgitakse töölt vallandamise kuupäev,

lahtris 3 näidatakse töölt vallandamise põhjus.

Sissekanded tööraamatusse töölt vallandamise põhjuste kohta tehakse kas täpses vastavuses kehtiva seadusandluse formuleeringutele või viidates vastava seaduse paragrahvile ja punktile.

Näiteks töölt vallandamisel seoses õppima asumisega, lapse sündimisega, haigusega või vanadus- ja invaliidsuspensionile minekuga, ühe abikaasa siirdumisega teise juurde ning muude mõjuvate põhjustega, mis on ette nähtud kehtivas seadusandluses, tehakse lahtris 3 sissekanne töölt vallandamise kohta koos nende põhjuste äranäitamisega.

Töötaja üleviimisel ühest ettevõttest, asutusest või organisatsioonist teise kõrgemalseisva organi korraldusel või ettevõtete, asutuste või organisatsioonide juhatajate omavahelise kokkuleppe põhjal, märgitakse lahtrisse 3 üleviimise põhjus (seisakute või tootmisvajaduse tõttu, kokkuleppel ettevõtete juhatajate vahel jne.) või viidatakse vastavate partei-, nõukogude, ametiühingu-, majandus- ja teiste organite otsusele üleviimise kohta.

Lahtris 4 märgitakse käskkirja, korralduse, vallandamis- või üleviimislehe number ja kuupäev.

e) Andmete sissekandmine ergutus- ja autasude saamise kohta

17. Sellesse tööraamatu osasse kantakse ainult ühekordsed individuaalsed ergutus- ja autasud, mis on seotud tööga ettevõttes, asutuses või organisatsioonis.

Selliste individuaalsete ergutus- ja autasude hulka kuulub:

autasustamine aukirjadega, rinnamärkidega, aunimetuste andmine, tänu avaldamine, rahaline preemia jne.

Töötasusüsteemiga ettenähtud preemiaid tööraamatusse ei märgita.

Samas tehakse sissekanded töötajale väljaantud diplomiga avastuste kohta, samuti ka kõigi ta tootmisse juurutatud leiutiste ja ratsionaliseerimisettepanekute ning talle nende eest makstud tasude kohta.

Distsiplinaarkaristusi tööraamatusse ei kanta.

18. Ergutus- ja autasude kohta andmete sissekandmise kord on järgmine:

lahtris 3 märgitakse pealkirjana ettevõtte, asutuse või organisatsiooni nimetus;

allpool näidatakse lahtris 1 sissekande järjekorranumber (kasvavas numeratsioonis töötaja kogu töötegevuse vältel);

lahtris 2 märgitakse ergutus- või autasu määramise kuupäev;

lahtris 3 märgitakse, kes premeeris või autasustas töötajat, mille eest ja millega;

lahtris 4 märgitakse töötajate ergutus- või autasu määramise käskkirja kuupäev ja number.

II. Tööraamatu vaheleht

19. Neil juhtudel, kui töölise või teenistuja tööraamatus on kõik leheküljed peatükkides «Andmed töötamise kohta» ja «Andmed ergutus- ja autasude saamise kohta» täidetud, lisatakse tööraamatusse vaheleht.

20. Vaheleht õmmeldakse tööraamatusse ning täidetakse ja peetakse töölise või teenistuja töökoha ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni poolt samas korras kui tööraamat.

III. Tööraamatu kätteandmine töötajale töölt vallandamisel

21. Töölise või teenistuja töölt vallandamisel peavad kõik sissekanded töö ning ergutus- ja autasude kohta, mis on tehtud antud ettevõttes, asutuses või organisatsioonis töötamise ajal, olema tõestatud ettevõtte, asutuse, organisatsiooni juhataja või tema poolt selleks volitatud isiku allkirjaga ning ettevõtte, asutuse ja organisatsiooni või kaadriosakonna pitseriga.

Juhul kui tööraamat täidetakse üheaegselt liidu- või autonoomse vabariigi keeles ja vene keeles, tuleb tõestada mõlemad tekstid.

22. Töölt vallandamise päeval on administratsioon kohustatud töölisele või teenistujale kätte andma tema tööraamatu koos sinna tehtud sissekandega töölt vallandamise kohta.

Töölise või teenistuja surma puhul antakse tööraamat allkirja vastu välja tema lähematele sugulastele või nende nõudmisel saadetakse välja posti teel.

IV. Tööraamatu dublikaat

23. Tööraamatu kaotamisest on töötaja kohustatud viivitamatult teatama viimase töökoha — ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioonile.

Hiljemalt 15 päeva jooksul pärast avalduse esitamist on administratsioon kohustatud välja andma uue tööraamatu pealkirjaga «Dublikaat» esimese leheküljе parempooles ülemises nurgas.

24. Tööraamatu dublikaat täidetakse üldiste eeskirjade järgi. Peatükkides «Andmed töötamise kohta» ja «Andmed ergutus- ja autasude saamise kohta» tehakse dublikaadi täitmisel sissekanded ainult töötamise ning ergutus- ja autasude saamise kohta viimases töökohas väljaantud käskkirjade ja korralduste alusel, kuna üldine tööstaaž enne antud ettevõttesse, asutusse või organisatsiooni tööle asumist märgitakse kooskõlas käesoleva juhendi punktiga 14 ja punktiga 15.

25. Juhul kui tööraamat läks kaotsi ettevõttes, asutuses või organisatsioonis (loodusõnnetuse läbi või muudel põhjustel), antakse tema valdajale dublikaat välja tasuta.

Seejuures on administratsioon kohustatud töötajale kaasa aitama dokumentide hankimisel, mis tõestavad tema tööstaaži enne antud ettevõttesse, asutusse või organisatsiooni tööle asumist.

26. Kui tööraamat on muutunud kasutamiskõlbmatuks (põlenud, puruks rebitud, määrdunud jne.), annab viimase töökoha administratsioon töölisele või teenistujale tööraamatu dublikaadi.

Seejuures märgitakse kasutamiskõlbmatuks muutunud tööraamatu esimesele leheküljele «Asendatud dublikaadiga», raamat aga tagastatakse valdajale. Uuele töökohale asumisel on tööline või teenistuja kohustatud esitama tööraamatu dublikaadi.

V. Arveldus tööraamatu plankide ja vahelehtede eest

27. Tööraamatu plangi täitmisel esmakordselt tööle asunud isiku kohta, samuti tööraamatu dublikaadi väljaandmisel võtab ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon tööraamatu valdajalt tasu 5 kop. ning tööraamatu vahelehe täitmisel 3 kop.

Tööraamatu või selle vahelehe ebaõigel täitmisel, samuti tööraamatute plankide ja vahelehtede riknemisel korratu hoidmise tõttu tasub rikutud plankide eest ettevõte, asutus või organisatsioon.

VI. Tööraamatute plankidega ja vahelehtedega varustamine

28. Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1960. a. 15. detsembri määrusele nr. 1263 tööraamatud ja nende vahelehed valmistatakse ja saadetakse laiali liiduvabariikide ministrite nõukogude poolt kõikidele liiduvabariigi territooriumil asuvatele ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele, olenemata nende ametkondlikust alluvusest.

Tööraamatute ja nende vahelehtede laialisaatmise korra määravad kindlaks liiduvabariikide ministrite nõukogud.

29. Ettevõtte, asutuse ja organisatsiooni administratsioonil peab alati olema vajalikul arvul tööraamatuid ja nende vahelehti.

VII. Tööraamatute hoidmine

30. Ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon on kohustatud organiseerima tööraamatute hoidmist sellistes tingimustes, mis hoiavad ära nende riknemise, varastamise või hävimise tulekahju korral või muul viisil.

31. Töölistele või teenistujatele töölt vallandamisel kätte andmata jäänud tööraamatud hoitakse kaadriosakonnas alal 2 aastat, eraldi töölolevate tööliste ja teenistujate tööraamatutest.

Pärast seda antakse väljanõudmata jäänud tööraamatud 40 aastaks hoiule ettevõtte, asutuse või organisatsiooni arhiivi ning selle tähtaja möödumisel vastavasse riiklikku arhiivi ettevõtte, asutuse või organisatsiooni asukoha järgi.

VIII. Tööraamatute arvestus

32. Ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides peetakse tööraamatute plankide ja täidetud tööraamatute arvestuse alal järgmist dokumentatsiooni:

a) tööraamatute ja vahelehtede plankide arvestuse raamat;

b) tööraamatute ja nende vahelehtede vastuvõtmise ja väljaandmise registreerimise raamat.

Plankide arvestuse raamatusse kantakse kõik operatsioonid, mis on seotud tööraamatute plankide ja vahelehtede saamise ning kulutamisega. Raamatut peetakse ettevõtte, asutuse või organisatsiooni raamatupidamises.

Tööraamatute ja nende vahelehtede vastuvõtmise ja väljaandmise registreerimise raamatut peab ettevõtte, asutuse või organisatsiooni kaadriosakond või mõni teine allüksus, kes vormistab tööliste ja teenistujate töölevõtmist ja vallandamist. Selles raamatus registreeritakse kõik tööraamatud, mis on vastu võetud tööle asuvatelt töölistelt ja teenistujatelt, samuti kõik tööraama-

Lisa nr. 1

KINNITAN
Ettevõtte (asutuse, organisatsiooni)
juhataja

(P. k.) _____ 19____ a.

A K T

_____ 19____ a. _____ linn

Meie _____
(näidata ametikoht, perekonna-, ees- ja isanimi)

koostasime käesoleva akti selle kohta, et ajavahemikul _____

_____ 19____ a. kuni _____ 19____ a. rikuti

_____
(ettevõtte, asutuse või organisatsiooni täielik nimetus)

_____

_____

_____

_____
(üksikasjaliselt ära näidata rikkumise põhjus)

_____ (_____) tööraamatute (või nende vahelehtede)
(sõnadega)

planki _____ keeles, millised
(näidata, mis keeles)

_____ 19____ a. hävitati põletamise teel.

Käesolev akt on koostatud tööraamatute (või nende vahelehtede) rikutud plankide arvelt mahakandmiseks _____
(ettevõtte,

_____
asutuse või organisatsiooni täielik nimetus)

Allkirjad:

Lisa nr. 2

Tööraamatute ja nende vahelehtede plankide arvestamise raamat

Kuupäev		Kellelt saadud või kellele väljastatud	Alus (dokumendi nimetus, nr. ja kuupäev)	Sissetulek				Väljaminek			
				Kogus		Summa		Kogus		Summa	
kuu	päev			raamatuid	vahelehti	rbl.	kop.	raamatuid	vahelehti	rbl.	kop.

Tööraamatute ja nende vahelehtede registreerimise raamat

Jrk. nr.	Tööraamatu või vahelehe vastuvõtmise või täitmise kuupäev			Tööraamatu valdaja perekonna-, ees- ja isanimi	Töölise või teenistuja ametikoht, kes andis ära või kelle kohta täideti tööraamat või vaheleht	Tsehhi (osakonna) nimetus, kuhu suunati tööline või teenistuja	Käskkirja või korralduse kuupäev ja nr., mille alusel tööline või teenistuja võeti tööle	Vastutava isiku allkiri, kes täitis või võttis vastu tööraamatu või selle vahelehe	Saadud täidetud tööraamatu või selle vahelehe eest		Tööraamatu kätteandmise alus ja kuupäev töölt lahkumisel	Töölise või teenistuja allkiri tööraamatu kättesaamise kohta
	aasta	kuu	päev						rbl.	kop.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

tud ja nende vahelehed, mis on töölistele ja teenistujatele välja antud.

Töölise või teenistuja vallandamisel ettevõttest, asutusest või organisatsioonist antakse talle tööraamat kätte. Tööraamatu saamisel peab töötaja andma allkirja registreerimise raamatusse.

Plankide arvestuse raamat ning tööraamatute vastuvõtmise ja väljaandmise registreerimise raamat peavad olema nummerdatud, nööritud ja kinnitatud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhataja allkirjaga ning lakkpitseriga. (Tööraamatute ja nende vahelehtede plankide arvestuse raamatu ning tööraamatu ja nende vahelehtede vastuvõtmise ja väljaandmise registreerimise raamatu vormid on lisatud.)

33. Tööraamatute planke hoitakse ettevõtte, asutuse või organisatsiooni raamatupidamises ühesuguselt teiste rangele aruandlusele kuuluvate dokumentidega ja antakse välja avalduse põhjal isikule, kes on vastutav tööraamatute pidamise eest.

34. Iga kuu lõpul nõuab raamatupidamine tööraamatute pidamise eest vastutavalt isikult aruannet tööraamatute ja nende vahelehtede plankide alaloleku ning tööraamatute ja nende vahelehtede täitmise eest saadud rahasumma kohta koos ettevõtte, asutuse või organisatsiooni kassa sissetulekuorderi lisamisega. Täitmisel rikutud tööraamatute ja nende vahelehtede plankide kohta koostatakse akt (akti näidisvorm on toodud lisana).

35. Tühistatud.

IX/X. Kontroll ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides tööraamatute pidamise kehtivast korrast kinnipidamise üle

36. Kontrolli tööraamatute ja nende vahelehtede ühtsest vormist kinnipidamise üle, samuti tööraamatute pidamise, arvestuse ja hoidmise alal instruktiivsete juhiste väljatöötamist ja kinnitamist teostab NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee.

37. Tööraamatute ja nende vahelehtedega varustamist, samuti ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides tööraamatute pidamise kehtivast korrast kinnipidamist kontrollivad ning viivad läbi süstemaatilist instrueerimist liiduvabariikide ministrite nõukogud, NSV Liidu ministeeriumid ja keskasutused ning majandus- ja administratiivpiirkondade rahvamajanduse nõukogud.

38. Ühiskondlikku kontrolli tööraamatute pidamise õigsuse üle ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides teostavad ametiühinguorganid.

TÖÖRAAMATUTE PLANKIDE VALMISTAMISE JA LAIALISAATMISE KORRA MUUTMISEST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 15. detsembri 1960. a. määrus nr. 1263

NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kehtestada, et 1. jaanuarist 1961. a. kindlustavad liiduvabariikide ministrite nõukogud tööraamatute plankide ja nende vahelehtede valmistamist ühtse kinnitatud vormi järgi vene ja rahvuskeeltes ning nende laialisaatmist kõikidele liiduvabariigi territooriumil asuvatele ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele (olenemata nende ametkondlikust alluvusest).

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikul Töö ja Töötasu Komiteel kontrollida kinnipidamist tööraamatu ja selle vahelehe ühtsest vormist ning anda instruktsioone tööraamatute pidamise, arvestuse ja hoidmise kohta.

2. Teha NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikule Töö ja Töötasu Komiteele ülesandeks viia sisse vajalikud muudatused «Juhendisse tööraamatute pidamise korra kohta ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides».

3. Tunnistada kehtetuks 1. jaanuarist 1961. a. NSV Liidu Ministrite Nõukogu 14. septembri 1957. a. määruse nr. 1104 1. punkti esimene lõige.

(СП СССР 1960, № 19, ст. 166)

PUUDUSTE KÕRVALDAMISEST TÖÖRAAMATUTE PIDAMISEL VABARIIGI ETTEVÕTETES, ASUTUSTES JA ORGANISATSIOONIDES

Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu 2. novembri 1962. a. määrus nr. 519

(Väljavõte)

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu märkisid 9. augusti 1962. a. määruses nr. 824 «Puuduste kõrvaldamisest tööraamatute pidamisel ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides», et paljudes ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides rikutakse tööraamatute pidamiseks kehtestatud korda, mis tekitab raskusi tööliste ja teenistujate tööstaaži kindlaksmääramisel ning sunnib töötajaid korduvalt pöörduma ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide administratsiooni poole, et saada tõendeid tööstaaži ja töö iseloomu kohta. Mõned juhtivad töötajad suhtuvad vastutustundetult tööraamatute pidamisse, panevad selle töö töötajatele, kellel ei ole vajalikke teadmisi ja küllaldasi töökogemusi.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute

Nõukogu märgivad, et mainitud tööraamatute pidamise korra rikkumised esinevad ka vabariigi ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides.

Paljudes Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu ettevõtetes, Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi sovhoosides ja teistes organisatsioonides täidetakse tööle võetud töötajate kohta tööraamatud suure hilinemisega, mõnikord aga ei täideta üldse. Tööraamatute täitmisel ei näidata alati ära dokumente, mille alusel tehakse sissekanded; andmeid ümberpaigutuste kohta töös, ergutuste ning autasustamiste kohta ei kanta sisse õigeaegselt, üksikutel juhtudel aga ei tehta seda üldse. Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi ja ETKV Liidu organisatsioonides ning Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu ettevõtetes ei anta töölt vabastatud töölistele ja teenistujatele õigeaegselt välja tööraamatuid, üksikutel juhtudel ei anta neid üldse. Enamikes ettevõtetes ei võimaldata töötajatel tutvuda nende tööraamatute sissekannetega, mis on tehtud seoses nende ümberpaigutamisega, kategooria muutmise ja ergutustega. Tööraamatuid ei hoita tulekindlates kappides, sissekanded tehakse neisse sageli ühes keeles.

Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriumid, keskasutused ja linnade ning rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed ei võtnud tarvitusele vajalikke abinõusid Eesti NSV Ministrite Nõukogu 11. augusti 1960. a. määruse nr. 311 «Tööraamatute pidamise olukorrast vabariigis» täitmiseks.

Ametiühingute komiteed ei kasutanud neile antud õigust tööraamatute pidamise õigsuse kontrollimiseks ettevõtetes ja organisatsioonides.

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu nimetatud määrusele Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu määravad:

1. Juhtida Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriumide, keskasutuste ning linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede tähelepanu suurtele puudustele tööliste ja teenistujate tööraamatute pidamisel ja teha neile ettepanek võtta koos ametiühinguorganisatsioonidega tarvitusele abinõud tööraamatute pidamisel kehtivast korrast kinnipidamiseks ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides.

2. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriume ja keskasutusi, linnade, rajoonide, külade ja alevite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid:

1) kontrollima alluvates asutustes, ettevõtetes ja organisatsioonides tööraamatute hoidmise, arvestuse ja täitmise korda, vaatama läbi avastatud puudused ja võtma tarvitusele abinõud nende likvideerimiseks hiljemalt 1. jaanuariks 1963. a.;

2) tõstma ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajate

vastutust tööraamatute õige pidamise eest ja panema vastutuse selle töö eest ühele konkreetsele isikule;

3) võtma tarvitusele abinõud arhiividokumentide (tööliste ja teenistujate tööle võtmise ja vabastamise käskkirjad, palgalehed, isikulised arved töötasu kohta jm.) hoidmise korrastamiseks alluvates ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides;

4) tugevdama tööraamatute pidamisega tegelevate töötajate kaadrit haritud ning tööseadusandlust tundvate töötajatega, samuti varustama neid sellealaste instruktiivsete materjalidega.

3. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriume, keskasutusi, linnade, rajoonide, külade ja alevite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid ning ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajaid:

1) tagama tööraamatute täitmise tööle asunud tööliste ja teenistujate kohta kindlaksmääratud aja jooksul, tööraamatutesse õigeaegsete ja õigete sissekannete tegemise ümberpaigutuste kohta töös, tariifse kategooria, ametikoha, elukutse, perekonnanime muutmise, ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide ümbernimetamise, aunimetuste andmise, ergutuste ja autasustamiste, juurutatud leiutiste ja ratsionaliseerimisettepanekute ning nende eest väljamakstud tasu kohta;

2) tööliste ja teenistujate töölt vabastamisel andma neile õigeaegselt kätte tööraamatud selle kohta tehtud sissekandega, mis vastab täpselt kehtiva seadusandluse formuleeringutele või näidates ära seaduse vastava paragrahvi ja punkti.

4. Ametiühingute vabariiklikel, linna-, rajooni-, käitis- ja kohalikel komiteedel tõhustada ühiskondlikku kontrolli tööraamatute õigeaegse ja õige täitmise, hoidmise ning väljaandmise üle, kontrollida perioodiliselt selle töö seisukorda ja võtta tarvitusele abinõud ilmnenud puuduste kõrvaldamiseks.

(ENSV MKK 1962, nr. 55, art. 199)

2. ÜLEVIIMINE

VÄLJAVÕTE EESTI NSV TERRITOORIUMIL KEHTIVAST TÖÖSEADUSTE KOODEKSIST

§ 36. Tööandja ei või töötajalt nõuda tööd, mis ei kuulu seda laadi tegevuse hulka, milleks viimane on palgatud, kui ka tööd, mis on seoses ilmse ohuga elule või mis on vastuolus tööseadustega.

Kui ettevõttes ajutiselt ei ole tööd, milleks töötaja on palgatud, on tööandjal õigus teda üle viia teisele, tema kvalifikatsioonile vastavale tööle. Töötaja keeldumisel selle töö tegemisest on tööandjal õigus teda vallandada, makstes vallandamistoetust vastavalt § 89.

Erandjuhtumeil, kui see on vajalik ähvardava ohu vältimiseks, võidakse töötajale anda teist laadi tööd, kuigi viimane ei vasta tema kvalifikatsioonile.

Ülaltähendatud juhtudel ei või palka vähendada, kusjuures juhul, kui ajutine töö on kõrgematasuline kui see, milleks töötaja on palgatud, makstakse talle palka kõrgema määra järgi (§ 64).

§ 37. Töötajat võib üle viia ühest ettevõttest teise või ühest maakohast teise, kuigi koos ettevõtte või asutisega, ainult tema nõusolekul; selle puudumisel võib kumbki pool lõpetada töölepingu, kusjuures mõlemal juhul makstakse töötajale vallandustoetust vastavalt § 89.

§ 37[1]. Tootmis-hädavajaduse korral (eriti tööseisaku juhtudel) on riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete, asutiste ja majandite administratsioonil õigus töötajaid kuni üheks kuuks (seisaku korral aga kogu seisaku ajaks) üle viia teisele tööle samas või teises ettevõttes, asutises või majandis, kuid samas maakohas.

Juhul kui töö eest, millele töötaja üle viidi, tasutakse vähem kui endise töö eest, säilitatakse üleviidule tema endine keskmine palk endise töö järgi.

Seesugusest üleviimisest keeldumine ilma mõjuvate põhjusteta loetakse töödistsipliini rikkumiseks.

§ 132.

... Rasedad, kes enne ülaltähendatud puhkusele minekut vajavad üleviimist kergemale tööle, viiakse säärasele tööle üle, säilitades nendele senise palga, arvutades seda viimase kuue kuu palga alusel.

NSV LIIDU TÖÖ RAHVAKOMISSARIAADI 10. APRILLI 1930. a. MÄÄRUS «TEISELE TÖÖLE ÜLEVIIMISEST»

(Väljavõte)

1. Töötaja üleviimine samas ettevõttes või asutuses teisele alalisele tööle, mille suhtes töölepingus ei ole kokku lepitud (s. t. milleks töötaja ei ole palgatud), on lubatud ainult kokkuleppel töötajaga ...

KVALIFITSEERITUD TÖÖLISTE TASUSTAMISE KORRAST NENDE ÜLEVIIMISEL TEISELE, VÄHEMTASUVALE TÖÖLE TÖÖSEISAKU TÕTTU, SAMUTI KA TEISTE TAGATISTE JA SOODUSTUSTE ANDMISE KORRAST, MIS ON KEHTESTATUD TÖÖLISTE SELLELE KATEGOORIALE

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ning Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Sekretariaadi seletus 18. juulist 1962. a. nr. 13/18

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Sekretariaadi 18. juuli 1962. a. määrusega nr. 231/18)

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu ülesandele 27. juunist 1962. a. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Sekretariaat s e l e t a v a d:

1. NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi 25. veebruari 1932. a määruse 5. punktiga kehtestatud korda kvalifitseeritud tööliste tasustamisel nende üleviimise korral teisele, vähemtasutavale tööle tööseisaku tõttu, samuti ka teiste, NSV Liidu valitsuse või tema ülesandel NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i otsustes ettenähtud tagatiste ja soodustuste andmise korda kvalifitseeritud töölistele üksikutes tööstusharudes, rakendatakse:

kolmanda ja kõrgema kategooria töölistele, kui nad on tarifitseeritud kuuejärgulise tariifivõrgu alusel;

neljanda ja kõrgema kategooria töölistele, kui nad on tarifitseeritud seitsmejärgulise tariifivõrgu alusel;

viienda ja kõrgema kategooria töölistele, kui nad on tarifitseeritud kaheksa- või enamjärgulise tariifivõrgu alusel.

2. Väljamaksete ümberarvestusi möödunud aja eest, seoses käesoleva seletuse andmisega, ei tehta.

TEISELE TÖÖLE ÜLEVIIMISE KORRAST SEOSES TÖÖVÕIME ALANEMISEGA

NSV Liidu Töö RK 18. detsembri 1929. a. juhend nr. 385

(Väljavõte)

II. Teisele tööle üleviimine seoses töövõime alanemisega

11. Juhul kui töötaja ei tee oma tavalist tööd ettenähtud viisil töövõime alanemise tõttu, mis on kindlaks tehtud meditsiinilise otsusega, on majandusorganil õigus viia töötaja üle teisele alalisele tööle.

Samuti on majandusorganil õigus viia töötaja üle teisele tööle juhul, kui töötaja sageli ei ilmu tööle mõnest kroonilisest haigusest tingitud põhjusel, kui see on kindlaks tehtud meditsiinilise otsusega.

12. Töötaja töövõime selline alanemine, mis segab teda vajalikul viisil tegemast oma tavalist tööd, samuti ka krooniline haigus, mis sageli põhjustab tööle tulemata jätmise, tehakse kindlaks selle raviasutuse otsusega, mis teenindab antud ettevõtet. Kui töötaja raviasutuse otsusega ei nõustu, siis võib ta kahe nädala jooksul otsuse tegemise päevast arvates, nõuda teistkordset läbivaatust arstliku konsultatsiooni komisjoni poolt. Viimase otsus on lõplik. Avalduse esitamine teistkordse läbivaatuse kohta peatab teisele tööle üleviimise.

13. Kui antud momendil ei ole alalist tööd, kuhu töötajat saaks üle viia, jääb ta edasi endisele tööle kuni teise töö võimaldamiseni.

14. Töötajat, kes keeldub p. 11 ettenähtud üleviimisest, võib administratsiooni korraldusel vallandada, ette teatades vallandamisest 12 tööpäeva või makstes vallandustoetust 12 tööpäeva keskmise töötasu ulatuses.

ARSTLIKU TÖÖEKSPERTIISI KOMISJONIDE (ATEK) PÕHIMÄÄRUS

Vt. p. p. 20 ja 21 lk. 512

RIIKLIKE, KOOPERATIIVSETE JA ÜHISKONDLIKE ETTEVÕTETE NING ASUTUSTE TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE TÖÖ SISEKORRA TÜÜPEESKIRJAD

Vt. p. 22 alapunkt «d» ja p. 24 lk. 97—98

SELTSIMEHELIKE KOHTUTE PÕHIMÄÄRUS

Vt. § 15 alapunkt 6 ja 8 lk. 107

AMETIÜHINGU KÄITIS- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUS

Vt. p. 17 lk. 414

PIDEVA TÖÖSTAAŽI SÄILITAMISE KORRAST ÜLEVIIMISEL ÜHEST ETTEVÕTTEST (ASUTUSEST, ORGANISATSIOONIST) TEISE

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 27. mai 1957. a. määrus

NSV Liidu Ministrite Nõukogu

määrab:

1. Kehtestada, et tööliste või teenistujate üleviimisel tööle ühest ettevõttest (asutusest, organisatsioonist) teise, sõltumata nende ametkondlikust alluvusest, säilitatakse vastavate ettevõtete (asutuste, organisatsioonide) juhatajate kokkuleppel töötajale pidev tööstaaž, mis on vajalik sotsiaalkindlustuse toetuste ja riiklike pensionide lisandite määramisel.

Tähendatud korras teisele tööle üleviimisel säilitatakse samuti pidev tööstaaž, mis on vajalik protsendiliste lisandite või ühekordse tasu määramiseks väljateenitud aastate eest, kui töö enne üleviimist ja uus töö annavad õiguse nendele lisanditele või tasule.

2. Tunnistada kehtetuks NSV Liidu Ministrite Nõukogu 28. jaanuari 1949. a. määrusega nr. 338 kinnitatud ÜAÜKN-i ja NSV Liidu Rahandusministeeriumi juhendi p. 6 alapunkt «c».

(СП СССР 1957, № 6, ст. 70)

ENDISE TÖÖTASU SÄILITAMISEST NAISTELE, KES SEOSES LAPSE IMETAMISEGA ON ÜLE VIIDUD TEISELE TÖÖLE

ÜAÜKN-i Sekretariaadi seletus 22. detsembrist 1950

Kui seoses lapse imetamisega ei ole võimalik jätta naisi nende endisele tööle ja kui ei ole samasuguse kvalifikatsiooni ja tasuga tööd, siis need naised viiakse samas ettevõttes või asutuses lapse imetamise ajaks üle teisele tööle nende endise töötasu säilitamisega, mida arvutatakse viimase kuue kuu töötasust (arvestamata rasedus- ja sünnituspuhkuse aega).

AMETIÜHINGURÜHMA ORGANISAATORI PÕHIMÄÄRUS

Vt. p. 8 lk. 419

KOMPENSATSIOONIDEST JA TAGATISTEST TEISE ASUKOHTA ÜLEVIIMISE, TÖÖLE VÕTMISE JA SUUNAMISE PUHUL

NSV Liidu KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määrus

Vt. lk. 290

NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi määrus nr. 13, 13. septembrist 1957

Vt. p. 9 lk. 433

3. VALLANDAMINE

AMETIÜHINGU KÄITIS- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUS

(Väljavõte)

Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. juuli 1958. a. seadlusega

...10. Töölisi ja teenistujaid ei või vallandada ettevõttest, asutusest või organisatsioonist administratsiooni algatusel ilma käitis- või kohaliku komitee nõusolekuta.

«AMETIÜHINGU VABRIKU-, TEHASE- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUSE» PUNKT 10 KOHALDAMISE KORRA KOHTA

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 30. septembri 1965. a. otsus

Seoses küsimuste tekkimisega NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1958. aasta 15. juuli seadlusega kinnitatud ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee õiguste põhimääruse (NSV Liidu Ülemnõukogu Teataja 1958. a., nr. 15) punkt 10 esimese lõigu kohaldamise korra kohta NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium NSV Liidu Konstitutsiooni § 49 punkt c alusel o t s u s t a b:

Selgitada, et töölisi ja teenistujaid ei või vallandada administratsiooni algatusel ilma vabriku-, tehase- või kohaliku komitee nõusolekuta, välja arvatud järgmiste töötajate vallandamine:

a) töötajad, kes on ametikohtadel, mis on ära toodud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1957. aasta 31. jaanuari seadlusega kinnitatud töövaidluste arutamise korra määrustiku («NSV Liidu Ülemnõukogu Teataja» 1957. a., nr. 4) lisas nr. 1;

b) töötajad, kelle ametikohad täidetakse konkursi teel, kui nad vabastatakse töölt nende mittevalimise tõttu uueks tähtajaks või nad tunnistatakse kehtestatud korras ametikohale mittevastavaks, olenemata sellest, kas nad olid võetud tööle konkursi alusel või töötasid sellel ametikohal ajutiselt, konkurssi läbi tegemata;

c) töötajad, keda vallandatakse distsiplinaarmäärustike alusel, kui määrustikus ei ole ette nähtud vallandamise kooskõlastamist ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komiteega;

d) töötajad, kes töötavad kohakaasluse alusel — sellelt ametikohalt või töölt, kus nad kohakaasluse alusel töötavad;

e) töötajad, kellele on mõistetud vabadusekaotus, parandustöid tööd väljaspool töökohta või muu karistus, mille kandmine välistab antud töö tegemise võimaluse.

Ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee nõusolekut ei ole vaja ka neil juhtudel, kui vallandatakse tähtajalise töölepingu alusel töötavaid isikuid, ajutisi ja hooajatöötajaid — seoses lepingu tähtaja möödumisega; kui vallandatakse isikuid, kes ei tulnud tööseadusandluses töölevõtmisel ettenähtud katsetamisega toime.

(NSVL ÜT 1965, nr. 40, art. 587)

VÄLJAVÕTE EESTI NSV TERRITOORIUMIL KEHTIVAST TÖÖSEADUSTE KOODEKSIST

§ 37. Töötajat võib üle viia ühest ettevõttest teise või ühest maakohast teise, kuigi koos ettevõtte või asutisega, ainult tema nõusolekul; selle puudumisel võib kumbki pool lõpetada töölepingu, kusjuures mõlemal juhul makstakse töötajale vallandustoetust vastavalt § 89.

§ 44. Tööleping lõpeb: a) poolte kokkuleppel; b) tähtaja möödumisel; c) kokkulepitud töö täitmisel; d) poolte avaldusel § 46 ja 47 ettenähtud korras. Asutise, ettevõtte või majandi üleminek ühelt ametkonnalt või valdajalt teisele ei lõpeta töölepingu kehtivust.

§ 45. Kui töölepingu tähtaja möödumisel töösuhe kestab edasi ja ükski pool ei nõua lepingu lõpetamist, loetakse leping pikendatuks endistel tingimustel määramata ajaks.

§ 47. Määramata ajaks sõlmitud töölepingu, samuti ka tähtajalise lepingu enne tähtaja möödumist võib lõpetada tööandja nõudmisel peale § 36 ja 37 ettenähtud juhtude ainult järgmistel juhtudel:

a) ettevõtte, asutise või majandi täielikul või osalisel likvideerimisel, samuti ka töö vähenemise korral;

b) tootmisest tingitud tööseisaku puhul üle ühe kuu;

c) kui töötaja osutub tööle kõlbmatuks;

d) kui töötaja ilma mõjuvate põhjusteta süstemaatiliselt ei täida töölepinguga või sisekorra-eeskirjadega temale pandud kohustusi;

e) kui töötaja pani toime kriminaalselt karistatava teo, mis on otseses seoses tema tööga ja mis on kindlaks tehtud jõustunud kohtuotsusega, samuti ka töötaja vahi all viibimisel üle kahe kuu;

g) töölt eemalejäämise puhul ajutise töövõimetuse tõttu kahe kuu möödumisel, arvates töövõimekaotuse päevast, ja ajutise töö-

võimetuse puhul pärast rasedust ja sünnitamist — kahe kuu möödumisel peale § 92 määratud neljakuulist tähtaega;[1]

h) juhul kui töötaja ametikohale on kohtu või hinde-vaidekomisjoni[2] otsusega ennistatud enne selles ametis olnud töötaja.

Märkus 1. On kaotanud kehtivuse.

Märkus 2. Töölepingu lõpetamisel töötajaga, kes on käitiskomitee või muu vastava organi liige, kohaldatakse käesoleva koodeksi § 160 eeskirju.

Märkus 3. Töölepingu lõpetamisel tööandja poolt punktides a, b ja c ettenähtud juhtudel on tööandja kohustatud teatama vallandamisest töötajale 2 nädalat ette; kompenseeritakse neil juhtudel üldistel alustel (§ 88).

§ 48. Määratud ajaks sõlmitud töölepingu võib töötaja lõpetada enne tähtaja möödumist järgmistel põhjustel:

a) kokkulepitud palga tähtajaks mittesaamisel;

b) kui tööandja rikub lepinguga endale võetud kohustusi või tööseadusi.

Märkus. Tööandja protesti korral tehakse punktides a ja b ettenähtud olukordade olemasolu kindlaks kohaliku hinde-vaidekomisjoni poolt, selle puudumisel aga — töötülide lahendamise korras.[3]

§ 49. Iga töölepingut võib lõpetada ka ametiühingu nõudmisel. Kui ettevõtja ei nõustu ametiühingu nõudmisega, võib ta selle peale kaevata töötülide lahendamise korras.[4]

§ 57. ...

Kui töötaja süstemaatiliselt ei täida määratud töönormi normaalsetes töötingimustes, siis võidakse ta vallandada § 47 ettenähtud korras või üle viia teisele tööle.

Märkus 1. Normaalseteks töötingimusteks käesoleva paragrahvi mõttes loetakse:

a) masinate, tööpinkide ja seadiste korrasolek;

b) töö täitmiseks vajalike materjalide ja tööriistade õigeaegne kätteandmine;

c) materjalide ja tööriistade vastav kvaliteet;

d) tööruumi vastav tervishoidlik ja sanitaarne sisseseade (nõutav valgustus, küte jms.).

§ 88. Kui määratud või määramata ajaks sõlmitud tööleping lõpetatakse § 47 p. a, b ja c ettenähtud põhjustel, on tööandja kohustatud maksma töötajale vallandustoetust tema kahe nädala palga suuruses või eelseisvast vallandamisest teatama 2 nädalat ette.

[1] Käesoleval ajal antakse rasedus- ja sünnituspuhkust 112 kalendripäeva (56 kalendripäeva enne ja 56 kalendripäeva pärast sünnitust).

[2] Käesoleval ajal «töötülide komisjon».

[3] Vt. NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi määrus nr. 13 13. septembrist 1957. a. p. 11, lk. 433.

[4] Vt. NSV Liidu Töö RK ja ÜAÜKN-i määrus 13. maist, 1929. a. allpool lk. 80.

§ 89. Töölepingu lõpetamisel § 36 (2. lõige), 37, 47 p. h, 48 ja 80 ettenähtud põhjustel makstakse töötajale vallandustoetus kahe nädala palga suuruses.

§ 90. Töölepingu lõpetamisel § 47 p. d, e ja g, § 47 [1] ja § 49 ettenähtud põhjustel, samuti ka töölepingu lõpetamisel töötaja omal soovil § 46 ettenähtud korras vallandustoetust ei maksta.

§ 160. Töölt vabastatud komitee liikmeile tagatakse nende volituste lõppemisel töö jätkamine ettevõttes, asutises või majandis enne valimist kehtiva töölepingu ja selles töölepingus komitees töötamise ajal toimunud muudatuste alusel.

Komitee liikmete kui ka hinde-vaidekomisjoni [1] tööliste hulgast valitud liikmete vallandamist võib teostada töölepingu lõpetamise ja ülesütlemise kohta käivaid üldeeskirju silmas pidades ning ainult vastava ametiühingu nõusolekul.[2]

KÄITIS- JA KOHALIKE KOMITEEDE KONTROLLI TUGEVDAMISEST TÖÖSEADUSANDLUSE TÄITMISE ÜLE TÖÖTAJATE VALLANDAMISEL

Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Presiidiumi otsus 8. jaanuarist 1965. a. Protokoll nr. 1 p. 6

(Väljavõte)

ÜAÜKN-i Presiidium märgib, et paljud ametiühingute käitis- ja kohalikud komiteed kasutavad nõrgalt oma õigusi tööseadusandluse täitmise kontrollimiseks töötajate vallandamisel.

Sageli vallandatakse töötajaid administratsiooni algatusel käitis- või kohaliku komitee nõusolekuta. Mõned ametiühingute käitis- ja kohalikud komiteed annavad alusetult nõusoleku töötajate vallandamiseks, suhtudes formaalselt vallandamise üle kontrolli teostamisse. Administratsiooni poolt tööseadusandluse rikkumise ning käitis- ja kohalike komiteede nõrga kontrolli tõttu vallandamise üle ennistatakse paljud ebaõigesti vallandatud töötajad hiljem kohtuorganite poolt endistele töökohtadele.

Sageli vallandatakse töölisi ja teenistujaid töödistsipliini rikkumise eest. Paljud majandusjuhid ja ametiühingukomiteed kasutavad puudulikult ühiskondlikke mõjutusvahendeid korrarikkujate ümberkasvatamiseks ja parandamiseks. Paljud ametiühingute käitis- ja kohalikud komiteed tegelevad nõrgalt töödistsipliini tugevdamise ning seltsimehelike kohtute töö parandamisega.

Oblastite, kraide ja vabariikide ametiühingute nõukogud ja

---

[1] Käesoleval ajal hinde-vaidekomisjone ei ole. Töötülide komisjoni liikmeteks võivad ametiühingu poolt olla ainult ametiühingu käitis- või kohaliku komitee liikmed.

[2] Loa ametiühingukomitee liikmete vallandamiseks annab vastava ametiühingu vabariikliku komitee presiidium.

komiteed ei kontrolli pidevalt tööseadusandluse täitmist tööliste ja teenistujate vallandamisel, harva kontrollivad käitis- ja kohalike komiteede tööd, osutavad puudulikult praktilist abi ametiühingukomiteedele neile selles osas seadusega antud õiguste rakendamisel.

ÜAÜKN-i Presiidium otsustab:

1. Teha ametiühingute käitis- ja kohalikele komiteedele kohuseks tugevdada kontrolli seadusandluse täitmise üle tööliste ja teenistujate vallandamisel. Vallandamiseks nõusoleku andmise küsimust peavad käitis- ja kohalikud komiteed arutama kollegiaalselt vähemalt $^2/_3$ komitee liikmete, samuti töötaja, kelle vallandamise küsimus on üles tõstetud, osavõtul. Ametiühingute käitis- ja kohalikud komiteed peavad vallandamiseks nõusoleku andmise küsimuse otsustama alles pärast kõigi administratsiooni poolt esitatud materjalide põhjalikku kontrollimist. Seejuures on vaja arvestada selle tsehhi või osakonna ametiühingukomitee arvamust, kus töötab tööline või teenistuja, kelle vallandamise küsimuse administratsioon üles tõstis.

2. Ametiühingute käitis- ja kohalikel komiteedel tuleb pidada silmas, et töölt vallandamine on äärmiseks abinõuks. Töötajate vallandamiseks nõusoleku andmisel koosseisude koondamise või kõlbmatuse tõttu (TööK § 47 punktid «a» ja «c») on käitis- ja kohalikud komiteed kohustatud kontrollima, kas administratsiooni poolt olid tarvitusele võetud vajalikud abinõud töötajate üleviimiseks teisele tööle või nende tööle paigutamiseks teistesse ettevõtetesse ja asutustesse.

Ametiühingute käitis- ja kohalikud komiteed peavad ulatuslikumalt kasutama seltsimehelikke kohtuid ja teisi ühiskondliku mõjutamise vorme töötajate suhtes, kes rikuvad töö- ja tootmisdistsipliini (hilinemine, praagi tootmine, tööluus jne.). Käitis- ja kohalikud komiteed võivad anda nõusoleku töödistsipliini rikkunud ja tööluusi sooritanud töötaja vallandamiseks (TööK § 47 punkt «d» ja tööluus) sel juhul, kui distsiplinaar- ja ühiskondliku mõjutamise vahendid on ammendatud.

3. Kui administratsioon, rikkudes seadust, pöördub ametiühingukomitee poole, et saada nõusolekut töötaja vallandamiseks pärast vallandamise käskkirja väljaandmist, ei või ametiühingu käitis- või kohalik komitee neid taotlusi arutada ega vallandamiseks nõusolekut anda.

4. Ametiühingute käitis- ja kohalikud komiteed ei või anda nõusolekut rasedate naiste ja üksikemade, kellel on alla ühe aasta vanused lapsed, vallandamiseks, välja arvatud erandjuhud, kui näiteks ettevõte või asutus täielikult likvideeritakse ja töötaja keeldub teisele tööle üleviimisest tööle paigutamise korras.

5. Põhitööst vabastamata ametiühingute käitis- või kohalike komiteede esimeeste töölt vallandamine administratsiooni algatusel ei või toimuda ametiühingu käitis- või kohaliku komitee ning

kõrgemalseisva ametiühingukomitee nõusolekuta. Ametiühinguorganisaatorite vallandamine ei või toimuda kõrgemalseisva ametiühingukomitee nõusolekuta.

6. Kohustada kraide, oblastite ja vabariikide ametiühingute nõukogusid ning komiteesid välja töötama ja rakendama koos majandusorganitega abinõud tööseadusandluse rikkumiste vältimiseks tööliste ja teenistujate vallandamisel.

7. Teha ametiühingute nõukogudele ja komiteedele kohuseks tõsta ettenähtud korras üles küsimus, et ebaseaduslikes vallandamistes süüdi olevad ametiisikud heastaksid materiaalse kahju, mis on tekitatud töötasu väljamaksmisega ebaõigesti vallandatud töötajatele sunnitud töölt puudumise eest.

8. Kohustada kraide, oblastite ja vabariikide ametiühingute nõukogusid ning komiteesid regulaarselt kontrollima käitis- ja kohalike komiteede tööd tööliste ja teenistujate vallandamise üle kontrolli teostamisel. Juhtumeid, millal üksikud käitis- ja kohalikud komiteed on andnud ebaõigeid nõusolekuid töötajate vallandamiseks, tuleb arutada ametiühingute nõukogude või komiteede presiidiumide istungitel.

TÖÖSEADUSANDLUSE RIKKUMISE KOHTA TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE VALLANDAMISEL ADMINISTRATSIOONI INITSIATIIVIL

Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu 31. juuli 1964. a. määrus nr. 348

(Väljavõte)

Tööseadusandluse rikkumise vältimiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu määravad:

1. Märkida, et Eesti NSV Ehitusministeeriumi, Eesti NSV Autotranspordi ja Maanteede Ministeeriumi, Eesti NSV Kolhoosidevaheliste Ehitusorganisatsioonide Vabariikliku Nõukogu ning rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juhtijad ei võta tarvitusele vajalikke abinõusid selleks, et neile alluvate ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajad peaksid kinni tööseadusandlusest tööliste ja teenistujate vallandamisel administratsiooni initsiatiivil.

2. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriume ja keskasutusi ning rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid:

1) tagama, et ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajad peaksid rangelt kinni tööseadusandlusest tööliste ja teenistujate vallandamisel administratsiooni initsiatiivil;

2) seadma sisse süstemaatilise kontrolli tööseadusandlusest kinnipidamise üle, arutama perioodiliselt seda küsimust kolleegi-

umide, nõukogude ning linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede koosolekutel, ametiühingute vabariiklike, linnade ja rajoonide komiteede osavõtul, et võtta tarvitusele abinõud seaduserikkumiste kõrvaldamiseks;

3) komplekteerima kaadriinspektorite ametikohad kvalifitseeritud töötajatega, kes tunnevad tööseadusandlust;

4) organiseerima tööseadusandluse tundmise kontrollimist ja selle süstemaatilist tundmaõppimist ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajate poolt;

5) tõstma nõudlikkust juriidilise teenistuse töötajate suhtes nende poolt tööliste ja teenistujate vallandamise seaduslikkuse kohta põhjendatud seisukohtade ning kehtiva tööseadusandluse kohta selgituste andmisel;

6) võtma tarvitusele abinõud ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide varustamiseks vajaliku juriidilise kirjandusega;

7) võtma rangele distsiplinaarsele ja materiaalsele vastutusele ettevõtete, asutuste ning organisatsioonide juhatajaid, kes on süüdi tööliste ja teenistujate põhjendamatus vallandamises.

3. Teha ülesandeks Eesti NSV prokurörile koos Eesti NSV Ülemkohtuga viia läbi ministeeriumide ja keskasutuste juhtijatele ning juriidilise teenistuse töötajatele seminar tööseadusandluse alal.

4. Ametiühingute vabariiklikel komiteedel arutada läbi antud küsimus komiteede koosolekutel ja võtta tarvitusele abinõud ametiühingu käitis- ja kohalike komiteede poolt järelevalve tõhustamiseks tööseadusandlusest kinnipidamise üle ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt.

5. Eesti NSV Prokuratuuril tõhustada järelevalvet tööseadusandlusest täpse kinnipidamise üle ja aktiviseerida õiguslikku propagandat tööseadusandluse nõudmistest kinnipidamise kohta.

(ENSV MKK 1964, nr. 32, art. 118)

VALLANDAMISEST AMETIÜHINGU NÕUDMISEL

NSV Liidu Töö RK ja ÜAÜKN-i 13. mai 1929. a. määrus

1. Nõudmist vallandamiseks VNFSV Tööseaduste koodeksi § 49 ja teiste liiduvabariikide tööseaduste koodeksite vastavate paragrahvide alusel võivad esitada mitte madalamalseisvad kui rajoonide ametiühinguorganisatsioonid. Grupikomiteed, käitis- ja kohalikud komiteed ning teised neile vastavad ametiühinguorganisatsioonid ei või seda nõudmist esitada.

2. Administratsioon, saanud ametiühingu nõudmise töötaja vallandamiseks, on kohustatud sellest nõudmisest töötajale samal päeval teatama.

3. Kui administratsioon ei ole nõus ametiühingu nõudmisega töötaja vallandamiseks, võib ta 7 päeva jooksul, arvates nõud-

mise saamisest, anda ametiühinguga sellelt pinnalt tekkinud konflikt lahendada lepitus- või vahekohtule üldises korras.[1]

4. Töötaja, kelle suhtes ametiühing esitas vallandamise nõudmise, võib seitsme päeva jooksul selle nõudmise teatamisest arvates anda avalduse selle ümbervaatamiseks kõrgemalseisvale ametiühinguorganisatsioonile, kelle otsus on lõplik.

Kõrgemalseisev ametiühinguorganisatsioon peab töötaja avalduse läbi vaatama seitsme päeva jooksul arvates selle saamisest.

5. Töötaja vallandamine ametiühingu nõudmisel toimub alles pärast seitsme päeva möödumist, mille kestel on lubatud avalduse esitamine ametiühingu nõudmise ümbervaatamiseks (§ 3 1. ja 2. lõik ja § 4). Kui niisugune avaldus antakse, toimub vallandamine alles pärast vastava organi poolt otsuse tegemist, mis kinnitab vallandamise nõudmist.

VALLANDUSTOETUSEST KOHAKAASLUSE ALUSEL TÖÖTAVATE ISIKUTE VALLANDAMISEL

NSV Liidu RKN-i 5. mai 1936. a. määrus

Kehtestada, et töötajale, kes töötab kohakaasluse alusel, antakse vallandustoetust ainult vallandamisel põhitöökohalt.

VALLANDUSTOETUSE MAKSMISEST AMETIÜHINGU TÖÖTAJALE, KES VABASTATI TÖÖLT AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIST SEOSES AMETIÜHINGUORGANITE VALIMISTEGA

ÜAÜKN-i 11. oktoobri 1937. a. otsus

Vallandustoetuse maksmise küsimuse ametiühingu töötajale, kes vabastati ametiühinguorganisatsiooni töölt seoses ametiühinguorganite valimistega, peab igal üksikul juhul otsustama uuestivalitud ametiühinguorgani presiidium (käitiskomitee, oblastikomitee, ametiühingu keskkomitee).

Vallandustoetus ei tohi ületada kahe nädala palka.

VÄLJAVÕTE NSV LIIDU TÖÖ RAHVAKOMISSARIAADI 6. NOVEMBRI 1930. a. MÄÄRUSEST «RAHALISTE JA KAUBALISTE VÄÄRTUSTEGA TEGELEVATE TÖÖTAJATE KOHTA»

6. Rahaliste ja kaubaliste väärtustega tegelevate töötajate vallandamine on peale üldises tööseadusandluses ettenähtud juhtude lubatud ka juhul, kui tööandja kaotab usalduse antud töötaja vastu.

[1] Käesoleval ajal kõrgemalseisvasse ametiühinguorganisse.

Kui usalduse kaotuse on põhjustanud töötaja kuritegelik tegevus kas süstemaatilise või jämeda kohustuste rikkumise teel töötaja poolt, siis vallandustoetust ei maksta. Ülejäänud vallandamisjuhtudel, kus on tegemist usalduse kaotamisega, tasutakse vallandustoetus kaheteistkümne tööpäeva eest keskmise töötasu ulatuses.

VALLANDAMISEST ETTETEATAMISE EBASEADUSLIKKUSEST, MIS TOIMUB ÜHEAEGSELT PUHKUSE VÕIMALDAMISEGA

ÜAÜKN-i 6. mai 1926. a. ringkiri nr. 63/673

ÜAÜKN selgitab, et tööandja kohustus kaks nädalat töötajale ette teatada eelseisvast vallandamisest ja ette mitteteatamise asendamine vallandustoetusega tema kahe nädala töötasu suuruses (TööK § 88) on kehtestatud eesmärgil kergendada töötajal võimalust uue töö leidmiseks etteteatamise aja vältel.

Silmas pidades, et on sagenenud juhud, kui ignoreeritakse seadust, mis paneb tööandjale tähendatud kohustuse, sel teel, et töötajale antakse korraline puhkus üheaegselt eelnevast vallandamisest etteteatamisega eesmärgil lugeda etteteatamise tähtaeg korralise puhkuse sisse, tuleb otsustavalt võidelda tööandjate sellise ebaseadusliku tegevusega.

Korraline puhkus on seadusega kehtestatud töötajate tervise kaitse huvides ja seda tuleb kasutada eranditult puhkamiseks.

TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE KOHTULIKU VASTUTUSE TÜHISTAMISEST OMAVOLILISE LAHKUMISE EEST ETTEVÕTTEST VÕI ASUTUSEST NING MÕJUVA PÕHJUSETA TÖÖLT PUUDUMISE EEST

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 25. aprilli 1956. a. seadlus

(Väljavõte)

Töötajate teadlikkuse suurenemise, nende materiaalse heaolu ja kultuuritaseme tõusu tulemusel tugevnes töödistsipliin ettevõtetes ja asutustes. Neis tingimustes pole tarvidust rakendada praegu kehtivat seadusandlust tööliste ja teenistujate kohtulikule vastutusele võtmiseks ettevõtetest või asutustest omavolilise lahkumise ning korduva või pikemaajalise mõjuva põhjuseta töölt puudumise eest ja seda võib asendada distsiplinaarse või ühiskondliku mõjutamise vahenditega.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

1. Tühistada tööliste ja teenistujate kohtulikule vastutusele võtmine ettevõtetest või asutustest töölt omavolilise lahkumise ning korduva või pikemaajalise mõjuva põhjuseta töölt puudumise eest.

5. Omal soovil töölt lahkumisel on töölised ja teenistujad kohustatud teatama sellest administratsioonile 2 nädalat ette.

TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE VALLANDAMISE KORRAST SEOSES KOOSSEISUDE KOONDAMISEGA

VNFSV Töö Rahvakomissariaadi 6. veebruari 1928. a. määrus

(Väljavõte)

1. Tööliste ja teenistujate eelseisva vallandamise puhul koosseisude koondamise tõttu ettevõtetes ja asutustes on administratsioon, olenemata vallandamiseks ettenähtud töötajate arvust, kohustatud ettenähtud üritustest koosseisude koondamise alal aegsasti teatama töötajate komiteele (ametiühingu käitiskomiteele), eriti koondatavate koosseisuliste üksuste, ametikohtade või kvalifikatsiooni arvust.

4. Koosseisude koondamise paratamatuse puhul tuleb vallandamisele kuuluvad töölised ja teenistujad nende sellekohase soovi korral üle viia teisele alalisele või ajutisele tööle, kui samas ettevõttes või asutuses või mõnes teises sama süsteemi (trustis, keskasutuses) samas rajoonis asuvas ettevõttes või asutuses niisugust tööd leidub.

M ä r k u s: Vakantsete ametikohtade loetelu ja arv, kuhu võidakse asendamise korras suunata vallandatavaid, määratakse kindlaks administratsiooni poolt kooskõlastatult ametiühingu käitis- või kohaliku komiteega.

5. Tööliste ja teenistujate vallandamisel koosseisude koondamise tõttu antakse tööviljakuse ja kvalifikatsiooni võrdsete tingimuste korral eesõigus töölejäämise suhtes teiste tööliste ja teenistujate ees:

a) perekonnainimestele — kahe ja enam ülalpeetava puhul;

b) isikuile, kelle perekonnas ei ole teisi iseseisvat teenistust omavaid töötajaid;

c) Punaarmee ohvitseride koosseisu kuuluvaile isikuile, kes on arvatud reservi või lastud erru.

RASEDATE JA ÜKSIKEMADE VALLANDAMINE

VNFSV Töö Rahvakomissariaadi 8. augusti 1922. a. määrus

(Väljavõte)

Rasedaid naisi võidakse vallandada ainult erandjuhtudel, nõutades iga kord töökaitseorgani loa [1]. Samasugune kord on laiendatud üksikutele naistele, kes omavad kuni ühe aasta vanuseid lapsi.

---

[1] Loa rasedate ja üksikemade vallandamiseks annab vastava ametiühingu vabariikliku komitee presiidium.

SELTSIMEHELIKU KOHTU LIIKMETE VALLANDAMISEST

Eesti NSV seltsimehelike kohtute põhimäärus (kinnitatud Eesti NSV Ülemnõukogu 26. detsembri 1961. a. seadusega)

(Väljavõte)

§ 3. ... Seltsimeheliku kohtu esimeest, tema asetäitjaid, sekretäri ja kohtu liikmeid ei või ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon töölt vallandada ilma kõrgemalseisva ametiühinguorgani nõusolekuta.

(ENSV ÜT 1961, nr. 52, art. 182)

ALAEALISTE VALLANDAMINE

Alaealiste asjade komisjonide põhimäärus. Kinnitatud Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 7. veebruari 1962. a. seadlusega [1]

§ 6. ... Alla 18 aasta vanduste isikute (välja arvatud ajutised või hooajalised töötajad) töölt vallandamine administratsiooni algatusel või töötaja omal soovil tuleb peale vallandamise üldiste eeskirjade järgimise kooskõlastada rajooni (linna) alaealiste asjade komisjoniga.

Alaealiste vallandamisega nõustumise korral võtab komisjon tarvitusele abinõud tema tööle suunamiseks.

Õppeasutusest alaealiste väljaheitmise küsimus otsustatakse administratsiooni poolt alaealiste asjade komisjoni esindaja osavõtul, üldhariduslikust koolist väljaheitmise küsimus aga ka haridusorganite esindaja osavõtul.

(ENSV ÜT 1962, nr. 6, art. 14)

KOHAKAASLUSE ALUSEL TÖÖTAVATE TEENISTUJATE VALLANDAMINE

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 22. jaanuari 1960. a. määrus nr. 21

(Väljavõte)

11. Kohakaaslusest vallandamine toimub peale kehtivas seadusandluses ettenähtud aluste ka juhul, kui ametikohale võetakse töötaja mitte kohakaasluse alusel või kui kohakaasluse alusel töötamine keelatakse põhitöökohalt. Vallandamine toimub ette teatamata ning vallandustoetuse maksmiseta.

(ENSV T 1960, nr. 8, art. 36)

---

[1] Tekst on toodud muudatustega, mis on tehtud Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1964. a. 18. detsembri seadlusega (Eesti NSV T 1964, nr. 52, art. 227).

AMETIÜHINGU KÄITIS- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. juuli 1958. a. seadlusega

(Väljavõte)

17. ... Käitis- või kohaliku komitee liikmeid, kes ei ole vabastatud põhitööst, ei või vallandada ettevõttest, asutusest või organisatsioonist või üle viia teisele tööle ning nendele ei või administratsioon panna distsiplinaarkaristust ametiühingu komitee nõusolekuta.

AGRONOOMIDE, ZOOTEHNIKUTE JA MUUDE PÕLLUMAJANDUSE SPETSIALISTIDE OSATÄHTSUSE SUURENDAMISE KOHTA KOLHOOSI- JA SOVHOOSITOOTMISE ARENDAMISES

EKP Keskkomitee ja ENSV Ministrite Nõukogu 27. juuli 1962. a. määrus nr. 355

(Väljavõte)

17. Et hoida ära ebaseaduslikkust kolhoosides tegutsevate põllumajanduse spetsialistide töölt vabastamisel, kehtestada kord, et agronoomi, zootehnikut ja teisi kolhoosi spetsialiste võidakse vallandada ainult territoriaalse kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse [1] nõusolekul.

(ENSV MKK 1962, nr. 37, art. 137)

AJUTISTE TÖÖTAJATE VALLANDAMINE

NSVL KTK ja RKN-i 14. jaanuari 1927. a. määrus

(Väljavõte)

Vt. lk. 359

HOOAJATÖÖLISTE JA -TEENISTUJATE VALLANDAMINE

Väljavõte NSVL KTK ja RKN-i 4. juuni 1926. a. määrusest

Vt. lk. 353

[1] Käesoleval ajal rajooni põllumajandusliku tootmise valitsus.

VALLANDAMISE KORD.

RIIKLIKE, KOOPERATIIVSETE JA ÜHISKONDLIKE ETTEVÕTETE NING ASUTUSTE TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE TÖÖ SISEKORRA TÜÜPEESKIRJAD

Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee poolt kooskõlastatult Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukoguga 12. jaanuari 1957. a. määrusega nr. 6

(Väljavõte)

6. Töölt vallandamine vormistatakse administratsiooni käskkirja (korralduse) või vallandamiskirjaga [1].

7. Omal soovil lahkumise puhul on töölised ja teenistujad kohustatud sellest kaks nädalat ette teatama ettevõtte või asutuse administratsioonile. Kahenädalase tähtaja möödumisel pole administratsioonil õigust kinni pidada lõpparve tegemist ega viivitada omal soovil töölt lahkuja vallandamisega.

8. Administratsioon on kohustatud töölise või teenistuja vallandamise päeval välja andma temale tööraamatu, kuhu on tehtud sissekanne vallandamise kohta, ja tegema temaga lõpparve. Seejuures tuleb vallandamise põhjus näidata täpselt vastavalt kehtiva tööseadusandluse formuleeringule või viidata kehtiva seadusandluse paragrahvile (punktile).

(ENSV T 1957, nr. 7, art. 73)

VÄLJAVÕTE EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU 14. OKTOOBRI 1960. a. MÄÄRUSEST NR. 413

14. Võtta teadmiseks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu oma 1960. a. 1. septembri määrusega nr. 972:

c) säilitas töölistele ja teenistujatele, kes on tuberkuloosi tõttu ajutiselt töövõimetud, töökoha või ametikoha kuni 12 kuuks;

lubas ettevõtete ja asutuste juhatajatele asendada tuberkuloosi tõttu ajutiselt töövõimetuid töölisi ja teenistujaid kuni 12 kuuks töölevõetavate töötajatega.

VÄLJAVÕTE NSV LIIDU ÜLEMKOHTU PLEENUMI 13. SEPTEMBRI 1957. a. MÄÄRUSEST NR. 13

11. Vaidlused kindlaks tähtajaks sõlmitud töölepingu ennetähtaegseks lõpetamiseks vaadatakse läbi töötülide läbivaatamise korra põhimääruse üldiste eeskirjade järgi.

Samas korras kuuluvad läbivaatamisele vaidlused töölepingute ennetähtaegse lõpetamise kohta, mis on sõlmitud isikutega,

[1] Praktikas nimetatakse «vallandamisleht».

kes pärast kõrgema ja kesk-eriõppeasutuste, vabriku- ja tööstuskoolide lõpetamist on kohustatud töötama tootmises kindlaksmääratud tähtaja jooksul.

Töötaja nõudmise rahuldamise juhul töölepingu lõpetamiseks tehakse VNFSV TööK § 48 ja teiste liiduvabariikide TööK vastavate paragrahvide kohaselt töötajaga lõpparve otsuse jõustumisel.

IV

TÖÖDISTSIPLIIN MATERIAALNE VASTUTUS

1. TÖÖDISTSIPLIIN

VÄLJAVÕTE EESTI NSV TERRITOORIUMIL KEHTIVAST TÖÖSEADUSTE KOODEKSIST

§ 50. Sisekorra-eeskirjad antakse töö korraldamiseks ettevõtteis, asutistes ja majandeis, kus on vähemalt 5 töötajat. Need määrused on töötajale kohuslikud ainult juhul, kui need on antud seatud korras (§ 52—55) ja kõigile töötajaile teatavaks tehtud.

§ 51. Sisekorra-eeskirjad peavad sisaldama selgeid, täpseid ja võimalikult purgivaid eeskirju töötajate ja administratsiooni üld- ja erikohustuste kohta ning vastutuse piiride ja korra kohta nende rikkumisel.

§ 52. Sisekorra-eeskirjad ei või olla vastuolus tööseaduste ja -määrustega kui ka vastavas ettevõttes või asutuses kehtiva kollektiivlepinguga.

NSV LIIDU JA LIIDUVABARIIKIDE DISTSIPLINAARSEADUSANDLUSE ALUSTEST

NSV Liidu KTK ja RKN-i määrus 13. oktoobrist 1929

1. Eksimused teenistuskohustuste alal, eriti töödistsipliini rikkumised, milledele pole ette nähtud karistusi kriminaalkorras, toovad endaga kaasa distsiplinaarkaristuse.

2. Distsiplinaarvastutus teostub kas alluvuse korras, kooskõlas käesoleva määruse §§ 6—14, või töö sisekorra eeskirjade ja nende juurde lisatud karistustabelite järgi.

NSV Liidu ja liiduvabariikide eriseadustega eri kategooriate töötajate jaoks (töölis-talupoegade miilits, vangistuskohtade administratiiv-riviteenistuse koosseis, Teede Rahvakomissariaadi teede valve, erilist riiklikku tähtsust omavate ettevõtete ja ehituste valve jne.) ja distsiplinaarsete üleastumiste üksikute liikide jaoks (töötajate poolt raudteetranspordi tehniliste eeskirjade rikkumine, mis toob kaasa raudteeliiklusega seotud õnnetusi jms.) võidakse teha erandeid käesoleva määrusega kehtestatud allu-

vuse korras vastutusele võtmise eeskirjadest või ette näha eeskirju, mis kehtestavad teistsuguse distsiplinaarvastutuse korra, või distsiplinaarkaristusi, mis ei ole ette nähtud käesolevas määruses.

3. Vastutusele võtmisele alluvuse korras kuuluvad riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide, ettevõtete ja asutuste ametiisikud:

a) kellel on töölevõtmise ja vallandamise õigus;

b) teiste kategooriate vastutavad töötajad, kellede nimekiri määratakse kindlaks NSV Liidu ja liiduvabariikide töörahvakomissariaatide poolt kooskõlas kas ÜAÜKN-i või liiduvabariikide ametiühingute nõukogudega.

Vastutusele võtmisele alluvuse korras kuuluvad ka kõik valitavad ametiisikud.

4. Kõik teised isikud, kes töötavad palga alusel, võetakse vastutusele korra järgi, mis on kindlaks määratud sisekorra eeskirjades ja nendele eeskirjadele lisatud karistustabelites.

5. NSV Liidu ja liiduvabariikide eriseadustega kindlaksmääratavate teatud kategooriate ametiisikud kuuluvad alluvuse korras vastutuselevõtmisele ka tegude eest, mis on nende poolt täidetavate kohustuste erilise iseloomu tõttu sobimatud nende kategooriate ametiisikute väärikuse ja ülesannetega, kuigi need ei moodusta teenistuskohustuste ja töödistsipliini rikkumist.

6. Distsiplinaarkaristuse alluvuse korras määrab isik või organ, kellest kehtivate eeskirjade kohaselt oleneb antud ametiisikute kohalemääramine, või siis isikud ja organid, kes alluvuse liinis seisavad tähendatud isikuist ja organeist kõrgemal.

Karistus määratakse tähendatud isikute ja organite omal algatusel või siis isikute ja organite ettepanekul, kellele eriseaduste kohaselt on antud õigus teha kohustuslikke ettepanekuid distsiplinaarkaristuste määramiseks.

7. Alluvuse korras määratavaiks karistusteks on:

a) märkus;

b) noomitus;

c) paigutamine madalamale ametikohale mitte üle ühe aasta;

d) ametist vallandamine.

8. Valimiste korras töötavaid ametiisikuid võidakse paigutada madalamale ametikohale ainult nende organite otsusel, kelle poolt nad on valitud.

Niisuguste ametiisikute ametist vallandamine toimub nende ärakutsumise teel organite otsusel, kelle poolt nad on valitud.

Kuni paigutamiseni madalamale ametikohale või ärakutsumiseni võidakse valitavaid ametiisikuid ajutiselt ametist kõrvaldada vastavalt NSV Liidu ja liiduvabariikide eriseadustega määratud korrale.

9. Distsiplinaarkaristust alluvuse korras ei või määrata pärast ühe kuu möödumist üleastumise avastamise päevast arvates ning

vastavail juhtudel — kriminaalasja lõpetamise päevast arvates (§ 13).

Igal juhul ei või distsiplinaarkaristust alluvuse korras määrata pärast kuue kuu möödumist üleastumise kordasaatmise päevast arvates. Kuid selle aja hulka ei arvata asja menetlusaega kriminaalkorras (§ 13).

10. Enne alluvuse korras distsiplinaarkaristuse määramist tuleb vastutusele võetud isikutelt tingimata nõuda seletust.

11. Motiveeritud otsus alluvuse korras distsiplinaarkaristuse määramise kohta tehakse karistatud isikule kohe teatavaks ja avaldatakse pärast jõustumist asutuses või ettevõttes, kus antud isik töötab.

12. Alluvuse korras distsiplinaarkaristuse määramise otsuse peale võib karistatu kahe nädala jooksul edasi kaevata.

Kaebus esitatakse ametiisikule või organile, kellele karistuse määranud ametiisik või organ vahetult allub.

Otsused kaebuste kohta on lõplikud ja neid võidakse revideerida ainult järelevalve korras kõrgemalseisvate organite poolt.

13. Distsiplinaarkaristuse määramine alluvuse korras ei takista kriminaaljälituse algatamist sama üleastumise eest. Kui aga tähendatud karistus ei ole veel täide viidud, pannakse selle täitmine kuni kriminaalasja lahendamiseni seisma.

14. Kui ühe aasta jooksul, arvates alluvuse korras distsiplinaarkaristuse määramise päevast, samale isikule vastavalt § 7 p. «a», «b» ja «c», ei määrata uut distsiplinaarkaristust, siis loetakse see isik distsiplinaarselt mittekaristatuks.

RIIKLIKE, KOOPERATIIVSETE JA ÜHISKONDLIKE ETTEVÕTETE JA ASUTUSTE TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE TÖÖ SISEKORRA TÜÜPEESKIRJAD

Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee poolt kooskõlastatult Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukoguga 12. jaanuari 1957. a. määrusega nr. 6.

I. Üldeeskirjad

1. Vastavalt Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Konstitutsiooni 130 paragrahvile on iga NSV Liidu kodanik kohustatud pidama töödistsipliini.

Nõukogude Liidus põhineb töödistsipliin kodanike teadlikul suhtumisel töösse.

2. Töö sisekorra eeskirjade eesmärgiks on kindlustada sotsialistliku töödistsipliini tugevdamine, töö õige organiseerimine ja ohutud töötingimused, tööaja täielik ja ratsionaalne ärakasutamine, tööviljakuse tõus ja kõrgekvaliteedilise toodangu väljalaskmine.

II. Tööliste ja teenistujate töölevõtmise ja töölt vallandamise kord

3. Tööle võtmisel on ettevõtte (asutuse) administratsioon kohustatud nõudma tööle asujalt:

a) tööraamatu esitamist, kui aga antud isik asub tööle esmakordselt — majavalitsuse või külanõukogu teatise esitamist tema viimase tegevuse kohta;

b) passi esitamist vastavalt passiseadusandlusele.

Tööle võtmine pole lubatud ilma nende dokumentide esitamiseta.

Eriteadmisi nõudvale tööle võtmisel on ettevõtte (asutuse) administratsioonil õigus nõuda töötajalt diplomi või mõne teise dokumendi esitamist kõrgema või kesk-eriõppeasutuse lõpetamise kohta.

Tööle võtmine vormistatakse administratsiooni käskkirja (korralduse) või vastuvõtukirjaga.[1]

4. Töölise või teenistuja tööle asumisel või tema üleviimise korral teisele tööle on administratsioon kohustatud:

a) selgitama töölisele või teenistujale tema õigusi ja kohustusi, tema töötasu tingimusi, tutvustama teda töökorraga, tööpingi, masina või tööriista käsitsemisega;

b) tutvustama teda töö sisekorra eeskirjadega, samuti ohutustehnika, töötervishoiu ja tuleohutuse eeskirjadega.

5. Esmakordselt tööle asuvate isikute kohta täidetakse hiljemalt 5 päeva jooksul pärast tööle võtmist tööraamat.

Kõigile töölistele, samuti neile teenistujaile, kes saavad tükitöötasu, on administratsioon kohustatud välja andma 5 päeva jooksul pärast tööle võtmist palgaraamatu.

6. Töölt vallandamine vormistatakse administratsiooni käskkirja (korralduse) või vallandamiskirjaga.[2]

7. Omal soovil lahkumise puhul on töölised ja teenistujad kohustatud sellest kaks nädalat ette teatama ettevõtte või asutuse administratsioonile. Kahenädalase tähtaja möödumisel pole administratsioonil õigust kinni pidada lõpparve tegemist ega viivitada omal soovil töölt lahkuja vallandamisega.

8. Administratsioon on kohustatud töölise või teenistuja vallandamise päeval välja andma temale tööraamatu, kuhu on tehtud sissekanne vallandamise kohta, ja tegema temaga lõpparve. Seejuures tuleb vallandamise põhjus näidata täpselt vastavalt kehtiva tööseadusandluse formuleeringule või viidata kehtiva seadusandluse paragrahvile (punktile).

---

[1] Praktikas nimetatakse «töölevõtuleht».

[2] Praktikas nimetatakse «vallandamisleht».

III. Administratsiooni, tööliste ja teenistujate põhikohustused

9. Ettevõtte (asutuse) administratsioon on kohustatud:

a) õigesti organiseerima tööliste ja teenistujate tööd nii, et iga tööline ja teenistuja töötaks vastavalt oma erialale ja kvalifikatsioonile;

b) enne ülesandeks tehtud töö alustamist välja andma seal, kus see on ette nähtud, töökäsud ja varustama töölised ning teenistujad tööriistade, materjalide ja tagavaraosadega;

c) kinnistama igale töölisele ja teenistujale kindla töökoha, tööpingi, masina jne.;

d) kindlustama masinate, tööpinkide ja teiste seadmete töökorras oleku;

e) looma tingimused tööviljakuse igakülgseks kasvuks, novaatorite liikumise arendamiseks, eesrindlike tööliste kogemuste laialdaseks levitamiseks, kutsealade ühendamiseks; juurutama tehniliselt põhjendatud norme, uut tehnikat ja tehnoloogiat, moderniseerima olemasolevaid seadmeid, mehhaniseerima raskeid ja palju jõukulu nõudvaid töid;

f) tugevdama töö- ja tootmisdistsipliini;

g) kinni pidama töökaitse seadustest ja eeskirjadest, sealhulgas rangelt kinni pidama kindlaksmääratud tööpäevakorrast, hoolitsema ohutustehnika ja töötervishoiu eest (instrueerima töölisi ohututest töövõtetest, varustama töölisi ja teenistujaid joogiveega, sisse seadma pesemis- ja riietusruumid, välja andma eririietust, kaitsevahendeid jne.);

h) maksma töötasu kindlaksmääratud tähtaegadel;

i) kindlustama tööliste ja teenistujate tootmis- ja tööalase kvalifikatsiooni süstemaatiline tõstmine;

j) rakendama abinõud tööliste ja teenistujate elamistingimuste parandamiseks, tähelepanelikult suhtuma nende vajadustesse ja nõuetesse.

10. Töölised ja teenistujad on kohustatud:

a) töötama ausalt ja kohusetruult;

b) pidama töödistsipliini ja täitma töö sisekorra eeskirju; tulema õigeaegselt tööle; pidama täpselt ja ilma igasuguste kõrvalekaldumisteta kinni kehtestatud tööpäeva kestusest; kasutama kogu tööaega eranditult tootmistööks ja ametikohusteks; õigeaegselt ja täpselt täitma administratsiooni korraldusi;

c) tegema õigeaegselt ja hoolikalt tööd vastavalt töökäskudele ja saadud ülesannetele; täitma töönorme, taotlema nende normide ületamist, rangelt kinni pidama tehnoloogilisest distsipliinist; vältima praaki ja saavutama kõrgeid kvaliteedinäitajaid töös;

d) hoidma sotsialistlikku omandit: masinaid, tööpinke, tööriistu, materjale, eririietust jne.;

e) täpselt kinni pidama ohutustehnika, töötervishoiu ja tule-

ohutuse nõuetest, mis on ette nähtud vastavates eeskirjades ja juhendites, kasutama väljaantud eririietust ja kaitsevahendeid;

f) hoidma korras ja puhtalt oma töökohta, samuti hoidma puhtust tsehhis ja ettevõtte maa-alal ning üle andma vahetustöötajale oma töökoha töökorras ja puhtalt.

IV. Tööaeg ja selle kasutamine

11. Töö algus ja lõpp ning lõunavaheaeg määratakse kindlaks järgmiselt: a) tööpäevadel

	Esimene vahetus	Teine vahetus	Kolmas vahetus
Töö algus			
Vaheaeg			
Töö lõpp			

b) puhke- ja pidupäevaeelsetel päevadel

	Esimene vahetus	Teine vahetus	Kolmas vahetus
Töö algus			
Vaheaeg			
Töö lõpp			

12. Vahetustöödel töötajad vahetuvad ühtlaselt.

Üleminek ühest vahetusest teise peab üldreeglina toimuma iga nädala järel.

13. Töö algusest ja lõpust ettevõttes (asutuses), samuti töövaheajast teatatakse töölistele ja teenistujatele vabrikuvile või mõne teise signaaliga.

14. Iga tööline ja teenistuja on kohustatud enne töö algust märkima oma tööletuleku aja ning tööpäeva lõpul — töölt mineku aja ettevõttes (asutuses) kindlaksmääratud korras.

15. Juurdepääs numbritahvlitele ja teistele arvestusvahenditele peab olema võimaldatud pool tundi enne töö algust ja kohe pärast töö lõppu. Administratsioon on kohustatud kindlustama kontrolli tööle illmumise ja töölt lahkumise õige arvestamise üle. Arvestuskohtade lähedal peab olema kell, mis näitab õiget aega.

16. Katkestamata tööl on vahetustöölistel keelatud töölt lahkuda enne väljavahetaja tulekut.

Juhul kui väljavahetaja ei ilmu, teatab tööline või teenistuja sellest töövanemale, kes on kohustatud viivitamata võtma tarvitusele abinõud väljavahetaja asendamiseks teise töötajaga.

17. Tööde puhul, mille katkestamine on lubamatu, tuleb töötajale võimaldada einetada tööaja jooksul ja eraldada talle einetamiskoht.

18. Tööajal on keelatud:

a) segada töölisi ja teenistujaid nende otseses töös, välja kutsuda või vabastada töölt ühiskondlike kohustuste täitmiseks;

b) kokku kutsuda koosolekuid, istungeid ja iga liiki nõupidamisi ühiskondlikul alal.

V. Ergutusabinõud

19. Administratsioon ergutab töötajaid töökohuste püüdliku ja eeskujuliku täitmise, tööalase novaatorluse, leiutuste ja ratsionaliseerimisettepanekute, kestva ja laitmatu töö eest ühes ettevõttes ja teiste tööalaste saavutuste eest.

20. Määratakse kindlaks järgmised ergutusabinõud:

tänuavaldus;

aukirja andmine;

sissekandmine auraamatusse, autahvlile;

kutseala parima töölise nimetuse andmine;

rahaline preemia;

väärtusliku kingituse andmine.

Ergutuse määramisel kooskõlastab ettevõtte (asutuse) juhataja seda ametiühingu käitis- või kohaliku komiteega.

Ergutused avaldatakse käskkirjas või korralduses ja kantakse tööraamatusse vastavalt eeskirjadele.

VI. Mõjutamisabinõud töödistsipliini rikkumise korral

21. Töödistsipliini rikkumisele järgneb distsiplinaarkaristus.

22. Ettevõtte (asutuse) administratsioon võib töödistsipliini rikkumise eest määrata järgmisi distsiplinaarkaristusi:

a) märkus (laituse avaldamine);

b) noomitus;

c) vali noomitus;

d) üleviimine teisele, vähemtasutavale tööle tähtajaga kuni 3 kuud või paigutamine madalamale ametikohale samaks tähtajaks.

Nimetatud distsiplinaarkaristusi võib määrata ettevõtte (asutuse) juhataja, samuti teised ametiisikud, kelle nimestiku määrab kindlaks ministeerium (keskasutus).

23. Töölise või teenistuja suhtes, kes puudus töölt ilma mõjuva põhjuseta, rakendab ettevõtte (asutuse) juhataja ühe järgmistest abinõudest:

a) distsiplinaarkaristused, mis on ette nähtud käesolevate eeskirjade p-s 22;

b) väljateenitud aastate eest protsendilise palgalisandi saamise õigusest ilmajätmine kuni 3 kuuks või väljateenitud aastate eest ühekordse tasu vähendamine kuni 25% võrra neis ettevõtetes ja asutustes, kus on kindlaks määratud protsendiliste palgalisandite või ühekordse tasu maksmine väljateenitud aastate eest;

c) töölt vallandamine, märkides tööraamatusse, et tööline on vallandatud tööluusi eest ilma mõjuva põhjuseta.

Tööluusiks loetakse tööle mitteilmumist ilma mõjuva põhjuseta kogu tööpäeva jooksul.

Samuti loetakse tööluusijateks need töölised ja teenistujad, kes olid tööl ebakaines olekus.

24. Ettevõtte (asutuse) juhatajal on õigus oma äranägemise järgi, rakendamata ühtegi p-des 22 ja 23 tähendatud distsiplinaarkaristust, üle anda materjal töödistsipliini rikkumise kohta läbivaatamiseks seltsimehelikule kohtule.

25. Karistused määratakse administratsiooni poolt vahetult pärast üleastumise avastamist.

Enne karistuse määramist tuleb nõuda seletusi töödistsipliini rikkujalt.

Ühe kuu möödumisel üleastumise avastamisest pole administratsioonil lubatud karistust määrata.

Distsiplinaarkaristust ei saa määrata, kui üleastumise päevast on möödunud 6 kuud.

26. Iga töödistsipliini rikkumise eest võib rakendada ainult üht distsiplinaarkaristust.

27. Karistused avaldatakse käskkirjas või korralduses ning tehakse teatavaks töölisele või teenistujale allkirja vastu.

28. Kui aasta jooksul, arvates karistuse määramise päevast, töölisele või teenistujale ei määrata uut distsiplinaarkaristust, siis vaadatakse neile kui distsiplinaarkaristust mitte kandnud isikuile.

Kui tööline või teenistuja pole rikkunud uuesti töödistsipliini ja on käitunud seejuures korralikult ning ausalt, siis ettevõtte (asutuse) juhataja võib avaldada käskkirja (korralduse) määratud karistuse mahavõtmise kohta, ära ootamata aasta lõppu.

*

Töö sisekorra eeskirjad tuleb välja panna tsehhides (osakondades) nähtavale kohale.

(ENSV T 1957, nr. 7, art. 73)

TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE KOHTULIKU VASTUTUSE TÜHISTAMISEST OMAVOLILISE LAHKUMISE EEST ETTEVÕTTEST VÕI ASUTUSEST NING MÕJUVA PÕHJUSETA TÖÖLT PUUDUMISE EEST

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 25. aprilli 1956. a. seadlus

(Väljavõte)

7. Töölise või teenistuja põhjuseta töölt puudumise puhul rakendab ettevõtte direktor või asutuse juhataja ühte järgmistest abinõudest:

a) distsiplinaarkaristust vastavalt töö sisekorra eeskirjadele, ettevõtetes ja asutustes aga, kus kehtivad spetsiaalsed distsiplinaarmäärustikud — vastavalt neile määrustikele;

b) jätta töötaja ilma väljateenitud aastate eest makstavast lisatasust tähtajaga kuni kolm kuud või vähendada ühekordselt makstavat väljateenitud aastate lisatasu kuni 25% ulatuses;

c) töötaja vallandamine töölt koos sissekandega tööraamatusse selle kohta, et töötaja vallandati töölt mõjuva põhjuseta puudumise pärast. Vallandatu kaotab pideva tööstaaži ja omandab ajutise töövõimetuse toetuse saamise õiguse alles siis, kui ta on töötanud uues töökohas vähemalt 6 kuud.

Ülaltähendatud abinõude rakendamise asemel võib ettevõtte direktor või asutuse juhataja anda oma äranägemisel materjalid töötaja mõjuva põhjuseta töölt puudumise kohta arutamiseks seltsimehelikule kohtule.

ASUTUSTE JA MAJANDUSORGANITE ADMINISTRATIIVAPARAADI TÖÖTAJATE VASTUTUSEST AMETIHOONETE JA -RUUMIDE ÜLDISE JA TULEKAHJUDE EEST KAITSE NING AMETIDOKUMENTIDE SÄILITAMISE EESKIRJADE RIKKUMISE EEST

NSVL KTK ja RKN-i 7. juuli 1932. a. määrus

Ametihoonete ja ruumide üldise ja tulekahjude eest kaitse tugevdamise ja ametidokumentide säilimise kindlustamiseks NSV Liidu Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride Nõukogu määravad:

1. Ettevõtete ja majandusorganite juhtiva aparaadi töötajaile, kes on süüdi ametihoonete ja -ruumide üldise ja tulekahjude eest kaitse ja ametidokumentide säilitamise eeskirjade, mis on õigeaegselt avaldatud administratsiooni poolt, rikkumises, määratakse § 3 tähendatud distsiplinaarkaristusi.

2. Samuti karistatakse distsiplinaarkorras ametiisikuid, kes ei kasuta oma õigust määrata võitluseks § 1 tähendatud eeskirjade rikkumistega distsiplinaarkaristusi alluvaile töötajaile.

3. Distsiplinaarkaristuseks määratakse:

a) noomitus;

b) vali noomitus;

c) rahatrahv kuni 20 rublani;

d) paigutamine madalamale ametikohale tähtajaga kuni 1 aastaks;

e) vallandamine;

f) välja jäetud seoses NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 3. septembri 1956. a. seadlusega («Ведомости Верховного Совета», 1956 г. № 18, ст. 391).

4. Karistuse määrab asutuse või majandusorgani juhataja, tema asetäitja või isik, kes on selleks eriti volitatud.

Karistus määratakse hiljemalt 10. päeval pärast üleastumise ilmnemist.

Enne karistuse määramist tuleb töötajalt nõuda kirjalik või suuline seletus. Nende kolmepäevasel tähtajal mittesaamisel on administratsioonil õigus määrata karistus.

5. Distsiplinaarkaristuse määramise küsimuse lahendamisel võetakse arvesse:

a) asjaolud, millistel on pandud toime rikkumine;

b) rikkumisega tekitatud kahju;

c) töötaja eelnev teenistus.

6. Välja jäetud seoses NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 3. septembri 1956. a. seadlusega («Ведомости Верховного Совета», 1956 г. № 18, ст. 391).

7. Karistuse määramisele võib kaevata karistuse määranud isikust kõrgemalseisvale isikule viie päeva jooksul, arvates selle teatavakstegemise päevast ametiisikule.

Kõrgemalseisva ametiisiku otsus on lõplik ja edasikaebamisele ei kuulu.

8. Rahatrahv (§ 3 p. c) peetakse kinni administratsiooni korraldusel kõigist summadest, mis töötajal on saada antud asutuselt.

Igal palgamaksmisel see kinnipidamine ei või ületada 25% töötajal saadaolevast kogusummast. Kui töötaja palgast teostatakse ka teisi kinnipidamisi, siis üldine kinnipidamise suurus ei või ületada 50% kõigist saadaolevaist summadest.

Kinnipidamist teostatakse igal palgamaksmisel kuni rahatrahvi täieliku tasumiseni. Kui töötaja vallandamisel temale määratud rahatrahv jäi tasumata, siis ülejäänud osa nõutakse sisse lihtsustatud korras liiduvabariikide seadusandluse alusel.

Kinnipeetud rahatrahvi summad arvatakse riigituludesse kohaliku eelarve järgi.

(СЗ 1932, № 53, ст. 319)

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU PARTEI- JA RIIGIKONTROLLI KOMITEE NING VASTAVATE KOHALIKE ORGANITE PÕHIMÄÄRUS[1]

(Väljavõte)

Kinnitatud NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 20. detsembri 1962. a. määrusega nr. 1322.

6. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu Partei- ja Riigikontrolli Komiteel ning tema kohalikel organitel on õigus:

d) peatada organisatsioonide, asutuste ja ametiisikute ebaseaduslikke korraldusi ja tegevust, mis võivad tekitada kahju riigi huvidele;

e) määrata partei ja valitsuse otsuste ebarahuldavas täitmises süüdi olevatele isikutele tähtaegu töö parandamiseks; anda vajalikel juhtudel asju läbivaatamiseks seltsimehelikele kohtutele; määrata tasendusmakseid ametiisikutele, kes on tekitanud materiaalset kahju riigile või kooperatiivsetele ja ühiskondlikele organisatsioonidele;

f) võtta süüdlasi vastutusele, määrata distsiplinaarkaristusi, viia madalamale ametikohale, tagandada tööpostilt, saata materjalid kuritarvituste ja muu kuritahtliku tegevuse kohta prokuratuuriorganitele süüdlaste kriminaalvastutusele võtmiseks.

(СП СССР 1963, № 1, ст. 1)

SELTSIMEHELIKE KOHTUTE PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud Eesti NSV Ülemnõukogu 26. detsembri 1961. a. seadusega, muudetud ja täiendatud Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 29. veebruari 1964. a. ja 29. juuni 1965. a. seadlustega

I. Seltsimehelike kohtute ülesanded ja organiseerimise kord

§ 1. Seltsimehelikud kohtud on valitavad ühiskondlikud organid, kelle ülesanne on aktiivselt kaasa aidata kodanike kasvatamisele töösse ja sotsialistlikku omandisse kommunistliku suhtumise ning sotsialistliku ühiselu reeglite täitmise vaimus, nõukogude inimestes kollektiivsuse ja seltsimeheliku abistamise tunde, kodanike väärikusest ja aust lugupidamise arendamisele. Peamine seltsimehelike kohtute töös on õiguserikkumiste ja üleastumiste ärahoidmine, inimeste kasvatamine veenmise ja ühiskondliku mõjutamise ning ühiskonnavastaseid tegusid hukkamõistva õhkkonna loomise teel. Seltsimehelikud kohtud väljendavad kollektiivi tahet ja vastutavad tema ees.

[1] Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu 1965. a. 9. detsembri seadusega kujundati partei- ja riigikontrolli organid rahvakontrolli organiteks.

§ 2. Ettevõtetes, asutustes, organisatsioonides, kõrgemates ja kesk-eriõppeasutustes moodustatakse seltsimehelikud kohtud tööliste, teenistujate, üliõpilaste või õpilaste üldkoosoleku otsusel.

Seltsimehelikud kohtud kolhoosides, majavalitsustes või majades, maa-asulates ning alevites moodustatakse kolhoosi liikmete, majavalitsuse või maja elanike, maa-asula või alevi kodanike üldkoosoleku otsusel vastava töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee nõusolekul.

Suurtes kollektiivides võib seltsimehelikke kohtuid moodustada ettevõtte tsehhides, kolhoosi brigaadides jm.

Seltsimehelikke kohtuid võib moodustada kollektiivides, kuhu kuulub vähemalt 50 inimest. Erandjuhtudel, olenevalt konkreetsetest tingimustest, võib kooskõlastatult vastava kõrgemalseisva ametiühinguorgani või rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteega moodustada seltsimehelikke kohtuid ka väiksemates kollektiivides.

§ 3. Seltsimehelikud kohtud valitakse kollektiivide üldkoosolekutel lahtisel hääletamisel kaheks aastaks. Seltsimehelike kohtute valimise koosolekuid kutsuvad kokku vastavad ametiühingute vabriku-, tehase- või kohalikud komiteed, kolhooside juhatused või kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed.

Kohtu koosseisu loetakse valituks isikud, kes on saanud ülejäänud kandidaatide suhtes häälteenamuse ja üle poole koosolekul viibijate häälte arvust.

Kohtu liikmete arvu määrab üldkoosolek. Kohtu liikmed valivad endi seast lahtisel hääletamisel seltsimeheliku kohtu esimehe, tema asetäitjad ja kohtu sekretäri.

Seltsimeheliku kohtu esimeest, tema asetäitjat, sekretäri ja kohtu liikmeid ei või ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon töölt vallandada ilma kõrgemalseisva ametiühinguorgani nõusolekuta.

§ 4. Seltsimehelikud kohtud annavad oma tegevusest aru neid valinud töötajate kollektiivide üldkoosolekutele vähemalt üks kord aastas.

Seltsimeheliku kohtu liikmeid, kes ei õigusta neile osutatud usaldust, võib üldkoosolek ennetähtaegselt ära kutsuda. Seltsimeheliku kohtu uute liikmete valimine ärakutsutud või muudel põhjustel väljalangenud liikmete asendamiseks toimub käesoleva põhimääruse §-des 2 ja 3 ettenähtud korras.

II. Seltsimehelikes kohtutes arutatavad asjad

§ 5. Seltsimehelike kohtute kompetentsi kuulub järgmiste asjade arutamine:

1) töödistsipliini rikkumised, sealhulgas: ilma mõjuva põhjuseta töölt puudumine, tööle hilinemine või enneaegne töölt lahku-

mine, ebakaines olekus tööl viibimine; mittekvaliteetse töö tegemine või tööseisaku või praagi tekitamine töötaja lohaka suhtumise tõttu oma kohustustesse; töökaitse, ohutustehnika, töötervishoiu või tuleohutuse eeskirjade mittetäitmine; inventari, tööriistade, materjalide ja muu riigi või ühiskonna vara hävitamine, kaotamine ja kahjustamine isiku lohaka suhtumise tagajärjel oma kohustustesse, kui see ei toonud kaasa olulist kahju; tootmistehnoloogia rikkumine;

2) riiklikule ettevõttele, asutusele, organisatsioonile, kolhoosile või muule kooperatiivsele või ühiskondlikule organisatsioonile kuuluvate transpordivahendite, põllumajandusliku tehnika, tööpinkide, tööriistade, tooraine või muu vara omavoliline kasutamine isiklikel eesmärkidel, kui see tegevus ei põhjustanud nimetatud ettevõttele, asutusele või organisatsioonile olulist kahju;

3) riigi või ühiskonna vara pisiriisumine, esmakordselt toimepandud pisihuligaansus ja pisispekulatsioon, samuti kodanike isiklikus omandis olevate väheväärtuslike tarbeesemete esmakordselt toimepandud vargus;

Märkus: Käesolevas punktis loetletud asjad saadetakse seltsimehelikele kohtutele läbivaatamiseks juurdlus-, uurimisorganite või kohtu poolt. Riigi või ühiskonna vara pisiriisumise asju võib saata seltsimehelikele kohtutele läbivaatamiseks ka ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon või kolhoosi juhatus, kes ühtlasi teatavad sellest prokurörile. Seltsimehelikus kohtus ei kuulu läbivaatamisele nende isikute poolt toimepandud pisiriisumised, kelle suhtes seltsimehelik kohus on juba kaks korda kohaldanud ühiskondliku mõjutamise vahendit pisiriisumise eest. Juhul kui õiguserikkuja töö- ja elukohas seltsimehelikku kohut ei ole, samuti siis, kui andmed õiguserikkuja isiksuse või teo asjaolude kohta näitavad, et asja arutamine seltsimehelikus kohtus ei ole otstarbekohane, vaadatakse asi läbi rajooni (linna) rahvakohtus seaduses ettenähtud korras;

4) joobnud olekus avalikesse kohtadesse ilmumine või seal ebaväärikas käitumine; kodupuskari valmistamine, kui seda tehti esmakordselt, ilma turustamise eesmärgita ja väikeses koguses;

5) perekonna laostamine, ebaväärikas suhtumine oma perekonna liikmetesse ja vanematesse; kohustuste mittetäitmine lastekasvatamisel; ebaväärikas suhtumine naisisikusse;

6) ebatsensuurselt väljendamine; solvamine, laimavate väljamõeldiste levitamine, samuti löömine, peksmine või muu vägivallategu isiku kallal ja terviserikketa kerge kehavigastuse tahtlik tekitamine, kui neid tegusid pandi toime esmakordselt;

7) eluruumide, muude ruumide või kommunaalseadmete rikkumine; tuleohutuse eeskirjade mittetäitmine;

8) korterites ja ühiselamutes sisekorra eeskirjade rikkumine; majaelanike vaidlused ühiskasutuses olevate ruumide ja abiruumide kasutamise, kommunaalteenuste ja ühiskasutuses olevate

ruumide jooksva ning sanitaarremondi kulude tasumise ning maatükkide kasutamise üle;

9) varalised vaidlused kodanike vahel, kui vaidlusosalised on nõus asja arutamisega seltsimehelikus kohtus ja vaieldava summa suurus ei ületa 50 rubla;

10) vaidlused kahe või mitme kodaniku ühises omandis oleva ehituse, samuti neile eraldatud maatüki (krundi) kasutamise korra, kolhoosipere vara jagamise ja kolhoosipere varast osa eraldamise, abikaasade vahel vara jagamise üle, kui vaidlevad pooled on nõus asja arutamisega seltsimehelikus kohtus;

11) salaküttimine, kalapüügi eeskirjade rikkumine, metsarikkumine väikeses ulatuses; puude, põõsaste ja haljasalade rikkumine; külvide kahjustamine; muud administratiivsed õiguserikkumised, kui organid või ametiisikud, kellel on õigus administratiivkorras määrata rahatrahvi, peavad vajalikuks anda selle asja arutamine üle seltsimehelikule kohtule;

12) omavoli, haigele abi mitteandmine, teadvalt kuritegelikul teel saadud vara omandamine või turustamine ja muud kuriteod, kui nende ühiskonnaohtlikkus ei ole suur, ja kui kohus, prokurör, uurija ja juurdlusorgan peavad võimalikuks anda materjalid või lõpetatud kriminaalasi üle seltsimehelikule kohtule;

13) muud õiguserikkumised ja ühiskonnavastased teod, mis ei too kaasa administratiiv- või kriminaalvastutust.

§ 6. Asja arutamine seltsimehelikes kohtutes toimub vastutusele võetud isiku töö- või elukoha järgi.

§ 7. Seltsimehelikel kohtutel ei ole õigust arutada asju, mis on võetud kohtu, juurdlus- või eeluurimisorganite menetlusse või mille kohta on olemas kohtuotsus.

Seltsimehelikud kohtud võivad omal algatusel või ühiskondlike organisatsioonide ettepanekul arutada ka sellist üleastumist, mille eest administratsioon on määranud distsiplinaarkaristuse.

III. Asjade arutamise kord seltsimehelikes kohtutes

§ 8. Seltsimehelikud kohtud arutavad asju:

1) ametiühingute vabriku-, tehase- või kohalike komiteede, avaliku korra kaitsmise vabatahtlike rahvamalevate ja teiste ühiskondlike organisatsioonide, samuti kodanike koosolekute ettepanekul;

2) kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede ja alaliste komisjonide ettepanekul;

3) riigiorganite, samuti ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajate ning kolhooside juhatuste teadetel;

4) kohtu, prokuröri, uurija või juurdlusorgani poolt esitatud materjalide või lõpetatud kriminaalasja alusel;

5) kodanike avalduste põhjal;

6) seltsimeheliku kohtu omal initsiatiivil.

§ 9. Seltsimehelikud kohtud arutavad asju 15 päeva jooksul arvates nende saabumisest. Pisihuligaansuse ja pisispekulatsiooni asju arutatakse seltsimehelikes kohtutes hiljemalt 7 päeva jooksul, arvates nende saabumisest. Asja arutamise aja ja koha määrab seltsimeheliku kohtu esimees või tema asetäitja ja see tehakse kodanikele üldiselt teatavaks.

§ 10. Vajaduse korral peab asja arutamisele seltsimehelikes kohtutes eelnema faktide kontroll, mida teostavad kohtu liikmed.

Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajad, samuti teised ametiisikud ja kodanikud on kohustatud seltsimeheliku kohtu nõudmisel esitama vajalikud andmed ja dokumendid asja kohta.

Kohtu esimees või tema asetäitja tutvustab vastutusele võetavat isikut olemasolevate materjalidega, ja kui on alus asja arutamiseks seltsimehelikus kohtus, määrab kindlaks, keda tuleb tunnistajatena kohtuistungile kutsuda, ja nõuab välja asja arutamiseks vajalikud dokumendid. Vastutusele võetud isikuil on õigus paluda täiendavate dokumentide väljanõudmist ja tunnistajate väljakutsumist.

Asja arutamise korral elukohajärgses seltsimehelikus kohtus võetakse tarvitusele abinõud, mis kindlustavad vastutusele võetud isiku töökoha kollektiivi esindajate osavõttu seltsimeheliku kohtu istungist.

Seltsimeheliku kohtu istungile kutsutud kodanike ilmumine on kohustuslik.

§ 11. Seltsimehelike kohtute istungid ja kohtu liikmete poolt asja arutamisega seotud ülesannete täitmine toimuvad väljaspool tööaega. Asja arutatakse avalikult, kusjuures seltsimeheliku kohtu koosseisus on vähemalt kolm liiget.

Vastutusele võetud isik, kannatanu ja vaidlusosalised võivad nõuda seltsimeheliku kohtu eesistuja ja liikmete taandamist, kui neil on alust arvata, et seltsimeheliku kohtu esimees või liikmed võivad olla isiklikult huvitatud asja arutamise tulemustest. Taandamise nõude rahuldamise või tagasilükkamise otsustab antud asja arutava seltsimeheliku kohtu kogu koosseis.

Asja arutamist alustatakse seltsimeheliku kohtu ühe liikme ettekandega asja sisu kohta, seejärel kuulab seltsimehelik kohus ära vastutusele võetu ja kannatanu seletused, tsiviilõiguslikes vaidlusasjades aga vaidluse osaliste seletused ja tunnistajate ütlused. Istungil viibijad võivad seltsimeheliku kohtu eesistuja loal arutatava asja kohta küsimusi esitada ja sõna võtta.

Seltsimeheliku kohtu istungi kohta koostatakse protokoll, kuhu märgitakse protokolli järjekorranumber, istungi aeg ja koht, seltsimeheliku kohtu koosseis, vastutusele võetud isiku või vaidlusosaliste perekonna-, ees- ja isanimi, töö- ja elukoht, arutatava küsimuse, seletuste ja sõnavõttude lühike sisu.

Protokollile kirjutavad alla seltsimeheliku kohtu eesistuja ja sekretär.

§ 12. Kui vastutusele võetud isik kohtusse ei ilmu, peab kohus asja arutamise edasi lükkama, kindlaks tegema mitteilmumise põhjused ja kindlakstehtud asjaoludest olenevalt määrama asja teistkordsele arutamisele, võttes tarvitusele vajalikud ühiskondlikud abinõud, et väljakutsutud isikud ilmuksid kohtuistungile. Kui vastutusele võetud isik ilma mõjuvate põhjusteta teistkordselt ei ilmu, võib kohus asja arutada tagaselja.

Kui isik, kes on seltsimeheliku kohtu alla antud prokuratuurist, rajooni (linna) rahvakohtust või juurdlusorganilt saabunud materjalide alusel, hoiab kõrvale seltsimehelikku kohtusse ilmumisest, tagastatakse materjalid nimetatud organitele vajalike abinõude tarvitusele võtmiseks.

§ 13. Vajaduse korral eemaldub seltsimehelik kohus otsuse tegemiseks eraldi ruumi. Otsus võetakse vastu antud asja arutamisest osavõtvate kohtu liikmete häälteenamusega.

Seltsimeheliku kohtu otsuses märgitakse: seltsimeheliku kohtu nimetus ja koosseis, istungi läbiviimise aeg ja koht, vastutusele võetud isiku ees- ja perekonnanimi, töö- ja elukoht, vastutusele võetud isiku tööalane iseloomustus, üleastumise või õiguserikkumise lühike kirjeldus, selle toimepanemise aeg ja koht, või tsiviilõigusliku vaidluse sisu, üleastumise kahjulikud tagajärjed, asjas kindlakstehtud tõendid, otsuse motiivid ning ühiskondliku mõjutamise vahendid.

Seltsimeheliku kohtu otsusele kirjutavad alla asja otsustamisest osa võtnud seltsimeheliku kohtu eesistuja ja liikmed.

Otsus kuulutatakse avalikult. Kui asja arutas vastutusele võetud isiku elukohajärgne seltsimehelik kohus, võib ta oma otsuse teha teatavaks ka selle isiku töökohajärgsetele ühiskondlikele organisatsioonidele.

IV. Seltsimehelike kohtute poolt kohaldatavad ühiskondliku mõjutamise vahendid

§ 14. Seltsimehelikud kohtud juhinduvad asja arutamisel ja otsuse tegemisel oma ühiskondlikust kohusetundest, kehtivast seadusandlusest ja käesolevast põhimäärusest.

§ 15. Seltsimehelikud kohtud võivad rakendada süüdlase suhtes järgmisi ühiskondliku mõjutamise vahendeid:

1) kohustada avalikult vabandama kannatanu või kollektiivi ees;

2) teha seltsimehelik hoiatus;

3) avaldada ühiskondlik laitus;

4) teha ühiskondlik noomitus ühes selle avaldamisega ajakirjanduses või ilma selleta;

5) määrata rahatrahvi kuni 10 rubla, kui üleastumine pole seotud töödistsipliini rikkumisega; riigi või ühiskonna vara

esmakordse pisiriisumise eest — kuni 30 rubla, korduva pisiriisumise eest — kuni 50 rubla;

6) töödistsipliini rikkumise korral teha ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhatajale ettepanek seaduses ettenähtud korras süüdlase üleviimiseks vähemtasuvale tööle või madalamale ametikohale kuni 3 kuuks;

7) teha ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhatajale ettepanek seaduses ettenähtud korras isiku vallandamiseks töölt, mis on seotud alaealiste ja noorte kasvatamise või materiaalsete väärtuste käsutamisega või hoidmisega, kui seltsimehelik kohus, arvestades selle isiku poolt toimepandud üleastumise iseloomu, ei pea võimalikuks usaldada temale edaspidi seda tööd;

8) teha ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhatajale ettepanek isiku, kes on toime pannud pisihuligaansuse, pisispekulatsiooni, riigi või ühiskonna vara pisiriisumise, väheväärtusliku isikliku tarbeeseme varguse, löömise või kerge kehavigastuse tekitamise, — suunamiseks 15 päevaks samas ettevõttes, asutuses või organisatsioonis kvalifitseerimata füüsilisele tööle, makstes talle tegelikult tehtud töö eest;

9) taotleda rahvakohtu kaudu süüdlaste väljatõstmist elamispinnalt, kui üürnik või tema perekonnaliikmed süstemaatiliselt lõhuvad või rikuvad eluruume või teevad sotsialistliku ühiselureeglite süstemaatilise rikkumisega võimatuks teiste elamise koos nendega ühes korteris või ühes majas, juhul kui eelnevad hoiatus- ja ühiskondliku mõjutamise vahendid osutusid tagajärjetuks.

Kõrvuti käesoleva paragrahvi punktides 1—9 ettenähtud ühiskondliku mõjutamise vahendite kohaldamisega võivad seltsimehelikud kohtud kohustada süüdlast tasuma õigusevastaste tegudega tekitatud kahju, kui kahjusumma ei ületa 50 rubla. Pisispekulatsiooni asja arutamisel teeb seltsimehelik kohus otsuse pisispekulatsiooni esemete riigi tuludesse üleandmise kohta. Riigi või ühiskonna vara pisiriisumise asjades peab seltsimehelik kohus igal juhul kohustama süüdlast täielikult hüvitama tekitatud materiaalse kahju.

Samuti võivad seltsimehelikud kohtud teha otsuse kroonilise alkohooliku palga või pensioni väljamaksmiseks tema abikaasale või seltsimeheliku kohtu poolt selleks volitatud isikule. Palga või pensioni väljamaksmise aluseks abikaasale või mõnele teisele seltsimeheliku kohtu poolt volitatud isikule on seltsimeheliku kohtu otsus. Seltsimehelik kohus võib kroonilise alkohooliku suhtes, kes süstemaatiliselt rikub sotsialistliku ühiselu reegleid või laostab perekonda, esitada taotluse rajooni (linna) rahvakohtule alkohooliku alkoholivastasele ravile suunamiseks ravitava enda kulul.

§ 16. Seltsimehelikud kohtud võivad piirduda asja avaliku arutamisega ja mitte rakendada ühiskondliku mõjutamise vahendit, kui süüdlane puhtsüdamlikult kahetseb oma süüd, vabandab

avalikult kollektiivi või kannatanu ees ja vabatahtlikult tasub tekitatud kahju.

Juhul kui süüdimõistmiseks puudub alus, mõistab seltsimehelik kohus vastutusele võetud isiku õigeks.

Varaliste või muude tsiviilõiguslike vaidlusasjade läbivaatamisel seltsimehelikud kohtud kas rahuldavad esitatud nõude täielikult või osaliselt, jätavad selle rahuldamata või, kui asjaosalised lepivad kokku, lõpetavad asja.

Majaelanike vaidluste puhul ruumide kasutamise kohta seltsimehelikud kohtud määravad kindlaks nende kasutamise korra või taastavad rikutud õigused nende kasutamiseks; vaidluste puhul kodanike ühisomandiks olevate ehituste, samuti neile eraldatud maatükkide (kruntide) kasutamise kohta määravad kindlaks vaidlusobjekti kasutamise korra; kolhoosipere vara ja abikaasade ühisvara jagamisel eraldavad vastava osa natuuras või määravad kindlaks rahalise kompensatsiooni.

Seltsimehelikud kohtud teatavad ühiskondlikele organisatsioonidele või ametiisikutele neist põhjustest ja tingimustest, mis soodustasid õiguserikkumist või muud üleastumist.

§ 17. Kui seltsimehelikud kohtud asja läbivaatamisel veenduvad rikkuja kriminaal- või administratiivvastutusele võtmise vajaduses, teevad nad otsuse materjalide üleandmise kohta vastavatele organitele.

Kui seltsimehelikel kohtutel ei ole võimalik asja keerulisuse tõttu varalist või muud tsiviilõiguslikku vaidlusasja lahendada, annavad nad oma otsusega materjalid üle vastavale rajooni (linna) rahvakohtule.

§ 18. Seltsimeheliku kohtu otsus on lõplik.

Kui vastuvõetud otsus on vastuolus kindlakstehtud asjaoludega või kehtiva seadusandlusega, on vastaval ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalikul komiteel, käesoleva põhimääruse § 2 lg. 2 märgitud seltsimehelike kohtute suhtes aga kohalikul töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteel õigus tühistada seltsimeheliku kohtu otsus ja kohustada seltsimehelikku kohut arutama asja teistkordselt.

§ 19. Seltsimeheliku kohtu otsus tekitatud kahju tasumise, trahvi määramise või muu varalise sissenõudmise kohta tuleb täita otsuses näidatud tähtaja jooksul.

Kohtu poolt määratud trahv tuleb maksta NSV Liidu Riigipanga osakonda, hoiukassasse või sidejaoskonda vastava rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee eelarveväliste vahendite jooksvale arvele kandmiseks.

Summad, mis nõutakse sisse trahvitud isikutelt, kasutatakse eranditult kultuurihariduslikeks üritusteks.

Kui otsust kindlaksmääratud tähtajaks ei täideta, samuti seltsimeheliku kohtu otsuse täitmiseks pisispekulatsiooni esemete üleandmise kohta riigituludesse, saadab seltsimeheliku kohtu esi-

mees asja rahvakohtunikule, kes pärast esitatud materjalide ja otsuse seaduslikkuse kontrollimist annab välja täitelehe otsuse täitmiseks kohtutäituri kaudu.

Kui seltsimeheliku kohtu otsus ei ole seaduslik, keeldub rahvakohtunik motiveeritud määrusega täitelehe väljaandmisest, millest teatab seltsimehelikule kohtule ja vastavale ametiühingukomiteele, või käesoleva põhimääruse § 2 lg. 2 märgitud seltsimehelike kohtute suhtes töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele asja teistkordse arutamise otsustamiseks seltsimehelikus kohtus.

§ 20. Seltsimeheliku kohtu poolt kohaldatud ühiskondliku mõjutamise vahend kustub ühe aasta möödumisel, kui isik, kelle suhtes seda kohaldati, selle tähtaja jooksul ei pane toime uut õiguserikkumist või muud üleastumist. Ühiskondliku organisatsiooni, ettevõtte või asutuse juhataja või kolhoosi juhatuse ettepanekul, seltsimeheliku kohtu poolt vastutusele võetud isiku avalduse põhjal või omal algatusel võib seltsimehelik kohus ülalnimetatud ühiskondliku mõjutamise vahendid kustutada ka enne aastase tähtaja möödumist. Selle kohta vastuvõetud otsused tehakse üldiselt teatavaks.

V. Seltsimehelike kohtute juhtimine

§ 21. Ettevõtetes, asutustes, organisatsioonides, kõrgemates ja kesk-eriõppeasutustes juhivad seltsimehelikke kohtuid ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalikud komiteed; seltsimehelikud kohtud kolhoosides, majavalitsustes või majades, maa-asulates ja alevites töötavad kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juhtimisel.

§ 22. Seltsimehelike kohtute tehnilist teenindamist teostab ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon, kolhoosi juhatus, majavalitsus või vastava töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee.

(ENSV ÜT 1961, nr. 52, art. 182)

KOHTUTE POOLT ASJADE JA MATERJALIDE SELTSIMEHELIKELE KOHTUTELE ARUTAMISEKS ANDMISE PRAKTIKAST

NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 9. aprilli 1965. a. määrus nr. 1

(Väljavõte)

NSV Liidu Ülemkohtu pleenum määrab:

1. Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et nende tegevus vähetähtsate kuritegude ja teiste õiguserikkumiste asjade seltsimehelikele kohtutele arutamiseks üleandmisel peab kaasa aitama efek-

tiivsele võitlusele õiguserikkumistega ja õiguskorra edasisele tugevnemisele. Vastavalt sellele tuleb seltsimehelikele kohtutele süstemaatilist õigusliku abi osutamist käsitleda kui kohtuorganite väga tähtsat ülesannet, kui nende töö koostisosa.

Kohtud peavad pidama alalist sidet kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedega ja ametiühinguorganitega, püstitama nende ette seltsimehelike kohtute tegevusest tulenevaid küsimusi ja kaasa aitama nende töös esinevate puuduste kõrvaldamisele.

2. Asjade, avalduste ja materjalide üleandmisel seltsimehelikele kohtutele peavad kohtud rangelt juhinduma seltsimehelike kohtute põhimäärustest, liiduvabariikide kriminaalkoodeksite ja kriminaalprotsessikoodeksite vastavatest normidest, igakülgselt hindama õiguserikkumise iseloomu, õiguserikkuja isiksust, samuti seda, kas asja on võimalik arutada seltsimehelikus kohtus ja kohaldada õiguserikkuja suhtes ühiskondliku mõjutamise vahendeid.

3. Lõpetades kriminaalasja menetluse Vene NFSV KrPK § 7 ja teiste liiduvabariikide KrPK-de vastavate paragrahvide järgi seoses asja üleandmisega seltsimehelikule kohtule, peavad kohtud järgima Vene NFSV KrK § 51 ja teiste liiduvabariikide KrK-de vastavate paragrahvide, samuti teiste seadusandlike aktide nõudeid, milledega on ette nähtud asjade arutamise võimalikkus seltsimehelikes kohtutes.

Asja menetluse lõpetamisel saadetakse seltsimehelikule kohtule kogu toimik, kui aga asjas on vastutusele võetud mitu süüdistatavat, kuid asja menetlus on lõpetatud ainult mõne suhtes neist, siis nende isikute kohta käiv materjal eraldatakse ja saadetakse koos kohtu määruse ärakirjaga seltsimehelikku kohtusse.

4. Andes üles seltsimehelikule kohtule materjalid ilma kriminaalasja algatamiseta kuritegudes, mis on vähese tähtsusega või mille ühiskonnaohtlikkus ei ole suur, samuti materjalid administratiivsete õiguserikkumiste või tsiviilõiguslike vaidluste kohta, teeb kohtunik motiveeritud määruse, saates neil juhtudel seltsimehelikule kohtule kõik toimepandud õiguserikkumise või tsiviilõigusliku vaidluse kohta käivad materjalid.

5. Kohtul või kohtunikul ei ole õigust toimiku materjalide või avalduse saatmisel seltsimehelikku kohtusse ette otsustada, millistele järeldustele võib seltsimehelik kohus asja arutamise tulemusena jõuda.

6. Kui seltsimehelik kohus peab vajalikuks võtta õiguserikkuja kriminaalvastutusele ja saadab asja rahvakohtusse, siis peab viimane võtma selle oma menetlusse juhtudel, kui saabunud materjalidest nähtuvad kuriteo tunnused, milles ei ole vaja teostada juurdlust või eeluurimist.

7. Selgitades pooltele nende õigust pöörduda vaidluse lahendamiseks seltsimehelikku kohtusse (Vene NFSV TsPK § 141 ja

teiste liiduvabariikide TsPK-de vastavad paragrahvid), peab kohtunik arvestama seda, et seltsimehelikud kohtud võivad arutada ainult neid tsiviilõiguslikke vaidlusi, mis on ette nähtud seltsimehelike kohtute põhimäärustes. Seejuures vaidlusi kolhoosipere vara jagamise ja pere varast osa eraldamise üle, samuti abikaasade vahel vara jagamise üle võib anda seltsimehelikule kohtule arutamiseks olenemata hagi hinnast.

8. Selgitada, et tsiviilõiguslikud vaidlused, mida vastavalt põhimäärustele võidakse arutada seltsimehelikes kohtutes, kuuluvad ka rahvakohtute pädevusse kooskõlas NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilkohtumenetluse aluste §-ga 4. Seoses sellega tsiviilasjas, mis on võetud rahvakohtu poolt oma menetlusse kohtualluvuse eeskirju järgides ja on tema poolt õigesti otsustatud, ei kuulu menetlus lõpetamisele kõrgemalseisva kohtu poolt ainult neil motiividel, et seda asja oleks võidud arutada seltsimehelikus kohtus.

9. Kui seltsimehelik kohus jõuab varalise või muu tsiviilõigusliku vaidluse arutamisel järeldusele, et asja ei ole võimalik tema keerulisuse tõttu lahendada, ja annab selle üle rahvakohtule, siis viimane, kui asi kuulub kohtu pädevusse, peab võtma sellise asja oma menetlusse.

10. Kui seltsimehelik kohus tõstis üles nende isikute väljatõstmise küsimuse, kes sotsialistliku ühiselu reeglite süstemaatilise rikkumisega teevad võimatuks teiste elamise koos nendega ühes korteris või ühes majas (NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse aluste § 61), siis on asjas hagejaks mitte seltsimehelik kohus, vaid väljatõstmisest otseselt huvitatud isik või üürile andja. Järelikult võib sellist asja kohtus algatada ainult ülalmärgitud isikute avalduse või prokuröri hagi alusel.

Kohtunik, olles määranud asja kohtulikuks arutamiseks, teatab sellest seltsimehelikule kohtule.

11. Otsustades täitelehe väljaandmise küsimust seltsimeheliku kohtu otsuse sundkorras täitmiseks, on rahvakohtunik kohustatud kontrollima selle otsuse seaduslikkust ja põhjendatust. Tunnistanud otsuse seadusele mitte põhinevaks, keeldub rahvakohtunik täitelehe väljaandmisest, millest teatab vastavale töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele või ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele, samuti seltsimehelikule kohtule, ära näidates asja otsustamisel tehtud vead.

Täitelehe väljaandmise või sellest keeldumise kohta tehtud määrust võib läbi vaadata kohtuliku järelevalve korras.

Kui kompetentne organ on teinud seltsimehelikule kohtule ettepaneku asi teist korda läbi vaadata, siis seltsimeheliku kohtu esialgse otsuse alusel algatatud täitemenetlus lõpetatakse.

Juhul kui asja teistkordsel arutamisel tehakse teistsugune otsus, siis täitelehe järgi kinnipeetud summad kuuluvad tagastamisele kohtuniku määruse alusel.

12. Rahvakohtutes tuleb sisse seada seltsimehelikele kohtutele arutamiseks saadetud toimikute, materjalide ja avalduste, samuti nende arutamise tulemuste nõuetekohane arvestus.

13. Soovitada liidu- ja autonoomsete vabariikide ülemkohtutele, krai-, oblasti- ja ringkonnakohtutele süstemaatiliselt tundma õppida ja üldistada kohtute poolt asjade ja materjalide seltsimehelikele kohtutele arutamiseks andmise praktikat, tundma õppida seltsimehelikele kohtutele abi osutamise alal tehtava töö olukorda ja tarvitusele võtta abinõusid esinevate puuduste kõrvaldamiseks.

NSV LIIDU RAUDTEETRANSPORDI TÖÖTAJATE DISTSIPLINAARMÄÄRUSTIK

Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 31. juuli 1964. a. määrusega nr. 636

I. Üldsätted

1. Raudteetransport on NSV Liidu rahvamajanduse üheks tähtsaimaks haruks, mille kooskõlastatud ja häireteta tööst sõltub tööstuse ja põllumajandussaaduste normaalne tootmine ja käive meie maal, elanikkonna vajaduste rahuldamine vedude alal, sotsialistliku riigi kaitsevõime kindlustamine.

Üheks raudteetranspordi häireteta ja avariideta töö otsustavaks tingimuseks on raudteetranspordi kõikide töötajate poolt oma teenistusalaste kohustuste kõrvalekaldumatu ja kohusetruu täitmine. Iga raudteetranspordi töötaja peab täpselt ja laitmatult täitma temale pandud kohustusi, rangelt täitma distsipliini, hoidma sotsialistlikku omandit, olema valvas ja pidevalt hoolitsema rongide ohutu liiklemise eest.

Raudteetranspordi töötajate poolt oma kohustuste rikkumine ohustab inimeste elu, tööstuslike ja põllumajanduslike veoste õigeaegset ja korralikku kohaletoimetamist, transpordile usaldatud sotsialistliku omandi puutumatust ja NSV Liidu kaitsevõimet.

2. Distsipliin raudteetranspordis seisneb kõigi töötajate poolt seadustega, NSV Liidu valitsuse määruste ja korraldustega, «NSV Liidu raudteede tehnilise ekspluatatsiooni eeskirjadega», Teedeministeeriumi käskkirjade, juhendite ja juhistega kindlaksmääratud korrast ja eeskirjadest ranges kinnipidamises, ülemate käskude vastuvaidlematus, täpses ja õigeaegses täitmises.

Tugev distsipliin saavutatakse raudteetranspordi töötajates kõrgete moraalsete, poliitiliste ja tööalaste omaduste kasvatamisega kommunismiehitaja moraalikoodeksi kõlbeliste printsiipide vaimus.

3. Raudteetranspordi töötaja on kohustatud:

a) hästi tundma oma tööd ja pidevalt end täiendama sellel alal;

b) täpselt täitma temale pandud teenistusalaseid kohustusi, ilmutades seejuures vajalikku initsiatiivi;

c) kõrvalekaldumatult täitma «NSV Liidu raudteede tehnilise ekspluatatsiooni eeskirjade» nõudeid, raudteetranspordis kehtivaid käskkirju ja juhendeid;

d) rangelt hoidma riiklikku ja sõjalist saladust;

e) ilmutama hoolitsust ja tähelepanu reisijate suhtes;

f) hoidma riiklikku omandit: raudteetranspordi tehnilisi vahendeid (vedureid, vaguneid, rööbasteid, sidevahendeid jm.), seadmeid ja materjale, samuti raudteele veoks vastuvõetud veoseid ja pagasit;

i) täitma töönorme ja transpordivahendite kasutamise norme, igati juurutama uut tehnikat ja eesrindlikke töömeetodeid, tõstma tööviljakust, alandama vedude omahinda;

j) kõrvalekaldumatult täitma kommunistliku ühiselu reegleid, väärikalt ja ausalt käituma nii tööl kui ka väljaspool tööd, tagasi hoidma teisi töötajaid distsipliini rikkumistest ning kaasa aitama distsipliini tugevdamisele.

4. Distsipliini rikkumine raudteetranspordi töötajate poolt teenistusülesannete täitmisel, samuti distsipliini rikkumine ametiruumides ja raudteetranspordi ettevõtte territooriumil isegi siis, kui see distsipliinirikkumine on toime pandud mitte teenistusülesannete täitmisel, on teenistusalane üleastumine, kui selle distsipliinirikkumisega ei kaasne kriminaalvastutus.

Teenistusalase üleastumise toimepanemise eest karistatakse töötajat distsiplinaarkorras. Ülem võib distsiplinaarkaristuse määramise asemel anda asja üleastumise kohta arutada üldsusele.

Ülem peab erilist tähelepanu pöörama alluvate poolt toimepandud üleastumiste põhjuste õigeaegsele väljaselgitamisele ja üleastumiste ennetamisele, distsipliinirikkujate suhtes leppimatu suhtumise loomisele, üldsuse jõudude kasutamisele nende üleastumiste vastu võitlemisel.

5. Ülem on kohustatud andma eeskuju teenistuskohustuste täitmisel, andma käske alluvatele selgelt, kõrvalekaldumatult nõudma ja kontrollima nende täpset täitmist.

Ülema käsk tuleb täita vastuvaidlematult, täpselt ja tähtajaks.

6. Ülem on kohustatud otsustavalt ja kindlalt nõudma töödistsipliini täitmist, pidevalt kasvatama oma alluvaid töödistsipliini kõigi nõuete kõrvalekaldumatu täitmise vaimus, arendama ja toetama neis teenistuslikku kohusetunnet.

7. Ülem on kohustatud ergutama töös väljapaistnud töötajaid ja rangelt karistama distsipliinirikkujaid.

Ülema poolt vajalikel juhtudel distsiplinaarvõimu mittekasutamine on distsipliini rikkumine.

8. Igasuguse korralduse peab alluv saama oma vahetult üle-

malt. Kui töötaja saab korralduse kõrgemalseisvalt ülemalt, on ta kohustatud selle korralduse täitma ja sellest ette kandma oma vahetule ülemale.

9. Jaamaülemal on õigus anda korraldusi jaamas normaalse töö kindlustamisega seotud küsimustes kõigile jaama territooriumil töötavatele teiste ametkondade töötajatele, sealhulgas teemeistritele, teebrigadiridele, side ja Tsentraliseeritud Blokeeringu Jaama elektromehaanikutele, kontaktvõrgu montööridele ja elektromehaanikutele, vagunimeistritele, vagunite järelevaatajatele, manöövrivedurite juhtidele, peale- ja mahalaadimise kontorite ja punktide ülematele ning tehnikutele, transpordiekspeditsioonikontorite ülematele.

10. Raudteetranspordi töötajad, kellele on kehtestatud vormiriietus ja eraldusmärgid, peavad teenistuskohustuste täitmisel kandma vormi, kui nende jaoks ei ole ette nähtud spetsiaalset tööriietust.

11. Käesolev määrustik on kehtiv raudteede, veereva koosseisu remonditehaste, sidekeskjaama ja Teedeministeeriumi keskaparaadi töötajate suhtes.

Määrustik ei ole kehtiv tehaste (välja arvatud veereva koosseisu remonditehased), trustide, ehitus-montaaži ja remondi-ehitusorganisatsioonide (välja arvatud rändettevõtted), metsavarumise ettevõtete, autotranspordi ettevõtete, materiaal-tehnilise varustuse baaside ja kontorite, töölisvarustuse ettevõtete ja organisatsioonide, kaitsemetsaistandite jaoskondade, hoonete ja ehitiste jaoskondade, kommunaal-elukondlike ettevõtete ja hoonete komandantuuride, teadusliku uurimise asutuste, normatiivuurimisebüroode ja jaamade, mehhaniseeritud arvestuse vabrikute, projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide, meditsiini- ja sanitaarasutuste, õppeasutuste, tehnikamajade ja tehniliste raamatukogude, pedagoogiliste kabinettide, kultuurihariduslike ja lasteasutuste töötajate suhtes.

Töötajad, kelle suhtes ei kehti käesolev määrustik, kannavad distsiplinaarvastutust vastavalt töö sisekorra eeskirjadele.

Teedeministeeriumi sõjaväestatud kaitse töötajate distsiplinaarvastutust reguleeritakse erimäärustega.

12. Iga raudteetranspordi töötaja, kelle suhtes kehtib käesolev määrustik, on kohustatud tundma määrustikku ja täpselt seda täitma.

II. Ergutused

13. Raudteetranspordi töötajaid ergutatakse teenistuskohustuste eeskujuliku täitmise, tootmisülesannete ületamise, töös initsiatiivi, ennastsalgavuse ja leidlikkuse ilmutamise eest, eriti raudteetranspordis rongiõnnetuste ja avariide vältimise eest.

14. Ergutusvahenditeks on:

a) tänuavaldus;
b) rahaline autasu;
c) autasustamine hinnalise kingitusega;
d) autasustamine aukirjaga;
e) auraamatusse või autahvlile kandmine;
f) autasustamine rinnamärgiga «Raudteetranspordi sotsialistliku võistluse eesrindlane»;
i) autasustamine märgiga «Auraudteelasele».

15. Ergutusvahendeid kohaldatakse järgmises korras:
a) tänu avaldamise õigus on igal ülemal;
b) rahalise autasu väljaandmise ja hinnalise kingitusega autasustamise õigus on ülemail, kellele kuulub töölevõtmise ja vastavate, selleks eesmärgiks ettenähtud vahendite käsutamise õigus.

Autasustamine toimub kehtiva seadusandlusega kindlaksmääratud korras;
c) aukirjaga autasustamist, auraamatusse ja autahvlile kandmist teostavad ettevõtete ja organisatsioonide juhatajad koos ametiühinguorganitega;
d) autasustamine märgiga «Raudteetranspordi sotsialistliku võistluse eesrindlane» toimub Teedeministeeriumi ja Raudteetranspordi Tööliste Ametiühingu Keskkomitee poolt kindlaksmääratud korras;
e) õigus autasustada märgiga «Auraudteelasele» kuulub teedeministrile.

16. On lubatud mitme ergutusvahendi ühendamine.

17. Käesolevas määrustikus näidatud ergutusvahendid võivad vastavate ametiisikute äraolekul kohaldada nende kohuseid täitvad asetäitjad.

18. Kui töös väljapaistnud töötaja suhtes on ülema arvates vajalik kohaldada ergutusvahendeid, milliste kohaldamise õigust temal ei ole, siis teeb ta esildise kõrgemalseisvale ülemale.

19. Iga ergutusvahendi kohaldamine tuleb avaldada käskkirjaga ja kanda tööraamatusse.

III. Distsiplinaarkaristused

20. Distsiplinaarkaristusteks on:
a) märkus;
b) noomitus;
c) vali noomitus;
d) üleviimine teisele, vähemtasuvale tööle tähtajaga kuni kolmeks kuuks või paigutamine madalamale ametikohale, arvestades eriala või kvalifikatsiooni;
e) vedurijuhilt veduri juhtimise õiguse äravõtmine, üleviimi-

sega tööle vedurijuhi abina, lukksepana, kütjana tähtajaga kuni üks aasta;

f) üleviimine teisele, rongide liiklemisega või reisijate teenindamisega mitteseoses olevale tööle, arvesse võttes eriala või kvalifikatsiooni, tähtajaga kuni üks aasta;

g) vallandamine.

Veduri juhtimise õiguse äravõtmist võib kohaldada rongiõnnetuse, avarii, keelusignaalidest läbisõidu (sõltumata tagajärgedest) ja tööl ebakaines olekus viibimise eest.

Alapunktides «f» ja «g» ettenähtud distsiplinaarkaristusi võib kohaldada ainult rongide liiklemise ja reisijate teenindamisega seotud töötajate suhtes, kes panid toime tehnilise ekspluatatsiooni eeskirjade rikkumisi, mis ohustavad liiklemise ohutust, või jämedaid üleastumisi reisijate teenindamisel.

Vallandamine toimub NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. juuli 1958. a. seadlusega kinnitatud «Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimäärusega» ettenähtud korras.

21. Distsiplinaarkaristusi: märkus, noomitus, vali noomitus, üleviimine teisele, vähemtasuvale tööle tähtajaga kuni 3 kuud, paigutamine madalamale ametikohale, võib määrata ülem, kel on antud töötaja tööle võtmise õigus.

Raudteede, raudteekondade ülemad, ettevõtete ja organisatsioonide juhatajad võivad määrata järgmisi distsiplinaarkaristusi: märkust, noomitust ja valju noomitust ka nendele alluvatele töötajatele, kes määratakse ametikohale kõrgemalseisvate ülemate poolt.

Käesoleva määrustiku p. 20 alapunktides «e», «f» ja «g» ettenähtud distsiplinaarkaristusi võivad määrata raudteede ja raudteekondade ülemad.

Suulist märkust võib alluvale teha iga ülem.

Kui käesoleva määrustiku p. 9 loetletud töötajad ei täida jaamaülema korraldusi, võib viimane määrata neile distsiplinaarkaristusena märkuse, noomituse ja valju noomituse, teatades hiljem sellest vastavate organisatsioonide ülematele.

22. Teedeminister teostab käesoleva määrustikuga ettenähtud distsiplinaarõigusi täies ulatuses.

Ministri asetäitjad võivad määrata kõiki distsiplinaarkaristusi, välja arvatud ministri poolt ametikohale määratavate töötajate madalamale ametikohale paigutamine ja vallandamine.

23. Käesoleva määrustikuga ettenähtud distsiplinaarkaristusi võivad vastavate ametiisikute äraolekul määrata nende kohustusi täitvad asetäitjad.

24. Distsiplinaarkaristused viiakse täide viivitamatult.

Töötajaid, kes on toime pannud rongide ohutut liiklemist ohustava üleastumise, võidakse vajalikel juhtudel kuni distsiplinaarkaristuse määramise küsimuse otsustamiseni kõrvaldada töölt ametiisiku poolt, kes teostab korraldavaid või kontroll-ins-

pektorlikke funktsioone antud töölõigus, teatades sellest viivitamatult vastavale ülemale. Teates peab olema üksikasjalikult näidatud töölt kõrvaldamise põhjused ja asjaolud. Töölt kõrvaldamise eest ilma küllaldaste alusteta kannab vastutust süüdiolev ametiisik.

25. Kui töötaja aasta jooksul arvates distsiplinaarkaristuse määramisest ei ole saanud uut distsiplinaarkaristust, loetakse ta karistamatuks, kuid sellega ei kaasne distsiplinaarkorras madalamale ametikohale paigutatud isikute endisele ametikohale ennistamine.

Kui töötaja ei ole toime pannud uut töödistsipliini rikkumist ja seejuures on näidanud end kohusetruu töötajana, võib distsiplinaarkaristuse määranud ülem selle karistuse maha võtta enne aasta möödumist.

Rongide liiklusega seotud töötajate tööle ennistamisel peavad nad läbi tegema kindlaksmääratud katsed.

26. Ülem on kohustatud enne karistuse määramist isiklikult põhjalikult selgusele jõudma töötaja poolt toimepandud üleastumises ja tingimata nõudma töötajalt suulist või kirjalikku seletust.

27. Distsiplinaarkaristuse kindlaksmääramisel peab ülem arvestama:

toimepandud üleastumise raskuse astet ja sellega tekitatud kahju;

asjaolusid, millistel üleastumine toime pandi;

töötaja eelnevat teenistust.

28. Ühe ja sama üleastumise eest võib määrata ainult ühe distsiplinaarkaristuse.

29. Kui üleastumise raskuse astme alusel on vajalik kohaldada antud ülema võimupiire ületavat distsiplinaarkaristust, teeb ta vastava esildise kõrgemalseisvale ülemale.

30. Ülem, kes on ületanud talle määrustikuga antud distsiplinaarvõimu piire, kannab selle eest vastutust.

31. Kõrgemalseisev ülem võib temale antud distsiplinaarvõimu piires raskendada või pehmendada distsiplinaarkaristust, kui ta leiab, et madalamalseisva ülema poolt määratud karistus ei vasta toimepandud üleastumise raskusele.

32. Distsiplinaarkaristus määratakse hiljemalt ühe kuu jooksul üleastumise avastamise päevast arvates, mitte lugedes töötaja haiguse või tema puhkusel viibimise aega, kriminaalasja algatamise või materjalide üleandmise korral arutamiseks seltsimehelikule kohtule — mitte hiljem kui ühe kuu jooksul kriminaalasja lõpetamise või seltsimeheliku kohtu poolt otsuse distsiplinaarkaristuse kohaldamise kohta vastuvõtmise päevast.

Distsiplinaarkaristust ei või määrata pärast kuue kuu möödumist üleastumise toimepanemise päevast arvates. Selle tähtaja hulka ei arvata asja kriminaalmenetluse aega.

33. Igasugune distsiplinaarkaristus, välja arvatud suuline märkus, avaldatakse käskkirjaga, mis vajalikel juhtudel loetakse ette antud ettevõtte või organisatsiooni töötajate koosolekul või avaldatakse ajakirjanduses.

Kõik karistused, välja arvatud suuline märkus, tehakse töötajale teatavaks allkirja vastu.

34. Töötajate kaebused ebaõigesti määratud karistuse või ülema poolt käesoleva määrustikuga temale antud õiguste rikkumiste kohta lahendatakse kõrgemalseisva ülema poolt administratiivkorras.

Edasikaebuse esitamine ei peata distsiplinaarkaristuse täideviimist.

Kaebus esitatakse kirjalikus vormis distsiplinaarkaristuse määranud ülema kaudu hiljemalt 5 päeva jooksul, arvates töötajale karistuse määramise teatavakstegemisest.

Ülem võib kaebuse vastu võtta ka suulises vormis.

Kõrgemalseisev ülem on kohustatud kaebuse läbi vaatama ja selle kohta oma otsuse tegema hiljemalt 5 päeva jooksul kaebuse saamise päevast arvates, kui seejuures ei ole vajalik teostada täiendavat kontrollimist.

35. Iga kõrgemalseisev ülem on kohustatud teostama alalist järelevalvet nii distsipliini üldise olukorra kui ka kõigi ülemate poolt nendele käesoleva määrustikuga antud õiguste kõrvalekaldumatu ja õige elluviimise üle.

(СП СССР 1964, Nr. 13, ст. 91)

2. MATERIAALNE VASTUTUS

VÄLJAVÕTE EESTI NSV TERRITOORIUMIL KEHTIVAST TÖÖSEADUSTE KOODEKSIST

§ 83. Töölised ja teenistujad vastutavad varanduslikult tööandja ees temale teenistuskohuste täitmisel tehtud kahju eest tegeliku kahju suuruses, kuid mitte üle ühe kolmandiku oma tariifikohasest palgamäärast, kui kahju on tekkinud lohakuse tõttu töö juures või seaduse, sisekorra-eeskirja, erijuhendite ja tööandja korralduste rikkumise tõttu. Sellist vastutust kannavad töölised ja teenistujad järgmistel juhtudel: a) tootmisvahendite (masinate, seadeldiste) rikkumine, hävitamine või kaotamine ja töö- ja teiste kariloomade vigastamine; b) raha puudujääk, dokumentide kaotamine, dokumentide täielik või osaline väärtusetuks muutmine, vajadus tööandjal teha üleliigseid kulutusi või maksta trahve; c) töötaja vastutusel temale hoidmiseks või muuks otstarbeks antud väärtuste üle ettenähtud määrade ulatuv puudujääk; d) majanduslikuks otstarbeks väljaantud rahasummade ebaõige kulutus.

§ 83[1]. Töölised ja teenistujad vastutavad varanduslikult tööandja ees temale tehtud kahju eest täies kahju ulatuses järgmistel juhtudel: a) kui kahju on tehtud töötaja tegevusega, mis sisaldab kriminaalkorras jälitatava teo tunnuseid; b) kui eriseadusega on töötajale pandud täielik või § 83 ettenähtud piiriga võrreldes kõrgendatud varanduslik vastutus teenistuskohustuste täitmisel tööandjale tehtud kahju eest; c) kui töötaja ja tööandja vahel on sõlmitud eriline kirjalik leping, millega töötaja võtab endale täieliku või § 83 ettenähtud ulatusega võrreldes kõrgendatud varandusliku vastutuse töötaja vastutusel temale hoidmiseks või muuks otstarbeks antud väärtuste üle ettenähtud normide ulatuva puudujäägi eest; d) kui kahju on tekitatud väljaspool teenistuskohustuste täitmist.

§ 83[2]. Paragrahvis 83 ettenähtud juhtudel teostatakse kahju katmine vastava summa mahaarvamisega töötaja palgast tööandja oma korraldusega.

Tööandja võib teha korralduse mahaarvamiseks hiljemalt ühe kuu jooksul, arvates töötaja poolt tehtud kahju avastamise päevast.

Paragrahvis 83[1] ettenähtud juhtudel kahju katmine teostatakse vaidluse korral tööandja poolt kohtuliku hagi esitamisega töötaja vastu.

Tööandja korraldusel võib teostada mahaarvamist ainult niisuguses suuruses, et igal palgamaksmisel mahaarvatav summa ühes teiste kohtu või vastuvaidlematus korras teostatavate kinnipidamistega ei tõuseks üle 50% töötajale kuuluvast palgast.

§ 83[3]. Paragrahvide 83—83[2] eeskirju ei kohaldata töötaja poolt tööandjale tehtud kahjude kohta, mis tasutakse riigi rahanduskontrolli seadustes ettenähtud korras.

§ 83[4]. Töölised ja teenistujad vastutavad varanduslikult materjalide, saaduste ja neile kasutamiseks antud ettevõtte või asutise vara (erirõivastis, tööriistad, mõõduriistad jne.) eest nii riisumise või tahtliku rikkumise kui ka hooletuse tõttu tekkinud kaotuse või rikkumise juhtudel.

Töötajate varandusliku vastutuse piirid üksikute varaliikide järgi määratakse NSVL Töö RK poolt kokkuleppel ÜAÜKN-iga antud juhenditega.

Varandusliku vastutuse suuruse määramisel töötajale kasutamiseks antud vara eest tuleb arvesse võtta vara tegelik kulumine.

Töötajalt sissenõutavad summad peetakse administratsiooni vahetul korraldusel kinni palgast ja igasugustest teistest summadest, mis on töötajal ettevõttelt või asutiselt saada. Töötaja võib kinnipidamise või selle suuruse kohta kaevata hinde-vaidekomisjonile.

Vaatamata varanduslikule vastutusele võib administratsioon

riisumise või tahtliku rikkumise juhtudel võtta töötaja kriminaalvastutusele või teda tabeli kohaselt distsiplinaarselt karistada.[1]

§ 83[5]. Igal üksikul palgamaksmisel võib töötajalt § 83[4] alusel kinni pidada mitte üle 25% temale kuuluvaist summadest. Kui töötaja palgast tehakse veel teisi kinnipidamisi, ei või kõigi kinnipidamiste üldsumma ületada 50% töötajale kuuluvaist summadest.

Kinnipidamised toimetatakse iga palgamaksmise juures kuni võla täieliku kustutamiseni. Kui töötaja vallandamisel ettenähtud ulatuses toimetatud kinnipidamised ei kata kogu võlga, siis ülejäänud osa nõutakse sisse muust töötaja varast või tema palgast uuel töökohal notariaalorganeilt täitepealdiste saamise kaudu.

§ 83[6]. Tasumisele kuuluva kahju suuruse kindlakstegemisel kohtuorganite poolt tuleb arvesse võtta mitte ainult tehtud kahju, vaid ka konkreetne olustik, milles kahju tekitati, samuti töötaja varanduslik seisukord. Ei ole lubatud panna töötajale vastutust säärase kahju eest, mida võib arvata normaalse tootmis-majandusliku riski kategooriasse. Kahju suuruse määramisel võetakse arvesse ainult otsesed kahjud, mitte aga tööandja poolt saamata jäänud kasu.

TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE MATERIAALSEST VASTUTUSEST NENDE POOLT TÖÖANDJAILE TEKITATUD KAHJU EEST

NSV Liidu KTK ja RKN-i 12. juuni 1929. a. määrus

(Väljavõte)

1. Töölised ja teenistujad vastutavad materiaalselt tööandja ees temale ametikohustuste täitmisel tekitatud kahju eest tegeliku kahju suuruses, kuid mitte üle ühe kolmandiku oma tariifikohasest töötasumäärast, kui kahju on tekkinud hooletusest töö juures või seaduse, sisekorra eeskirjade ning tööandja erijuhendite ja korralduste rikkumisest.

Sellist vastutust kannavad töölised ja teenistujad järgnevatel juhtudel:

a) materjalide ja toodete, samuti tootmisvahendite ja muu vara rikkumine, hävitamine ja kaotamine, välja arvatud töölisele või teenistujale kasutamiseks välja antud vara (eririietus, tööriistad, mõõduriistad jne.) (11. augusti 1931. a. redaktsioon. LSKK, 1931, nr. 51, § 334);

b) rahaline puudujääk, dokumentide kaotamine, dokumentide täielik või osaline väärtusetuks muutumine, tööandjale tekkinud ülemäärased maksed või trahvid;

---

[1] Käesoleval ajal karistustabeleid ei ole. Distsiplinaarselt karistamine toimub töö sisekorra eeskirjades ettenähtud korras.

c) töötajale vastutavale hoiule või muuks otstarbeks antud väärtuste puudujääk üle ettenähtud normide;

d) majanduslikuks otstarbeks väljaantud rahasummade ebaõige kulutamine.

Märkus: Tööliste ja teenistujate materiaalse vastutuse neile kasutamiseks väljaantud tööandja vara eest määravad Kesktäitevkomitee ja NSV Liidu RKN-i määruse §-d 3 ja 4 mõnede muudatuste kohta tööseadusandluses (LSKK 1931, nr. 35, § 257). (11. augusti 1931. a. redaktsioon. LSKK 1931, nr. 51, § 334.)

2. Töölised ja teenistujad vastutavad materiaalselt tööandja ees temale tekitatud kahju eest selle kahju täies ulatuses järgnevatel juhtudel:

a) kui kahju tekitati töötaja tegevusega, mis sisaldab kriminaalkorras jälitatava tegevuse tunnuseid;

b) kui töötajale on pandud eriseadustega kas täielik või §-s 1 märgitud piiridega võrreldes kõrgem materiaalne vastutus ametikohustuste täitmisel tööandjale tekitatud kahju eest;

c) kui töötaja ja tööandja vahel on olemas eriline kirjalik leping selle kohta, et töötaja võtab endale kas täieliku või §-s 1 märgitud piiridega võrreldes kõrgema materiaalse vastutuse töötajale vastutavale hoiule või muuks otstarbeks väljaantud väärtuste puudujääkide eest üle ettenähtud normide;

d) kui kahju tekitati väljaspool ametikohustuste täitmist.

3. Kahju suuruse kindlaksmääramisel peetakse silmas ainult otseseid kahjusid, mitte aga tööandja saamatajäänud kasu.

4. §-s 1 märgitud juhtudel toimub kahju tasumine sel teel, et tööandja arvestab oma korraldusega vastava summa maha töötaja töötasust. Tööandja võib teha korralduse töötasust mahaarvamiseks hiljemalt ühe kuu jooksul, arvates töötaja poolt tööandjale tekitatud kahju avastamise päevast.

5. Töötasust mahaarvamine võib toimuda ainult sellise arvestusega, et iga töötasu maksmisel kinnipeetav summa koos teiste kohtu- või vastuvaidlematus korras teostatavate kinnipidamistega ei ületaks 50% töötajale kuuluvast töötasust.

6. §-s 2 märgitud juhtudel toimub kahju tasumine tekkinud vaidluse korral sel teel, et tööandja esitab töötaja vastu kohtuliku hagi.

7. Kohtuorganite poolt tasumisele kuuluva kahju suuruse kindlaksmääramisel ei tule arvesse võtta mitte ainult tekitatud kahjumeid, vaid ka kahjumite tekitamisel valitsenud konkreetset olukorda. On lubamatu panna töötajale vastutus niisuguse kahjumi eest, mida võib pidada normaalse tootmismajandusliku riski valdkonda kuuluvaks.

8. Käesoleva määruse eeskirjad ei hõlma neid töötaja poolt tööandjale kahju tekitamise juhtumeid, kus kahju tasumine toimub vastavalt riigi rahanduskontrolli seadustele tasendusmaksete teel.

TÖÖTAJATE MATERIAALSEST VASTUTUSEST MATERJALIDE, TOODETE JA ETTEVÕTETE NING ASUTUSE VARA EEST, MIS ON ANTUD TÖÖTAJAILE KASUTAMISEKS

NSV Liidu Töö RK 1. juuni 1932. a. juhend

(Väljavõte)

1. Ettevõtete ja asutuste töötajad kannavad materiaalset vastutust materjalide, poolfabrikaatide, toodete, samuti ka tööriistade, eririietuse ja muude esemete eest, mis on ettevõtte või asutuse poolt antud töötajaile kasutamiseks (mõõduriistad, respiraatorid, maskid, prillid jms.).

2. Punktis 1 tähendatud vara riisumise, tahtliku hävitamise või tahtliku rikkumise eest kannab töötaja vastutust tekitatud kahju viiekordses suuruses.

Selle vara kaotamise eest hooletuse tagajärjel, samuti ka hooletusest tingitud rikkumise eest, peale hooletusest tingitud materjalide, poolfabrikaatide ja toodete rikkumise juhtude (p. 3), kannab töötaja vastutust tekitatud kahju eest kuni viiekordses suuruses, olenevalt asjaoludest.

3. Hooletusest tingitud materjalide, poolfabrikaatide või toodete rikkumise eest kannab töötaja vastutust tekitatud kahju ulatuses, kuid mitte üle kahe kolmandiku oma keskmisest töötasust.

4. Administratiiv-tehnilise ja administratiiv-majandusliku personali hulka kuuluvad isikud kannavad vastutust arvestuse ebaõige korraldamise ja punktis 1 tähendatud vara ebaõige hoidmise eest, mis on laos, kaupluses, tsehhis või vahetult tööliste käes, samuti ka selle vara riisumise, hävitamise ja rikkumise vastu võitlemiseks vajalike abinõude tarvitusele võtmata jätmise eest ettevõttele või asutusele tekitatud kahju ulatuses, kuid mitte üle oma keskmise kuupalga.

Seda eeskirja ei rakendata neil juhtudel, kus administratiiv-tehnilise ja administratiiv-majandusliku personali hulka kuuluvate isikute jaoks on kehtivate määrustega kehtestatud kõrgendatud vastutus — tekitatud kahju kogu ulatuses.

5. Riisumise, hävitamise, tööriistade, eririietuse ja teiste töötajate kasutusse antud esemete kaotamise ning rikkumisega seoses oleva kahju kindlakstegemisel tuleb lähtuda vara omahinnast, arvestades tegelikku kulumist.

6. Summad, mis kuuluvad töötajalt sissenõudmisele (p. 2—4), peetakse kinni vahetult administratsiooni korraldusega töötasust ja teistest summadest, mida töötajal on saada ettevõttelt või asutuselt.

Töötaja võib selle kinnipidamise või selle suuruse peale kaevata hinde-vaidekomisjonile.

7. Ühegi väljamaksmise juures ei tohi töötajalt kinni pidada

üle 25% temale kuuluvaist summadest. Kui töötaja töötasust tehakse veel teisi kinnipidamisi, ei või kõigi kinnipidamiste üldsumma ületada 50% töötajale kuuluvaist summadest.

Kinnipidamist teostatakse iga väljamaksu juures kuni võla täieliku kustumiseni. Kui vallandamise juures mahaarvamine tähendatud suuruses ei kata kogu võlga, siis ülejäänud osa nõutakse administratsiooni poolt sisse liiduvabariikide seadusandluse kohaselt lihtsustatud korras.

8. Sõltumata materiaalsest vastutusest võib administratsioon riisumise, vara tahtliku hävitamise või tahtliku rikkumise juhtudel panna töötajale distsiplinaarkaristuse, kuritahtlikemail juhtudel aga võtta kriminaalvastutusele.

LEPINGUTE SÕLMIMISE KORRAST TÖÖTAJATE MATERIAALSE VASTUTUSE KOHTA VÄÄRTUSTE PUUDUJÄÄGI EEST

NSV Liidu Töö RK 29. oktoobri 1930. a. määrus

(Väljavõte)

Vastavalt NSV Liidu KTK ja RKN 12. juuni 1929. a. määruse § 2 p. «c»-le tööliste ja teenistujate materiaalse vastutuse kohta kahju eest, mis nende poolt põhjustati administratsioonile, NSV Liidu Töö RK määras:

1. Erilisi kirjalikke erilepinguid materiaalse vastutuse kohta töötajale vastutavale hoiule antud väärtuse puudujäägi eest võib sõlmida järgmiste kategooriate töötajatega:

a) kõigi erialade kassapidajad kõigis ettevõtetes ja asutustes, nende hulgas ka kassa lugejad;

b) ladude juhatajad, nende abid ja laohoidjad, kes juhatavad üksikuid aitasid;

c) kaupluste ja poodide juhatajad;

d) kaupluste osakondade, jaoskondade ja sektsioonide juhatajad, kui neis osakondades, jaoskondades ja sektsioonides peetakse kaupade eraldi arvestust iseseisva koosseisuga;

e) rahaliste ja kaubaliste ülesannete agendid, nende hulgas inkasseerijad ja ekspediitorid;

f) riietehoidjad;

g) müügilaudnikud, kioskimüüjad, tükitoodete müüjad kioskites, müüjad Piirituse Keskuse poodides;

h) sidetöötajad (peale nende, kes on ette nähtud eelmistes punktides), raha ja markide lugejad; kontori korrapidajad, kui nende kohustuste hulka kuulub väärtposti kinnipanemine ja jaotamine; kirja- ja telegrammikandjad, kes tegelevad väärtsaadetiste ja ülekannete kättetoimetamisega; töötajad, kes tegelevad posti saatmisega ja selle vahetamisega; postivagunite vanemad

ja nende abid; agentuuride, väärtosakondade ja väärtuste (raha, pakkide, markide) hoidmise ladude juhatajad; sideettevõtete juhatajad ja nende abid, kui nende töötajate kohustustesse kuulub väärtoperatsioonide teostamine; posti kinnipanemine ja jaotamine ning ladude ja väärtuste hoidmine;

i) hoiukassade töötajad (peale nende, kes on ette nähtud eelmistes punktides); hoiukassade, nende osakondade ja jaoskondade juhatajad ja nende isikute abid; kontrolörid ja kontrolöride abid;

j) ÜTRK töötajad (peale nende, kes on ette nähtud eelmistes punktides); direktsioonide kassaosakondade töötajad, kes on seotud vekslite ja pangast raha saamise tšekkide hoidmisega; raamatupidajad-kaalujad; kütuse ja metsamaterjali ladude, peale- ja mahalaadimistööde, majanduslike vedude, metsaülestöötamise ja -varumise piirkondade juhatajad (kui ei ole spetsiaalseid materjalide hoidmise laohoidjaid); peale- ja mahalaadimistööde, kaubapakkide hoiukohtade ja pagasioperatsioonide juhatajad; kommertsoperatsioonide juhatajad; ühiselamute komandandid; jaamade ja peatuskohtade ülemad, kus ei ole kassiire ja kaalujaid; rongibrigaadide korraldajad; linna raudteejaamade ülemad; laevade, kus ei ole kassapidajaid, kaptenid; metsavarumispunktide ülemad; materjalide, kütuse, metsamaterjalide ja koormate vastuvõtjad; materjalide vastuvõtjad ja väljaandjad; teenistuslike vagunite saatjad, kelle käsutuses on väärtuslikud materjalid, materjalide jaotajad (laialivedajad), töötajad, kelle töö on seotud pidevate ringisõitudega; sularaha oste teostavate gruppide juhid; kauba- ja laadimishoovide, kaubapakkide hoiukohtade, hoonete, sorteerimisplatvormide ülevaatajad; korrapidamisruumide ja kontorite valvurid; pagasikaitse valvurid, pagasijaotajad.

2. Lepingutes peab ette nägema mitte ainult töötajate vastutuse nende poolt põhjustatud kahju heastamisel, vaid ka administratsiooni kohustused normaalsete töötingimuste ja nõutava teenistusliku olustiku loomisel, mis tagavad töötajale võimaluse õigesti teostada vajalikke operatsioone väikseima riisikoga temale usaldatud väärtustele.

3. Kui töötaja keeldub vastavalt käesoleva määruse §-le 2 koostatud materiaalse vastutuse lepingule allkirja andmisest, võib administratsioon teha töötajale ettepaneku üleviimiseks teisele, tema kvalifikatsioonile vastavale tööle.

Sellise töö puudumisel või kui töötaja keeldub temale pakutud tööst, võib administratsioon töötaja vallandada ilma vallandustoetuse maksmiseta.

MUUDATUSTE JA TÄIENDUSTE TEGEMISE KORRAST NENDE TÖÖTAJATE AMETIKOHTADE LOETELUSSE, KELLEGA VÕIB SÕLMIDA TÄIELIKU MATERIAALSE VASTUTUSE LEPINGUID TÖÖTAJALE VASTUTAVALE HOIULE VÕI MUUKS OTSTARBEKS ANTUD VÄÄRTUSTE PUUDUJÄÄGI EEST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 30. septembri 1958. a. määrus

Anda liiduvabariikide ministrite nõukogudele, NSV Liidu ministritele ja keskasutuste juhatajatele õigus kooskõlastatult ÜAÜKN-iga ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komiteega teha muudatusi ja täiendusi nende töötajate ametikohtade loetelusse, kellega vastavalt NSV Liidu KTK ja RKN 12. juuni 1929. a. määrusele võib sõlmida kirjalikke lepinguid täieliku materiaalse vastutuse kohta töötajale vastutavale hoiule või muuks otstarbeks antud väärtuste puudujäägi eest.

(СП СССР 1958, № 17, ст. 134)

EESTI NSV MINISTEERIUMIDE JA KESKASUTUSTE SÜSTEEMIDE TÖÖTAJATE LOETELU, KELLEGA VASTAVALT NSV LIIDU KTK JA RKN-i 1929. a. 12. JUUNI MÄÄRUSEGA VÕIB SÕLMIDA KIRJALIKKE LEPINGUID TÄIELIKU MATERIAALSE VASTUTUSE KOHTA NEILE VASTUTAVALE HOIULE VÕI MUUKS OTSTARBEKS ÜLEANTUD VÄÄRTUSTE PUUDUJÄÄGI EEST

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 24. septembri 1959. a. korraldus nr. 1309-k

(Väljavõte)

Separaatoriosakondade juhatajad.

Piima, loomade ja põllumajandusliku tooraine kokkuostjad.

Einelaudade juhatajad ja nende puudumisel einelaudade töötajad.

TÄIENDUSE TEGEMISEST NENDE TÖÖTAJATE AMETIALADE LOETELUSSE, KELLEGA VÕIB SÕLMIDA KIRJALIKKE LEPINGUID TÄIELIKU MATERIAALSE VASTUTUSE KOHTA NEILE VASTUTAVALE HOIULE VÕI MUUKS OTSTARBEKS ANTUD VÄÄRTUSTE PUUDUJÄÄGI EEST

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1. juuni 1962. a. määrus nr. 273

Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Võtta nende töötajate ametialade loetelusse, kellega vastavalt NSV Liidu Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride Nõukogu 12. juuni 1929. a. määrusele (NSVL SK 1929, nr. 42,

art. 367) võib sõlmida kirjalikke lepinguid täieliku materiaalse vastutuse kohta neile vastutavale hoiule või muuks otstarbeks antud väärtuste puudujäägi eest, ametikohad vastavalt lisale.

2. Kustutada Eesti NSV Ministrite Nõukogu 24. septembri 1959. a. korraldusega nr. 1309-k kinnitatud loetelust järgmised sõnad: «Veoautojuhid, kes täidavad üheaegselt ekspediitori kohuseid veoste transporteerimisel nende vastuvõtmise, üleandmise ja hoidmise alal».

Lisa
Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1. juuni 1962. a. määruse nr. 273 juurde

EESTI NSV ETTEVÕTETE, MINISTEERIUMIDE, KESKASUTUSTE JA RAHVAMAJANDUSE NÕUKOGU TÖÖTAJATE TÄIENDAVATE AMETIKOHTADE LOETELU, KELLEGA VASTAVALT NSV LIIDU KTK JA RKN-i 12. JUUNI 1929. a. MÄÄRUSELE VÕIB SÕLMIDA KIRJALIKKE LEPINGUID TÄIELIKU MATERIAALSE VASTUTUSE KOHTA NEILE VASTUTAVALE HOIULE VÕI MUUKS OTSTARBEKS ANTUD VÄÄRTUSTE PUUDUJÄÄGI EEST

1. Autobusside konduktorid ja konduktori kohustusi täitvad bussijuhid.
2. Kassaoperatsioone tegevad postisideoperaatorid.
3. Kassapidaja kohustusi täitvad rändkinode mehaanikud.
4. Sõidu- ja veotaksode juhid (kassa osas).
5. Ekspediitorite kohustusi täitvad autojuhid ja veotöölised.

MÕNEDEST KOHTUPRAKTIKA KÜSIMUSTEST TSIVIILASJADES TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE MATERIAALSE VASTUTUSE KOHTA NENDE POOLT ETTEVÕTTELE, ASUTUSELE VÕI ORGANISATSIOONILE TEKITATUD KAHJU EEST

NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 18. detsembri 1961. a. määrus nr. 10

Kohtupraktika üldistamine tööliste ja teenistujate materiaalse vastutuse kohta kahju eest, mis on nende poolt tekitatud ettevõttele, asutusele või organisatsioonile töö- (teenistus-) ülesannete täitmisel, näitab, et kohtud lahendavad selliseid vaidlusi põhiliselt õigesti. Kuid seda liiki asjade läbivaatamisel esineb kohtute töös ka olulisi puudusi. Real juhtudel teevad kohtud vigu seadusandluse kohaldamisel, mis määrab töötajate materiaalse vastutuse tingimused, alused ja määra, millega põhjustatakse nii üksikute töötajate õiguste rikkumisi kui ka ettevõtete või asutuste õiguste ja seaduslike huvide puuduliku kaitsmise.

Üldistamise materjalid näitavad ka seda, et mõnes küsimuses ei ole kohtupraktika ühtlane. Muuseas lõpetavad mõned kohtud ebaõigesti menetluse kahju täies ulatuses tasumise asjus, kui uuritud tõendite alusel kohus on tuvastanud, et töötajatele ei või panna täielikku, vaid ainult piiratud materiaalset vastutust. Seega jäävad esitatud haginõuded lahendamata.

Vähendades sissenõutavate summade suurust, arvestades kahju tekitamise konkreetset olukorda ja kostja materiaalset seisundit, kohtud alati ei motiveeri selliseid otsuseid.

Paljudel juhtudel ei selgita kohtud välja kahju tekkimist soodustavaid põhjusi ja tingimusi, teevad harva erimäärusi, mis on sihitud puuduste kõrvaldamisele majandusorganisatsioonide töös materiaalsete väärtuste arvestamisel, hoidmisel, väljaandmisel, transportimisel ja kasutamisel, millega väheneb kohtute profülaktiline töö sotsialistliku omandi kaitsmise tugevdamisel.

Ülaltoodust lähtudes määras NSV Liidu Ülemkohtu pleenum anda kohtuile järgmised juhendavad seletused:

1. Töölistelt ja teenistujatelt nende poolt ettevõttele, asutusele või organisatsioonile tekitatud materiaalse kahju sissenõudmise asjade läbivaatamisel peavad kohtud igakülgselt välja selgitama asjaolud, milledest sõltub tööliste ja teenistujate materiaalse vastutuse aluste ja tingimuste kindlaksmääramine, samuti ka tasumisele kuuluva summa kindlakstegemine.

2. Igal juhul kui töötaja arvab, et administratsioon oma korraldusega teostas põhjendamatult tema palgast või mitmesugustest muudest summadest kinnipidamisi kahju tasumiseks, samuti ka juhtudel, kui töötaja vaidleb kinnipidamise määra vastu, võib ta, järgides eeskirju sellise vaidluse eelneva läbivaatamise kohta ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komitee poolt («Töötülide läbivaatamise korra põhimääruse» § 31), pöörduda kohtusse hagiga ebaõigesti kinnipeetud summade tagastamise kohta.

Kui ettevõttes, asutuses või organisatsioonis töötülide komisjoni ei ole, võib töötaja sellise hagiga pöörduda vahetult kohtusse.

3. Vastavalt NSV Liidu KTK ja RKN 1929. a. 12. juuni määrusele «Tööliste ja teenistujate materiaalsest vastutusest nende poolt tööandjale tekitatud kahju eest» lahendatakse küsimus töötaja poolt täies ulatuses kahju tasumise kohta, kui vaidlus on selles, vahetult kohtu poolt administratsiooni hagi järgi.

Seejuures peab kohus silmas pidama kehtivas seadusandluses ettenähtud erandeid, millal kahju tasumine täies ulatuses toimub administratsiooni korraldusel palgast ja igasugustest muudest summadest, mis töötajal on saada ettevõttelt, asutuselt või organisatsioonilt. Teinud need asjaolud kindlaks, peab kohus hagiavalduse vastuvõtmisest keelduma.

4. Kohtu menetlusse võetud asjad materiaalse kahju sissenõudmise kohta täies ulatuses kuuluvad kõiki alluvuse eeskirju järgides sisulisele läbivaatamisele ka sel juhul, kui asja läbivaa-

tamisel tehakse kindlaks, et töötaja ei kanna täielikku, vaid ainult piiratud materiaalset vastutust.

5. Töötaja selliste tegudega, mis sisaldavad kriminaalkorras jälitatavate tegude tunnuseid (NSV Liidu KTK ja RKN 1929. a. 12. juuni määruse § 2 p. a) tekitatud kahju tasumise asjade läbivaatamisel peab kohus nõudma administratsioonilt vastavaid tõendeid, mis kinnitavad, et töötaja süü ülaltähendatud tegude toimepanemises on kindlaks tehtud kohtu-uurimisorganitega kriminaalkohtumenetluse korras.

Juhul kui tehakse õigeksmõistev otsus kuriteo koosseisu puudumise tõttu, samuti kriminaalasja lõpetamisel tähendatud motiividel eeluurimise staadiumis, on kohtul õigus, vaadates asja läbi tsiviilkohtumenetluse korras, teha otsus kahju tasumise kohta täiel määral muudel alustel, kui on ette nähtud ülalmainitud seaduses (leping, millega töötaja võttis endale täieliku materiaalse vastutuse, eri seadus vastavat liiki töötajate materiaalse vastutuse kohta).

Vaadates asja läbi tsiviilkohtumenetluse korras, on kohtul õigus panna töötajale täielik materiaalne vastutus ka neil juhtudel, kui tema kohta ei ole tehtud süüdimõistvat kohtuotsust, kuid töötaja oli seaduses ettenähtud korras antud ühiskondliku organisatsiooni või töötajate kollektiivi käendusele parandamiseks ja ümberkasvatamiseks.

6. Varalise kahju tasumise asjade läbivaatamisel NSV Liidu KTK ja RKN 1929. a. 12. juuni määruse § 2 p. b alusel peab kohus kontrollima, millise kahju liigi eest ja mil määral on eri seaduse või määrusega sätestatud töötaja materiaalne vastutus ja kas töötaja kuulub nende töötajate kategooriasse, kes on ette nähtud antud eri seaduses või määruses.

7. Vastavalt NLKP KK ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1961. a. 19. mai määrusele nr. 440 «Abinõudest riigi petmise faktide ärahoidmise ja kontrolli tugevdamise kohta plaanide ja kohustuste täitmise aruannete õigsuse üle» kuuluvad kohtu korras sissenõudmisele ettevõtete ja majandusorganisatsioonide juhatajaile, pearaamatupidajaile, plaani- ja finantsosakondade ülemaile ebaseaduslikult makstud preemiad, kui tehakse kindlaks juurdekirjutused aruannetes. Vaidluste puhul seoses sellega vaadatakse hagid ebaseaduslikult saadud preemiate sissenõudmise kohta läbi kohtu korras.

8. Töötajate poolt lepingu alusel (NSV Liidu KTK ja RKN 1929. a. 12. juuni määruse § 2 p. v) materiaalse kahju tasumise asjade läbivaatamisel peab kohus kontrollima, kas kostja kuulub sellesse töötajate kategooriasse, kellega võidakse sõlmida kirjalikke lepinguid täieliku materiaalse vastutuse kohta väärtuste puudujäägi eest, mis on antud hoidmiseks või muudel eesmärkidel töötaja vastutusele, ja kas selline leping on sõlmitud.

Kui ülaltähendatud tingimusi pole järgitud, kannab töötaja

ainult piiratud materiaalset vastutust, kui liiduvabariikide seadusandluses ei ole ette nähtud töötaja täielik materiaalne vastutus lepingu sõlmimisest sõltumatult.

9. Vastavalt seadusandlusele töötajate materiaalse vastutuse kohta ettevõtte, asutuse või organisatsiooni materjalide, toodete ja vara eest, mis on antud töötajaile kasutada (NSV Liidu KTK ja RKN 1931. a. 5. juuni määrus «Mõnedest muudatustest tööseadusandluses»), toimub rahasummade kinnipidamine kahju tasumiseks vahetult administratsiooni korraldusel palgast ja mitmesugustest muudest summadest, mis töötajal on saada ettevõttelt, asutuselt või organisatsioonilt. Kui töötaja vallandamisel kinnipeetav summa ei kata kogu võlga, siis ülejäänud osa nõutakse sisse lihtsustatud korras administratsiooni poolt liiduvabariikide seadusandluse järgi.

Ettevõttest, asutusest või organisatsioonist vallandatud töötaja vastu sellise kahju sissenõudmiseks võib administratsioon pöörduda kohtusse hagiga sel juhul, kui liiduvabariikide seadusandluses ei ole ette nähtud võimalust kahju sissenõudmiseks lihtsustatud korras või kui administratsioon on mööda lasknud tähtaja notari täitepealdise saamiseks.

10. Ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioonil on õigus esitada kohtusse hagi töötaja vastu temalt aruandlusaluste ja avansisummade sissenõudmiseks, kui on välistatud võimalus võlgnevuse kustutamiseks kehtivas seadusandluses ettenähtud korras.

11. Töölistelt ja teenistujatelt nende poolt ettevõttele, asutusele või organisatsioonile tekitatud kahju sissenõudmise asjade läbivaatamisel peavad kohtud pöörama erilist tähelepanu nende põhjuste ja tingimuste väljaselgitamisele, mis soodustasid kahju tekkimist, ja püstitama majandus-, nõukogude ja ühiskondlike organisatsioonide ees küsimusi vastavate abinõude tarvitusele võtmise kohta väljaselgitatud puuduste kõrvaldamiseks.

EESTI NSV KOHTUTE POOLT NSV LIIDU ÜLEMKOHTU PLEENUMI 1961. a. 18. DETSEMBRI MÄÄRUSE NR. 10 «MÕNEDEST KOHTUPRAKTIKA KÜSIMUSTEST TSIVIILASJUS TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE VARALISE VASTUTUSE KOHTA NENDE POOLT ETTEVÕTTELE, ASUTUSELE VÕI ORGANISATSIOONILE TEKITATUD KAHJU EEST» TÄITMISEST

Eesti NSV Ülemkohtu pleenumi 1. oktoobri 1964. a. määrus nr. 6

(Väljavõte)

1. Juhtida vabariigi kohtute tähelepanu vajadusele täpselt ja kõrvalekaldumatult täita NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 1961. a. 18. detsembri määruse nr. 10 «Mõnedest kohtupraktika küsimus-

test tsiviilasjus tööliste ja teenistujate varalise vastutuse kohta nende poolt ettevõttele, asutusele või organisatsioonile tekitatud kahju eest» nõudeid.

2. Kohustada kohtuid neid asju põhjalikult ja õigeaegselt ette valmistama kohtulikuks arutamiseks ning selle juures mitte lubama põhjendamatut viivitamist. Varalise kahju hüvitamise asjades TööK § 83 alusel välja nõudma tõendid kahjutekitajate tariifse (ametikohajärgse) kuutöötasu ning teiste varaliste vastutuse liikide puhul kolme kuu keskmise töötasu kohta kahju tekitamise ajal.

3. Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et kohtutel ei ole õigust kohaldada TööK § 83^6 sätteid asjaoludel, mis ei ole kohtu poolt kontrollitud ja mille kohta asjas puuduvad tõendid. Samuti on lubamata kahju hüvise täies ulatuses väljamõistmine neil juhtudel, kui on tuvastatud tingimused, mis annavad aluse TööK § 83 sätete kohaldamiseks.

Kahjutekitajalt väljamõistmisele kuuluva summa vähendamisel peavad kohtud seda oma otsuses konkreetselt motiveerima.

4. Neil juhtudel, kui asja arutamisel ilmneb, et kahju tekitamises on süüdi teised töötajad, kelle vastu hagi ei ole esitatud, peab kohus asja läbivaatamise edasi lükkama ja nad tõmbama asjasse kaaskostjatena.

Kui asja menetluse käigus selguvad faktid, et ettevõttele, asutusele või organisatsioonile varaliste väärtuste puudujäägi, riknemise või hävinemise tõttu kahju tekkimist põhjustas ka administratiiv-majandusliku või administratiiv-tehnilise personali hulka kuuluvate isikute ebaõige tegevus või tegevusetus ning seetõttu väärtuste hoidmise eest otseselt vastutavalt töötajalt sissenõudmisele kuuluva hüvise summa kuulub vähendamisele (TööK § 83^6), peavad kohtud tõmbama asjasse kaaskostjatena ka vastavad administratiiv-majandusliku või administratiiv-tehnilise personali hulka kuuluvad ametiisikud ja panema neile tööseadusandluses ettenähtud ulatuses varalise vastutuse tekkinud kahju eest.

5. Autojuht-ekspediitoritega sõlmitud täieliku varalise vastutuse lepingute järgi kannavad nad ettevõtte, asutuse või organisatsiooni ees täielikku varalist vastutust kahju eest, mis tekkis autojuht-ekspediitori poolt veoks vastuvõetud väärtuste riknemisest või hävinemisest, ainult siis, kui poolte vahel sõlmitud lepingus on selline tingimus ette nähtud ja autojuht-ekspediitor on süüdi väärtuste riknemises või hävinemises.

6. Selgitada kohtutele, et tööülesannete täitmisel tekitatud kahju eest kannavad töölised ja teenistujad varalist vastutust ainult nende ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide ees, kellega nad on tööõiguslikes suhetes. Teistel ettevõtetel, asutustel ja organisatsioonidel, kellel ei ole kahjutekitajatega tööõiguslikke suhteid, puudub nende vastu tööseadusandluse järgi nõudeõigus.

7. Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et vastavalt kehtivale

tööseadusandlusele toimub piiratud varalise vastutuse korral TööK § 83 alusel töötajatelt hüvise sissenõudmine vahetult administratsiooni korraldusel töötasust kinnipidamisega ning üldreeglina ei pea kohtud selliseid ettevõtete, asutuste või organisatsioonide hagisid võtma menetlusse.

8. Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et TööK § 83^4 ja 83^5 alusel töötajatelt hüvise sissenõudmiseks kehtib lihtsustatud kord (sissenõudmine administratsiooni korralduse või notari täitepealdise alusel) ning kohtutel ei ole õigust võtta neid asju menetlusse. Sellise kahju sissenõudmiseks võib administratsioon pöörduda kohtusse hagiga ainult sel juhul, kui ta on mööda lasknud tähtaja notari täitepealdise saamiseks.

9. Kohustada kohtuid kahjutekitajate varalise vastutuse liigi (piiratud, täielik) kindlaksmääramisel lähtuma kehtiva tööseadusandluse eeskirjadest ja mitte lubama tähendatud küsimuse lahendamisel seaduse ebaõiget kohaldamist.

Kohtuotsused on vaja põhjalikult motiveerida ja teha täpne viide tööseadusandluse normi vastavale paragrahvile, punktile ja lõikele.

10. Kohustada kohtuid töölistelt ja teenistujailt kahjutasu sissenõudmise asjad läbi vaatama seaduses ettenähtud tähtaja jooksul ning mitte lubama nende asjade lahendamisega põhjendamatut viivitamist.

11. Kohtud on kohustatud seda liiki asjades välja selgitama põhjused ja tingimused, mis soodustasid ettevõttele, asutusele või organisatsioonile kahju tekkimist, ja vajalikel juhtudel tegema erimääruse ilmnenud puuduste kõrvaldamiseks.

12. Soovitada rahvakohtutel seda liiki aktuaalsemaid asju arutada ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides väljasõiduistungitel prokuröri osavõtul.

13. Soovitada kohtutel perioodiliselt üldistada kohtupraktikat tööliste ja teenistujate varalise vastutuse asjades.

Kinnitatud
NSV Liidu Ministrite Nõukogu
20. aprilli 1963. a. määrusega nr. 449

NLKP KESKKOMITEE JA NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU PARTEI- JA RIIGIKONTROLLI KOMITEE NING VASTAVATE KOHAPEALSETE ORGANITE POOLT RAHALISTE TASENDUSMAKSETE MÄÄRAMISE EESKIRJAD[1]

1. Riigile, kooperatiivsele või ühiskondlikule organisatsioonile oma ebaõige tegevusega kahju tekitanud ametiisikutele määravad rahalisi tasendusmakseid NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu

[1] Vt. viide 1. lk. 101.

Ministrite Nõukogu Partei- ja Riigikontrolli Komitee, vabariikide, kraide, oblastite, ringkondade, linnade ja rajoonide partei- ja riigikontrolli komiteed ning kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuste ja tööstusliku tootmise piirkondade partei- ja riigikontrolli komiteed NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 20. detsembri 1962. a. määrusega nr. 1322 kinnitatud «NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu Partei- ja Riigikontrolli Komitee ning vastavate kohapealsete organite põhimääruse» alusel.

Märkus. Rahalisi tasendusmakseid määravad ringkondade, linnade (välja arvatud Moskva ja Leningrad), rajoonide partei- ja riigikontrolli komiteed, kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuste ja tööstusliku tootmise piirkondade partei- ja riigikontrolli komiteed igal üksikul juhul vastavate oblastite ja kraide, oblastilise jaotuseta vabariikides aga vabariikide partei- ja riigikontrolli komiteede nõusolekul. Moskvas ja Leningradis määravad partei- ja riigikontrolli rajoonikomiteed rahalisi tasendusmakseid vastavalt Moskva või Leningradi linna partei- ja riigikontrolli komitee nõusolekul.

2. Rahalised tasendusmaksed määratakse ametiisikutele, kes oma ebaõige tegevusega on tekitanud kahju riigile, kooperatiivsele või ühiskondlikule organisatsioonile juhtudel, kui:

a) ilma mõjuvate põhjusteta on jäänud täitmata teistesse majanduspiirkondadesse, liiduvabariikidesse ning üleliidulisteks vajadusteks toodangu või materjalide hankimise plaanid ja ülesanded;

b) on välja lastud ja hangitud halvakvaliteedilist ning mittekomplektset toodangut;

c) on rikutud või lastud kaduma minna tooraineid, valmistoodangut ja muid materiaalseid väärtusi;

d) on tekkinud ülenormatiivsed kaod toorainete, materjalide ja pooltoodete säilitamisel, töötlemisel või transportimisel, on liialdatud riiklike või ühiskondlike vahendite kulutamisega;

e) vastavate ametiisikute poolt tööde halva korraldamise või juhtimise tõttu on süstemaatiliselt hoitud raudteevaguneid, jõe- ja merelaevu, autosid ja lennukeid peale- ja mahalaadimisel üle ettenähtud aja ning pole veoseid jaamadest ja sadamatest õigel ajal ära veetud;

f) on teostatud rahaliste vahendite ebaseaduslikke väljamakseid tööhinnete ebaõige rakendamise või faktiliselt tegemata tööde töökäskudesse juurdekirjutamise tõttu, samuti enammakseid arvete ja arvelduste järgi;

g) on ebaseaduslikult välja makstud tasusid, preemiaid, toetusi, pensione, kompensatsioone ning kulutatud ebaseaduslikult vahendeid pidustusteks, juubeliteks ja bankettideks;

h) seoses liigsete töötajate pidamisega või ametipalkade ebaseadusliku suurendamisega on kulutatud vahendeid töötasu maks-

miseks administratiivpersonalile, samuti kui kinnitatud eelarvega võrreldes on ületatud administratiivkulusid;

i) on ebaseaduslikult komandeeritud esindajaid tööstusettevõtetesse, baasidesse ning turustuskontoritesse tooraine, materjalide, valmistoodangu, kütuse ja seadmete ärasaatmise tagamiseks;

j) ei ole tarvitusele võetud abinõusid aruandealuste summade õigeaegseks sissenõudmiseks, puudujäägi või varguse tõttu tekkinud kahju hüvitamiseks, mistõttu tekkis lootusetu võlgnevus, samuti kui ei ole tarvitusele võetud abinõusid leppetrahvide (trahvi, viivise) sissenõudmiseks isikutelt, kelle süü tõttu ettevõtted, asutused või organisatsioonid maksid leppetrahvi (trahvi, viivist), kui tööseadusandluse järgi kuuluvad väljamakstud summad täielikult või osaliselt sissenõudmisele neilt isikutelt.

3. Rahalised tasendusmaksed määratakse tekitatud kahju ulatuses, kuid mitte rohkem selle ametiisiku 3 kuu palgast, kellele määrati tasendusmakse.

Rahalise tasendusmakse suurus mitme ametiisiku poolt ühiselt tekitatud kahju eest määratakse kindlaks iga isiku suhtes eraldi, olenevalt nende süüst.

Märkus. Sõjaväelastele määratakse rahalisi tasendusmakseid «Sõjaväelaste materiaalse vastutuse põhimääruses» kehtestatud ulatuses.

4. Ametiisikutele, kes partei- ja riigikontrolli organite materjalide põhjal võetakse kohtulikule vastutusele, rahalist tasendusmakset ei määrata, kuna nende isikute tegevuse läbi tekkinud kahju määrab kindlaks ja nõuab sisse kohus.

Rahalist tasendusmakset ei määrata ka juhtudel, kui kehtiva seadusandlusega on kehtestatud ametiisikute täielik materiaalne vastutus tekitatud kahju eest ning kahju suurus ületab ametiisiku kolme kuu töötasu. Neil juhtudel annavad partei- ja riigikontrolli organid ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajatele juhtnöörid tekitatud kahju sissenõudmiseks seadusega kehtestatud korras.

5. Rahalise tasendusmakse määramisel on aluseks partei- ja riigikontrolli organite töötajate, ühiskondlike inspektorite, kontrolööride ning ettevõtetes, ehitustel, sovhoosides, teadusliku uurimise instituutides, asutustes ja muudes organisatsioonides asuvate partei- ja riigikontrolli komiteede kaastöögruppide poolt korraldatud kontrollimiste materjalid, samuti rahandusorganite revisjonide materjalid.

Rahaliste tasendusmaksete määramise küsimuse arutamisel vastava partei- ja riigikontrolli komitee istungil kuulatakse ära materiaalse kahju tekitanud ametiisikute seletused.

6. Partei- ja riigikontrolli komiteede määrused rahaliste tasendusmaksete kohta on kohustuslikud täitmiseks riiklikele,

kooperatiivsetele ja ühiskondlikele ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele.

7. Rahalise tasendusmakse nõuab ametiisikult sisse selle isiku töökoha järgse ettevõtte, asutuse või organisatsiooni raamatupidamine vaidlematus korras, partei- ja riigikontrolli komiteede määruste väljavõtete põhjal rahalise tasendusmakse kohta mitte rohkem kui 20% ulatuses selle isiku poolt saadavast kuupalgast kuni tasendusmakse täieliku tasumiseni.

8. Rahalise tasendusmakse põhjal sissenõutud summad kantakse ühe nädala jooksul sissenõudmise päevast arvates üle Liidu eelarvesse, kui kahju tekitanud ametiisik töötas liidulise alluvusega riiklikus ettevõttes, asutuses või organisatsioonis, ja liiduvabariigi eelarvesse, kui ametiisik töötas vabariigilise või kohaliku alluvusega riiklikus ettevõttes, asutuses või organisatsioonis.

Kui ametiisik, kellele on määratud tasendusmakse, töötas kooperatiivses või ühiskondlikus organisatsioonis, kantakse sissenõutud tasendusmakse summa tekitatud kahju hüvitamiseks selle organisatsiooni arvele.

9. Isikutelt, kes ei ole tasunud täielikult rahalist tasendusmakset ja on asunud tööle teistesse ettevõtetesse, asutustesse või organisatsioonidesse, nõutakse rahaline tasendusmakse sisse uue töökoha järgi kuni maksusumma täieliku kustutamiseni. Sel juhul on ettevõtete, asutuste või organisatsioonide juhatajad, pea- (vanem-) raamatupidajad kohustatud saatma väljavõtte partei- ja riigikontrolli komitee määrusest rahalise tasendusmakse kohta koos märkusega sissenõutud summade kohta rahalist tasendusmakset mittetasunud isiku uude töökohta ning teatama sellest vastavale rahandusorganile või kooperatiivsele või ühiskondlikule organisatsioonile, kelle kasuks tasendusmakse sisse nõutakse.

Kui osutub võimatuks rahalist tasendusmakset või selle tasumata osa tasendusmakset maksva isiku palgast kinni pidada, on ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajad ja pea- (vanem-) raamatupidajad kohustatud saatma dokumendid kohtutäiturile, kes pöörab sissenõude nimetatud isikute varale.

10. Vastutus rahaliste tasendusmaksete õigeaegse sissenõudmise ja kinnipeetud summade eelarvesse või kooperatiivsetele ja ühiskondlikele organisatsioonidele ülekandmise eest lasub ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajatel ning pea- (vanem-) raamatupidajatel.

11. Rahaliste tasendusmaksete õigeaegset sissenõudmist ja eelarvesse kandmist kontrollivad partei- ja riigikontrolli komiteede määrustest tehtud väljavõtete põhjal rahalist tasendusmakset sissenõudva ettevõtte, asutuse või organisatsiooni asukoha järgsed rajoonide või linnade rahandusosakonnad.

(ENSV MKK 1963, nr. 18, art. 78)

MATERIAALSELT VASTUTAVATE TÖÖTAJATE POOLT OMAKS VÕETUD VÄIKESTE PUUDUJÄÄKIDE EEST VÕLGNEVUSE SISSENÕUDMISE KORRA KOHTA

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 27. augusti 1963. a. määrus nr. 403

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 24. juuni 1963. a. määrusele nr. 707 «Materiaalselt vastutavate töötajate poolt omaks võetud väikeste puudujääkide eest võlgnevuse sissenõudmise korrast» Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Määrata, et võlgnevuse sissenõudmine riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide, ettevõtete ja asutuste materiaalselt vastutavatelt töötajatelt väikeste puudujääkide eest nende töötajate vallandamise juhul ning nende poolt kohustuse andmisel nimetatud võlgnevuse tasumiseks toimub vaidlematus korras notariaalorganite täitepealdiste alusel.

Kui võlgnik ei ole nõus notariaalorgani täitepealdisega, võib ta selle vastavalt kehtivale seadusandlusele vaidlustada kohtu korras.

2. Seoses käesoleva määruse punktiga 1 täiendada Eesti NSV Ministrite Nõukogu 24. märtsi 1956. a. määrusega nr. 61 «Eesti NSV Riiginotariaadi määrustiku kinnitamise kohta» (ENSV Teataja 1956, nr. 6, art. 66) kinnitatud dokumentide loetelu, millede järgi sissenõudmine toimub täitepealdiste alusel, punktiga 32 järgmises redaktsioonis:

«32. Võlgnevuse sissenõudmiseks riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide, ettevõtete ja asutuste materiaalselt vastutavatelt töötajatelt väikeste puudujääkide eest nende töötajate vallandamise juhul ning nende poolt kohustuse andmisel nimetatud võlgnevuse tasumiseks, kui esitatakse:

a) võlgniku originaalne võlakohustus;

b) õiend võlgniku vallandamise kohta antud ettevõttest, asutusest või organisatsioonist.»

(ENSV MKK 1963, nr. 31, art. 113)

V

KAADRI ETTEVALMISTAMINE JA TÖÖLEPAIGUTAMINE

ÜLDHARIDUSLIKU KESKKOOLI LÕPETANUD NOORTE TÖÖLE RAKENDAMISEST TÖÖSTUSSE JA PÕLLUMAJANDUSSE

Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee ja Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ministrite Nõukogu 25. detsembri 1957. a. määrus nr. 402

(Väljavõte)

Seoses NLKP XX kongressi poolt üldisele keskharidusele ülemineku kohta seatud ülesande järjekindla ellurakendamisega ning tootmistöö staažiga noorte kõrgematesse õppeasutustesse vastuvõtmise laiendamisega on üldharidusliku keskkooli lõpetanud noorte tootmistööle õigeaegse ja organiseeritud rakendamise küsimus omandanud suure riikliku tähtsuse.

See on tähtis ka Eesti NSV-le. Vabariigis kasvab kiiresti tööstuslik tootmine, suured ülesanded seisavad ees põllumajandussaaduste tootmise suurendamise alal ning suures ulatuses teostatakse kapitaalehitust. Tööjõu bilanss vabariigis on viimaste aastate jooksul muutunud pingeliseks, mille tagajärjel mõnedes tööstusharudes ja eriti põllumajanduses ning ehituses annab end tunda tööjõu puudus.

Samaaegselt on vabariigis töövõimelisi noori, kes ei tööta. Nii oli seisuga 1. jaanuar 1957 mittetöötavaid 14—15-aastasi noori 1850 inimest ja 16—18-aastasi 6295 inimest. Linnades ei töötanud 3854 noort ja maal 4291 noort.

Säärane olukord on kujunenud selle tõttu, et keskkooli lõpetanud noorte ja keskharidust mitteomavate noorte rakendamisel tootmistööle ja noortööliste kutsealase väljaõppe organiseerimisel esineb suuri puudusi. Rea ettevõtete ja ehituste juhatajad pahatihti keelduvad alusetult vastu võtmast tööle ja tootmisalasele väljaõppele noori, eriti neid, kes ei ole veel 18-aastased ja kellel on õigus lühendatud tööpäevale, hoolitsevad vähe noortöölistele vastavate elamis- ja töötingimuste loomise eest. Noortööliste kutsealane väljaõpe ettevõtetes ja ehitustel on sageli korraldatud ebarahuldavalt.

Kolhooside juhatused ei astu vajalikke samme selleks, et maanoored asuksid tööle kolhoosidesse ega lahkuks sealt.

Partei linna- ja rajoonikomiteed, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed lepivad sääraste faktidega ja tegelevad puudulikult keskkooli lõpetanud noorte ning noorukite tootmistööle rakendamisega. Ei osuta sellele küsimusele küllaldast tähelepanu ka mõned ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonid.

Kooskõlas NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 12. septembri 1957. a. määrusega nr. 112 EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määravad:

1. Lugeda partei linna- ja rajoonikomiteede, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede, ENSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriumide, keskasutuste, samuti ettevõtete, ehituste, kolhooside, sovhooside ja masina-traktorijaamade partei-, ametiühingu- ja komsomoliorganite juhtide eriti tähtsaks ülesandeks keskkooli lõpetanud noorte ning noorukite töölerakendamine tööstusse ja põllumajandusse, ehitusse, transporti ja muudesse rahvamajandusharudesse, luues neile vajalikud töö- ja elutarbelised tingimused vastava eriala omandamiseks ja lülitumiseks ühiskondlikult kasulikku töösse. Osutada erilist tähelepanu neidude töölerakendamisele.

Teha otsustavalt lõpp mõnede ettevõtete ja ehituste juhatajate ebaõigele teguviisile, kes keelduvad tööle võtmast noori, kes on lõpetanud keskkooli, ja noorukeid.

2. Kohustada ENSV Riiklikku Plaanikomisjoni, Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriume ja keskasutusi, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid määrama kindlaks tööjõu plaani piirides ettevõtetele, ehitustele ja organisatsioonidele, kui palju nad peavad vastu võtma tööle ja tootmisalasele väljaõppele noorukeid ja keskkooli lõpetanud noori.

3. Kohustada ettevõtete, ehituste, masina-traktorijaamade, sovhooside ja teiste organisatsioonide juhatajaid võtma tööle ja väljaõppele linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede lähtekirjade alusel noori ja noorukeid, pidades seejuures silmas, et keskkooli lõpetanud noored üldreeglina omandaksid eriala ja kutse, mis nõuavad kõrgendatud üldhariduslikku taset. Tagama noortööliste väljaõppe hea organiseerimise ja neile vajalike elutarbeliste tingimuste loomise.

4. Panna Eesti Vabariiklikule Tööjõureservide Valitsusele õppeplaanide ja programmide, õpikute ja õppeabinõude väljatöötamine, samuti õppe-metoodiline kontroll tööliste ettevalmistamise olukorra üle tööstuses.

5. Teha ülesandeks ENSV Riiklikule Plaanikomisjonile koos ENSV Rahvamajanduse Nõukogu, vabariigi ministeeriumide ja keskasutustega ning Eesti Vabariikliku Tööjõureservide Valitsusega perspektiiv- ja aastaplaanide koostamine noorukite ja keskkooli lõpetanud noorte töölerakendamiseks üksikute rahvamajan-

dusharude lõikes, ette nähes neis plaanides, kui palju ja missuguste rahvamajandusharude jaoks tuleb välja õpetada noori tööjõureservide õppeasutustes.

6. Kohustada Eesti Vabariiklikku Tööjõureservide Valitsust koos ENSV Rahvamajanduse Nõukoguga, ministeeriumide ja keskasutustega ning Riikliku Plaanikomisjoniga täpsustama noorte ettevalmistamise profiili tööjõureservide õppeasutustes ja ettevõtetes, kus teostatakse tööliskaadri ettevalmistamist tootmisalase väljaõppe korras.

11. Kohustada Tartu Riiklikku Ülikooli, Põllumajanduse Akadeemiat ja Tallinna Polütehnilist Instituuti tunduvalt suurendama tootmistöölt tulnud noorte vastuvõtmist. Teha nimetatud kõrgemate õppeasutuste rektoritele ülesandeks kaaluda kursuste organiseerimise küsimust tootmistöölt tulnud isikute ettevalmistamiseks sisseastumiseksamiteks kõrgemasse õppeasutusse ning konsultatsioonipunktide asutamist suuremates ettevõtetes.

12. Kohustada ENSV Haridusministeeriumi, ELKNÜ Keskkomiteed, komsomoli linna- ja rajoonikomiteesid, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid tõhustama massilist selgitustööd keskkoolide õpilaste ja mittetöötavate noorte hulgas nende tööle rakendamiseks tööstusse, põllumajandusse, ehitusse ja muudesse rahvamajandusharudesse.

Panna ette rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele välja selgitada mittetöötavad noored kolhoosides, sovhoosides ja maal ning kokkuleppel kolhooside juhatustega ja sovhooside direktoritega tagama nende töölerakendamine põllumajandusse.

14. Kohustada vabariiklike ja kohalike ajalehtede toimetusi, Raadio ja Televisiooni Komiteed valgustama süstemaatiliselt ajalehtede ja raadio kaudu ettevõtete, ehituste, masina-traktorijaamade, sovhooside ja kolhooside tööd ning tööjõureservide õppeasutuste tööd tootmis- ja kutsealase väljaõppe organiseerimise alal, populariseerima noortööliste — tootmise eesrindlaste kasvu, samuti arendada kriitikat nende noorte kohta, kes ühel või teisel ettekäändel hoiduvad omandamast tootmiseriala.

NOORUKITE TÖÖGA KINDLUSTAMISE PARANDAMISE KOHTA

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 2. jaanuari 1964. a. määrus nr. 4

Noorte täielikuks rakendamiseks tootmistegevusse ja noorukite tööga kindlustamise parandamiseks ning vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. detsembri 1963. a. määrusele nr. 1186 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Eesti NSV Riiklikul Plaanikomisjonil näha rahvamajanduse plaani väljatöötamisel ette broneeritud kohad noorukite tööle võtmiseks 3—5 protsendi piirides tööliste ja teenistujate üldarvust, diferentseeritult vabariigi ministeeriumide ja keskasutuste järgi.

2. Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel ja keskasutustel iga aasta teha ettevõtetele ja ehitustele teatavaks noorukite tööle võtmise ülesanded, mis määratakse kindlaks rahvamajanduse arendamise aastaplaanides, teostada kontrolli noorukite tööle võtmise ja nende väljaõppe üle. Mitte lubada kaheksaklassilise kooli lõpetanud, sealhulgas 15 aasta vanuste ja vanemate noorukite tööle võtmisest põhjendamatut keeldumist.

3. Linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel tugevdada tööd noorukite tööga kindlustamise alal vastavalt Eesti NSV Ministrite Nõukogu 9. aprilli 1959. a. määrusele nr. 127, pöörates erilist tähelepanu kaheksaklassilisi üldhariduslikke koole lõpetanud noorukite õigeaegse tööle suunamise organiseerimisele ja mittetöötavate noorukite väljaselgitamisele ning neile kutseala ja töökoha valikul abi andmisele.

4. Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel ja keskasutustel kohustada ettevõtete ja ehituste juhtijaid:

1) takistamatult võtma tööle noorukeid broneeritud kohtade piirides;

2) vajaduse korral, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede nõudmisel, leidma täiendavaid võimalusi noorukite tööle võtmiseks üle ettenähtud broneeritud kohtade;

3) õigeaegselt valmistama ette töökohad noorukite tööle võtmiseks pärast kooli lõpetamist aasta III—IV kvartalis ja looma vajalikud tingimused nende väljaõppeks.

5. Eesti NSV Ministrite Nõukogu 6. jaanuari 1962. a. korralduse nr. 7-k osaliseks muutmiseks määrata, et alates 1964. a. ettevõtetesse ja ehitustele tööle võetud noorukeid kuni 17 aasta vanuseni ei arvata ettevõtte, ehituse keskmise nimestikulise töötajate arvu hulka.

6. Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuval Statistika Keskvalitsusel tagada noorukite arvestus, kes ei õpi õppeasutustes ega tööta.

(ENSV MKK 1964, nr. 1, art. 5)

KÕRGEMATES ÕPPEASUTUSTES ÕPPIMISE VORMIDEST JA TÄHTAEGADEST NING ÜLIÕPILASTE TOOTMISTÖÖST JA MENETLUSPRAKTIKAST[1]

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. augusti 1959. a. määrus nr. 907

(Väljavõte)

Vastavalt seadlusele «Kooli ja elu sidemete tugevdamisest ning haridussüsteemi edasiarendamisest NSV Liidus» NSV Liidu Ministrite Nõukogu

määrab:

I

Meie maa kõrgeima hariduse süsteemi täiustamise ja kõrgeima kvalifikatsiooniga spetsialistide ettevalmistamise parandamise eesmärgil õpetamise ühendamise teel ühiskondlikult kasuliku tööga kehtestada kõrgemates õppeasutustes järgmised õppetöö vormid:

1. Õppimine tootmistööd katkestamata:

a) kaugõpe, mille korral spetsialistide ettevalmistamine toimub tootmistööd katkestamata, statsionaarse õppetööga nii laboratoorsete ja eksamisessioonide ajal kui ka üliõpilaste soovil sessioonidevahelisel ajal;

b) õhtune õppetöö, mille korral spetsialistide ettevalmistamine toimub ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides töötamise ühendamise teel õppetööga õhtusel või päevasel ajal, sõltuvalt vahetustest õppijate töökohal;

c) õppimine kõrgemas tehnilises õppeasutuses — tehases, kus kogu õppimise aja jooksul teoreetiline õppetöö vaheldub tootmistööga.

2. Õppimine tootmistööd katkestades:

a) päevane õppetöö, mis on ühendatud esimesel kahel aastal noorematel kursustel kaugõppega või õhtuse õppetööga ja kuni kuue kuuni kõrgemates tehnilistes ja insener-majandusteaduslikes õppeasutustes vanematel kursustel;

b) päevane õppetöö, mis on ühendatud kaugõppega või õhtuse õppetööga noorematel kursustel üks aasta ja vanematel kursustel üks aasta kõrgemates õppeasutustes tehnilistel erialadel, kus on suur laboratoorsete ja arvestus-graafiliste tööde maht, samuti tööstuse ökonoomika, kaubanduse ökonoomika, statistika, ajaloo, ja real teistel erialadel;

c) päevane õppetöö kõrgemates õppeasutustes, mis valmista-

[1] Vt. NSVL Ministrite Nõukogu määrust 16. märtsist 1960. a. nr. 293 (СП СССР 1960, № 7, ст. 48).

vad spetsialiste põllumajanduse, geoloogia, teedeehituse ja muudel erialadel, mis on seotud töö hooajalise iseloomuga, korraldades teoreetilise ja praktilise õppetöö vaheldumisi tööga tootmises, õppe-katsemajandites, sovhoosides, kolhoosides ja ettevõtetes;

d) päevane õppetöö tingimusel, et üliõpilasel on vähemalt kaks aastat tootmistöö staaži valitud erialal või sellele lähedasel alal, kusjuures vanematel kursustel on kohustuslik menetluspraktika või töötamine ettevõttes, asutuses või organisatsioonis üks aasta;

e) päevane õppetöö kõrgemates meditsiinilistes õppeasutustes isikutele, kellel on meditsiiniline keskharidus ja kaheaastane tööstaaž erialal, kusjuures kahel esimesel kursusel ühendatakse õppetöö töötamisega erialal;

f) päevane õppetöö kõrgemate tehniliste õppeasutuste, samuti ka ülikoolide I, II ja III kursusel füüsika, keemia, bioloogia ja teistel erialadel, kus on suur teoreetiliste kursuste tsükkel ning laboratoorsete tööde maht, mille järel üliõpilased töötavad üks aasta erialal ettevõttes, asutuses või organisatsioonis;

g) päevane õppetöö pedagoogilistes, meditsiinilistes, juriidilistes kõrgemates õppeasutustes, kõrgemates kirjanduse- ja kunstialastes õppeasutustes, samuti ka ülikoolides nendel erialadel, kuhu toimub ainult nende isikute vastuvõtmine, kellel on vähemalt kaheaastane tööstaaž, kusjuures on kohustuslik menetluspraktika või töötamine ettevõttes, asutuses või organisatsioonis tähtajaga üks aasta.

II

3. Anda NSV Liidu Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministeeriumile õigus pikendada käesoleva määruse punktis 2 tähendatud kõrgemates õppeasutustes kehtestatud õppetöö tähtaegu kuue kuu võrra, suurendamata kõrgema haridusega spetsialistide ettevalmistamiseks ettenähtud assigneeringuid.

Õppetöö tähtajad kõrgemates õppeasutustes ei tohi seejuures ületada 6 aastat.

4. Nende erialade loetelu, milleks ettevalmistamine toimub vastavalt käesoleva määruse punktile 2, määrab kindlaks NSV Liidu Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministeerium kooskõlastatult NSV Liidu Riikliku Plaanikomiteega ja vastavate liiduvabariikide ministrite nõukogudega, NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutustega, kelle alluvuses on kõrgemad õppeasutused, võttes arvesse kõrgema õppeasutuse profiili, üliõpilaste koosseisu ja samuti ka kohalikke iseärasusi.

5. Kehtestada, et kõrgemates õppeasutustes, kus rakendatakse käesoleva määruse punktis 2 ettenähtud õppetöö vorme, ühendavad I ja II kursuse üliõpilased õppetöö ühiskondlikult kasuliku tööga palgalistel töö- või ametikohtadel ettevõtetes, asutustes või organisatsioonides, mis on vastavuses kõrgema õppeasutuse profiiliga, ning ühel vanemal kursusel töötavad üks aasta oma erialal.

6. Teha ülesandeks liiduvabariikide ministrite nõukogudele, NSV Liidu ministeeriumidele ja keskasutustele, kelle alluvuses on kõrgemad õppeasutused, kinnistada igale kõrgemale õppeasutusele ettevõtted, asutused ja organisatsioonid üliõpilaste tootmistöö ja menetluspraktika läbiviimiseks.

7. Kohustada rahvamajanduse nõukogude, ministeeriumide ja keskasutuste, ettevõtete, asutuste ning organisatsioonide juhatajaid kindlustama kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele palgalised töökohad tootmistööks vastaval erialal, samuti varustada neid üliõpilasi tööperioodil eririietuse ja -toiduga vastavalt normidele, mis on kehtestatud antud eriala suhtes, ning elamispinnaga. Lubada ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajatel vajaduse korral üürida elamispinda, kulutades selleks otstarbeks kuni 30 rubla kuus ühe üliõpilase kohta.

8. Kehtestada, et kõrgemate õppeasutuste I ja II kursuste üliõpilastele, kes ühendavad õppimise ühiskondlikult kasuliku tööga, ettevõtted, asutused ja organisatsioonid maksavad õpilaseks oleku ajal 30 rubla kuus, kuid mitte rohkem kui nelja kuu jooksul.

Kulud, mis on seoses nende maksetega, tasutakse ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele kõrgemate õppeasutuste poolt stipendiumide fondi arvel. NSV Liidu Kõrgema ja Kesk-eriharíduse Ministeerium kooskõlastatult NSV Liidu Rahandusministeeriumiga peab kindlaks määrama korra, mille kohaselt kõrgemad õppeasutused kannavad üle vahendid ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele üliõpilastele õpilaseks oleku aja eest tasu maksmiseks.

Kehtestada, et nendele üliõpilastele, kes õpivad eriala, mis õppeplaanis on ette nähtud teise töö-erialana, laieneb antud ettevõttes teist eriala õppivate tööliste töötasustamise kord.

9. Kehtestada, et kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele ei maksta stipendiumi aja eest, kui nad menetluspraktika ajal töötavad töökohtadel, kus neile makstakse töötasu, samuti ka tootmises töötamise aja eest.

10. Määrata, et käesoleva määruse punktis 2 tähendatud kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele laienevad kaugõppe või õhtuse õppetöö ajal soodustused, mis on kehtestatud üliõpilastele, kes õpivad õhtuste või kaugõppe kõrgemate õppeasutuste, teaduskondade ja osakondade vastavatel kursustel, kusjuures tähendatud soodustusi antakse töökohal.

11. Tasuda üldistel alustel kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele, kes on suunatud menetluspraktikale, sõidukulud töökohale ja tagasi raudteel või veeteel kõrgemate õppeasutuste arvel.

Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid kindlustavad menetluspraktikale saabunud üliõpilastele transpordi raudteejaamast või sadamast töökohta ja tagasi.

12. Lubada ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajatel tasuda spetsialistidele, brigadiridele ja kvalifitseeritud töölis-

tele I ja II kursuste üliõpilaste õpetamise ajal kompensatsiooni normide kohaselt, mis on ette nähtud individuaalbrigaadiliseks väljaõppeks antud tootmisharus.

13. Teha ülesandeks NSV Liidu Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministeeriumile kooskõlastatult liiduvabariikide ministrite nõukogudega, NSV Liidu Plaanikomiteega, NSV Liidu Rahandusministeeriumiga, NSV Liidu Riikliku Töö ja Töötasu Komiteega ja NSV Liidu ministeeriumide ning keskasutustega, kelle alluvuses on kõrgemad õppeasutused, kinnitada ühe kuu jooksul «NSV Liidu kõrgemate õppeasutuste üliõpilaste tootmistöö ja menetluspraktika põhimäärus», mis on kohustuslik kõigile kõrgematele õppeasutustele, ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele.

14. Kohustada liiduvabariikide ministrite nõukogusid, NSV Liidu ministeeriume ja keskasutusi, kelle alluvuses on kõrgemad õppeasutused, ja NSV Liidu Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministeeriumi kindlustama alates 1. septembrist 1959. a. kõikide kõrgemate õppeasutuste I kursuste üliõpilaste õppetööd uute normide kohaselt, mis on ette nähtud käesolevas määruses.

(СП СССР 1959, № 16, ст. 115)

NSV Liidu Kõrgema ja Kesk-erihariduse ministri 31. detsembri 1959. a. käskkirja nr. 396

lisa

NSVL LIIDU KÕRGEMATE ÕPPEASUTUSTE ÜLIÕPILASTE TOOTMISTÖÖ JA MENETLUSPRAKTIKA PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. augusti 1959. a. määruse nr. 907 alusel

NSV Liidu Ülemnõukogu seadus «Kooli ja elu sidemete tugevdamisest ja haridussüsteemi edasiarendamisest NSV Liidus» paneb nõukogude kõrgemale koolile ülesande valmistada ette kõrge kvalifikatsiooniga spetsialiste, kes on kasvatatud marksistlik-leninliku õpetuse alusel ja on omandanud kodumaise ning välismaise teaduse ja tehnika uusimad saavutused, kes tunnevad hästi erialast praktikat ning on suutelised mitte ainult kaasaegset tehnikat täielikult rakendama, vaid ka tuleviku tehnikat looma.

Nende ülesannete täitmiseks nähakse kõrgemate õppeasutuste õppeplaanides nooremate kursuste üliõpilastele ette osavõtt tootmistööst ja vanemate kursuste üliõpilastele — menetluspraktika või töötamine oma erialal.

Tootmistöö ja menetluspraktika programmid töötatakse välja kõrgemate õppeasutuste poolt kooskõlastatult ettevõtetega iga eriala jaoks, kusjuures võetakse arvesse selle ettevõtte iseärasusi, kuhu üliõpilased suunatakse.

Kõrgema haridusega spetsialistide ettevalmistamiseks nähakse teatavatel erialadel (geoloogia, põllumajandus, arhitektuur, pedagoogilised erialad jt.) õppeplaanides ette peale tootmistöö ja menetluspraktika ka õppepraktika.

I. Nooremate kursuste üliõpilaste osavõtt tootmistööst

1. I ja II kursuste üliõpilaste tootmistööst osavõtu eesmärgiks on lähendada üliõpilasi ühiskondlikult kasulikule tööle, tugevdada ja süvendada nende tootmisalaseid kogemusi, anda neile üks-kaks põhilist töölise elukutset, mis aitaksid kaasa tulevase eriala paremale omandamisele. See töö peab ühtlasi soodustama üliõpilastel selliste andmete kogumist, mis kõrgemas õppeasutuses õppimise ajal on vajalikud teoreetiliste teadmiste omandamiseks.

Töötamise ajal tootmises peavad üliõpilased olema eeskujuks teadliku suhtumise poolest töösse ja võtma osa ettevõtte kollektiivi ühiskondlikust ja kultuurhariduslikust tööst.

2. Tehniliste, põllumajanduslike ja insener-majandusteaduslike kõrgemate õppeasutuste I ja II kursuste üliõpilased suunatakse tööle ettevõtetesse, töökodadesse, õppe-katsemajanditesse jm. nende poolt õppimiseks valitud erialal või profiililt erialale lähedasele tööle.

Muude kõrgemate õppeasutuste üliõpilasi võib kooskõlas õppeplaanidega suunata tööle ettevõtetesse, asutustesse või organisatsioonidesse, sõltumata nende poolt valitud erialast. Üliõpilasi tuleb suunata üldreeglina gruppidena, et oleks võimalik ettevõttes läbi viia õppetööd.

Ettevõtetesse suunatakse tootmistööle neid üliõpilasi, kes oma tervisliku seisundi poolest võivad töötada antud ettevõttes või tsehhis.

3. Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. augusti 1959. a. määrusega nr. 907 eraldatakse kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele tootmistööks tasutavad töökohad rahvamajanduse nõukogude, ministeeriumide ja keskasutuste, ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajate poolt.

4. Üldreeglina paigutatakse üliõpilased töökohtadele kõrgema õppeasutuse asukoha järgse administratiiv-majanduspiirkonna ettevõtetes. Vajaduse korral võib osa üliõpilasi suunata teiste administratiiv-majanduspiirkondade ettevõtetesse.

Nende kõrgemate õppeasutuste üliõpilased, kes alluvad teede-, side-, kaubandus-, merelaevastiku, jõelaevastiku, kultuuri-, tervishoiu-, haridus- jt. ministeeriumidele, paigutatakse tööle tähendatud ministeeriumidele alluvatesse ettevõtetesse, asutustesse või organisatsioonidesse, kuid vajaduse korral ka teiste ametkondade ettevõtetesse.

Kõrgemate põllumajanduslike õppeasutuste üliõpilased suunatakse tööle nendele õppeasutustele alluvatesse õppe-katsemajanditesse, sovhoosidesse ja kolhoosidesse, kuid vajaduse korral ka eriala profiilile vastavatesse ettevõtetesse.

Kuumadesse tsehhidesse ja tervist kahjustavate töötingimustega tsehhidesse suunatakse tootmistööle ainult neid üliõpilasi, kes on vähemalt 18 aastat vanad.

5. Üliõpilased, kes teataval elukutsel omavad vähem kui 2-aastast tööstaaži, võivad jääda tööle sellesse ettevõttesse, kus nad töötasid enne kõrgemasse õppeasutusse astumist, kui see elukutse vastab kõrgemas õppeasutuses valitud eriala profiilile.

6. Enne tootmistöö algust õpetab ettevõte üliõpilastele ohutustehnika eeskirju ja kontrollib nende teadmisi antud ettevõttele kehtestatud korras.

7. Kõrgemate õppeasutuste üliõpilased, kes on suunatud tootmisse tööalase kvalifikatsiooni omandamiseks, teevad läbi õpilasperioodi.

Kõrgemate õppeasutuste I ja II kursuse üliõpilastele, kes ühendavad õppetöö ühiskondlikult kasuliku tööga, maksab ettevõte, asutus või organisatsioon 30 rubla kuus õpilasaja jooksul, kuid mitte kauem, kui neli kuud. Tähendatud maksetega seoses olevad kulud tasub ettevõtetele kõrgem õppeasutus stipendiumifondi arvel.

Õpilasaja lõppemisel määratakse üliõpilased töökohtadele või koosseisulistele (vakantsetele) ettevõtte, asutuse või organisatsiooni teenistuja ametikohtadele, kusjuures töö tasustamine toimub alaliste töötajatega võrdsetel alustel.

Üliõpilastele, kes õpivad erialal, mille suhtes õppeplaan näeb ette teise tööelukutse omandamise, laieneb töö tasustamise kord, mis on antud ettevõttes kehtestatud teist elukutset õppivate tööliste suhtes.

8. Kvalifikatsiooni või järgu annab üliõpilastele selle ettevõtte kvalifikatsioonikomisjon, kus üliõpilased töötavad.

Üliõpilasele kvalifikatsiooni, järgu (klassi, kategooria jne.) andmise kohta tehakse sissekanne tema õpinguraamatus.

Üliõpilastel on õigus enne antud elukutse omandamiseks ettenähtud tähtaja lõppu pöörduda kvalifikatsioonikomisjoni poole taotlusega enne tähtaega kvalifikatsiooni või järgu saamiseks.

9. Oma tootmisalaste kohustuste täitmisel peavad üliõpilased tutvuma ettevõtte organisatsiooni ja tööga ning seadmete ekspluateerimisega, juhindudes seejuures kõrgema õppeasutuse programmist.

Tööperioodi lõpul esitab ettevõte, asutus või organisatsioon kõrgemale õppeasutusele iga üliõpilase kohta iseloomustuse.

10. Kõrgemad õppeasutused organiseerivad koos ettevõtete,

asutuste ja organisatsioonide administratsiooniga õppeplaanis ettenähtud õppetööd, kontrollivad üliõpilaste töökohtadele paigutamist ja nende töökohtade vahetamist vastavalt tootmisalase väljaõppe programmile.

II. Vanemate kursuste üliõpilaste menetluspraktika ja töötamine

11. Eesmärgil omandada praktilise ja organisatsioonilise töö kogemusi, mis on vajalikud kõrgema haridusega spetsialisti kvalifikatsiooni omandamiseks, korraldatakse kõrgemate õppeasutuste vanematel kursustel õppeplaanides ettenähtud menetluspraktika või üliõpilaste töötamine tasutavatel ametikohtadel erialal, mis on tihedalt seotud nende teoreetilise ettevalmistamisega kõrgemas õppeasutuses.

12. Kohad, kus kõrgemate õppeasutuste üliõpilased viibivad menetluspraktikal või töötavad erialal, määratakse rahvamajanduse nõukogude, ministeeriumide ja keskasutuste, ettevõtete, asutuste ning organisatsioonide juhatajate poolt.

13. Üliõpilaste menetluspraktika või töötamise õppe-metoodilist juhtimist viivad läbi kõrgemate õppeasutuste vastavate kategooriate professorid, dotsendid ja õpetajad.

14. Pärast vanemate kursuste üliõpilaste menetluspraktika või tootmises töötamise lõppemist saadab ettevõte kõrgemale õppeasutusele, kus üliõpilane õpib, iseloomustuse iga üliõpilase töö kohta.

III. Üliõpilaste menetluspraktika ja tootmises töötamise üldised küsimused

15. Kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele ei maksta stipendiumi aja eest, kui nad menetluspraktikal töötavad töökohtadel, kus neile makstakse töötasu, samuti töötamise aja eest tootmises. Kui üliõpilased menetluspraktika ajal ei saa töötasu, siis on neil õigus riikliku stipendiumi saamiseks üldistel alustel. Kõrgemad õppeasutused maksavad stipendiumi, kui üliõpilased esitavad ettevõtte, asutuse või organisatsiooni, kus nad viibivad menetluspraktikal, tõendi selle kohta, et nad ei saa töötasu.

16. Kõrgemate õppeasutuste üliõpilased kuuluvad menetluspraktika või tootmises töötamise ajal riiklikule sotsiaalkindlustusele kõigi tööliste ja teenistujatega võrdsetel alustel juhul, kui nad saavad töötasu.

17. Isiklik vastutus üliõpilaste tootmises töötamise ja menetluspraktika organiseerimise eest vahetult ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides pannakse tehaste ning vabrikute peainseneri-

dele, RTJ-de ja sovhooside direktoritele, asutuste, teaduslike uurimisasutuste ja teiste organisatsioonide juhatajate asetäitjatele.

Ettevõttes, asutuses või organisatsioonis pannakse üliõpilaste tootmises töötamise ja menetluspraktika üldjuhtimine ühele antud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni kvalifitseeritud spetsialistidest.

Kolhoosides juhivad üliõpilaste tootmises töötamist ja menetluspraktikat kolhoosi juhatuse otsusel nende kolhooside spetsialistid.

Pedagoogiliste instituutide üliõpilaste pedagoogilist praktikat juhivad kõikidel praktika etappidel instituutide ja koolide õpetajad ühiselt.

18. Ettevõtete töötajate töötasustamine I ja II kursuse üliõpilaste väljaõppe eest nende õpilaseks oleku ajal toimub ettevõtete poolt piirides, mis on kehtestatud antud tootmisharus individuaalbrigaadilise väljaõppe eest.

19. Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töötajate töö tasustamine üliõpilaste menetluspraktika juhendamise eest toimub järgmiste normide kohaselt (protsentides põhitöö eest saadavale töötasule):

a) üliõpilaste menetluspraktika juhendajale ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides vastavalt üliõpilaste-praktikantide arvule

kuni 10 isikut	— 10%
11 kuni 20 isikut	— 15%
21 kuni 30 isikut	— 20%
41 kuni 50 isikut	— 30%

b) praktika juhendajale tsehhides (osakondades) vastavalt üliõpilaste-praktikantide arvule

kuni 4 isikut	— 10%
5 kuni 7 isikut	— 20%
8 kuni 10 isikut	— 30%

c) kui üliõpilasi-praktikante on üle 50 isiku, vabastatakse üliõpilaste praktika juhendaja ettevõttes, asutuses või organisatsioonis muudest kohustustest; seejuures säilitatakse talle töötasu põhitöökohalt.

Üliõpilaste menetluspraktika juhendajatele kolhoosides, samuti koolide töötajatele pedagoogilise praktika juhendamise eest toimub töö tasustamine kõrgemate õppeasutuste poolt vahendite arvelt, mis on ette nähtud menetlus- (pedagoogilise) praktika jaoks. Töö tasustamise normid kehtestatakse spetsiaalsete juhenditega, mis töötatakse välja ministeeriumide (keskasutuste) poolt, kelle alluvuses on kõrgemad õppeasutused, kooskõlas NSV Liidu Rahandusministeeriumi ning Kõrgema ja Kesk-eriharidu se Ministeeriumiga.

20. Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid varustavad üliõpilasi kogu nende töötamise ajal, sealhulgas ka õpilaseksoleku ajal, eririietusega ja -toiduga normide järgi, mis on kehtestatud antud elukutse ja eriala suhtes.

21. Eesmärgil läbi viia üliõpilaste tootmis-tehniline ettevalmistus teaduse ja tehnika kaasaegsel tasemel, samuti luua üliõpilastele süstemaatiliseks õppetööks vajalikud tingimused, nende ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajad, kus üliõpilased töötavad:

a) kindlustavad üliõpilastele töökohad ettevõtte eesrindlikes osakondades;

b) loovad üliõpilastele uue tehnika, eesrindliku tehnoloogia ja ökonoomika ning kõrge tootlikkusega töövõtete põhjalikuks tundmaõppimiseks vajalikud tingimused;

c) korraldavad õigeaegselt üliõpilaste ümberpaigutamist töökohtadel — vastavalt graafikutele, mis on kooskõlastatud kõrgemate õppeasutustega;

d) viivad ühiskondlike organisatsioonide osavõtul üliõpilaste hulgas läbi süstemaatilist massilist poliittööd;

e) kehtestavad üliõpilastele sellised tootmistöö graafikud, mis võimaldavad neil võtta regulaarselt osa õppetööst ja täita tähtaegselt kohustuslikke õppetöid, samuti sooritada eksamid ja arvestused;

f) loovad tingimused õppetöö, laboratoorsete jt. tööde organiseerimiseks ning läbiviimiseks, mis on õppeplaanides ja -programmides ette nähtud tootmistöö või menetluspraktika ajaks ning üliõpilaste iseseisvaks tööks õppematerjalide omandamisel;

g) loovad üliõpilastele tingimused tootmistööl viibimise perioodil arvestus-graafiliste tööde, kursuseprojektide ja -tööde tegemiseks;

h) ei luba üliõpilasi rakendada ületunnitööle ja saata komandeeringusse, mis rikuks õppetöö süsteemi ja plaanipärasust.

22. Üliõpilaste tootmistöö või menetluspraktika ajaks õpilaseks, tasutavale töö- või ametikohale arvamise momendist laieneb neile üldine tööseadusandlus, samuti ka antud ettevõttes kehtivad töökaitse ja -sisekorra eeskirjad.

Üliõpilaste töötamise aeg ettevõttes, asutuses või organisatsioonis, sealhulgas ka õpilasena individuaalse või brigaadilise väljaõppe korras, arvatakse nende üldise tööstaaži hulka.

Üliõpilastele avatakse tööraamatud nende ettevõttesse, asutusse või organisatsiooni õpilaseks võtmise momendist alates.

23. Ettevõttes, asutuses või organisatsioonis tootmistööl töötamise ajal kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele antakse puhkust keskmise töötasu säilitamisega vastavalt kehtivale seadusandlusele.

Tööstaaži hulka, mis annab õiguse puhkusele, arvatakse kogu tootmistöö aeg, sealhulgas ka õpilaseks oleku periood.

24. Kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele, kes õpivad tootmistööd katkestades, laienevad kaugõppes või õhtuses vahetuses õppimise ajal need soodustused, mis on kehtestatud üliõpilastele, kes õpivad õhtuste või kaugõppe kõrgemate õppeasutuste, teaduskondade või osakondade vastavatel kursustel, kusjuures vastavad soodustused antakse töökohas.

25. Üliõpilastele, kes rikuvad ettevõtte, asutuse või organisatsiooni töösisekorra eeskirju, võib määrata nendes eeskirjades ettenähtud karistusi, millest teatatakse kõrgema õppeasutuse direktorile (rektorile).

Üliõpilase töölt vallandamisega ettevõttes töösisekorra eeskirjade jämeda rikkumise eest kaasneb üldreeglina kõrgema õppeasutuse üliõpilaste nimekirjast kustutamine.

26. Ettevõtted, asutused ja organisatsioonid kindlustavad kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele tootmistöö ja menetluspraktika ajaks ühiselamu tingimustel, mis on kehtivad alalistele töötajatele, kusjuures tasu võetakse mitte rohkem määradest, mis on kehtestatud NSV Liidu RKN-i 18. veebruari 1941. aasta määrusega nr. 332 (ühiselamu kasutamise eest 1 rubla, voodivarustuse kasutamise eest 50 kopikat kuus).

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. augusti 1959. a. määrusele nr. 907 lubatakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajatel vajalikel juhtudel üürida eluruume, kulutades selleks otstarbeks mitte üle 3 rubla kuus ühe üliõpilase kohta.

27. Tootmistööle või menetluspraktikale suunatud kõrgemate õppeasutuste üliõpilaste sõidukulud raudteel või veeteel ettevõtte asukohta ja tagasi tasutakse kõrgemate õppeasutuste vahendite arvel.

Ettevõtted kindlustavad oma vahendite arvel tootmistööle või menetluspraktikale saabunud üliõpilaste kohaletoomise raudteejaamast või sadamast ettevõtte asukohta ja tagasi.

Sõidukulud tootmistöö, õppe- või menetluspraktika asukohta ja tagasi linna-, linnalähedasel või kohalikul transpordil tasuvad üliõpilased oma arvel, sõltumata kõrgema õppeasutuse või üliõpilaste ühiselamu kaugusest töökohast.

28. Komandeerimiskulude tasumine õppejõududele, kes sõidavad üliõpilaste menetluspraktikat juhendama, toimub kogu õppejõu komandeeringul viibimise aja eest kõrgemate õppeasutuste poolt vastavalt kehtivale seadusandlusele teenistusalaste komandeeringute eest tasumise kohta.

29. Kulud, mis on seotud üliõpilastele õppe- või menetluspraktika ajal tootmisalaste ekskursioonide korraldamisega, tasub kõrgem õppeasutus vahendite arvel, mis eelarves on ette nähtud üliõpilaste menetluspraktika läbiviimiseks.

30. Kõikidele üliõpilastele, kes viibivad tootmispraktikal, samuti ka õppepraktikal välitingimustes, millega kaasneb kõrgema õppeasutuse asukohast väljasõit, makstakse päevaraha

50 kopikat päevas kogu õppe- või menetluspraktikal viibimise ajal vahendite arvel, mis on ette nähtud kõrgemate õppeasutuste kulude eelarves.

Päevaraha ei maksta sel juhul, kui õppepraktika toimub õppekatsemajandites või kõrgemate õppeasutuste alaliselt tegutsevatel polügoonidel, kus on olemas ühiselamud ja sööklad.

Päevaraha ei maksta üliõpilastele, kes õppe- või menetluspraktika ajal arvatakse geoloogiliste partiide või ekspeditsioonide koosseisulistele ametikohtadele, samuti ka ekipaažide või laevade koosseisu ja kes saavad töötasu ning välimoona või tasuta toidu.

31. Kõikidele üliõpilastele, kes sõidavad tootmistööle või õppe- või menetluspraktikale ettevõtetesse, mis asuvad väljaspool kõrgema õppeasutuse asukohta, maksab kõrgem õppeasutus päevaraha 50 kopikat päevas teel oleku ajal töö- või praktikakohta ja tagasi.

32. Töökohtade õigeaegse kindlustamise ja nooremate kursuste üliõpilaste tootmistöö, vanemate kursuste üliõpilaste erialase tootmistöö ja menetluspraktika hea kvaliteediga läbiviimise eesmärgil sõlmivad kõrgemad õppeasutused vastavate ettevõtetega lepingud.

33. Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. augusti 1959. a. määrusele nr. 907 kinnistavad liiduvabariikide ministrite nõukogud, NSV Liidu ministeeriumid ja keskasutused, kelle alluvuses on kõrgemad õppeasutused, viimastele ettevõtted, asutused ja organisatsioonid üliõpilaste tootmistöö ja menetluspraktika läbiviimiseks.

Liiduvabariikide kõrgema ja kesk-eriharidusе ministeeriumid ning komiteed vormistavad antud liiduvabariigi territooriumil asuvates ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides üliõpilaste tootmistööks ning menetluspraktikaks vajalike töökohtade kinnistamise kõrgematele õppeasutustele. Töökohtade kinnistamine toimub vastavate ministeeriumide ja keskasutuste, kellele kõrgemad õppeasutused alluvad, koondavalduste alusel antud liiduvabariigi ministrite nõukogu poolt kindlaksmääratud korras, sõltumata kõrgema õppeasutuse territoriaalsest asukohast ja tema ametkondlikust alluvusest.

Kõrgematele õppeasutustele kinnistatakse menetluspraktika baasid ja kohad tähtajaga mitte alla 5 aasta.

34. Juhendid «NSV Liidu kõrgemate õppeasutuste üliõpilaste tootmistöö ja menetluspraktika põhimääruse» kohaldamise kohta, arvestades kõrgemate õppeasutuste spetsiifikat, kinnitatakse ministeeriumide ja keskasutuste poolt, kelle alluvuses on kõrgemad õppeasutused, kooskõlastatult NSV Liidu Kõrgema ja Keskeriharidusе Ministeeriumiga.

KESK-ERIÕPPEASUTUSTES ÕPPETÖÖ VORMIDEST JA TÄHTAEGADEST NING SPETSIALISTIDE ETTEVALMISTAMISE KVALITEEDI PARANDAMISEST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. augusti 1959. a. määrus nr. 908

(Väljavõte)

Kooskõlas seadusega «Kooli ja elu sidemete tugevdamisest ning haridussüsteemi edasiarendamisest NSV Liidus» NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

I

Eesmärgil täiendada kesk-eriharidusе süsteemi meie maal ja parandada keskmise kvalifikatsiooniga spetsialistide ettevalmistamist õppetöö ühendamise teel ühiskondlikult kasuliku tööga, kehtestada kesk-eriõppeasutustes, kus õpivad isikud, kellel on 8-klassiline haridus, õpetamise ja õppetöö vormid:

1. Õppimine tootmistööd katkestamata:

a) mittestatsionaarne õppimine, mille korral spetsialistide ettevalmistamine toimub tootmistööd katkestamata, kusjuures nii laboratoorsete või eksamisessioonide ajal kui ka õpilaste soovil sessioonidevahelisel perioodil korraldatakse statsionaarset õppetööd;

b) õhtune õppimine, mille korral spetsialistide ettevalmistamine toimub ettevõttes, asutuses või organisatsioonis töötamise ühendamise teel statsionaarse õppetööga õhtusel või päevasel ajal, sõltuvalt õpilaste töövahetustest.

2. Õppimine tootmistöö katkestamisega:

a) päevane õppimine ühendatult mittestatsionaarse või õhtuse õppimisega ühe kuni poolteise aasta jooksul; tööstuse, transpordi, ehituse ja side mõnede erialade vanematel kursustel;

b) päevane õppimine kohustusliku menetluspraktikaga ja vastavate erialaste kogemuste omandamisega kesk-eriõppeasutustes mõnedel tervishoiu ja kehakultuuri, hariduse, majandusteaduse ning kunsti erialadel;

c) päevane õppimine kesk-eriõppeasutustes, kus valmistatakse ette spetsialiste põllumajanduse, geoloogia, teedeehituse ja teistel erialadel, mis on seotud töö hooajalise iseloomuga, kusjuures kogu õppimise perioodil teoreetiline ja praktiline õppus vaheldub töötamisega tootmises, õppe-katsemajandites, sovhoosides, kolhoosides ja ettevõtetes;

d) päevane õppimine, kusjuures kogu õppimise perioodil teoreetiline õppus ühendatakse tööga kesk-eriõppeasutustes, kus on olemas oma tsehhid, töökojad, õppe-katsemajandid, kus toodangut valmistatakse õpilaste poolt.

Nendes kesk-eriõppeasutustes, kus spetsialistide ettevalmistamine toimub täieliku keskhariduse baasil, viiakse sisse käesoleva

määrusega ettenähtud õpetamise ja õppetöö vormid, vähendades vastavalt nii õppetöö üldisi tähtaegu kui ka teoreetilise õppuse ning praktilise töö perioode.

II

6. Õpilased, kes on kesk-eriõppeasutustesse vastu võetud 1958. aastal ja varem, lõpetavad õppeasutuse kehtivate õppeplaanide järgi, milles suurendatakse õpilaste praktilist väljaõpet.

8. Kohustada rahvamajanduse nõukogusid, ministeeriume, keskasutusi ja töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid, kelle alluvuses on kesk-eriõppeasutused:

a) tugevdada 1959.—1962. aastal kesk-eriõppeasutuste õppemateriaalset baasi, luues nendes tingimused, et õpilased saaksid peale üldhariduslike teadmiste keskkooli ulatuses omandamise ka teoreetilise ja praktilise ettevalmistuse erialal, tehniliste ning põllumajanduslike õppeasutuste õpilased aga — ühtlasi kvalifikatsiooni, mis annab järgu ühel tööliserialal.

On keelatud kesk-eriõppeasutuste õppe-, elu- või tootmisruume kasutada muuks otstarbeks;

b) anda kesk-eriõppeasutuste õpilastele tootmistööks tasustatavad töökohad ajal, kui nad õpivad mittestatsionaarse või õhtuse õppetöö vormis. Luua õpilastele tehnoloogilise ja diplomieelse praktika ajal tootmisalaseks väljaõppeks vajalikud tingimused;

c) kindlustada õpilastele eririietus ja -toit vastavalt normidele, mis on ette nähtud tootmises antud erialale, samuti ka elamispind. Lubada ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajatel vajaduse korral üürida eluruume, kulutades selleks mitte üle 3 rubla kuus iga õpilase kohta.

9. Anda ministeeriumidele, keskasutustele ja töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele õigus oma alluvusest tasuta üle anda kesk-eriõppeasutustele masinaid, tööpinke, seadeldisi, aparaate, seadmeid, sealhulgas ka uue tehnika näidiseid koos tehnilise dokumentatsiooni ja kataloogidega.

10. Alates 1959/60. õppeaastast lõpetada materiaalse kindlustamise eritingimustel vastuvõtt õppeasutustesse, mis kiirendatud korras valmistavad ette diplomeeritud tehnikuid.

Teha NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvale Juriidilisele Komisjonile ülesandeks ühekuulise tähtaja jooksul esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule valitsuse otsuste loetelu, mis kaotavad kehtivuse seoses käesoleva punktiga.

11. Laiendada kesk-eriõppeasutustele NSV Liidu Ministrite Nõukogu 31. märtsi 1952. a. korralduse nr. 7097 p. 3 spordihoonete (staadionid, spordiväljakud, uisuteed, basseinid, suusaning veejaamad jt.) päevasel ajal tasuta kasutamiseks andmisest koos vajaliku sisseseade ja inventariga kesk-eriõppeasutuste õpilaste kehalise kasvatuse tundide läbiviimiseks.

14. Laiendada käesoleva määruse punktis 2 ettenähtud kesk-eriõppeasutuste õpilastele mittestatsionaarse või õhtuse õppimise perioodil soodustused, mis on kehtestatud õhtuste või mittestatsionaarsete kesk-eriõppeasutuste (osakondade) vastavate kursuste õpilastele, kusjuures need soodustused antakse töökohas.

15. Kehtestada, et käesoleva määruse punktis 2 ettenähtud kesk-eriõppeasutuste õpilastele ei maksta stipendiumi menetluspraktika ajal, kui nad töötavad tasustatavatel töökohtadel, ja tootmistöötamise ajal, välja arvatud õpilaseks oleku aeg (tähtajaga mitte üle 4 kuu), millal õpilastele makstakse stipendiumi.

(СП СССР, 1959, № 16, ст. 116)

KÕRGEMATESSE ÕPPEASUTUSTESSE JA TEHNIKUMIDESSE ÕPILASTE VASTUVÕTU PARANDAMISEST NING TÖÖSTUSETTEVÕTETE, SOVHOOSIDE JA KOLHOOSIDE OSAVÕTUST ÕPPEASUTUSTE KOMPLEKTEERIMISEST NING SPETSIALISTIDE ETTEVALMISTAMISEST OMA ETTEVÕTETE JAOKS

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 30. novembri 1959. a. määrus nr. 446

(Väljavõte)

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et noorte vastuvõtmine kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse 1959. aastal toimus ebarahuldavalt, eriti kõrgemate õppeasutuste õhtuste ja kaugõppeosakondade osas.

Üliõpilaste vastuvõtmise plaan Tartu Riikliku Ülikooli pedagoogilisse kaugõppeosakonda ja Eesti Põllumajanduse Akadeemia agronoomiaosakonda jäi täitmata.

Tööstuses ja põllumajanduslikus tootmises praktilise töö staaži omavate noorte vastuvõtmine kõrgematesse ja kesk-eriõppeasutustesse toimus samuti ebarahuldavalt.

Seoses sellega, et kõrgemate ja kesk-eriõppeasutuste poolt uute õpilaskontingentide vastuvõtmise osas maaelanikkonna hulgas tehtav selgitus- ja organiseerimistöö ei ole küllaldane, suundub õppima vähe kolhoosi- ja sovhoosinoori.

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 18. septembri määrusega nr. 1099 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Pidada otstarbekaks, et rööbiti kehtiva korraga kõrgemate ja kesk-eriõppeasutuste komplekteerimisel suunavad töötavaid noori õppima kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse vahetult tööstusettevõtted, ehitused ja sovhoosid selliselt, et stipendiumi üliõpilastele ja õpilastele maksavad need organisatsioonid, kes komandeerisid nad õppima, ning et kõrgema õppeasutuse või tehnikumi lõpetanud spetsialistid lähevad tagasi tööle sellesse ettevõttesse, kust nad õppima suunati.

Anda kolhoosidele õigus suunata õppima kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse kolhoosnikuid, makstes neile stipendiumi kolhoosi arvel, eeldades, et kõrgema õppeasutuse või tehnikumi lõpetanud spetsialistid suunduvad tööle sellesse kolhoosi, kust nad õppima suunati.

2. Kehtestada, et kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse suunatakse õppima parima ettevalmistusega ja andekaid tootmise eesrindlasi, kellel on vähemalt kaheaastane praktilise töö staaž. Valikut ja õppima suunamist teostavad ettevõtete juhatajad, kolhooside juhatused ja ühiskondlikud organisatsioonid. Kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse õppima suunatavate kandidatuurid arutatakse läbi ettevõtete tootmisnõupidamistel ja tööliste koosolekutel, kolhoosijuhatuste koosolekutel, kolhoosnikute üldkoosolekutel ja ühiskondlikes organisatsioonides. Tööliste, kolhoosnikute ja teenistujate suunamine õppima kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse peab olema neile ergutusvahendiks paremate töönäitajate saavutamisel tootva töö alal.

3. Tööstusettevõtete, ehituste, sovhooside ja kolhooside poolt õppima suunatud isikud sooritavad sisseastumiseksamid vastavalt eeskirjades kehtestatud vastuvõtukorrale ning neil on õigus vastuvõtule kõrgemasse või kesk-eriõppeasutusse esmajärjekorras, väljaspool konkurssi.[1]

4. Kõigile tööstusettevõtete, ehituste ja sovhooside poolt õppima suunatud hea õppeedukusega õpilastele makstakse õppimise aja eest stipendiumi nende ettevõtete arvel. Stipendium määratakse 15 protsendi võrra kõrgem tavalisest riiklikust stipendiumist, mis makstakse kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele ja kesk-eriõppeasutuste õpilastele.

5. Soovitada kolhoosidel laiendada mainitud stipendiumide määramise korda kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse õppima suunatud kolhoosnikutele; säilitada õppima suunatud kolhoosnikutele põllumajandusliku artelli liikme õigused.

6. Kehtestada, et kõrgema õppeasutuse ja kesk-eriõppeasutuse lõpetanud noorte spetsialistide jaotamisel peavad nad töötama vähemalt kolm aastat tööstusettevõttes, ehitusel, sovhoosis ja kolhoosis, kust nad õppima suunati. Tööstusettevõtte, ehituse, sovhoosi või kolhoosi nõusolekul võib neid spetsialiste suunata tööle teistesse organisatsioonidesse.

7. Anda tööstusettevõtetele, ehitustele, sovhoosidele ja kolhoosidele õigus õppeaasta alguses suunata kõrgemates õppeasutustes ja tehnikumides tootmistööd katkestamata õppivaid isikuid õppima tootmistöö katkestamisega statsionaarsete õppeasutuste vanematele kursustele.

---

[1] Kehtetu kõrgematesse õppeasutustesse esmajärjekorras väljaspool konkurssi vastuvõtu osas.

Üliõpilastele ja õpilastele, keda viidi üle õppima statsionaarsesse osakonda, kindlustatakse stipendium kooskõlas käesoleva määruse 4. ja 5. punktiga.

8. Kohustada Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riiklikku Kõrgema ja Kesk-eriharidu se Komiteed koos Eesti NSV Haridusministeeriumi, Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu ja Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumiga organiseerima 1959/60. õppeaastal, lisaks Tallinnas ja Tartus töötavatele kursustele, kursused töötavate noorte ettevalmistamise alal sisseastumiseks kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse ka teistes linnades ning rajoonikeskustes linnade ja rajoonide täitevkomiteede ettepanekul.

Võtma kursustele vastu esmajärjekorras tööstusettevõtete, ehituste, sovhooside ja kolhooside poolt suunatud isikud, samuti isikud, kes vastavad käesoleva määruse 2. punktis ettenähtud nõuetele.

Kursuste organiseerimisel juhinduda NSV Liidu kõrgema hariduse ministri 17. detsembri 1957. a. käskkirjaga nr. 1327 ja 8. veebruari 1958. a. käskkirjaga nr. 135 kinnitatud juhendist kõrgematesse ja kesk-eriõppeasutustesse sisseastujate ettevalmistamise kursuste töö kohta.

Kohustada töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid osutama vajalikku abi ettevalmistuskursuste organiseerimisel ja komplekteerimisel ning töötavate noorte suunamisel kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse.

9. Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel, keskasutustel ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel koos Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riikliku Kõrgema ja Kesk-eriharidu se Komiteega enne ettevalmistuskursuste töö algust määrata tööstusettevõtetele, ehitustele, sovhoosidele ja kolhoosidele kindlaks töötavate noorte orienteeruvad kontingendid õppimiseks ettevalmistuskursustel selleks, et suunata nad õppima kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse.

10. Kohustada Eesti NSV Haridusministeeriumi andma ühes ja kahes vahetuses töötavates koolides õhtustel tundidel klassiruumid, õppekabinetid ja laboratooriumid ettevalmistuskursuste tööks ning valima kursuste läbiviimiseks kõrge kvalifikatsiooniga õppejõude.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riiklikul Kõrgema ja Kesk-eriharidu se Komiteel ja Eesti NSV Haridusministeeriumil tagada hoolikas kontroll kursuste töö käigu ja õppetöö kvaliteedi üle.

11. Kohustada Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riiklikku Kõrgema ja Kesk-eriharidu se Komiteed koos Eesti NSV Haridusministeeriumiga välja töötama enne kursuste õppetöö algust õppeplaanid, samuti varustama ettevalmistuskursused vastavate õppeprogrammidega.

Alustada ettevalmistuskursuste tööd 1959/60. õppeaastal hiljemalt 1. jaanuarist, järgnevatel aastatel aga 1. oktoobrist.

12. Soovitada kolhooside juhatustel eraldada vajalikud vahendid kulude tasumiseks artelliliikmete õppimise eest ettevalmistuskursustel, keda suunatakse edaspidi õppima kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse.

13. Paluda Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu ja ELKNÜ Keskkomiteed osutada aktiivset kaasabi selgitustöö teostamisel töötavate noorte seas astumiseks kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse.

14. Vabariiklike ajalehtede toimetustel ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuval Raadio ja Televisiooni Komiteel valgustada süstemaatiliselt ettevalmistuskursuste tööd töötavate noorte astumiseks kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse ning organiseerida kursuste töö eesrindlike kogemuste vahetamist.

15. Eesti NSV Rahandusministeeriumil koos Eesti NSV Haridusministeeriumi ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riikliku Kõrgema ja Kesk-erihariduse Komiteega töötada välja ja kinnitada kursuste finantsmajandusliku tegevuse korra põhimäärus.

(ENSV T 1959, nr. 59, art. 326)

NSV LIIDU KÕRGEMATESSE ÕPPEASUTUSTESSE VASTUVÕTMISE KORRA OSALISEST MUUTMISEST

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 3. juuli 1958. a. korraldus nr. 972-k

Teha teatavaks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1958. a. 28. mai määrusega nr. 581 «NSV Liidu kõrgematesse õppeasutustesse vastuvõtmise korra osalisest muutmisest»:

1.—2. (Tühistatud — ENSV Ministrite Nõukogu määrus 7. aprillist 1965. a. nr. 152 — ENSV MKK 1965, nr. 13, art. 52.)

3. Määras kindlaks, et suulisi sisseastumiseksameid igas aines võtavad vastu antud kõrgema õppeasutuse direktori (rektori) poolt määratud komisjonid, millised koosnevad vähemalt 2 eksamineerijast enamkvalifitseeritud õppejõudude hulgast. Nende komisjonide koosseisu tuleb iga aasta muuta.

Kõrgemasse õppeasutusse vastuvõtmine toimub vastuvõtukomisjoni otsusega, milline moodustatakse kõrgema õppeasutuse direktori (rektori) juhtimisel ja oblastite või linnade, suuremates linnades aga ka rajoonide partei-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonide vastutavate esindajate ning antud kõrgema õppeasutuse partei-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonide juhtivate töötajate osavõtul.

4. Praktilise tööga seotud andekatele ja väärilistele isikutele antakse ettevõtete ja asutuste ühiskondlike organisatsioonide taotlusel töökoha järgi palgata puhkust 15 päeva ulatuses (arvesta-

mata kõrgemasse õppeasutusse kohale- ja tagasisõidu aega) sisseastumiseksamite sooritamiseks kõrgemasse õppeasutusse.[1]

5. Lugeda kehtetuks varem väljaantud valitsuse otsused vastavalt lisale.

6. Lugeda kehtetuks Eesti NSV RMN 1945. a. 29. detsembri määrusega nr. 1136 kinnitatud kuld- ja hõbemedalite «Väga hea õppeedukuse ja eeskujuliku käitumise eest» põhimääruse 4. punkt.

(ENSV T 1958, nr. 8, art. 139)

KESKKOOLIÕPILASTE TÖÖTASU KOHTA TOOTMISÕPETUSE PERIOODIL, ETTEVÕTETE ÕPILASTE JA TÖÖLISTE TÖÖTASU KOHTA NENDE ÜMBERKVALIFITSEERUMISE VÕI TEISE KUTSEALA ÕPPIMISE AJAL, SAMUTI KVALIFITSEERITUD TÖÖLISTE JA INSENER-TEHNILISTE TÖÖTAJATE TÖÖTASU KOHTA NENDE KESKKOOLIÕPILASTE, ETTEVÕTETE ÕPILASTE JA TÖÖLISTE ÕPETAMISE EEST

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 13. jaanuari 1960. a. määrus nr. 13

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

Teha teatavaks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 10. detsembri määrusega nr. 1369 «Keskkooliõpilaste töötasu kohta tootmisõpetuse perioodil, ettevõtete õpilaste ja tööliste töötasu kohta nende ümberkvalifitseerumise või teise kutseala õppimise ajal, samuti kvalifitseeritud tööliste ja insener-tehniliste töötajate töötasu kohta nende keskkooliõpilaste, ettevõtete õpilaste ja tööliste õpetamise eest»:

1. Kinnitas juurdelisatud:

a) põhimääruse keskkoolide IX—XI klassi õpilaste töötasu kohta nende õppuse perioodil tootmise ja kvalifitseeritud tööliste ning insener-tehniliste töötajate töötasu kohta nende õpilaste õpetamise eest;

b) põhimääruse ettevõtete õpilaste töötasu kohta nende õppuse perioodil ja tööliste töötasu kohta ümberkvalifitseerumise või teise kutseala õppimise ajal neis tööstusharudes ja üksikutes ettevõtetes (välja arvatud kivisöe- ja põlevkivikaevandused), kus töötasude korraldamine on läbi viidud.

Ülejäänud tööstusharudes, samuti ehitus-, transpordi-, sideettevõtetes ning -organisatsioonides ja riiklikes põllumajanduslikes ettevõtetes kehtestada ülalmainitud põhimäärus üheaegselt vastavate ettevõtete töötajate töötasude korraldamisega;

c) põhimääruse tööstusettevõtete ja -organisatsioonide (välja arvatud kivisöe- ja põlevkivikaevandused), ehitus-, transpordi-, sideettevõtete ning -organisatsioonide ja riiklike põllumajan-

[1] Punkt 4 on kehtetu puhkuse võimaldamise osas isikutele, kes on lubatud sisseastumiseksamitele õhtustesse ja mittestatsionaarsetesse kõrgematesse õppeasutustesse.

duslike ettevõtete kvalifitseeritud tööliste töötasu kohta ettevõtete õpilaste õpetamise ja tööliste kvalifikatsiooni tõstmise või neile teise kutseala õpetamise eest.

2. Andis ettevõtete, ehituse ja organisatsioonide juhatajaile õiguse vabastada kvalifitseeritud töölisi ja insener-tehnilisi töötajaid, kes on rakendatud vähemalt 12—15 inimese (olenevalt tootmisharust) väljaõpetamiseks, põhitööst neile keskmise töötasu säilitamisega, mis on arvestatud õppusele eelnenud kolme viimase kuu töötasu alusel.

Neil juhtudel ülalmainitud töölistele ja insener-tehnilistele töötajatele täiendavat töötasu õpetamise eest ei maksta.

3. Soovitas kolhoosidele eraldada agronoomilist ja tehnilist personali keskkoolide IX—XI klassi õpilaste tootmisõpetuseks õpilas- ja kolhoosibrigaadides, töötasu maksmisega sellele personalile kolhooside arvel, samuti määrata kindlaks õpilaste töötasumäärad tootmisõpetuse perioodil tehtud töö eest.

(ENSV T 1960, nr. 5, art. 25)

Kinnitatud
NSVL Ministrite Nõukogu 10. detsembri 1959. a. määrusega nr. 1369

PÕHIMÄÄRUS KESKKOOLIDE IX—XI KLASSI ÕPILASTE TÖÖTASU KOHTA NENDE ÕPPUSE PERIOODIL TOOTMISES JA KVALIFITSEERITUD TÖÖLISTE JA INSENER-TEHNILISTE TÖÖTAJATE TÖÖTASU KOHTA NENDE ÕPILASTE ÕPETAMISE EEST

Keskkoolide IX—XI klassi õpilaste tootmisõpetust teostatakse kehtivas korras kinnitatud programmide järgi.

Keskkoolide IX—XI klassi õpilaste töö tasustamine nende õppuse perioodil tootmises toimub tükitöö puhul kehtivate normide ja hinnete alusel tegelikult valmistatud kõlbliku toodangu eest, ajatöö puhul (iseseisvalt tehtud töö eest või koosseisuliste töötajate asendamise korral) — vastavalt antud tööde kohta kehtestatud tariifijärgule, võttes arvesse tegelikult töötatud aega.

Põhitootmisest vabastamata kvalifitseeritud tööliste ja insener-tehniliste töötajate töö tasustamine keskkoolide IX—XI klassi õpilaste õpetamise eest toimub järgmiste töötasumäärade järgi:

	Ühe õpilase	Kahe õpilase	Kolme õpilase	Nelja ja enam õpilase
	üheaegse õpetamise korral			
Töötasu rublades iga õpetatava eest (kuus)	kuni 7	kuni 5	kuni 4	kuni 3,5

Kui õpetus toimub õpilastele lühendatud tööpäevaga ja mitte kuu kõigil päevadel, siis makstakse kvalifitseeritud töölistele ja insener-tehnilistele töötajatele töötasu õpilaste õpetamise eest tootmises lähtudes ülaltoodud summadest proportsionaalselt õpetuseks kulutatud tundide ja päevade arvule kuus.

Kvalifitseeritud tööliste ja insener-tehniliste töötajate töötasu keskkoolide IX—XI klassi õpilaste õpetamise eest tootmises makstakse välja 2 tähtajal: 50% saadaolevast summast pärast õppuse esimese poolaja lõppu, ülejäänud 50% — pärast programmis määratud katsete sooritamist õpilaste poolt.

Juhul kui õpilaste õppus tootmises katkeb mitte kvalifitseeritud töölise või insener-tehnilise töötaja süü läbi, tasutakse nende töö eest proportsionaalselt õppuseks kulutatud ajale.

Insener-tehnilistele töötajatele, kes on rakendatud teoreetiliste õppuste läbiviimiseks keskkoolide IX—XI klassi õpilastele nende õppuse perioodil tootmises, makstakse töötasu määrade järgi, mis on kehtestatud NSVL Ministrite Nõukogu määrusega 27. oktoobrist 1951. a. nr. 4115.

Vahendid kvalifitseeritud tööliste ja insener-tehniliste töötajate töö tasustamiseks keskkoolide IX—XI klassi õpilaste õpetamise eest ettevõtetes, ehitustel, asutustes ja organisatsioonides nähakse ette keskkoolide eelarvetes.

Keskkoolide IX—XI klassi õpilasi, kes võtavad tootmisõpetuse programmi läbi tootmises, ei arvata ettevõtte, asutuse ja organisatsiooni koosseisu.

(ENSV T 1960, nr. 5, art. 25)

Kinnitatud
NSVL Ministrite Nõukogu 10. detsembri 1959. a. määrusega nr. 1369 [1]

PÕHIMÄÄRUS ETTEVÕTETE ÕPILASTE TÖÖTASU KOHTA NENDE ÕPPUSE PERIOODIL JA TÖÖLISTE TÖÖTASU KOHTA ÜMBERKVALIFITSEERUMISE VÕI TEISE KUTSEALA ÕPPIMISE AJAL NEIS TÖÖSTUSHARUDES JA ÜKSIKUTES ETTEVÕTETES (VÄLJA ARVATUD KIVISÕE- JA PÕLEVKIVIKAEVANDUSED), KUS TÖÖTASUDE KORRALDAMINE ON LÄBI VIIDUD

Käesolev põhimäärus kehtestatakse eesmärgiga korraldada ettevõtete õpilaste töötasud nende õppuse perioodil ja tööliste

[1] NSVL Ministrite Nõukogu 24. augusti 1965. a. määruse nr. 638 alusel õpilaste töö tasustamine nende õppimise ajal tööliste elukutsete saamiseks keemiatööstuse ettevõtetes ja põlevkivitööstuse ettevõtete abitsehhides, kus rakendatakse 8-järgulist tariifivõrku, toimub lähtudes kolmanda järgu ajatöölise tariifimäärast, seal aga, kus rakendatakse 7-järgulist tariifivõrku — lähtudes teise järgu ajatöölise tariifimäärast.

töötasud ümberkvalifitseerumise või teise kutseala õppimise ajal vahetult tootmises.

I. Ettevõtete õpilaste töötasu nende õppuse ajal ja tööliste töötasu nende ümberkvalifitseerumise või teise kutseala õppimise ajal (välja arvatud maa-alustel töödel teist kutseala õppivad töölised).

1. Töötasu maksmine õpilastele individuaalse õpetuse korral kutsealadel, kus töölistele tasutakse töö eest tükitöö alusel, toimub järgmiselt:

õppuse 1. kuul 75% ulatuses 1. kategooria ajatöölise tariifsest töötasumäärast;

õppuse 2. kuul 60% ulatuses 1. kategooria ajatöölise tariifsest töötasumäärast;

õppuse 3. kuul 40% ulatuses 1. kategooria ajatöölise tariifsest töötasumäärast;

õppuse 4. ja kõigil järgmistel kuudel kuni programmis ettenähtud õppeaja lõpuni 20% ulatuses 1. kategooria ajatöölise tariifsest töötasumäärast.

Peale selle arvestatakse õpilastele juurde tasu nende poolt valmistatud kõlbliku toodangu eest ettevõttes kehtivate normide ja hinnete järgi.

2. Töötasu maksmine õpilastele individuaalse õpetuse korral kutsealadel, kus töölistele tasutakse ajajärgselt, toimub järgmiselt:

õppuse 1. ja 2. kuul 75% ulatuses 1. kategooria ajatöölise tariifsest töötasumäärast;

õppuse 3. ja 4. kuul 80% ulatuses 1. kategooria ajatöölise tariifsest töötasumäärast;

õppuse kõigil järgmistel kuudel kuni programmis ettenähtud õppeaja lõpuni 90% ulatuses 1. kategooria ajatöölise tariifsest töötasumäärast.

Samasuguses korras toimub õpilastele töötasu maksmine töödel, mida tasustatakse tükitöö alusel, kui tootmisõpetust teostatakse seadmetel, milledel töötavad neid õpetavad töölised.

3. Töötasu maksmine õpilastele nende õpetamise korral brigaadides toimub järgmiselt:

õppuse 1. kuul 75% ulatuses 1. kategooria ajatöölise tariifsest töötasumäärast;

õppuse 2. kuul 60% ulatuses 1. kategooria ajatöölise tariifsest töötasumäärast;

õppuse 3. kuul 40% ulatuses 1. kategooria ajatöölise tariifsest töötasumäärast.

Õppuse 4. ja kõigil järgmistel kuudel kuni programmis ettenähtud õppeaja lõpuni 20% ulatuses 1. kategooria ajatöölise tariifsest töötasumäärast.

Peale selle makstakse alates õppuse teisest kuust õpilastele lisatasu kuni 100% ulatuses 1. kategooria ajatöölise töötasumäära järgi brigaadi tükitöötasust.

Juhtudel, kui õpilased on arvatud brigaadi koosseisu, kes töötab agregaadil, millel toodangu väljalase seoses töötajate arvu suurenemisega brigaadis ei saa suureneda, toimub õpilaste töö tasustamine samas korras kui sellistel kutsealadel, kus töölistele tasutakse ajajärgselt.

4. Töötasu maksmine töölistele nende ümberkvalifitseerumise ja, lähtudes tootmise vajadustest, neile teise kutseala õppimise ajal toimub järgmiselt:

õppuse 1. kuul 100% ulatuses keskmisest töötasust, arvestatult kolme viimase kuu töötasult endisel tööl;

õppuse 2. kuul 70% ulatuses keskmisest töötasust, arvestatult kolme viimase kuu töötasult endisel tööl;

õppuse 3. kuul 40% ulatuses keskmisest töötasust, arvestatult kolme viimase kuu töötasult endisel tööl.

Peale selle arvestatakse ülalmainitud töölistele õppuse 2. kuust alates nende poolt valmistatud kõlbliku toodangu eest töötasu ettevõttes kehtivate normide ja hinnete alusel.

Juhtudel, kui ülalmainitud tööliste õpetamine toimub seadmetel, mida kasutavad neid õpetavad töölised, makstakse töötasu kogu aja eest, mis programmis on õppuseks ette nähtud, vastavalt keskmisele töötasule viimase kolme kuu jooksul töölise endisel tööl.

II. Ettevõtete õpilaste töö tasustamine maa-alustel töödel töötavate tööliste kutsealade õppimise ajal, samuti ülalmainitud töödel teist kutseala õppivate tööliste töö tasustamine õppuse ajal.

5. Ohutustehnika õppimise ja mäetöödega tutvumise aja eest tasutakse maa-alustel töödel töötavate tööliste kutsealade õppijaile ajajärgselt 50% ulatuses tariifsest töötasumäärast, mis on kehtestatud töölistele, kel on madalaim kategooria õppijate poolt omandataval kutsealal.

6. Pärast ohutustehnika õppuse lõppu ja mäetöödega tutvumist makstakse õppijaile tükitöötasu tehtud töö mahu eest ettevõttes kehtivate normide ja hinnete alusel. Kuid neil juhtudel, kui õppijad töötavad välja vähem kui 50% tariifsest töötasumäärast, mis omandataval kutsealal on kehtestatud kõige madalama kategooriaga töölisele, makstakse õppijaile õppuste kahel esimesel kuul lisatasu kuni 50% ulatuses ülaltoodud tariifsest töötasumäärast. Alates õppuste kolmandast kuust tasutakse õppijaile nende poolt tehtud töö mahu eest ettevõttes kehtivate normide ja hinnete alusel, ilma igasuguse juurdemaksuta.

Kogu õppijate poolt tehtud töö kohta peetakse eraldi arvestust ega arvata seda juurde neid õpetavate kvalifitseeritud tööliste toodangule.

7. Tootmisbrigaadides õppijaile kehtestatakse neil juhtudel, kui pole võimalik teostada individuaalselt nende poolt tehtud tööde mõõtmist, töötasu jagamiseks brigaadi liikmete vahel

õppuste kahel esimesel kuul tariifne töötasumäär 60% ulatuses tariifsest töötasumäärast, mis on ette nähtud töölistele, kel on madalaim kategooria õppijate poolt omandataval kutsealal, järgmistel kuudel aga — kuni õppuseks ettenähtud tähtaja lõpuni — 80% ulatuses samast töötasumäärast.

Brigaadi töönormide täitmise protsendi kindlaksmääramiseks rakendatakse õppuste kahel esimesel kuul õppijate jaoks töönormid 60% ulatuses kehtivatest normidest, järgmistel kuudel aga — kuni õppuseks ettenähtud tähtaja lõpuni — 80% ulatuses samadest normidest.

8. Vajaduse korral on lubatud individuaalselt õppijaile, kes omandavad kutseala, kus töölistele makstakse tasu tükitöö alusel, arvestada töötasu ajajärgselt 50% ulatuses tariifsest töötasumäärast, mis on kehtestatud madalaima kategooria kutsealadel, mida õppijad on asunud omandama.

Nimetatud tasustamine võib toimuda mitte kauem kui kahe kuu jooksul õppuse algusest arvates; seejärel viiakse õppijad üle iseseisvale tööle vastavalt erialale, töötasuga kehtivate normide ja hinnete alusel.

9. Ajajärgse töötasuga kutsealade õppijaile makstakse õppuse ajal (kuni nad ei oma iseseisvat töökohta ja on dubleerijaiks) 50% tariifsest tasumäärast, mis on kehtestatud töölistele, kel on madalaim kategooria õppijate poolt omandataval kutsealal.

Pärast õppijate üleviimist töökohtade iseseisvale teenindamisele makstakse neile kuni õppuse tähtaja lõpuni 80% tariifsest töötasumäärast, mis on kehtestatud töölistele, kel on madalaim kategooria õppijate poolt omandataval kutsealal.

10. Teist kutseala õppivaid töölisi võidakse põhitööst vabastada kogu tootmisõppuse ajaks. Sel juhul makstakse neile töötasu kehtivate normide ja hinnete alusel koos põhitööl viimase kolme kuu jooksul väljateenitud keskmise töötasu ja uuel töökohal väljatöötatud töötasu vahe juurdemaksmisega mitte rohkem kui kahe kuu jooksul.

11. Ühelgi juhul ei ole maa-alustel töödel kutseala õppivate tööliste töötasu õppuse ajal madalam 1. kategooria tariifsest töötasumäärast.

12. Õppuse kestuse piirtähtajaks töölise kutseala omandamisel on 6 kuud ja kvalifikatsiooni tõstmisel 3 kuud.

Üksikutel kutsealadel võidakse õppuste kestust pikendada üle 6 kuu ainult NSVL Ministrite Nõukogu Riikliku Kutsehariduse Komitee loal.

13. Õppuse tähtaja lõpul on iga õppija kohustatud sooritama katsed kvalifikatsioonikomisjoni ees. Pärast katse sooritamist määratakse õppinud töölisele tariifijärk vastavalt omandatud kvalifikatsioonile.

(ENSV T 1960, nr. 5, art. 25)

Kinnitatud
NSVL Ministrite Nõukogu 10. detsembri 1959. a. määrusega nr. 1369

PÕHIMÄÄRUS TÖÖSTUSETTEVÕTETE JA -ORGANISATSIOONIDE (VÄLJA ARVATUD KIVISÖE- JA PÕLEVKIVIKAEVANDUSED), EHITUS-, TRANSPORDI-, SIDEETTEVÕTETE NING -ORGANISATSIOONIDE JA RIIKLIKE PÕLLUMAJANDUSLIKE ETTEVÕTETE KVALIFITSEERITUD TÖÖLISTE TÖÖTASU KOHTA ETTEVÕTETE ÕPILASTE ÕPETAMISE JA TÖÖLISTE KVALIFIKATSIOONI TÕSTMISE VÕI NEILE TEISE KUTSEALA ÕPETAMISE EEST

Põhitöölt vabastamata kvalifitseeritud tööliste töö tasustamine ettevõtete õpilaste õpetamise ja tööliste kvalifikatsiooni tõstmise või neile teise kutseala õpetamise eest programmis ettenähtud õppuse ajal toimub järgmiste määrade järgi:

	Ühe õpilase	Kahe õpilase	Kolme õpilase	Nelja ja enama õpilase	Ühe õpilase	Kahe õpilase	Kolme õpilase	Nelja ja enama õpilase
	õpetamise eest tööliste kutsealal							
	ettevõtetes ja tsehhides harilikes töötingimustes üheaegse õppuse korral				maa-alustel töödel, töötamisel kuumades tsehhides ja kahjulikes ning rasketes töötingimustes üheaegse õppuse korral			
Töötasu rublades iga õpetatava eest (kuus)	kuni 7	kuni 5	kuni 4	kuni 3,5	kuni 10	kuni 8	kuni 6	kuni 5

	Ühe töölise	Kahe töölise	Kolme töölise	Nelja ja enama töölise	Ühe töölise	Kahe töölise	Kolme töölise	Nelja ja enama töölise
	õpetamise eest kvalifikatsiooni tõstmisel või teise kutseala õppimisel							
	ettevõtetes ja tsehhides harilikes töötingimustes üheaegse õppuse korral				maa-alustel töödel, töötamisel kuumades tsehhides ja kahjulikes ning rasketes töötingimustes üheaegse õppuse korral			
Töötasu rublades iga õpetatava eest (kuus)	kuni 4,5	kuni 3	kuni 2,5	kuni 2	kuni 7	kuni 4,5	kuni 4	kuni 3,5

Kvalifitseeritud tööliste töötasu ettevõtete õpilaste õpetamise ja tööliste kvalifikatsiooni tõstmise või neile teise kutseala õpetamise eest makstakse välja ühekordselt pärast kehtestatud programmile vastava katse sooritamist õppijate poolt.

(ENSV T, 1960, nr. 5, art. 25)

LÜHENDATUD TÖÖPÄEVA VÕI LÜHENDATUD TÖÖNÄDALA KEHTESTAMISEST ISIKUTELE, KES TOOTMISTÖÖD KATKESTAMATA EDUKALT ÕPIVAD TÖÖLIS- JA MAANOORTE KOOLIDES — ÕHTUSTES (VAHETUSEGA TÖÖTAVATES, HOOAJALISTES) JA MITTESTATSIONAARSETES ÜLDHARIDUSLIKES KESKKOOLIDES

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 21. novembri 1959. a. määrus nr. 433

(Väljavõte)

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Teha teatavaks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 5. novembri määrusega nr. 1233 «Lühendatud tööpäeva või töönädala kehtestamisest isikutele, kes tootmistööd katkestamata edukalt õpivad töölis- ja maanoorte koolides — õhtustes (vahetustega töötavates, hooajalistes) ja mittestatsionaarsetes üldhariduslikes keskkoolides»:

a) kehtestas isikutele, kes tootmistööd katkestamata edukalt õpivad töölisnoorte koolide — õhtuste (vahetustega töötavate) ja mittestatsionaarsete üldhariduslike keskkoolide — IX—XI klassides, õppeaastaks ühe tööpäeva või vastava arvu töötundide (tööpäeva lühendamisel kogu nädala jooksul) võrra lühendatud töönädala, maanoorte koolide — õhtuste (vahetustega töötavate, hooajaliste) ja mittestatsionaarsete üldhariduslike keskkoolide IX—XI klassides õppijatele aga 2 tööpäeva või vastava arvu töötundide (tööpäeva lühendamisel kogu nädala jooksul) võrra lühendatud töönädala.

Nimetatud isikutele maksta kooskõlas käesoleva punktiga tööst vabastamise aja eest töötasu 50% ulatuses nende keskmisest töötasust põhitöökohal, kuid mitte alla töötasu kehtestatud alammäära.

Nimetatud koolide IX—XI klasside õpilasi vabastada õppeaasta jooksul tööst käesolevas punktis ettenähtud korras, kuid mitte kauemaks kui 36 tööpäevaks või vastava arvu töötundide ulatuses;

b) lubas ettevõtete, ehituste, asutuste ja organisatsioonide juhatajatel anda töölis- ja maanoorte koolide — õhtuste (vahetustega töötavate, hooajaliste) ja mittestatsionaarsete üldhariduslike keskkoolide IX—XI klasside õpilastele nende soovil veel täiendavalt 1—2 tööst vaba päeva nädalas töötasu säilitamiseta;

c) andis kuni 1962/1963. õppeaasta alguseni käesoleva määruse punktides «a» ja «b» nimetatud soodustused isikutele, kes tootmistööd katkestamata edukalt õpivad töölis- ja maanoorte koolide — õhtuste (vahetustega töötavate, hooajaliste) ja mittestatsionaarsete üldhariduslike koolide V—VIII klassides;[1]

d) kehtestas, et graafikud lühendatud tööpäeva või töönädala määramiseks isikutele, kes tootmistööd katkestamata edukalt õpivad töölis- ja maanoorte koolide — õhtuste (vahetustega töötavate, hooajaliste) ja mittestatsionaarsete üldhariduslike koolide V—XI klassides, kinnitatakse ettevõtete, ehituste, asutuste ja organisatsioonide juhatajate poolt kooskõlastatult ametiühingu käitiskomiteede ja vastavate koolide direktoritega;

e) kehtestas, et isikutele, kes tootmistööd katkestamata edukalt õpivad töölis- ja maanoorte koolides — õhtustes (vahetustega töötavates, hooajalistes) ja mittestatsionaarsetes üldhariduslikes keskkoolides, antakse XI klassi lõpueksamite ajaks lisapuhkust 20 tööpäeva, töötasu säilitamisega põhitöökohal tariifimäära või kuutöötasu arvestusest lähtudes;

f) kohustas ettevõtete, ehituste, asutuste ja organisatsioonide juhatajaid looma isikutele, kes tootmistööd katkestamata edukalt õpivad töölis- ja maanoorte koolides — õhtustes (vahetustega töötavates, hooajalistes) ja mittestatsionaarsetes üldhariduslikes keskkoolides, vajalikud tingimused õppimiseks töö kõrval ning arvestama nende õppetöö edukust tööalasel edutamisel;

g) soovitas kolhoosidel kehtestada kolhoosiliikmetele, kes tootmistööd katkestamata edukalt õpivad maanoorte koolide — õhtuste (vahetustega töötavate, hooajaliste) ja mittestatsionaarsete üldhariduslike koolide V—XI klassides, lühendatud töönädal või tööpäev ja lisapuhkus XI klassi lõpueksamite ajaks, tasumisega vastavalt käesoleva määrusega kehtestatud määradele.

2. Teha ülesandeks Eesti NSV Haridusministeeriumile, Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogule, ministeeriumidele, keskasutustele, rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele koos ametiühinguorganisatsioonidega välja töötada ja ellu rakendada abinõud töölis- ja maanoorte koolides — õhtustes (vahetustega töötavates, hooajalistes) ja mittestatsionaarsetes üldhariduslikes keskkoolides tootmistööd katkestamata edukalt õppivate isikute elamistingimuste parandamiseks, pöörates erilist tähelepanu nende toitlustamise paremale korraldamisele koolide sööklates ja einelaudades ning nende kindlustamisele sanatooriumi-, puhkekodu-, turismilaagri- ja profülaktooriumituusikutega.

(ENSV T 1959, nr. 57, art. 309)

---

[1] Alapunkti «c» kehtivust on pikendatud kuni 1967/68. õppeaasta alguseni — vt. ENSV Ministrite Nõukogu 10. novembri 1965. a. määrust nr. 494.

SOODUSTUSTE ANDMISE KOHTA ISIKUTELE, KES TOOTMISTÖÖD KATKESTAMATA ÕPIVAD TÖÖLIS- JA MAANOORTE KOOLIDES — ÕHTUSTES (VAHETUSTEGA TÖÖTAVATES, HOOAJALISTES) JA MITTESTATSIONAARSETES ÜLDHARIDUSLIKES KESKKOOLIDES

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 8. augusti 1962. a. määrus nr. 374

(Väljavõte)

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 27. juuli 1962. a. määrusele nr. 773 «Soodustuste andmise kohta isikutele, kes tootmistööd katkestamata õpivad töölis- ja maanoorte koolides — õhtustes (vahetustega töötavates, hooajalistes) ja mittestatsionaarsetes üldhariduslikes keskkoolides» Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kehtestada, et isikutele, kes tootmistööd katkestamata õpivad töölis- ja maanoorte koolide — õhtuste (vahetustega töötavate, hooajaliste) ja mittestatsionaarsete üldhariduslike keskkoolide kaheksandas klassis, antakse lõpueksamite tegemiseks täiendavat puhkust 8 tööpäeva ulatuses töötasu säilitamisega põhitöökoha järgi tariifimäära või palga alusel.

(ENSV MKK 1962, nr. 40, art. 146)

TÄIENDAVAST PUHKUSEST ISIKUTELE, KEDA ON LUBATUD EKSTERNINA KAHEKSAKLASSILISE KOOLI EKSAMITELE

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 14. jaanuari 1963. a. määrus nr. 11

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 28. detsembri 1962. a. määrusele nr. 1302 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

Seoses üleminekuga üldisele kaheksaklassilisele koolikohustusele anda eksternidena kaheksaklassilise kooli eksamitele lubatud isikutele 15 tööpäeva täiendavat puhkust koos palga säilitamisega.

Tühistada Eesti NSV Ministrite Nõukogu 17. juuli 1956. a. korraldus nr. 813-k (ENSV Teataja 1956, nr. 13, art. 139) nimetatud puhkuse andmise osas isikutele, keda on lubatud eksternidena seitsmeklassilise kooli eksamitele.

(ENSV MKK 1963, nr. 2, art. 6)

KÕRGEMA ÕPPEASUTUSE VÕI TEHNIKUMI LÕPETANUD JA TÖÖLE SUUNATUD SPETSIALISTIDE PUHKUSEST

NSV Liidu Töö RK 21. juuli 1933. a. seletus

(Väljavõte)

Kõigile spetsialistidele, kes on suunatud tööle pärast kõrgema õppeasutuse või tehnikumi lõpetamist, antakse enne töö algust kuuajaline puhkus (olenemata sellest, mil neil oli viimane õppevaheaeg).

Puhkuse aja eest makstakse stipendiaatidele toetust ühe kuu stipendiumi suuruses.

See toetus makstakse välja kõrgema õppeasutuse või tehnikumi poolt selle ettevõtte või asutuse arvel, kuhu spetsialist tööle suunati. Palka puhkusaja eest ei maksta (ei stipendiaatidele ega teistele).

SOODUSTUSTEST ÕHTUSTE JA MITTESTATSIONAARSETE KÕRGEMATE ÕPPEASUTUSTE ÜLIÕPILASTE JA KESK-ERIÕPPEASUTUSTE ÕPILASTELE

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 2. juuli 1959. a. määrus nr. 720

Kooskõlas seadusega «Kooli ja elu sidemete tugevdamisest ning haridussüsteemi edasiarendamisest NSV Liidus» NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kehtestada alates 1959/1960. õppeaastast edukalt õppivatele õhtuste ja mittestatsionaarsete kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele ning õhtuste ja mittestatsionaarsete kesk-eriõppeasutuste (fakulteetide, osakondade) õpilastele lisapuhkused töötasu säilitamisega:

a) laboratoorsete tööde teostamise, arvestuste ja eksamite sooritamise ajaks esimesel ja teisel kursusel õppijatele õhtustes kõrgemates õppeasutustes 20 kalendripäeva, õhtustes kesk-eriõppeasutustes 10 kalendripäeva ning mittestatsionaarsetes kõrgemates ja kesk-eriõppeasutustes — 30 kalendripäeva igal aastal;

b) laboratoorsete tööde teostamise, arvestuste ja eksamite sooritamise ajaks kolmanda ja järgnevate kursuste õppijaile õhtustes kõrgemates õppeasutustes — 30 kalendripäeva, õhtustes kesk-eriõppeasutustes — 20 kalendripäeva ning mittestatsionaarsetes kõrgemates ja kesk-eriõppeasutustes — 40 kalendripäeva igal aastal;

c) riigieksamite sooritamise ajaks õhtustes ja mittestatsionaarsetes kõrgemates ja kesk-eriõppeasutustes — 30 kalendripäeva;

d) diplomiprojekti (-töö) ettevalmistamise ja kaitsmise ajaks õhtuste ja mittestatsionaarsete kõrgemate õppeasutuste üliõpilas-

tele — 4 kuud ning õhtuste ja mittestatsionaarsete kesk-eriõppeasutuste õpilastele — 2 kuud.

2. Kehtestada, et vastavalt käesoleva määruse 1. punktile puhkuse ajaks säilitatava töötasu suurus määratakse kindlaks lähtudes keskmisest kuutöötasust viimase 12 kuu jooksul enne puhkust, kuid mitte üle 100 rubla kuus kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele ja 80 rubla kuus kesk-eriõppeasutuste õpilastele.

3. Kehtestada õhtuste ja mittestatsionaarsete kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele ja kesk-eriõppeasutuste õpilastele 10 õppekuu jooksul enne diplomiprojekti (-töö) teostamisele asumist või riigieksamite sooritamist igal nädalal õppuste ettevalmistamiseks üks tööst vaba päev, tasudes selle päeva eest 50% ulatuses saadavast töötasust, kuid mitte alla minimaalse.

Peale selle lubada ettevõtete ja asutuste juhatajatel anda nimetatud perioodil üliõpilastele ja õpilastele nende soovil täiendavalt 1—2 tööst vaba päeva nädalas töötasu säilitamiseta.

4. Kehtestada, et sõidukulud mittestatsionaarsete kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele ja kesk-eriõppeasutuste õpilastele sõiduks laboratoorsete tööde teostamisele ja arvestuste ning eksamite sooritamisele üks kord aastas, samuti diplomiprojektide (-tööde) ettevalmistamiseks ja kaitsmiseks ning riigieksamite sooritamiseks õppeasutuste asukohta ja tagasi tasutakse 50% ulatuses töökohajärgse ettevõtte või asutuse poolt.

5. Kehtestada, et ettevõtete ja asutuste juhatajad võivad vastavate õppeasutuste soovitusel anda viimastel kursustel õppivatele õhtuste ja mittestatsionaarsete kõrgemate õppeasutuste ja kesk-eriõppeasutuste õppijaile palgata lisapuhkust üheks kuuks tootmistööga vahetult tutvumiseks valitud erialal ning vastavate materjalide ettevalmistamiseks diplomiprojekti juurde.

Nimetatud puhkuse ajal võetakse üliõpilased ja õpilased stipendiumile üldistel alustel.

6. Lubada ettevõtete ja asutuste juhatajatel anda sisseastumiseksamitele lubatud töölistele ja teenistujatele palgata lisapuhkust õhtustesse ja mittestatsionaarsetesse kõrgematesse õppeasutustesse astujaile 15 kalendripäeva ning õhtustesse ja mittestatsionaarsetesse kesk-eriõppeasutustesse astujaile — 10 kalendripäeva, arvestamata sõiduaega õppeasutusse ja tagasi.

7. Soovitada kolhoosidele anda põllumajandusliku artelli liikmeile, kes õpivad õhtustes või mittestatsionaarses kõrgemas või kesk-eriõppeasutuses, lisapuhkust ning kehtestada selle tasustamise määrad vastavalt käesoleva määrusega kehtestatud puhkustele.

8. Teha ülesandeks NSV Liidu Ministrite Nõukogu Juriidilisele Komisjonile esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule NSV Liidu valitsuse määruste nimekiri, mis on kaotanud kehtivuse seoses käesoleva määruse väljaandmisega.

(СП СССР, 1959, № 14, ст. 90)

KUTSEKOOLI LÕPETANUD JA TÖÖLE SUUNATUD NOORTE TÖÖLISTE PUHKUSEST

Eesti NSV kutsekoolide põhimäärus. Kinnitatud ENSV Ministrite Nõukogu 19. juuni 1961. a. määrusega nr. 268

(Väljavõte)

24. Pärast kooli lõpetamist antakse õpilastele puhkus nende ettevõtete, ehituste, sovhooside ja organisatsioonide arvel, kuhu nad on tööle suunatud, tasudes selle puhkuse eest kooli lõpetanule omistatud kvalifikatsioonikategooria tariifikohase palgamäära või vastava ametipalga ulatuses.

Nimetatud puhkust antakse alla 18 aasta vanustele lõpetanutele kestusega üks kuu, kõigile teistele kooli lõpetanutele — kestusega, mis on kehtestatud ettevõtetes, ehitustel, sovhoosides ja organisatsioonides antud kutse- ja eriala töötajatele.

(ENSV MKK 1961, nr. 24, art. 92)

LOOMINGULISTE PUHKUSTE ANDMISE KORRAST

NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi 24. jaanuari 1957. a. instruktiivkiri nr. 1—10

Vt. lk. 215

VI

TÖÖ- JA PUHKEAEG

VÄLJAVÕTE EESTI NSV TERRITOORIUMIL KEHTIVAST TÖÖSEADUSTE KOODEKSIST

§ 94. Normaaltööaja kestus tootmisel kui ka tootmiseks vajalikkudel abitöödel ei või ületada kaheksat tundi.[1]

Seatud korras seitsmetunnilisele tööpäevale üleviidud tootmisettevõtetes ei tohi normaaltööaja kestus ületada seitset tundi (välja arvatud hooajalise iseloomuga tootmine ja juurdeveoteed).

Ettevõtteis ja asutustes, mis on üle viidud katkestamatule või viiepäevalisele katkestusega tootmisnädalale, kohaldatakse käesoleva koodeksi § 94—108 NSV Liidu ja Vene NFSV eriseadustes ettenähtud muudatustega.

Märkus. Töö RK kokkuleppel ÜAÜKN-iga määrab vastutavate poliitiliste, ametiühingute ja nõukogude töötajate liigid, kelle töö ei ole piiratud käesolevas paragrahvis ettenähtud ajaga.

§ 96. Paragrahvides 94 ja 95 ettenähtud tööaja kestus lühendatakse ööajal ühe tunni võrra.[2] Nendel juhtudel ajatasu juures iga öötund tasutakse: a) kaheksatunnilise tööpäeva puhul — nagu kaheksa seitsmendikku päevast tundi; b) seitsmetunnilise tööpäeva puhul — nagu seitse kuuendikku päevast tundi ja c) kuuetunnilise tööpäeva puhul — nagu kuus viiendikku päevast tundi.

Tükitöö puhul makstakse töötajale peale tükipalga veel iga öötöö-tunni eest juurde vastavalt üks seitsmendik, üks kuuendik või üks viiendik selle liigi tunni-palgamäärast, millesse töötaja on arvatud.

Vahetusega toimuvate tööde puhul (eriti katkestamatul tootmisel) on öötöö kestus võrdne päevasega. Nendel juhtudel ajatasu juures iga öötöö-tunni eest tasutakse: a) kaheksa- ja seitsmetunnilise tööpäeva puhul — nagu kaheksa seitsmendikku päevase tunni eest ja kuuetunnilise tööpäeva puhul — nagu kuus viiendikku päevase tunni eest.

Tükitöö puhul makstakse töötajale peale tükipalga:

a) iga öötöö-tunni eest kaheksa- ja seitsmetunnilise tööpäeva

---

[1] Vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu 7. mai 1960. a. seadusele on normaaltööaja kestus praegu 7 tundi.

[2] Seoses üleminekuga 7-tunnilisele tööpäevale on öötöö kestus võrdne päevasega.

puhul — üks seitsmendik tunni-palgamäärast; b) kuuetunnilise tööpäeva puhul — üks viiendik tunni-palgamäärast.

Ööajaks loetakse aeg kella kümnest õhtul kuni kella kuueni hommikul.

§ 97. Alatisel tööl tegutsevate ja kuuviisi tasutavate maja-, remont-, põllumajanduslike tööliste ja teiste niisuguste liikide tööliste tööaega võib jaotada mitmeks osaks, mistahes kestusega nii, et töövaheaegade arv ei ületaks kahte päevas ja tööaja kogukestus kuu jooksul ei ületaks kuu töötundide normaalarvu (§ 94).

§ 97[1]. Neis katkestamatult töötavates tootmistes, kus tehnilistel põhjustel ei ole võimalik kehtima panna igapäevast seitsmetunnilist tööd, lubatakse tööandja ja vastava ametiühingu vahelisel kokkuleppel ja tööorgani loal teistsuguse töökorra sisseseadmine nii, et keskmine normaaltööpäeva kestus ei ületaks seitset tundi.

§ 98. Normaaltööaja jooksul tuleb võimaldada töötajale vaheaeg puhkuseks ja söömiseks. Vaheaega ei arvata tööaja hulka.

Märkus. Katkestamist mitte lubavate tööde juures peab töölistele võimaldatama süüa tööajal, kusjuures sisekorra-eeskirjades tuleb tähendada söömiskoht. Sääraste tööde nimestiku määrab Töö RK.

§ 99. Töötaja võib kasutada vaheaega oma äranägemise järgi, kusjuures tal on õigus vaheajal lahkuda töökohalt.

Märkus. Erandeid § 99 eeskirjadest eriiseloomuga ettevõtteis võib teha ainult kokkuleppel vastava ametiühinguga ja Töö RK organite kinnitamisel.

§ 100. Vaheajad regulaarselt katkestatavatel töödel peavad leidma aset hiljemalt neli tundi pärast töö algust ja nende kestus ei või olla alla poole ega üle kahe tunni. Vaheaja kestus tähendatud piirides määratakse sisekorra-eeskirjadega.

Märkus. Eeskirjad erivaheaegade kohta imetavaile emadele sisalduvad § 134.

§ 101. Tööpäeva kui ka vaheaja algus ja lõpp määratakse sisekorra-eeskirjadega.

§ 102. Vahetusega töötamise juures peab iga töörühm töötama normaaltööaja kestel; ühe vahetuse vahetamine teisega toimub sisekorra-eeskirjades ettenähtud tundidel normaalset töökäiku kahjustamata.

§ 103. Üldreeglina töö pärast normaaltööaega (ületunnitöö) ei ole lubatud.

§ 104. Ületunnitöö on lubatud ainult järgmistel erandjuhtumitel:

a) vabariigi kaitseks ja ühiskondlike õnnetuste ning ohtude vältimiseks vajalikel töödel;

b) ühiskondlikult tarvilikel töödel vesivarustuse, valgustuse, kanalisatsiooni, transpordi ja posti-telegraafi-telefoni side alal

nende korrapärast tegevust takistavate juhuslike ja ootamatute asjaolude kõrvaldamiseks;

c) alatud töö lõpetamise vajaduse korral, kui ettenägematu või juhusliku tehnilistest tootmistingimustest sõltuva takistuse tõttu seda tööd ei saadud lõpetada normaalsel tööajal ja kui alatud töö katkestamine võib kaasa tuua materjalide või masinate rikke;

d) ajutistel töödel mehhanismide ja seadeldiste remondi ning kordaseadmise alal, kui nende korrastolek toob kaasa töö lõppemise suurele arvule töötajaile.

Märkus. Käesolevas paragrahvis ettenähtud juhtudel on ületunnitöö tegemine lubatud ainult kohaliku hinde-vaidekomisjoni otsusel, selle puudumisel aga ainult vastava ametiühingu nõusolekul ja tööinspektori loal ning erakorralistel juhtumitel — järgneva teatamisega tööinspektorile.[1]

§ 105. Ületunnitöö on igal juhul keelatud isikutel alla kaheksateistkümne aasta vanuses.

§ 106. Töötaja ületundide üldarv ei tohi ületada sada kahtekümmend tundi ühe aasta jooksul, kusjuures kahe teineteisele järgneva päeva jooksul tehtud ületundide arv ei või ületada nelja tundi.

Märkus. Üksikutes majapidamisharudes, millel on hooajaline iseloom, võib Töö RK kokkuleppel ÜAÜKN-iga suurendada ületunnitööde hulka üle § 106 määratud piiride.

§ 107. Ületunnitööde tegemine tööle hilinemise läbi kaotatud aja tasategemiseks ei ole lubatud.

§ 108. Iga ületunnitöö tuleb märkida töötaja palgaraamatusse ja erilisse ületunnitööde raamatusse, ära näidates tähendatud tööde alguse ja lõpu ning töötaja poolt saadud ületunnitöötasu.

§ 110. Neile ettevõtteis, asutustes ja majandeis töötajaile, kes ei saa töötingimuste tõttu kasutada üldist iganädalast puhkepäeva, peab võimaldatama puhkust teistel nendele sobivatel nädalapäevadel. Samu eeskirju kohaldatakse ka isikuile, kes töötavad ettevõtteis, mille tegevus on oma iseloomult katkestamatu. Neis ettevõtteis määratakse üldise puhkepäeva asemele erilised puhkepäevad töötajate igale rühmale.

Märkus. Töö RK-l on õigus kokkuleppel ÜAÜKN-iga koostada ettevõtete ja asutuste nimestikud, kus nende töö iseloomu tõttu peab töö toimuma katkestamatult ühel või teisel eelmistes paragrahvides ettenähtud puhkepäeval või pühal.

§ 114. Igale töötajale, kes on töötanud katkestamatult, ... võimaldatakse kord aastas järjekordne puhkus vähemalt kahenädalase kestusega. Alla kaheksateistkümne aasta vanustel isikutel järjekordse puhkuse kestus ei või olla alla ühte kuud.

[1] Vastavalt «Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimääruse» p. 9-le võib ületunnitööde tegemine toimuda ainult käitis- või kohaliku komitee loal.

Märkus. Töö tuleb lugeda katkestamatuks § 114 kohaselt järjekordse puhkuse õiguse andmise mõttes ka juhtudel, kui töötaja viiakse administratsiooni korraldusel ühest ettevõttest või asutusest teise. .....

§ 115. Eriti kahjulikes ja ohtlikes ettevõtteis töötavaile isikuile võimaldatakse peale § 114 ettenähtud puhkuse veel lisapuhkused vähemalt kahenädalase kestusega.

Lisapuhkuse õigust andvate tootmiste ja kutsete nimestiku koostab Töö RK.

§ 115[1]. Lisapuhkuste õigus on eriti kahjulikes ja ohtlikes ettevõtteis töötajate kõrval (§ 115) ka üksikute liikide töötajail eriti kahjulike klimaatiliste tingimustega piirkondades.[1]

§ 116. Paragrahvis 115 ettenähtud lisapuhkuste ja alaealiste järjekordsete puhkuste (§ 114) mittevõimaldamine või nende asendamine rahalise kompensatsiooniga (§ 91) on keelatud, välja arvatud Töö RK erimäärustes ettenähtud juhud.

§ 117. Puhkuste kasutamine võib toimuda kogu aasta vältel, kuid ei tohi takistada normaalset töökäiku ettevõtteis, asutustes ja majandeis.

§ 118. Puhkuste kasutamise aeg, kord ja järjekord määratakse hinde-vaidekomisjoni poolt või selle puudumisel — ettevõtte, asutuse või majandi administratsiooni ja tööliste esindajate (§ 156) vahelisel kokkuleppel.

Neis küsimustes tekkinud lahkarvamused lahendatakse töötülide lahendamise korras.[2]

§ 119. Töötajaile antavaid haigus- või sünnituspuhkusi ei arvata § 114 ja 115 ettenähtud järjekordsete ja lisapuhkuste hulka.

§ 120. Kui järjekordne puhkus jäi jooksval aastal kasutamata töötaja süüta ja töötaja ei saanud selle eest kompensatsiooni (§ 91), siis järgneval aastal tuleb puhkus pikendada kasutamata jäänud aja võrra. Rohkem kui kahe aasta puhkuste liitmine ei ole lubatud.

§ 131. Rasedate ja imetavate emade ületunni- ja öötöö on keelatud.[3]

§ 134. Rinnalapsi omavaile emadele tuleb peale üldiste vaheaegade (§ 100) määrata veel lisavaheajad lapse imetamiseks. Vaheaegade täpne aeg määratakse sisekorra-eeskirjades, kusjuures imetamisvaheajad ei või aset leida harvemini kui iga

---

[1] Eesti NSV territooriumi ei loeta kahjulike klimaatiliste tingimustega piirkonnaks.

[2] Vastavalt «Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimääruse» p. 15-le koostatakse puhkusegraafikud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni poolt kooskõlastatult käitis- või kohaliku komiteega. Neis küsimustes tekkinud lahkarvamusi lahendatakse käesoleval ajal vastavate kõrgemalseisvate administratiiv- ja ametiühinguorganite poolt.

[3] Rasedaid naistöötajaid ei lubata ületunnitöödele alates neljandast rasedusKuust.

kolme ja poole tunni tagant ja nende kestus ei või olla alla poolt tundi.

Nimetatud vaheajad arvatakse tööaja hulka.

7-TUNNILISEST TÖÖPÄEVAST

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu 7. mai 1960. a. seadus «1960. aastal kõigi tööliste ja teenistujate seitsme- või kuuetunnilisele tööpäevale ülemineku lõpuleviimise kohta»

(Väljavõte)

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu otsustab:

§ 1. Kiita heaks Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu poolt väljatöötatud ning praegu ellurakendatavad abinõud tööliste ja teenistujate üleviimiseks seitsme- või kuuetunnilisele tööpäevale ning töötasu reguleerimiseks.

§ 2. Kehtestada kõigile töölistele ja teenistujatele tööpäeva pikkuseks mitte üle seitsme tunni ja allmaatöödel tegelevatele juhtivate kutsealade töölistele mitte üle kuue tunni.

(ENSV ÜT 1960, nr. 7)

NORMEERIMATA TÖÖPÄEVAGA TÖÖTAJAIST

NSVL Töö RK 13. veebruari 1928. a. määrus nr. 106.

NSVL RKN-i 6. augusti 1927. a. määruse «Normeerimata tööpäevaga töötajaist» (protokoll nr. 223, p. 57) alusel NSVL Töö RK määrab:

1. Normeerimata tööpäeva võib asutustes, ettevõtetes ja majandites kasutada:

a) administratiiv-, juhtiva, tehnilise ja majandusliku personali kohta;

b) töötajate kohta, kelle tööd ei ole võimalik arvestada ajaga (konsultandid, instruktorid, agendid jt.);

c) töötajate kohta, kes oma tööaega võivad kasutada enese äramääramisel;

d) töötajate kohta, kelle tööaeg töö iseloomu tõttu jaguneb mitmesse, määramata pikkusega osasse.

2. Kutsete, ametite ja tööde nimekiri, kus lubatakse normeerimata tööpäeva kasutamist, töötatakse välja vastava ametiühingu ja majandusliku organi poolt ja võetakse kollektiivlepingusse.

3. Normeeritud palkadega riiklikes asutustes lubatakse normeerimata tööpäeva kohaldada töötajate kohta, kes teenivad

ametikohtadel, mis on loetletud NSVL Töö RK või liiduvabariikide Töö RK poolt vastavalt alluvusele antud nimekirjades.

4. Töölepingutes, kollektiivlepingutes või sisekorra-eeskirjades peavad olema loetletud kõik § 2 korras normeerimata tööpäevaga loetud isikute põhilised töökohustused. Juhul kui tehakse tööd, mis ei ole seotud töölepinguga, kollektiivlepingus või sisekorra-eeskirjas ettenähtud töötaja kohustustega, makstakse kokkuleppe alusel nende tööde eest kui eriülesannete täitmise eest.

5. § 1—3 näidatud töötajad vabastatakse üldistel alustel tööst iganädalastel puhkepäevadel, pühadel ja erilistel puhkepäevadel, välja arvatud erandjuhud, mis on töö- või kollektiivlepingus või sisekorra-eeskirjades ette nähtud.

Sellise erandi puudumisel tööde eest, mis tehakse ülalpool näidatud päevadel, tuleb tasuda üldistel alustel.

NORMEERIMATA TÖÖPÄEVAGA TÖÖTAJATE NÄIDISNIMEKIRI

Antud Töö Rahvakomissari poolt Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu 28. veebruari 1941. a. normeerimata tööpäevaga töötajate kohta käiva määruse (ENSV Teataja 1941, 26, 330) § 7 põhjal.

Amet	Nende hulgas	Märkus
I. Juhtiv administratiivpersonal.		
Iseseisvate asutuste juhatajad, nende asetäitjad ja abid.	Ülemad, juhatuse esimehed, direktorid, valitsejad, volinikud, nende asetäitjad ja abid.	
Iseseisvate asutuste osakondade ja allosakondade juhatajad, nende asetäitjad ja abid.	Osakondade ja allosakondade ülemad, nende asetäitjad ja abid.	
Iseseisvate osakondade juhatajad.	Büroode, sektsioonide, jaoskondade juhatajad.	Siia hulka ei kuulu kantselei koosseisu kuuluvad osad, nagu näiteks masinakirjutajate büroo, isikliku koosseisu lauad, arhiiv, ekspeditsioon jne.
Iseseisvate asutuste asjadevalitsejad, nende asetäitjad ja abid.		
Iseseisvalt töötavad volinikud (esindajad), nagu teatud asutuse esindajad teises ametkonnas või teises piirkonnas.		
Juhatuse liikmed, kes valitsevad asutusi.		

Amet	Nende hulgas	Märkus
	II. Inspektorite rühm.	
Inspektorid.	Vanemad inspektorid ja abi-inspektorid.[2]	[1] Tingimata nende suhtes, kelle töö toimub väljaspool asutist. Ülejäänud tingimisi — arvestades igal üksikul juhul töötingimusi. [2] Abid — ainult iseseisvatel töödel.
Instruktorid.[1]	Vanemad instruktorid ja abi-instruktorid.[2]	
Kontrolörid.[1]	Vanemad kontrolörid.	
Revidendid.[1]		
	III. Plaani- ja konsultatiivtöötajate rühm.	
Konsultandid, referendid.	Vanemad konsultandid.	
Ökonomistid, ökonomistid-statistikud.	Vanemad ökonomistid.	
Juriskonsuldid.		
Teaduslikud kaastöölised.	Meteoroloogid ja vaatlejad.	
Insenerid.		
Metoodikud.		
Ettekandjad.		
	IV. Kantseleitöötajate ning asjaajajate rühm.	
Iseseisvate asutuste kantseleijuhatajad.		
Iseseisvate asutuste sekretärid, vabariiklikkude asutuste osakondade sekretärid.		
	V. Raamatupidamise rühm.	
Raamatupidajad, kes juhatavad asutuse, selle eraldi osa või osakonna raamatupidamist, raamatupidajad-instruktorid, raamatupidajad-eksperdid.	Vanemad raamatupidajad samade tingimuste puhul.	Erilise ettevaatusega, sõltuvalt iseseisvusest ja töömahust.
Peakassapidajad.	Kassapidajad, kes juhatavad krediit- või kaubandusvalmistusasutuse iseseisvat kassat.	

Amet	Nende hulgas	Märkus
	VI. Statistikute rühm.	
Statistikud-instruktorid.[1]		[1] Töötamisel väljaspool asutust (näiteks loendustel, uurimistel jne.).
	VII. Majapidamist teenindav rühm.	
Majandusjuhataja. Komandandid, abikomandandid. Ehituste järelevaatajad, majavalitsejad. Kaubanduse ja transpordi agendid. Autojuhid ja kutsarid, kes vahetult teenivad teatud asutuse sõitudel või vedudel (hobu- ja autotransport), kui transport ei ole asutuse peategevuseks.[1]	Laojuhatajad, töötoajuhatajad.	[1] Tingimusel, kui ei ole võimalik organiseerida vahetuslikku valvet.
	VIII. Kultuurhariduslik rühm.	
Asutuse juhatajad (kultuurhariduslikud), nende asetäitjad ja abid. Rektorid. Prorektorid. Dekaanid. Teaduslikud kaastöölised. Redaktorid. Abiredaktorid. Bibliograafid.	Õppeüksuste juhatajad, õppeasutuste, teaduslike, muuseumiliste ja kunstiliste asutuste juhatajad, nende asetäitjad ja abid, kõrgemate kommunistlikkude õppeasutuste õppetoolide juhatajad.	
	IX. Meditsiinilis-sanitaarne rühm.	
Asutuste ja asutuste rühmade juhatajad, nende asetäitjad ja abid.	Nende hulgas peaarst-direktor.	
Evakueerijad kuurortides, sanitaararstid.	Meditsiin-sanitaararstid (üldised, kooli, toidu) ja veterinaar-sanitaararstid.	
Kohtu-meditsiinarstid.		

Amet	Nende hulgas	Märkus
X. Põllumajanduslik rühm.		
Ettevõtete ja asutuste juhatajad, nende asetäitjad ja abid.		
Põllumajanduse spetsialistid.[1]	Agronoomid, maäkorraldajad, hüdroloogid, metsateadlased, maaparandajad, kultuurtehnikud, zootehnikud.	[1] Tingimata, kui töö toimub väljaspool asutuse ruume. Ülejäänud juhtudel — tingimisi, sõltuvalt kohustuse liigist ja töö vastutavusest.
Veterinaar- ja epizoootiaarstid.		
Teaduslikku tööd tegev personal Põllutöö Rahvakomissariaadi asutustes.		
Metsaülemad ja nende abid.		
Metsnikud.		
Metsavahid.		
XI. Kohtu- ja prokuratuuritöötajate rühm.		
Kohtunikud.	Rahvakohtunikud, ringkonnakohtu ja ülemkohtu esimehed ja liikmed.	
Prokurörid ja abiprokurörid.		
Kohtutäiturid.		
Rahva-uurijad.		

(ENSV T 1941, nr. 26, art. 348)

TÖÖPÄEVA REŽIIMIST EESTI NSV MINISTEERIUMIDES, KESKASUTUSTES JA TEISTES NÕUKOGUDE ASUTUSTES

ENSV Ministrite Nõukogu 1. septembri 1953. a. määrus nr. 595.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu oma 29. augusti 1953. a. määruses nr. 2295 märkis, et ministeeriumides, keskasutustes ja teistes nõukogude asutustes rikutakse jämedalt seadusandlust tööpäeva režiimi kohta. Üksikud ministeeriumide, keskasutuste ja teiste asutuste juhatajad alustavad sageli oma tööd 2—3-tunnilise hilinemisega ja lõpetavad tööpäeva hilja öösel, vajaduseta peavad tööl kaua kinni osa töötajaid, kutsuvad neid välja tööle väljaspool tööaega. Tööaja säärase ebanormaalse organiseerimise ning kehtiva režiimi rikkumise tõttu juhatajate eneste poolt puudub ministeeriumide ja keskasutuste aparaadi töös küllaldane kontroll

ning nõrgeneb töödistsipliin töötajate seas. Ühtlasi ei jätku asutuste töötajail aega kultuuriliseks ja poliitiliseks enesearendamiseks ning tööalase kvalifikatsiooni tõstmiseks, samuti puudub võimalus osutada vajalikku tähelepanu oma perekonnale ja laste kasvatamisele. Öösel töötamine mõjub halvasti töötajate tervisele ja vähendab nende töövõimet.

Tööpäeva režiimi korraldamiseks ja töödistsipliini tugevdamiseks Eesti NSV ministeeriumides, keskasutustes ja teistes nõukogude asutustes ning juhindudes NSV Liidu Ministrite Nõukogu 29. augusti 1953. a. määrusest nr. 2295, Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Alates 2. septembrist 1953. a. määrata kindlaks Tallinnas asuvatele vabariikliku tähtsusega asutustele ja organisatsioonidele tööaja algus kell 9 hommikul ning tööaja lõpp kell 6 õhtul, lõunavaheajaga üks tund, ning kohaliku tähtsusega asutustele ja organisatsioonidele — tööaja algus kell 10 hommikul ja tööaja lõpp — kell 7 õhtul, lõunavaheajaga üks tund.[1]

2. Kohustada ministreid, keskasutuste ja teiste asutuste juhatajaid rangelt kinni pidama määratud tööpäeva korrast, keelates kategooriliselt töötajate väljakutsumist tööle väljaspool tööaega ning tööpäeva pikendamist asutustes ja organisatsioonides.

Juhtudel, kui töö väljaspool tööaega on tingitud äärmisest vajadusest, maksta normeeritud tööajaga töötajaile ületunnitööde eest lisatasu vastavalt kehtiva seadusandlusega.

Hoiatada ministreid, keskasutuste ja teiste asutuste juhatajaid vajadusest rangelt kinni pidada finantsdistsipliinist ja vältida ettenähtud töötasufondi ülekulutusi.

3. Kohustada Eesti NSV ministreid ja keskasutuste juhatajaid tegema töö sisekorra eeskirjades käesolevast määrusest tulenevad muudatused.

4. Kohustada rajoonide ja linnade täitevkomiteesid kooskõlas käesoleva määrusega korraldama tööpäeva režiimi kohaliku tähtsusega asutustes.

ELUKONDLIKE VAJADUSTE ALAL ELANIKKONDA TEENINDAVATE ETTEVÕTETE JA ASUTUSTE TÖÖREŽIIMI KORRASTAMISE KOHTA

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 28. aprilli 1964. a. määrus nr. 185

(Väljavõte)

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et elukondlike vajaduste alal linna- ja maaelanikkonda teenindavate ettevõtete ja asutuste tööajad ei ole paljudel juhtudel korrastatud, mis rasken-

[1] Linnatranspordi kasutamise paremaks reguleerimiseks on Tallinna linnas teatavatele asutustele kehtestatud teine tööaja algus. — *Toim.*

dab töötajatel nende ettevõtete ja asutuste teenuste kasutamist tööst vabal ajal ja puhkepäevadel.

Elukondlike vajaduste alal elanikkonda teenindavate ettevõtete ja asutuste töörežiimi korrastamise eesmärgil Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kohustada linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid kuu aja jooksul tundma õppima elukondlike vajaduste alal elanikkonda teenindavate ettevõtete ja asutuste töörežiimi ning kooskõlastatult vastavate ametiühinguorganisatsioonidega kindlaks määrama igas linnas ja rajoonis nende tööajad ja -päevad olenevalt kohalikest tingimustest selliselt, et töötajad saaksid kasutada nende ettevõtete ja asutuste teenuseid minimaalse ajakuluga tööst vabal ajal ja pühapäevadel.

2. Soovitada näidisena järgnevat elukondlike vajaduste alal elanikkonda teenindavate ettevõtete ja asutuste töörežiimi:

1) ühes vahetuses töötavate ettevõtete ja asutuste lahtiolekut kolm päeva nädalas kella 8-st kuni kella 16-ni ja kolm päeva nädalas kella 12-st kuni kella 20-ni. Mitme ühesuguseid elukondlikke teenuseid osutava ettevõtte ja asutuse olemasolul antud linnas või rajoonis peaks osa neid ettevõtteid ja asutusi töötama kella 8-st kuni kella 16-ni ja teised samasugused ettevõtted ja asutused kella 12-st kuni kella 20-ni;

2) poolteise või kahe vahetusega töötavate ettevõtete lahtiolekut kella 7-st või 8-st kuni kella 21-ni või 22-ni;

3) elanikkonda teenindavate ettevõtete ja asutuste töötamist puhkepäeviti, pühade-eelsetel päevadel ja laupäeviti, aga laenutuspunktidel samuti esmaspäeviti.

3. Kohustada Eesti NSV Kommunaalmajanduse ja Elanikkonna Elukondliku Teenindamise Ministeeriumi, Eesti NSV Kaubandusministeeriumi ja ETKV Liitu tagama tarvilike abinõude läbiviimist elukondlike vajaduste alal elanikkonda teenindavate ettevõtete ja asutuste töö parandamiseks, töörežiimi korrastamiseks ja kontrolli tugevdamiseks nende töö üle.

(ENSV MKK 1964, nr. 20, art. 64)

SOVHOOSIDE JA TEISTE RIIKLIKE PÕLLUMAJANDUSLIKE ETTEVÕTETE TÖÖLISTE TÖÖAJA REŽIIMI KOHTA

ENSV Ministrite Nõukogu 8. juuni 1962. a. määrus nr. 287

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 24. mai 1962. a. määrusele nr. 475 «Sovhooside ja teiste riiklike põllumajanduslike ettevõtete tööliste tööaja režiimi kohta» Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

Teha teatavaks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu:

1. Andis sovhoosidirektoritele ja teiste riiklike põllumajan-

duslike ettevõtete juhatajatele õiguse kooskõlastatult ametiühingu tööliskomiteedega pikendada tootmisvajadustest tingitud juhtudel pingeliste põllutööde ajal (külv, külvide hooldamine, söötade varumine, saagi koristamine, sügiskünd) taimekasvatuses töötavate tööliste tööpäeva, kuid mitte rohkem kui 10 tunnini;

— kohustas sovhooside direktoreid ja teiste riiklike põllumajanduslike ettevõtete juhatajaid lühendama teiste põllutööde ajal või talvel nende tööliste tööpäeva, kes pingeliste põllutööde ajal töötasid üle normaalse tööaja, kehtestades selle pikkuseks vähemalt 5 tundi (tööliste nõusolekul võib ka mitte piirduda viie tunniga) selleks, et keskmine tööpäeva pikkus aasta jooksul ei ületaks seitset tundi.

Seoses sellega seadis nimetatud töölistele sisse tööaja summaarse arvestuse kalendriaasta kohta ja andis liiduvabariikide ministrite nõukogudele õiguse kooskõlastatult vabariiklike ametiühingute nõukogudega, lähtudes tootmise piirkondlikest iseärasustest, seada sisse tööaja summaarne arvestus neile töölistele muu arvestusperioodi jooksul aastas.

Kui tootmistingimuste tõttu ei ole võimalik lühendada tööpäeva, anda töölistele ületöötatud aja eest kuni 5 lisapuhkepäeva kuus (tasustamata). Tööliste nõusolekul võib anda ka rohkem lisapuhkepäevi kuus.

Töölistele, kellede suhtes on kehtestatud tööaja summaarne arvestus, makstakse enne saadud toodangu eest tehtavat lõpparvestust töötasu järgmiselt: tükitöölistele — tehtud tööde eest kehtivate töönormide alusel, mis on kehtestatud lähtudes normaalsest tööpäeva pikkusest, ning kehtivate hinnete järgi, ajatöölistele aga — tegelikult töötatud aja eest.

2. Neil juhtudel, kui töölistele ei antud eelmisel aastal (kalendri või arvestusaastal) lühendatud tööpäevi ega lisapuhkepäevi üle normaalse aja töötatud tööaja eest, tasustatakse ületunde kehtivas seadusandluses ettenähtud korras aastaks kinnitatud töötasufondi piirides.

Seejuures makstakse ületöötatud aja eest traktoristidele-masinistidele IV kategooria ja teistele taimekasvatustöölistele III kategooria järgi, mis on neile töölistele töötasu maksmiseks ette nähtud vastavates ajatariifimäärades.

3. Tegi ülesandeks NSV Liidu Riiklikule Töö ja Töötasu Komiteele koos Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukoguga selgitada nimetatud määruse rakendamist.

(ENSV MKK 1962, nr. 29, art. 111)

SOVHOOSIDE JA TEISTE RIIKLIKE PÕLLUMAJANDUSLIKE ETTEVÕTETE TÖÖLISTE TÖÖAJA REŽIIMIST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 15. juuni 1962. a. seletus nr. 11/П 15, kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 15. juuni 1962. a. määrusega nr. 188/n-15

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Presiidium seletavad:

1. Tööaja summeeritud arvestuse korral sovhoosides ja teistes riiklikes põllumajanduslikes ettevõtetes normaalne töötundide arv, mille tööline on kohustatud välja töötama arvestataval perioodil (kalendri- või arvestusaastal), määratakse kindlaks normaalse tööpäeva tundide arvu korrutamisega tööpäevade arvuga kalendri järgi sel perioodil, arvesse võttes lühendatud tööaega puhkepäeva- ja pidupäevade eelsetel päevadel. Tööaeg, mis ületab selle tundide normi, loetakse ületöötatud ajaks. Ületöötatud aja suurus määratakse kindlaks, lahutades arvestatava perioodi töötundide normaalse arvu sel perioodil faktiliselt väljatöötatud töötundide arvust.

Päevadel, kus ilmastiku- või muude tingimuste tõttu töölised ei saa põllutöödel taimekasvatuses töötada, tuleb neile võimaldada teisi töid majandis või lisapuhkepäevi (ilma palgata) üle normaalse tööaja töötamise eest eelneval perioodil.

2. Neil juhtudel, kui aasta lõpuni töölistele ei antud lühendatud tööpäevi või lisapuhkepäevi üle normaalse tööaja töötamise eest, samuti juhul, kui alaline tööline vallandati aasta jooksul seoses Nõukogude Armeesse kutsumisega, üleviimisega teisele tööle, õppeasutusse astumisega, pensionile minekuga või teistel mõjuvatel põhjustel, makstakse palka ületöötatud aja eest kehtiva seadusandlusega ettenähtud korras: traktoristidele-masinistidele IV kategooria, teistele taimekasvatuse töölistele — nende töölist töö tasustamiseks kehtestatud vastavate ajatöö tariifsete palgamäärade III kategooria järgi.

Seejuures ületöötamise tundide eest, mis ei ületa kahte tundi, korrutatuna arvestatava perioodi tööpäevade arvuga kalendri järgi, tehakse juurdemaks 50% ulatuses, ülejäänud tundide eest 100% ulatuses näidatud tariifimääradest.

3. Hooajalistele ja ajutistele töölistele kehtestatakse samasugune tööpäeva pikkus kui alalistele töölistele. Üle kehtestatud tööaja normi töötamise eest võimaldatakse neile lisapuhkepäevi (ilma palgata) või lühendatud tööpäevi nende majandis töötamise perioodil.

(Бюллетень Государственного комитета Совета Министров СССР по вопросам труда и заработной платы 1962, № 8)

KEHALISE KASVATUSE ÕPETAJATE PUHKUSEST

VNFSV KTK ja RKN-i 1. juuli 1933. a. määrus

(Väljavõte)

Kehtestada kehakultuuritöötajatele alljärgneva kestusega puhkused:

a) koosseisulistele kehalise kasvatuse õpetajatele kõigis õppeasutustes — 48 tööpäeva;

b) koosseisulistele kehalise kasvatuse õpetajatele alalist tüüpi lasteasutustes — 36 tööpäeva;

c) ettevõtetes ja asutustes töötavatele koosseisulistele kõrgema eriharidusega kehakultuuri instruktor-metodistidele, keskharidusega kehakultuuri instruktoritele, kel on praktilist staaži vähemalt kolm aastat; instruktoritele-praktikutele kehakultuurialase staažiga mitte alla 8 aasta — 24 tööpäeva;

d) kõigile teistele kehakultuuritöötajatele (instruktoritele ja instruktorite abidele) — 12 tööpäeva.

(СУ РСФСР 1933 г., № 40, ст. 151)

ALAEALISTE PUHKUSEST JA TÖÖTINGIMUSTEST

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. augusti 1955. a. seadlus

18-aastaste noorte töötingimuste, puhkuse ja õppimise edasise parandamise eesmärgil NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

1. Kehtestada õppeperioodi jooksul 15- kuni 16-aastastele individuaalse ja brigaadiviisilise väljaõppe õpilastele ning 15- kuni 16-aastastele töölistele ja teenistujatele 4-tunniline tööpäev (13. detsembri 1956. a. seadluse redaktsioon).

2. Kehtestada alla 18 aasta vanustele töölistele ja teenistujatele puhkuse kestuseks üks kalendrikuu.

KUUETUNNILISE TÖÖPÄEVA KEHTESTAMISEST 16- KUNI 18-AASTASTELE ALAEALISTELE

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 26. mai 1956. a. seadlus

16- kuni 18-aastaste alaealiste töötingimuste edasiseks parandamiseks NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Kehtestada alates 1. juulist 1956 16- kuni 18-aastastele töölistele ja teenistujatele kuuetunniline tööpäev.

ÜLETUNNITÖÖDEKS LOA ANDMISE KORRAST

Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimäärus. Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. juuli 1958. a. seadlusega

(Väljavõte)

9. Ületunnitööde tegemine erandjuhtudel, mis on ette nähtud kehtivas seadusandluses, võib toimuda ainult käitis- või kohaliku komitee loal.

VÄLJAVÕTE ÜAÜKN-i SEKRETARIAADI 13. JUUNI 1958. a. OTSUSEST (PROTOKOLL NR. 11, p. 8)

ÜAÜKN-i sekretariaat otsustab:

2. Taotluse läbivaatamisel ületunnitööde tegemiseks peavad ametiühingu käitis- ja kohalikud komiteed kindlaks tegema nende tegeliku hädavajalikkuse, hoolikalt kontrollima nõutavate ületundide arvestust, töökohtadel tundma õppima põhjusi, mis tingivad ületundide vajaduse, ning nõudma ettevõtete ja asutuste juhatajatelt nende põhjuste kõrvaldamist kõige lühema aja jooksul.

3. Ametiühingute nõukogud, oblasti-, krai- ja vabariiklikud komiteed on kohustatud sisse seadma pideva kontrolli ületunnitööde tegemiseks antavate lubade (nõusolekute) õigsuse üle ja osutama ametiühingu käitis- ja kohalikele komiteedele abi ettevõtetes rütmilise töö saavutamiseks.

TÖÖLISNOORTE KOOLIDE ÕPILASTE VABASTAMISEST ÜLETUNNITÖÖDEST

Väljavõte NSV Liidu RKN-i 30. aprilli 1944. a. korraldusega kinnitatud «Töölisnoorte koolide põhimäärusest»

6. Töönduslike rahvakomissariaatide juhatajate ja ettevõtete direktorite ülesandeks on varustada töölisnoorte koole ruumide, sisseseadete, kütteaine ja valgustusega, luua koos rahvaharidusorganitega vajalikud tingimused selleks, et alaealised saaksid õppetööst osa võtta (õppijate vabastamine ületunnitöödest ja töödele mobiliseerimistest kogu õppeaja jooksul).

(СП СССР 1944, № 8, ст. 130)

ABINÕUDEST ÜLETUNNITÖÖDE RAKENDAMISE KORRASTAMISEKS ETTEVÕTETES JA EHITUSTEL

ÜAÜKN-i Presiidiumi 26. oktoobri 1962. a. otsus

ÜAÜKN-i Presiidium märgib, et paljud ametiühinguorganisatsioonid nõrgendasid kontrolli ületunnitööde teostamise üle, mistõttu rea administratiivsete majanduspiirkondade tööstustes ja

ehitustel, samuti transpordis kasvas viimastel aastatel tunduvalt tööliste ja teenistujate rakendamine ületunnitöödele. Nii suurenes Voroneži, Kaliningradi, Kemerovo, Murmanski, Novosibirski, Omski ja Tatari rahvamajanduse nõukogude ettevõtetes 1961. aastal üle normaaltööaja tehtud inimtundide arv 1959. aastaga võrreldes rohkem kui kahekordselt.

Üksikud majandusjuhid rikuvad ametiühinguorganisatsioonide nõusolekul tehtavate ületundide ülemmäära ühe töötaja kohta, paigutavad ületunnitöödele noorukeid, rinnaga toitvaid emasid jt. töötajaid, kellede kasutamine ületunnitöödel on seadusega keelatud. Näiteks vabrikus «Ivanovo Bolšaja Manufaktura» paigutati 1962. aastal ületunnitöödele rinnaga toitvaid emasid.

Mõnede ettevõtete ja ehituste administratsioonid, rikkudes seadust, rakendavad ületunnitöid ilma ametiühingu käitis- või ehituskomitee nõusolekuta. Tšetšeeni-Inguši rahvamajanduse nõukogu Groznõi masinaehitustehases «Krasnõi Molot» tehti 1962. a. 8 kuuga ilma käitiskomitee nõusolekuta üle normaaltööaja 10 900 inimtundi, Rjazani rahvamajanduse nõukogu arvestus-analüütiliste masinate tehases ainuüksi 1962. a. esimesel poolaastal 14 500 inimtundi. Minski tehases «Udarnik», Tatari rahvamajanduse nõukogu kompressoritehases, Tuula rahvamajanduse nõukogu tehases «Krasnõi Oktjabr», Gorki rahvamajanduse nõukogu Vorobjovi-nimelises tehases on üle 80 protsendi k. a. esimeses kvartalis teostatud ületunnitöid tehtud administratsiooni korraldusel, ilma et viimane oleks pöördunud selleks loa saamiseks ametiühinguorganisatsiooni poole.

Tihtipeale esineb fakte, kus tunduv osa tehtud ületunnitöid varjatakse. Statistilistes aruannetes neid ei näidata ning töötajatele nende eest tasu ei maksta. Moskva väikeautotehases näidati k. a. esimeses kvartalis 96 400 üle normaaltööaja tehtud inimtunnist aruandes ainult 8000 ületundi. Kurski rahvamajanduse nõukogu liikuvate agregaatide tehases aga 21 000 ületunnist ainult 7 protsenti.

Paljud ametiühingute nõukogud, ametiühingute oblasti-, kraija vabariiklikud komiteed, rahvamajanduse nõukogud, nende tootmisvalitsused jt. majandusorganid ei võta tarvitusele abinõusid tööseadusandluse rikkumiste vältimiseks, ei osuta ettevõtetele ja asutustele vajalikku abi tootmise ja töö organiseerimise parandamiseks ning ületunnitööde rakendamise korrastamiseks.

ÜAÜKN-i Presiidium otsustab:

1. Kohustada ametiühingute nõukogusid ning ametiühingute vabariiklikke, krai-, oblasti- ja käitiskomiteesid võtma tarvitusele abinõud ületunnitööde rakendamises esinevate puuduste kõrvaldamiseks.

Kontrollida 1962. a. novembris-detsembris ületunnitööde rakendamise ja väljamaksmise õigsust ettevõtetes ja ehitustel ning kontrolli tulemused läbi arutada ametiühingukomiteede ja -nõuko-

gude presiidiumeil. Nõuda ettevõtete ja ehituste juhatajatelt selles osas esinevate puuduste kõrvaldamiseks abinõude tarvituselevõtmist.

2. Kohustada ametiühingute käitis- ja ehituskomiteesid:

sisse seadma pidev kontroll ettevõtete ja ehituste administratsioonide tegevuse üle töötajate töö- ja puhkeaja kestuse seaduste täitmisel;

välja selgitama ületunde esilekutsuvad põhjused ja taotlema, et administratsioon võtaks tarvitusele abinõud nende kõrvaldamiseks; mitte lubama noorukite, rinnaga toitvate emade jt. töötajate, kelle rakendamine ületunnitöödele on seadusega keelatud, rakendamist ületunnitöödele;

anda luba ületunnitööde tegemiseks ainult rangelt seaduses ettenähtud juhtudel; administratsiooni iga sellekohane taotlus tuleb läbi vaadata käitis- või kohaliku komitee koosolekul;

tugevdama võitlust varjatud ületunnitööde tegemise vastu, taotlema ületunnitööde arvestustabelite pidamist ning ületunnitööde eest tasumist kindlaksmääratud korras.

3. Ametiühingute käitis- ja ehituskomiteed peavad koos ettevõtete ja ehituste administratsiooniga võtma tarvitusele abinõud tehasesisese planeerimise parandamiseks, põhi-, abi- ja teenindavate tsehhide vahelise töö seostamiseks, tootmise ja töö organiseerimise korrastamiseks; võitluse tugevdamiseks tööseisakute, tööluuside jt. tööajakadude vastu. Võtta regulaarselt tööliskoosolekute ja alaliste tootmisnõupidamiste päevakorda tootmise ja töö planeerimise ning organiseerimise küsimusi.

4. Kohustada ametiühingute nõukogusid, ametiühingute vabariiklikke, krai-, oblasti- ja linnakomiteesid kehtestama range kontroll käitis- ja kohalike komiteede poolt ületunnitööde tegemiseks antavate lubade andmise õigsuse üle, abistama rohkem käitis- ja kohapealseid komiteesid nende töös.

PEALE- JA MAHALAADIMISOPERATSIOONIDEST JA NENDEGA SEOTUD TÖÖDEST TRANSPORDI ALAL VÄLJASPOOL TÖÖAEGA, KAHES VÕI KOLMES VAHETUSES, SAMUTI MITTETÖÖPÄEVADEL

NSV Liidu RKN-i 28. mai 1932. aasta määrus

(Väljavõte)

1. Peale- ja mahalaadimisoperatsioone ja nendega seotud töid transpordi alal väljaspool tööaega, kahes või kolmes vahetuses, samuti ka mittetööpäevadel võib määrata raudtee-, vee- ja kohaliku transpordi laoruumide vabastamise vajadusel, samuti vagunite ja laevade laadimiseks ja tühjendamiseks lähte- ja sihtpunktides laadungite kuhjumise ja veereva koosseisu tühiseisu vältimise eesmärgil.

4. Punktis 1 näidatud tööde hulka kuuluvad laadungi väljaostmine, laadungite mahalaadimine ja väljavedu jaamade, sadamasildade ja sadamate territooriumilt laadungite juurdevedu jaamadesse, sadamasildadele ja sadamatesse laadungite laadimine vagunitesse või laevadele ja laadungidokumentide vormistamine, samuti nende operatsioonidega vahetult seotud töö vastavate asutuste ja ettevõtete ladudes.

5. Kohustuslike tööde määramise kohta tuleb raudteejaamades, sadamates ja transpordikontoris välja panna kuulutus:

a) mittetööpäevadel — 4 tundi enne mittetööpäevale eelneva vastava tööpäeva lõppu;

b) väljaspool tööaega — hiljemalt 4 tundi enne sama tööpäeva lõppu.

7. Väljaspool tööaega ja mitte tööpäeval tehtava töö tingimused määratakse kindlaks tööseadusandlusega.

(СЗ СССР, 1932, № 48, стр. 285)

VALVESOLEKUST ETTEVÕTETES JA ASUTUSTES

ÜAÜKN-i Sekretariaadi 2. aprilli 1954. a. otsus

ÜAÜKN-i Sekretariaat märgib, et ettevõtteis ja asutustes praktiseeritakse ebaõigesti tööliste ja teenistujate rakendamist valvesolekusse pärast tööpäeva lõppu ja öösel. Sageli esineb juhtumeid, kus valvesolijaile pannakse valvurite kohustused, tehakse ülesandeks pääsmete kontrollimine käitisest või asutusest sisse- ja väljaminekul, posti vastuvõtmine. Valvesolekusse rakendatakse ka alla 12-aastaste lastega emasid, rasedaid naisi.

Valvesolekusse rakendatud töölistelt võetakse sellega normaalne puhkus, nende töövõime langeb.

Liigsete valvesolekute likvideerimise eesmärgil ettevõtetes ja asutustes ÜAÜKN-i Sekretariaat otsustab:

1. Töölisi ja teenistujaid võib ettevõtetes ja asutustes rakendada valvesolekusse pärast tööpäeva lõppu, puhke- ja pidupäevadel ainult erandjuhtudel ning ainult kooskõlastatult käitis-, kohaliku komiteega. Mitte lubada tööliste kasutamist valvesolekuks sagedamini kui üks kord kuus.

2. Juhul kui töötajat kasutatakse valvesolekuks pärast tööpäeva lõppu, kantakse tööleilmumise aeg nii normeeritud kui ka normeerimata tööpäevaga töötajail valvesoleku päeval hilisemale ajale. Valvesoleku või tööpäeva kestus koos valvesolekuga ei tohi ületada tööpäeva normaalset pikkust.

Valvesolek puhke- ja pidupäevadel kompenseeritakse vaba päeva andmisega lähema 10 päeva jooksul samas ulatuses, nagu oli valvesolek.

3. Lugeda kehtetuks ÜAÜKN-i Sekretariaadi 22. mai 1935. aasta otsus «Töötajate mittetööpäevadel ja puhkepäevadel asutustes valvesoleku aja kompenseerimisest» ja otsus 11. juunist 1935 ÜAÜKN-i Sekretariaadi 22. mai 1935. aasta otsuse muutmise kohta.

VÄLJAVÕTE NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI 26. JUUNI 1940. a. SEADLUSE §-ist 2

Töö kõigis riiklikes, kooperatiivsetes ja ühiskondlikes ettevõtetes ja asutustes üle viia kuuepäevaselt seitsmepäevasele nädalale, arvates seitsmenda nädalapäeva — pühapäeva — puhkepäevaks.

IGANÄDALASTE PUHKEPÄEVADE KASUTAMISEST

VNFSV Töö RK 1. augusti 1930. a. määrus

(Väljavõte)

2. Erandjuhtudel tööde tegemiseks, mida ei saanud varem ette näha, nagu näiteks kiirremont, avariitööd, lõpetamata kiirülesande täitmine, võib töötajat kohustada töötama talle graafikus ettenähtud puhkepäeval, asendades selle teise päevaga lähema kahe nädala jooksul.

3. Tööle rakendamine §-s 2 näidatud juhtudel graafikus ettenähtud puhkepäeval võib toimuda ainult ettevõtte või asutuse juhataja, tema asetäitja või ettevõtte või asutuse põhilülide (tsehhid, valitsused, osakonnad) juhatajate kirjaliku korralduse alusel.

Korralduses tuleb näidata, millisel päeval võimaldatakse graafikus ettenähtud kasutamata jäänud puhkepäeva asendamine.

Iga niisugune korraldus tuleb eelnevalt kooskõlastada kohaliku ametiühingu organisatsiooniga. Normeerimata tööajaga töötajate suhtes niisugust kooskõlastamist ei nõuta.

5. Keelatakse graafikus ettenähtud kasutamata jäänud puhkepäevade kompenseerimine:

a) rahaga, b) vaba aja andmisega suurendatud ulatuses (kaks päeva graafikus ettenähtud ühe asemel), c) pikendatud puhkusega.

Keelatakse koguda puhkepäevi eesmärgiga kasutada neid korraga.

MITTETÖÖPÄEVAD

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 27. juuni 1940. a. määrus

(Väljavõte)

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

2. Määrata, et tööpäeva algus ja lõpp kehtestataks järgmiselt: asutustele — kohalike töörahva saadikute nõukogude otsustega ja ettevõtetele — ettevõtete direktorite otsustega.

3. Määrata, et peale pühapäevade on mittetööpäevadeks ka 1. ja 2. mai, 7. ja 8. november, 5. detsember.

Kõik ülejäänud päevad on tööpäevad nii linnades kui ka maal.

5. Anda õigus liidu- ja autonoomsete vabariikide rahvakomissaride nõukogudele kehtestada vastava vabariigi territooriumi rahvusrajoonides, olenevalt rahvuslikest ja elukondlikest tingimustest, pühapäeva asemel mõni teine puhkepäev.

(СП СССР 1940 г., № 16, ст. 385)

1. JAANUARI KUULUTAMISEST MITTETÖÖPÄEVAKS

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 23. detsembri 1947. a. seadlus

(Väljavõte)

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium määrab:

2. Lugeda 1. jaanuar — uusaasta pidupäev — mittetööpäevaks.

9. MAI KUULUTAMISE KOHTA MITTETÖÖPÄEVAKS

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 26. aprilli 1965. a. seadlus

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Kuulutada 9. mai, nõukogude rahva poolt 1941.—1945. a. Suures Isamaasõjas saavutatud võidu püha, mittetööpäevaks.

(ENSV ÜT 1965, nr. 18)

RAHVUSVAHELISE NAISTEPÄEVA 8. MÄRTSI KUULUTAMISE KOHTA NSV LIIDUS MITTETÖÖPÄEVAKS

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 8. mai 1965. a. seadlus

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Et tähistada nõukogude naiste väljapaistvaid teeneid kommunistlikus ülesehitustöös ja kodumaa kaitsmisel Suure Isamaasõja aastail, nende kangelaslikkust ja ennastsalgavust rindel ja

tagalas, samuti märkides naiste suurt panust rahvaste sõpruse ja rahuvõitluse tugevdamisse,

kuulutada NSV Liidus rahvusvaheline naistepäev 8. märts mittetööpäevaks.

(ENSV ÜT 1965, nr. 19)

PUHKEPÄEVADEST, MIS LANGEVAD PIDUPÄEVADELE — 7. või 8. NOVEMBRILE

NSV Liidu RKN-i juures asuva Majandusnõukogu 5. novembri 1940. a. määrus

Neil juhtudel, kui iganädalane puhkepäev langeb pidupäevale — 7. või 8. novembrile, teist puhkepäeva (kokkulangenu asemel) ei anta.

TÖÖPÄEVA LÜHENDAMISEST TÖÖLISTELE JA TEENISTUJATELE PUHKEPÄEVA- JA PIDUPÄEVAEELSETEL PÄEVADEL

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 8. märtsi 1956. a. seadlus

Sisse seada 10. märtsist 1956 ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töölistele ning teenistujatele puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel normaalse tööpäevaga võrreldes kahe tunni võrra lühem, s. o. kuuetunniline tööpäev.

(Ведомости Верховного Совета СССР 1956, № 5, ст. 135)

TÖÖPÄEVA LÜHENDAMISEST TÖÖLISTELE JA TEENISTUJATELE PUHKEPÄEVA- JA PIDUPÄEVAEELSETEL PÄEVADEL

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 8. märtsi 1956. a. määrus

(Väljavõte)

Vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusele 8. märtsist 1956 NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Sisse seada 10. märtsist 1956 ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töölistele ning teenistujatele puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel normaalse tööpäevaga võrreldes kahe tunni võrra lühem, s. o. kuuetunniline tööpäev.

Töölistele ja teenistujatele, kellel praegu on 7-tunniline tööpäev, määrata samuti tööpäeva pikkuseks puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel kuus tundi. Isikutele, kellel on kuuetunniline ja lühem tööpäev, mitte muuta tööpäeva pikkust puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel.

Mainitud päevadel peab töö algama tavalisel ajal ning võib toimuda ilma lõunavaheajata asutuse või organisatsiooni admi-

nistratsiooni kokkuleppel ametiühingu käitis- või kohaliku komiteega.

2. Pideva tootmisprotsessi tingimustes, samuti üksikutes tootmisharudes või tööaladel, kus tootmistingimuste tõttu pole võimalik tööpäeva lühendada puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel, anda töölistele ja teenistujatele iga nelja puhkepäeva- ja pidupäevaeelse kaheksatunnilise tööpäeva eest üks lisapuhkepäev.

Üksikutel hooajatöödel, kus lisapuhkepäeva andmine hooajal ei ole võimalik, on lubatud erandina selliste päevade summeerimine kogu hooaja eest ja lisapuhkepäevade andmine hooaegadevahelisel perioodil.

Nende tootmisharude ja tööde nimekirju, mille puhul võib rakendada käesolevas punktis mainitud kompensatsiooni, koostavad liiduvabariikide ministrite nõukogud ning üleliiduliste ja liidulis-vabariiklike ministeeriumide ministrid kokkuleppel vastavate ametiühingute keskkomiteedega.

3. Sisse seada järgmine kord palga maksmisel töölistele ja teenistujatele töö eest puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel:

a) ajatasu korral maksta palka nagu täie tööpäeva eest;

b) tükitöö korral maksta töötasu tehtud töö järgi. Seejuures on ettevõtte juhtivad töötajad kohustatud tagama tingimused tööliste viljakamaks tööks, tootmise ja töö parema organiseerimise, töökoha parema korraldamise, seisakute ja muude tööaja kadude likvideerimise teel, nii et tööliste kuupalk seoses tööaja lühendamisega puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel ei väheneks.

KORRALISE JA LISAPUHKUSE EESKIRJAD

Kinnitatud NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi poolt 30. aprillil 1930. a.

(Väljavõte)

I. Õigus puhkusele

1. Korralist puhkust antakse üks kord aastas töö eest vastava tööandja juures, arvates tööleasumise päevast, s. o. üks kord tööaasta jooksul.

Õigus järgmisele korralisele puhkusele uue tööaasta arvel tekib töötajail ... kuu möödumisel, arvates eelneva tööaasta lõppemise päevast.

Töötajaile, kes vastava töövõtja juurde asusid tööle 1929. aastal või varem, antakse puhkust § 37 järgi.

Kui töötaja tööorgani või tema juures asuva komisjoni või partei-, kommunistliku noorsooühingu või ametiühinguorganisatsiooni ettepanekul paigutati ilma töö katkestamiseta ümber ühest ettevõttest või asutusest teise, siis arvestatakse tööstaaži hulka,

mis annab õiguse puhkusele, ka tööaeg eelmise tööandja juures, kuid tingimusel, et töötaja selle aja eest ei ole saanud enda soovil kompensatsiooni kasutamata jäänud puhkuse eest. (31. jaanuari 1931. a. redaktsioonis. «NSV Liidu Töö RK Teataja», 1931, nr. 5—6.)

2. On võimalikud juhud, kus töötaja vallandatakse enne selle tööaasta lõppu, mille arvel ta on puhkust juba saanud. Neil juhtudel on tööandjal õigus lõpparve tegemisel kinni pidada töötasu väljatöötamata puhkuspäevade eest.

Töötasust pole lubatud kinni pidada, kui töötaja vallandatakse järgnevail põhjustel: a) ettevõtte või asutuse või selle üksikute osade likvideerimine, koosseisude või tööde koondamine, samuti tööde ümberkorraldamine või ajutine katkestamine; b) tegevväkke astumine; c) kehtiva korra järgi kõrgemasse õppeasutusse, tehnikumi, töölisfakulteeti, kõrgema õppeasutuse ettevalmistusosakonda või kõrgemasse õppeasutusse või töölisfakulteeti astumiseks ettevalmistuskursustele lähetamine; d) teisele tööle üleviimine tööorgani või selle juures asuva komisjoni, samuti partei-, kommunistliku noorsooühingu või ametiühinguorganisatsiooni ettepanekul; e) tööks kõlbmatuse selgumine.

Kui tööandjal oli õigus töötasust kinni pidada, kuid tegelikult ei saanud seda lõpparve tegemisel üldse või osaliselt teostada (näit. liiga väike töötasusumma lõpparves), siis edaspidist nõudmist (kohtu teel) ei teostata. (14. detsembri 1930. a. redaktsioonis. «NSV Liidu Töö RK Teataja», 1930, nr. 36.)

3. Kui töötaja vallandati enne selle tööaasta lõppu, mille arvel ta oli juba puhkuse või täieliku kompensatsiooni kätte saanud, arvutatakse uues töökohas ... -kuuline tähtaeg, mis annab õiguse puhkusele, järgnevalt:

a) kui vallandamisel peeti töötasust kinni kõigi väljatöötamata puhkuspäevade eest, siis arvutatakse ... -kuuline tähtaeg uude töökohta tööleasumise päevast;

b) kui vallandamisel tööandja, omades töötasust kinnipidamise õigust, ei ole tegelikult kinnipidamist teostanud või teostas seda osaliselt, siis algab ... -kuuline tähtaeg pärast seda, kui töötaja on uues töökohas töötanud ühe kuu iga väljatöötamata puhkuspäeva kohta, mille eest töötasu jäi kinni pidamata (18- või 24-päevase puhkuse puhul endisel töökohal aga — üks kuu iga $1^1/_2$ või 2 päeva kohta);

c) kui vallandamisel tööandjal ei olnud töötasu kinnipidamise õigust, siis algab ... -kuuline tähtaeg pärast selle tööaasta möödumist, mille eest puhkus või täielik kompensatsioon on saadud eelmisel töökohal; sel juhul arvatakse aastase tähtaja hulka ka töötaoleku aeg pärast vallandamist, samuti tööloleku aeg niisugustel töödel, mis ei anna õigust puhkusele (ajutised tööd, hooajatööd jne.) (1930. a. 14. detsembri redaktsioonis. «NSV Liidu Töö RK Teataja», 1930, nr. 36).

4. ...kuulise tööaja hulka, mis annab õiguse korralisele puhkusele, arvatakse:

a) tegelikult tööl oldud aeg;

b) aeg, millal töötaja tegelikult ei töötanud, kuid mille jooksul tööandja oli talle seaduse või kollektiivlepingu järgi kohustatud kas täielikult või osaliselt säilitama töökoha ja palga (sealhulgas ka sunnitud töölt puudumise aeg, mille eest tööandja tasus ebaõige vallandamise ja sellele järgnenud tööleennistamise puhul);

c) aeg, mil töötaja tema töökoha säilimisel tegelikult ei töötanud, kuid mille eest ta sai kindlustuskassast abiraha (haigus, vigastus, rasedus, sünnitus, karantiin, haige perekonnaliikme põetamine).

Muud aega, millal töötaja tegelikult ei töötanud, arvesse ei võeta.

5. Täielikku lisapuhkust töö puhul eriti tervistkahjustavais ja ohtlikes tingimustes Töö RK poolt või kollektiivlepinguga kindlaksmääratud kutsealade nimekirjade järgi antakse siis, kui töötaja oma tööaasta jooksul neis tingimusis tegelikult töötas vähemalt ... kuud järjest või vaheaegadega. Seejuures arvatakse eriti tervistkahjustavais ja ohtlikes tingimustes töötatud aja hulka ainult need päevad, mil töötaja neis tingimustes tegelikult töötas vähemalt poole sellest tööpäeva kestusest, mis on vastaval kutsealal kindlaks määratud.

Kui aga töötaja töötas oma tööaasta jooksul eriti tervistkahjustavais ja ohtlikes tingimustes vähemalt... kuud, antakse talle lisapuhkust proportsionaalselt töötatud ajale.

6. Puhkuse saamise või kompensatsiooni selle eest peab tööandja märkima palgaraamatusse... Samasugune märkus tuleb teha tunnistusele, mis antakse töötajale tema vallandamisel.

Kõigil neil juhtudel tuleb ära näidata aeg, mille arvel on antud puhkust või kompensatsiooni (näit.: «Puhkus ära kasutatud kuni 1. juunini 1931»).

Kui tööandjal on töötaja vallandamisel õigus väljatöötamata puhkuspäevade eest töötasu kinni pidada (§ 2), siis lisatakse töötajate dokumentidesse veel märkus: «Töötasu väljatöötamata puhkuspäevade eest täies ulatuses kinni peetud» või «Töötasu jäi kinni pidamata nii ja nii mitme puhkuspäeva eest».

Kui töötaja poolt esitatavais dokumentides puuduvad andmed puhkuse kasutamise kohta eelmisel töökohal, võib tööandja nõuda töötajalt vastavat õiendit või selle ise välja nõuda töötaja eelmisest töökohast. (1930. a. 14. detsembri redaktsioonis. «NSV Liidu Töö RK Teataja», 1930, nr. 36.)

II. Puhkuse kestus

7. Korralist puhkust antakse täisealistele töötajatele kõigil juhtudel 12 tööpäeva, lisades sinna juurde puhkusajale langevad puhkepäevad...

8. Normeerimata tööpäevaga töötajaile võib kompensatsioonina töökoormuse ja väljaspool tööaega tehtud töö eest anda lisapuhkust.

Riiklikes ettevõtteis ja asutustes ei tohi selle puhkuse kestus ületada 12 tööpäeva.

9. Alaealistele töötajatele, kes puhkusesaamise õiguse tekkimise päevaks ei ole veel saanud 18-aastaseks, samuti vabriku- ja mäetööstuskoolide ning massiliste kutsealade koolide õpilastele antakse korralist puhkust ühe kalendrikuu ulatuses (näit. 5. juunist kuni 5. juulini), kuid mitte alla 24 tööpäeva.

Kui aga neid alaealisi või kooliõpilasi lastakse kehtiva korra kohaselt töötada eriti tervistkahjustavail ja ohtlikel kutsealadel, mis on loetletud Töö RK nimekirjades [1], antakse neile korralist puhkust kokku poolteise kalendrikuu ulatuses, kuid mitte alla 36 tööpäeva.

III. Puhkuse kasutamise aeg ja kord

10. Puhkusi antakse töötajaile mistahes ajal kogu aasta kestel... kindlaksmääratud järjekorras tööandja kokkuleppel vastava ametiühinguorganiga.

Puhkuste järjekord määratakse iga aasta kohta kindlaks hiljemalt selle aasta 1. jaanuariks. (19. jaanuari 1931. a. redaktsioonis. «NSV Liidu Töö RK Teataja», 1931, nr. 4.)

Puhkust võib anda niihästi igale töötajale järgemööda kui ka üheaegselt kas kõigile või üksikutele töötajate rühmadele (näit. käitise paratamatult seismajätmisel remondi puhul).

11. Puhkust ei tule määrata eranditult iga kuu 1. või 15. kuupäevast alates, vaid neid tuleb jaotada võimalikult ühtlasemalt kogu kuu peale.

12. Puhkuste järjekorra kindlaksmääramisel võib ühele või teisele töötajale määrata puhkust ka enne, kui tal tekib õigus puhkusele (avansina).

13. Alaealistele töötajatele antakse puhkust üldreeglina suvel... See aga ei võta alaealistelt õigust puhkuse kasutamiseks ka mõnel teisel aastaajal.

14. Võib juhtuda, et töötajal tekib õigus korralisele puhkusele ja õigus lisapuhkusele erinevatel aegadel. Sellistel juhtudel antakse töötajale mõlemad puhkused korraga täies ulatuses...

[1] Nimekirja pole avaldatud.

kindlaksmääratud puhkuste järjekorras ettenähtud ajal. Seejuures arvestatakse tööaeg järgneva tööaasta arvel puhkuse saamiseks korralise ja lisapuhkuse kohta eraldi.

15. Puhkust kohakaasluse arvel antakse samaaegselt puhkusega põhitöö eest.

16. Tööandja on kohustatud puhkuste järjekorra kava esitama õigeaegselt ametiühingule... läbivaatamiseks.

Tööandja on samuti kohustatud teatama igale töötajale tema puhkuse algusest ja lõpust. Teatamine peab toimuma hiljemalt 15 päeva enne puhkuse algust, pannes selleks üles vastavad teadaanded tsehhidesse, töökodadesse ja teistesse töökohtadesse.

Töötajaile, kes saavad puhkuse individuaalkorras (näiteks puhkuse edasilükkamisel), tuleb sellest teatada kirjalikult.

Kui ühele töötajate rühmale antakse puhkust väljaspool järjekorda avarii, loodusõnnetuse jne. tõttu, siis tuleb töötajaile sellest teatada hiljemalt kaks päeva enne nende puhkuse algust.

17. Korraline või lisapuhkus tuleb üle viia teisele ajale või pikendada järgmistel juhtudel:

a) töötaja ajutise töövõimetuse korral, mis on tõestatud haiguslehega (töövõimetuslehega), (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 6. detsembri 1956. aasta määruse redaktsioon);

b) töötaja määramise korral riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmisele;

c) töötaja vahistamise korral;

d) teistel, eri määrustes ettenähtud juhtudel.

Tööandjal on õigus töötajalt nõuda dokumentide esitamist, mis tõestavad, et puhkust pole võimalik kasutada määratud ajal.

Peale selle tuleb töötaja erilise avalduse puhul puhkus üle viia ka sel juhul, kui tööandja ei teatanud töötajale tema puhkuse ajast õigeaegselt või ei maksnud talle enne puhkuse algust töötasu puhkusaja eest ette.

18. Kui põhjused, mis takistasid töötajat puhkusele minemast, tekkisid enne puhkuse algust, määratakse tööandja ja töötaja vahelisel kokkuleppel uus puhkusaeg.

Kui aga need põhjused tekkisid töötaja puhkusel viibimise ajal, pikeneb puhkuselt tagasituleku aeg automaatselt vastava arvu päevade võrra, kusjuures töötaja on kohustatud sellest tööandjale viivitamata teatama.

Nende päevade eest tasub tööandja juhul, kui ta seaduse või lepingu järgi oli kohustatud töötajale välja maksma töötasu riikliku või ühiskondliku kohustuse täitmise aja eest või vahi all viibimise aja eest.

Puhkuse pikenemisel ajutise töövõimetuse tõttu ei maksa tööandja lisapäevade eest tasu.

19. Kogu puhkuse edasilükkamine teistel, §-s 17 märkimata juhtudel on lubatud tööandja ja töötaja kokkuleppel; korralise

puhkuse (sealhulgas ka liidetud puhkuse) jagamine osadeks aga on lubatav tööandja ja töötaja kokkuleppel.

Tähendatud tingimuste puudumisel puhkuse edasilükkamine ning jaotamine ei ole lubatud.

IV. Töökoha ja töötasu säilitamine puhkuse ajal

20. Korralisel või lisapuhkusel viibiva töötaja vallandamine pole lubatav, välja arvatud järgmised juhud:

a) ettevõtte või asutuse täielik likvideerimine;

b) tööseisak kogu ettevõttes või asutuses tootmisiseloomuga põhjustel üle ühe kuu;

c) süüdimõistva kohtuotsuse jõustumine süüteos, mis on otseses seoses tööga vastavas ettevõttes või asutuses.

21. Töötajale säilitatakse korralisel või lisapuhkusel viibimise ajaks tema keskmine töötasu.

Töötasu makstakse välja üks päev enne puhkuseleminekut.

22. (Esimest lõiku ei avaldata, kuna see on kaotanud kehtivuse.)

Töötasu ümberarvutamine[1] toimub kõigil juhtudel, kus on ilmnenud ebaõigsusi töötasu arvutamises.

V. Puhkuste liitmine ja kompensatsioon puhkuse eest

23. Korralise puhkuse andmatajätmine jooksval aastal on lubatav ainult juhul, kui puhkuse andmine antud töötajale võib mõjuda ebasoodsalt ettevõtte või asutuse normaalsele töökäigule.

24. Korralise puhkuse andmatajätmine kahel aastal järgemööda on keelatud.

25. On keelatud korralise puhkuse andmatajätmine alaealistele ning lisapuhkuse andmatajätmine eriti tervistkahjustavail ja ohtlikel kutsealadel, välja arvatud töötaja vallandamise puhul.

26. Peale puhkuse otsese andmatajätmise juhtude (§ 23) loetakse puhkus tööandja süü läbi kasutamata jäänuks (kas täielikult või osaliselt) ka järgmistel juhtudel:

a) kui puhkus jäi kasutamata selle tõttu, et tööandja ei võtnud tarvitusele abinõusid puhkuste järjekorra kindlaksmääramiseks;

b) kui puhkus, mis kuulus kohustuslikult üleviimisele, uuele tähtajale üle ei viidud.

27. Juhul kui puhkus on jäänud kasutamata (kas täielikult või osaliselt) tööandja süü tõttu, tuleb töötajale välja maksta rahaline kompensatsioon kasutamata jäänud puhkuse eest või

[1] On mõeldud puhkusaja eest makstavat töötasu.

järgmisel aastal puhkust pikendada kasutamata jäänud puhkusaja võrra.

28. Töötajale, kes oma õigust puhkusele ära ei kasutanud, makstakse vallandamisel kasutamata jäänud puhkuse eest kompensatsiooni.

Seejuures töötajad, keda vallandatakse mistahes põhjusel ja kes on vastava tööandja juures töötanud vähemalt 11 kuud, mis kuuluvad arvamisele puhkuse õigust andva aja hulka, saavad täielikku kompensatsiooni ...

Kõigil teistel juhtudel saavad töötajad proportsionaalset kompensatsiooni ...

29. Täielikku kompensatsiooni makstakse keskmise töötasu ulatuses terve puhkusaja eest.

Proportsionaalset kompensatsiooni makstakse järgmiselt:

a) 12-tööpäevase puhkuse korral — keskmise päevase töötasu ulatuses iga tööl oldud kuu eest, mis kuulub arvestamisele puhkuse õigust andva tööstaaži hulka;

b) 24-tööpäevase ja kuuajalise puhkuse korral — kahe päeva keskmise töötasu ulatuses iga tööl oldud kuu eest;

c) poolteisekuulise puhkuse korral — kolme päeva keskmise töötasu suuruses ja kahekuulise puhkuse korral — nelja päeva keskmise töötasu ulatuses iga tööl oldud kuu eest.

Tööaja arvutamisel, mis annab õiguse kompensatsioonile, tuleb talitada käesolevate eeskirjade I osa järgi.

30. Puhkuse eest, mida pikendati kollektiivlepingu, kirjaliku töölepingu või palgaraamatusse tehtud märkuse põhjal, makstakse kompensatsiooni vastavalt sellele puhkusajale, mis on kindlaks määratud lepingus või palgaraamatus.

Teistel juhtudel, kus seadus ei näe ette puhkuse pikendamist, on tööandja kohustatud maksma kompensatsiooni vastavalt üldiselt kindlaksmääratud puhkusajale.

Puhkuste liitmisel võetakse pikendatud puhkused arvesse täies ulatuses.

31. Kohakaasluse korral makstakse kompensatsiooni puhkuse eest, mis on jäänud kasutamata kohakaasluse töökohal, üldistel alustel.[1]

32. Kompensatsioon puhkuse eest makstakse välja tööaasta lõpul, välja arvatud juhud, kui töötaja vallandatakse.

33. Töötaja surma korral makstakse kompensatsioon puhkuse eest välja üldistel alustel.

---

[1] Vt. täiendavalt ENSV Ministrite Nõukogu 22. jaanuari 1960. a. määrust nr. 21 «Teenistusalase kohakaasluse piiramise kohta» (ENSV MKK 1960, nr. 8, art. 36) ja ENSV Ministrite Nõukogu 21. juuni 1960. a. määrust nr. 231 ENSV Ministrite Nõukogu 1960. a. 22. jaanuari määruse nr. 21 täiendamise kohta (ENSV MKK 1960, nr. 17, art. 58).

34. Töötasu või kompensatsiooni väljamaksmisel puhkuse eest arvutatakse keskmine töötasu NSV Liidu RKN-i 1935. a. 25. juuli määruses ettenähtud korra kohaselt.

35. Tööaja arvutamisel, mis annab õiguse proportsionaalsele lisapuhkusele või vallandamise puhul õiguse kompensatsioonile puhkuse eest, jäetakse jäägid, mis moodustavad vähem kui pool kuud, arvutusest välja, jäägid, mis moodustavad vähemalt pool kuud, ümardatakse terveks kuuks.

35-a. Asutustes ja ühiskonnastatud sektorisse kuuluvais ettevõtete valitsemisaparaatides (trustide, koondiste jne. juhatustes, kuid mitte tehaste juhatustes) rakendatakse käesolevaid eeskirju järgmiste täiendustega:

a) iga kuu jooksul peab minema puhkusele 8—9% kogu töötajate koosseisust. Kõrvalekaldumised neist normidest on lubatavad ainult hooajatööde teenindamisega seoses olevais organeis.

Samaaegne puhkuse andmine kõigile asutuse või selle üksikute osade töötajaile on lubatav ainult neil juhtudel, kus seda põhjustavad tootmistingimused (näit. ettevõtte paratamatul seismajäämisel remondi tõttu);

b) puhkuse pikendamine kasutamata jäänud puhkepäevade eest on keelatud;

c) on keelatud anda palgata puhkust, välja arvatud juhud, kui puhkused on ette nähtud eriseadustega (näiteks seadused noorte spetsialistide töölepaigutamise kohta pärast kõrgema kooli või tehnikumi lõpetamist);

d) puhkuseleminekul pole lubatud lõpuleviimata töid üle anda teistele töötajatele. (19. jaanuari 1931. a. redaktsioonis «NSV Liidu Töö RK Teataja», 1931, nr. 4.)

ABINÕUDEST TÖÖDISTSIPLIINI KORRALDAMISEKS, RIIKLIKU SOTSIAALKINDLUSTUSE PRAKTIKA PARENDAMISEKS JA SEL ALAL KURITARVITUSTE VASTU VÕITLEMISEKS

NSVL RKN-i, ÜK(b)P KK ja ÜAÜKN-i 28. detsembri 1938. a. määrus

(Väljavõte)

13. Õigus järjekordse puhkuse saamiseks antakse töölistele ja teenistujaile pärast 11-kuulist katkestamata töötamist samas ettevõttes või asutuses.

TERVISTKAHJUSTAVATE TÖÖTINGIMUSTEGA TOOTMISALADE, TSEHHIDE, KUTSEALADE JA AMETIKOHTADE NIMEKIRJA KINNITAMISEST, KUS TÖÖTAMINE ANNAB ÕIGUSE LISAPUHKUSELE JA LÜHENDATUD TÖÖPÄEVALE

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Presiidiumi 24. detsembri 1960. a. määrus nr. 1353/28

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 17. juuni 1960. a. määruse nr. 611 täitmiseks NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Presiidium määravad:

1. Kinnitada ja kehtestada 1. jaanuarist 1961. a. NSV Liidu Tervishoiuministeeriumiga kooskõlastatud tervistkahjustavate töötingimustega tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekiri, kus töötamine annab õiguse lisapuhkusele ja lühendatud tööpäevale vastavalt lisale (nimekirja ei avaldata).

Lisapuhkusi töö eest tervistkahjustavate töötingimustega tootmisaladel, tsehhides, kutsealadel ja ametikohtadel perioodi eest kuni 1. jaanuarini 1961. a. võimaldada proportsionaalselt töötatud ajale vastavalt nimekirjadele ja loeteludele, milledega kuni käesoleva määruse kehtestamiseni nähti ette lisapuhkused ja lühendatud tööpäev kahjulike töötingimuste tõttu.

2. Kehtestada, et töölistele ja teenistujatele, kes töötavad käesoleva määruse 1. punkti lisas [1] loetletud tootmisaladel, tsehhides, kutsealadel ja ametikohtadel, antakse lisapuhkused ja lühendatud tööpäev olenemata sellest, millises rahvamajandusharus nad töötavad.

TERVISTKAHJUSTAVATE TÖÖTINGIMUSTEGA TOOTMISALADE, TSEHHIDE, KUTSEALADE JA AMETIKOHTADE NIMEKIRJA MUUTMISEST JA TÄIENDAMISEST, KUS TÖÖTAMINE ANNAB ÕIGUSE LISAPUHKUSELE JA LÜHENDATUD TÖÖPÄEVALE

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Presiidiumi 8. juuni 1962. a. määrus nr. 174/П-14

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Presiidium määravad:

Viia sisse NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 24. detsembri 1960. a. määrusega nr. 1353/28 kinnitatud tervistkahjustavate töötingi-

[1] Käesolevas kogumikus tähendatud lisa ei avaldata.

mustega tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirja, kus töötamine annab õiguse lisapuhkusele ja lühendatud tervistkahjustavate töötingimustega tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirja, kus töötamine annab õiguse lisapuhkusele ja lühendatud tööpäevale, muudatused ja täiendused, mis tulenevad üksikutest varemkehtinud otsustest, mida nimekirjas ei ole arvestatud.

TERVISTKAHJUSTAVATE TÖÖTINGIMUSTEGA TOOTMISALADE, TSEHHIDE, KUTSEALADE JA AMETIKOHTADE NIMEKIRJAST, KUS TÖÖTAMINE ANNAB ÕIGUSE LISAPUHKUSELE JA LÜHENDATUD TÖÖPÄEVALE

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Presiidiumi 12. juuli 1963. a. määrus nr. 198/P-17.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Presiidium määravad:

Anda uuesti välja tervistkahjustavate töötingimustega tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade loetelu, kus töötamine annab õiguse lisapuhkusele ja lühendatud tööpäevale, mis on kinnitatud NSV Liidu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 24. detsembri 1960. a. määrusega nr. 1353/28, ühes muudatuste ja täiendustega, mis on vastu võetud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 20. septembri 1961. a. määrusega nr. 386/20, 8. juuni 1962. a. määrusega nr. 174/P-14, 10. juuli 1962. a. määrusega nr. 222/P-17, 14. veebruari 1963. a. määrusega nr. 35/P-6 ja 11. märtsi 1963. a. määrusega nr. 71/P-8, samuti ka ühes täienduste ja redaktsiooniliste täpsustustega vastavalt lisale nr. 1 ja nr. 2 [1].

[1] Lisasid ei avaldata.

Kinnitatud
NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 29. detsembri 1962 a. määrusega nr. 377/30

JUHEND «TERVISTKAHJUSTAVATE TÖÖTINGIMUSTEGA TOOTMISALADE, TSEHHIDE, KUTSEALADE JA AMETIKOHTADE NIMEKIRJA, KUS TÖÖTAMINE ANNAB ÕIGUSE LISAPUHKUSELE JA LÜHENDATUD TÖÖPÄEVALE» RAKENDAMISE KOHTA

I. Üldeeskirjad

1. Lisapuhkust ja lühendatud tööpäeva antakse «Tervistkahjustavate töötingimustega tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirja» alusel, mis on kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 24. detsembri 1960. a. määrusega nr. 1353/28 kooskõlastatult NSV Liidu Tervishoiuministeeriumiga.

2. Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 17. juuni 1960. a. määruse nr. 611 punktile 2 võivad nimekirja teha muudatusi ja täiendusi NSV Liidu ministrid ja keskasutuste juhatajad, liiduvabariikide ministrite nõukogud ning rahvamajanduse nõukogu esimehed kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee, ÜAÜKN-i ning NSV Liidu Tervishoiuministeeriumiga.

3. Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 17. juuni 1960. a. määruse nr. 611 punktile 3 on NSV Liidu ministrid ja keskasutuste juhatajad, liiduvabariikide ministrite nõukogud ja rahvamajanduse nõukogude esimehed neil juhtudel, kui tervistkahjustav töö ettevõttes väheneb või kõrvaldatakse, kohustatud kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee, ÜAÜKN-i ja NSV Liidu Tervishoiuministeeriumiga vähendama lisapuhkuste kestust või seda üldse mitte andma, samuti ka kehtestama tähendatud juhtudel normaalse pikkusega tööpäeva.

4. Õigus lisapuhkusele ja lühendatud tööpäevale on nendel töölistel, insener-tehnilistel töötajatel ja teenistujatel, kelle kutsealad ja ametikohad on ette nähtud tootmisalade või tsehhide järgi tähendatud nimekirja vastavates osades, sõltumata sellest, millisesse rahvamajanduse harusse kuuluvad need tootmisalad või tsehhid.

N ä i d e

Masinaehituse, kergetööstuse ja teiste tööstusharude metallitöötlemise tsehhide ja tootmisalade töölistele antakse lisapuhkust ning lühendatud tööpäev tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirja alusel, mis on ette nähtud osas «Metallitöötlemine».

Samade ettevõtete puidutöötlemise tsehhide töölistele antakse lisapuhkust ning lühendatud tööpäev vastavalt «Tselluloosipaberi, hüdrolüüsi, metsakeemia ja puidutöötlemise tööstuse» osa alajaotusele «Puidutöötlemise tööstus», elektrijaamade töölistele aga — vastavalt osale «Elektrienergia tööstus».

Lisapuhkust ja lühendatud tööpäeva võib võimaldada ainult nendele töötajatele (rangelt kutsealade ja ametikohtade nimekirja järgi), kes töötavad vastavatel tootmisaladel ja tsehhides.

Neil juhtudel, kui nimekirjas on märgitud osad ja alajaotused, mis näevad ette töö üksikuid liike (näiteks «Sepapressi tööd», «Maalritööd», «Keevitustööd»), tuleb anda lisapuhkust ja lühendatud tööpäev sõltumata sellest, millisel tootmisalal ja millises tsehhis neid töid tehakse.

5. Töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele, kelle kutsealad või ametikohad on ette nähtud osas «Rahvamajanduse kõikide harude üldised kutsealad», antakse lisapuhkust ja lühendatud tööpäev sõltumata sellest, millisel tootmisalal või millises tsehhis nad töötavad, kui need kutsealad ja ametikohad ei ole spetsiaalselt ette nähtud nimekirja vastavates osades.

Näide

Tahke mineraal-, turba- ja vedelkütusega, samuti puudega ja gaasiga köetavate auru- ja veesoojenduskatelde kütjal, gaasimootorite masinistil ja ammoniaakkompressorite masinistil on õigus lisapuhkusele metallitöötlemise tehaste kõikidel tootmisaladel, ehitusmaterjalide tööstuse ettevõtetes, ehitus-montaažitöödel, toiduainete tööstuses, põllumajanduses ja kõikides teistes rahvamajanduse harudes.

6. Brigadiridele, vanem- ja nooremtöölistele ning abitöölistele, kelle kutsealad on ette nähtud nimekirjas, on lisapuhkus ja lühendatud tööpäev ette nähtud sama kestusega kui vastavate kutsealade töölistele.

Näide

Osas «Metallitöötlemine» alajaotuses «Valutööstus» on metallisulatajale ette nähtud lisapuhkus kestusega 12 tööpäeva. Järelikult on metallisulatajate brigadirile ja metallisulataja abitöölisele samuti ette nähtud lisapuhkus sama kestusega kui metallisulatajale, s. o. 12 tööpäeva.

II. Lisapuhkus

7. Lisapuhkus antakse koos korralise puhkusega.

Täies ulatuses antakse lisapuhkus nimekirjas ettenähtud töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ning teenistujatele, kui nad tööaasta jooksul tervistkahjustavate töötingimustega tootmisalal, tsehhis, kutsealal või ametikohal töötasid tegelikult vähemalt 11 kuud.

Tööstaaži hulka, mis tähendatud töötajatele annab õiguse lisapuhkusele, loetakse ka:

a) haiguse aeg;

b) rasedus- ja sünnituspuhkuse aeg, samuti aeg, kui naistöötaja on üle viidud kergemale tööle seoses rasedusega või lapse rinnaga toitmisega;

c) riiklike ja ühiskondlike kohustuste täitmise aeg.

8. Lisapuhkuse asendamine rahalise kompensatsiooniga on keelatud. Sellise kompensatsiooni väljamaksmine on lubatud ainult seoses töötaja vallandamisega. Kui tööline, insener-tehniline töötaja või teenistuja tööaasta jooksul töötas nimekirjas ettenähtud tootmisalal, tsehhis, kutsealal või ametikohal vähem kui 11 kuud, siis antakse talle lisapuhkust proportsionaalselt töötatud ajale. Seejuures võidakse puhkuste järjekorra kindlaksmääramisel ette näha töötajale lisapuhkuse andmine täies ulatuses enne seda, kui tal on sellele õigus, juhul kui korralist puhkust talle antakse samuti avansina.

9. Lisapuhkuse andmise ja puhkuse asemel kompensatsiooni maksmise korral proportsionaalselt töötatud ajale tööl oldud päevad, mis annavad õiguse lisapuhkusele, ei võeta lisapuhkuse arvestamisel arvesse juhul, kui nende kestus on alla poole tööpäeva; kui tööl oldud päevade kestus on pool või üle poole tööpäevast, mis annab õiguse lisapuhkusele, siis ümardatakse sellised päevad täistööpäevaks, mis annab õiguse ühe tööpäeva kestusega lisapuhkusele.

10. Neil juhtudel, kui töölised, insener-tehnilised töötajad ja teenistujad tööaasta jooksul töötasid mitmetel tööaladel, mitmetes tsehhides ja mitmetel kutsealadel ning ametikohtadel, kus töötamine annab õiguse erineva kestusega lisapuhkusele, arvutatakse tervistkahjustavates töötingimustes töötamist eraldi igal töökohal, lähtudes nimekirjas vastavatele tootmisaladele, tsehhidele, kutsealadele ja ametikohtadele ettenähtud lisapuhkuse kestusest.

Näide

Tööline töötas kaks kuud gaasipäästjana titaani tootmises loparііtkontsentraadist. Viis kuud töötas ta loparііtkontsentraadi laadijana ja neli järgmist kuud töötas ta riidehoidjana puhta eririietuse vastuvõtmisel ja väljaandmisel samal tootmisalal. Töötamise eest gaasipäästjana tuli sellele töölisele anda 3 päeva lisapuhkust (1,5 tööpäeva iga töötatud kuu eest arvestusega 18 tööpäeva aastas), töötamise eest loparііtkontsentraatide laadijana — 5 tööpäeva (üks tööpäev iga töötatud kuu eest arvestusega 12 tööpäeva aastas) ja töötamise eest riietehoidjana puhta eririietuse vastuvõtmisel ja väljaandmisel — 2 tööpäeva (0,5 tööpäeva iga töötatud kuu eest arvestusega 6 tööpäeva aastas).

Kokku tuleb sellele töölisele anda töötamise eest tervistkahjustavates töötingimustes 11 kuu jooksul lisapuhkust kestusega 10 tööpäeva.

11. Nimekirjas ettenähtud tervistkahjustavate töötingimustega tootmisaladel, tsehhides, kutsealadel ja ametikohtadel töötamise aja hulka arvestatakse ainult need päevad, mil töötaja tegelikult töötas nendes tingimustes mitte vähem kui poole tööpäevast, mis on ette nähtud antud tootmisala, tsehhi, kutseala või ametikoha töötajatele.

Juhul kui nimekirjas on märkus «kes töötab alaliselt», arvestatakse nimekirjas ettenähtud tervistkahjustavate töötingimustega tootmisaladel, tsehhides, kutsealal või ametikohal töötamise aja hulka ainult need päevad, mil töötaja tegelikult töötas nendes tingimustes terve tööpäeva, mis on kehtestatud antud tootmisala, tsehhi, kutseala või ametikoha töötajatele.

12. Töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele, kelle kutsealad ja ametikohad ei ole nimekirjas ette nähtud, kuid kes töötamise teatava perioodi jooksul töötavad nimekirjas ettenähtud tervistkahjustaval tootmisalal, tsehhis, kutsealal või ametikohal, antakse lisapuhkust samadel alustel kui töötajatele, kelle kutsealad ja ametikohad on nimekirjas ette nähtud.

13. Kõrvaliste organisatsioonide (ehitus-, ehitus-montaaži-, montaaži-seadistustööde, kontroll-mõõteriistade jt.) töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele, samuti ettevõtte abi- ja kõrvaltsehhide (remondi-, elektrienergia-, ehitus-, ehitus-remondi-, seadmete ja instrumentaaltsehhide jt.) töötajatele nende töötamise aja eest sellistel tervistkahjustavate töötingimustega tootmisaladel, tsehhides või jaoskondades, kus on nimekirja kohaselt sellel tootmisalal, tsehhis või jaoskonnas ette nähtud lisapuhkus nii põhitöötajatele kui ka remondi- ja valvepersonalile, antakse lisapuhkust korras, mis on ette nähtud käesoleva juhendi punktides 7—11.

Näide

Ehitus-montaaživalitsuse lukussepp-monteerija monteerib tööettevõtulepingu alusel metallurgiatehases sildkraanat töötavate sulatusahjude kohal. Selles jaoskonnas on vastavalt nimekirjale metallisulatajatele ja -valajatele, ahjuremondi lukusseppadele ja tõstekraana masinistidele (kraanajuhtidele) ette nähtud lisapuhkus kestusega 12 tööpäeva aastas. Antud juhul tuleb ehitus-montaaživalitsuse lukussepale-monteerijale samuti anda lisapuhkust arvestusega 12 tööpäeva aastas proportsionaalselt antud jaoskonnas töötatud ajale.

Ettevõtte remonditsehhi tööline teostab vastavalt seadmete plaanikohase profülaktilise remondi graafikule töötavas keemiatsehhis seadmete remonti, kus on kõikidele põhitöölistele, remondi- ja valvepersonalile ette nähtud lisapuhkus 12 tööpäeva aastas. Järelikult tuleb ka remonditsehhitöölistele anda lisapuhkust arvestusega 12 tööpäeva aastas proportsionaalselt töötatud ajale selles tsehhis.

Ettevõtte remonditsehhi tööline teostab automaatide remontimist metallitoodete tööstuse spetsialiseeritud tsehhis (laevapoltide, kruvide, puidukruvide ja splintide valmistamine), kus vastavalt nimekirjale on õigus lisapuhkusele 6 päeva ulatuses ainult automaatidel töötajatel, nende abidel ja tööpinkide seadistajatel. Lukusseppadele ja teistele remonditöölistele ei ole nimekirjas lisapuhkust ette nähtud. Antud juhul tähendatud remonditsehhi töölisele lisapuhkust anda ei tule.

14. Käesoleva juhendi punktis 13 tähendatud töölistel, insener-tehnilistel töötajatel ja teenistujatel ei tohi lisapuhkuse kestus ühelgi juhul olla pikem kui nimekirjas ettenähtud remondi- ja valvepersonali töötajate lisapuhkus.

15. Lisapuhkus liidetakse 12-päevasele korralisele puhkusele. Isikutele, kellel on pikendatud korraline puhkus, liidetakse lisapuhkus samuti 12-päevasele korralisele puhkusele (välja arvatud riiklikes ettevõtetes töötavad invaliidid-pimedad, kellele tervistkahjustavate töötingimuste eest ettenähtud lisapuhkus liidetakse korralisele pikendatud puhkusele). Kui korraline 12-päevane puhkus koos lisapuhkusega on lühem kui korraline pikendatud puhkus, siis antakse töötajale korraline pikendatud puhkus.

Näide

Teaduslik töötaja saab korralist pikendatud puhkust kestusega 24 tööpäeva. Ta töötab ühtlasi tervistkahjustavate töötingimustega tootmises, kus talle on ametikoha järgi ette nähtud lisapuhkust 12 tööpäeva. Antud juhul summeeritakse teadusliku töötaja lisapuhkus 12-päevase korralise puhkusega, mitte aga korralise 24-päevase pikendatud puhkusega. Järelikult on teadusliku töötaja korralise ja lisapuhkuse üldine kestus 24 tööpäeva.

Kui aga teaduslik töötaja töötab tervistkahjustavate töötingimustega tootmises, kus on ette nähtud lisapuhkus 18 tööpäeva ulatuses, siis on tema korralise puhkuse kestus koos lisapuhkusega 30 tööpäeva (12+18). Kui aga lisapuhkus on ette nähtud 24 tööpäeva, siis kogu puhkuse kestus on 36 tööpäeva (12 tööpäeva, mis antakse üldistel alustel, pluss 24 tööpäeva tervistkahjustavate töötingimuste eest).

16. Kui töötajal seoses tervistkahjustavate töötingimustega on õigus lisapuhkusele mitmesugustel alustel, siis antakse talle lisapuhkust ainult ühel alusel.

Näide

Asfaltbetoneerijale võib teekatte paigaldamise eest 2200 meetri kõrgusel merepinnast anda lisapuhkust kahel alusel: kui asfaltbetoneerijale — kestusega 6 tööpäeva, kui töölisele, kes töötab 2200 meetri kõrgusel merepinnast — kestusega 12 tööpäeva.

Tähendatud asfaltbetoneerija võib saada lisapuhkust kestusega 12 tööpäeva, mitte aga 18 tööpäeva.

III. Lühendatud tööpäev

17. Nimekirjas ettenähtud kestusega lühendatud tööpäev kehtestatakse töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele üksnes nendel päevadel, kui nad töötavad tervistkahjustavates töötingimustes mitte vähem kui pool lühendatud tööpäevast, mis on kehtestatud antud tootmisalal, tsehhis, kutsealal või ametikohal töötajatele.

Juhul kui nimekirjas on märkus «kes tegeleb alaliselt» või «kes töötab alaliselt», kehtestatakse nimekirjas ettenähtud pikkusega lühendatud tööpäev töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele üksnes nendel päevadel, kui nad töötavad tervistkahjustavates töötingimustes tegelikult kogu lühendatud tööpäeva jooksul.

18. Nendele töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele, kelle kutsealad ning ametikohad ei ole nimekirjas ette nähtud, kuid kes üksikutel tööpäevadel töötavad nimekirjas ettenähtud tervistkahjustavate töötingimustega tootmisaladel, tsehhides, kutsealadel või ametikohtadel, kehtestatakse nendel päevadel lühendatud tööpäev sellise kestusega, mis on nimekirjas ette nähtud sellel tööl alaliselt töötavatele töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele.

19. Nendel juhtudel, kui töötaja (kellel on nii lühendatud kui ka normaalse kestusega tööpäev) töötas kogu tööpäeva jooksul tegelikult mitmesugustel töödel tervistkahjustavates töötingimustes, kehtestatakse sellele töötajale lühendatud tööpäev sellise kestusega, kui on ette nähtud sellel tootmisalal, tsehhis, kutsealal või ametikohal töötajatel, kus antud töötaja töötas vähemalt poole tööpäevast. Nendel juhtudel, kui tööpäeva kestel töötaja töötas igas vastavas tervistkahjustavate töötingimustega jaoskonnas vähem kui pool tööpäevast, kuid kokkuvõttes töötas nendes jaoskondades üle poole maksimaalse kestusega lühendatud tööpäevast, ei tohi antud töötaja tööpäeva kestus ületada 6 tundi.

20. Kõrvaliste organisatsioonide (ehitus-, ehitus-montaaži-, montaaži-seadistustööde-, kontroll-mõõteriistade jt.) töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele ja ettevõtte abi- ja kõrvaltsehhide (remondi-, elektrienergia-, ehitus-, ehitus-remondiseadmete ja instrumentaaltsehhide jt.) töötajatele nendel päevadel, kui nad töötavad tervistkahjustavate töötingimustega tootmisaladel, tsehhides ja jaoskondades, kus töö ei ole katkestatud ning kus nii põhitöötajatele kui ka nende tootmisalade, tsehhide ja jaoskondade remondi- ja valvepersonalile on kehtestatud lühendatud tööpäev, kehtestatakse samuti lühendatud tööpäev korras, mis on ette nähtud käesoleva juhendi punktides 17 ja 19.

TEADUSLIKU UURIMISE, ÕPPE- JA KULTUURHARIDUSLIKE ASUTUSTE TÖÖTAJATE PUHKUSTEST

ENSV Ministrite Nõukogu 26. mai 1949. a. määrus nr. 388

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega 21. aprillist 1949 nr. 1577 «Teadusliku uurimise, õppe- ja kultuurhariduslike asutuste töötajate puhkustest» Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

Määrata kindlaks teadusliku uurimise, õppe- ja kultuurhariduslike asutuste töötajaile järgmise kestusega puhkused:

1. Teadusliku uurimise, teaduslik-muuseumi ja teaduslik-kunstiliste asutuste alal: direktoreile, nende asetäitjaile teadusliku töö alal, osakondade, jaoskondade, sektorite ja laboratooriumide juhatajaile, teaduslikele sekretäridele, teaduslikele töötajaile, restaureerijaile ja laborantidele, kelledel on täieline kõrgem või keskmine eriharidus — 24 tööpäeva.

2. Teaduslike, teaduslik-tehniliste, haru- ja avalike raamatukogude alal, teadusliku uurimise, teaduslik-muuseumi ja teaduslik-kunstiliste asutuste ja igat tüüpi õppeasutuste juures asuvate raamatukogude alal ning vabariiklike ja maakondlike raamatukogude alal: direktoreile, nende asetäitjaile teadusliku töö alal, filiaalide, jaoskondade, osakondade, sektorite, kabinettide ja lugemissaalide juhatajaile, teaduslikele sekretäridele, pea- ja vanematele bibliograafidele, pea- ja vanematele raamatukoguhoidjaile, raamatukoguhoidjaile-tõlkidele, raamatukoguhoidjaile ja bibliograafidele, bibliograafidele-redaktoritele, vanematele redaktoritele, redaktoritele-eriteadlastele ja redaktoritele — 24 tööpäeva.

3. Kõrgemate õppeasutuste alal, kvalifikatsiooni tõstmise instituutide, tehnikumide, õppekursuste kombinaatide, tehniliste kutsekoolide ja -kursuste, vabrikukoolide, tööstus- ja raudteekoolide alal, meditsiiniliste, juriidiliste ja kultuurhariduslike keskkoolide ja kunsti-, muusika-, teatri- ja koreograafiliste jne. koolide alal: statsionaarse ja kaugõppe õpetajaile — 48 tööpäeva.

Direktoreile, nende asetäitjaile teadusliku ja õppetöö alal, teaduslikele sekretäridele, osakondade ja erialade juhatajaile, õppeala juhatajaile, teadusliku-uurimisosakondade juhatajaile, aspirantuuri (sektorite) juhatajaile, üliõpilaste tootmispraktika juhatajaile, kes ei õpeta samas asutuses, metoodika eriteadlastele, vanematele teaduslikele töötajaile, teaduslikele töötajaile, tootmisväljaõppe meistritele ja instruktoritele ning laborantidele — 24 tööpäeva.

4. Määruse p. 3 loetletud õppeasutuste administratiiv-õppepersonalile: direktoreile, nende asetäitjaile teadusliku ja õppetöö alal, teaduskondade dekaanidele, jaoskondade ja eriala juhatajaile, õppeala juhatajaile, aspirantuuri juhatajaile, üliõpilaste tootmispraktika juhatajaile, teaduslikele sekretäridele, kes samas

õppeasutuses töötavad ühtlasi pedagoogika alal vähemalt 1/3 vastava aastanormi ulatuses, võimaldatakse puhkust 48 tööpäeva ulatuses.

5. Koolide, pedagoogiliste koolide ja lasteasutuste alal:

a) koolide ja pedagoogiliste koolide direktoreile (juhatajaile), õppeala juhatajaile, õpetajaile, sõjalistele juhtidele, pioneerijuhtidele ja koolide inspektoreile — 48 tööpäeva; laborantidele — 24 tööpäeva; kooliinternaatide kasvatajaile — 36 tööpäeva; erirežiimiga koolide kasvatajaile — 48 tööpäeva;

b) lastekodude direktoreile, nende asetäitjaile õppe-kasvatusliku töö alal, lasteaedade juhatajaile, kasvatajaile, ringijuhtidele, muusika alal töötajaile ja pioneerijuhtidele — 36 tööpäeva; tööväljaõppe instruktoreile — 24 tööpäeva;

c) erirežiimiga lastekodude direktoreile, nende asetäitjaile õppekasvatusliku töö alal, erirežiimiga lasteaedade juhatajaile, õpetajaile, kasvatajaile, ringijuhtidele, muusika alal töötajaile, tööväljaõppe-instruktoreile, kuuldekabinettide instruktoreile ja pioneerijuhtidele — 48 tööpäeva; jaoskondade ja töökodade juhatajaile, arstidele, velskreile, meditsiinilistele õdedele, evakueerijaile, laste- ja pesuhoidjatele — 24 tööpäeva;

d) pedagoogiliste ja koolieelsete metoodiliste kabinettide juhatajaile, metoodika alal töötajaile ja instruktoreile — 36 tööpäeva;

e) koolivälise lasteasutuste direktoreile — 24 tööpäeva; koolivälise lasteasutuste ringijuhtidele — 36 tööpäeva.

6. Massiliste kultuurhariduslike asutuste alal:

a) direktoreile (juhatajaile), lektoreile, ekskursioonijuhtidele, konsultantidele, instruktoreile, kunstilistele juhtidele, ringi- ja sektsioonijuhtidele ja massiorganisaatoreile — 24 tööpäeva;

b) raamatukogude ja nende harujuhatajaile, iga nimetusega raamatukoguhoidjaile — 24 tööpäeva;

c) kirjaoskamatuse likvideerimise punktide õpetajaile — 48 tööpäeva;

d) metoodiliste kabinettide juhatajaile (direktoreile) ja raamatukogu-, muuseumi-, lektori-, ekskursiooni- ja klubitöö metoodika alal töötajaile — 24 tööpäeva.

7. Lugeda kehtetuks Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus 22. aprillist 1941 nr. 744 «Teadusliku uurimise, õppe- ja poliithariduslike asutuste töötajate puhkuste kohta» (ENSV T 1941, 42, 724).

(ENSV T 1949, nr. 14, art. 104)

LISAPUHKUSEST DOONORITELE

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 21. detsembri 1955. a. korraldus nr. 1422-k

Võtta teadmiseks ja juhendumiseks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu 30. novembri 1955. a. korraldusega nr. 8065-r:

1. Kohustas kõigi ettevõtete, asutuste ja õppeasutuste juhatajaid:

a) lubama takistamatult töölisi ja teenistujaid tervishoiuasutustesse uurimise ja vereülekandeks vere andmise päevadel ning säilitama neile nende viibimise ajal nimetatud asutuses keskmine töötasu nende alalisest töökohast;

b) andma töölistele ja teenistujatele vahetult pärast vereülekandeks vereandmist puhkepäev või töötaja soovil ühendada see järjekordse puhkusega.

Tervishoiuasutused on kohustatud välja andma doonoritele õiendid, mis kinnitavad vere võtmist, esitamiseks nende töökohale.

2. Määras kindlaks, et tuusikute jaotamisel puhkekodudesse ja ja sanatooriumidesse töölistele, teenistujatele ja õpilastele muude võrdsete tingimuste juures antakse välja tuusikud esmajärjekorras doonoritele, kes süstemaatiliselt annavad oma verd ülekandeks.

LISAPUHKUSED VABATAHTLIKE TULETÕRJESALKADE LIIKMEILE

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 26. mai 1954. a. määrus nr. 252 «Vabatahtlike tuletõrjesalkade organiseerimisest tööstusettevõtetes ja teistel ministeeriumide ning ametkondade objektidel»

(Väljavõte)

2.

Neile vabatahtlike tuletõrjesalkade liikmeile, kes eriti paistsid välja tulekahjude vältimisel või nende likvideerimisel, anda lisapuhkust kuni kuus päeva aastas.

TRAKTORISTIDE-MASINISTIDE, TRAKTORISTIDE JA BULDOOSERIJUHTIDE LISAPUHKUSE KOHTA

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 10. märtsi 1965. a. määrus nr. 115

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 19. veebruari 1965. a. määrusele nr. 96 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

Määrata lisapuhkus kestusega 6 tööpäeva traktoristidelemasinistidele, kes töötavad riiklikes põllumajandusettevõtetes, samuti traktoristidele ja buldooserijuhtidele, kes töötavad tööstusettevõtetes, ehitustel ja teistes rahvamajandusharudes, kellele ei olnud nimetatud puhkust ette nähtud.

(ENSV MKK 1965, nr. 10, art. 35)

LOOMINGULISTE PUHKUSTE ANDMISE KORRAST

NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi 24. jaanuari 1957. a. instruktiivkiri nr. I—10

1. Vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 20. augusti 1956. a. määrusele nr. 1174 «Teadusliku ja pedagoogilise kaadri ettevalmistamise ning atesteerimise parandamise abinõudest» antakse loomingulist puhkust isikutele, kes edukalt ühendavad tootmisalase või pedagoogilise tegevuse teadusliku tööga.

2. Loomingulist puhkust antakse koosseisulisel põhitöökohal palga säilitamisega kandidaadi väitekirja lõpetamiseks kuni kolm kuud ja doktori väitekirja lõpetamiseks kuni kuus kuud.

3. Loomingulist puhkust annab:

a) kõrgemate õppeasutuste ja teaduslike uurimisasutuste töötajatele direktor (rektor) selle asutuse nõukogu esilduse alusel;

b) muude ettevõtete ja asutuste töötajatele ministeerium (keskasutus) ministeeriumi (keskasutuse) teaduslik-tehnilise nõukogu esilduse alusel.

4. Teadusliku kraadi taotlejatele loomingulise puhkuse vormistamiseks esitab kateeder, sektor, laboratoorium vms. vastavale nõukogule motiveeritud taotluse.

5. Nõukogu annab soovituse, võttes arvesse teadusliku töö aktuaalsust, teostatud uurimuste mahtu ja väitekirja lõpetamise võimalikkust puhkuse ajal.

6. Nõukogu soovituses märgitakse puhkuse andmise aeg ja kestus, samuti ka muud abivahendid, mis on vajalikud väitekirja lõpetamiseks.

7. Kõrgemate õppeasutuste ja teaduslike uurimisasutuste direktorid (rektorid) esitavad igal aastal alluvuse kohaselt ministeeriumile (keskasutusele) aruande antud puhkuste hulga ja nende tulemuste kohta.

8. Tasu maksmine loominguliste puhkuste eest toimub kinnitatud palgafondi piires, samuti ka teadusliku kaadri ettevalmistamiseks assigneeritud summade arvel.

9. Isikud, kellele võimaldati loomingulist puhkust, esitavad selle lõppemisel aruande tehtud tööst.

10. Lugeda kehtetuks NSV Liidu Kultuuriministeeriumi Kõrgema Hariduse Peavalitsuse 25. jaanuari 1954. a. instruktiivkiri nr. I—9.

LISAPUHKUSED PIDEVA TÖÖSTAAŽI EEST ETTEVÕTTES

NSV Liidu KTK ja RKN-i 15. novembri 1930. a. määruse § 12 (1937. a. 31. märtsi redaktsioon)

Töölised, kes vahetult töötavad mäe-, metallurgia-, metalli-, keemia- ja tekstiilitööstuses, ehitusmaterjalide tööstuses, raudtee-, vee- ja autotranspordis ning suurehitustel, kui nad on töötanud samas ettevõttes või samadel ehitustöödel pidevalt vähemalt kaks aastat, saavad igal aastal kolm päeva lisapuhkust või rahalise kompensatsiooni kolme päeva palga suuruses.

Töötaja üleminek teise ettevõttesse administratsiooni korraldusel ei katkesta tähendatud kaheaastast tähtaega.[1]

PIDEVA TÖÖSTAAŽI, MIS ANNAB ÕIGUSE IGA-AASTASELE KOLMEPÄEVASELE LISAPUHKUSELE, SÄILITAMISEST TÖÖLISTE ÜLEVIIMISE KORRAL ALALISELE TÖÖLE TEISTESSE ETTEVÕTETESSE

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Sekretariaadi 18. oktoobri 1960. a. seletus nr. 47/27

Seoses saabuvate järelepärimistega NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Sekretariaat seletavad:

Pidev tööstaaž, mis annab õiguse iga-aastasele kolmepäevasele lisapuhkusele või rahalisele kompensatsioonile kolme päeva palga suuruses (KTK ja NSV Liidu RKN-i 15. detsembri 1930. a. määruse nr. 52/691 § 12 NSV Liidu KTK ja RKN-i 31. märtsi 1937. a. määruse nr. 93/536 redaktsioonis), säilib ka töötajate üleviimisel alalisele tööle teistesse ettevõtetesse ja suurehitustele, kus samuti võimaldatakse selliseid puhkusi, kui see üleviimine toimub kindlaksmääratud korras kõrgemalseisva organisatsiooni korraldusel või kooskõlastatult ettevõtete juhatajate vahel.

MITTEKOOSSEISULISTELE TÖÖTAJATELE PUHKUSTE VÕIMALDAMISE KORRAST

NSVL Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Sekretariaadi 31. augusti 1960. a. seletus nr. 37/23

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ning Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Sekretariaat seletavad:

---

[1] Käesoleval ajal kehtestavad töölistele, kes otseselt töötavad tootmistööl tööstuses, transpordis ja ehitustel 3-päevase lisapuhkuse õiguse ametiühingute nõukogu koos rahvamajanduse nõukoguga (vt. allpool lk. 409 «Ametiühingute vabariikliku, krai- ja oblastinõukogu põhimäärus», II osa, lg. 7).

Mittekoosseisulistele töötajatele, kes on lepingute alusel tööõiguslikus vahekorras riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete, asutuste ja organisatsioonidega ja seoses sellega kuuluvad riiklikule sotsiaalkindlustusele, võimaldatakse alates 1. jaanuarist 1960. a. puhkused ühes töötasu säilitamisega üldistel alustel tööliste ja teenistujatega.

Käesolev seletus ei laiene mittekoosseisulistele töötajatele, kellede suhtes kehtivate juhenditega ja eeskirjadega on kehtestatud puhkuse andmiseks eritingimused.

AMETIÜHINGUTE KLUBIDE, KULTUURIMAJADE JA -PALEEDE RINGIDE JUHATAJATE PUHKUSTEST

ÜAÜKN-i Sekretariaadi 17. oktoobri 1958. a. otsus

Seletada ametiühinguorganite ja neile alluvate klubide, kultuurimajade ja -paleede juhatajatele, et puhkusi töötasu säilitamisega võib anda tunnitasu alusel töötavatele ringijuhtidele üldistel alustel — 24 tööpäeva aastas või proportsionaalselt töötatud ajale tingimusel, kui nad töötasid kultuuriasutuses vähemalt 75 tundi igas kuus.

Ringijuhtidele, kes töötavad mitmes klubis, kultuurimajas või -palees, antakse puhkust lähtudes nendes asutustes töötatud tundide üldarvust.

Tasu puhkuse eest maksab iga käitis- või kohalik komitee või kultuuriasutus eraldi.

LAPSE TOITMISE VAHEAEGADEST PUHKEPÄEVA- JA PIDUPÄEVAEELSETEL PÄEVADEL

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 19. juuni 1956. a. määrus

6. Last rinnaga toitvatele emadele võimaldada puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel lapse toitmiseks üks vaheaeg kestusega pool tundi, mille ema soovil võib üle viia tööpäeva lõppu.

VII

PALK, TAGATISED JA KOMPENSATSIOONID

VÄLJAVÕTE EESTI NSV TERRITOORIUMIL KEHTIVAST TÖÖSEADUSTE KOODEKSIST

Töönormidest

§ 57. Kui riikliku, ühiskondliku või kooperatiivse ettevõtte, asutuse või majandi töötaja ei täida temale määratud töönormi oma süü läbi, siis makstakse talle palka tema toodangu hulga ja kvaliteedi järgi, ilma töötajale mingit minimaalpalka kindlustamata. Teistes ettevõtetes ja majandites (era-, nende seas ka kontsessioonilised) makstakse talle vähemalt kaks kolmandikku tema tariifikohasest palgamäärast.

Kui töönorm jäi täitmata töötaja süüta, siis peab ta saama igal juhul vähemalt kaks kolmandikku oma tariifikohasest palgamäärast.

Kui töötaja süstemaatiliselt ei täida määratud töönormi normaalsetes töötingimustes, siis võidakse ta vallandada § 47 ettenähtud korras või üle viia teisele tööle.

Märkus 1. Normaalseteks töötingimusteks käesoleva paragrahvi mõttes loetakse:

a) masinate, tööpinkide ja seadiste korrasolek;

b) töö täitmiseks vajalike materjalide ja tööriistade õigeaegne kätteandmine;

c) materjalide ja tööriistade vastav kvaliteet;

d) tööruumi vastav tervishoidlik ja sanitaarne sisseseade (nõutav valgustus, küte jms.).

Märkus 2. Alaealistele töölistele, kes töötavad mitte täistööpäeva jooksul ajapalga alusel, määratakse töönormid vastavalt täiskasvanute töönormidele proportsionaalselt nendele määratud tööpäevale.

Märkus 3. Töönormi mittetäitmisel tööseisaku või praagi tõttu reguleeritakse palk § 68, 68^1 ja 68^2 eeskirjadega.

Palk

§ 60. Palga suurus määratakse lepingutes kas aja järgi, lähtudes normaaltööpäevast (§ 94 jj.), või tükitöö alusel. Ületunnitöötasu suurus tuleb lepingutes eraldi näidata, kusjuures see tasu

esimese kahe tunni eest ei või olla väiksem poolteisekordsest normaaltasust ja järgmiste tundide, samuti ka töö eest puhkepäevadel, pühadel (§ 109 jj.) mitte väiksem kahekordsest normaaltasust.

§ 61. Alaealistele tasutakse lühendatud tööpäeva eest samuti nagu vastavate liikide täistööpäevade eest. Töö RK-l on õigus määrata alaealiste palganormide arvestamise ja määramise kord sõltuvalt vastavate majandusharude iseloomust ja tingimustest.

§ 62. Mitmesuguse kvalifikatsiooniga tööde täitmisel makstakse töötajale kõrgema kvalifikatsiooniga töö järgi (§ 36).

§ 63. Kui töötaja teeb tööd, milleks on vajalikud erilised teadmised või ettevalmistus, siis makstakse talle vastava tööliigi kohta ettenähtud määrade järgi ka sel juhul, kui töötajal ei ole teaduslikku ametinimetust (diplomit) või tunnistust eriõppe kohta.

§ 64. Juhul kui töötaja viiakse üle vähemtasutavale tööle, säilitatakse temale endine palk kahe nädala jooksul, arvates üleviimise päevast.

§ 65. Kui tööl on püsiv iseloom, makstakse palka perioodiliselt, kuid mitte harvem kui iga kahe nädala tagant.

Ajutise või juhusliku töö eest, mis on kestnud vähem kui kaks nädalat, tasutakse kohe pärast töö lõppemist.

§ 66. Palk makstakse rahas ja niivõrd, kui see on ette nähtud töö- või kollektiivlepingus, natuuras (elukorteri, toidu ja isiklike tarvitusesemete andmisega). Natuuras palga väljaandmise ja hindamise tingimused määratakse lepinguga.

§ 67. Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutuste, ettevõtete ja majandite töötajaile makstakse palk töökohal väljaspool tööaega.

Palk tuleb maksta kohe enne tööd või töö lõppemisel, töötajaid kinni pidamata.

§ 67[1]. Töölepingu lõpetamisel tööandja poolt palk, ületunnitöötasu, vallandustoetus ja kompensatsioon kasutamata puhkuse eest, kui ei teki vaidlust vallandatavale makstavate summade suuruse kohta, tuleb maksta:

a) töölepingu lõpetamisel töötajaga, kes töötas vallandamise päevani, vallandamise päeval;

b) töölepingu lõpetamisel töötajaga, kes ei töötanud vallandamise päevani (haiguse, vabaduskaotuse, töölt puudumise jms. tõttu) — ühe päeva jooksul, arvates nõudmise esitamisest vallandatud töötaja poolt.

§ 67[2]. Töölepingu lõpetamisel töötaja enda poolt temale kuuluvad summad, kui nende suuruse kohta ei teki vaidlust, makstakse:

a) kui töötaja on kohustatud seaduse või lepingu järgi lahkumisest tööandjale ette teatama — hiljemalt päeval, millal töötajal oli õigus pärast etteteatamist töölt lahkuda;

b) kui töötaja ei ole kohustatud lahkumisest tööandjale ette teatama — hiljemalt päeval pärast töölt lahkumist.

§ 67³. Vaidluse korral töötajale vallandamisel makstavate summade suuruse kohta on tööandja kohustatud igal juhul § 67¹ ja 67² ettenähtud tähtaegadel maksma tema poolt mittevaieldava summa.

§ 67⁴. Kui tööandja ei maksnud vallandatud töötajale kuuluvat summat § 67¹ ja 67² ettenähtud tähtaegadel ja puudus vaidlus nende summade suuruse kohta, on tööandja kohustatud maksma töötajale kahjutasu kollektiivlepingus ettenähtud suuruses ning juhul, kui kollektiivleping ei sisalda vastavaid eeskirju — vastava töötaja keskmise palga suuruses kogu kinnipidamise aja eest kuni lõpparve tegeliku maksmise päevani.

Vaidluse korral vallandatud töötajale kuuluvate summade suuruse kohta on tööandja kohustatud maksma käesolevas paragrahvis ettenähtud kahjutasu sel juhul, kui vaidlus otsustatakse töötaja kasuks. Kui vaidlus on otsustatud osaliselt töötaja kasuks, määrab kahjutasu suuruse kinnipidamise aja eest kohus või hindevaidekomisjon, kes tegi sisulise otsuse vastava vaidluse puhul.

Kui vallandatud töötaja astus enne lõpparve saamist teisele tööle, siis esimeselt tööandjalt temale lõpparve maksmise viivitamise aja eest kuuluvat tasu vähendatakse teiselt tööandjalt saadud palga võrra; samuti võetakse kahjutasu kindlaksmääramisel arvesse sotsiaalkindlustuse organite poolt kinnipidamise aja jooksul makstud tööpuuduse toetus, kusjuures toetust maksnud organisatsioonil on õigus asjaomaselt tööandjalt sisse nõuda üleliigselt makstud summa.[1]

§ 68. Riiklikes, kooperatiivseis ja ühiskondlikes ettevõtteis ja majandeis töötaja süü läbi tekkinud tööseisakute eest palka ei maksta.

Mitte töötaja süü läbi tekkinud tööseisaku puhul makstakse palka vastava kvalifikatsiooniga töötaja tariifikohase poole ajapalgamäära suuruses.

Metallurgia, maagikaevanduse ja koksitööstuses makstakse töötaja süüta tekkinud tööseisakute eest palka kahe kolmandikulise tariifikohase palgamäära suuruses.

§ 68¹. Riiklikes, kooperatiivseis ja ühiskondlikes ettevõtteis ja majandeis töötaja süü läbi tekkinud täieliku praagi eest palka ei maksta.

Töötaja süü läbi tekkinud osalise praagi puhul (kui toodang ei vasta oma kvaliteedilt ülesseatud nõudeile) makstakse palka alandatud määral. Selle juures toodangu kõlblikkuse protsendi ja palga suuruse kuni poole tariifikohase palgamäärani määrab administratsioon. Mitte töötaja süü läbi tekkinud täieliku praagi eest makstakse vastava töötaja kahe kolmandiku tariifikohase

[1] Paragrahvide lõpposa, mis käsitleb tööpuuduse toetuse arvestamist, on seoses NSV Liidus tööpuuduse likvideerimisega tähtsuse kaotanud.

ajapalgamäära suuruses; mitte töötaja süü läbi tekkinud osalise praagi eest makstakse alandatud määral sõltuvalt toodangu kõlblikkusest; toodangu kõlblikkuse protsendi ja palga suuruse määrab kindlaks administratsioon, kusjuures see ei või olla alla kaht kolmandikku vastava töötaja tariifikohasest ajapalgamäärast.

Märkus 1. Praaktoodete eest, kui need on tingitud töödeldava metalli defektist (materjali kvaliteedi mittevastavus, õhumull või mõra metallis) ja mis ilmnevad pärast vähemalt ühe tööpäeva kulutamist detailide töötlemisele või kokkupanemisele, makstakse töötajale normaalsete hinnete järgi.

Märkus 2. Praagi eest, mis ei ole tekkinud töötaja süü läbi ja mis on avastatud pärast toote vastuvõtmist tehnilise kontrolli organi poolt, makstakse sellele töötajale võrdselt kõlblike toodetega.

§ 68[2]. Uue tootmisviisi (detailide, tööpinkide, masinate, mootorite, transformaatorite, turbiinide jne. töötlemise) omandamise perioodil töötaja süüst mittetingitud tööseisaku ja praagi eest makstakse nii uutes kui ka töötavais ettevõtteis vastava töötaja tariifikohase ajapalgamäära alusel. Uute tootmisviiside omandamise tähtajad kuni 3 kuu piirides iga ettevõtte kohta määratakse vastava majandusliku organisatsiooni poolt kokkuleppel ametiühinguga.

§ 69. Järjekordsel puhkusel viibivaile töölistele ja teenistujaile makstakse ette puhkuse aja eest nende keskmine palk.

§ 70. Tükipalk määratakse vastava liigi jaoks ettenähtud päevase palgamäära jagamisega töönormiga (§ 56). Lepingus ettenähtud juhtudel on lubatud ka teistsugune tükipalga määramise viis.

§ 71. Palk tükitööks ettevalmistamise aja eest määratakse kollektiiv- või töölepinguga.[1]

§ 72. Kui töötajale antakse eritöö tükitöö alusel, siis saab ta selle lõpetamiseni avanssi oma liigi tariifikohase palgamäära suuruses palgamaksmise tähtaegadel (§ 65).

§ 73. Kui töötaja tükitöö juures ei saavuta tariifikohast palgamäära, makstakse töö eest tegeliku tootmise järgi vastavalt § 57 eeskirjadele.

§ 74. Juhul kui töötaja jätab tükitöö lõpetamata temast olenematutel põhjustel, makstakse talle tehtud töö eest, väljaantud avansse (§ 72) maha arvates, kohaliku hinde-vaidekomisjoni hindamise järgi või selle puudumisel ja poolte vahel kokkuleppe mittesaavutamisel töötülide lahendamise korras.[2]

---

[1] § 71 rakendatakse niivõrd, kuivõrd palga suurus tükitööks ettevalmistamise aja eest ei ole määratud eriseaduste ja määrustega.

[2] Paragrahvi lõpuosa, mis käsitleb palga maksmist hinde-vaidekomisjoni hindamisel või palga suuruse kindlaksmääramist töötülide lahendamise korras, käesoleval ajal ei rakendata.

§ 75. Tükitöödele lubatud alaealistele 16 kuni 18 a. vanuses makstakse nende tööde tegemise eest sama tükitöö tabeli järgi kui täisealistele, kusjuures nendele makstakse juurde kahe tunni eest nende tariifikohase palgamäära järgi.[1]

§ 76. Ajatöö palgamäärade muutmisel muudetakse vastavalt ka tükitööhindeid.

Tagatised ja kompensatsioonid

§ 77. Töölistele ja teenistujaile säilitatakse keskmine palk (§ 68 märkus)[2] valimisõiguse teostamise aja eest, kui valimisõiguse teostamine tööajal on lubatud vastava riigiorgani poolt.

§ 77[1]. Töölistele ja teenistujaile, kes on tööst vabastatud nende valimise tõttu tööliste, talupoegade ja Punaarmee saadikute nõukogude[3] või nende täitevkomiteede liikmeks või valitavale ametikohale ametiühinguis, kindlustatakse ametikoht (teenistus) endisel töökohal kogu valitaval ametikohal töötamise aja kestuseks.

§ 78. Töölistele ja teenistujaile, kes on kutsutud kohtusse tunnistajatena, ekspertidena või kaasistujatena, samuti töölistele ja teenistujaile, kes on kutsutud tunnistajatena tööstaaži määramise komisjonidesse või lepitus-vahekohtu menetluse organitesse, säilitatakse nende keskmine tööpalk nendele pandud kohustuste täitmise ajaks.[4]

§ 79. Töölistele ja teenistujaile, kes on valitud esindajaks riigi, ametiühingute või ühtse tarbijate kooperatiivide organite poolt kokkukutsutud kongressidele, nõupidamistele või volinikkude koosolekutele, säilitatakse keskmine palk kogu nende kohustuste täitmise ajaks, kuivõrd see toimub tööajal.

§ 79[1]. Töölistele ja teenistujaile, kes võtavad osa vabatahtliku tuletõrje liikmetena tulekustutamisest, säilitatakse nende keskmine palk kogu tulekustutamise aja eest, kui see töö toimub tööajal.

Tööliste ja teenistujate osavõtt tulekustutamisest tuleb tõendada vabatahtliku tuletõrje ülema õiendusega, mis kuulub tõestamisele kohaliku riikliku tuletõrje järelevalveorgani või selle puudumisel linna-, alevi- või külanõukogu poolt.

§ 80. Punaarmeesse kutsutud töölistele ja teenistujaile makstakse kutse tõttu vallandamise puhul ette kahe nädala eest keskmise palga suurune tasu.

---

[1] Seoses NSV Liidus 7-tunnilise tööpäeva kehtestamisega makstakse alaealistele (16- kuni 18-aastastele) juurde ühe tunni eest nende tariifikohase palgamäära järgi.

[2] § 68 märkus on tühistatud.

[3] Käesoleval ajal töörahva saadikute nõukogusse.

[4] Praegu ei organiseerita erilisi komisjone tööstaaži kindlaksmääramiseks. Töötülide läbivaatamise komisjonid ja ametiühingukomiteed peavad istungeid pidama tööst vabal ajal.

§ 84. Tööandja tagab töötajaile tööks vajalike tööriistade ja seadeldiste tasuta kasutamise.

§ 85. Kui ettevõtte tarbeiks kasutatakse töötajaile kuuluvat tööriista, on tööandja kohustatud tasuma töötajale tööriista kulumise eest vastava summa, mis määratakse kollektiivlepinguga või selle puudumisel Töö RK määruste põhjal.

* § 91. Kui ettevõte või asutus ei võimalda töötajale järjekordset puhkust (§ 114) või vastavatel juhtudel lisapuhkusi (§ 116) hinde-vaidekomisjoni või tema puudumisel vastava ametiühingu loaga,[1] on töölisel või teenistujal õigus saada rahalist kompensatsiooni, mille suurus määratakse vastavalt tema keskmisele palgale kompensatsiooni andmise momendiks.

TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE MINIMAALSE PALGAMÄÄRA TÕSTMISE KORRA NING ELANIKKONDA VAHETULT TEENINDAVATE MÕNEDE RAHVAMAJANDUSHARUDE TÖÖTAJATE TÖÖTASU TÕSTMISE TÄHTAEGADE KOHTA

Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu 7. jaanuari 1965. a. määrus nr. 5

(Väljavõte)

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu 25. detsembri 1964. a. määrusega nr. 1035 Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogud määravad:

1. Tõsta alates 1. jaanuarist 1965. a. tööliste ja teenistujate minimaalset palgamäära 40—45 rublani kuus kõigis rahvamajandusharudes, kus seda veel ei ole tõstetud.

TÖÖNORMIDE TÄITMISE KINDLAKSTEGEMISE KORRAST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ning Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Sekretariaadi 19. augusti 1960. a. määrus nr. 1045/22

(Väljavõte)

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ning Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Sekretariaat

määravad:

1. Kehtestada, et töönormide täitmise kindlakstegemisel loetakse tegelikult kulunud ajaks kogu antud kuu graafikus ettenähtud vahetuste aeg (arvesse võttes tööpäeva lühendamist puhke-

[1] Käesoleval ajal toimub kompensatsiooni väljamaksmine käitis- või kohaliku komitee nõusolekul.

päeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel), sealhulgas ka ületunnid, välja arvatud

korraliste ja lisapuhkuste (sealhulgas ka õppepuhkused) aeg;

rasedus- ja sünnituspuhkuste aeg;

palgata puhkuste aeg;

komandeeringute aeg;

ajutise töövõimetuse aeg;

kogu vahetuse kestnud ajatööde aeg;

kogu vahetuse kestnud tööseisaku aeg, kui see toimus ilma töötaja süüta;

plaanikohane aeg seadmete remondiks, mis on plaanigraafikus ette nähtud (kui see töönormides ei ole arvesse võetud);

aeg täiendavateks töövaheaegadeks töös, mis tööseadusandluse kohaselt antakse tööaja arvel (naistöötajatele lapse rinnaga toitmiseks; töölistele soojendamiseks või töö täielikuks katkestamiseks madala temperatuuri tõttu);

aeg riiklike ja ühiskondlike kohustuste täitmiseks tööajal, juhul kui see on tööseadusandluses ette nähtud, samuti aeg, mille võrra vastavalt valitsuse määrustele lühendatakse tööpäeva või töönädalat isikutele, kes edukalt õpivad tootmistööd katkestamata.

TÖÖTASU MAKSMISE KORRAST ÜLETUNNITÖÖ EEST

NSV Liidu Töö RK 8. aprilli 1932. a. määrus

Neis ettevõtteis, kus on kehtestatud erinevad palgamäärad ajatööliste ja tükitööliste jaoks, toimub lisatasu maksmine ületunnitöö eest igal juhul vastava kategooria ajatöölise tariifse palgamäära alusel.

ÜLETUNNITÖÖ KOMPENSEERIMISE KEELUST VABA AJA ANDMISEGA

ÜAÜKN-i 29. juuli 1934. a. otsus

(Väljavõte)

Ületunnitööde kompenseerimine on lubatud vastavalt Tööseaduste koodeksi § 60-le ainult rahas. Ületunnitööde kompenseerimine vaba aja andmisega ei ole lubatud.

LAADIMISTÖÖDEL TÖÖTAJATE TÖÖTASU KORRASTAMISE KOHTA

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 18. jaanuari 1961. a. määrus nr. 21

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1960. a. 13. detsembri määrusega nr. 1269 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriume, keskasutusi ja töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid seadma sisse ettevõtetes ja organisatsioonides (olenemata nende ametkondlikust alluvusest) laadimistööde tööliste töötasustamiseks tunnitariifimäärad seitsmetunnilise tööpäeva puhul vastavalt lisale nr. 1.

Uute tariifimäärade kehtestamisega mitte maksta lisatasu tüki- ja ajatöölistele lühendatud tööpäeva eest puhke- ja pidupäevaeelsetel päevadel.

2. Anda ettevõtete ja organisatsioonide juhatajatele õigus määrata:

a) laadimistöödel töötavatele brigadiridele, kes ei ole vabastatud põhitööst, brigaadi juhtimise eest lisatasu järgmises suuruses: kui brigaadi koosseisus on 5 kuni 10 inimest — 10 protsenti ning üle 10 inimese — 15 protsenti tariifimäärast;

b) ajatöölistele, kes töötavad laadimisorganisatsioonides laadimismehhanismide remontimisel — tükitööliste tariifimäärad.

3. Anda ettevõtete ja organisatsioonide juhatajatele õigus premeerida töölisi kooskõlastatult vastavate ametiühingute komiteedega seal, kus see on majanduslikult ostarbekohane, järgmises ulatuses:

a) töölisi, kes töötavad laevade laadimisel ja lossimisel, kuni 30 protsenti, muudel laadimistöödel aga kuni 25 protsenti tükitöötasust (tükitöölistele) või tariifimäärast (ajatöölistele) transpordivahendite seisuaja lühendamise eest laadimisoperatsioonidel, laadimistööde plaani täitmise ja ületamise ning veoste ja taara säilitamise eest;

b) ajatöölisi, kes töötavad veoste laosisesel töötlemisel, kuni 20 protsenti tariifimäärast tööde kvaliteetse ja õigeaegse täitmise eest;

c) ajatöölisi, kes teenindavad laadimisseadmeid ja -mehhanisme, kuni 20 protsenti tariifimäärast tööde kvaliteetse täitmise eest tingimusel, kui ei esinenud seadmete seisakut nende tööliste süü läbi;

d) ajatöölisi, kes töötavad laadimisseadmete ja -mehhanismide remontimisel, kuni 20 protsenti tariifimäärast remonttööde kvaliteetse täitmise eest tähtajaks ja ennetähtaegselt.

Isikud, kellel selles ajavahemikus, mille eest arvestatakse preemiat, esines tööluuse, jäetakse preemiast ilma kas täielikult või osaliselt.

4. Kinnitada spetsialiseeritud laadimisorganisatsioonide juhtiva personali, inseneriliis-tehniliste töötajate, teenistujate ja noorema teenindava personali ametipalgad, kaasa arvatud öötöölisatasu, vastavalt lisadele nr. 2 ja 3.

5. Kehtestada uued töötasustamise tingimused laadimistöödel töötajatele:

rahvamajandusharudes, kus töötasu korrastamine on läbi viidud, ning spetsialiseeritud laadimisorganisatsioonides — 1961. a. jaanuaris-veebruaris;

rahvamajandusharudes, kus töötasu korrastamine ei ole läbi viidud — üheaegselt selle töö läbiviimisega vastavate majandusharude ettevõtetes.

6. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriume, keskasutusi ja kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid laadimistöödel töötavate tööliste töötasu korrastamisel kindlustama:

a) ühtsete töönormide juurutamise;

b) tariifitasu erikaalu tõstmise tükitööliste töötasus 70—75 protsendini ja ajatööliste töötasus 80—85 protsendini.

7. Uute töötasustamise tingimuste sisseseadmisel tõsta laadimistöödel kehtivaid ühtseid töönorme keskmiselt 22 protsendi võrra ja kohalikke töönorme, mis ei ole ette nähtud ühtsete normide kogumikus, 32 protsendi võrra, tagades, et tariifitasu erikaal tööliste töötasus oleks käesoleva määruse 6. punktis ettenähtud määrade piires.

Töönorme tõsta kooskõlastatult vastavate ametiühinguorganitega, mitte lubades seejuures lahkuminekuid normides analoogilistel töödel võrdsete tootmistingimuste juures.

8. Lõpetada laadimistöödel töötajatele väljateenitud aastate eest ühekordse tasu (protsendilisandi) väljamaksmine alates nende üleviimisest uutele töötasustamise tingimustele, mida neile makstakse kooskõlas Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1957. a. 13. märtsi määrusega nr. 84.

Nimetatud töölistele väljateenitud aastate eest maksmisele kuuluv ühekordne tasu kuni uute töötasustamise tingimuste kehtestamiseni maksta välja aasta lõpul üldises korras proportsionaalselt töötamise ajale.

9. Laadimise alal töötajate üleviimine uutele töötasustamise tingimustele teostada põhiliselt säästusummade arvel, mis on saadud laadimistööde mehhaniseerimise ulatuslikul juurutamisel, liialduste kõrvaldamisega ergutava töötasusüsteemi rakendamisel, väljateenitud aastate eest tasu maksmise lõpetamise, töö normeerimise korrastamise ja tööaja kadude vähendamisega.

10. Kohustada Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriume, keskasutusi ja kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid ning ettevõtete ja organisatsioonide juhatajaid enne laadimistöödel töötajate üleviimist uutele töötasustamise tingi-

mustele teostama tööliste, inseneride ja tehnikute laialdase aktiivi osavõtul hoolikat ettevalmistust töö paremaks organiseerimiseks ja tööviljakuse tõstmiseks.

11. Töötajate uute töötasustamise tingimuste kehtestamisega tühistada kõik laadimisorganisatsioonides kehtivad tariifimäärad, ametipalgad, tööliste premeerimise määrustikud, töötajate töötasu koefitsiendid ja lisatasud.

Lisa nr. 1
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
1961. a. 18. jaanuari määruse nr. 21 juurde

Tunnitariifimäärad laadimistöödel töötavate tööliste töötasustamiseks

A. Laadijate töötasustamine

(kopikates)

	Tüki-töölised	Aja-töölised
Metalli, aglomeraadi ja šlaki peale- ja mahalaadimisel kuumas olekus; maagi, pigi, sõebriketi, kreosoodi, ahju vooderdus- ja anodeerimismassi peale- ja mahalaadimisel; veoste koha kaaluga üle 60 kg ja tervist kahjustavate veoste laevadele laadimisel ja lossimisel; raudteevagunite laadimisel ja tühjendamisel musta metallurgia ettevõtetes, kus töötasu korrastamine on läbi viidud kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee 1957. a. 27. aprilli määrusega nr. 471 . .	60,5	53
Tervist kahjustavate veoste ja koha kaaluga üle 60 kg veoste peale- ja mahalaadimisel; muude veoste laevadele laadimisel ja lossimisel	53	46
Muude veoste peale- ja mahalaadimisel; tervist kahjustavate veoste ja koha kaaluga üle 60 kg veoste laosisesel töötlemisel	46	39
Muude veoste laosisesel töötlemisel, mis ei ole vahetult seotud peale- ja mahalaadimistöödega (üleviimine, ümbertõstmine, ülekaalumine, tareerimine, pakkimine, tasandamine jt.) . .	39	35

B. Mehhanisaatorite töötasustamine laadimistöödel

Järgud	I	II	III	IV	V	VI
Tariifimäärad (kopikates):						
tükitöölistele	32	36,2	41,3	47,4	55	64
ajatöölistele	27,5	31,1	35,5	40,7	47,3	55

Märkused: 1. Veoste loetelu, millede laadimisel tasutakse tariifimäära järgi tükitöölistele 60,5 kop. ja ajatöölistele 53 kopikat, võib Eesti NSV Ministrite Nõukogu täiendada kooskõlasta-

tult NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komiteega.

2. Lisatasu laadijate seisuaja eest, mis ei ole tekkinud tööliste süü läbi, tasuda lähtudes tariifimäärast 39 kop.

Lisatasu laadijatele öötöö eest ja brigaadi juhtimise eest maksta tükitöölistele lähtudes tariifimäärast 46 kop. ja ajatöölistele — lähtudes tariifimäärast 39 kop.

Lisatasu laadijatele ületunnitöö eest tasuda lähtudes ajatöö tariifimääradest, mis on kehtestatud tegelikult nende poolt ületundide ajal tehtud töö tasustamiseks.

3. Ettevõtete ja organisatsioonide tsehhides ning ehitusplatsidel veoste ümber- ja kohalepaigutamisel töötavatele töölistele kehtestatakse tariifimäärad, mis on kinnitatud nimetatud kategooria töölistele vastavates rahvamajandusharudes.

4. Laadimisorganisatsioonide töölistele, kes töötavad seadmete ja mehhanismide remontimisel ja teenindamisel, kehtestatakse NLKP Keskkomitee, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu 1959. a. 19. septembri määruse nr. 1120 lisa nr. 2 tabelis 5 metallitöötlemise ja seadmete remondi tsehhide ja töökodade töölistele ettenähtud tariifimäärad.

5. Töötamisel veostega, mis on ette nähtud veoste loetelus, millise töö eest tasutakse kõrgendatud tariifimäärade järgi seoses tervist kahjustavate töötingimustega (kinnistes ruumides), samuti seoses sellega, kui mainitud veostest eraldub rohkesti tolmu (sealhulgas ka lahtistel platsidel), kõrgendatakse laadimistöödel töötavate mehhanisaatorite tariifimäära 15 protsendi võrra.

Lisa nr. 2

Eesti NSV Ministrite Nõukogu
1961. a. 18. jaanuari määruse nr. 21 juurde

Ettevõtteid ja majandusorganisatsioone teenindavate laadimis- ja transpordi-ekspeditsioonikontorite, konteinervedude kontorite, spetsialiseeritud laadimisorganisatsioonide baaside, punktide, jaoskondade ja osakondade juhtivate ning inseneriilis-tehniliste töötajate ametipalgad

Ametikoht	Ametipalk kuus organisatsioonide gruppide järgi (rublades)				
	I	II	III	IV	V
Transpordi- ja ekspeditsioonioperatsioonide, konteinervedude, transpordi- ja ekspeditsiooniagentuuride sõlmkontorite ülemad	170—190	150—170	140—160	—	—
Ümberlaadimisbaasi juhataja	160—180	140—160	140—160	120—140	100—120
Laadimiskontori (baasi) juhataja	130—140	120—135	110—125	110—125	100—110
Konteinervedude, transpordi- ja ekspeditsioonioperatsioonide kontorite juhatajad	130—150	120—140	110—130	110—130	100—110
Mehhaniseerimisbaasi juhataja	140—160	130—150	120—130	110—120	100—110
Pearaamatupidaja (vanemraamatupidaja pearaamatupidaja õigustes)	120—130	110—120	100—110	90—110	90—110
Transpordi- ja ekspeditsioonioperatsioonide, konteinervedude sõlmkontorite osakondade juhatajad, transpordi- ja ekspeditsiooniagentuuri juhataja	120—140	120—130	110—120	—	—
Konteinervedude, transpordi- ja ekspeditsioonioperatsioonide kontorite osakondade juhatajad; remondi- ja mehaanikatöökoja juhataja	120—130	110—120	100—110	90—110	90—100
Kontorite (baaside) tootmis- ja ekspluatatsiooni-, tehnika-, plaani-ökonoomika- ja varustusosakondade juhatajad	120—130	—	—	—	—
Iseseisva laadimispunkti juhataja	100—130	100—130	100—120	90—110	90—100
Laadimisosakondade ja laadimispunktide juhatajad	95—105	85—95	75—85	70—75	70—75

Ametikoht	Ametipalk kuus organisatsioonide gruppide järgi (rublades)				
	I	II	III	IV	V
Kaubakontorite, kaubahoovide juhatajad . . .	120—130	110—120	100—110	90—110	—
Desinfektsiooni- ja pesemispunkti juhataja; sorteerimisplatvormide ja konteineriplatside juhatajad	95—105	85—95	70—85	70—75	70—75
Meister, mehaanik . .	80—115	80—115	80—110	80—100	80—90
Iga eriala insener, ökonomist	80—110	80—110	80—110	80—110	80—100
Iga eriala vanemtehnik .	75—95	75—95	75—95	75—95	75—95
Vanemdispetšer . . .	75—95	—	—	—	—
Iga eriala tehnik, dispetšer	70—85	70—85	70—85	70—85	70—85

Märkused: 1. Asetäitjate ja peainseneride ametipalgad määratakse 10—20 protsenti madalamad vastavate juhatajate ametipalkadest.

2. Nimetatud ametipalku ei rakendata gaasi- ja naftatööstuse ümberlaadimis- ja naftabaaside ning kauba- ja transpordipunktide töötajate kohta, samuti raudteetranspordis peale- ja mahalaadimistööde töötajate kohta, kelle ametipalgad on kinnitatud vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 2. juuni määrusega nr. 600 ning NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1960. a. 11. augusti määrusega nr. 895.

Lisa nr. 3
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
1961. a. 18. jaanuari määruse nr. 21 juurde

Ettevõtteid ja majandusorganisatsioone teenindavate laadimis- ja transpordi-ekspeditsioonikontorite, konteinervedude kontorite, spetsialiseeritud laadimisorganisatsioonide baaside, jaoskondade, punktide ja osakondade teenistujate ning noorema teenindava personali ametipalgad

Ametikoht	Ametipalk kuus (rublades)
Teenistujad	
Vanemraamatupidaja, vanemkaubatundja, juriskonsult, kesklao juhataja, vaneminspektor, arvelduskontori juhataja, kaubahoiuruumi ülevaataja, vanemkaubakassiir, teadete büroo juhataja, kaubapunkti juhataja	70—90
Raamatupidaja, kaubatundja, tõlk, arhiivijuhataja, majandusjuhataja, hobutranspordi juhataja, laojuhataja, vanemkassapidaja, vaneminkassaator, inspektor, isikulise koosseisu arvestuslaua ülem, takseerija, vastuvõtja, kaubakassiir	60—75

Ametikoht	Ametipalk kuus (rublades)
Masinakirjabüroo juhataja (vanemmasinakirjutaja), agent, agent-ekspediitor, klaasitrükitöökoja juhataja, kassapidaja-inkassaator, kronometražist, vanemarveametnik, vanemstatistik, sekretär-stenografist, pääsmete büroo juhataja, kalkulaator, arvestaja, tarifikaator, sertifikaator, pagasi- ja veosteotsimise büroo juhataja, vaneminformaator . .	55—65
Vanemtabelipidaja, arvestaja, masinakirjutaja, arveametnik, statistik, sekretär-masinakirjutaja, asjaajaja, arhivaar, joonestaja, fotograaf, pasportist, laohoidja, pääsmete büroo korrapidaja, operaator, informaator	50—60
Käsundaja, rotaatoritöötaja, tabelipidaja, valguskopeerija, klaasitrükkija, ekspediitor, kopeerija, kaubakontori töötaja	45—55
Noorem teenindav personal	
Majahoidja, õuekoristaja, kutsar, ahjukütja, riidehoidja, saunatöötaja, veekeetja, tallimees, tehaste saunade, duširuumide, sanitaarsõlmede, kontorite ja muude ametiruumide koristajad	40, 42,5, 45
Liftisaatja, uksehoidja, valvur, öövalvur, käskjalg, kuller, saturaatoritöötaja	40

Märkus. Nimetatud ametipalku ei rakendata gaasi- ja naftatööstuse ümberlaadimis- ja naftabaaside ning kaubaja transpordipunktide teenistujate kohta, samuti raudteetranspordi laadimistööde teenistujate kohta, kelle ametipalgad on kinnitatud vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 2. juuni määrusega nr. 600 ning NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1960. a. 11. augusti määrusega nr. 895.

(ENSV MKK 1961. nr. 5, art. 11)

ARSTIDE JA KESKMISE MEDITSIINILISE PERSONALI TÖÖTASUSTAMISEST NENDE POOLT AJUTISELT ÄRAOLEVATE TÖÖTAJATE ASENDAMISEL

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ning ÜAÜKN-i Sekretariaadi 29. aprillil 1960. a. seletus nr. 15/11

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 9. aprilli 1960. a. ülesandele NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ning Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Sekretariaat seletavad:

Arstide ja keskmise meditsiinilise personali poolt ajutiselt äraolevate (haigus, komandeering, puhkus jne.) teiste arstide või keskmise meditsiinilise personali kohustuste täitmise eest makstakse tasu faktiliselt kulutatud tööaja eest äraoleva töötaja ametikoha järgi ühekordses suuruses ning ei võeta arvesse kohakaaslust.

Neil juhtudel, kui töö eespool märgitud isikute poolt tehakse neid väljavahetava töötaja vahetuse lõppemise momendis tööle mitteilmumise tõttu ning kui teda ei ole võimalik asendada teise töötajaga, makstakse töötasu nagu ületunnitöö eest.

SOVHOOSIDE JA TEISTE RIIKLIKE PÕLLUMAJANDUSETTEVÕTETE JUHTIVATE TÖÖTAJATE JA SPETSIALISTIDE, SAMUTI SOVHOOSIDE TRUSTIDE JUHTIVATE TÖÖTAJATE JA SPETSIALISTIDE TÖÖ TASUSTAMISE KOHTA

Eestimaa KP Keskkomitee, Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu 24. mai 1965. a. määrus nr. 242

(Väljavõte)

Vastavalt NLKP Keskkomitee, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu 1. aprilli 1965. a. määrusele nr. 257 Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee, Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu määravad:

1. Määrata alates 1. maist 1965. a. ametipalgad (arvestuspalgamäärad) sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete juhtivatele töötajatele ja spetsialistidele vastavalt lisale nr. 1 * ja sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete osakondade, farmide ning põllumajanduslike jaoskondade juhtivatele töötajatele ja spetsialistidele vastavalt lisale nr. 2 *.

Kulud, mis on seotud nimetatud palkade (palgamäärade) kehtestamisega, teha vastavatele sovhoosidele ja teistele riiklikele põllumajandusettevõtetele 1965. aastaks kinnitatud töötasufondide piires.

Vajaduse korral, arvesse võttes töö mahtu ja tingimusi, võib Eesti NSV Ministrite Nõukogu loal kinnitatud töötasufondide piirides tõsta või alandada sovhooside juhtivate töötajate, spetsialistide ja pearaamatupidajate ametipalku (arvestuspalgamäärasid) 1—2 grupi võrra antud aastaks toodangu realiseerimise plaanilisele mahule vastavate gruppidega võrreldes.

2. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil, Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogul ja teistel ministeeriumidel ning keskasutustel võtta juhindumiseks, et:

1) NLKP Keskkomitee, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu 15. juuni 1961. a. määruse nr. 542 (EKP Keskkomitee, Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu 8. augusti 1961. a. määrus nr. 347 — ENSV MK 1961, nr. 30, art. 117) punkti 14 muutmiseks makstakse sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete juhtivatele

* Lisa nr. 1 ja 2 ei avaldata.

töötajatele ja spetsialistidele, samuti sovhooside trustide juhtivatele töötajatele ja spetsialistidele ametipalgad (arvestuspalgamäärad) välja iga kuu täies ulatuses.

Seejuures jääb kehtima senine kord lisatasu maksmise kohta põllumajandusliku toodangu realiseerimise (tootmise) eest nimetatud majandite ja trustide juhtivatele töötajatele ning spetsialistidele põllumajandusliku toodangu realiseerimise (tootmise) plaanide ületamise korral 0,3 protsendi ulatuses aasta kuupalgast (arvestuspalgamäärast) toodangu realiseerimise (tootmise) plaani ületamise iga protsendi eest;

2) NLKP Keskkomitee, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu 15. juuni 1961. a. määruse nr. 542 (EKP Keskkomitee, Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu 8. augusti 1961. a. määrus nr. 347) punkti 16 muutmiseks makstakse sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete juhtivatele töötajatele ja spetsialistidele põllumajandusliku toodangu realiseerimise (tootmise) aastaplaani ületamise eest preemiaid kuni 10 protsendi ulatuses ametipalgast (arvestuspalgamäärast) realiseerimise plaani ületamise iga protsendi eest, osakondades, farmides ja põllumajanduslikes jaoskondades aga põllumajandusliku toodangu tootmise plaani ületamise iga protsendi eest.

Põllumajandusliku toodangu realiseerimise (tootmise) aastaplaani ületamise eest makstakse preemiaid tingimusel, kui on täidetud kehtestatud tootmisplaan teravilja ja liha osas natuuras, spetsialiseeritud sovhoosides, peale selle, põhiharu toodangu osas.

Osakondade, farmide ja põllumajanduslike jaoskondade juhtivatele töötajatele ja spetsialistidele makstakse preemiaid põllumajandusliku toodangu tootmise otseste kulude kokkuhoiu eest osakonnas (farmis) kuni 5 protsenti nimetatud kokkuhoiu summast. Juhtivatele töötajatele ja spetsialistidele arvestatakse need preemiad proportsionaalselt aasta ametipalgale. Nimetatud preemiad makstakse välja tingimusel, kui osakonnas (farmis) on täidetud põllumajandusliku toodangu tootmise aastaplaan, olenemata plaani täitmisest kogu sovhoosi osas.

Sovhooside juhtivatele töötajatele ja spetsialistidele (peale juhtivate töötajate ja spetsialistide, kes töötavad osakondades, farmides ja põllumajanduslikes jaoskondades) makstakse üleplaanilise kasumi saamise eest preemiaid kuni 5 protsenti üleplaanilise kasumi summast; majandites, kus plaanis kasumit ei ole ette nähtud, makstakse preemiat 5 protsenti toodangu omahinna alandamisest, võrreldes plaanilisega, saadud kokkuhoiu summast. Juhtivatele töötajatele ja spetsialistidele arvestatakse need preemiad proportsionaalselt iga töötaja aasta ametipalgale (arvestuspalgamäärale). Nimetatud preemiad makstakse tingimusel, kui on täidetud toodangu realiseerimise ja omahinna aastaplaan.

(ENSV MKK 1965, nr. 20, art. 80)

ABINÕUD TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE TÖÖTASU KORRASTAMISEKS TÖÖSTUSES, EHITUSTEL, GEOLOOGILISTEL UURIMISTÖÖDEL, TRANSPORDIL JA SIDES NING RIIKLIKES PÕLLUMAJANDUS-ETTEVÕTETES

Väljavõte l i s a s t nr. 2 NLKP Keskkomitee, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜAÜKN-i 19. septembri 1959. a. määruse nr. 1120 juurde

5. Seoses uute tariifimäärade kehtestamisega ei maksta lisatasu tükitöölistele, samuti ka ajatöölistele (välja arvatud ajatöölised riiklikes põllumajandusettevõtetes) lühendatud tööaja eest puhke- ja pidupäevaeelsetel päevadel.

Lisatasu ületunnitöö eest ja tasu mitte töötaja süü läbi tekkinud tööseisaku aja eest maksta tööstuses, geoloogilistel uurimistöödel ja topograafilis-geodeetilistel töödel vastavalt VNFSV ja teiste liiduvabariikide tööseadusandluse koodeksitele ajatöö tariifimäärast lähtudes, tööstusharudes aga, kus tükitöölistele ja ajatöölistele on kehtestatud ühtsed tariifimäärad, samuti ka ehitusel — lähtudes nende tariifimäärade 75%-lisest suurusest.

IGA-AASTASTEL MITTETÖÖPÄEVADEL TEHTAVA TÖÖ EEST TASU MAKSMINE

NSV Liidu RKN-i 24. septembri 1929. a. määrus

(Väljavõte)

7. Töö eest, mis teostatakse II jao § 6 kohaselt, revolutsioonipühadel,[1] tasutakse järgnevalt:

a) ajatöötasu puhul — tariifse palgamäära kahekordses (ametipalga) ulatuses, kaasa arvatud kindlaksmääratud juurdemaksud (garanteeritud lisateenistus, juurdemaksud arvestusprotsendi alusel jne.);

b) tükitöötasu puhul — kahekordsete tükitööhinnete järgi.

Töötaja nõusolekul võib temale rahalise kompensatsiooni asendada teise puhkepäevaga.

[1] Iga-aastaste mittetööpäevade kohta vt. NSV Liidu RKN-i 27. juuni 1940. a. määruse § 3, eespool lk. 194.

TÖÖTASU MAKSMISE KORRAST SEOSES 16- KUNI 18-AASTASTELE ALAEALISTELE KUUETUNNILISE TÖÖPÄEVA KEHTESTAMISEGA

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 26. mai 1956. a. määrus

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrab:

Kehtestada, et alaealistele, kes töötavad lühendatud tööpäeva tingimustes, makstakse töötasu nagu vastava kategooria töötajatele normaalse kestusega tööpäeva eest.

Tükitööl töötavatele 16- kuni 18-aastastele alaealistele makstakse töötasu tükitöö hinnete alusel võrdselt täiskasvanutega. Aja eest, mille võrra alaealiste tööpäev on lühem normaalse kestusega tööpäevast, makstakse alaealistele lisatasu neile omistatud kategooria tariifitasu alusel.

TÖÖ TASUSTAMISE KORRAST AJUTISEL ASENDAMISEL

NSVL Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Sekretariaadi seletus 3. aprillist 1962 nr. 5/9

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Sekretariaat seletavad:

Ühe töötaja poolt teise, ametikoha järgi suurema töötasuga töötaja asendamisel, kes ajutiselt puudub seoses puhkusel, komandeerimisel, kvalifikatsioonitõstmise kursustel, riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmisel või haiguslehel viibimise tõttu, makstakse asendajale tema faktilise töötasu (ametipalga, personaalpalga) ja asendatava töötaja ametipalga vahe (ilma personaaltasuta).

Nimetatud vahe maksmine toimub kolme tingimuse üheaegsel olemasolul:

a) kui asendav töötaja ei ole puuduva töötaja koosseisuline asetäitja;

b) kui asendamine kestis üle 12 tööpäeva;

c) kui asendamine oli vormistatud ettevõtte või asutuse käskkirjaga.

TÖÖTASU MAKSMISE KORRAST TÖÖSEISAKUTE JA PRAAGI PUHUL

NSV Liidu Töö RK 25. veebruari 1932. a. määrus 11. aprilli 1932. a. ja 1. juuni 1932. a. muudatuste ja täiendustega

I. Tasu maksmine tööseisakute puhul

1. Töötaja süüst tingitud tööseisaku aja eest palka ei maksta.

2. Töötaja süüst mittetingitud tööseisaku aja eest makstakse tasu vastava kvalifikatsiooniga töötaja ajatöötasu-määra pooles

suuruses. Samas korras viiakse läbi ka tööseisakute eest maksmine, mis on tekkinud elektrienergia, tooraine puudumise jne. tõttu.

Metallurgia-, mäe- ja koksitööstuses tasutakse töötaja süüst mittetingitud seisaku eest vastava kategooria ajatöölise tariifipalgamäära kahe kolmandiku ulatuses.

Uute tootmisviiside (tööpinkide, masinate, mootorite, transformaatorite, turbiinide jne. detailide töötlemine) kasutusele võtmise perioodil makstakse töötaja süüst mittetingitud tööseisaku eest nii uutes kui ka töötavais ettevõtteis vastava ajatöölise tariifikohase palgamäära alusel. Uute tootmisviiside kasutuselevõtmise tähtajad kuni 3 kuu piirides määrab iga ettevõtte kohta vastav majandusorganisatsioon kokkuleppel ametiühinguga.

3. Tööseisakust on töötaja kohustatud viivitamata teatama administratsioonile. Samuti on töötaja kohustatud õigeaegselt hoiatama administratsiooni kõigist põhjustest, mis võivad tingida seisaku.

Nende kohustuste mittetäitmisel töötajale tööseisaku aja eest ei maksta ja töötajat karistatakse vastavalt trahvitabelile.

4. Töötajad, kes vabanevad tööseisaku tõttu, tuleb seisaku ajaks viivitamata viia teisele tööle samas ettevõttes.

Juhul kui pikema seisaku puhul (üle viie päeva) pole võimalik töötajat samas ettevõttes kasutada, tuleb töötaja üle viia tööle mõnda teise, lähedalasuvasse ettevõttesse tähtajaga mitte üle ühe kuu.

On keelatud kvalifitseeritud tööliste üleviimine hoovitöödele või nende rakendamine koristus- ja transporditöödel, välja arvatud juhud, kus nende tööde tegemine on vajalik loodusõnnetuste tõttu.

5. Tööseisaku tõttu viienda ja kõrgema kategooria tööliste üleviimisel madalama kategooriaga tööle makstakse tasu endise töö keskmise töötasu alusel, tingimusel, et töötaja täidab selle töö norme, kuhu ta ajutiselt üle viidi.

Nende normide mittetäitmise, samuti ajatöö alusel tasustatavale tööle üleviimise korral säilitatakse üleviidud töölisele tema kategooria ajatöölise tariifne palgamäär endise töö järgi.

Viienda ja madalama kategooria tööliste üleviimisel teisele madalama kategooriaga tööle, samuti kõigi kategooriate tööliste üleviimise korral teisele, kõrgema kategooriaga tööle makstakse tasu tehtud töö järgi.[1]

Teisele tööle üleviimisest keeldumise korral (olenemata kategooriast) tööseisaku eest ei maksta ja üleviimisest keeldumisele vaadatakse kui töödistsipliini rikkumisele.

---

[1] Vt. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Sekretariaadi 18. juuli 1962. a. seletust nr. 13/18. Käesoleva kogumiku lk. 243.

II. Tasu maksmine praagi puhul

6. Kui praak tekkis töötaja süü tõttu, siis kohaldatakse järgnevaid eeskirju:

a) täieliku praagi puhul (kui produktsioon osutub täielikult kõlbmatuks) praagi eest ei maksta;

b) osalise praagi puhul (kui toodang oma omadustelt ei rahulda kindlaksmääratud nõudeid) makstakse praagi eest madalamate hinnete järgi; toodangu kõlblikkuse protsendi ja palga täpse suuruse määrab kindlaks administratsioon, kusjuures palk ei või ulatuda üle vastava töötaja poole tariifikohase palgamäära.

7. Kui praak ei tekkinud töötaja süü tõttu, siis kohaldatakse järgnevaid reegleid:

a) täieliku praagi eest makstakse palk vastava ajatöölise palgamäära kahe kolmandiku ulatuses;

b) osalise praagi eest makstakse madalamate hinnete järgi, olenevalt toodangu kõlblikkuse astmest; toodangu kõlblikkuse protsendi ja palga täpse suuruse määrab kindlaks administratsioon, kusjuures palk ei või olla alla kahte kolmandikku vastava kategooria ajatöölise tariifikohasest palgamäärast;

c) praaktoodete eest, mis on tingitud töödeldava metalli defektsusest (materjali kvaliteedi mittevastavus, õhumull või mõra metallis), mis on ilmnenud pärast vähemalt ühe tööpäeva kulutamist detailide töötlemiseks või monteerimiseks, makstakse normaalsete hinnete järgi;

d) uute tootmisviiside kasutuselevõtmise ajal (3. osa § 2) makstakse praagi eest vastava kategooria ajatöölise tariifikohase palgamäära alusel.

8. Materjalide rikkumise eest toote valmistamise ajal kannab töötaja materiaalset vastutust: a) tahtliku rikkumise korral — tekitatud kahju viiekordses ulatuses; b) hooletusest põhjustatud rikkumise korral — tekitatud kahju ulatuses, kuid mitte üle kahe kolmandiku oma keskmisest kuupalgast.

Summad, mis tuleb töötajalt materjalide rikkumise eest sisse nõuda, peetakse administratsiooni korraldusel kinni ettevõtte või asutuse poolt töötajale väljamaksmisele kuuluvast palgast ja igasugustest muudest summadest. Töötaja võib kinnipidamise või selle ulatuse üle kaevata töötülide läbivaatamise komisjonile.

Ühegi väljamakse puhul ei või kinnipidamine ületada 25% kõigist töötajale väljamaksmisele kuuluvatest summadest. Kui peale kahju tasumise on palgast veel teisi kinnipidamisi, siis ei või kogu kinnipidamise summa ületada 50% kõigist töötajale väljamaksmisele kuuluvatest summadest.

Kinnipidamist teostatakse iga väljamaksu puhul kuni kogu võla kustumiseni. Kui töötaja vallandamise puhul kinnipidamised määratud ulatuses ei kata kogu võlga, siis järelejääv osa nõu-

takse administratsiooni poolt sisse lihtsustatud korras liiduvabariikide seadusandluse järgi.

9. Töötaja on kohustatud administratsioonile viivitamata teatama kõigist juhtudest, kus ta märkab, et tema poolt valmistatud toodang osutub praagiks.

Kui töötaja sellest administratsioonile ei teatanud või jätkas tööd hoolimata administratsiooni korraldusest töö katkestada, siis edasise praagi eest ei maksta töötajale midagi ja kahju rikutud materjali eest arvatakse tema palgast maha.

Kui aga administratsioon tegi korralduse tööd jätkata, siis järgneva praagi eest, mis ei ole tingitud töötaja süüst, makstakse tasu nagu kõlblike toodete eest; vastutust ettevõtte kahjude eest, mis on seotud praagi valmistamisega, kannab administratsioon.

Mitte töötaja süü tõttu tekkinud praagi eest, mis avastatakse pärast toote vastuvõtmist tehnilise kontrolli organite poolt, makstakse sellele töötajale tasu nagu kvaliteetsete toodete eest.

III. Lõppeeskirjad

10. Töötaja süü all mõistetakse käesolevas määruses töötaja poolt temale töö alal antud juhendite mittetäitmist, hooletust töös, organiseerimivõimetust ja igasugust muud sisekorra eeskirjade või tehniliste eeskirjade rikkumist.

11. Administratsioon on kohustatud tarvitusele võtma kõik vajalikud abinõud tööseisakute ja praagi ärahoidmiseks, sel juhul aga, kui tööseisak osutub vältimatuks, — vabanenud töötajate ärakasutamiseks teistel töödel.

Nende kohustuste mittetäitmisel võetakse administratsioon distsiplinaar- või kriminaalvastutusele. Peale selle võetakse administratsioon kahju eest, mis on sel puhul ettevõttele tekkinud, materiaalsele vastutusele vastavalt NSV Liidu KTK ja RKN-i määrusele 12. juunist 1929 (LSKK 1929, nr. 42, art. 367 ja 1931, nr. 51, art. 334; «NSV Liidu Töö RK Teataja» 1929, nr. 28—29 ja 1931, nr. 28) ja NSV Liidu Töö RK juhendile nr. 96, 1. juunist 1932 («NSV Liidu Töö RK Teataja» 1932, nr. 17—18).

EESKIRJAD MITTETOOTVATE ETTEVÕTETE TÖÖLISTELE JA ETTEVÕTETE NING ASUTUSTE TEENISTUJATELE TÖÖSEISAKUTE JA PRAAGI PUHUL TASUMAKSMISE KORRA KOHTA

NSV Liidu Töö RK 22. oktoobri 1932. a. määrus

1. Mittetootvate ettevõtete ja majandite (side-, toitlus-, kommunaalettevõtted jne.) tööliste suhtes rakendatakse NSV Liidu Töö RK 25. veebruari 1932. a. määrust nr. 31 «Töötasu maksmise

korrast tööseisakute ja praagi puhul» («NSV Liidu Töö RK Teataja», 1932, nr. 22—23).

2. Tootvate ja mittetootvate ettevõtete ja asutuste teenistujate suhtes, kellele tasu makstakse tükitöö alusel (masinakirjutajad, rotaatoril, šapirograafil töötajad, klaasisöövitustrükkijad, arvestusala töötajad, koristajad, põrandapoonijad jne.), rakendatakse järgnevaid eeskirju:

a) tööseisaku ja täieliku praagi eest, mis on tekkinud teenistuja süü tõttu, tasu ei maksta;

b) tööseisaku eest, mis ei ole tekkinud teenistuja süü tõttu, makstakse töötasu tema palgamäära pooles ulatuses, metallurgia-, mäe- ja koksitööstuses aga selle palgamäära kahe kolmandiku ulatuses;

c) täieliku praagi eest, mis ei ole tekkinud teenistuja süü tõttu, makstakse tasu tema palgamäära kahe kolmandiku ulatuses;

d) osalise praagi eest makstakse tasu alandatud hinnete järgi, sõltuvalt töö kvaliteedi astmest; töö kvaliteedi protsendi ja tasu täpse suuruse määrab kindlaks administratsioon; sealjuures toimub tasu maksmine teenistuja süü tõttu tekkinud osalise praagi puhul mitte suuremas kui tema palgamäära pooles ulatuses ja tasu maksmine mitte teenistuja süü tõttu tekkinud osalise praagi puhul mitte vähemas kui palgamäära kahe kolmandiku ulatuses.

3. Kõigi (tootlike, mittetootlike, kaubanduslike) ettevõtete ja asutuste teenistujate suhtes (sealhulgas ka administratiivse ja tehnilise personali suhtes), kellele makstakse ajatöötasu, rakendatakse järgnevaid eeskirju:

a) tööseisaku eest, mis on tekkinud seoses ettevõtte või asutuse osalise või täieliku seismajäämisega (loodusõnnetuste, ettevõtte või asutuse ümberpaigutamise, valgustusvoolu katkemise puhul jne.), makstakse tasu palgamäära pooles ulatuses, metallurgia-, mäe- ja koksitööstuses aga palgamäära kahe kolmandiku ulatuses;

b) tööaja kohusetundetu kasutamise kui ka alaväärtusliku töö (praagi) puhul, mille põhjustas kohustuste lohakas täitmine, määratakse süüdlasele distsiplinaarkaristusi, kaasa arvatud vallandamine; kui aga mitterahuldava töökvaliteedi põhjustas teenistuja kõlbmatus vastava töö jaoks, viiakse ta üle teisele tööle või vallandatakse kõlbmatuse tõttu.

Juhul kui tähendatud üleastumised tekitasid ettevõttele või asutusele materiaalse kahju, kannavad süüdlased materiaalset vastutust kehtivate seaduste järgi.

4. Kaubandusvõrgu töötajaile, kes saavad tasu protsentide alusel käibest, ei tohi tööseisakute eest, mis ei ole tekkinud töötajate süü läbi (samuti tööseisakute eest, mis on tekkinud seetõttu, et kaupu pole õigel ajal kohale veetud), makstava tasu suurus olla madalam normidest, mis määratakse kindlaks Tarbijate Koo-

peratiivide Keskliidu või teiste majanduslike keskorganite üldkokkulepetes ametiühinguga, ja mis on kinnitatud NSV Liidu või liiduvabariigi Töö Rahvakomissariaadi poolt, igal juhul aga mitte madalam kui 50% nende palgamäärast.

Ülalmainitud kaubandusvõrgu-töötajate kohusetundetust tööaja kasutamisest, samuti lohakast kohuste täitmisest põhjustatud alaväärtusliku töö (praagi) puhul rakendatakse süüdlaste suhtes § 3 punkti «b».

5. Paragrahvides 2—4 nimetatud töötajad, kes tööseisaku tagajärjel töölt vabanevad, tuleb tööseisaku ajaks üle viia teisele tööle kas samas või mõnes teises kohapealses ettevõttes või asutuses, kuid mitte kauemaks kui üheks kuuks.

Üleviimisest keeldumise korral tööseisaku eest tasu ei maksta, kusjuures üleviimisest keeldumisele vaadatakse kui töödistsipliini rikkumisele.

On keelatud kvalifitseeritud töötajate üleviimine mittekvalifitseeritud töödele, välja arvatud juhud, kus nende tööde täitmist põhjustavad loodusõnnetused.

6. Tööseisaku tagajärjel teisele, vähemtasutavale tööle üleviimise korral toimub tasu maksmine põhitöö keskmise teenistuse alusel, tingimusega, et töötaja täidab selle töö norme, kuhu ta ajutiselt üle viidi. Nende normide mittetäitmise kui ka ajatöö alusel makstavale tööle üleviimise korral makstakse üleviidud töötajaile tasu tehtud töö järgi.

7. Paragrahvides 2—4 nimetatud töötajate ja administratsiooni kohustuste ja vastutuse suhtes tööseisakute ning praagi vältimisel ja kõrvaldamisel, samuti vastutuse suhtes materjalide riknemise eest, rakendatakse NSV Liidu Töö RK määrust 25. veebruarist 1932 («NSV Liidu Töö RK Teataja», 1932, nr. 22—23).

KVALIFITSEERITUD TÖÖLISTELE TASU MAKSMISE KORRAST NENDE ÜLEVIIMISEL TÖÖSEISAKU TÕTTU VÄHEMTASUTAVALE TÖÖLE, SAMUTI SELLELE TÖÖTAJATE KATEGOORIALE KEHTESTATUD MUUDE TAGATISTE JA SOODUSTUSTE ANDMISE KORRAST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Sekretariaadi 18. juuli 1962. a. seletus nr. 13/18

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1962. a. 27. juuni ülesandele NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Sekretariaat seletavad:

1. NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi 1932. aasta 25. veebruari määruse punkt 5 kehtestatud kvalifitseeritud töölistele tasu maksmise korda üleviimisel tööseisaku tõttu teisele vähemtasutavale tööle, samuti teiste NSV Liidu valitsuse otsustega või tema ülesandel NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu

Komitee ja ÜAÜKN-i otsustega mõnedes tööstusharudes ettenähtud tagatiste ja soodustuste andmise korda kasutatakse kvalifitseeritud tööliste suhtes:

kolmanda ja kõrgema kategooria tööliste suhtes, keda tarifitseeritakse kuuejärgulise tariifivõrgu järgi;

neljanda ja kõrgema kategooria tööliste suhtes, keda tarifitseeritakse seitsmejärgulise tariifivõrgu järgi;

viienda ja kõrgema kategooria tööliste suhtes, keda tarifitseeritakse kaheksa- või rohkemajärgulise tariifivõrgu järgi.

2. Ümberarvestusi möödunud aja eest seoses käesoleva seletuse avaldamisega ei tehta.

KORRALISE JA LISAPUHKUSE AJA EEST MAKSTAVA KESKMISE TÖÖTASU ARVUTAMISE KORRAST

NSV Liidu RKN-i 25. juuli 1935. a. määrus

1. Määrata, et väljamaksmisele kuuluv keskmine töötasu korralise ja lisapuhkuse aja eest, samuti kompensatsioon kasutamata jäänud puhkuse eest arvutatakse puhkusele mineku kuule või kasutamata jäänud puhkuse eest kompensatsiooni maksmise kuule eelneva 12 kalendrikuu keskmise töötasu alusel.

Töötajaile, kes on töötanud antud ettevõttes, asutuses või majandis vähem kui aasta, toimub väljamaks keskmise töötasu alusel, arvates vastavasse ettevõttesse, asutusse või majandisse tööle asumise päevast.

2. Keskmise töötasu arvutamisel arvatakse keskmise töötasu hulka kõik töötasuliigid, samuti sotsiaalkindlustuse korras väljamakstud ajutised töövõimetuse toetused. Aeg, mille eest on toetusi makstud, võetakse arvesse nagu tööl oldud aeg.

3. Teha ÜAÜKN-ile ülesandeks ühe kuu jooksul teha vastavad muudatused puhkuste ja keskmise töötasu arvutamise korra kehtivates eeskirjades.

KESKMISE TÖÖTASU ARVUTAMISEST PUHKUSE EEST TÖÖTASU VÕI KASUTAMATA JÄÄNUD PUHKUSE EEST KOMPENSATSIOONI MAKSMISEL

ÜAÜKN-i 2. veebruari 1936. a. otsus

(Väljavõte)

1. NSV Liidu RKN-i määrusega 25. juulist 1935 (LSKK, 1935, nr. 40, art. 333) ettenähtud korda keskmise töötasu arvutamiseks puhkuse eest töötasu või kasutamata jäänud puhkuse eest kompensatsiooni maksmisel kohaldatakse kõigile töölistele ja teenis-

tujatele, olenemata sellest, kas nad saavad tüki- või ajatöötasu või kindlat kuutöötasu.

2. Keskmise töötasu arvutamisel puhkuse eest töötasu või kasutamata jäänud puhkuse eest kompensatsiooni maksmisel võetakse arvesse kõik töötasuliigid, olenemata nende maksmise pidevusest, sealhulgas:

a) tootmispreemiad (kütte, tooraine, materjalide kokkuhoiu, omahinna alandamise eest jne.);

b) preemiad aasta-aruande koostamise ja aastaplaani täitmise eest;

c) lisatasud ületunni- ja öötöö eest;

d) lisatasu väljateenitud aastate eest (vanusetasu);

e) töötasu kasutatud puhkuse eest;

f) töötasu tööseisaku eest;

g) töötasu riiklike ja ühiskondlike kohustuste täitmise aja eest jne.;

h) ajalehtede, ajakirjade, TASS-i kirjastuste [1], raadio ja televisiooni koosseisulistele kirjanduslikele töötajatele nende asutuste kirjandusliku honorari fondist makstavad hüvitused, milliste koosseisu nad kuuluvad, juhul, kui nende ametikoha töötasu ei ületa 200 rubla kuus; sealjuures keskmise töötasu summa, kuhu on arvestatud ka honorar, ei tohi ületada 200 rubla kuus (ÜAÜKN-i Presiidiumi 4. juuli 1958. a. otsuse redaktsioon);

i) lisatasud, mida makstakse rongiagentidele päevarahade asemel ametisõitude korral.

Toetused ajutise töövõimetuse puhul võetakse samuti arvesse keskmise töötasu arvutamisel.

3. Peale ÜAÜKN-i Sekretariaadi 9. septembri 1935. a. määruse p. 2 tähendatud summade ei võeta arvesse keskmise töötasu arvutamisel:

a) väljamakseid allikaist väljaspool töötasufondi, näiteks premeerimisfondist saavutuste eest sotsialistliku võistluse ja lööktöö alal jm.;

b) väljamakseid väljaspool kehtivat premeerimissüsteemi, näiteks ettevõtte direktori või osakonnajuhataja käsutuses olevast fondist;

c) väljamakseid aja eest enne arvestatavat 12-kuist tähtaega;

d) väljamakseid juhuslike tööde eest, mis ei kuulu töötaja kohustuste hulka;

e) naturaaltasusid.

4. Arvutus teostatakse lähtudes töötasust 12 kalendrikuu eest, mis eelnevad sellele kuule, mil töötaja läheb puhkusele (1. kuni 1. kuupäevani) ...

---

[1] NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ning ÜAÜKN-i 1958. a. 4. juuni seletuse nr. 11 põhjal ei võeta koosseisulistel kirjanduslikel kaastöölistel keskmise töötasu arvutamisel arvesse lepingute alusel saadud kirjanduslikku honorari.

5. Töötasu arvutus puhkuse eest või kompensatsiooni arvutus kasutamata jäänud puhkuse eest tehakse järgnevalt: aastatöötasu jagatakse 12-ga (välja arvamata palgata puhkuse aeg); saadud keskmine kuutöötasu jagatakse 25,6; saadud keskmine päevatasu korrutatakse puhkuspäevade arvuga.

Seda arvutamise korda kohaldatakse, olenemata sellest, kas aasta jooksul toimusid muudatused töötasu suuruses (töötasumäärade tõstmine... jne.). Samuti ei muuda tähendatud arvutuse korda tegelikult tehtud ületundide arv...

6. Kui töötaja töötab antud ettevõttes vähem kui aasta, teostatakse väljamakse keskmise töötasu alusel ettevõttes tööl oldud aja eest, alates ettevõttesse tööle asumisele järgneva kuu 1. päevast.

KESKMISE TÖÖTASU ARVUTAMISEST

ÜAÜKN-i 9. septembri 1935. a. otsus

1. Tööliste ja teenistujate korralise puhkuse eest tasumisel või kasutamata jäänud puhkuse eest kompensatsiooni maksmisel arvutatakse keskmine töötasu NSV Liidu RKN-i 25. juuli 1935. a. määruse kohaselt puhkusele mineku või kompensatsiooni väljamaksmise kuule eelnenud 12 kalendrikuu alusel.

Töötajaile, kes vastavas ettevõttes (asutuses) on töötanud vähem kui üks aasta, makstakse keskmise töötasu järgi, arvates vastavasse ettevõttesse (asutusse) tööle asumise päevast.

Vastavalt sellele otsusele tühistada NSV Liidu Töö RK 2. aprilli 1930. a. määruse nr. 142 § 5 (puhkuse eest tasu maksmise osas).

2. Keskmise töötasu arvutamisel puhkuse eest tasumiseks või kompensatsiooni maksmiseks võetakse arvesse kõik töötasu liigid kui ka ajutise töövõimetuse toetus.

Keskmise töötasu hulka ei arvata kompenseerivaid väljamakseid komandeerimiste ja üleviimiste puhul: päevaraha, sõidukulu, korteriraha, kolimisraha, samuti lisatasu, mis süstemaatilise sõidusoleku puhul makstakse päevaraha asemel.

Lisatasud süstemaatilise sõidusoleku eest, mis on kehtestatud mõnede raudteetranspordi töötajate jaoks, tuleb keskmise töötasu arvutamisel võtta arvesse (20. novembri 1935. a. redaktsioonis. «ÜAÜKN-i Bülletään», 1935, nr. 24).

3. Puhkusaja eest makstava tasu suuruse kitsendused, mis on kehtestatud mõnede kategooriate töötajate jaoks (ajakirjanduse töötajad jt.), tühistatakse.

TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE KESKMISE PÄEVASE TÖÖTASU ARVUTAMISE KORRAST TÖÖTASU VÄLJAMAKSMISEKS PUHKUSE AJA EEST

Väljavõte NSV Liidu Rahandusministeeriumi ja ÜAÜKN-i 8. septembri 1951. a. kirjast

Tööliste ja teenistujate keskmine päevane töötasu tuleb alates 1. jaanuarist 1952. a. määrata keskmise kuutöötasu jagamise teel 25,6-ga.

Lugeda 1. jaanuarist 1952. a. kehtetuks NSV Liidu Rahandusministeeriumi ja ÜAÜKN-i 5. juuli 1947. a. kiri nr. 500-a/01/47.

KESKMISE TÖÖTASU ARVUTAMISEST PUHKUSE PÄEVADE EEST TASUMISEKS JA KASUTAMATA PUHKUSE EEST KOMPENSATSIOONI MAKSMISEKS TÖÖTAJATELE, KES SAAVAD PREEMIAID TÖÖDE TÄITMISE EEST UUE TEHNIKA ALAL

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Sekretariaadi 20. augusti 1962. a. seletus nr. 18/22

Seoses saabuvate järelepärimistega keskmise töötasu arvutamise kohta puhkusepäevade eest tasumiseks ja kasutamata puhkuse eest kompensatsiooni maksmiseks töötajatele, kes saavad preemiaid tööde täitmise eest uue tehnika alal, NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Sekretariaat seletavad:

NLKP KK ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 23. juuni 1960. a. määrusega nr. 687 ettenähtud ühekordsed preemiad tööstus-, ehitus-, transpordi- ja sideettevõtete, samuti ka geoloogiliste uurimisorganisatsioonide, teaduslik-uurimis-, projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide töötajatele tööde täitmise eest uue tehnika alal (sealhulgas tsentraliseeritud fondi arvel ja ettevõtete ning organisatsioonide juhatajate käsutusse jäetud vahendite arvel) keskmise töötasu arvutamisel arvesse ei võeta.

Preemiad, mida makstakse vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 23. juuni 1960. a. määrusele nr. 687 teaduslik-uurimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide töötajatele teaduslike uurimistööde ja katseliste konstrueerimistööde temaatiliste plaanide täitmise eest ja projekteerimisorganisatsioonide töötajatele täidetud projekteerimis- ja muude tööde kõrge kvaliteedi kindlustamise, tüüpprojektide eduka väljatöötamise, projekteerimis- ja uurimistööde ennetähtaegse täitmise, samuti ka projekteerimis- ja uurimistööde temaatiliste plaanide täitmise eest, võetakse keskmise töötasu arvutamisel arvesse ainult neil juhtudel, kui need preemiad makstakse välja nimetatud organisatsioonide palgafondist.

KORRALISE PUHKUSE ANDMISEST TÖÖLISTELE JA TEENISTUJATELE, KES VIIBIVAD ÕPPEKOGUNEMISTEL VÕI ON MOBILISEERITUD PUNAARMEESSE

ÜAÜKN-i Sekretariaadi 18. jaanuari 1941. a. otsus

(Väljavõte)

Korralise puhkuse tasu arvutamisel 12 kuu eest Punaarmees õppekogunemisel oldud aega ja töötasu selle aja eest arvesse ei võeta ning keskmine töötasu arvutatakse ülejäänud kuude eest.

TÖÖLISTELE TÖÖTASU MAKSMISE KORRAST KUU ESIMESE POOLE EEST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 23. mai 1957. a. määrus nr. 566

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrab:

Kehtestada, et töölistele kuu esimese poole eest töötasu arvel makstava avansi suurus määratakse kindlaks ettevõtte (organisatsiooni) administratsiooni ja ametiühinguorganisatsiooni kokkuleppel kollektiivlepingu sõlmimisel, kuid nimetatud avansi minimaalne suurus ei tohi olla väiksem töölise poolt töötatud aja eest ettenähtud tariifimäärast.

(СП СССР, 1957, № 6, ст. 68)

AMETIÜHINGU KÄITIS- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. juuli 1958. a. seadlusega

(Väljavõte)

6. Kooskõlastatult käitis- või kohaliku komiteega ettevõtte administratsioon:

määrab tööliste kutsealade ja tööde loetelu, millede suhtes rakendatakse aja- ja tükitasu tariifimäärasid, samuti kuumade, raskete ja tervist kahjustavate tööde tasumäärasid, vastavalt nende tööde kehtivale tüüploetelule tootmisharude järgi;

määrab tööde tariifijärgud, annab töölistele kvalifikatsioonijärke, vastavalt kehtivatele tariifi- ja kvalifikatsiooni-käsiraamatutele;

määrab uusi norme ja revideerib kehtivaid norme, seoses tehniliste ja organisatsiooniliste abinõude rakendamisega, asendab ajutisi töönorme alatiste normidega toodangu juurutamisel ja teeb aegunud normides parandusi;

kehtestab progressiivse tükitöötasu ja premiaaltöötasu (vastavalt kehtivatele tüüp-põhimäärustele), määrab töötajate kategooriad ja preemiate suuruse, mida makstakse teiste ergutustasudena;

määrab juhtivatele ning insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele makstavate preemiate määra kehtivate tüüp-premeerimispõhimääruste alusel.

RESERVTÖÖLISTE TÖÖ TASUSTAMISE TINGIMUSTE KINNITAMISEST TÖÖSTUSETTEVÕTETES

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Sekretariaadi 23. märtsi 1960. a. määrus nr. 421/9

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Sekretariaat määravad:

kinnitada reservtööliste töö tasustamise tingimused tööstusettevõtetes vastavalt lisale.

Käesoleva määrusega kinnitatud reservtööliste töö tasustamise tingimused kehtestada 1. aprillist 1960. a. neis tööstusharudes, kus töötasu korrastamine on läbi viidud, teistes tööstusharudes — üheaegselt töötajate üleviimisega uutele töötasustamise tingimustele.

Lisa
NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Sekretariaadi 23. märtsi 1960. a. määruse nr. 421/9 juurde

TÖÖSTUSETTEVÕTETES RESERVTÖÖLISTE TÖÖ TASUSTAMISE TINGIMUSED

1. Tööstusettevõtetes eraldatakse vastavalt tööjõu plaanile reservtöölised selleks, et kindlustada alaliste töötajate tööle mitteilmumise juhtudel konveieri või lindi katkestamatu töö.

Reservtööline töötab temale kinnitatud tööalal.

Kui ei ole võimalik kasutada reservtöölist temale kinnitatud töö alal, tuleb teda üle viia teisele tööle.

2. Reservtöölisele määratakse tariifi kategooria, mis vastab temale kinnitatud operatsioonidel täidetavate tööde kõrgeimale kategooriale.

3. Kui reservtööline täidab rohkem kui kaks erinevat operatsiooni, makstakse lisatasu 15% suuruses temale omistatud kategooria tariifimäärast.

Tööde täitmise korral, mis tasustatakse madalamalt töötajale omistatud kategooria tariifist, makstakse lisatasu temale omistatud kategooria tariifimäära ja täidetava töö tariifimäära vahe suuruses täidetud tööde mahu normeeritud aja järgi.

4. Reservtöölist premeeritakse põhimääruse järgi, mis on kehtestatud konveieri või lindi töölistele.

5. Reservtöölised määratakse ettevõttes käskkirjaga või tsehhis korraldusega.

6. Käesolevad tingimused reservtööliste töö tasustamise kohta kehtestatakse 1. aprillist 1960. a. tööstusharudes, kus töötasu korrastamine on läbi viidud, aga nendes tööstusharudes, kus töötasu korrastamist ei ole läbi viidud — üheaegselt kõikide tööliste üleviimisega uutele töö tasustamise tingimustele.

TÖÖSTUSETTEVÕTETES (VÄLJA ARVATUD TEKSTIILI- JA POLÜGRAAFIATÖÖSTUSE ETTEVÕTTED) MITMEL TÖÖPINGIL TÖÖTAVATE TÖÖLISTE TÖÖ TASUSTAMISE PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Sekretariaadi määrusega 1. juunist 1960 nr. 728/15

Käesoleva põhimääruse kehtestamise eesmärgiks on tõsta tööliste tööviljakust ja materiaalset huvitatust üleminekul töötamisele üle kindlaksmääratud normi tööpinkidele (masinatele, aparaatidele).

1. Mitmel tööpingil töötamist rakendatakse neis töölõikudes, kus tootmistingimused ja tehnoloogiline protsess võimaldab töölisel teenindada mitut tööpinki (masinat, aparaati), kindlustades teenindavate seadmete efektiivse kasutamise ja nõutava kvaliteediga toodangu väljalaskmise.

Tööliste üleviimist ettenähtud normist suurema arvu tööpinkide (masinate, aparaatide) teenindamisele võib rakendada ainult kõrge kvalifikatsiooniga tööliste puhul, kes süstemaatiliselt teenindavatel seadmetel täidavad töönormi.

2. Nende tööliste töö tasustamine, kes vastavalt kinnitatud teenindamise normile töötavad mitmel tööpingil (masinal, aparaadil), toimub ilma täiendava kompensatsioonita.

3. Tükitöö hinnete väljatöötamisel tükitöölistele, kes on üle viidud ettenähtud normist suurema arvu tööpinkide (masinate, aparaatide) teenindamisele, tuleb aluseks võtta iga teenindamise normi ületamise protsendi eest 0,4 kuni 0,6 protsenti kehtestatust kõrgem tariifimäär.

Tükitöö normid sel juhul töötatakse välja lähtudes teenindavate seadmete suurendatud arvust.

4. Normist suurema arvu tööpinkide (masinate, aparaatide) teenindamisele üleviidud ajatöölistel suureneb tariifitasu 0,2 kuni

0,4 protsenti iga kehtestatud teenindamisnormi ületamise protsendi eest.

5. Tööpinkide (masinate, aparaatide) teenindamise normid ja tariifitasude konkreetsed määrad vastavalt käesoleva põhimääruse punktile 3 ja 4 töötatakse välja ettevõtte juhatajate poolt kooskõlastatult ametiühingu käitiskomiteedega, arvestades sealjuures konkreetseid töötingimusi.

6. Preemiate arvestamisel mitmel tööpingil (masinal, aparaadil) töötavatele ajatöölistele võetakse aluseks tariifitasu, millesse on kaasa arvatud ka tasu üle kehtestatud normi teenindamise eest.

7. Tasu tükitöölistele üksikute tööpinkide (masinate, aparaatide) seisakute eest, mis on tekkinud seoses seadmete remondiga, ümberseadistamisega (kui neid pole arvestatud kehtivate tükitöö normide sisse) ja muudel töölisest mitteolenevatel põhjustel, makstakse 50 protsendi ulatuses ajatariifitasust, mis langeb teenindavate seadmete iga antud ühikule.

TÖÖTASU SÄILITAMISEST RIIKLIKE JA ÜHISKONDLIKE KOHUSTUSTE TÄITMISE AJAKS

NSV Liidu Töö RK 22. juuli 1931. a. määrus

1. Töötajad säilitavad oma keskmise töötasu töökohal järgnevate riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmise ajaks (kuivõrd kehtiv seadusandlus lubab neid kohustusi täita tööajal):

a) kohtuistungitest rahvakaasistujana, ühiskondliku süüdistajana, eksperdina või tunnistajana osavõtmise ajaks, juurdlus- või uurimisorganitesse eksperdiks või tunnistajaks väljakutsumise ajaks . . .;

b) valimisõiguse teostamise ajaks;

c) riiklike, ametiühingu- või tarbijate kooperatsiooni organite poolt kokkukutsutavatest kongressidest, konverentsidest ja volinike koosolekutest esindajana osavõtmise ajaks;

d) ÜK(b)P ja ÜAÜKN-i organite poolt kokkukutsutavatest parteikomiteede ja kontrollkomisjonide kongressidest, konverentsidest ja pleenumitest esindajana osavõtmise ajaks, — tingimusel, et kongress, konverents või pleenum peetakse vähemalt rajooni ulatuses;

e) üleliidulistest, vabariiklikest ja kohalikest pioneeride kokkutulekutest osavõtmise ajaks;

f) massiliste kampaaniate läbiviimiseks komandeeringul viibimise ajaks;

g) värbamiskomisjonide tööst osavõtmise ajaks;

h) liiduvabariikide seadusandlusega ettenähtud juhtudel.

Märkus: Töötajate rakendamisel riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmiseks tuleb järgida:

a) NSV Liidu RKN-i ja ÜK(b)P Keskkomitee 1931. a. 25. märtsi määrust jooksvate kampaaniate huvides kohalike partei-, nõukogude ja teiste organisatsioonide poolt tööliste tööpinkide juurest mobiliseerimise täieliku lõpetamise kohta (LSKK, 1931, nr. 20, art. 172 ja «NSV Liidu Töö RK Teataja», 1931, nr. 10);

b) NSV Liidu Töö RK 1931. a. 21. mai määrust nr. 117 abinõudest tootmisrežiimi tugevdamiseks ettevõtteis ja asutustes («NSV Liidu Töö RK Teataja», 1931, nr. 14—15).

2. Palga säilitamist väeteenistusega seoses olevate kohustuste täitmise ajal reguleerib Tööliste-Talupoegade Punaarmee sõjaväelaste ja sõjaväekohuslaste ning nende perekonnaliikmete soodustuste koodeks (LSKK 1930, nr. 23, art. 253 ja «NSV Liidu Töö RK Teataja», 1930, nr. 14—15) ja NSV Liidu Töö RK 21. augusti 1930. a. juhend nr. 277 soodustuste kohta töö ja sotsiaalkindlustuse alal sõjaväeteenistusse kutsumise ja teenistuses oleku puhul («NSV Liidu Töö RK Teataja», 1930, nr. 23—24).

3. Paragrahvides 1 ja 2 märgitud juhtudel säilitavad töötajad oma keskmise töötasu ka vastavate riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmise kohale ja sealt tagasisõitmise ajaks (näit. ametiühingute kongressile ja sealt tagasi töökohale sõitmise aeg).

4. Töötajad, kelle töötingimusi reguleerivad eriseadused (hooajatöödel viibivad töölised, ajutised töölised, kodutööndajate ja käsitööliste õpilased jt.), säilitavad oma töötasu riiklike ja ühiskondlike kohustuste täitmise ajaks piirides, mis on ette nähtud eriseadustega.

Pioneeride kokkutulekutest osavõtmise ajaks säilitavad töötajad oma töötasu sõltumata sellest, kus ja missugustel töödel nad töötasid.

SÕJAVÄE TEGEVTEENISTUSSE, ÕPPEKOGUNEMISTELE JA TEISTE TOOTMISTÖÖ KATKESTAMISEGA SEOTUD SÕJAVÄELISTE ÕPPUSTE LIIKIDE LÄBITEGEMISELE KUTSUTAVATE, SAMUTI SÕJAKOMISSARIAATI ILMUMISE AJA EEST SÕJAVÄELISE ARVESTUSE JA RESERVIS TEENIMISE ASJUS TÖÖLISTE, TEENISTUJATE, ÕPILASTE JA KOLHOOSNIKUTE MATERIAALSE KINDLUSTAMISE KORRA JUHEND

Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Sekretariaadi 14. novembri 1964. a. määrusega nr. 532/31

1. Sõjaväe tegevteenistusse kutsutud, samuti üleajateenijaks või NSV Liidu Relvastatud Jõudude kaadrikoosseisu arvatud töölistele ja teenistujatele makstakse töökohast vallandamisel puhkusetoetust keskmise töötasu ulatuses 12 tööpäeva eest.

Kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele, kesk-eriõppeasutuste ning -koolide õpilastele, kes saavad stipendiumi, makstakse neil juhtudel puhkusetoetust poole kuu stipendiumi ulatuses.

Kolhoosnikutele makstakse toetust järgmises suuruses: kolhoosides, kus makstakse töötasu tööpäevade järgi — poole kuu keskmise töötasu ulatuses, mis on arvestatud lähtudes väljatöötatud tööpäevade arvust ja tööpäeva plaanilisest hindest; kolhoosides, kus makstakse rahalist töötasu — poole arvestatud keskmise kuutöötasu ulatuses.

Käesolevas punktis ettenähtud toetus arvutatakse lähtudes keskmisest kuutöötasust viimase kolme kalendrikuu jooksul, mis eelnevad sõjaväeteenistusse kutsumise kuule.

2. NSV Liidu Relvastatud Jõududesse kutsutud, kuid mingitel põhjustel sõjaväeteenistusest vabastatud või reservi arvatud töötajail on õigus tagasi pöörduda oma endisele töökohale ja ametikohale, kus nad enne sõjaväeteenistusse kutsumist töötasid, kui nende NSV Liidu Relvastatud Jõududesse kutsumise päevast ei ole möödunud üle kolme kuu. Seejuures, kui töö lõppemisest on möödunud vähem kui 12 tööpäeva, siis järelejäänud päevade eest töötasu järjekordsel väljamaksmisel (kolhoosides töötasu järjekordsel arvestamisel) tehakse tasaarvestus töötajale väljamakstud puhkusetoetuse vastava osa ulatuses.

Kui töö lõppemisest on möödunud üle 12 tööpäeva, mingeid ümberarvestusi ei tehta.

3. Töölistele, teenistujatele ja kolhoosnikutele, kes on kutsutud õppekogunemisele, säilitatakse õppekogunemise ajaks, kaasa arvatud sõiduaeg sõjaväeossa ja tagasi, nende ametikoht (töö) ning makstakse nende töökohalt pool keskmisest töötasust.

Töölistele ja teenistujatele, kes töötavad kohakaasluse alusel, säilitatakse õppekogunemise ajaks pool keskmisest töötasust nii põhi- kui ka kohakaasluse korras täidetava ametikoha (töö) järgi.

4. Õppekogunemisele kutsutud isikutele makstakse töötasu väljatöötatud aja eest töö lõppemise päeva järgi seoses õppekogunemisele ilmumisega ja peale selle õppekogunemise esimese poole kuu eest.

Õppekogunemise ülejäänud osa eest makstakse töötasu välja tavalistel tähtaegadel, mis on kindlaks määratud antud ettevõttes või asutuses. Õppekogunemisele kutsutu soovil võib arvestatava töötasu ettevõtte või asutuse arvel talle üle kanda õppekogunemise kohta.

5. Töölistele, teenistujatele ja kolhoosnikutele, kes haigestusid õppekogunemise ajal, säilitatakse nende ametikoht (töö) õppekogunemise lõppemise või haiguse tõttu vabastamise päevani ning makstakse selle perioodi eest töökohalt pool keskmisest töötasust.

Töölistele ja teenistujatele, samuti kolhoosnikutele, kelle suhtes kohaldatakse riiklikku sotsiaalkindlustust, antakse töövõime-

tuse aja eest arvates sõjaväekogunemise lõppemise või õppekogunemise edasisest osavõtust seoses haigusega vabastamise päevast ajutise töövõimetuse toetust.

6. Õppekogunemisele kutsutud isikuid ei või vallandada töölt õppekogunemisele kutsumise teate saamise päevast kuni õppekogunemiselt tagasisaabumise päevani, välja arvatud juhud, kui ettevõte või organisatsioon, kus õppekogunemisele kutsutu töötas, täielikult likvideeritakse.

Ettevõtte või organisatsiooni, kus õppekogunemisele kutsutu töötas, täieliku likvideerimise korral talle ettenähtud materiaalset kindlustust õppekogunemise ajaks arvestab ja maksab välja likvideeritava ettevõtte või asutuse administratsioon või tema õigusjärglane, viimase puudumisel aga — ametkond, kellele ettevõte või asutus allus. Töölt vallandamise kuupäevaks neil juhtudel loetakse päev, millal maksti välja töötasu õppekogunemisel olemise aja eest, mille kohta tehakse sissekanne tööraamatusse.

7. Keskmise töötasu arvutamisel puhkuse tasu ja mittekasutatud puhkuse eest kompensatsiooni maksmiseks töölistele ja teenistujatele, kes on viibinud õppekogunemisel sõjaväeosades, õppekogunemisel oleku aega ja selle aja eest töötajale väljamakstud töötasu arvesse ei võeta ning keskmine töötasu arvestatakse ülejäänud kuude järgi. Kui töötaja kutsuti õppekogunemisele korralise või lisapuhkuse ajal, jätkatakse seda puhkust õppekogunemise lõppemisel või kantakse üle teisele ajale.

8. Kui töölised, teenistujad või kolhoosnikud sõjalise ettevalmistuse tagamise eesmärgil ilma tootmistööd katkestamata viiakse sõjakomissariaadi palvel üle teisele tööle, millega seoses tööajast mitteolenevail põhjustel alaneb varem saadud töötasu tase, säilitatakse neile kogu üleviimise ajaks keskmine töötasu endise töökoha järgi.

9. Ajaks, mis on vajalik töölistele, teenistujatele, õpilastele ja kolhoosnikutele sõjakomissariaati või sõjaväelise arvestuse organisse ilmumiseks sõjaväeteenistusse kutsumise, sõjaväelise arvestuse ja reservis sõjaväeteenistuse läbitegemise asjus või loodusõnnetuse läbi kaduma läinud sõjaväelise arvestuse dokumentide taastamiseks, antakse puhkust.

Seejuures, kui need isikud kutsutakse sõjakomissariaati või sõjaväelise arvestuse organisse töö(õppe) ajast, säilitatakse neile keskmine töötasu, stipendium (kui seda varem maksti) töökohas (õppekohas) sõjakomissariaadis või sõjalise arvestuse organis faktiliselt oldud aja eest, kuid mitte rohkem kui kolme päeva eest, arvesse võttes aega, mis kulub sõiduks sõjakomissariaati või sõjalise arvestuse organisse ja tagasi.

Keskmine päevatasu käesoleva punkti alusel arvutatakse lähtudes töötaja kuutöötasust kalendrikuu eest, mis eelnes puhkuse kuule.

10. Töölistele, teenistujatele, õpilastele ja kolhoosnikutele võimaldatakse sõjakomissariaadis või sõjaväelise arvestuse organis käimise ajaks puhkust ilma töötasu (stipendiumi) säilitamiseta kaotatud sõjaväelise arvestuse dokumendi taastamiseks, avalduste(kaebuste) esitamiseks perekondliku seisundi tõttu soodustuste saamiseks, dokumentide saamiseks, mis kinnitavad sõjaväeteenistuse läbitegemist NSV Liidu Relvastatud Jõududes, osavõttu lahingutest NSV Liidu kaitsmisel, haavata saamist, põrutust ja autasusid.

Käesolevas punktis ettenähtud puhkust võimaldatakse tingimusel, kui sõjakomissariaadi või sõjaväelise arvestuse organi tööaeg langeb kokku töölise, teenistuja, õpilase, kolhoosniku töö- (õppe) ajaga.

11. Töölistele, teenistujatele, kolhoosnikutele, õpilastele, kes saadetakse sõjakomissariaatide poolt dispanseersele, ambulatoorsele või statsionaarsele kliinilisele järelevaatusele, säilitatakse kogu meditsiiniasutuses olemise ajaks (kaasa arvatud meditsiiniasutusse mineku ja tuleku aeg) töö-, õppimise ja ametikoht ning keskmine töötasu või stipendium (kui seda varem maksti).

Järelevaatusele saadetud tööliste ja teenistujate, samuti kolhoosnikute, kelle suhtes kohaldatakse riiklikku sotsiaalkindlustust, statsionaarsele ravile paigutamisel, antakse välja haigusleht ning makstakse sotsiaalkindlustuse toetust üldistel alustel, teistele kolhoosnikele ja õpilastele antakse tõendid, mille alusel makstakse välja töötasu või stipendium (kui seda varem maksti).

Kui töölised, teenistujad, kolhoosnikud, õpilased suunatakse sõjakomissariaadi poolt väljaspool alatist elukohta asuvasse meditsiiniasutusse järelevaatusele või ravile, säilitatakse neile meditsiiniasutusse mineku ja tuleku päevade eest keskmine töötasu, tööpäevad, stipendium (kui seda varem maksti) töö- või õppekoha järgi, ja peale selle makstakse sõjakomissariaatide poolt päevarahad ning tasutakse kulud sõidu eest järelevaatuse asukohta ning tagasi normide järgi, mis on kehtestatud NSV Liidu RKN-i 19. juuni 1940. a. määrusega nr. 1047 teenistuslikeks komandeeringuteks.

12. Kui töölised, teenistujad või kolhoosnikud peavad järjekordse sõjaväeteenistusse kutsumise korral ilmuma elukohast kaugelasuvasse kutsekomisjoni, seoses millega nende tagasipöördumine arvelduste tegemiseks töökohta ja isiklike asjade ajamiseks on raskendatud, tehakse nende tööliste, teenistujate ja kolhoosnikutega sõjakomissariaadi ettepanekul täielik arveldus töötasu ja puhkusetoetuse väljamaksmise osas enne kutsekomisjoni ilmumist.

13. Töölistele, teenistujatele ja kolhoosnikutele, kes astuvad sõjaväelisse õppeasutusse, säilitatakse nende ameti (töö)koht ja

keskmine töötasu kogu sõjaväe õppeasutuses sisseastumiseksamite sooritamise ajaks. Isikud, kes asuvad õppima sõjaväelises õppeasutuses, saavad töökohast lõpparve tegemisel toetuse keskmise kuutöötasu ulatuses. Sellesse toetusesse arvatakse töötasu, mida neile isikutele säilitati nende poolt sisseastumiseksamite sooritamise ajaks.

Käesolevas punktis ettenähtud toetus arvutatakse lähtudes eelnenud kolme kalendrikuu (1. kuni 1. kuupäevani) keskmisest töötasust.

14. Kutsekomisjonide liikmetele kogu neis komisjonides töötamise ajaks, samuti sõjaväekohuslaste meditsiinilisel läbivaatusel rakendatud meditsiinitöötajaile säilitatakse töötasu töökoha järgi. Meditsiinitöötajaile säilitatakse ka töötasu kohakaasluse alusel tehtava töö järgi. Kui nimetatud isikud rakendatakse tööle väljaspool nende alatist elukohta, makstakse elukohast töökohta ja tagasi sõidu- ning eluruumi üürikulud, samuti päevarahad välja sõjakomissariaatide poolt teenistuslikeks komandeeringuteks ettenähtud normide järgi.

15. Kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juures asuvate sõjaväelise arvestuse laudade töötajate väljakutsumisel sõjakomissariaatidesse sõjaväelise arvestuse andmete kontrollimiseks ja instrueerimiseks säilitatakse neile selle aja eest töötasu töökohal ning peale selle hüvitatakse sõjakomissariaatide poolt väljakutsumise kohta ja tagasi sõidu- ning eluruumi üürikulud, samuti päevarahad teenistuslikeks komandeeringuteks ettenähtud normide järgi.

(Бюллетень Государственного комитета Совета Министров СССР по вопросам труда и заработной платы 1965, № 1)

ÜLDISE SÕJAVÄETEENISTUSE KOHUSTUSE SEADUSE §-d 47 JA 48

NSV Liidu Ülemnõukogu poolt vastu võetud 1. septembril 1939

(Väljavõte)

§ 47. Töölised ja teenistujad saavad puhkuse kindlaksmääratud korras ajaks, mis on vajalik ilmumiseks sõjaväeteenistusse kutsumisel ja sõjaväelise arvestusega seotud asjus.

§ 48. Õppekogunemisele kutsutud töölistele ja teenistujatele säilitatakse õppekogunemise aja kestel nende töö- või ametikoht ja nad saavad töökoha järgi poole oma keskmisest töötasust...

KESKMISE TÖÖTASU SÄILITAMISEST TÖÖLISTELE JA TEENISTUJATELE, KES ON AMETIÜHINGUORGANISATSIOONIDE POOLT ERALDATUD ESINDAJATENA PENSIONIDE MÄÄRAMISE KOMISJONIDESSE JA ARSTLIKU TÖÖEKSPERTIISI KOMISJONIDESSE

ÜAÜKN-i Sekretariaadi 3. oktoobri 1956. a. otsus

(Väljavõte)

...töölistele ja teenistujatele, kes on ametiühinguorganisatsioonide poolt eraldatud rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juures asuvate pensionide määramise komisjonide liikmeteks või arstliku tööekspertiisi komisjonide (ATEK) liikmeteks, säilitatakse töökohal keskmine töötasu nende komisjonide tööst osavõtu ajaks.

KESKMISEST TÖÖTASUST JA TÖÖTASU MAKSMISEST POOLIKU KUU EEST

NSV Liidu Töö RK 2. aprilli 1930. a. määrus

1. Keskmine töötasu arvutatakse käesoleva määruse järgi juhtudel, kui ettevõte või asutus on kohustatud seaduse alusel maksma töötajale keskmist töötasu aja eest, mil töötaja tegelikult ei töötanud (näiteks aja eest, mil töötaja oli kutsutud rahvakaasistujana kohtusse, sõjaväeliste õppuste ajal jne.).

Keskmise töötasu arvutamine puhkusaja eest ja kompensatsiooni maksmisel kasutamata puhkuse eest toimub korras, mis on ette nähtud NSV Liidu RKN-i 1935. a. 25. juuli määruses (LSKK, 1935, nr. 40, art. 333).

Töötasu arvutamine toetuste ja pensionide maksmisel sotsiaalkindlustuse korras toimub vastavate kehtivate eeskirjade alusel (ÜAÜKN-i 2. veebruari 1936. a. määruse redaktsioonis. «ÜAÜKN-i Bülletään», 1936, nr. 2).

2. Kui töötaja saab kindlat ajatöötasu (kaasa arvatud kindel tagatud lisatasu või protsendilised lisatasud, kuid ilma teiste täiendavate tasumoodusteta), siis maksab ettevõte või asutus töötajale päevade ja tundide eest, mille eest tuleb maksta keskmise töötasu alusel, tema jaoks kindlaksmääratud töötasu täielikult (ilma kinnipidamiseta) välja.

Kõigi teiste töötasumooduste puhul kohaldatakse paragrahve 3—8.

3. Kui töötaja on lepingu järgi kohustatud tegema erinevalt tasustatavaid töid (remonditöölised, siirduvate vahetuste töölised jt.), siis arvutatakse keskmine töötasu tasude üldsummast, mida ta saab tööde eest kokku.

4. Keskmise töötasu arvutamisel võetakse arvesse nii põhitöötasu kui ka lisatasud, millel on alatine iseloom (preemiad, erilised juurdemaksud ja lisandid, protsendiline tasu, naturaaltasud jne.).

Keskmise töötasu arvutamisel ei võeta arvesse:

a) ühtegi ühekordse iseloomuga lisatasu liiki, nagu tasusid üksikute ülesannete täitmise eest, mis ei kuulu töötaja tavaliste kohustuste hulka; autasusid, preemiaid ja ergutusi, millel on ühekordne iseloom;

b) autasusid, preemiaid või ergutusi ja teisi lisatasu liike, millel ei ole küll ühekordne iseloom, kuid mida makstakse pikemate kui kolmekuuliste ajavahemike järel;

c) tasu ületunnitöö eest, millel ei ole süstemaatilist iseloomu; ületunnitööd loetakse süstemaatiliseks, kui viimase kolme kuu kestel iga kuu kohta tuli rohkem kui 10 tundi ületunnitööd;

d) tasu töö eest... Internatsionaali aastapäevadel (1. ja 2. mail) ja Oktoobrirevolutsiooni aastapäevadel (7. ja 8. novembril);

e) tasu päevade ja tundide eest, mil töötaja tegelikult ei töötanud (riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmise aja, tööseisaku aja eest jne.);

f) kindlustuskassade poolt makstavaid toetusi;

g) väljamakse komandeerimiste ja üleviimiste puhul, samuti päevarahade ja sõidukulude asemel makstavaid lisandeid alatise sõidusolemise korral; kuid lisatasu alatise sõidusolemise eest raudteetranspordi rongiagentidele tuleb võtta arvesse keskmise töötasu arvutamisel;

h) hüvitusi kasutamata puhkuse, tööriistade kulumise, tööriietuse jne. eest;

i) korterirahasid ja tasuta korteri, kommunaalteenuste ning kütte väärtust;

k) ajalehtede ja ajakirjade koosseisuliste kirjanduslike töötajate kirjanduslikku honorari, mida makstakse autoriõiguse seaduste alusel sõlmitud lepingute järgi (ÜAÜKN-i 20. jaanuari 1938. a. määruse redaktsioonis. «ÜAÜKN-i Bülletään», 1938, nr. 2).

5. Kui osutub tarvilikuks maksta keskmist töötasu 12 või enama tööpäeva eest (näiteks vallandamise korral), siis arvutatakse töötaja keskmine töötasu kolme viimase kalendrikuu alusel (1. kuni 1. kuupäevani). Maksmise korral vähema arvu päevade eest võetakse arvesse üksnes töötaja töötasu viimase kalendrikuu eest. Kummalgi juhul ei võeta arvesse päevi ja tunde, mil töötaja ettevõttes või asutuses tegelikult ei töötanud, samuti summasid, mis temale maksti nende päevade ja tundide eest.

Seega määratakse töötaja keskmine päeva- või tunnitasu kindlaks viimase kolme või ühe kalendrikuu jooksul arvesse võetud, tegelikult töötatud päevade või tundide eest saadud tasu alusel,

ja jagatakse samade päevade või tundide arvuga (ÜAÜKN-i 9. septembri 1935. a. määruse redaktsioonis. «ÜAÜKN-i Bülletään», 1935, nr. 19).

6. Kui töötaja töötas antud asutuses või ettevõttes vähem kui 3 või 1 kalendrikuu (§ 5), siis võetakse arvesse töötaja töötasu kogu aja eest, arvates tööle asumise päevast kuni päevani, millest alates tuleb maksta keskmine töötasu.

Samuti juhul, kui viimase 3 või 1 kalendrikuu kestel muutus töötaja töötasu suurus või -süsteem (tariifimäärade, töötasumäärade või tükitööhinnete muutmisel või üleviimise tagajärjel ajatöötasult tükitöötasule või vastupidi, samuti töötaja üleviimisel kõrgema- või madalamapalgalisele tööle), võetakse arvesse töötaja töötasu tema töötasu viimasest muutmise päevast kuni päevani, millest alates tuleb maksta keskmist töötasu.

7. Keskmise töötasu üldsumma, mis tuleb töötajale välja maksta, määratakse kindlaks keskmise päeva- või tunnitöötasu korrutamise teel antud töötaja tööpäevade või -tundide arvuga, mida töötaja väljamaksmisele kuuluva aja vältel tööplaani (graafiku) kohaselt tegi.

8. Töötasu tööl oldud aja eest juhul, kui töötaja tegelikult ei töötanud kogu arvestusperioodi kestel (töölevõtmise, vallandamise, töölt puudumise korral jne.), makstakse:

a) tükitöölistele nende tegeliku teenistuse alusel;

b) ajatöötasu alusel töötajaile päeva- või tunnitöötasu korral — vastavalt tegelikult tööl oldud päevade või tundide arvule;

c) kuutöötasu alusel töötajaile — nende keskmise päevatasu alusel iga tööl oldud päeva eest; kindla kuutöötasu korral, kaasa arvatud kindel, tagatud lisatasu, määratakse keskmine päevatöötasu kindlaks töötaja viimase kuutöötasu ja lisatasu summa jagamise teel päevade arvuga, mil töötaja sel kuul tööl oli; teiste lisatasude olemasolu puhul määratakse keskmine päevatöötasu kindlaks §-des 4—6 näidatud korras.

9. Kui aja kestel, mille eest makstakse keskmist päevatöötasu ja mil töötaja ei töötanud, töötasu muutus, siis ümberarvestusi seoses nende muutumistega ei teostata, välja arvatud juhud, kus tõsteti kindlaid töötasumäärasid või ajatöötasu alusel töötajate töötasu. Neile töötajaile on ettevõte või asutus kohustatud tasuma ka vahe vanade ja uute töötasumäärade ja töötasude vahel, alates töötasu tõstmise päevast.

10. Käesolevat määrust rakendatakse ka juhtudel, kui erieeskirjade alusel tuleb teha töötajale väljamakseid tema tegeliku teenistuse alusel... välja arvatud juhud, kus vastavais määrustes on otseselt ette nähtud teine kord.

ÜLELIIDULISE SOTSIALISTLIKU VÕISTLUSE TULEMUSTE EEST VÄLJAMAKSTAVATEST PREEMIATEST

ÜAÜKN-i 5. augusti 1949. a. otsus

(Väljavõte)

Selgitada, et töötajaile üleliidulise sotsialistliku võistluse tulemusel makstavad preemiad on ühekordse iseloomuga premiaaltasud ja neid keskmise töötasu arvutamisel arvesse ei võeta. Ettevõtete ja asutuste poolt eraldatavaid rahalisi vahendeid töötajate premeerimiseks üleliidulise sotsialistliku võistluse tulemuste eest ei arvata ettevõtte või asutuse üldise töötasufondi hulka.

ABINÕUDEST KINDLA KORRA LOOMISEKS NSV LIIDU RAHVAMAJANDUSES TÖÖTAVATE JUHTIVATE JA INSENER-TEHNILISTE TÖÖTAJATE NING TEENISTUJATE PREMEERIMISEL

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 2. juuli 1959. a. määrus nr. 710

(Väljavõte)

... Eesmärgil luua kindel kord juhtivate ja insener-tehniliste töötajate ning teenistujate premeerimisel ning tõsta nende huvitatust reservide täielikumal ärakasutamisel tootmise suurendamiseks ja ettevõtete töö kvaliteedinäitajate tõstmiseks, NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu

määravad:

1. Kehtestada, et tööstuses, ehitusel, transpordi- ja sideettevõtetes ning -organisatsioonides toimub juhtivate ja insener-tehniliste töötajate ning teenistujate premeerimine omahinna alandamise plaani täitmise ja ületamise eest, üksikutes tööstusharudes aga ka toodangu kvaliteedi parandamise eest tingimusel, et on täidetud tootmisplaan (ehituse, vedude), kehtestatud toodangu nomenklatuuriplaan, tööviljakuse plaan, samuti ka ülesanded teiste administratiivsete majanduspiirkondade ettevõtetele toodangu hankimise koopereeritud hangete ja üldriiklikeks vajadusteks minevate hangete osas.

Tootmisharudes, nagu söe-, nafta-, mäe-maagi-, metallurgia-, keemia-, tsemendi- ja gaasitööstuses, elektrotehnika masinaehitustööstuses, kaablitootmises, metsavarumises, mittekaevandatavate materjalide, suhkru-, kala-, tekstiili- ja jalatsitootmise ettevõtetes, samuti ka keemia-, nafta-, metallurgia- ja mäerikastamistööstuse spetsialiseeritud masinaehitusettevõtetes toimub juhtivate ja

insener-tehniliste töötajate premeerimine peale selle ka tootmisplaani ületamise eest.

Riiklikes põllumajandusettevõtetes premeeritakse juhtivaid töötajaid ja spetsialiste üleplaanilise kasumi saamise ning riigile põllumajandussaaduste müümise aastaplaani ületamise eest.

2. Ettevõtete, ehituste, transpordi- ja sidevalitsuste juhtivatele ja insener-tehnilistele töötajatele makstakse preemiaid kvartali töötulemuste järgi. Kui kvartali ühel või kahel kuul tootmis- või ehitusplaani ei täideta, alandatakse kvartali eest makstavate preemiate määrasid.

Tsehhide (jaoskondade) juhtivatele ja insener-tehnilistele töötajatele makstakse preemiaid ühe kuu töötulemuste eest.

3. Kehtestada, et preemiate summa, mida makstakse ühele töötajale kõikide näitajate eest (välja arvatud preemiad sotsialistliku võistluse eest), ei tohi ületada söe-, nafta-, mäemaagi-, metallurgia- ja keemiatööstuses ühe kuu kohta arvestatult 0,6 kuu-ametipalgast; ülejäänud tööstusharudes, ehitusel, transpordi- ja sideettevõtetes ning -organisatsioonides, samuti ka riiklikes põllumajandusettevõtetes — 0,4 kuu-ametipalgast.

4. Kõikidele juhtivatele ja insener-tehnilistele töötajatele, sõltumata nende ametikohast, tuleb preemiaid arvutada ühesuguses protsendis nende ametipalgast.

Nende juhtivate ja insener-tehniliste töötajate ametikohtade loetelud, kes kuuluvad premeerimisele vastavalt käesolevale määrusele, kehtestatakse tüüp-põhimäärustes.

5. Kehtestada, et neid insener-tehnilisi töötajaid, kes ei ole küll ette nähtud käesoleva määruse punktis 4 märgitud loeteludes, samuti teenistujaid, kes töötavad tööstuses, ehitustel, riiklikes põllumajandusettevõtetes, transpordi- ja sideettevõtetes ning -organisatsioonides, kuid kes aktiivselt kaasa aitavad plaaniülesannete täitmisele ja ületamisele, võivad ettevõtete (organisatsioonide) juhatajad kooskõlastatult ametiühinguorganisatsiooniga ühekordselt premeerida, kuid mitte sagedamini kui üks kord kvartalis nende poole kuu-ametipalga piirides. Selle töötajate grupi premeerimiseks kulutatav üldsumma ei tohi ületada 10 protsenti nende ametipalkade fondist vastaval ajavahemikul.

6. Juhtivate ja insener-tehniliste töötajate ja teenistujate premeerimine omahinna alandamise ja tootmisplaani ületamise eest toimub ainult ettevõtte (organisatsiooni) palgafondi arvel ja piirides.

7. Tühistada 1. oktoobrist 1959. a. kõik otsused ja määrustikud, mis käesoleval ajal kehtivad nende juhtivate insener-tehniliste töötajate ning teenistujate premeerimise alal, kes töötavad tööstusettevõtetes, ehitustel, transpordi- ja sideettevõtetes ning -organisatsioonides, samuti ka riiklikes põllumajandusettevõtetes. Rasketööstuseharudes aga, kus on läbi viidud või toimub palkade reguleerimine — alates 1. jaanuarist 1960. a. Käesoleva määruse

p. 3 kohaselt makstavate preemiate piirmäärad kehtestatakse kõikides ettevõtetes ja organisatsioonides 1. oktoobrist 1959. a.

8. NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikul Töö ja Töötasu Komiteel ja ÜAÜKN-il töötada välja koos liiduvabariikide ministrite nõukogudega, NSV Liidu Riikliku Plaanikomiteega, NSV Liidu Rahandusministeeriumiga, NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutustega ja kuni 15. septembrini 1959. a. kinnitada tööstuse, ehituste, riiklike põllumajandusettevõtete, transpordi- ja sideettevõtete ning -organisatsioonide juhtivate ja insener-tehniliste töötajate premeerimise tüüp-põhimäärused.

Tüüp-põhimääruste väljatöötamisel rahvamajanduse üksikutes harudes juhinduda järgmisest:

A. Tööstuses

a) juhtijaid ja insener-tehnilisi töötajaid premeeritakse toodangu omahinna alandamise plaani täitmise eest kuni 15 protsendi piires nende kuu-ametipalgast; omahinna üleplaanilise alandamise iga kümnendiku protsendi eest aga — kuni 1,5 protsendi piires kuu-ametipalgast, sõltuvalt tootmisharust.

Teatavates tööstusharudes — söe-, nafta-, mäemaagi-, metallurgia-, keemia-, tsemendi-, gaasitööstuses, elektrotehnika masinaehitustööstuses, kaablitootmises, metsavarumises, mittekaevandatavate materjalide, suhkru-, kala-, tekstiili- ja jalatsitootmise ettevõtetes, samuti ka keemia-, nafta-, metallurgia- ja mäerikastamistööstuse spetsialiseeritud masinaehitusettevõtetes — premeeritakse juhtivaid ja insener-tehnilisi töötajaid peale selle veel tootmisplaani ületamise eest kuni 5 protsendi piires nende kuu-ametipalgast iga plaani ületamise protsendi eest.

Nende ettevõtete töötajatele, kus omahinna alandamine ei ole plaanis ette nähtud, kehtestatakse preemiad omahinna alandamise ülesande täitmise eest kuni 10 protsendi ulatuses nende ametipalgast ja iga kümnendiku protsendi omahinna alandamise eest plaanijärgsega võrreldes — kuni 1 protsendi ulatuses.

Juhindudes tüüp-põhimäärustest, kehtestavad rahvamajanduse nõukogud koos ametiühingute nõukogudega preemiate suurused üksikute tootmisharude jaoks;

b) ettevõtte valitsuse töötajaid premeeritakse ettevõtte töönäitajate alusel tervikuna kvartali töötulemuste järgi.

Põhiliste tootmistsehhide (jaoskondade) töötajaid premeeritakse igas kuus tsehhi (jaoskonna) töönäitajate alusel. Kui põhilises tootmistsehhis (jaoskonnas) toodangu omahinna näitajad puuduvad, siis toimub premeerimine toodanguüksuste tähtsamate elementide omahinna säästude näitajate järgi (materjalide, töötasu, energia jne. kulud).

Abitsehhide töötajaid premeeritakse igas kuus kas kogu ettevõtte töönäitajate alusel või nende poolt teenindatavate põhitsehhide töönäitajate alusel tingimusel, et nende oma tsehh on täitnud plaani töö kvantiteedi- ja kvaliteedinäitajate osas.

B. Ehituses

a) ehitus-montaaživalitsuste ja trustide juhtivaid ning insener-tehnilisi töötajaid premeeritakse ehitus-montaažitööde omahinna alandamise ülesannete täitmise ja ületamise eest kvartali töötulemuste järgi ja tähtsamate ehitusobjektide tähtaegse ning ennetähtaegse käikulaskmise eest.

Ehitus-montaažitööde omahinna alandamise ülesannete täitmise eest kehtestatakse preemiad kuni 15 protsendi piires kuu-ametipalgast ja omahinna üleplaanilise alandamise eest kuni 1,5 protsendi piires kuu-ametipalgast iga omahinna alandamise plaani kümnendiku protsendi eest.

Tähtsamate ehitusobjektide tähtaegse ja ennetähtaegse käikulaskmise eest kehtestatakse preemiad sõltuvalt nende objektide tähtsusest ja eelarvelisest maksumusest.

Ehitus-montaažitööde omahinna alandamise ülesannete täitmise ja ületamise eest makstakse preemiaid tingimusel, et on täidetud ehitus-montaažitööde mahuline plaan, tööviljakuse plaan ja ehituse tähtsamate objektide käikulaskmise plaan.

Preemiaid ehituse tähtsamate objektide tähtaegse ja ennetähtaegse käikulaskmise eest võib maksta tingimusel, et on kinni peetud ehituse eelarvelisest maksumusest ja töö kõikidest kvaliteedi nõuetest.

Valitsuste, mehhaniseerimistrustide, masinalaenutusbaaside, autotranspordimajandite, ehituste, seadistamisorganisatsioonide ja ehituste abitsehhide insener-tehnilistele töötajatele maksta preemiaid masinate ekspluateerimise, vedude, seadistamis-, ja teiste tööde omahinna alandamise eest;

b) ehituste liini insener-tehniliste töötajate premeerimine toimub töövõtja lõigus tööviljakuse plaani täitmise eest kuni 15 protsendi piires ametipalgast ja tööviljakuse plaani ületamise iga protsendi eest — kuni 3 protsendi piires ametipalgast. Peale selle tuleb liinitöötajatele maksta preemiaid ehituse tähtsamate objektide tähtaegse ja ennetähtaegse käikulaskmise eest.

Tööviljakuse plaani täitmise ja ületamise eest maksta preemiaid tingimusel, et on täidetud tööde mahuline plaan, et on olemas palgafondi kokkuhoid ja ei esine ülekulutusi tähtsamate materjalide osas ning et jooksval aastal ekspluatatsiooniandmiseks ettenähtud ehitusobjektide graafik on täidetud;

c) ehituste insener-tehnilistele liinitöötajatele maksta preemiaid tööviljakuse plaani täitmise eest kuu töötulemuste alusel;

tööviljakuse plaani ületamise eest aga — kvartali töötulemuste alusel;

d) preemiate summa ehituse tähtsamate objektide ekspluatatsiooniandmise plaani täitmise eest määratakse kindlaks protsentides ekspluatatsiooni antud ehitusobjektide ehitus-montaažitööde eelarvelisest maksumusest;

e) juhtivate ja insener-tehniliste töötajate preemiate kogusumma ehituses kõigi näitajate eest kvartali töötulemuste järgi ei tohi ületada töötaja 1,2 kuu-ametipalka;

f) ehituses juhtivate ja insener-tehniliste töötajate premeerimise tüüp-põhimääruses näha ette premeerimistingimuste kohaldamise kord, mis kehtib töötajate suhtes, kes töötavad ehitus-montaažitöödel ning hoonete, seadeldiste ja agregaatide kapitaalremondi põhitöödel.

C. Riiklikes põllumajandusettevõtetes

a) sovhooside ja abimajandite juhtivaid töötajaid ja spetsialiste premeeritakse üleplaanilise kasumi saamise eest ja põllumajandussaaduste riigile müümise aastaplaani ületamise eest; osakondades ja farmides aga — tootmisplaani ületamise eest. Kõiki töötajaid premeeritakse ettevõtte töötulemuste alusel kogu aastas.

Üleplaanilise kasumi saamise eest maksta preemiaid tingimusel, et majand on täitnud riigile saaduste müümise plaani. Põllumajandussaaduste riigile müümise aastaplaani ületamise eest (osakondades ja farmides aga — kogutoodangu plaani täitmise eest) maksta preemiaid tingimusel, et majand on täitnud ettenähtud kohustused teravilja ja lihasaaduste müümise osas natuuras; spetsialiseeritud majandites aga peale selle veel põhilise tootmisharu saaduste müümise plaani. Seejuures on ühtlasi kohustuslik toodangu omahinna ja tööviljakuse plaanide täitmine.

Üleplaanilise kasumi saamise eest makstavate preemiate kogusumma ei tohi ületada 10 protsenti üleplaanilise kasumi arvel saadud summast. Preemiate jaotamine sovhooside ning põllumajanduslike abimajandite juhtivate töötajate ja spetsialistide vahel toimub proportsionaalselt iga töötaja aastasele arvestuspalga määrale (ametipalgale).

Riigile saaduste andmise plaani ületamisel premeeritakse juhtivaid töötajaid ja spetsialiste kuni 10 protsendi ulatuses nende kuu arvestuspalga määrast (ametipalgast) saaduste andmise (tootmise) ületamise iga protsendi eest.

Ühele töötajale aasta kõigi näitajate eest makstavate preemiate kogusumma ei tohi sovhoosides ja põllumajanduslikes abimajandites ületada 5 protsenti kuu arvestuspalga määrast (ametipalgast); Kasahstani, Siberi, Uraali ja Volga-äärsete uudis-

maade sovhoosides aga — 6 kuu arvestuspalga määrast (ametipalka);

b) remondi-tehnikajaamade juhtivaid töötajaid ja spetsialiste premeerida omahinna plaani või kasumiplaani täitmise ja ületamise eest, sõltuvalt RTJ tegevuse liikidest (remonditöökodade töö, autoveod, tööde mehhaniseerimine, mida tehakse lepingu alusel kolhoosidega, masinate laenutamine ning muud tööd) tingimusel, et tegevuse nende liikide alal tööplaan on täidetud ja ei ole esitatud reklamatsioone tööde kvaliteedi kohta.

Preemiate jaotamine toimub kvartali töötulemuste järgi proportsionaalselt RTJ-i töötajate töötasule; ühele töötajale makstavate preemiate kogusumma ei tohi kvartalis olla suurem kui 1,2 tema kuu-ametipalka.

RTJ-i direktorite ja nende spetsialistide premeerimise põhimääruses, kes tegelevad mitte ainult RTJ-i tootmistööga, vaid ka realiseerimisega, peavad olema ette nähtud ka vastavad näitajad masinate, tagavaraosade, kütte jms. realiseerimise plaani täitmise eest;

c) teiste riiklike põllumajandusettevõtete ja -organisatsioonide töötajate premeerimise näitajad ja tingimused määratakse kindlaks NSV Liidu Põllumajandusministeeriumi poolt kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komiteega, NSV Liidu Rahandusministeeriumiga ja ÜAÜKN-iga vastavuses ülaltooduga, võttes seejuures arvesse nende ettevõtete ja organisatsioonide töö iseärasusi;

d) riiklikes põllumajandusettevõtetes kehtestada premeerimise uus kord alates 1960. aastast, kuid 1959. aasta töö tulemuste järgi makstavate preemiate suurus piirata ühe töötaja suhtes tema 5 kuu arvestuspalga määraga (ametipalgaga); Kasahstani, Siberi, Uraali ja Volga-äärsetel uudismaadel aga — 6 kuu arvestuspalga määraga (ametipalgaga).

D. Transpordil ja sides

a) transpordi- ja sidevalitsuste ning -ettevõtete juhtivaid ja insener-tehnilisi töötajaid premeerida kvartali töötulemuste alusel toodangu omahinna (transpordialased teenused) plaani täitmise eest. Nende töö üksikutes lõikudes aga — tulude alusel kuni 15 protsendi piires ametipalgast ja iga toodangu omahinna üleplaanilise alandamise protsendi eest — kuni 5 protsendi piires. Tsehhide (jaoskondade) töötajaid premeerida samade näitajate alusel kuu töötulemuste alusel.

Nende ettevõtete (tsehhide) töötajatele, kus ei ole ette nähtud omahinna alandamist või tulude suurenemist eelmise aastaga võrreldes, kehtestatakse preemiate suurused ülesannete täitmise eest omahinna (või tulude) osas kuni 10 protsendi piires tööta-

jate ametipalgast ja iga omahinna alandamise protsendi eest plaanijärgsega võrreldes — kuni 3 protsendi piires ametipalgast.

Transpordi ja side ekspluatatsioonіettevõtete, liini allüksuste ja tsehhide töötajad, kelle suhtes ei ole ette nähtud ülesandeid omahinna (või tulude) osas, premeeritakse plaanis ettenähtud nende põhiliste tootmis-tehniliste näitajate alusel, mis määravad omahinda.

Preemiaid maksta tingimusel, et ettevõte on täitnud tootmisplaani tervikuna (vedude, peale- ja mahalaadimise jt. plaanid), samuti ka põhinomenklatuuri ja tööviljakuse plaani;

b) ekspluateerimise ettevõtete abitsehhide ja allüksuste töötajaid premeerida kogu ettevõtte või nende poolt teenindatavate põhiliste teenistuste (tsehhide) töö tulemuste alusel, kusjuures on tingimuseks, et oma tsehhi plaaniliste ülesannete kvantiteedi- ja kvaliteedinäitajad oleksid täidetud.

Transpordi ja side tööstus- ja remondiettevõtete töötajaid premeerida näitajate eest ja tingimustel, mis on kehtestatud tööstuse töötajatele.

9. Teha ÜAÜKN-ile ülesandeks koos liiduvabariikide ministrite nõukogudega välja töötada ja ühe kuu jooksul esitada ettepanekud premeerimise tingimuste kohta sotsialistliku võistluse eest, võttes arvesse käesolevat määrust.

10. Kohustada NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvat Juriidilist Komisjoni, NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikku Töö ja Töötasu Komiteed, NSV Liidu Rahandusministeeriumi ja ÜAÜKN-i kolme kuu jooksul esitama NSV Liidu Ministrite Nõukogule kinnitamiseks NSV Liidu valitsuse nende otsuste loetelu, mis on kaotanud kehtivuse või kuuluvad muutmisele seoses käesoleva määrusega.

Kohustada NSV Liidu Keskmise Masinaehituse Ministeeriumi, NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvat Aatomienergia Kasutamise Peavalitsust, NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikku Aviatsioonitehnika Komiteed, NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikku Raadioelektroonika Komiteed, NSV Liidu Riiklikku Laevaehituse Komiteed ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikku Keemiakomiteed ühe kuu jooksul esitama NSV Liidu Ministrite Nõukogule NSV Liidu valitsuse nende määruste ja korralduste loetelu juhtivate ja insener-tehniliste töötajate ning teenistujate premeerimisest, mis peavad jääma jõusse pärast 1959. a. 1. oktoobrit.

11. Kehtestada, et premeerimise alal liialduste likvideerimise arvel saadud säästud tuleb kasutada palkade reguleerimiseks ja tööliste ning teenistujate lühendatud tööpäevale üleviimiseks NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kindlaksmääratud korras. Liiduvabariikide ministrite nõukogudel, ministeeriumidel ja keskasutustel esitada kahe kuu jooksul NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ja NSV Liidu Rahandusministeeriumile arvestused

1959. aastaks töötasu fondide plaani vähendamise kohta ja omahinna alandamise ülesannete tõstmise kohta.

NSV Liidu Riiklikul Plaanikomiteel ja NSV Liidu Rahandusministeeriumil ühiselt läbi vaadata esitatud arvestused ja teha 1959. aasta plaanis vajalikud muudatused.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu kohustavad liiduvabariikide ministrite nõukogusid, rahvamajanduse nõukogusid, ministeeriume ja keskasutusi, partei- ja ametiühinguorganeid kindlustama ettevõtetele, ehitustele, transpordi- ja muudele organisatsioonidele juhtimise ja igakülgse abi töö läbiviimisel premeerimise alal kindla korra loomiseks, samuti ettevõtete tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate initsiatiivi igakülgsel arendamisel, mis on suunatud seitseaastaku plaani täitmisele ja ületamisele.

(СП СССР 1959, № 14, ст. 88)

PREMEERIMISE KORRA KOHTA LEIUTISTE JA RATSIONALISEERIMISETTEPANEKUTE JUURUTAMISELE KAASAAITAMISE EEST

ENSV Ministrite Nõukogu 15. märtsi 1961. a. määrus nr. 109

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1961. a. 24. veebruari määrusele nr. 161 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

Kehtestada, et preemiaid leiutiste ja ratsionaliseerimisettepanekute juurutamisele kaasaaitamise eest ning initsiatiivi eest leiutiste ja ratsionaliseerimisettepanekute kasutamisel kogemuste vahetamise korras makstakse vastavalt avastuste, leiutiste ja ratsionaliseerimisettepanekute eest tasu maksmise juhendile, mis on kehtestatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1959. a. 23. mai määrusega nr. 201, peale preemiate, mis on ette nähtud EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1959. a. 3. augusti määrusega nr. 304, ning olenemata töötasufondi kulutamisest. Seejuures ei tohi üksikule töötajale makstava preemia suurus leiutiste ja ratsionaliseerimisettepanekute juurutamisele kaasaaitamise eest koos preemiaga uue tehnika loomise ja juurutamise eest ületada 1200 rbl. aastas, s. o. piirnormi, mis on ette nähtud EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1960. a. 3. augusti määrusega nr. 298.

(ENSV MKK 1961, nr. 10, art. 34)

ETTEVÕTETE MAJANDUSLIKU STIMULEERIMISE SÜSTEEMI PARANDAMISE JA TÖÖTAJATE AINELISE HUVITATUSE TÕSTMISE KOHTA UUE TEHNIKA LOOMISEL JA JUURUTAMISEL

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 24. septembri 1964. a. määrus nr. 454

(Väljavõte)

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et ettevõtete majandusliku stimuleerimise ja töötajate ainelise huvitatuse tõstmise abinõud uue tehnika loomisel ja juurutamisel, mis on rakendatud vastavalt EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 3. augusti 1960. a. määrusele nr. 298 (ENSV MK 1960, nr. 23, art. 75), soodustasid teaduse ja tehnika saavutuste rahvamajandusse juurutamist.

Kehtivates süsteemides ettevõtete majanduslikuks stimuleerimiseks ja töötajate premeerimiseks uue tehnika loomise ja juurutamise eest, samuti nende süsteemide rakendamise praktikas esineb aga samal ajal suuri puudusi.

Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogus, ministeeriumides ja keskasutustes on uue tehnika juurutamisest saadava majandusliku efektiivsuse, uue tehnika loomise ja juurutamise eest ettevõtete ja organisatsioonide töötajatele antavate preemiate suuruse väljaselgitamise alane töö nõrk. Loodavad masinad, seadmed ja aparaadid ei vasta paljudel juhtudel tehnika kaasaegsele tasemele, nende majanduslikud näitajad on madalad ja nad ei ole konkurentsivõimelised.

Ettevõtete majandusliku stimuleerimise süsteemi edasiseks täiustamiseks ja töötajate ainelise huvitatuse tõstmiseks uue tehnika loomisel ja juurutamisel ning NSV Liidu Ministrite Nõukogu NSV Liidu Kõrgema Rahvamajanduse Nõukogu 25. augusti 1964. a. määruse nr. 81 täitmiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel ja keskasutustel tagada töötajate kultuuriliste ja elukondlike tingimuste parandamise ja tootmise täiustamise ettevõttefondide, uue tehnika juurutamise fondide, uue tehnika alaste tööde täitmise eest ettevõtete, teadusliku uurimise, projekteerimis-, konstrueerimis- ja geoloogilise luure organisatsioonide töötajate premeerimiseks eraldatavate vahendite efektiivsem kasutamine, et tõsta toodete töökindlust, vastupidavust ja toodangu kvaliteedi teisi näitajaid, eesmärgiga saavutada ja ületada maailma teaduse ja tehnika tase.

2. Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel ja keskasutustel võtta teadmiseks, et eraldised töötajate kultuuriliste ja elukondlike tingimuste parandamise ja tootmise täiustamise ettevõttefondi plaanilisest kasumist (või omahinna alan-

damisest saadud kokkuhoiu summast), mis saadakse ettevõtte uue tehnika aastaplaanide järgi uue tehnika toodete ja uute toodanguliikide väljalaske tulemusena, nende toodete seeriaviisilise valmistamise esimese aasta jooksul moodustavad keemia, naftatöötlemise ja naftakeemia tööstusharude ettevõtetes 15 protsenti, metallurgia, masinaehituse, metallitöötlemise tööstusharude ettevõtetes ja ehitusmaterjalide tööstuse ettevõtetes 10 protsenti tingimusel, kui ettevõte täidab NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. veebruari 1961. a. määrusega nr. 99 (Eesti NSV Ministrite Nõukogu 4. märtsi 1961. a. korraldus nr. 251-k — ENSV MK 1961, nr. 9, art. 31) kinnitatud «Töötajate kultuuriliste ja olustikuliste tingimuste parandamise ja tootmise täiustamise ettevõttefondi põhimääruse» punktis 2 ettenähtud tingimusi.

Märgitud tööstusharude ettevõtetes tõusevad ettevõttefondi eraldiste piirmäärad, kui uue tehnika toodete ja toodangu uute liikide erikaal tootmise üldmahus on 10 kuni 15 protsenti — kuni 6 protsenti tootmispersonali aasta töötasufondist, 15 kuni 25 protsenti — kuni 6,5 protsenti ja üle 25 protsendi — kuni 7 protsenti nimetatud töötasufondist.

3. Lubada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogul moodustada tsiviiltoodangut valmistavate keemia, naftatöötlemise, naftakeemia, metallurgia, tselluloosi- ja paberitööstuse ning hüdrolüüsi tööstusharude ettevõtete, samuti masinatööstuse ja metallitöötlemise tsiviiltoodangut valmistavate ettevõtete omahinna eraldiste arvel uue tehnika juurutamise fond. Loetletud tööstusharude ettevõtete konstrueerimis-, katse- ja teiste tööde plaanilised kulutused uut liiki tsiviiltoodangu tootmise ettevalmistamiseks, mis on tehtud enne toodangu seeriaviisilise väljalaske algust (kaasa arvatud spetsiaalsete tööriistade ja -seadiste algkomplekti, samuti toodete esimese katseeksemplari või esimese katseseeria, katsepartii valmistamine), kanda mitte vahetult selle toodangu omahinda, vaid hüvitada uue tehnika juurutamise fondi vahenditest.

Erandina säilib kulutuste hüvitamise kehtiv kord laevade, samuti ühekordsete tellimuste (üksiktellimuste) järgi valmistatavate uue tehnika ja uute toodanguliikide katseeksemplaride (-seeriate, -partiide) tootmiseks ettevalmistamise kohta.

4. Käesoleva määrusega ette nähtud uue tehnika juurutamise fondi moodustamise kord ja keemia, naftatöötlemise, naftakeemia, tselluloosi- ja paberitööstuse ning hüdrolüüsi tööstusharude uute tsiviiltoodete liikide tootmisse võtmise kulude hüvitamise, samuti põllumajandusmasinate uute liikide tootmisse võtmise kulude hüvitamise kord kehtestatakse alates 1. jaanuarist 1965. a., masinaehituse ja metallitöötlemise tsiviiltoodangu (välja arvatud põllumajandusmasinate uued liigid) osas aga kehtestatakse 25. augustist 1964. a.

5. Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogul võtta juhindumiseks, et:

1) ettevõtete eraldiste piirmäärad tsiviiltoodangu omahinnast uue tehnika juurutamise fondi tööstusharude järgi kinnitatakse kehtestatud korras NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee, NSV Liidu Rahvamajanduse Nõukogu, NSV Liidu Riikliku Teaduslike Uurimistööde Koordineerimise Komitee ja NSV Liidu Rahandusministeeriumi esildusel;

2) käesoleva määruse punktis 3 märgitud tööstusharudes toodetavate tsiviiltoodangu liikide hulgihinnad määratakse vastavalt varemjuurutatud analoogilise või konstruktsioonilt või otstarbelt sarnase toodangu kehtivate hulgihindade tasemele, võttes arvesse selle kõrgemat tootlikkust ning samuti väljalastava toodangu teisi tehnilis-majanduslikke eeliseid tarbijate seisukohalt (toodangu kvaliteedi paranemine, tootmiskulude vähenemine ja töötingimuste kergendamine).

Tsiviiltoodangu printsipiaalselt uute liikide osas, mida esmakordselt võetakse tootmisele NSV Liidus ning millel pole analoogiat väljalastava toodanguga, määratakse hulgihinnad lähtudes plaanilisest omahinnast (võtmata sellesse kulutusi, mis vastavalt käesoleva määruse punktile 3 kuuluvad hüvitamisele uue tehnika juurutamise fondi vahendite arvel) ja keskmisest plaanilisest rentaablusest valmistaja-ettevõttes, kuid mitte üle 10 protsendi;

3) riiklikele harukomiteedele on tehtud ülesandeks välja töötada tööstusharude jaoks, millistes uue tehnika kasutusele võtmise kulude hüvitamine peab toimuma uue tehnika juurutamise fondi vahendite arvel, ja kooskõlastatult NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee ja NSV Liidu Rahandusministeeriumiga kinnitada 1. juuliks 1965. a. tööstusharude metoodilised põhimäärused kasutusele võetavate tsiviiltoodangu liikide hulgihindade määramise korra kohta, arvesse võttes toodete tehnilis-majanduslikke iseloomustusi (parameetreid) ning nende kasutamise majanduslikku efektiivsust.

NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele on tehtud ülesandeks töötada välja NSV Liidu Riikliku Teaduslike Uurimistööde Koordineerimise Komitee, NSV Liidu Teaduste Akadeemia ja NSV Liidu Rahandusministeeriumi osavõtul 1. oktoobriks 1964. a. märgitud tööstusharude metoodiliste põhimääruste põhiprintsiibid.

6. Määrata, et alates 1. jaanuarist 1966. a. organisatsioonid, kes annavad ülesandeid uute toodanguliikide väljatöötamiseks, on kohustatud muude parameetrite hulgas ära näitama toodangu piirhinnad, mis peavad olema määratud vastavuses käesoleva määruse punkti 5 alapunktis 3 ettenähtud tööstusharude metoodiliste põhimäärustega.

Teha ülesandeks organisatsioonidele, kes viivad läbi uute toodanguliikide riiklikke katsetusi, esitada sellele toodangule hinda määravatele organitele soovitused hindade suuruse kohta, võttes arvesse läbiviidud katsete tulemusi, samuti esitada nende soovituste tehnilis-majanduslikud põhjendused.

7. Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel ja keskasutustel kinnitada alates 1. oktoobrist 1964. a. uute toodanguliikide töömahukuse normatiivid, võttes vajaduse korral arvesse töökulu suurenemise võimalusi, kui see on seotud töökindluse, vastupidavuse ja toodangu kvaliteedi teiste näitajate tõstmisega, samuti kinnitada ülesanded väljalastava toodangu töömahukuse vähendamiseks ja võtta need arvesse tööjõuplaani ja omahinnaplaani näitajate kindlaksmääramisel.

8. Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel ja keskasutustel pidada silmas, et:

1) täiuslikuma tehnika kiirema väljalaskmise stimuleerimiseks on tunnistatud otstarbekaks läbi viia masinaehituse ja teiste kiiresti uueneva toodangunomenklatuuriga tööstusharude toodangu üksikute liikide hulgihindade revideerimine nende hindade vananemisel, ootamata ära hulgihindade üldist revideerimist.

NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele on tehtud ülesandeks kinnitada alates 1965. aastast järgnevaks ja ülejärgnevaks aastaks üksikute tööstusharude toodangu hindade revideerimise plaan, nähes reeglina ette hindade revideerimise läbiviimise sellistel tähtaegadel, et selle tulemusi saaks arvestada järgmise aasta rahvamajanduse plaani projektis;

2) NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele on antud õigus koos NSV Liidu Rahvamajanduse Nõukogu, NSV Liidu Rahandusministeeriumi ja NSV Liidu Riikliku Teaduslike Uurimistööde Koordineerimise Komiteega vajaduse korral laiendada liiduvabariikide ministrite nõukogude, NSV Liidu riiklike haru- ja tootmiskomiteede, ministeeriumide ja keskasutuste ettepanekul uue tehnika juurutamise fondi moodustamise korda, uue tsiviiltoodangu tootmisele võtmise kulude hüvitamise korda ning nendele saadustele hindade kehtestamise korda, mis on ette nähtud käesoleva määruse punktis 3 märgitud tööstusharude jaoks, teistele tööstusharudele, kus uue tsiviiltoodangu väljalaskmine on seotud tunduvate kulutustega selle tootmisele võtmise osas.

9. Tööstusettevõtete, ehitus-, transpordi- ja sideettevõtete ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu Koondise «Eesti Põllumajandustehnika» tootmisüksuste, samuti geoloogilise luure, teadusliku uurimise, projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide töötajate premeerimisel uue tehnika alaste tööde täitmise eest võtta arvesse nende tööde täitmise tulemusena rahvamajanduses saadavat majanduslikku efektiivsust. Seejuures seatakse sisse Eesti NSV Ministrite Nõukogu Koondise «Eesti Põllumajandustehnika» tootmisüksuste töötajate premeerimine alates 1. oktoobrist 1964. a.

Premeerimine toimub:

1) uute, tehniliselt täiuslike, töökindlate, vastupidavate ja majanduslikult efektiivsete masinate, mehhanismide, aparaatide, seadmete ja teiste toodete, uute tooraine- ja materjaliliikide loomise ja juurutamise eest, samuti kõrge tootlikkusega tehnoloogi-

liste protsesside ja progressiivsete töömeetodite väljatöötamise ja juurutamise eest;

2) tootmise komplekssе mehhaniseerimise ja automatiseerimise väljatöötamise ja juurutamise eest, tootmise elektrifitseerimise ja kemiseerimise ning kasutamisel olevate seadmete moderniseerimise eest;

3) tootmise organiseerimise efektiivsete meetodite väljatöötamise ja juurutamise eest;

4) hoonete ja ehitiste monteerimise mehhaniseeritud voolprotsesside, uute, majanduslikult efektiivsete ehituskonstruktsioonide ja materjalide väljatöötamise ja juurutamise eest, samuti uusehituste ja tehnilise rekonstrueerimise projektide loomise eest, tagades seejuures kapitaalmahutuste kõrge majandusliku efektiivsuse;

5) maardlate luure uute, progressiivsete ja kõrge tootlikkusega meetodite väljatöötamise ja juurutamise eest;

6) tehniliselt täiuslike ja majanduslikult efektiivsete uute transpordi- ja sidevahendite juurutamise eest, samuti vedude ja side organiseerimise kõrge tootlikkusega meetodite väljatöötamise ja juurutamise eest;

7) teiste tööde eest uue tehnika loomise ja juurutamise alal, samuti teoreetiliste ja uurimistööde eduka täitmise eest.

10. Ühekordseid preemiaid maksta uue tehnika loomise ja juurutamise eest, olenevalt uue tehnika alaste tööde täitmise tulemusena rahvamajanduses saadavast aastasest majanduslikust efektiivsusest järgnevas ulatuses:

Majanduslik efektiivsus aastas	Preemia suurus protsentides majanduslikust efektiivsusest aastas			
Kuni 10 tuh. rbl.	6	kuni 25%,	kuid mitte üle	2 tuh. rbl.
10 tuh. kuni 20 tuh. rbl.	5	kuni 20%	„	3,4 „
20 tuh. kuni 50 tuh. rbl.	4	kuni 17%	„	6 „
50 tuh. kuni 100 tuh. rbl.	3	kuni 12%	„	10 „
100 tuh. kuni 500 tuh. rbl.	2	kuni 10%	„	35 „
500 tuh. kuni 2 milj. rbl.	1	kuni 7%	„	80 „
2 milj. kuni 5 milj. rbl.	0,7	kuni 4%	„	150 „
Üle 5 milj. rbl.	0,5	kuni 3%	„	200 „

Preemiate suurus uue tehnika loomise ja juurutamise eest määrata majandusliku efektiivsuse esialgse arvestuse alusel uue tehnika aastaplaanide kinnitamisel.

Preemiad maksta välja majandusliku efektiivsuse täpsustatud arvestuse alusel hiljemalt kahe kuu jooksul pärast tööde lõpetamist tervikuna või pärast selle üksikute etappide lõpetamist (tehnilise dokumentatsiooni koostamine, katsenäidise valmistamine jne.).

Tööde eest uue tehnika loomise ja juurutamise alal, samuti teoreetiliste, uurimis- ja projekteerimistööde eduka täitmise eest, kui pole võimalik välja arvestada majanduslikku efektiivsust, määrata preemiasumma kindlaks kuni 20 protsendi ulatuses töötasufondist, mis arvestatakse nende töödega tegelevate töötajate ametipalkade järgi plaanis määratud perioodil.

11. Lubada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel ja keskasutustel neil juhtudel, kui uue tehnika plaanis ettenähtud tööd täidetakse ennetähtaegselt, suurendada ettevõtete (organisatsioonide) töötajate preemiat kuni 25 protsenti, juhul aga, kui tööd täidetakse rikkudes plaanis kehtestatud tähtaegu ettevõtetest (organisatsioonidest) mitteolenevatel põhjustel, maksta välja mitte üle 50 protsendi preemiasummast, mis arvestatakse vastavalt käesoleva määruse punktile 10.

12. Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel ja keskasutustel näha tööstus-, ehitus-, transpordi- ja sideettevõtete, Eesti NSV Ministrite Nõukogu Koondise «Eesti Põllumajandustehnika» tootmisüksuste, samuti geoloogilise luure organisatsioonide toodangu (tööde) omahinna plaanides ette vahendite eraldamine töötajate premeerimiseks uue tehnika loomise ja juurutamise eest järgnevas ulatuses tootmispersonali või põhitegevuse personali töötasufondist (protsentides):

keemia, naftatöötlemise, naftakeemia, masinaehituse ja metallitöötlemise tööstusharude tootmisettevõtetes	— 1
musta metallurgia, ehitusmaterjalide tööstuse, metsa-, tselluloosi-, paberi- ja puidutööstuse tööstusharude tootmisettevõtetes, elektrienergia ja soojusenergia tootmise ettevõtetes	— 0,5
teiste tööstusharude tootmisettevõtetes, ehitusorganisatsioonides, Eesti NSV Ministrite Nõukogu Koondise «Eesti Põllumajandustehnika» tootmisüksustes	— 0,3
transpordi- ja sideettevõtetes ning geoloogilise luure organisatsioonides	— 0,2

Kehtestada, et ettevõtted (organisatsioonid) kannavad üle märgitud vahenditest 50—75 protsenti alluvuse kohaselt Rahvamajanduse Nõukogule, ministeeriumidele ja keskasutustele uue tehnika loomise ja juurutamise tsentraliseeritud premeerimisfondi loomiseks ning jätavad 25—50 protsenti nendest vahenditest oma käsutusse premeerimiseks uue tehnika loomise ja juurutamise eest. Ettevõtte (organisatsiooni) juhataja käsutusse jäetavate vahendite suurus määratakse kindlaks kõrgemalseisvate organisatsioonide poolt, olenevalt uue tehnika alaste tööde mahust, mida täidavad ettevõtted (organisatsioonid).

Vahendeid uue tehnika loomise ja juurutamise tsentraliseeritud premeerimisfondist kulutatakse töötajate ergutamiseks tähtsamate tööde eest, mis on ette nähtud rahvamajandusplaanides,

samuti Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriumide ja keskasutuste uue tehnika aastaplaanides.

Ettevõtte (organisatsiooni) premeerimisvahendeid uue tehnika loomise ja juurutamise eest kulutatakse töötajate ergutamiseks ettevõtete (organisatsioonide) uue tehnika aastaplaanides ettenähtud tööde eest, olenevalt antud ettevõttes (organisatsioonis) nende tööde täitmise tulemusena saadavast majanduslikust efektiivsusest.

13. Vahendid preemiate maksmiseks teadusliku uurimise, projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide töötajatele, kes täidavad uue tehnika loomise ja juurutamise alaseid töid, nähakse ette vastavalt käesolevale määrusele nende organisatsioonide ülalpidamise eelarvetes (kulude eelarvetes) 4—8 protsendi ulatuses aasta töötasufondist; keemiatööstuse ja keemia masinaehituse teadusliku uurimise, projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide eelarvetes aga 6—10 protsendi ulatuses aasta töötasufondist.

Teadusliku uurimise, konstrueerimis- ja projekteerimisorganisatsioonid kannavad kuni 50 protsenti nimetatud vahenditest üle kõrgemalseisvatele organisatsioonidele uue tehnika loomise ja juurutamise eest tsentraliseeritud premeerimisfondi moodustamiseks, ülejäänud osa nendest vahenditest jätavad oma käsutusse. Teadusliku uurimise, projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide juhatajate käsutusse jäetavate vahendite suurus määratakse kindlaks kõrgemalseisvate organisatsioonide poolt.

Vahendid nimetatud tsentraliseeritud fondist kulutada teadusliku uurimise, projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide töötajate ergutamiseks uute masinate ja seadmete näidiste, uute tooraine- ja materjaliliikide, kõrge tootlikkusega tehnoloogiliste protsesside väljatöötamise ja loomise eest ning teiste tööde eest uue tehnika alal, uusehituse ja tehnilise rekonstrueerimise projektide väljatöötamise eest, samuti tähtsamate teaduslike uurimis- ja projekteerimistööde teostamise eest uue tehnika alal, olenevalt saadavast majanduslikust efektiivsusest.

Teadusliku uurimise ja konstrueerimisorganisatsioonide juhatajate käsutusse jäetavad vahendid kulutada töötajate ergutamiseks teaduslike uurimistööde ja katse-konstrueerimistööde eduka täitmise eest ning ettevõtte abistamiseks nende tööde tulemuste tootmisse juurutamisel.

Projekteerimisorganisatsioonide juhatajate käsutusse jäetavaid vahendeid kulutada töötajate ergutamiseks projekteerimis- ja teiste tööde täitmisel hea kvaliteedi tagamise, tüüpprojektide eduka väljatöötamise, projekteerimis- ja uurimistööde ennetähtaegse täitmise eest, samuti projekteerimis- ja uurimistööde temaatiliste plaanide eduka täitmise eest.

Teadusliku uurimise organisatsioonides, kus vastavalt käesolevale määrusele moodustatakse uue tehnika loomise ja juuruta-

mise premeerimisfond, mitte moodustada Eesti NSV Ministrite Nõukogu 29. augusti 1957. a. korraldusega nr. 1177-k ettenähtud fondi teadusala töötajate premeerimiseks teaduslike probleemide eduka lahendamise ning teaduse ja tehnika saavutuste juurutamise eest tootmisse.

14. Uue tehnika loomise ja juurutamise eest premeeritakse tööstus-, ehitus-, transpordi- ja sideettevõtete, Eesti NSV Ministrite Nõukogu Koondise «Eesti Põllumajandustehnika» tootmisüksuste, geoloogilise luure ja teadusliku uurimise organisatsioonide (kaasa arvatud kõrgemate õppeasutuste teadusliku uurimise organisatsioonid), projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide töölisi, juhtivaid, insener-tehnilisi ja teaduslikke töötajaid ning teisi spetsialiste, kes võtavad vahetult osa uue tehnika loomisest ja juurutamisest.

Nimetatud ettevõtete ja organisatsioonide teisi töötajaid, kes aktiivselt aitavad kaasa uue tehnika loomise ja juurutamise alaste ülesannete tähtaegsele või ennetähtaegsele täitmisele, võivad ettevõtete ja organisatsioonide juhatajad premeerida uue tehnika loomise ja juurutamise eest määratud preemiasummade piires, kusjuures nende töötajate premeerimiseks tohib kulutada mitte üle 10 protsendi premeerimise üldsummast.

Tööstus-, ehitus-, transpordi- ja sideettevõtete direktoreid ja peainsenere, Eesti NSV Ministrite Nõukogu Koondise «Eesti Põllumajandustehnika» tootmisüksuste, geoloogilise luure, teadusliku uurimise, projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide juhatajaid ja nende asetäitjaid (tootmise ja teaduslikul alal) premeerib kõrgemalseisev organisatsioon uue tehnika loomise ja juurutamise eest olenevalt uue tehnika alaste tööde majanduslikust efektiivsusest. Preemiad maksta välja sedamööda, kuidas täidetakse uue tehnika loomise ja juurutamise plaanis ettenähtud üritusi (tööde etappe), tingimusel, kui ettevõttes (organisatsioonis) on täidetud vastaval perioodil uue tehnika plaan.

15. Preemiad uue tehnika loomise ja juurutamise eest ühe töötaja kohta ei tohi ületada:

keemia, naftatöötlemise, naftakeemia, masinaehituse ja metallitöötlemise tööstusharudes, teadusliku uurimise, projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonides — kuut ametipalka (kuu tariifipalgamäära) aastas;

teistes tööstusharudes, samuti ehituses, transpordi- ja sideettevõtetes ja -organisatsioonides, Eesti NSV Ministrite Nõukogu Koondise «Eesti Põllumajandustehnika» tootmisüksustes ja geoloogilise luure organisatsioonides — kolme ametipalka (kuu tariifi-palgamäära) aastas. Anda Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogule, ministeeriumidele ja keskasutustele õigus kooskõlastatult NSV Liidu Riikliku Teaduslike Uurimistööde Koordineerimise Komiteega üksikjuhtudel premeerida nimetatud rahvamajandusharude ettevõtete ja organisatsioonide töötajaid rahva-

majandusplaani võetud üldriiklikku tähtsust omavate tööde täitmise eest uue tehnika loomise ja juurutamise alal kuni kuue ametipalga (kuu tariifi-palgamäära) ulatuses aastas.

Käesolevas määruses ettenähtud preemiamäärad uue tehnika loomise ja juurutamise eest kooskõlastada vastavate ametiühinguorganitega.

16. Kehtestada, et preemiad uue tehnika loomise ja juurutamise eest makstakse välja sõltumata plaani täitmisest ettevõtete (organisatsioonide) tegevuse teiste näitajate järgi üle plaanilise palgafondi, juhtivate ja insener-tehniliste töötajate premeerimine majandusliku tegevuse tulemuste eest aga toimub vastavalt EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 3. augusti 1959. a. määrusele nr. 304, olenemata uue tehnika plaani täitmisest.

17. Preemiad uue tehnika loomise ja juurutamise eest maksta välja juhtivatele ja insener-tehnilistele töötajatele peale preemiate, mis kuuluvad väljamaksmisele majandusliku tegevuse tulemuste eest vastavalt EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 3. augusti 1959. a. määrusele nr. 304, töölistele aga, kes vahetult võtsid osa uue tehnika loomisest ja juurutamisest — lisaks neile kehtestatud maksimaalsetele preemiamääradele.

18. Teha teatavaks, et:

1) leiutiste eest, millele on välja antud autoritunnistused ja mille eest on makstud tasu vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 24. aprilli 1959. a. määrusega nr. 435 (Eesti NSV Ministrite Nõukogu 23. mai 1959. a. määrus nr. 201 — ENSV Teataja 1959, nr. 30, art. 163) kinnitatud juhendile, makstakse leiutiste autoritele, kes vahetult võtsid osa nende juurutamisest kooskõlas uue tehnika plaaniga, vastav osa käesoleva määruse punktiga 9 kehtestatud preemiast.

Töötajatele, kes aitasid kaasa nimetatud leiutiste juurutamisele kooskõlas uue tehnika plaaniga, võib maksta preemiat vastavalt käesoleva määruse punktile 14. Sel juhul NSV Liidu Ministrite Nõukogu 24. aprilli 1959. a. määrusega nr. 435 kinnitatud juhendis ettenähtud preemiat mitte maksta;

2) NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikule Töö ja Töötasu Komiteele, NSV Liidu Rahandusministeeriumile, NSV Liidu Riiklikule Teaduslike Uurimistööde Koordineerimise Komiteele koos Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukoguga on tehtud ülesandeks kolme kuu jooksul välja töötada ja kinnitada põhimäärus ettevõtete ja organisatsioonide töötajate premeerimise kohta uue tehnika loomise ja juurutamise eest.

19. Uut tehnikat juurutavate keemia, naftatöötlemise, naftakeemia, metallurgia, tselluloosi- ja paberitööstuse, masinaehituse ja metallitöötlemise tööstusharude, ehitusmaterjalide tööstuse ettevõtete (tsehhide, jaoskondade), samuti Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi, Eesti NSV Ministrite Nõukogu Koondise «Eesti Põllumajandustehnika»

tööstusettevõtete juhtivatele ja insener-tehnilistele töötajatele vastavalt EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 3. augusti 1959. a. määrusele nr. 304 kinnitatud preemiate määrasid võib suurendada kuni 50 protsendini arvestatud summast, olenevalt uue toodangu erikaalust tootmise üldmahus, selle toodangu juurutamiseks plaanis ettenähtud perioodiks, kuid mitte üle selle määrusega kehtestatud preemiate piirmäärade.

Märgitud preemiate tõstmine toimub korra kohaselt, mille kehtestab NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee koos Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukoguga.

20. Lubada ettevõtete ja organisatsioonide juhatajatel kooskõlastatult ametiühingute käitis- ja kohalike komiteedega vajaduse korral üle viia uue tehnika loomise, juurutamise ja tegevusse rakendamisega tegelevad töölised nende tööde teostamise perioodiks kuni 6 kuuks, uue tehnika üksikute keeruliste liikide puhul aga kuni 1 aastaks premiaalajatöötasule, rakendades nende suhtes tükitööliste tariifimäärasid ning makstes tööde kvaliteetse ja ennetähtaegse täitmise eest preemiat kuni 40 protsendi ulatuses tariifimäärast.

21. Kehtestada, et jooksval aastal kasutamata jäänud premeerimisvahendid uue tehnika loomise ja juurutamise eest ning uue tehnika juurutamise fondi vahendid ei kuulu äravõtmisele ning ettevõtted ja organisatsioonid, samuti Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriumid ja keskasutused võivad need ära kasutada järgnevatel aastatel.

(ENSV MKK 1964, nr. 41, art. 159)

EHITAJATE MATERIAALSE HUVI TÕSTMISE KOHTA TOOTMISVÕIMSUSTE JA EHITUSOBJEKTIDE TÄHTAJALISE JA ENNETÄHTAEGSE EKSPLUATATSIOONI ANDMISE VASTU

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 16. juuni 1964. a. määrus nr. 285

(Väljavõte)

Ehitus- ja montaažiorganisatsioonide, samuti töövõtu korras ning majanduslikul teel ehitatavate ehituste töötajate materiaalse huvi tõstmiseks tootmisvõimsuste ja ehitusobjektide tähtajalise ja ennetähtaegse ekspluatatsiooni andmise vastu ning vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 21. mai 1964. a. määrusele nr. 432 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Määrata, et ehitus- ja montaaživalitsuste ja nendega võrdsustatud organisatsioonide töötajaid, kes töötavad tootmisotstarbeliste objektide ehitamisel, mille ehitamise plaaniline kestus on üle 6 kuu, premeeritakse avansina objektide püstitamise üksikute etappide (ehitusliku osa lõpetamise, montaažiks ettevalmis-

tamise, seadmete montaaži) ettenähtud tähtajaks lõpetamise ja käikulastavatel objektidel ehitus- ja montaažtööde osas üksikute ülesannete täitmise eest preemiasummade arvel, mis vastavalt Eesti NSV Ministrite Nõukogu 29. septembri 1962. a. määrusele nr. 472 on nähtud ette tootmisvõimsuste ja ehitusobjektide käikulaskmise eest tervikuna.

Nimetatud premeerimine seada sisse ehitustel, mille tiitelnimestikud kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu, samuti teistel tähtsamatel ehitustel loetelude järgi, mis kinnitatakse Eesti NSV Ministrite Nõukogu poolt kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ning NSV Liidu Riikliku Ehituskomiteega.

Lubada ehitus- ja montaažitrustide juhatajatel ning ehituste või valitsuste juhatajatel, kellel on trustide juhatajate õigused, kulutada ehituse käigus premeerimiseks avansina kuni 30 protsenti preemiasummadest, keemia-, naftatöötlemis-, tselluloosi- ja paberitööstuse ning keemia-masinaehituse objektidel aga kuni 50 protsenti preemiasummadest, mis on määratud tootmisvõimsuste ja ehitusobjektide käikulaskmise eest.

Juhul kui ehitusobjekti või tootmisvõimsuse käikulaskmise esialgset tähtaega pikendati kehtivas korras, ei tohi avansina premeerimiseks eraldatud summad ületada 75 protsenti selleks otstarbeks ettenähtud summast.

Avansina makstava preemia summast suunata 40—50 protsenti eriti silmapaistnud tööliste ja brigadiride premeerimiseks.

Rahaliste vahendite premeerimiseks eraldamise kord, samuti ülesannete ja nende täitmise eest preemiate määra kinnitamise kord määratakse kindlaks premeerimise määrustikuga.

2. Preemiaid objektide püstitamise üksikute etappide lõpetamise eest makstakse ehitus- ja montaaživalitsuste ning nendega võrdsustatud organisatsioonide töölistele, juhtivatele ja insener-tehnilistele töötajatele ning teenistujatele kuni ühe kuupalga (tariifse palgamäära) suuruses, käikulastavate objektide ehitus- ja montaažtöödel üksikute ülesannete täitmise eest — kuni töötaja 0,5 kuupalga (tariifse palgamäära) suuruses. Nimetatud preemiate üldsuurus ei tohi ületada ühe töötaja kohta kaht kuupalka (tariifset palgamäära) aastas, aga keemia-, naftatöötlemis-, tselluloosi- ja paberitööstuse ning keemia-masinaehituse objektidel — kolme kuupalka (tariifset palgamäära) aastas.

3. Eesti NSV Ministrite Nõukogu 29. septembri 1962. a. määruse nr. 472 (ENSV MK 1962, nr. 50, art. 177) punkti 7 neljanda lõigu muutmiseks määrata, et preemiaid tootmisvõimsuste ja ehitusobjektide tähtajalise käikulaskmise eest makstakse ehitus- ja montaažiorganisatsioonide (ehituste) töölistele, juhtivatele ja insener-tehnilistele töötajatele ning teenistujatele kuni kahe kuupalga (tariifse palgamäära) ulatuses, aga tootmisvõimsuste ja ehitusobjektide, mille tiitelnimestikud kinnitab NSV Liidu Minist-

rite Nõukogu, ning objektide, mille ehitamise plaaniline kestus on üle kahe aasta, tähtajalise käikulaskmise eest kuni kolme kuupalga (tariifse palgamäära) ulatuses, arvestades käikulastud objekti ehitamise aega ning premeeritava töötaja töö kestust ja konkreetset hinnangut sellel objektil. Spetsialiseeritud trustide töötajatele tähtajaks käikulastud tootmisvõimsuste ja ehitusobjektide osas tööde õigeaegse täitmise eest makstakse preemiaid vastavalt kuni ühe kuupalga ja poolteise kuupalga ulatuses.

4. Sõnastada Eesti NSV Ministrite Nõukogu 29. septembri 1962. a. määruse nr. 472 punkti 9 esimene lõik ja punkt 11 järgmiselt:

«9. Ehitus- ja montaažiorganisatsioonide (ehituste) töötajate materiaalse huvi tõstmiseks objektide tähtajalise käikulaskmise vastu, mille ehitamise plaaniline kestus on üle 6 kuu, maksta nende objektide ehitusel töötavatele juhtivatele ja insener-tehnilistele töötajatele ning teenistujatele ehituse käigus preemiaid ehitus- ja montaaztööde kvartaliplaanide täitmise eest tingimusel, kui on täidetud tähtsamate konstruktiivelementide ja üksikute tööde lõpetamise kvartaliülesanded (hoone või ehitise nulltsükkel, hoone seinad, sanitaar-tehnilised ja viimistlustööd, üksikute agregaatide montaaž jne.), ehitusobjektidel aga, kus premeerimine on ette nähtud avansina — samuti juhul, kui on täidetud nende objektide ekspluatatsiooni andmise vastava kvartali plaan, seejuures:»

«11. Määrata, et tootmisvõimsuste ja ehitusobjektide tähtajalise või ennetähtaegse käikulaskmise eest ehitus- ja montaažiorganisatsiooni (ehituse) ühele töötajale makstavate preemiate (sealhulgas avansina makstavate preemiate), ehitus- ja montaaztööde kvartaliplaanide täitmise eest antavate preemiate, samuti vastavalt tööliste tükitöö-premiaal- ja ajatööpremiaaltasu süsteemidele makstavate preemiate üldsumma ei tohi ületada 4,8 kuupalka (tükitöölise tükitöötasu, ajatöölise tariifset palgamäära) aastas, objektidel aga, mille tiitelnimestikud kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu, ning objektidel, mille ehitamise plaaniline kestus on üle 2 aasta — 6 kuupalka (tükitöötasu, tariifset palgamäära) aastas.»

5. Määrata, et rahalised vahendid preemiate maksmiseks tootmisvõimsuste ja ehitusobjektide tähtajalise käikulaskmise eest peab tellija ehitus- ja montaažiorganisatsioonidele üle kandma ühe kuu jooksul pärast objekti käikurakendamise riikliku vastuvõtukomisjoni akti kinnitamist kehtivas korras. Vajalikel juhtudel võib tellija kokkuleppel peatöövõtjaga pikendada rahaliste vahendite ülekandmise tähtaega.

(ENSV MKK 1964, nr. 27, art. 103)

§ 88. Asjast osavõtu kulude tasumine

Tunnistajatele, kannatanutele, ekspertidele, tõlkidele ja manukatele säilitatakse nende keskmine palk töökohas kogu aja eest seoses nende väljakutsumisega juurdlus- või eeluurimisorganisse ning kohtusse, samuti on neil õigus saada tasu kulude eest, mida nad tegid seoses juurdlus- või eeluurimisorganeisse ning kohtusse ilmumisega.

Isikutele, kes ei ole töölised või teenistujad, hüvitatakse kulud, mis on seoses nende eemalviibimisega tavalisest tegevusest. Peale selle nendel isikutel on õigus saada tasu kulude eest, mida tegid seoses nende ilmumisega.

Ekspertidel ja tõlkidel on õigus oma ülesannete täitmise eest saada tasu, välja arvatud juhul, kui nad oma ülesandeid täitsid ametialaste kohustustena.

Väljakutsumisega seoses olevad kulud ja tasud makstakse välja juurdlus-, eeluurimis- või kohtuorganite vahendite arvel Eesti NSV Ministrite Nõukogu poolt kindlaksmääratud korras.

JUHEND TUNNISTAJATELE, KANNATANUTELE, EKSPERTIDELE, TÕLKIDELE JA MANUKATELE JUURDLUS- VÕI EELUURIMISORGANEISSE NING KOHTUSSE VÄLJAKUTSUMISEGA SEOTUD KULUDE TASUMISE KORRA KOHTA

Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 21. aprilli 1965. a. määrusega nr. 185

1. Tunnistajatele, ekspertidele, tõlkidele ja manukatele, keda kutsutakse juurdlus- või eeluurimisorganeisse ning kohtusse kriminaal- ja tsiviilasjades, samuti kannatanutele kriminaalasjades, säilitatakse töökohas keskmine palk nendele pandud kohustuste täitmise ajaks.

Tsiviilasjades pool, kes taotleb töölise või teenistuja väljakutsumist kohtusse tunnistajana, tasub riigipanka iga väljakutsutava tunnistaja pealt 2 rubla ja esitab vastava kviitungi kohtusse.

2. Tunnistajatele, kannatanutele, ekspertidele, tõlkidele ja manukatele, kes ei ole töölised või teenistujad, hüvitatakse kulud, mis on seotud nende eemalviibimisega tavalisest tegevusest, ühe rubla suuruses iga päeva eest.

3. Tunnistajatele, kannatanutele, ekspertidele, tõlkidele ja manukatele, keda kutsutakse nende elukohast teises asustatud punktis asuvaisse juurdlus- või eeluurimisorganeisse ning kohtusse, tasutakse sõidukulud, mis on seotud nende ilmumisega juurdlus- või eeluurimisorgani ning kohtu asukohta ja tagasi.

Sõit sihtkohta tasutakse samas suuruses ja korras, mis on ette nähtud töölistele ja teenistujatele teenistuslike komandeeringute puhul.

Tagasisõit tasutakse dokumentide alusel, mis tõendavad sõidukulusid juurdlus-, eeluurimisorgani või kohtu asukohta.

Sõidukulud tasutakse tingimusel, kui väljakutsutu elukoht on sihtkohast üle 3 kilomeetri.

Sõidukulud tasutakse ka juhul, kui nimetatud vahemaa ei ületa 3 kilomeetrit, kuid väljakutsutu ei ole suuteline seda käima jalgsi oma tervisliku seisundi või ea tõttu.

4. Tunnistajatele, kannatanutele, ekspertidele, tõlkidele ja manukatele, keda kutsutakse nende elukohast juurdlus- või eeluurimisorganeisse ning kohtusse teise asustatud punkti, kus nad peavad viibima üle ühe ööpäeva, tasutakse:

1) päevaraha 1 rubla suuruses ööpäevas;

2) eluruumi üürikulud 70 kopika suuruses ööpäevas.

5. Ekspertidele makstakse tasu ekspertiisi teostamise eest 60—90 kopikat tunnis. Erandjuhtudel võib kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistidele maksta ekspertiisi teostamise eest kõrgendatud tasu kuni 2 rubla tunnis.

6. Tõlkidele tasutakse kirjaliku tõlkimise korral 30—45 kopikat iga 1000 trüki- (kirja-) märgi eest.

Suulise tõlkimise eest kohtuistungil ja ülekuulamisel juurdlus- või eeluurimisorganis tasutakse tõlkidele 70 kopikat tunnis.

7. Ekspertidele ja tõlkidele makstakse tasu juurdlus- või eeluurimisorgani ning kohtu määruse alusel.

Tasu suurus määratakse kindlaks, arvestades eksperdi kvalifikatsiooni, töö keerukust ja töö tegemiseks kulutatud aega.

8. Käesoleva juhendi punktides 2—6 ettenähtud summad maksab välja organ, kes tunnistaja, kannatanu, eksperdi, tõlgi või manuka välja kutsus. Kriminaalasjades makstakse need summad välja juurdlus- või eeluurimisorgani ning kohtu eelarves selleks otstarbeks ettenähtud vahenditest, tsiviilasjades — poolte poolt kohtu arvele sissemakstud summadest. Kui pooled on tsiviilasjades kohtukulude tasumisest vabastatud, makstakse need summad välja kohtu eelarves selleks otstarbeks ettenähtud vahenditest.

9. Tunnistajatele, kannatanutele, ekspertidele, tõlkidele ja manukatele kohtu poolt makstud summad arvatakse kriminaalasjades kohtukulude hulka ja nõutakse sisse «Eesti NSV kriminaalprotsessi koodeksi» 89. paragrahvis ettenähtud korras. Sissenõutud kohtukulud arvatakse kas üleliidulisse või Eesti NSV eelarvesse sõltuvalt sellest, kas kohus, kes asja arutas, on üleliidulisel või Eesti NSV eelarvel.

10. Tunnistajatele, kannatanutele, ekspertidele, tõlkidele ja manukatele käesoleva juhendiga ettenähtud summade maksmine juurdlus- või eeluurimisorgani ning kohtu poolt peab toimuma

kohe pärast ülesannete täitmist nende isikute poolt, olenemata vastavate summade faktilisest laekumisest.

11. Juurdlus- või eeluurimisorganeisse ning kohtusse tunnistajana, kannatanuna, eksperdina, tõlgina või manukana kutsutud sõjaväelase ilmumisega seotud kulud (sõidukulud, eluruumi üürikulud ja päevaraha) tasutakse vastavale väeosale viimase nõudmisel «Nõukogude Armee teenistustasu määrustikus» ettenähtud normides. Sõjaväelasele endale nimetatud summasid ei maksta.

12. Ekspertidele ja tõlkidele, kes täidavad oma ülesandeid ametialase kohustusena, käesolev juhend ei laiene.

(ENSV MKK 1965, nr. 15, art. 62)

VIII

KOMANDEERIMISED. ÜLEVIIMISED TEISE PAIKKONDA

VÄLJAVÕTE EESTI NSV TERRITOORIUMIL KEHTIVAST TÖÖSEADUSTE KOODEKSIST

§ 81. Töölistele ja teenistujaile, kes on komandeeritud teenistusülesannetes, tagatakse kogu komandeerimise ajaks töökoht ja säilitatakse keskmine palk; peale selle makstakse neile päevaraha ja tasutakse komandeerimisega seotud kulud eriseadustega kindlaksmääratud korras ja suuruses.

§ 82. Kõigil töötaja teise asukohta tööle üleviimise juhtudel (välja arvatud üleviimine omal palvel) makstakse üleviidavale töötajale:

a) töötaja ning tema perekonnaliikmete sõidukulud uuele töökohale sõiduks; b) varanduse veokulud; c) päevarahad teelviibimise aja eest; d) palk kogu teelviibimise aja eest ja lisaks veel kuue päeva eest; e) ühekordne toetus töötajale ja ümberasuvaile perekonnaliikmeile.

Töötajaile, kes viiakse üle teisele tööle omal palvel, võidakse maksta tähendatud kompensatsioone täielikult või osaliselt vastavalt töötaja kokkuleppele tööandjaga. Kompensatsiooni normid ja maksmise kord määratakse eriseadusega.

NSV LIIDU PIIRIDES AMETIALASTE KOMANDEERINGUTE VÄLJAMAKSMISEST

NSV Liidu RKN-i 19. juuni 1940. a. määrus

1. Teenistuslikuks komandeerimiseks loetakse töötaja sõitu asutuse, ettevõtte või organisatsiooni juhataja korraldusel teenistusülesande täitmiseks väljaspool alalist töökohta.

Töötajate teenistussõite, kelle alaline töö toimub teel olles, ei loeta komandeerimiseks.

2. Teenistuslikku komandeerimist võidakse määrata tähtajaga mitte üle 45 päeva, kaasa arvamata töötaja teeloleku aega.

Erilise vajaduse korral lubatakse komandeerimise tähtaja pikendamist, kuid mitte rohkem kui 15 päeva võrra.

3. Komandeeritud töötaja isiklike kulude katteks komandee-

rimisel oleku ajal makstakse töötajale päevaraha 3% suuruses tema kindlast kuutöötasust, kuid mitte alla 50 kopika ega üle 2 rubla 60 kopika iga komandeerimispäeva eest.

4. Komandeerimiste puhul, mis on seotud katkestamatu elamisega ühes punktis üle 30 päeva, makstakse päevaraha 1,5% suuruses kindlast kuutöötasust, kuid mitte alla 50 kopika ega üle 1 rubla 30 kopika iga komandeerimispäeva eest.

5. Maale komandeeritud töötajatele, kui komandeerimise kestus on vähemalt 2 ööpäeva, makstakse päevaraha 1,5% suuruses kindlast kuutöötasust, kuid mitte alla 50 kopika ega üle 1 rubla 30 kopika iga komandeerimispäeva eest.

6. Komandeerimiste puhul selle administratiivrajooni piires, kus asub komandeeritava alaline töökoht, makstakse päevaraha 1% suuruses kindlast kuutöötasust, kuid mitte alla 50 kopika ega üle 1 rubla iga komandeerimispäeva eest.

7. Päevaraha arvutatakse komandeerimispäevade tegeliku arvu järgi, kaasa arvatud puhkepäevad ja pühad. Väljasõidu ja saabumise päev loetakse päevarahade arvutamisel üheks päevaks.

8. Komandeerimisel oleku aja eest, välja arvatud teeloleku aeg, tasutakse komandeeritule eluruumi üürikulud (välja arvatud juhtumid, kui komandeeritavale võimaldatakse tasuta eluruum) järgmises suuruses:

a) komandeerimiste puhul Moskva, Leningradi ja Kiievi linna — 1 rubla ööpäeva eest;

b) komandeerimiste puhul Minski, Tbilisi, Jerevani, Bakuu, Alma-Ata, Taškendi, Frunze, Ašhabadi ja Dušanbe linna, samuti autonoomsete vabariikide pealinnadesse, oblasti (krai) keskustesse ja iseseisvateks administratiiv-territoriaalüksusteks eraldatud linnadesse — 70 kopikat ööpäeva eest;

c) komandeerimiste puhul teistesse NSV Liidu kohtadesse — 50 kopikat ööpäeva eest.

Makstud arvete esitamisel komandeeritute poolt, kui arved on välja antud riiklike või ühiskondlike asutuste või ettevõtete poolt, on lubatud tasu maksta tegelike kulude järgi, kusjuures tasu ei tohi ületada: käesoleva paragrahvi p. a tähendatud linnadesse komandeerimise puhul — 70% päevarahanormist. Käesoleva paragrahvi p. b loetletud linnadesse komandeerimise puhul — 60% päevarahanormist ja NSV Liidu teistesse kohtadesse komandeerimise puhul, välja arvatud maakohad — 40% päevarahanormist.

9. Komandeeritu sõidukulu tasutakse (välja arvatud juhtumid, kui asutuse, ettevõtte või organisatsiooni juhataja võimaldab komandeeritule vastavad liiklemisvahendid):

a) raudteel — kõvaistmelise vaguni tariifi järgi;

b) veeteedel — II klassi tariifi järgi;

c) maanteedel — vastavas kohas kehtiva sõiduhinna järgi,

mis on tõestatud kohaliku võimuorgani poolt või asutuse või ettevõtte poolt, kuhu komandeeritu oli saadetud.

10. Tegelikud kulud platskaardi ja kiiruse eest tasutakse komandeeritule asutuse, ettevõtte või organisatsiooni juhataja loal.

Kui sõit raudteel ühes suunas kestab üle ühe ööpäeva või toimub öösel, siis võidakse juhataja loal tasu maksta pehmeistmelise vaguni tariifi järgi.

11. (Kehtetu — NSVL Ministrite Nõukogu 10. märtsi 1962. a. määrus nr. 241— NSVL MK 1962, nr. 5, art. 39).

12. Komandeerimisel niisugusesse kohta, kust komandeeritul ühendustingimuste ja teostatava töö iseloomu tõttu on võimalik iga päev tagasi tulla oma alalisse elukohta, ei maksta komandeeritule päevaraha, kuna eluruumi üürikulud tasutakse 50 kopika suuruses ööpäeva kohta.

13. Kolmanda ja kõrgemate kategooriate kvalifitseeritud töölistele, samuti inseneridele, tehnikutele ja insener-tehnilistele liinitöötajatele, kes asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide poolt on komandeeritud vahetult montaaži- ja korraldustöödele sel juhul, kui need tööd kestavad üle kahe kuu, kuid mitte üle ühe aasta, makstakse päevaraha teel oleku aja eest 1,5 protsendi ulatuses kuu tariifimäärast (ametipalgast), kuid mitte üle 1 rubla ööpäevas.

Peale selle tasutakse nimetatud töötajatele eluruumi üürimisega seotud kulud (kui seda ei võimaldata tasuta) tegeliku maksumuse ulatuses, kuid mitte üle 50 kopika ööpäevas.

Komandeerimispaigas viibimise aja eest makstakse päevarahade asemel palgalisandit 50% ulatuses tariifimäärast (ametipalgast), kuid mitte üle 2 rubla 60 kopika, Kaug-Põhja rajoonides ja nendega võrdsustatud kaugpiirkondades, Habarovski ja Primorje krais aga mitte üle 3 rubla 50 kopika iga komandeerimispäeva eest.

Juhul kui montaažitööd kestavad plaanikohaselt üle aasta, makstakse sellele tööle kehtestatud korras komandeeritud töötajaile kompensatsioone ja tagatisi vastavalt NSV Liidu RKN-i ja KTK 23. novembri 1931. aasta määrusele nr. 23/937 «Kompensatsioonidest ja tagatistest üleviimise, töölevõtmise ja teise asukohta tööle suunamise puhul». (LSKK, 1931, nr. 68, art. 453. NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 20. aprilli määruse redaktsioonis — СП СССР 1959 № 7, ст. 49.)

14. Komandeeritu haiguse korral tema komandeerimisel oleku ajal makstakse temale üldistel alustel päevaraha ja tasu eluruumi üüri eest kogu aja vältel, kus tal ei ole võimalust tervisliku seisukorra tõttu asuda temale pandud teenistusülesande täitmisele või pöörduda tagasi oma alalisse töökohta, kuid mitte rohkem kui 2 kuu eest.

Komandeeritu haigust, samuti tervisliku seisukorra tõttu ala-

lisse töökohta tagasipöördumise võimaluse puudumist tuleb tõestada ettenähtud korras.

15. Komandeerimisel oldud aja eest säilitatakse töötajale töötasu alalise töökoha järgi.

Komandeeritu ei saa mingit lisatasu töö eest puhkepäevadel ja pühadel.

16. Töötajate komandeerimisel Habarovski ja Primorje kraisse, samuti Kaug-Põhja [1] rajoonidesse toimub komandeerimiskulude tasumine kooskõlas NSV Liidu RKN-i ja KTK määrusega «Teenistuslikest komandeerimistest NSV Liidu piires» (LSKK 1927, nr. 4, art. 42; 1928, nr. 40, art. 439; 1931, nr. 8, art. 91; 1932, nr. 48, art. 282; 1933, nr. 33, art. 193; 1937, nr. 56, art. 237), NSV Liidu Töö RK, NSV Liidu Kõrgema Rahvamajanduse Nõukogu ja ÜAÜKN-i määrusega 3. oktoobrist 1931, nr. 269.

17. Ekspeditsioonidesse, teaduslikuks täiendamiseks ja kursustest osavõtmiseks komandeerituile maksmise kord määratakse eraldi kindlaks vastava rahvakomissariaadi või NSV Liidu keskasutuse poolt kooskõlastatult NSVL Rahanduse RK-ga või liiduvabariigi Rahanduse RK-ga.

18. Sõjaväelaste komandeerimiste määramise ja tasumise kord määratakse NSV Liidu Riigikaitse, Sõjalaevastiku ja Siseasjade Rahvakomissariaadi käskkirjadega.

NSV LIIDU RKN-i 19. JUUNI 1940. a. MÄÄRUSE «TASU MAKSMISEST TEENISTUSLIKE KOMANDEERIMISTE PUHUL NSV LIIDU PIIRES» KOHALDAMISE KORRAST

NSV Liidu Rahanduse RK 16. septembri 1940. a. seletus

(Väljavõte)

Seoses järelepärimistega NSV Liidu RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse nr. 1047 «Tasu maksmisest teenistuslike komandeerimiste puhul NSV Liidu piires» mõnede punktide kohaldamise korra kohta NSV Liidu Rahanduse Rahvakomissariaat seletab:

1. **3-nda § kohta.** Komandeerimiste puhul kõigisse linnadesse ja teistesse asulatesse, mis administratiivterritoriaalse jaotuse järgi kuuluvad linnatüüpi asulate hulka, samuti komandeerimiste puhul töölis- ja suvitusasulatesse tasutakse päevaraha normide järgi, mis on ette nähtud määruse §-is 3.

2. **4-nda § kohta.** Juhul kui töötaja on komandeeritud katkestamata peatumisega ühes punktis mitte üle 30 päeva, kuid enne selle aja möödumist pikendati tema komandeerimise kestust üle 30 päeva, peab päevarahade maksmine alandatud määral, s. o. 1,5% suuruses kindlast kuutöötasust, kuid mitte alla 50 kopika

[1] Tasu maksmine komandeeringute eest Habarovski ja Primorje krai, samuti Kaug-Põhja rajoonide piires toimub sama paragrahvi järgi.

ega üle 1 rubla 30 kopika iga komandeerimispäeva eest, toimuma mitte esimesest komandeerimispäevast, vaid komandeerimise pikendamisest teatamise päevast alates.

Rahandusorganid peavad asutustes, ettevõtetes ja organisatsioonides kohapeal finantsdistsipliini täitmise kontrollimisel tähelepanu pöörama sellele, et ei lubataks ühes punktis katkestamatu peatumisega komandeerimise põhiaja kunstlikku vähendamist päevarahade saamise sihiga mitte 1,5%, vaid 3% suuruses. Selliste faktide ilmnemisel on rahandusorganid kohustatud selles süüdi olevad isikud vastutusele võtma.

3. **5-nda § kohta.** Maal asuvatesse rajoonikeskustesse komandeerimistel tasutakse päevaraha maale komandeerimiste jaoks kindlaksmääratud suuruses (NSV Liidu RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 5).

Osalt linnades ja osalt maal viibimisega seotud komandeerimiste tasumine toimub § 5 kohaselt maal viibimise aja eest ning § 3 ja 4 kohaselt linnas viibimise aja eest.

Maale ja maal asuvatesse rajoonikeskustesse komandeerimistel kestusega alla 2 ööpäeva päevaraha üldse ei maksta.

4. **7-nda § kohta.** Komandeeritu teel viibimise aja eest erilisi päevaraha tasumise norme NSV Liidu RKN-i 1940. a. 19. juuni määrusega nr. 1047 ette nähtud ei ole. Seepärast tuleb päevaraha teel viibimise aja eest tasuda samade normide järgi nagu komandeerimiskohal viibimise aja eest, sõltuvalt sellest, kas töötaja on lähetatud linna või maale.

5. **8-nda § kohta.** Maale komandeerimistel peab eluruumi üürikulude tasumine isegi arve esitamisel toimuma ainult 50 kopika ulatuses ööpäeva eest.

6. **12-nda § kohta.** §-is 12 ettenähtud juhtudel tasutakse eluruumi üürikulud ainult eluruumi üürimise tõendi esitamisel töötaja poolt.

ÕHUTRANSPORDI KASUTAMISE KOHTA AMETIALASTES KOMANDEERINGUTES

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 24. märtsi 1962. a. määrus nr. 131

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 10. märtsi 1962. a. määrusele nr. 241 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Vastutavad töötajad ja spetsialistid võivad asutuse (ettevõtte, organisatsiooni) juhataja loal kasutada ametialastes komandeeringutes õhutransporti sõltumata sõidu kaugusest.

2. Teha teatavaks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu tunnistas nimetatud määrusega kehtetuks NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 19. juuni 1940. a. määruse nr. 1047 «NSV Liidu piirides ametialaste komandeeringute väljamaksmisest» (NSVL MK 1940, nr. 16, art. 387) punkti 11.

(ENSV MKK 1962, nr. 15, art. 63)

KONGRESSIDE JA KONVERENTSIDE SAADIKUTELE PÄEVARAHA MAKSMISE KORRAST JA ULATUSEST

ÜAÜKN-i 9. septembri 1937. a. otsus

1. Kongresside ja konverentside saadikutele tasuvad ametiühinguorganid tegeliku kulu kongressi või konverentsi kohale ja sealt tagasi sõiduks, samuti päevaraha teeloleku aja eest kehtivate seaduste kohaselt.

2. Kongressil või konverentsil viibimise ajal saadikute toitlustamine ja neile öömaja andmine toimub ametiühinguorganite kulul.

3. Kõigile kongresside ja konverentside saadikuile säilitatakse Tööseaduste koodeksi § 79 kohaselt töötasu nende töökohal.

KOMPENSATSIOONIDEST JA TAGATISTEST TEISE ASUKOHTA ÜLEVIIMISE, TÖÖLE VÕTMISE JA SUUNAMISE PUHUL

NSV Liidu KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määrus

1. Käesolevat määrust kohaldatakse kõigi töötajate teisele tööle üleviimise, nende töölevõtmise ja kõrgemate õppeasutuste ning tehnikumide lõpetajate töölesuunamise juhtudel, kui see on seotud töötajate ümberasumisega.

Käesoleva määrusega kehtestatud kompensatsioone ja tagatisi ei kohaldata vastavates osades töötajate suhtes, kelle jaoks eriseadustega on maksma pandud erieeskirjad kompensatsioonide ja tagatiste kohta, samuti vabrikukoolide lõpetajate, praktikantide ning õpilaste suhtes, kelle jaoks NSV Liidu Töö RK määrab erireeglid.

2. Töötajaile, kes asuvad ümber seoses nende üleviimisega teisele tööle, maksab administratsioon kõigil juhtudel, välja arvatud nende omal palvel üleviimise puhul:

a) töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidu- ning kraamiveokulud vastavalt §-ile 8;

b) päevaraha teeloleku aja eest vastavalt §-ile 9;

c) ühekordset toetust töötaja enda ja iga tema ümberasuva perekonnaliikme pealt vastavalt §-ile 10.

d) töötasu vastavalt §-ile 11.

3. Töötajaile, kes asuvad ümber seoses nende üleviimisega omal palvel, võib maksta §-is 2 tähendatud kompensatsioone pooltevahelise kokkuleppe põhjal kas täielikult või osaliselt.

4. Töötajaile, kes asuvad ümber seoses nende töölevõtmisega, maksab administratsioon:

a) töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidu- ning kraamiveokulud vastavalt §-ile 8;

b) päevaraha teeloleku aja eest vastavalt §-ile 9.

Ühekordset toetust töötaja enda ja tema perekonnaliikmete pealt võib maksta neile töötajaile pooltevahelise kokkuleppe põhjal, kuid mitte üle §-is 10 näidatud suuruse.

Palka kuni tööle asumiseni makstakse neile töötajaile pooltevahelise kokkuleppe põhjal.

5. Töötajaile, kes asuvad ümber seoses nende töölesuunamisega pärast kõrgema õppeasutuse või tehnikumi lõpetamist, maksab administratsioon:

a) töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidu- ning kraamiveokulud vastavalt §-ile 8;

b) päevaraha teeloleku aja eest vastavalt §-ile 9;

c) ühekordset toetust töötaja enda ja tema perekonnaliikmete pealt pooles suuruses §-is 10 näidatud määrast.

6. Töölesuunamise, -võtmise või üleviimise puhul, mis on seotud ümberasumisega ühe ja sama asula piires või mitte üle 25 km väljaspool asula piire, tasub administratsioon töötajale ainult tegelikud töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidu- ning kraamiveokulud.

7. Kui töötaja viiakse üle tööle tähtajaga mitte üle aasta ja perekond ei asu koos temaga ümber, siis võib pooltevahelise kokkuleppe põhjal ühekordse toetuse asemel temale tasuda uues kohas ajutisest elamisest tingitud suurenenud väljaminekud kogu tööaja kestel. Selle tasu suurus ei tohi ületada poolt päevaraha suurust (§ 9).

8. Raudteel sõidu puhul tasutakse kõvaistmelise vaguni sõidupileti ja platskaardi hind.

Veeteedel sõidu puhul tasutakse II klassi sõidupileti hind.

Sõit maanteed mööda tasutakse antud kohas kehtivate sõiduhindade järgi.

Kraamiveokulu tasutakse kuni 240 kg eest töötaja enda ja kuni 80 kg eest iga ümberasuva perekonnaliikme kohta.

Kui sõit raudteel kestab üle ühe ööpäeva, siis võib pooltevahelise kokkuleppe põhjal tasuda pehmeistmelise vaguni sõidupileti hinna.

Sel juhul, kui administratsioon annab täielikult või osaliselt kasutada oma liiklemisvahendeid, sõidu- ja kraamiveokulu administratsiooni poolt vastavalt ei tasuta.

9. Päevaraha makstakse ametipalga (tariifikohase töötasumäära) $^1/_{30}$ suuruses uue töökoha järgi, kuid mitte vähem kui 25 kopikat ja mitte üle 1 rubla. Väljasõidu ja kohalejõudmise päev loetakse seejuures üheks päevaks.

10. Ühekordset toetust makstakse töötajale endale kuutöötasu (tariifikohase töötasumäära) suuruses uue töökoha järgi ja iga ümberasuva perekonnaliikme pealt — töötaja enda toetuse ühe veerandi suuruses.

11. Töötasu makstakse teeloleku aja ja peale selle veel sõidu

ettevalmistuseks ja uues kohas sisseseadmiseks tarvismineva kuue päeva eest ametipalga (tariifikohase töötasumäära) alusel uue töökoha järgi.

12. Perekonnaliikmete hulka, kelle pealt tasu makstakse, kuuluvad töötaja ülalpidamisel olevad ja koos temaga elavad mees, naine, lapsed ja vanemad.

13. Perekonnaliikmete sõidu- ning kraamiveokulud, samuti ühekordne toetus perekonnaliikmetele makstakse välja ainult sel juhul, kui nad asuvad töötaja uude elukohta enne ühe aasta möödumist tema ümberasumisest arvates.

14. Kui töötajale maksta tulevate kompensatsioonide suurust ei ole ette võimalik täpselt kindlaks määrata, siis antakse temale vajalik avanss.

Töötaja perekonnaliikmete peale antakse avanss nende tegeliku ümberasumise ajaks.

15. Kõik kompensatsioonide maksmisega seoses olevad kulud kannab see asutus, ettevõte või organisatsioon, kuhu töötaja üle viiakse, tööle võetakse või tööle suunatakse.

16. Töötaja on kohustatud tagastama täielikult summad, mis temale maksti seoses tema ümberasumisega, järgnevatel juhtudel:

a) kui ta ei ilmunud töökohta või ütles tööleasumisest ära mõjuvate põhjusteta;

b) kui ta enne seaduses ettenähtud või üleviimisel või töölevõtmisel tingimuseks seatud tähtaega või, kui kindlat tähtaega ei olnud, enne aastast töötamist lahkus omal soovil või vallandati töödistsipliini rikkumise pärast.

Töötaja, kes ei ilmunud tööle või ütles tööleasumisest ära mõjuvail põhjustel, on kohustatud tagastama temale makstud summad, välja arvatud sõiduks tegelikult tehtud kulutused.

17. (Tühistatud 17. augustil 1935 — LSKK 1935, nr. 44, art. 363.)

19. Töötajaile, kes viiakse üle teisele tööle, välja arvatud nende üleviimine omal palvel, ja töötajaile, kes suunatakse tööle pärast kõrgema õppeasutuse või tehnikumi lõpetamist, on administratsioon kohustatud igal juhul muretsema elamispinna.

Nimetatud töötajate perekonnaliikmeile muretsetakse elamispind pooltevahelise kokkuleppe põhjal, kui eriseadustega ei ole tehtud kohustuseks neile elamispinda muretseda.

20. Töötajaile, kes viiakse üle nende omal palvel või kes võetakse tööle, ja nende perekonnaliikmeile muretsetakse elamispind pooltevahelise kokkuleppe põhjal.

21. (Tühistatud 13. veebruaril 1938 — LMKK 1938, nr. 7, art. 45.)

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU 1959. a. 20. APRILLI MÄÄRUSE NR. 423 «MONTAAŽI- JA KORRALDUSTÖÖDELE KOMANDEERITUD TÖÖTAJATELE PÄEVARAHADE ASEMEL 50-PROTSENDILISE LISANDI MAKSMISE KORRA MUUTMISEST» RAKENDAMISE JUHENDI KINNITAMISEST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee määrus 22. juulist 1959 nr. 518

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee määrab:

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 20. aprilli ülesandega kinnitada koos NSV Liidu Riikliku Ehituskomitee ja NSV Liidu Rahandusministeeriumiga väljatöötatud ja ÜAÜKN-iga kooskõlastatud juhend «Montaaži- ja korraldustöödele komandeeritud töötajatele päevarahade asemel 50-protsendilise lisandi maksmise korra muutmisest» vastavalt lisale.

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU 1959. a. 20. APRILLI MÄÄRUSE NR. 423 «MONTAAŽI- JA KORRALDUSTÖÖDELE KOMANDEERITUD TÖÖTAJATELE PÄEVARAHADE ASEMEL 50-PROTSENDILISE LISANDI MAKSMISE KORRA MUUTMISEST» RAKENDAMISE JUHEND

Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee, NSV Liidu Riikliku Ehituskomitee ja NSV Liidu Rahandusministeeriumi poolt 22. juulil 1959. a. Kooskõlastatud ÜAÜKN-iga

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 20. aprilli määrusega nr. 423 «Montaaži- ja korraldustöödele komandeeritud töötajatele päevarahade asemel 50-protsendilise lisandi maksmise korra muutmisest» määras kindlaks, et kolmanda ja kõrgemate kategooriate kvalifitseeritud töölistele, inseneridele, tehnikutele ja insener-tehnilistele liinitöötajatele, kes asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide poolt on komandeeritud vahetult montaaži- ja korraldustöödele, sel juhul, kui need kestavad üle kahe kuu, kuid mitte üle ühe aasta, makstakse päevarahade asemel palgalisandit komandeerimispaigas viibimise aja eest 50 protsendi ulatuses tariifimäärast (ametipalgast), kuid mitte üle 2 rubla 60 kopika, aga Kaug-Põhja rajoonides ja nendega võrdsustatud kaugpiirkondades, Habarovski ja Primorje krais mitte üle 3 rubla 60 kopika iga komandeerimispäeva eest.

Neil juhtudel, kui montaažitööd plaani järgi on ette nähtud kauemaks kui üheks aastaks, makstakse nende tööde teostamisele kehtestatud korras lähetatud töötajatele kompensatsiooni ja antakse garantii, mis on ette nähtud NSV Liidu KTK ja RKN-i 1931. a. 23. novembri määrusega nr. 23/937 «Kompensatsioonidest

ja garantiidest üleviimisel, töölevõtmisel ja teise asukohta tööle suunamisel» (NSVL Seaduste Kogu 1931. a., nr. 68, art. 453).

Seoses sellega sõnastas NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 1940. a. 19. juuni määruse nr. 1047 «Tasu maksmisest ametialaste komandeeringute eest NSV Liidu piirides» (NSVL Määruste Kogu 1940. a., nr. 16., art. 387) p. 13 järgmiselt:

«13. Kolmanda ja kõrgemate kategooriate kvalifitseeritud töölistele, inseneridele, tehnikutele ja insener-tehnilistele liinitöötajatele, kes asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide poolt on komandeeritud vahetult montaaži- ja korraldustöödele sel juhul, kui need tööd kestavad üle kahe kuu, kuid mitte üle ühe aasta, makstakse päevaraha teel oleku aja eest 1,5 protsenti tariifimäärast (ametipalgast), kuid mitte üle 1 rubla ööpäevas.

Peale selle tasutakse nimetatud töötajatele korteri üürimisega seotud kulud (kui korterit ei võimaldata tasuta) tegeliku maksumuse ulatuses, kuid mitte üle 50 kopika ööpäevas.

Komandeerimispaigas viibimise aja eest makstakse päevarahade asemel palgalisandit 50 protsendi ulatuses tariifimäärast (ametipalgast), kuid mitte üle 2 rubla 60 kopika, Kaug-Põhja rajoonides ja nendega võrdsustatud kaugpiirkondades, Habarovski ja Primorje krais mitte üle 3 rubla 50 kopika iga komandeerimispäeva eest.

Juhul kui montaažitööd kestavad plaani kohaselt üle aasta, makstakse sellele tööle kehtestatud korras komandeeritud töötajaile kompensatsiooni ja tagatisi, vastavalt NSV Liidu KTK ja RKN-i 1931. a. 23. novembri määruses nr. 23/937 «Kompensatsioonidest ja tagatistest üleviimisel, töölevõtmisel ja teise asukohta tööle suunamisel» (NSVL Seaduste Kogu 1931. a., nr. 68, art. 453).

Nimetatud määrusega NSV Liidu Ministrite Nõukogu lõpetas mõnede NSV Liidu valitsuse otsustega ette nähtud lisandite maksmise päevarahade asemel töötajatele, kes on komandeeritud montaaži- ja korraldustöödele kauemaks kui üheks aastaks.

Tegi NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikule Töö ja Töötasu Komiteele ülesandeks koos NSV Liidu Riikliku Ehituskomitee ja NSV Liidu Rahandusministeeriumiga töötada välja ja kooskõlastatult Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukoguga kinnitada juhend montaaži- ja korraldustöödele komandeeritud töötajatele palgalisandite maksmise korra kohta.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 20. aprilli määrus nr. 423 on kehtestatud 15. maist 1959. a.

Kooskõlas selle määrusega kehtestatakse järgmine kord päevarahade asemel palgalisandi väljamaksmiseks 50 protsendi ulatuses tariifimäärast (ametipalgast) montaaži- ja korraldustöödele komandeeritud töötajatele:

1. Palgalisandit päevarahade asemel 50 protsendi ulatuses tariifimäärast (ametipalgast) makstakse kolmanda ja kõrgemate

kategooriate töölistele, inseneridele, tehnikutele ja insener-tehnilistele liinitöötajatele, kes asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide poolt on komandeeritud vahetult montaaži- ja korraldustöödele ja kui need tööd kestavad üle kahe kuu, kuid mitte üle ühe aasta.

Töötajatele, kes on komandeeritud montaaži- ja korraldustöödele kestusega kuni kaks kuud, makstakse päevarahasid tavalisteks komandeeringuteks kehtestatud normide järgi, kooskõlas NSV Liidu RKN-i 1940. a. 19. juuni määrusega nr. 1047.

2. Kui töötaja oli komandeeritud montaaži- ja korraldustöödele kauemaks kui kaheks kuuks, kuid administratsiooni korraldusel pöördus tagasi alalisse töökohta enne kahte kuud, makstakse talle päevaraha teeloleku aja eest, palgalisandit ning tasutakse korteriüüriraha korras ja suuruses, mis on kindlaks määratud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 20. aprilli määrusega nr. 423.

3. Komandeeringus viibimise aastase tähtaja möödumisel lõpetatakse töötajale palgalisandi maksmine päevarahade asemel. Kui pärast aastase tähtaja möödumist administratsioon peab vajalikuks jätta see töötaja montaaži- ja korraldustööde asukohta, vormistades kehtestatud korras üleviimise alalisele tööle, makstakse talle kompensatsiooni ja antakse soodustusi, mis on ette nähtud NSV Liidu KTK ja RKN-i 1931. a. 23. novembri määruses nr. 23/937.

4. Töötajatele, kes on üldistel alustel komandeeritud montaaži- ja korraldustöödele kuni kaheks kuuks ning kellele pikendati komandeeringu kestust kauemaks ajaks, kuid mitte üle ühe aasta esialgse komandeeringu väljaandmisest, tuleb alates komandeeringu pikendamise momendist maksta kompensatsiooni kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. määrusega nr. 423.

5. Töötajate komandeerimine montaaži- ja korraldustöödele igal üksikul juhul toimub:

montaaži- või korraldusorganisatsioonide juhatajate loal sel juhul, kui töötaja komandeeritakse selle organisatsiooni plaanis ettenähtud töödele;

kõrgemalseisvate organisatsioonide juhatajate loal sel juhul, kui töötaja komandeeritakse teise montaaži- või korraldusorganisatsiooni nende plaanis ettenähtud töödele.

6. Päevarahade asemel palgalisandit 50 protsendi ulatuses tariifimääradest (ametipalgast) montaaži- ja korraldustöödel ei maksta:

töötajatele neil juhtudel, kui montaaži- ja korraldustööd on plaanis ette nähtud kauemaks kui üheks aastaks.

Üksikute montaaži- ja korraldustööde kestus määratakse kindlaks seadmete ja konstruktsioonide tüüpide järgi vastavalt alluva montaaži- või korraldusorganisatsiooni plaanile, lähtudes talle

kõrgemalseisva organisatsiooni poolt kinnitatud tööde üldplaanist või üksikutest ülesannetest;

töötajatele, kes kohapeal on võetud montaaži- ja korraldustöödele;

töötajatele, kes on suunatud montaaži- ja korraldustöödele üleviimise korras tingimustel, mis on ette nähtud NSV Liidu KTK ja RKN-i 1931. a. 23. novembri määruses nr. 23/937;

töötajatele, kui nad täidavad riiklikke või ühiskondlikke kohustusi väljaspool montaaži- ja korraldustööde asukohta;

töötajatele puhkusel oleku aja ning mittemõjuvatei põhjustel töölt puudumise aja eest;

organisatsiooni (ettevõtte) valitsemisaparaadi töötajatele, kes on komandeeritud montaaži- ja korraldustööde täitmise kontrollimisele.

7. NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 20. aprilli määruses nr. 423 ettenähtud palgalisand päevarahade asemel 50 protsendi ulatuses tariifimäärast (ametipalgast) arvutatakse inseneridele, tehnikutele ja insener-tehnilistele liinitöötajatele, lähtudes nende kuupalgast, aga töölistele, lähtudes nende kuutariifi määrast (tükitöölistele — tükitöötasust, ajatöölistele — ajatöötasust) nende alalises töökohas, arvestamata tariifseid vööndite ja muid paranduste koefitsiente ja lisandeid.

Kui töölisel ei ole kuutariifimäära, määratakse see kindlaks päeva tariifimäära korrutamise teel 25,6 (kuu keskmise tööpäevade arvuga).

8. Palgalisandit päevarahade asemel 50 protsendi ulatuses tariifimäärast (ametipalgast) makstakse iga kalendripäeva eest, mil töötaja viibib montaaži- ja korraldustöödel.

Mainitud lisandi arvutamisel pooliku kuu eest tehakse algul kindlaks lisand terve kuu eest. Seejärel jagatakse see summa antud kuu kalendripäevade arvule ja korrutatakse nende päevade arvuga, mil töötaja viibis montaaži- ja korraldustöödel antud kuul.

9. Eluruumide üürikulud tasutakse, kui komandeeritu esitab dokumendid, mis tõendavad selleks otstarbeks tegelikult tehtud kulusid, kuid mitte üle 50 kopika ööpäevas.

Eluruumi saab anda tasuta üksnes komandeeritud töötajale isiklikult (perekonnaliikmeteta). Juhul kui komandeeritud töötajale antakse montaaži- ja korraldustööde asukohas elamispind tema perekonnaliikmete jaoks, maksab komandeeritu selle pinna eest üldistel alustel.

10. Keskmise töötasu väljaarvutamisel ei võeta ühelgi juhul arvesse päevarahade asemel makstavat palgalisandit 50 protsendi ulatuses tariifimäärast (ametipalgast).

11. Ajutise töövõimetuse tõttu töölt puudumise aja eest makstakse töötajale palgalisandit ja tasutakse eluruumi üürikulud, kuid mitte üle kahe kuu järjest.

Naistele, kes on rasedus- ja sünnituspuhkusel, makstakse palgalisandit 50 protsendi ulatuses tariifimäärast (ametipalgast) ning tasutakse eluruumi üürikulud aja eest, mille kohta neile on antud haigusleht ettenähtud korras.

Sel juhul kui haigestunud töötaja või rasedus- ja sünnituspuhkusel viibiv naistöötaja ei ela montaaži- ja korraldustööde asukohas, ei maksta neile töötasulisandit 50% ulatuses palgamäärast (ametipalgast) ega tasuta eluruumide üürikulusid.

12. Montaaži- ja korraldustöödele komandeeritud töötajatele maksab palka, tasub nende komandeerimiskulud, kaasa arvatud palgalisandi maksmine päevarahade asemel 50 protsendi ulatuses tariifimäärast (ametipalgast), päevarahad teel oleku aja eest, sõidukulud ja kulud elamispinna eest see organisatsioon, kelle tööde plaani täitmisse arvatakse antud töötaja poolt tehtud montaaži- ja korraldustööd.

50-PROTSENDILISE LISANDI MAKSMISE KOHTA PÄEVARAHADE ASEMEL TÖÖPROJEKTEERIMISE GRUPPIDE KOOSSEISUS EHITUSOBJEKTIDELE KOMANDEERITUD PROJEKTEERIMIS- JA UURIMISORGANISATSIOONIDE TÖÖTAJATELE

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 5. aprilli 1965. a. määrus nr. 149

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 22. märtsi 1965. a. määrusele nr. 194 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

Maksta projekteerimis- ja uurimisorganisatsioonide töötajatele, keda komandeeritakse tööprojekteerimise gruppide koosseisus ehitusobjektidele tööjooniste väljatöötamiseks, autorijärelevalve teostamiseks, käikulaskmis- ja seadmestamistööde tagamiseks ning projekteeritud võimsuste kasutusele võtmiseks, päevarahade asemel 50-protsendilist lisandit korras, mis on ette nähtud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 12. mai 1959. a. määrusega nr. 179 (ENSV Teataja 1959, nr. 27, art. 154)

(ENSV MKK 1965, nr. 13, art. 51)

NOORTELE SPETSIALISTIDELE, KEDA PÄRAST ÕPPEASUTUSE LÕPETAMIST SUUNATAKSE TÖÖLE TEISE KOHTA, PILETITE MAKSUMUSE TASUMISE KOHTA ÕHUTRANSPORDI KASUTAMISEL

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 9. oktoobri 1965. a. määrus nr. 436

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 24. septembri 1965. a. määrusele nr. 714 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

Eesti NSV ministeeriumidel ja keskasutustel võtta juhindumiseks, et NSV Liidu Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride

Nõukogu 23. novembri 1931. a. määruse nr. 23/937 «Kompensatsioonidest ja garantiidest teisele tööle üleviimisel, tööle võtmisel ja tööle suunamisel teistesse kohtadesse» (NSVL SK 1931, nr. 68, art. 453) punkti 8 täiendamiseks on kehtestatud, et noortele spetsialistidele, keda pärast õppeasutuse lõpetamist suunatakse tööle teise kohta, makstakse õhutranspordi kasutamisel välja piletite maksumus.

(ENSV MKK 1965, nr. 36, art. 156)

IX

TÖÖKAITSE

VÄLJAVÕTE EESTI NSV TERRITOORIUMIL KEHTIVAST TÖÖSEADUSTE KOODEKSIST

§ 138. Ühtegi ettevõtet ei tohi avada, käiku lasta või teise hoonesse üle viia ilma tööinspektsiooni [1], tööstustervishoiu ja tehnilise järelevalve organite loata.

§ 139. Kõik ettevõtted ja asutused peavad tarvitusele võtma vajalikud abinõud kahjulike töötingimuste kõrvaldamiseks või vähendamiseks, õnnetusjuhtumite vältimiseks ja töökoha hoidmiseks nõutavas sanitaar-tervishoidlikus seisukorras vastavalt Töö RK poolt üksikute tootmisharude järgi antavaile kohuslikele üld- ja erimäärustele.

§ 140. Masinad, transmissioonid ja tööpingid tuleb töö vaheajaks seisma panna, välja arvatud juhud, kus see on võimatu tehnilistel põhjustel või kui neid tarvitatakse ventilatsiooniks, vee ärajuhtimiseks, valgustamiseks jne.

§ 141. Kõigil eriti kahjulikel töödel või töödel, mis on seotud viibimisega ebanormaalses temperatuuris, niiskuses või keha määrdumisega, samuti ka ühiskondliku tervishoiu seisukohalt vajalikel juhtudel antakse töölistele ettevõtte arvel erirõivastus ja kaitsevahendid (prillid, maskid, respiraatorid, seep jms.) Töö RK poolt kindlaksmääratava tööde nimestiku ja normide järgi.

§ 142. Kutsealase mürgitusohuga seotud tootmisaladel antakse töölistele vastumürgina rasv- või neutraliseerivaid aineid Töö RK poolt kindlaksmääratud nimestike järgi ja hulgas. Väljaandmine toimub ettevõtte arvel.

Märkus. Erirõivastuse, kaitsevahendite või vastumürgi (§ 141 ja 142) mitteandmise ja nende muretsemise korral tööliste endi poolt tasutakse töölistele nende tegelik väärtus.

§ 143. Töö RK-le ja tema kohalikele organeile antakse õigus korraldada eriti kahjulikes tootmistes või ettevõtteis kõigi tööletulevate või üksikute tööliste rühmade (naiste, alaealiste) sundusliku eel-, samuti ka perioodilist läbivaatust.

§ 145. Ettevõtted, asutused ja majandid on kohustatud välja

---

[1] Tööinspektsioon on likvideeritud. Nende õigused on üle läinud ametiühinguorganitele.

panema nähtavale kohale kõik tööliste ja teenistujate töökaitse kohta käivad määrused ja eeskirjad ning pidama Töö RK sellekohaste määrustega nõutavaid raamatuid.

§ 146. Järelevalve selle üle, et eranditult kõik asutused, ettevõtted, majandid ja isikud täidaksid käesoleva koodeksi eeskirju, seadlusi, juhendeid, korraldusi ja kollektiivlepinguid töötajate töötingimuste, tervise ja elu kaitse kohta käivas osas, pannakse Töö RK-le alluvatele töö-[1], tehnilisele ja sanitaarinspektsioonile.

§ 148. Paragrahvis 146 näidatud eesmärkide teostamiseks tööinspektsiooni organid:

a) külastavad igal ajal, päeval või öösel, kõiki oma rajooni ettevõtteid, asutusi ja majandeid ning kõiki kohti, kus tehakse tööd, samuti ka kõiki nende juures tööliste jaoks olevaid sisseseadeid (korterid, haiglad, lastesõimed, saunad jms.);

b) nõuavad ettevõtete, asutuste ja majandite valdajailt ja juhatajailt vajalikke seletusi kui ka kõigi vajalike raamatute, dokumentide ja andmete esitamist;

c) avaldavad oma seisukoha ettevõtete või nende osade avamise lubatavuse suhtes;

d) teevad riiklikele, ühiskondlikele ja eraasutustele, ettevõtteile, majandeile ja isikuile kohuslikke ettekirjutusi töökaitse alal ilmsikstulnud rikkumiste ja muude puuduste kõrvaldamiseks;

e) võtavad vastutusele administratiiv- ja kohtukorras töötajate elu ja tervise kaitseks antud käesoleva koodeksi eeskirjade, seadluste, juhendite, korralduste ja muude nõukogude võimu aktide mittetäitmise eest.[2]

§ 149. Peale eelmistes paragrahvides näidatud vahendite on tööinspektsiooni organitel õigus võtta tarvitusele erakorralisi vahendeid otseselt tööliste elu ja tervist ähvardavate tingimuste kõrvaldamiseks, kuigi nende abinõude tarvitusele võtmine ei ole ette nähtud eriseadustes, juhendites või Töö RK ja tema kohalike organite määrustes ja korraldustes.[2]

§ 150. Töötervishoiu, käitise sanitaarkorralduse ja ohutustehnika kohta käivate korralduste, reeglite ja sundmääruste täpse kohaldamise ja täitmise järelevalve pannakse Töö RK sanitaar- ja tehnilistele inpektoritele.

---

[1] Vt. eelmist allmärkust.

[2] §-des 148 ja 149 märgitud tööinspektsiooni õigused on üle läinud ametiühinguorganitele.

TÖÖLISTELE JA TEENISTUJATELE ERIRIIETUSE, ERIJALATSITE JA KAITSEVAHENDITE TASUTA VÄLJAANDMISE NORMIDEST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 11. juuni 1959. a. määrus

Eesmärgil korrastada töölistele ja teenistujatele eririietuse, erijalatsite ja kaitsevahendite tasuta väljaandmise norme, samuti ka nende normide rakendamisel küsimuste operatiivsema lahendamise eesmärgil kohalike tootmis- ja klimaatiliste tingimuste arvestamisega, NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Pidada vajalikuks kehtestada tootmisharulised normid eririietuse, erijalatsite (kaasa arvatud valve-) ja kaitsevahendite tasuta väljaandmiseks varemkehtinud ametkondlike normide asemel.

2. Teha ülesandeks NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikule Töö ja Töötasu Komiteele koos ÜAÜKN-iga ja NSV Liidu Riigiplaani osavõtul välja töötada eririietuse, erijalatsite ja kaitsevahendite tasuta väljaandmise tootmisharulised tüüpnormid ja kinnitada need normid 1. novembriks 1959. a.

Nimetatud tüüpnormides arvestada töötingimuste paranemist seoses tootmisprotsesside automatiseerimisega ja mehhaniseerimisega, hoiduda vananenud ametkondlikes normides esinenud liialdustest ja ette näha kulumiskindlate ja spetsiaalsete riidesortide kasutamist.

3. Teha ülesandeks liiduvabariikide ministrite nõukogudele, NSV Liidu ministeeriumidele ja keskasutustele kehtestada 1960. a. jooksul eririietuse, erijalatsite ja kaitsevahendite tasuta väljaandmise tootmisharulised normid vastavalt käesoleva määruse 2. punktis tähendatud tootmisharulistele tüüpnormidele.

Anda liiduvabariikide ministrite nõukogudele, NSV Liidu ministeeriumidele ja keskasutustele õigus teha kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komiteega ja ÜAÜKN-iga muudatusi ja täiendusi nimetatud normides kohalike tootmis- ja klimaatiliste tingimuste arvestamisega.

4. Eririietuse, erijalatsite ja kaitsevahendite tasuta väljaandmise tootmisharuliste normide kehtestamisega, samuti ka nendesse muudatuste ja täienduste sisseviimisega seotud kulutused peab tegema fondide ja rahaliste vahendite piires, mis selleks otstarbeks on eraldatud liiduvabariikidele, NSV Liidu ministeeriumidele ja keskasutustele.

(СП СССР 1959, № 13, ст. 78)

JUHEND ERIRIIETUSE, -JALATSITE JA KAITSEVAHENDITE VÄLJASTAMISE, HOIDMISE JA KASUTAMISE KORRA KOHTA

Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee 11. juuni 1960. a. määrusega nr. 786 ja ÜAÜKN-i 22. aprilli 1960. a. otsusega. Kooskõlastatud NSV Liidu Riikliku Plaanikomiteega

1. Eririietus, -jalatsid ja kaitsevahendid väljastatakse tasuta ainult nende kutsealade töölistele ja teenistujaile, kellele on eririietuse, -jalatsite ja kaitsevahendite väljastamine ette nähtud tööstusharu normidega, mis on kehtestatud liiduvabariikide ministrite nõukogude ja NSV Liidu ministeeriumide ning ametkondade poolt vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusele nr. 629 11. juunist 1959. a.

2. Tööstusharu normidega ette nähtud kutse- ja tootmisalade töölistele ja teenistujaile väljastatakse eririietus, -jalatsid ja kaitsevahendid sõltumata ettevõtte profiilist ning ametkondlikust alluvusest.

3. Administratsioon on kohustatud väljastama töölistele ja teenistujaile eririietust, -jalatseid ja kaitsevahendeid ranges vastavuses kehtestatud normidega ning kasutamise (kandmise) tähtaegadega.

4. Muudatusi ja täiendusi kehtestatud tööstusharu normides eririietuse, -jalatsite ja kaitsevahendite väljastamise kohta seoses kohalike tootmisalaste ning klimaatiliste tingimustega teevad ainult liiduvabariikide ministrite nõukogud ja NSV Liidu ministeeriumid ning ametkonnad kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komiteega ning Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukoguga.

5. Ettevõtete juhatajad võivad üksikutel juhtudel seoses tootmise iseärasustega ja kooskõlastatult ametiühingu käitis- (kohaliku) komiteega ning ametiühingu tehnilise inspektoriga asendada puuvillase kombineeritud ülikonna puuvillase ülikonnaga ja, vastupidi, presentülikonna puuvillase ülikonnaga, mis on tule- või veekindlalt impregneeritud, kalevist ülikonna puuvillase ülikonnaga, mis on tule- või happekindlalt impregneeritud, puuvillase ülikonna puuvillase põllega. Igasugune teine üht liiki eririietuse asendamine muuga on lubatud korra järgi, mis on ette nähtud NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega nr. 629 11. juunist 1959. a. p. 3.

6. Eririietus, -jalatsid ja kaitsevahendid, mis väljastatakse töölistele ja teenistujaile, loetakse ettevõtte omandiks ning kuuluvad tagastamisele vallandamise korral, üleviimisel samas ettevõttes teisele tööle, kus väljastatud eririietus, -jalatsid ja kaitsevahendid pole normidega ette nähtud, ja kandmise tähtaja lõppedes uue väljaantava eririietuse, -jalatsite ning kaitsevahendite vastu vahetamisel.

7. On keelatud anda eririietuse ja -jalatsite asemel materjale nende valmistamiseks või raha nende ostmiseks.

Erakorralistel juhtudel, kus normidega ette nähtud eririietus ja -jalatsid pole õigeaegselt väljastatud ja töötajad muretsesid need seoses sellega enesele ise, on ettevõtte (ehitusorganisatsiooni) administratsioon kohustatud katma töötajate kulud eririietuse ja -jalatsite soetamiseks riiklike jaehindade järgi ning võtma eririietus ja -jalatsid ettevõtte inventarina arvele.

8. Töölistele väljastatav eririietus, -jalatsid ja kaitsevahendid peavad vastama GOST-ide ja tehniliste tingimuste nõuetele, olema täiesti korras ning mugavad kasutamiseks.

Ettevõtte administratsioon peab oma nõudelehtedes, mis ta esitab vastavatele organisatsioonidele, ette nägema ettevõtte vajaduse meeste ja naiste riietuse ning jalatsite osas eraldi suuruse, kasvu ja materjalide ning impregneerimise liikide järgi.

Pole lubatud võtta hankijatelt vastu eririietust, -jalatseid ja kaitsevahendeid, mis ei vasta GOST-ide, OST-ide ja tehniliste tingimuste nõuetele.

9. Lattu tuleva eririietuse, -jalatsite ja kaitsevahendite iga partii võtab vastu komisjon, kes koosneb administratsiooni ja ametiühinguorganisatsiooni esindajatest. Komisjon koostab akti mainitud eririietuse, -jalatsite ja vahendite kvaliteedi ning kasutamiskõlblikkuse kohta.

Eririietus, -jalatsid ja kaitsevahendid, mis on vastuvõtmisel tunnistatud kasutamiskõlbmatuteks, tuleb hankijale tagastada ja esitada kehtestatud korras vastavad reklamatsioonid.

10. Eririietus, jalatsid ja kaitsevahendid, mis saabuvad kesk- või tsehhilattu, tuleb hoida eraldi kuivades ruumides isoleeritult teistest esemetest ja materjalidest ning sorteerituna liikide, suuruse ja kasvu järgi.

Kummist eririietus ja -jalatsid tuleb hoida pimedas ruumis, mille temperatuur on +5 kuni +20° C ja õhu relatiivne niiskus 50—70%.

11. Hankijatelt vastu võetud eririietusele ja -jalatsitele kantakse veekindla värviga peale ettevõtte märk.

12. Eririietuse ja -jalatsite kandmise ning kaitsevahendite kasutamise tähtajad arvestatakse sellest päevast alates, mil need töölistele ja teenistujaile tegelikult väljastati.

13. Ettevõte on kohustatud asendama või remontima eririietust ja -jalatseid, mis on muutunud kasutamiskõlbmatuks enne kindlaksmääratud tähtaega põhjustel, mis ei olene töölisest või teenistujast.

Niisugune asendamine toimub vastava akti alusel, mille koostab administratsioon ametiühingu käitis- (kohaliku) komitee esindaja osavõtul.

14. Eririietus ja -jalatsid, mille töölised ja teenistujad tagastavad kandmise tähtaja lõppedes, kuid mis on veel kasutamis-

kõlblikud, tuleb remontida ja kasutada ettenähtud korras; kandmiseks kõlbmatud esemed tuleb kasutada ekspluatatsioonis oleva eririietuse ja -jalatsite remontimiseks.

15. Kasutusel olnud eririietust, -jalatseid ja kaitsevahendeid võib väljastada teistele töölistele ja teenistujaile ainult pärast pesemist, desinfitseerimist ja remontimist. Nende kandmise tähtaja määrab olenevalt kulumisest kindlaks komisjon ametiühingu käitis- (kohaliku) komitee esindajate osavõtul.

16. Kollektiivseks kasutamiseks mõeldud eririietust, -jalatseid ja kaitsevahendeid tuleb hoida tsehhi- või jaoskonna laos ja väljastada töölistele ja teenistujaile ainult nende tööde tegemise ajaks, mille jaoks nad on ette nähtud, või kinnistada teatud töökohtade juurde (näiteks kasukad välispostidel, dielektrilised kindad elektriseadiste juures jne.), kus neid antakse ühelt vahetuselt üle teisele. Sellistel juhtudel väljastatakse eririietus, -jalatsid ja kaitsevahendid meistrite ja teiste administratiiv-tehnilise personali hulka kuuluvate isikute vastutusel.

17. Eririietus, -jalatsid ja kaitsevahendid antakse välja üldistel alustel kehtivate tööstusharude normide järgi individuaalsest ja brigaadiviisilisest õppusest osavõtjaile, linna ja maa kutse-tehniliste õppeasutuste, keskkoolide ning kesk-eriõppeasutuste õpilastele ja kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele tootmisõppuse või -praktika ajaks, ning töölistele ja teenistujaile, kes ajutiselt teevad nende kutsealade töid, mille sooritamisel tuleb kasutada kehtivate tööstusharu normide järgi eririietust, -jalatseid ja kaitsevahendeid (mainitud tööde tegemise ajal).

18. Töö ajal on töölised ja teenistujad kohustatud kasutama neile väljastatud eririietust, -jalatseid ja kaitsevahendeid. Ettevõtte administratsioon on kohustatud jälgima, et töölised ja teenistujad tegelikult kasutaksid neile väljastatud eririietust, -jalatseid ja kaitsevahendeid ning mitte lubama tööle töölisi ja teenistujaid, kellel ei ole nõutud eririietust, -jalatseid ja kaitsevahendeid, ning neid, kellel on defektsed, remontimata ja määrdunud eririietus ja -jalatsid või defektsed kaitsevahendid.

19. Töölised ja teenistujad, kellele väljastatakse kehtivaile tööstusharu normidele vastavad kaitsevahendid (respiraatorid, gaasitorbikud, isepäästjad jt.), peavad olema spetsiaalselt instrueeritud nende kasutamise eeskirjade ja korrasoleku proovimise lihtsaimate viiside tundmises; nad peavad ka harjutama nende vahendite kasutamist.

20. Ettevõtte administratsioon on kohustatud kindlustama kaitsevahendite, dielektriliste kalosside ja kinnaste korrasoleku regulaarset katsetamist ja proovimist (vastavalt kindlaksmääratud tähtaegadele) ning õigeaegselt asendama filtrite, klaaside ja teiste seadiste langenud kaitsevõimega osad. Pärast nende vahendite katsetamist tuleb neile teha märk, mis näitab järgnevat katsetamise tähtaega.

21. Normidega ette nähtud eririietus ja -jalatsid (vateeritud ülikond, vateeritud kuub, vateeritud püksid, karusnahkse voodriga ülikond, lambanahkne kasukas, poolkasukas, vildid, kõrvik, karusnahksed kindad jms.) väljastatakse töölistele ja teenistujaile külma aastaaja tulekul ja tagastatakse nende poolt sooja aastaaja saabumisel ettevõttele orgniseeritud hoidmiseks kuni järgneva hooajani.

Sooja eririietuse ja -jalatsite kasutamise kestuse (talvehooaja alguse ja lõpu) määrab kindlaks ettevõtte administratsioon koos ametiühingu käitis- (kohaliku) komiteega kohalikke tootmis- ja klimaatilisi tingimusi arvesse võttes.

Sooja eririietuse ja -jalatsite vastuvõtmine suviseks hoidmiseks korraldatakse nimekirja järgi, et kindlustada isiklikku vastutust nende kasutamise eest; pärast seda tuleb soe eririietus ja -jalatsid tagastada nendele töölistele või teenistujaile, kelle käest need hoiule võeti.

Hoiule võetud soe eririietus ja -jalatsid tuleb desinfitseerida, hoolikalt puhastada mustusest ja tolmust, kuivatada, korda seada (remontida) ja hoidmise ajal perioodiliselt üle vaadata.

22. Töölistele ja teenistujaile on keelatud viia eririietus, -jalatsid ja kaitsevahendid pärast töö lõppu ettevõtte piirkonnast välja.

Töölistele ja teenistujaile väljaantud eririietuse, -jalatsite ja kaitsevahendite hoidmiseks on ettevõtte administratsioon kohustatud eraldama sanitaarnormidele vastavad ja eriliselt varustatud ruumid (garderoobid).

Erandjuhtudel võib lubada eririietust, -jalatseid ja kaitsevahendeid jätta tööst vabal ajal tööliste ja teenistujate kätte seal, kus töötingimused ei võimalda kehtestada mainitud hoidmise korda; see peab aga reservatsioonina seisma töösisekorra eeskirjades.

Vastutust eririietuse, -jalatsite ja kaitsevahendite säilivuse eest kannavad sel juhul töölised ja teenistujad ise.

23. Neil juhtudel, kus seda nõuavad tootmistingimused, tuleb sisse seada sanitaarnormidele vastavad kuivatusruumid eririietuse ja -jalatsite jaoks, kambrid eririietuse tolmust puhastamiseks ning seadmed eririietuse, -jalatsite ja kaitsevahendite ohutuks tegemiseks.

24. Eririietuse, -jalatsite ja kaitsevahendite pesemine, desinfitseerimine ja remontimine tuleb korraldada ettevõtetel ja nende arvel kindlaks määratud tähtaegadel ning tootmistingimusi arvestades ja kooskõlastatult ametiühingu käitis- (kohaliku) komiteega ning sanitaarjärelevalve kohalike organitega.

Defektse eririietuse väljastamine töölistele ja teenistujatele pärast pesemist on keelatud.

Kui eririietus määrdub või tekib vajadus seda remontida enne kindlaksmääratud tähtaega, siis tuleb seda pesta ja remontida ennetähtaegselt.

Töölistele ja teenistujatele väljastatud eririietus ja kaitsevahendid pestakse ning remonditakse ettevõtte poolt ajal, mil töölised ja teenistujad ei tööta (puhkepäevadel) või vahemikus pärast üht tööpäeva (vahetust) kuni järgmise päevani (vahetuseni).

Kui normid näevad ette väljastada töölistele ja teenistujaile kaks või kolm komplekti eririietust ja -jalatseid (näiteks töödel radioaktiivsete ainetega), siis võib eririietust, -jalatseid ja kaitsevahendeid pesta, remontida ja desaktiveerida ka muul ajal, kusjuures töölistele ja teenistujaile väljastatakse selleks ajaks vahetuskomplektid.

Eririietuse pesemisel, desinfitseerimisel ja remontimisel tuleb kindlustada riietuse kaitseomaduste säilitamist.

25. Erijalatseid tuleb regulaarselt puhastada ja määrida; töölistele ja teenistujaile on vaja luua selleks vastavad tingimused (kohad jalatsite puhastamiseks, harjad, määrded jms.).

26. Tervistkahjustavate ainetega (plii, tema sulamid ja ühendid, elavhõbe, etüleeritud bensiin, radioaktiivsed ained jne.) töötavate tööliste eririietuse hoidmine, degaseerimine, pesemine ja remontimine toimub vastavalt sanitaarjärelevalve organite juhenditele.

28. Ettevõtte administratsioon on kohustatud organiseerima vajalikku kontrolli ja arvestust töölistele ja teenistujaile eririietuse, -jalatsite ja kaitsevahendite väljastamise üle kindlaksmääratud tähtaegadel.

Märkmed eririietuse, -jalatsite ja kaitsevahendite töölistele ja teenistujaile väljaandmise kohta tuleb kanda tööliste ja teenistujate isiklikele kaartidele, milledel on kindel vorm (vt. lisa).

29. Kui eririietus, -jalatsid ja kaitsevahendid lähevad kaduma või riknevad nende hoidmiseks ettenähtud kohtades töölistest mitteolenevatel põhjustel, siis on ettevõtte administratsioon kohustatud välja andma töölistele ja teenistujaile uue korras eririietuse, uued erijalatsid ja kaitsevahendid.

30. Töölised ja teenistujad on kohustatud hoolikalt ja ettevaatlikult kasutama neile väljastatud eririietust, -jalatseid ja kaitsevahendeid, õigeaegselt teatama ettevõtte administratsioonile eririietuse, -jalatsite ja kaitsevahendite pesemise, kuivatamise ning remontimise vajalikkusest.

31. Töötülid seoses eririietuse, -jalatsite ja kaitsevahendite väljastamise, kasutamise ning tagastamisega ja ettevõttele tekitatud kahju kompenseerimisega eririietuse, -jalatsite ja kaitsevahendite kaotamise või ettekavatsetud rikkumise puhul lahendatakse töötülide komisjoni poolt.

32. Vastutus tööliste ja teenistujate eririietuse, -jalatsite ning kaitsevahenditega õigeaegse varustamise ja käesoleva juhendi täitmise eest on pandud ettevõtte (organisatsiooni) juhatajale.

33. Kontroll käesoleva juhendi täitmise üle ettevõtte (organisatsiooni) administratsiooni poolt on pandud ametiühingu käitis- (kohalikele) komiteedele.

Lisa

ISIKLIK KAART TÖÖLISTELE VÕI TEENISTUJAILE VÄLJASTATUD ERIRIIETUSE, -JALATSITE JA KAITSEVAHENDITE KOHTA

(perekonna-, ees- ja isanimi)

Tabelinumber _____

Tsehh, jaoskond _____

Kutseala _____

Tööle asumise kuupäev _____

Kutseala muutmise kuupäev _____

Normide paragrahv, mis näeb ette eririietuse väljaandmist _____

Töölistele või teenistujaile väljastatud eririietus, -jalatsid ja kaitsevahendid

Jrk. nr.	Eririietuse, -jalatsite ja kaitsevahendite nimetus	Väljastatud					Tagastatud		
		Väljastamise kuupäev	Kõlblikkuse %	Kandmise kestus	Maksumus	Allkiri saamise kohta	Tagastamise kuupäev	Kõlblikkuse %	Laohoidja allkiri

(Бюллетень Государственного комитета Совета Министров СССР по вопросам труда и заработной платы 1960, № 10)

AMETIÜHINGU KÄITIS- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. juuli 1958. a. seadlusega

(Väljavõte)

9. . . .

Nende tööde ja kutsealade loetelu, mis annavad töölistele ja teenistujatele õiguse piima saamiseks, seoses tervist kahjustavate töötingimustega, ja seebi saamiseks, samuti iga-aastased puhkusegraafikud, koostatakse ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni poolt kooskõlastatult käitis- või kohaliku komiteega.

TÖÖLISTE EELNEVAST JA PERIOODILISEST MEDITSIINILISEST LÄBIVAATUSEST

NSV Liidu tervishoiuministri 7. septembri 1957. a. käskkiri nr. 136

1. Kehtestada kooskõlastatult ÜAÜKN-iga kohustuslikud tööle astumisele eelnevad ja hiljem perioodilised meditsiinilised läbivaatused töötajate suhtes, kes töötavad lisas nr. 1 loetletud tootmis- ja kutsealadel.

2. Kinnitada instruktsioon kohustuslike eelnevate ja perioodiliste meditsiiniliste läbivaatuste läbiviimiseks lisas nr. 2 loetletud tootmis- ja kutsealadel töötajate suhtes.

3. Liiduvabariikide tervishoiuministeeriumidel:

a) kohustada kraide, oblastite ja linnade tervishoiuosakondade juhatajaid kindlustama eelnevate ja perioodiliste meditsiiniliste läbivaatuste organiseerimist ja läbiviimist, eraldama selleks otstarbeks arstid, kes vastutavad meditsiiniliste läbivaatuste läbiviimise kvaliteedi ja tagajärgede arvelevõtmise eest;

b) tõmmata kaasa tööhügieeni ja kutsehaiguste instituute ja meditsiiniliste instituutide kliinikud eelnevate ja perioodiliste läbivaatuste läbiviimise metoodiliseks juhendamiseks, raviasutustele praktilise abi osutamiseks ja tööstusettevõtete töölisi teenindavate ning perioodiliste meditsiiniliste läbivaatuste teostamiseks eraldatud arstide spetsiaalseks ettevalmistamiseks.

4. Kehtestada, et tootmis- ja kutsealade, kus on kehtestatud kohustuslikud eelnevad ja perioodilised meditsiinilised läbivaatused, nimekirja ei või muuta ega laiendada ilma NSV Liidu Tervishoiuministeeriumi loata, mis on kooskõlastatud ÜAÜKN-iga.

TRAHVIDE MÄÄRAMISEST TÖÖKAITSE JA OHUTUSTEHNIKA EESKIRJADE RIKKUMISE EEST

NSV Liidu RKN-i 30. juuni 1944. a. määrus [1]

1. (Tühistatud — NSVL MN-i määrus 3. juunist 1963. a. nr. 612 — СП СССР 1963, № 12, ст. 21.)

2. Määrata, et ametiühingute nõukogude tehniliste peainspektorite nimekirjad, kellele on antud õigus määrata rahatrahvi 50 rubla ulatuses, kinnitab ÜAÜKN (NSVL MN-i 3. juuni 1963. a. määruse nr. 612 redaktsioonis).

(СП СССР 1944, № 9, ст. 134)

---

[1] Vt. täiendavalt ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi 7. veebruari 1962. a. seadlust «Administratiivkorras määratavate rahatrahvide kohaldamise edasise piiramise kohta» (ENSV ÜT 1962, nr. 6, art. 13).

[2] Käesoleval ajal ametiühingute nõukogude tehnilistele inspektoritele.

AMETIÜHINGU KÄITIS- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUSEST

Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. juuli 1958. a. seadlusega

(Väljavõte)

11. ...

Juhul kui käitis- või kohalik komitee teeb kindlaks, et töölise või teenistuja töövigastus või kutsehaigus tuleneb töökaitse või ohutustehnika eeskirjade rikkumisest administratsiooni poolt, teeb käitiskomitee administratsioonile kohustusliku otsuse, mille põhjal ettevõte, asutus või organisatsioon peab vastuvaidlematus korras kandma riikliku sotsiaalkindlustuse eelarvesse kulusumma toetuse maksmiseks ajutise töövõimetuse tõttu, seoses selle vigastuse või haigusega.

VÄLJAVÕTE «EESTI NSV KRIMINAALKOODEKSIST»

§ 135. Tööseadusandluse sätete rikkumine

(1) Ametiisiku poolt ohutustehnika, tööstustervishoiu või tööseadusandluse sätete muu rikkumise eest, kui see rikkumine teadvalt põhjustas ohu töötaja elule või tervisele ja kui sellele rikkumisele eelnenud aasta kestel oli süüdlase suhtes samasuguse rikkumise eest kohaldatud ühiskondliku mõjutamise vahend või distsiplinaar- või halduskaristus, —

karistatakse vabadusekaotusega kuni ühe aastani või parandusliku tööga samaks tähtajaks või teatavatel ametikohtadel töötamise või teataval tegevusalal tegutsemise õiguse äravõtmisega kuni kahe aastani.

(2) Käesoleva paragrahvi esimeses lõikes tähendatud rikkumise eest, kui sellega põhjustati raske tagajärg,

karistatakse vabadusekaotusega kuni nelja aastani või parandusliku tööga kuni ühe aastani.

AMETIÜHINGUTE NÕUKOGU TEHNILISE INSPEKTORI PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud ÜAÜKN-i Presiidiumi 17. jaanuari 1958. a. otsusega

(Väljavõte)

I. Üldeeskirjad

1. Ametiühingute nõukogu tehniline inspektor juhindub oma töös kehtivast töökaitsealasest seadusandlusest, valitsuse määrustest, ÜAÜKN-i ja ametiühingute nõukogu otsustest. Vahetult

juhendab tehnilist inspektorit ametiühingute nõukogu presiidium. Tehniline inspektor töötab ametiühingute nõukogu töökaitseosakonna (tehnilise peainspektori) poolt kinnitatud plaani alusel.

Raudtee- ja veetransporti ning tsiviilõhulaevastikku teenindav tehniline inspektor töötab vastava ametiühingu raudtee-, basseini- või territoriaalkomitee presiidiumi juhtimisel.

2. Tehniliseks inspektoriks (tehniliseks peainspektoriks) võib olla kõrgema või tehnilise keskharidusega isik, kes omab praktilist tööstaaži tootval tööl. Tehniline inspektor ja tehniline peainspektor kinnitatakse ametisse (vabastatakse töölt) vastava vabariikliku ametiühingute nõukogu presiidiumi otsusega.

3. Ametiühingute nõukogu tehniline inspektor (tehniline peainspektor) teostab kontrolli töö ohutuse, töötervishoiu olukorra ja töökaitsealase seadusandluse täitmise üle vabariigi, krai ja oblasti ettevõtetes, transpordil, ehitustel, majandites ja asutustes.

Tehniline inspektor on kohustatud kaasa tõmbama oma tööle töökaitse komisjonide liikmeid ja ühiskondlikke inspektoreid, osutama abi ametiühingute käitis-, oblasti-, krai- ja vabariiklikele komiteedele ühiskondliku kontrolli organiseerimisel töökaitsealasest tööseadusandlusest kinnipidamise üle majandusjuhtide poolt.

II. Tehnilise inspektori kohustused

4. Tehniline inspektor (tehniline peainspektor) on kohustatud:

a) regulaarselt kontrollima üldiste ja spetsiaalsete töökaitsealaste määruste, ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjade ning normide täitmist ettevõtetes, ehitustel ja asutustes.

Kontrolli ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjade ja normide täitmise üle, mis kuuluvad riikliku tehnilise ja mäejärelevalve inspektsiooni organite, energiajärelevalve inspektsiooni ja sanitaarinspektsiooni kompetentsi, teostab tehniline inspektor vajalikel juhtudel koos nende organite esindajatega;

b) võtma tarvitusele abinõud töökaitse alal avastatud rikkumiste ja puuduste kõrvaldamiseks ning nõudma profülaktiliste abinõude rakendamist töötingimuste parandamiseks ning õnnetusjuhtumite, kutsehaiguste ja mürgistuste vältimiseks;

c) tõstma tehaste-tootjate ja majandusorganite ees üles ohutustehnika ja töötervishoiu nõuetele mittevastavate tööpinkide, masinate ning muude seadmete konstruktsiooni muutmise küsimus;

d) võtma tarvitusele abinõud, et uute ehitatavate objektide käikulaskmise ajaks saaks täielikult täidetud ohutustehnika ja töötervishoiu alased tööd.

Võtta osa uute ehitatud või rekonstrueeritud ettevõtete, üksikute tsehhide ja jaoskondade vastuvõtukomisjonidest ning anda sanktsioone nende ekspluatatsiooni võtmiseks;

e) juurdlema surmaga lõppenud õnnetusjuhtumeid, samuti töötajate grupi ajutise töövõimetuse põhjustanud avariijuhtumeid, andma nende kohta arvamusi (tegema ekspertiisi) kohtuorganeile;

f) (Tühistatud.)

g) osutama abi ametiühinguorganisatsioonidele ettevõtete, administratsiooni ja käitis- ning kohalike komiteede vahel töötingimuste parandamise abinõude rakendamiseks sõlmitud kokkulepete täitmise kontrollimisel; taotlema administratsioonilt raskete ja ohtlike tööde mehhaniseerimise perspektiivplaanide ning teiste ohutustehnika ja töötervishoiu alaste ürituste plaanide väljatöötamist;

h) kontrollima tootmisega seotud õnnetusjuhtumite registreerimise ja arvelevõtmise põhimääruse täitmist administratsiooni poolt.

5. Teostades kontrolli töö ohutuse üle kontrollib tehniline inspektor:

a) tehnoloogiliste protsesside, tööstusruumide, tehnoloogiliste ja energeetikaseadmete, transpordivahendite ning sanitaarelukondlike ehitiste vastavust ohutustehnika ja töötervishoiu nõuetele, samuti nende õiget ekspluateerimist;

b) loomuliku ja kunstliku valgustuse, kütte ja ventilatsiooni olukorda ettevõtetes, majandites ja asutustes;

c) tootmises kasutatavate mürgiste, tuleohtlike ja kahjulike ainete ning lõhkeainete õiget ja ohutut hoidmist, transportimist ning rakendamist tootmises;

d) tööliste instrueerimise ja ohutute töömeetodite õpetamise organiseerimist, ohutustehnika eeskirjade tundmist insener-tehniliste töötajate poolt, samuti majandusorganite tööd ohutustehnika ja töötervishoiu propageerimisel;

e) eririietuse, erijalatsite, individuaalsete kaitsevahendite, erikorras väljaantava piima, toidu ja seebi õigeaegset väljaandmist;

f) tööliste ja teenistujate töö- ja puhkeaja režiimi alase seadusandluse täitmist, samuti naiste ja noorukite töökaitse alase seadusandluse täitmist majandusorganite poolt.

III. Tehnilise inspektori õigused

6. Tehnilisel inspektoril (tehnilisel peainspektoril) on õigus:

a) takistamatult pääseda ettevõtetesse, asutustesse, majanditesse ja ehitustele ning üle vaadata kõik nende osad kogu ööpäeva kestel ÜAÜKN-i poolt kindlaks määratud näidisekohase «Ametiühingute nõukogu tehnilise inspektori tõendi» ettenäitamisel;

b) nõuda administratsioonilt dokumentide, õiendite, materjalide ja seletuskirjade esitamist tööliste ja teenistujate töökaitse

küsimustes, nõuda neile kinnistatud käitistes töökohta ja sidevahendeid (telefoni- ja selektorisidet jms.) töötamiseks ja töötajate vastuvõtuks ning linna- ja linnadevahelise transpordi puudumisel ka liiklusvahendeid väljasõitudeks õnnetusjuhtumi juurdlemiseks ja ettevõtete kontrollimiseks;

c) anda ettevõtetele, ehitustele, majanditele, asutustele ja üksikutele ametiisikutele kohustuslikke ettekirjutusi töökaitsealase seadusandluse, ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjade ning normide rikkumiste kõrvaldamiseks tema poolt kindlaks määratud tähtaegadeks;

d) nõuda vajalikel juhtudel ettevõtete ja organisatsioonide juhatajatelt hoonete, ehitiste, tööpinkide, masinate ja muude seadmete ning transpordivahendite seisukorra tehnilise ekspertiisi teostamist nende ekspluateerimise ohutuse kindlaksmääramiseks;

e) seisma panna töö üksikutel tootmislõikudel, tööpinkidel, masinatel ja muudel seadmetel neil juhtudel, kui töö neil seadmetel võib viia töötajate vigastamisele või haigestumisele. Vajaduse korral võib tehniline inspektor nimetatud objekte plombeerida (pitseerida);

f) tõsta ametiühingute nõukogu presiidiumi ees üles üksikute ohutustehnika ja töötervishoiu nõuetele mittevastavate tsehhide ja ettevõtete seismapanemise küsimusi;

g) nõuda raskete ja ohtlike tööde mehhaniseerimist neil juhtudel, kui selliseid töid tehakse ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirju ja norme rikkudes;

h) võtta vastutusele administratsiooni, kes on süüdi tööseadusandluse, ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjade ning normide rikkumises, kollektiivlepingus ettenähtud tervistusürituste ja tehnilise inspektori ettekirjutuste tähtajaks täitmata jätmises — trahvi määramise teel (kindlaksmääratud ulatuses) või süüdlaste kohta materjalide esitamise teel juurdlusorganeile.

Teha ametiühingute nõukogude kaudu ettepanekuid ettevõtete, ehitiste, majandite ja asutuste juhatajaile süüdlaste töölt kõrvaldamiseks või nende distsiplinaarseks karistamiseks;

i) valvama selle järele, et igas ettevõttes (ehitusel) oleks määratud kompetentsed töötajad ohutustehnika alal.

AMETIÜHINGU KÄITIS- VÕI KOHALIKU (TSEHHI-) KOMITEE TÖÖKAITSEKOMISJONI PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud ÜAÜKN-i Presiidiumi poolt 4. oktoobril 1963. a.

1. Töökaitsekomisjon moodustatakse käitis- või kohaliku (tsehhi-) komitee abistamiseks kontrolli teostamisel tööseadusandlusest, ohutustehnika ja tööstustervishoiu eeskirjadest ning normidest kinnipidamise üle.

Komisjoni organiseerimine

2. Töökaitsekomisjon moodustatakse ametiühingu liikmetest — töölistest, insener-tehnilistest töötajatest ja teenistujatest. Komisjoni liikmete arv määratakse kindlaks käitis- või kohaliku (tsehhi-) komitee poolt sõltuvalt ettevõtte, asutuse või organisatsiooni (tsehhi) töötajate arvust. Komisjoni koosseisu kinnitab käitis- või kohalik (tsehhi-) komitee.

3. Töökaitsekomisjoni juhib käitis- või kohaliku komitee liige, tsehhis aga — tsehhikomitee liige. Komisjoni esimeheks ei või olla administratiivpersonali hulka kuuluv isik.

Käitis- või kohaliku komitee töökaitsekomisjoni esimees on ühtlasi ettevõtte, asutuse või organisatsiooni ühiskondlikuks vanemtöökaitseinspektoriks, tsehhikomisjoni esimees aga — tsehhi ühiskondlikuks vanemtöökaitseinspektoriks.

Komisjoni töö sisu

4. Töökaitsekomisjon:

a) kontrollib seadusandlusest kinnipidamist administratsiooni poolt tööaja, puhkepäevade, puhkuste, naiste ja alaealiste töökaitse alal; kontrollib ületunnitööde rakendamise seaduslikkust;

b) kontrollib ohutustehnika ja töötervishoiu olukorda töökohtadel, tootmisjaoskondades ja tsehhides, taotleb abinõude tarvituselevõtmist tervete ja ohutute töötingimuste loomiseks; võtab aktiivselt osa massiliste ürituste ettevalmistamisest ja läbiviimisest töökaitse alal (ühiskondlikud ülevaatused, konkursid jms.);

c) abistab administratsiooni kaasaegse tehnoloogia ja uue tehnika tootmisse juurutamisel tootmisprotsesside automatiseerimisel ja mehhaniseerimisel eesmärgiga likvideerida raske käsitsi tehtav töö;

d) võtab osa töökaitsealase kokkuleppe ja kollektiivlepingu vastava osa ettevalmistamisest ja täitmise kontrollimisest, samuti kontrollib ka töötingimuste tervistamiseks läbiviidavate abinõude jaoks assigneeritavate summade kasutamist;

e) kontrollib töölistele ohutute töövõtete õpetamiseks läbiviidava instrueerimise ja väljaõppe organiseerimist ja kvaliteeti;

f) uurib tööstustraumade ja kutsehaiguste põhjusi ning nõuab administratsioonilt nende põhjuste kõrvaldamist; kontrollib tootmisega seotud õnnetusjuhtumite juurdlemise ja arvestuse õigeaegsust ning õigsust;

g) annab arvamuse kannatanu süü ulatuse kohta segavastutuse juhtudel vigastusega või mõne muu tööga seotud terviserikkega tekitatud kahju hüvitamise suuruse kindlakstegemiseks;

h) taotleb sanitaar-hügieeniliste tingimuste parandamist tootmises; nõuab vastavalt sanitaarnormidele ventilatsiooniseadmete

paigaldamist ja nende pidevat töötamist, töökohtade ning tootmisruumide normaalset valgustamist, puhtust ja eeskujulikku korda töökohtadel, samuti ka vajalike abinõude rakendamist tolmu, gaaside ja kõrge temperatuuri vältimiseks tootmisruumides;

i) võtab osa ehitatud ja rekonstrueeritud ettevõtete, tsehhide ja üksikute tootmisobjektide ekspluatatsiooni vastuvõtmisest;

j) kontrollib sanitaarsete ja elutarbeliste ruumide seisukorda ja otsarbekohast kasutamist, kinnipidamist sanitaarnormidega kindlaksmääratud kohtade arvust rõivastumis-, duši- ja pesemisruumides ning naiste hügieenitubades, samuti ka duši- ja pesemisruumide pidevat varustamist veega;

k) vaatab läbi ettevõtte (tsehhi) talve- ja suvetingimustes töötamise ettevalmistamise plaanid ning kontrollib nende plaanide täitmist;

l) jälgib tööliste õigeaegset varustamist eririietuse, erijalatsite, kaitseprillide, respiraatorite ja muude individuaalsete kaitsevahenditega, eririietuse õigeaegset pesemist ja parandamist ning erijalatsite remontimist; määrab oma esindaja eririietuse ja -jalatsite vastuvõtmise komisjoni; kontrollib erikorras piima ja seebi väljaandmist ning toitlustamisrežiimi korraldamist tööstuses.

5. Töökaitsekomisjonil on õigus korraldada tsehhide ja töötamiskohtade järelevaatust, samuti ka tutvuda töökaitsealaste dokumentidega.

Komisjoni töö kord

6. Töökaitsekomisjon töötab käitis- või kohaliku (tsehhi-) komitee juhtimisel komitee poolt kinnitatud plaani alusel.

7. Töökaitsekomisjoni istungid toimuvad vajaduse järgi, kuid mitte harvemini kui üks kord kuus tööst vabal ajal. Komisjoni ettepanekud esitatakse ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioonile täitmiseks.

Administratsiooni ja komisjoni vahelised lahkarvamused vaatab läbi käitis- või kohalik (tsehhi-) komitee.

8. Töökaitsekomisjon:

kuulab ära ettevõtte, asutuse, organisatsiooni, tsehhi või osakonna juhatajate ettekanded nende poolt läbiviidud töökaitsealase töö kohta ja töötab koos nendega välja abinõud töötingimuste parandamiseks tootmises;

esitab käitis- või kohalikule (tsehhi-) komiteele läbivaatamiseks töökaitsealaseid küsimusi ja kontrollib vastuvõetud otsuste täitmist;

abistab ühiskondlikke inspektoreid kontrolli organiseerimisel töökaitse olukorra üle, korraldab töökogemuste vahetamiseks seminare ja nõupidamisi.

9. Eesmärgil paremini täita komisjoni tööfunktsioone võib vajaduse korral moodustada komisjonis grupid tööseadusandlu-

sest, ohutustehnika ja tööstustervishoiu eeskirjadest ning normidest kinnipidamise kontrollimiseks ja muudes küsimustes. Gruppide koosseis kinnitatakse komisjoni istungil.

10. Komisjon annab regulaarselt aru oma tööst käitis- või kohalikule komiteele, tsehhides aga — tsehhikomiteele.

ÜHISKONDLIKE TÖÖKAITSEINSPEKTORITE PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud ÜAÜKN-i Presiidiumi poolt 21. jaanuaril 1944

(Väljavõte)

1. Ühiskondlik töökaitseinspektor teostab kontrolli tööseadusandluse täitmise üle, ohutustehnika ja tööstustervishoiu eeskirjade ja juhendite täitmise üle, abinõude tarvituselevõtmise üle õnnetuste vältimiseks tööstuses ja haigestumiste vähendamiseks.

2. Ametiühingurühma ühiskondlik töökaitseinspektor on kohustatud:

a) kontrollima, kas meistrite poolt teostatakse uute tööliste ja ühelt töölt teisele üleviidavate tööliste õigeaegset instrueerimist ohutute töömeetodite suhtes vahetult töökohal ja kas neid tutvustatakse ohutustehnika ja tööterv̈ishoiu eeskirjade ja juhenditega;

b) selgitama töökohtadel seadmete, tööpinkide, tööriistade, kaitseseadmete, elektriseadmete korrasolekut, ventilatsiooniseadmete töötamist ja valgustuse olukorda ning rikete ja puuduste avastamisel teatama neist meistrile ja tema kaudu võtma tarvitusele abinõud nende kõrvaldamiseks;

c) kontrollima, kas peetakse kinni allmaatöödel toestuste passidest ning tolmu- ja gaasirežiimist; jälgima, et liiklemiseks määratud käigud, ventilatsiooniseadmed, elektrimajandus ja kaevandustransport oleksid korras, et lõhkamistöid teostataks õigesti ning et tõstemehhanismid oleksid korras;

d) nõudma tootmisjäätmete ja valmistoodete õigeaegset äraviimist töötamiskohalt, tööpinkide ja seadmete vahel olevate käikude korrashoidmist, valvama puhtuse ja korra järele töötamiskohtadel;

e) valvama selle järele, et töölisi varustataks õigeaegselt kehtivate eeskirjade põhjal eririietuse, erijalatsite, respiraatorite, gaasimaskide, kaitseprillide, automaatpäästeabinõudega jne., samuti selle järele, et neid õigesti kasutataks; kontrollima tööliste ja teenistujate õigeaegset varustamist seadusega ettenähtud juhtudel erikorras väljaantava toidu, piima ja seebiga;

f) teostama igapäevast kontrolli, et töölised oleksid töö juures varustatud keedetud veega, joogiveega ning kuumades tsehhides gaseeritud veega;

g) viivitamata teatama tsehhi ühiskondlikule vanemtöökaitseinspektorile igast õnnetusjuhtumist oma tootmislõigus, valvama

õigeaegse ja eeskirjadekohase akti koostamise järele iga õnnetusjuhtumi puhul tootmises; nõudma meistrilt abinõude tarvituselevõtmist põhjuste kõrvaldamiseks, mis kutsusid esile õnnetusjuhtumi;

h) kontrollima, kuidas peetakse kinni seadusandlusest tööpäeva kestuse, puhkepäevade, puhkuste, lõunavaheaegade ja naiste ning alaealiste töö alal.

3. Ühiskondlik töökaitseinspektor peab taotlema meistrilt (brigadirilt) töökaitseseaduste, ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjade ja juhendite rikkumisjuhtude likvideerimist. Juhul kui meister (brigadir) ei täida ühiskondliku töökaitseinspektori töökaitsealaseid korraldusi, teatab viimane sellest tsehhi ühiskondlikule vanemtöökaitseinspektorile vajalike abinõude tarvituselevõtmiseks.

4. Ühiskondlik töökaitseinspektor valitakse ametiühingu liikmete hulgast ametiühingurühma üldkoosolekul lahtisel hääletusel ametiühingu rühmaorganisaatori volituste kestuse ajaks. Iga ametiühingurühm valib ühe ühiskondliku töökaitseinspektori.

5. On keelatud valida ühiskondlikeks töökaitseinspektoriteks isikuid, kes töötavad administratiiv-majanduslikul alal, samuti administratiiv-tehnilise personali hulka kuuluvaid töötajaid, kes on administratsiooni poolt määratud töökaitset ja ohutustehnikat hõlmavate ürituste teostamisele.

6. Ühiskondlik töökaitseinspektor annab aru oma tööst ametiühingurühma üldkoosolekul.

7. Ühiskondlik töökaitseinspektor töötab töökaitse ja ohutustehnika alal käsikäes sotsiaalkindlustuse delegaadiga.

KOLHOOSI ÜHISKONDLIKU TÖÖKAITSEINSPEKTORI PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud ÜAÜKN-i Presiidiumi 20. veebruari 1959. a. otsusega

Kontrolli teostamiseks ohutustehnika ja tööstustervishoiualaste eeskirjade ning juhendite täitmise üle valitakse igas kolhoosis ühiskondlikud töökaitseinspektorid.

1. Kolhoosi ühiskondliku töökaitseinspektori kohustuste hulka kuulub:

kontroll selle üle, et farmide ja töökodade juhatajad, brigadirid ja teised tööjuhatajad selgitaksid õigeaegselt kolhoositöötajaile ohutuid töövõtteid vahetult töökohal ning tutvustaksid neile ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirju ja instruktsioone;

traktorite, põllumajanduslike masinate, tööpinkide ja teiste mehhanismide, samuti kaitsmete, abinõude, tööriistade, valgustuse ja ventilatsiooniseadmete mittekorrasoleku väljaselgitamine;

väärnähete kindlakstegemisel teatada nendest tööde juhatajatele ja nõuda avastatud puuduste likvideerimist;

nõuda töötajate varustamist individuaalsete kaitsevahenditega

vastavalt kolhoosidele ohutustehnika määrustes toodud normidele (kalosside, kaitseprillide, põllede, kinnastega jms.), joogivee, seebi, käterätikute ja esmaabivahenditega;

pidevalt kontrollida sanitaareeskirjade täitmist põllumajanduses mürkkemikaalide hoidmisel, transportimisel ja kasutamisel;

jälgida töötingimuste tervislikumaks muutmiseks määratud vahendite õiget kasutamist; õigeaegset aktide koostamist tööl toimunud õnnetusjuhtumite kohta; hädavajalike abinõude rakendamist õnnetusjuhtumite põhjuste kõrvaldamiseks.

2. Oma kohustuste täitmiseks on ühiskondlikul töökaitseinspektoril õigus:

külastada ja kontrollida remonditöökodasid, traktori-, põllundus- ja loomakasvatusbrigaade, farme ning teisi töökohti ning koostada akte järelevaatuse kohta;

võtta osa õnnetusjuhtumite uurimisest;

nõuda ohutustehnika ning tööterviskoiualaste eeskirjade ja juhendite rikkumiste juhtudel seletusi töökodade, brigaadide ja farmide juhatajatelt;

võtta osa uute töökodade, loomakasvatus- ja teiste tootmishoonete vastuvõtmisest, samuti kolhoosi töökaitsealaste ürituste plaani koostamisest;

tõsta üles küsimus ohutustehnika ja tööterviskoiualaste eeskirjade ja instruktsioonide rikkumises süüdiolevate isikute vastutuselevõtmiseks.

3. Ühiskondlik töökaitseinspektor valitakse üheks aastaks farmi, brigaadi, remonditöökoja ja teiste kolhoosi tootmislõikude töötajate koosolekul lahtisel hääletusel, ühiskondlik vanemtöökaitseinspektor aga kolhoosi ühiskondlike töökaitseinspektorite koosolekul.

Ühiskondlik töökaitseinspektor töötab kolhoosi ühiskondliku vanemtöökaitseinspektori juhtimisel, aga vaneminspektor põllumajanduse ja varumise tööliste ja teenistujate ametiühingu komitee ning ametiühingute nõukogu tehnilise inspektori juhtimisel.

Kolhoosi ühiskondlik vanemtöökaitseinspektor peab oma töös alalist sidet kolhooside masina-traktoripargi riikliku tehnilise järelevalve inspektoriga ja kolhooside töökaitse seisukorra üle kontrolli teostava ametiühingute nõukogu tehnilise inspektoriga.

Isikuid, kes töötavad kolhoosis administratiivmajanduslikel ametikohtadel, samuti ka isikuid, kes vastutavad ohutustehnika ja tööstustervishoiu abinõude rakendamise eest, ei või valida ühiskondlikeks töökaitseinspektoriteks.

4. Ühiskondlik töökaitseinspektor informeerib regulaarselt oma tööst brigaadi, farmi ja teiste kolhoosi tootmislõikude töötajate üldkoosolekut.

5. Kolhoosi ühiskondlik vanemtöökaitseinspektor kutsub süstemaatiliselt kokku brigaadide ja teiste kolhoosi tootmislõikude ühiskondlike töökaitseinspektorite nõupidamisi tööplaanide ja

kolhoosi ohutustehnika ning tööstustervishoiu seisukorra läbiarutamiseks ning ühiskondlike töökaitseinspektorite töökogemuste vahetamiseks.

6. Aktiivse töö eest järelevalve teostamisel töötingimuste üle kolhoosis võib ühiskondlikku töökaitseinspektorit autasustada aukirjaga, kanda autahvlile jne.

7. Oma kohustusi täidab ühiskondlik töökaitseinspektor ühiskondliku töö korras.

TOOTMISEGA SEOTUD ÕNNETUSJUHTUMITE JUURDLEMISE JA ARVELEVÕTMISE PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud ÜAÜKN-i Presiidiumi otsusega 4. septembrist 1959

I. Üldeeskirjad

1. Käesolev põhimäärus kehtib kõigi ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste kohta.

2. Käesoleva põhimääruse kohaselt kuuluvad juurdlemisele kõik õnnetusjuhtumid, mis toimusid tööliste ja teenistujatega:

a) ettevõtte, organisatsiooni ja asutuste territooriumil;

b) väljaspool ettevõtte, organisatsiooni ja asutuse territooriumi administratsiooni ülesandel tehtavatel töödel;

c) ettevõtte transpordil seda teenindavate isikutega (vedurijuhid, autojuhid, konduktorid, veoste saatjad, laadijad ja teised töötajad), samuti tööliste ja teenistujatega, keda toimetatakse töökohta ja töölt tagasi ettevõtte transpordiga.

Nende õnnetusjuhtumite juurdlus, mis kutsusid esile töövõime kaotuse vähemalt üheks tööpäevaks, vormistatakse aktiga.

Arvelevõtmisele kuuluvad need õnnetusjuhtumid, mis kutsusid esile töövõime kaotuse üle kolme tööpäeva.

Märkus. Ägedaid mürgistusi, soojuslööke, mis saadi seoses tootmisega, juureldakse ja need võetakse arvele kui õnnetusjuhtumid.

3. Vastutust õnnetusjuhtumi õige ja õigeaegse juurdlemise ning arvelevõtmise eest kannavad: ettevõtte direktor (organisatsiooni, asutuse juhataja), peainsener, tsehhide juhatajad, meistrid ning teised vastavad tootmislõigu juhatajad.

4. Kontrolli õnnetusjuhtumite õige ja õigeaegse juurdlemise ja arvelevõtmise üle, samuti õnnetusjuhtumi põhjuste kõrvaldamiseks vajalike abinõude rakendamise üle teostavad ametiühingu käitis- ja kohalikud komiteed, ametiühingute nõukogude tehnilised inspektorid ning Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve Inspektsiooni inspektorid (insenerid-kontrolörid).

5. Käesoleva põhimääruse rikkujad võetakse distsiplinaarselc, administratiivsele või kohtulikule vastutusele vastavalt kehtivale seadusandlusele.

II. Õnnetusjuhtumite juurdlemine

6. Igast tootmisega seotud õnnetusjuhtumist peab kannatanu või õnnetusjuhtumi lähim tunnistaja teatama meistrile, tsehhi juhatajale või vastavale tööde juhatajale. Saanud teada õnnetusjuhtumist, peab meister viivitamatult organiseerima kannatanule esmaabi andmist ning suunama ta tervishoiupunkti, teatama juhtunust tsehhi juhatajale või vastavale tööde juhatajale, säilitama võimalikult kuni juurdluseni töökoha ja seadmed sellises olukorras, nagu nad olid õnnetusjuhtumi momendil.

7. Tsehhi juhataja (vastava tootmislõigu juhataja) on kohustatud toimunud õnnetusjuhtumist viivitamatult teatama ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) juhatajale ja ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele ning seejärel 24 tunni jooksul:

a) juurdlema tsehhi ühiskondliku vanema töökaitseinspektori osavõtul õnnetusjuhtumi asjaolusid ning tegema kindlaks toimunud õnnetusjuhtumi põhjused;

b) koostama õnnetusjuhtumi kohta vorm N-1 järgi akti 3 eksemplaris ning andma kõik eksemplarid üle ettevõtte peainsenerile.

Märkus. Asutuses koostatakse akt õnnetusjuhtumi kohta kahes eksemplaris.

Grupiliste õnnetusjuhtumite korral koostatakse akt iga kannatanu kohta.

8. Ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) peainsener on kohustatud ööpäeva jooksul kinnitama akti ning võtma tarvitusele abinõud õnnetusjuhtumi põhjuste kõrvaldamiseks. Tarvitusele võetavate abinõude loetelu, nende rakendamise tähtajad ning täitjad märgitakse akti punkti 15. Akti üks eksemplar jääb ettevõtte peainsenerile, teised eksemplarid aga saadetakse tsehhi juhatajale (vastava tootmislõigu juhatajale) ning ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele.

Asutuses jääb üks akti eksemplar administratsioonile ning teine ametiühingu kohalikule komiteele.

9. Ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) administratsioon on kohustatud andma kannatanule tema nõudmisel õnnetusjuhtumi aktist kinnitatud ärakirja.

10. Õnnetusjuhtumist tekkinud ajutise töövõimetuse lõppemisel täidab tsehhi administratsioon haiguslehe alusel õnnetusjuhtumi lõpptulemuse kohta akti p. 16 ning teatab sellest ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele ja ettevõtte juhatajale.

11. Õnnetusjuhtumeid, mis ettevõttes aset leidsid tööliste või teenistujatega, kes olid sinna suunatud teise ettevõtte või asutuse poolt, samuti tootmispraktikal viibivate õpilastega, juurdleb ning võtab arvele see ettevõte, kus õnnetusjuhtum toimus, ära märkides aktis selle organisatsiooni, kes kannatanu sinna oli suunanud.

Akti ärakiri saadetakse kannatanu alalise töökoha (või õppe-

asutuse) administratsioonile ning ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele.

12. Kui ettevõtte territooriumil teostab mingisuguseid töid mõni teine (kõrvaline) organisatsioon selleks spetsiaalselt eraldatud töölõigus või tootmispinnal, siis õnnetusjuhtumeid, mis toimusid tööliste või teenistujatega selles töölõigus, juurdleb ja võtab arvele antud organisatsioon.

13. Ettevõtte või organisatsiooni meditsiiniline osakond (tervishoiupunkt, polikliinik) esitab iga päev ettevõtte juhatajale ja ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele andmed tootmisega seotud õnnetusjuhtumite kohta, mis kutsusid esile töövõime kaotuse vähemalt üheks tööpäevaks.

14. Toetuse määramisel haiguslehe järgi, millele on tehtud märkus «õnnetusjuhtum tootmisel», peab ettevõtte või tsehhi sotsiaalkindlustuskomisjon haiguslehele kandma akti numbri ja selle koostamise kuupäeva.

III. Grupiliste ja surmaga lõppenud õnnetusjuhtumite juurdlemine ja arvelevõtmine

15. Juurdlemisele ja arvelevõtmisele kuuluvad eranditult kõigis ettevõtetes, organisatsioonides ja asutustes toimunud järgmised tootmisega seotud õnnetusjuhtumid:

a) grupilised õnnetusjuhtumid, kui õnnetusjuhtum leidis aset üheaegselt kolme või rohkema töötajaga;

b) surmaga lõppenud õnnetusjuhtumid.

16. Grupilise või surmaga lõppenud õnnetusjuhtumi korral on selle tsehhi või osakonna juhataja, kus leidis aset õnnetusjuhtum, kohustatud viivitamatult sellest teatama ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) juhatajale ning ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele.

17. Ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) juhataja on kohustatud igast punktis 16 märgitud õnnetusjuhtumist viivitamatult teatama ametiühingute nõukogu tehnilisele inspektorile, kes teenindab ettevõtet, kõrgemalseisvale majandusorganisatsioonile ning prokurörile ettevõtte asukoha järgi; õnnetusjuhtumist Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve Inspektsiooni poolt kontrollitavatel objektidel tuleb teatada ka Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve kohalikule organile.

18. Inimohvritega avariide ja massiliste mürgituste puhul on ettevõtte, organisatsiooni ja asutuse juhataja kohustatud sellest viivitamata teatama kõrgemalseisvale majandusorganile, ametiühingute nõukogule, ametiühingu keskkomiteele ja ÜAÜKN-ile, õnnetusjuhtumeist Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve Inspektsiooni poolt kontrollitavatel objektidel tuleb teatada ka selle piirkonna valitsusele.

19. Ametiühingute nõukogu tehniline inspektor peab grupilisi ja surmaga lõppenud õnnetusjuhtumeid viibimata juurdlema.

Riikliku Tehnilise ja Mäejärelevalve Inspektsiooni poolt kontrollitavatel objektidel toimunud õnnetusjuhtumeid juurdleb nimetatud organi inspektor (insener-kontrolör) koos ametiühingute nõukogu tehnilise inspektoriga.

Saanud teate õnnetusjuhtumist, peab kõrgemalseisev majandusorganisatsioon viibimata suunama õnnetuskohale oma esindaja juurdlusest osavõtmiseks.

20. Ametiühingute nõukogu tehniline inspektor teostab ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) administratsiooni, kõrgemalseisva majandusorganisatsiooni, ametiühingu käitis- või kohaliku komitee esindaja osavõtul viibimata õnnetusjuhtumi juurdluse ning koostab akti (grupilise või surmaga lõppenud) õnnetusjuhtumi kohta. Aktis kirjeldatakse põhjalikult õnnetusjuhtumi asjaolusid, tehakse kindlaks selle põhjused ning märgitakse ära abinõud nende põhjuste kõrvaldamiseks. Vajaduse korral lisatakse aktile juurde vastavad dokumendid, mis kinnitavad õnnetusjuhtumi asjaolusid ja põhjusi.

Ametiühingute nõukogu tehniline inspektor saadab grupilise või surmaga lõppenud õnnetusjuhtumi juurdlusmaterjalid ja oma arvamuse ametiühingute nõukogule, vastavale ametiühingu keskkomiteele ning prokuratuuriorganitele.

21. Erandjuhtudel, kui ametiühingute nõukogu teatab, et tehnilisel inspektoril pole võimalik viibimata kohale saabuda, moodustab ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) administratsioon komisjoni ametiühingu käitis- või kohaliku komitee esindaja osavõtul; komisjon on kohustatud juurdlema õnnetusjuhtumi asjaolusid ja tegema kindlaks õnnetusjuhtumi põhjused, koostama akti vastavalt käesoleva põhimääruse punktile 20 ning teatama tulemustest käitis- või kohalikule komiteele. Käitis- või kohaliku komitee otsuse ning juurdlusmaterjalide põhjal annab ettevõtte direktor (organisatsiooni, asutuse juhataja) käskkirja.

Ettevõtte administratsioon saadab juurdlusmaterjalid ametiühingute nõukogu tehnilisele inspektorile, ametiühingu keskkomiteele ning prokuratuuriorganitele.

22. Sõltumata erikorras juurdlemisest ja arvelevõtmisest, vormistatakse tootmises asetleidnud grupilised ja surmaga lõppenud õnnetusjuhtumid samuti aktiga vorm N-1 järgi ja nad kuuluvad üldisele registreerimisele ning arvelevõtmisele käesoleva põhimääruse punktide 2—14 korras.

IV. Aruanne õnnetusjuhtumite kohta

23. Aktide vorm N-1 alusel koostab ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) administratsioon vorm 7-T kohaselt poole aasta kohta «Tootmisega seotud õnnetusjuhtumite aruande».

Aruandesse võetakse sisse ainult need õnnetusjuhtumid, mis põhjustasid töövõime kaotuse üle kolme tööpäeva.

Aruandele kirjutavad alla ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) juhataja ja ametiühingu käitis- või kohaliku komitee esimees.

24. Ettevõtte, organisatsiooni, asutuse administratsioon esitab hiljemalt järgneva kuu 10. kuupäevaks aruande ühes eksemplaris:

a) kõrgemalseisvale majandusorganisatsioonile (rahvamajanduse nõukogule, ministeeriumile jt.);

b) ametiühingute nõukogule;

c) statistikavalitsusele.

25. Ettevõtetelt, organisatsioonidelt ja asutustelt saadud aruannete põhjal töötavad kõrgemalseisev majandusorganisatsioon (rahvamajanduse nõukogu, ministeerium jt.) ning vastavad ametiühinguorganisatsioonid välja abinõud õnnetusjuhtumite põhjuste kõrvaldamiseks iga rahvamajandusharu ulatuses ning kindlustavad nende tähtajalise täitmise.

Vorm N-1

AKT NR._____

tootmisega seotud õnnetusjuhtumi kohta
(koostatakse kolmes eksemplaris)

1. Ettevõtte nimetus _____
2. Ettevõtte aadress _____
3. Rahvamajanduse haru _____
4. Kannatanu perekonna-, ees- ja isanimi _____
5. Mees, naine (alla kriipsutada) _____
6. Vanus _____
7. Elukutse (ametikoht) _____
8. Tsehh, kus kannatanu alaliselt töötas _____
9. Õnnetusjuhtumi koht _____
10. Meistri nimi, kelle töölõigus toimus õnnetusjuhtum _____
11. Kannatanu tööstaaž: _____
    a) antud kutsealal _____
    b) antud tsehhis _____
12. Kas kannatanu on läbi teinud instruktaaži, õppuse ohututest töövõtetest, (näidata ära millise ja millal) _____
13. Õnnetusjuhtum toimus kell _____ _____ kuupäeval _____ kuul _____ a.

14. Õnnetusjuhtumi asjaolude ja põhjuste üksikasjaline kirjeldus ning tsehhi administratsiooni poolt tarvitusele võetud abinõud nende kõrvaldamiseks:

Akt on koostatud kell _____ _____ kuupäeval.

_____ kuul 196___ aastal

Tsehhi juhataja
(vastava tootmislõigu juhataja) _____
(allkiri)

Ühiskondlik vaneminspektor _____
(allkiri)

15. Abinõude loetelu õnnetusjuhtumite kõrvaldamiseks:

Jrk. nr.	Abinõude nimetused	Tähtaeg	Täitja

Ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) peainsener _____
(allkiri)

16. Õnnetusjuhtumi lõpptulemus (näidata: asus tööle, määratud invaliidsus, lõppes surmaga) _____

Diagnoos haiguslehe järgi	Töölt vabastatud		Töövõimetuspäevade arv
	kuupäevast	kuupäevani	

Tsehhi juhataja
(vastava tootmislõigu juhataja) _____
(allkiri)

TÖÖLISTELE JA TEENISTUJATELE SEOSES NENDE TÖÖGA TEKITATUD VIGASTUSE VÕI MÕNE MUU TERVISERIKKE PUHUL ETTEVÕTETE, ASUTUSTE VÕI ORGANISATSIOONIDE POOLT KAHJU HEASTAMISE EESKIRJADE KINNITAMISEST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 22. detsembri 1961. a. määrus nr. 483/25

Vt. lk. 498

MUUDATUSTE JA TÄIENDUSTE TEGEMISE KOHTA TÖÖLISTELE JA TEENISTUJATELE SEOSES NENDE TÖÖGA TEKITATUD VIGASTUSE VÕI MÕNE MUU TERVISEKAHJUSTUSE PUHUL ETTEVÕTETE, ASUTUSTE VÕI ORGANISATSIOONIDE POOLT KAHJU HÜVITAMISE EESKIRJADES

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Presiidiumi 1963. a. 3. septembri määrus nr. 276/P-20

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Presiidium määravad:

teha NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 1961. a. 22. detsembri määrusega nr. 483/25 kinnitatud töölistele ja teenistujatele seoses nende tööga tekitatud vigastuse või mõne muu tervisekahjustuse puhul ettevõtete, asutuste või organisatsioonide poolt kahju hüvitamise eeskirjades järgmised muudatused ja täiendused:

1. Sõnastada «Eeskirjade» punkt 16 järgmises redaktsioonis:

«Kannatanule pärast vigastust või muud tervisekahjustust määratud ja tegelikult väljamakstavad pensionid kuuluvad hüvise suuruse kindlaksmääramisel tasaarvestamisele täielikult, kuid enne vigastust või muud tervisekahjustust määratud pensionid hüvise suuruse kindlaksmääramisel vigastuse eest tasaarvestamisele ei kuulu.

Neil juhtudel, kui invaliidsuspensioni saanud kannatanule selle pensioni suurust pärast vigastust või muud tervisekahjustust on suurendatud, siis hüvise suuruse kindlaksmääramisel kuulub tasaarvestamisele see pensioni summa, mille võrra seda suurendati.

Kulutuste hüvitamine kannatanu hooldamiseks ja teiste käesolevate «Eeskirjade» punktis 4 ettenähtud täiendavate kulutuste hüvitamine toimub lisaks hüvise summale kaotatud töötasu eest ja ilma määratud pensioni tasaarvestamiseta.»

2. Teha «Eeskirjade» punktis 6 järgmine täiendus:

«Sel juhul, kui tööga seotud vigastus või muu tervisekahjustus tekitati ettevõtte, asutuse või organisatsiooni süül, kes ei ole

kohustatud maksma kannatanu eest kindlustusmakse (mittekindlustaja), on kannatanul õigus pöörduda kahju hüvitamise avaldusega vahetult rajooni (linna) rahvakohtusse.

Kannatanul on õigus pöörduda vahetult rajooni (linna) rahvakohtusse samuti sel juhul, kui kahju tekitati kindlustaja ja mittekindlustaja poolt ühiselt.»

3. Täiendada «Eeskirjade» punkti 12 järgmisesisulise lõiguga:

«Kui hüvise nõudmise ajaks pole säilinud dokumente kannatanu tegeliku töötasu kohta enne vigastust või muud tervisekahjustust, lähtutakse hüvise suuruse kindlaksmääramisel vastava ametiühinguorgani andmete alusel tol perioodil kehtinud tariifimäärast (palgast) tööl, kus kannatanu töötas. Tegeliku töötasu kohta dokumentide puudumine peab olema tõendatud ettevõtte, asutuse, organisatsiooni või vastava arhiivi tõendiga.»

4. «Eeskirjade» punkti 19 teist lõiku täiendada järgmiste lõikudega:

«Töövõimetutele isikutele, kes ei olnud surnu ülalpidamisel, kuid kellel tema surma ajaks oli õigus saada temalt ülalpidamist (näiteks töövõimetutel vanematel, kes elavad koos teiste lastega), määratakse hüvise suurus järgmisel viisil: kui töövõimetu isik sai ülalpidamist surnult kohtuotsuse alusel, siis hüvise suurus sellele isikule määratakse kindlaks kohtu poolt määratud summa suuruses; kui ülalpidamise sissenõudmise küsimus ei ole läbi vaadatud kohtus, siis määratakse hüvise suurus töövõimetutele isikutele ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni poolt, vastavatel juhtudel aga («Eeskirjade» punkt 6) — ametiühingu käitis- või kohaliku komitee või kohtu poolt, arvesse võttes töövõimetute isikute materiaalset olukorda ja surnu eluajal tema võimalust neid abistada.

Kui õigus hüvisele on üheaegselt töövõimetutel isikutel, kes olid surnu ülalpidamisel, ja töövõimetutel isikutel, kes ei olnud surnu ülalpidamisel, siis hüvise suurus töövõimetutele, kes ei olnud surnu ülalpidamisel, kuid kellel tema surma ajaks oli õigus saada temalt ülalpidamist, määratakse kindlaks ülalnimetatud viisil ning arvatakse maha toitja töötasust. Kahju hüvitamine töövõimetutele ülalpeetavatele arvutatakse toitja järelejäänud töötasu osast.

Näiteks surnu töötasu oli 140 rubla. Õigus hüvisele on naisel ja 5-aastasel pojal, kes olid tema ülalpidamisel, ning emal, kes elab koos teiste lastega. Administratsioon määras hüvise suuruseks emale, arvesse võttes tema materiaalset olukorda, 20 rubla. Hüvise suurus naisele ja pojale määratakse kindlaks järelejäänud töötasu osast, 120 rublast (140—20 rbl.) ja moodustab $\frac{120 \times 2}{3} = 80$ rubla. Sellest summast tuleb maha arvata naisele ja pojale toitja kaotuse puhul määratud pension.

Käesoleva punkti kohaldamisel tunnistatakse surnu alaealised

lapsed, sealhulgas ka lapsed, kelle ülalpidamiseks surnu maksis alimente, tema ülalpeetavateks.»

5. Hüvise summa suurus, mis on kindlaks määratud enne käesoleva määruse väljaandmist ja ei ole kooskõlas selle määrusega, tuleb arvutada ümber. Enne käesoleva määruse väljaandmist teostatud maksetele juurdemaksu ei teostata.

«ARSTLIKU TÖÖEKSPERTIISI KOMISJONIDE (ATEK) POOLT TÖÖGA SEOTUD VIGASTUSE VÕI MÕNE MUU TERVISEKAHJUSTUSE SAANUD TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE PÜSIVA TÖÖVÕIMETUSE ASTME KINDLAKSMÄÄRAMISE KORRA JUHENDI» TÄIENDAMISEST

ÜAÜKN-i Sekretariaadi 13. novembri 1962. a. otsus

Kooskõlas NSV Liidu Tervishoiuministeeriumiga täiendada ÜAÜKN-i Sekretariaadi ja NSV Liidu Tervishoiuministeeriumi poolt 28. detsembril 1961. a. kinnitatud «Arstliku tööekspertiisi komisjonide (ATEK) poolt tööga seotud vigastuse või muu tervisekahjustuse saanud tööliste ja teenistujate püsiva töövõimetuse astme kindlaksmääramise korra juhendi» p. 4 järgmise lõikega:

«Üksikutel juhtudel võib kõrgemalseisva ATEK-i, ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide administratsiooni, ametiühingu käitis- või kohalike komiteede ja kohtuorganite otsusel teostada tööliste ja teenistujate taasläbivaatust ennetähtaegselt, kui kannatanu tervises toimusid olulised muudatused või võib oletada, et vastuvõetud otsus töövõime kaotuse astme kohta ei vasta tema tegelikule tervislikule seisukorrale.»

NSV LIIDU ÜLEMKOHTU PLEENUMI MÄÄRUS NR. 16 23. OKTOOBRIST 1963. a.

KAHJU HÜVITAMISE HAGIDE KOHTUPRAKTIKAST

NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse alused, mis kehtestati 1. mail 1962. a., laiendasid tunduvalt vastutuse aluseid kahju tekitamise eest organisatsioonidele või kodanikule.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium 1961. a. 2. oktoobri seadlusega «Töölistele ja teenistujaile seoses nende tööga tekitatud vigastuse või mõne muu tervisekahjustuse puhul ettevõtete, asutuste või organisatsioonide poolt kahju hüvitamise kohta tekkivate vaidluste läbivaatamise korrast» ning vastavalt sellele seadlusele NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Presiidiumi 1961. a. 22. detsembri määrusega kinnitatud «Eeskirjadega» tehti olulisi muudatusi vaidluste lahendamise korras kahju hüvitamisel,

mida tekitati kindlustatud töötajale seoses tema poolt töö-(ameti-)alaste kohuste täitmisega kindlustaja süül.

Ülalnimetatud seadusandluse kohtupraktikas õige ja ühtse kohaldamise eesmärgil otsustab NSV Liidu Ülemkohtu pleenum anda kohtutele järgmised juhised:

1. NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse aluste §§-des 88—95 sisalduvaid norme, mis reguleerivad kahju tekitamisest ja sotsialistliku vara päästmisest tulenevaid kohustusi, kohaldatakse ainult nende õigussuhete puhul, mis tekkisid pärast «Aluste» kehtestamist, s. t. alates 1. maist 1962. a. Õigussuhete puhul, mis tekkisid enne 1. maid 1962. a., kohaldatakse «Tsiviilseadusandluse aluseid» nende õiguste ja kohustuste osas, mis tekkisid pärast «Aluste» kehtestamist.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 1961. a. 22. detsembri määrusega kinnitatud ja alates 1. jaanuarist 1962. a. kehtestatud «Eeskirju töölistele ja teenistujatele seoses nende tööga tekitatud vigastuse või mõne muu tervisekahjustuse puhul ettevõtete, asutuste või organisatsioonide poolt kahju hüvitamise kohta» kohaldatakse õigussuhete puhul, mis tekkisid alates 1. jaanuarist 1962. a.

Õigussuhete puhul, mis tekkisid enne 1. jaanuari 1962. a., kohaldatakse nimetatud «Eeskirju» nende õiguste ja kohustuste osas, mis tekkisid pärast «Eeskirjade» kehtestamist.

2. «Tsiviilseadusandluse aluste» §§-de 88—95 sätted ei laiene kostja poolt lepinguga endale võetud või seaduses ettenähtud teistel alustel tekkinud kohustuste täitmatajätmisega tekitatud kahju hüvitamise juhtudele. Sellistel juhtudel määratakse vastutus kindlaks kas vastavalt poolte vahel sõlmitud lepingu («Aluste» §§ 36—38) tingimustele või antud õigussuhet reguleeriva seaduse sätetele.

3. Vastavalt «Tsiviilseadusandluse aluste» §-le 88 tekib kahju hüvitamise kohustus kahju süülisel tekitamisel, välja arvatud seaduses otseselt ettenähtud juhud.

«Tsiviilseadusandluse aluste» § 88 kolmandas lõikes sisalduv säte laieneb nii kindlustaja poolt oma kindlustatud töötajale kahju tekitamise juhtudele, samuti ka neile juhtudele, kui kahjutekitaja ei ole kannatanu kindlustajaks, sealhulgas ka siis, kui kahju on tekitatud kindlustamata isikule.

Vastavalt «Aluste» § 88 kolmandale lõikele ei vastuta organisatsioon kahju eest, mis tekitati küll tema töötajate süül, kuid ei ole seoses nende poolt töö-(ameti-)alaste kohuste täitmisega.

4. «Tsiviilseadusandluse aluste» § 89 esimest lõiget, mis kehtestab riigiasutuste vastutuse üldised alused nende ametiisikute ebaõigete tegudega administratiivse juhtimise valdkonnas («Aluste» § 88) tekitatud kahju eest, võib kohaldada sellise kahju tekitamise juhul ainult kodanikele. Riigiasutuste vastutus kahju

eest, mis tekitati ametiisikute selliste tegudega organisatsioonidele, sealhulgas ka kolhoosidele, määratakse kindlaks eriseadusega.

«Aluste» § 89 ei laiene samuti kahjutekitamise juhtudele riigiasutuste töötajate poolt, kes ei ole ametiisikud, samuti ka ametiisikute poolt kahju tekitamise juhtudele, mis ei tulene administratiivsest juhtimisest. Nimetatud juhtudel kannab riigiasutus töötajate poolt tekitatud kahju eest vastutust «Aluste» §§ 88, 90—92 sätete järgi.

5. Erinevalt «Tsiviilseadusandluse aluste» §-st 88, mille kohaselt kahjutekitaja vabaneb kahju hüvitamisest, kui ta tõestab, et tema ei ole süüdi kahju tekitamises, «Aluste» § 90 kehtestab, et organisatsioonid ja kodanikud, kelle tegevus on seotud suurema ohuga lähikonnale, on kohustatud hüvitama suurema ohu allika poolt tekitatud kahju, kui nad ei tõesta, et kahju tekkis vääramatu jõu või kannatanu tahtluse tagajärjel.

Suurema ohu allika valdaja all tuleb mõista organisatsiooni või kodanikku, kes tegelikult ekspluateeris suurema ohu allikat nii neile kuuluva omandiõiguse või operatiivse haldamise õiguse alusel kui ka teistel alustel (näiteks rendilepingu, elutarbelise üürilepingu või volikirja alusel, samuti kompetentsete organite korraldusel suurema ohu allika organisatsioonile ajutiseks kasutamiseks andmise kohta).

Ei tunnistata suurema ohu allika valdajaks isikut ja ei kanna vahetut vastutust kahju eest kannatanu ees isik, kes juhtis suurema ohu allikat töösuhete tõttu selle allika valdajaga (autojuhid, masinistid, tööpinkidel töötajad jne.).

Suurema ohu allika valdaja ei vastuta selle allika tegevusega tekitatud kahju eest, kui ta tõendab, et tähendatud allikas väljus tema valdusest mitte tema süül, vaid kolmandate isikute õigusvastaste tegude tulemusena.

Nende tingimuste olemasolul tuleb kolmandate isikute vastutus tekitatud kahju eest määrata kindlaks «Aluste» § 90 sätete järgi.

Kahju tekitamisel suurema ohu allika poolt, mis väljus tema valdaja valdusest kolmandate isikute õigusvastaste tegude tulemusena, kuid ka valdaja süülise käitumise olemasolul, võib panna vastutuse tekitatud kahju eest nii isikule, kes kasutas suurema ohu allikat, kui ka selle valdajale, arvesse võttes konkreetseid asjaolusid. Sellise suurema ohu allika valdaja vastutus võib järgneda eriti siis, kui tema süül ei olnud tagatud suurema ohu allika vajalik valve.

6. «Tsiviilseadusandluse aluste» § 91 näeb ette vastutuse kindlustaja poolt oma töötajale tekitatud kahju eest eriliste tingimuste olemasolul. Selline vastutus järgneb vigastuse või muu tervisekahjustusega kahju tekitamise juhul ainult seoses töötaja poolt oma töö-(ameti-)kohustuste täitmisega ja organisatsiooni või

kodaniku, kes on kohustatud maksma kannatanu eest riikliku sotsiaalkindlustuse makseid, süü olemasolul.

Kannatanu kindlustaja poolt kannatanule seoses tema töö- (ameti-)alaste kohuste täitmisega kahju tekitamise juhtudele, olgugi et kahju tekitati suurema ohu allika poolt, «Aluste» § 90 sätted ei laiene.

Kui kahjutekitanu ei ole kannatanu kindlustaja, sealhulgas ka kahju tekitamise juhtudel kindlustamata isikule, tuleb vastutus kahju hüvitamiseks määrata kindlaks «Aluste» §-ga 88 kehtestatud üldiste sätete järgi; juhtudel aga, kui kahju tekitati suurema ohu allika poolt — «Aluste» § 90 sätete järgi.

7. Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 1961. a. 22. detsembri määrusega kinnitatud eeskirjadele töölistele ja teenistujatele seoses nende tööga tekitatud vigastuse või mõne muu tervisekahjustuse puhul ettevõtete, asutuste või organisatsioonide poolt kahju hüvitamise kohta, hagiavaldused kahju hüvitamiseks «Tsiviilseadusandluse aluste» §-s 91 ettenähtud alustel kuuluvad kohtulikule läbivaatamisele ainult siis, kui selle vaidluse kohta on olemas administratsiooni otsus ja ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsus, kuid töötaja või administratsioon, kes ei ole nõus selle otsusega, pöördusid tekkinud vaidluse lahendamiseks kohtu poole.

Samasuguses korras kuuluvad kohtulikule läbivaatamisele vaidlused kahju hüvitamisest töötaja töövõimetutele ülalpeetavatele, samuti ka töövõimetutele isikutele, kes töötaja ülalpidamisel ei olnud, kuid kel oli õigus saada temalt ülalpidamist töötaja surma korral, mis saabus tööga seotud vigastuse või muu tervisekahjustuse tagajärjel ja mis leidis aset ettevõtte, asutuse või organisatsiooni süül.

Sõltumata sellest, kes pöördus tekkinud vaidluse lahendamiseks kohtu poole — töötaja, tema ülalpeetavad või administratsioon —, vaadatakse asi kohtu poolt läbi hagimenetluse korras, kus hagejateks loetakse kahju hüvitamise nõudmise esitanud töötaja või tema ülalpeetavad, kostjateks aga — need nõudmised vaidlustanud ettevõtted, asutused, organisatsioonid.

Kui ettevõttes, asutuses või organisatsioonis ei ole ametiühingu käitis- või kohalikku komiteed, samuti juhtudel, kui avaldused kahju hüvitamiseks vaadati läbi ettevõtete, asutuste, organisatsioonide juhtijate poolt, kes on kas õigusjärglasteks või likvideeritud ettevõtete, asutuste, organisatsioonide suhtes kõrgemalseisvateks, on huvitatud isikutel (kannatanud töötaja või tema ülalpeetavad), kes ei ole nõus administratsiooni otsustega, õigus pöörduda tekkinud vaidluse lahendamiseks vahetult rajooni (linna) rahvakohtusse kohtualluvuse üldiste sätete järgi.

Administratsiooni poolt kohtusse pöördumiseks ettenähtud 10-päevase tähtaja möödalaskmine (nimetatud «Eeskirjade»

p. 44) ei saa olla avalduse kohtu menetlusse vastuvõtmise keeldumise aluseks. Küsimus administratsiooni poolt avalduse esitamise tähtaja möödalaskmise põhjendatusest tuleb kohtu poolt läbi vaadata üheaegselt vaidluse sisulise lahendamisega.

Vaidlused kahju hüvitamisest «Tsiviilseadusandluse aluste» §-s 91 ettenähtud alustel, kus administratsioon ei nõustu ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsusega, kuuluvad üldreeglina läbivaatamisele ettevõtte, asutuse, organisatsiooni asukoha rahvakohtus, kodaniku või huvitatud isiku mittenõustumisel aga ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsusega kas ettevõtte, asutuse, organisatsiooni asukoha või kannatanu elukoha rahvakohtus. Üksikutel juhtudel on kohtul ühe poole taotlusel või oma initsiatiivil, vastavalt tsiviilprotsessi seadusandlusele, õigus saata kahju hüvitamise asi läbivaatamiseks ettevõtte, asutuse, organisatsiooni asukoha või kannatanu elukoha rahvakohtusse.

Kannatanu kindlustaja ja teise organisatsiooni poolt, kes ei ole kannatanu kindlustajaks, ühise tegevusega kahju tekitamisel on kannatanul õigus esitada kahju hüvitamise nõue kahjutekitajate vastu vahetult rajooni (linna) rahvakohtusse.

8. Vastavalt «Tsiviilseadusandluse aluste» §-le 88 kuulub tekitatud kahju hüvitamisele kahju tekitanu poolt täies ulatuses. Sellest sättest kõrvalekaldumine on lubatud ainult seaduses ettenähtud juhtudel (näiteks «Aluste» § 93).

Vigastuse või muu tervisekahjustusega tekitatud kahju hüvitamine seisneb kannatanule rahasummade väljamaksmises töötasu ulatuses, millest ta jäi ilma töövõime ajutise või püsiva kaotuse tagajärjel.

Peale kaotatud töötasu hüvitamise hüvitatakse kannatanule käesoleva määruse 16. punktis ettenähtud vastavate tingimuste olemasolul ka tema tervise taastamiseks vajalikud täiendavad kulutused.

Kannatanu nii professionaalse kui ka üldise töövõime kaotuse aste seoses antud õnnetusjuhtumiga määratakse kindlaks protsentides arstliku ekspertiisi poolt (käesoleva määruse punkt 24).

9. Hüvise suuruse kindlaksmääramisel juhtudel, kui kahju on tekitatud organisatsiooni või kodaniku poolt, kes ei olnud kohustatud kannatanu eest maksma riikliku sotsiaalkindlustuse makseid («Tsiviilseadusandluse aluste» § 92), kohaldatakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 1961. a. 22. detsembri määrusega kinnitatud «Eeskirjade» III osa punktides 11—20 toodud sätteid.

10. Kui tervisekahjustuse iseloomust tulenevalt soovitatakse raviasutuse otsusega kannatanu ajutiselt viia üle teisele tööle ning selle töö eest tasutakse madalamalt kui töö eest, mida ta tegi enne õnnetusjuhtumit, on kannatanul kahjutekitaja vastutust kindlaksmääravate tingimuste olemasolul õigus kahju hüvitamisele enne õnnetusjuhtumit saadud töötasu ja teise, vähem-

tasutava töö eest saadava töötasu vahe suuruses kuni töövõime taastumiseni või töövõime püsiva kaotuse või invaliidsuse kindlakstegemiseni.

Ettevõtte, asutuse, organisatsiooni administratsiooni poolt vastava töö mittevõimaldamise puhul on kannatanul õigus kahju hüvitamisele enne kahju tekitamist saadud keskmise töötasu suuruses.

11. Kui kannatanu õnnetusjuhtumi momendil töötas teatud erialal, enne seda aga mõnd aega, mille eest arvutatakse tema keskmine töötasu, töötas õpilasena, siis tuleb kannatanu töötamise aeg õpilasena keskmise töötasu arvutamisel jätta välja.

Tööliste ja teenistujate kategooriasse mittekuuluvate kannatanute (vabakutselised isikud, käsitöölised jne.) keskmine töötasu arvutatakse eelneva aasta eest saadud aastatulu summa jagamise teel 12-ga.

Kui kannatanul õnnetusjuhtumile eelnenud 2 aasta jooksul ei olnud kindlaid sissetulekuallikaid, määratakse hüvise suurus kindlaks seadusega antud paikkonna jaoks kehtestatud töötasu alammäärast lähtudes.

12. Töövõime ajutise kaotuse korral määratakse hüvise suurus kindlaks õnnetusjuhtumile eelnenud kannatanu kahe viimase kalendrikuu keskmisest töötasust.

13. Kolhoosi ebaõigete tegude tagajärjel kolhoosnikule kolhoosis töötamisel vigastuse või muu tervisekahjustusega tekitatud kahju hüvitamise asjades määratakse kolhoosi vastutus kindlaks «Tsiviilseadusandluse aluste» § 88 kehtestatud üldiste sätete järgi, juhtudel aga, kui kahju oli tekitatud suurema ohu allika poolt, tuleb suurema ohu allika valdaja vastutus määrata kindlaks «Aluste» § 90 järgi.

Hüvis mõistetakse kolhoosnikule välja perioodiliste maksetena rahas või natuuras, kuid mitte normipäevades. Maksete suurus määratakse kindlaks kohtu poolt, lähtudes töötasust, millest kannatanu ilma jäi.

Nimetatud juhtudel arvutatakse kannatanud kolhoosniku keskmine töötasu kannatanule eelneva majandusaasta eest arvestatud aastatulu summa jagamise teel kaheteistkümnega.

Vigastuse või muu tervisekahjustuse tagajärjel kolhoosniku poolt kantud kahju suuruse arvutamisel tuleb kohtul pidada silmas, et kolhoosniku põhiliseks töötasuks on tema poolt saadavad tulud töö eest kolhoosi ühismajapidamises ning seepärast tööga kolhoosi majapidamises mitteseosesoleva kolhoosniku kõrvalteenistus, sealhulgas õue-aiamaalt saadavad tulud, arvesse võtmisele ei kuulu.

Kannatanule pärast tema tervise kahjustamist määratud ja kolhoosi, samuti ka sotsiaalkindlustuse organite poolt tegelikult väljamakstavad pensionid ja toetused kuuluvad tasaarvestamisele hüvise suuruse kindlaksmääramisel.

Kolhoosi vastutus kolhoosis töölepingu alusel töötavale isikule tekitatud vigastuse või muu tervisekahjustuse eest, kelle eest kolhoos peab maksma sotsiaalkindlustuse makseid, määratakse kindlaks «Tsiviilseadusandluse aluste» § 91 järgi.

14. Kahju tekitamise juhul alaealisele, kes ei ole saanud 15-aastaseks ja kes ei saa õnnetusjuhtumi ajal töötasu, võib kohus alaealise seaduslike esindajate — vanemate või eestkostjate hagi alusel välja mõista kahju tekitanult kulutused kannatanu hooldamiseks, täiendavaks toitlustamiseks, proteesimiseks, ravimiseks jne., samuti teha otsuse kannatanul tema 15 aasta vanuseks saamisel töövõime kaotusest tingitud kahju olemasolul hüvise saamise õiguse tunnustamise kohta. Nimetatud juhul määratakse hüvise suurus kindlaks antud paikkonnas kvalifitseerimata töölise töötasu alammäärast lähtudes, kui aga kannatanu pärast tööalase tegevuse algust omandab teatud kvalifikatsiooni, siis tuleb hüvise suurus määrata kindlaks antud kvalifikatsiooniga töötaja keskmisest töötasust lähtudes.

15. 15 aasta vanuseks saanud alaealiste poolt tekitatud kahju hüvitamise hagides peavad kohtud mitte ainult hageja palvel, vaid ka omal initsiatiivil asjasse kaaskostjatena kaasa tõmbama alaealiste vanemad või hooldajad. «Tsiviilseadusandluse aluste» §§ 88 ja 90 ettenähtud tingimuste olemasolul peavad kohtud hüvise summad välja mõistma nii kahju tekitamises süüdiolevatelt alaealistelt kui ka nende kõrval nende vanematelt või hooldajatelt. 15 aasta vanuste alaealiste poolt kahju tekitamise juhtudel on vanemate või hooldajate varaline vastutus täiendav ning sissenõuet nende isikute varale või muudele tuludele võib pöörata ainult alaealistel vara, töötasu või muude kahju hüvitamiseks piisavate tuluallikate puudumise korral.

Mitme alaealise poolt ühiste tegudega kahju tekitamisel, kellel on erinevad vanemad, määratakse vanemate või hooldajate vastutus kannatanute ees kindlaks osavastutuse printsiibi järgi. Alaealised ise vastutavad kannatanu ees solidaarselt.

16. Arstliku ekspertiisi otsusega kõrvalabi vajavateks tunnistatud kannatanutele võib kohus peale töötasu kaotusega seotud kahju hüvitamise kohustada kahju tekitanut hüvitama veel kulutused hooldamiseks.

Esimese grupi invaliidideks tunnistatud kannatanutelt arstliku ekspertiisi otsust kõrvalabi vajamise kohta ei nõuta.

Kohus võib samuti kohustada kahju tekitanut hüvitama kannatanule faktiliselt kantud kulutused täiendavaks toitlustamiseks, proteesimiseks, sanatooriumi-kuurordiraviks ja muud kulutused, kui kannatanu arstliku ekspertiisi otsuse alusel vajab tegelikult nimetatud abi ja ei saa seda vastavate organisatsioonide kaudu tasuta.

Ainult eriti erakordsetel juhtudel, kui ATEK-i otsuse alusel tunnistatakse, et kannatanut ei ole võimalik ühelgi viisil protee-

sida, võib kohus kohustada kahju tekitajat hüvitama kannatanule tema poolt mootorkäru omandamiseks kantud kulutused.

Tulevikus proteesimiseks, sanatooriumi-kuurordiraviks tuusiku ja mootorkäru omandamiseks tehtavate kulutuste hüvitamisel peab kohus otsuses näitama, et väljamõistetud summad tuleb üle kanda vastavale organisatsioonile, kes annab kannatanule tuusiku, proteesi või mootorkäru.

Täiendavate kulutuste suuruse kindlaksmääramisel ei kohaldata sätteid, mis lubavad vähendada hüvise suurust sõltuvalt kannatanu süü astmest.

17. «Tsiviilseadusandluse aluste» § 93 esimese lõike kohaldamisel peavad kohtud pidama silmas, et ainult kannatanu enda raske ettevaatamatus, mis soodustas kahju tekkimist või suurendamist, võib vastavatel juhtudel olla nii hüvise suuruse vähendamise kui ka sellisest hüvitamisest täieliku keeldumise aluseks.

Küsimus sellest, kas kannatanu ettevaatamatus on raske või on vaadeldav lihtsa ettevaatamatusena, mis ei avalda mõju hüvise suurusele, tuleb lahendada igal juhul, arvesse võttes konkreetseid asjaolusid.

Kannatanu tahtlus kahju tekitamises vabastab kahju tekitanu kõigil juhtudel kohusest see hüvitada.

18. Kui kahju oli tekitatud kodaniku poolt, siis, sõltuvalt tema varalisest olukorrast, võib kohus vähendada hüvise suurust. Kuid seadus ei näe ette kahju tekitanu täielikku vabastamist kahju hüvitamisest varaliselt kindlustamatuse põhjusel.

19. Vaidluste lahendamisel kahju hüvitamisest kannatanu ülalpeetavatele tema surma puhul peab kohus nii «Tsiviilseadusandluse aluste» § 91 teise lõike kui ka § 92 teise lõike kohaldamisel juhinduma samuti ülalnimetatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 1961. a. 22. detsembri määrusega kinnitatud «Eeskirjade» pp. 10 ja 19 toodud sätetest.

Kõigil juhtudel tekib õigus hüvisele «Aluste» § 91 teise lõike ja § 92 teise lõike järgi tingimuste olemasolul, mis määravad seaduse järgi kindlaks kahju tekitaja vastutuse kannatanu ees.

20. Perioodiliste väljamaksete väljamõistmine kannatanule töötasu kaotusega seotud kahju hüvitamiseks peab üldreeglina toimuma kahju tekitamise päevast alates, kui hagi esitati «Tsiviilseadusandluse aluste» §-s 16 kehtestatud kolmeaastase aegumistähtaja piirides.

Kahju hüvitamise hagi esitamisel pärast kolme aasta möödumist, alates kahju tekitamise momendist, on vaja lähtuda järgnevast:

kannatanu suhtes, kellele tekitati kahju seoses tööga organisatsiooni poolt, kes on kohustatud tema eest maksma kindlustuse makseid, töötaja surma puhul aga tema ülalpeetavate suhtes, peab

kohus, olles tunnistanud kahju hüvitamise nõude põhjendatuks, määrama kindlaks perioodiliste maksete sissenõudmise, alates huvitatud isikute pöördumise päevast ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni poole (NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 1961. a. 22. detsembri määrusega kinnitatud «Eeskirjade» punkt 28);

kõigil teistel juhtudel peab kohus selgitama aegumistähtaja möödalaskmise põhjused ning selle ennistamisel rahuldama hagi perioodiliste maksete sissenõudmise kohta kahju hüvitamiseks hagi esitamise päevast alates.

Vastavalt «Tsiviilseadusandluse aluste» §-le 16 tuleb aegumistähtaega kahju hüvitamise vaidlustes arvutada:

a) töövõime ajutise kaotusega seotud kahju hüvitamise hagides — selle saabumise päevast alates;

b) töövõime püsiva kaotusega seotud kahju hüvitamise hagides — alates päevast, millal kannatanu sai teada või pidi teada saama temale kahju tekitamisest;

c) surnu ülalpeetavatele kahju hüvitamise hagides — kannatanu surmapäevast alates.

21. Vastavalt «Tsiviilseadusandluse aluste» §§-le 91 ja 92 kuulub kannatanule tekitatud kahju hüvitamisele osas, mis ületab tema poolt saadava toetuse või temale pärast tervisekahjustust määratud ja tema poolt tegelikult saadava pensioni summa.

Lähtudes sellest peavad kohtud küsimuste lahendamisel, mis on seotud pensioni tasaarvestamisega hüvise arvel, juhinduma järgmistest sätetest:

a) pärast õnnetusjuhtumit määratud vanadus- ja invaliidsuspensionid, pensionid toitja kaotuse puhul, väljateenitud aastate eest ja personaalpensionid kuuluvad hüvise suuruse kindlaksmääramisel tasaarvestamisele täielikult;

b) kui kannatanu sai enne õnnetusjuhtumit pensioni täielikult või osaliselt, siis pension, mis kannatanule töötasu kõrval tegelikult välja maksti, sõltumata selle määramise alusest, kahju hüvitamisel tasaarvestamisele ei kuulu;

c) kui pensioni saavale kannatanule pärast temaga asetleidnud õnnetusjuhtumit väljamakstavat pensionimäära suurendati, siis sõltumata pensioni suuruse suurendamise alustest kuulub tasaarvestamisele hüvise arvel see summa pensionist, mille võrra seda suurendati;

g) kõigil juhtudel, kui pension kuulub tasaarvestamisele hüvise arvel, tuleb arvesse võtta mitte määratud, vaid tegelikult väljamakstava pensioni suurus.

22. Juhul kui kannatanu töötab, siis kohtuotsuse või täiendava määruse alusel kohtuotsuse täitmise korras see kannatanu töötasu, mis koos arvessevõetava pensioni ja kohtuotsusega välja mõistetud hüvise summaga, ületab keskmise töötasu enne kahju

tekitamist, kuulub väljamõistetud summade väljamaksmisel tasaarvestamisele.

23. Kahju hüvitamine «Tsiviilseadusandluse aluste» § 95 järgi on võimalik ainult juhul, kui tuvastatakse, et sotsialistlikku vara, mida kannatanu ära päästis või ära päästa tahtis, ähvardas reaalne hävimise või rikkumise oht.

Hüvise suurus «Tsiviilseadusandluse aluste» § 95 järgi tuleb määrata kindlaks kahju hüvitamise üldiste sätete kohaselt. Vaidlustes nimetatud kahju hüvitamise üle on välistatud poolte segavastutuse printsiibi («Aluste» § 93) kohaldamine.

«Aluste» § 95 kehtivus ei laiene juhtudele, kui kannatanu päästis organisatsiooni vara seoses tema poolt teenistuskohuste täitmisega (tuletõrje päästeteenistuse töötajad, valvurid jt.). Nimetatud juhtudel kuulub kahju hüvitamisele «Tsiviilseadusandluse aluste» §-s 91 ettenähtud tingimuste olemasolul.

24. Vastavalt kehtivatele sätetele toimub kannatanu töövõime püsiva kaotuse astme, invaliidsuse põhjuste ja grupi, samuti ka invaliidsuse tekkimise aja kindlaksmääramine arstlike tööekspertiisi komisjonide — ATEK-ide poolt. Samad komisjonid määravad invaliididele ka töötingimused ja -liigid, mis on neile vastuvõetavad tervisliku seisundi poolest.

Kui kannatanu ei kuulu isikute kategooriasse, kelle läbivaatamine vastavalt kehtivatele eeskirjadele toimub ATEK-i poolt, siis invaliidsuse põhjuste, töövõime kaotuse astme ja töösoovituse kindlaksmääramine kannatanule toimub kohtumeditsiinilise ekspertiisi poolt ATEK-idele ettenähtud eeskirjade järgi.

25. Kohtud ei või võtta oma menetlusse hagiavaldusi sotsiaalkindlustuse korras määratud töövõime ajutise kaotuse toetuste sissenõudmiseks, samuti ka nende toetuste suuruse muutmiseks.

Kui kannatanu töövõime ajutine kaotus saabus vigastuse või muu tervisekahjustuse tagajärjel, on kannatanul õigus esitada kahju tekitaja vastu nõudmine töötasu kaotusest tingitud kahju hüvitamiseks, kui temale ajutise töövõimetuse toetust ei makstud või kui määratud toetus ei kata kogu kahju. Neil juhtudel tekib õigus hüvise saamiseks tingimuste olemasolul, mis määravad seaduse järgi kindlaks kahju tekitaja vastutuse («Tsiviilseadusandluse aluste» §§ 91 ja 92).

26. Ettevõtetel, asutustel ja organisatsioonidel, kes «Tsiviilseadusandluse aluste» § 88 kolmanda lõike põhjal on kohustatud nende töötajate süül tekitatud kahju hüvitama, on õigus esitada nende vastu regressnõue varalise kahju hüvitamiseks.

Töötajate varalise vastutuse tingimused ja piirid nende poolt ettevõttele, asutusele või organisatsioonile tekitatud kahju eest määratakse kindlaks tööseadusandluse normidega (VNFSV TööK §§ 83—83[6] ja teiste liiduvabariikide TööK vastavad paragrahvid).

27. Ametiühinguorganisatsioonide ja sotsiaalkindlustuse või sotsiaalhooldusorganite regresshagid riiklike või ühiskondlike asu-

tuste ja ettevõtete (välja arvatud kolhooside) vastu «Tsiviilseadusandluse aluste» §§-s 91 ja 92 nimetatud isikutele väljamakstud pensioni ja toetussummade hüvitamiseks ei kuulu, sõltumata hagi hinnast, kohtu kompetentsi (NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilkohtumenetluse aluste § 4).

28. Kui kahju hüvitamise hagi kohtus läbivaatamise ajaks ei ole veel lahendatud kannatanule seoses tervisekahjustusega pensioni või toetuse määramise küsimus, tuleb asja menetlus vastavalt «Tsiviilkohtumenetluse aluste» §-le 40 peatada.

29. Hüvise suuruse kindlaksmääramist mõjustavate tingimuste muutumisel (näiteks töövõime kaotuse astme muutumine, väljamakstava pensioni suuruse muutumine jms.) pärast kohtuotsuse tegemist võivad nii kannatanu kui ka kahju tekitanu pöörduda hagiga kohtusse kahju hüvitamiseks väljamõistetud summade vastavaks vähendamiseks või suurendamiseks.

Juhtudel, kui ettevõte, asutus või organisatsioon hüvitab töötajale kahju «Tsiviilseadusandluse aluste» § 91 sätete järgi, tuleb hüvise suuruse vähendamise või suurendamise küsimused (sealhulgas ka kohtuotsuste alusel makstavate rahasummade osas) lahendada NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 1961. a. 22. detsembri määrusega kinnitatud «Eeskirjade» p. 33 kehtestatud korras.

30. Kahju hüvitamise asjades kohtuotsuste kassatsiooni või järelevalve korras tühistamise juhtudel ühes hagi järgneva rahuldamata jätmisega võidakse nende kohtuotsuste alusel summasid kannatanult tagasi nõuda ainult ülalnimetatud «Eeskirjade» p. 46 ettenähtud tingimuste olemasolul.

Kui aga asja järgneval lahendamisel tehakse otsus kannatanu hüvise nõudmise hagi rahuldamise kohta kuni vähendatud suuruses, on kohtul õigus samadel tingimustel, arvesse võttes asjaolusid, määrata kindlaks enamsaadud summade tasaarvestamise suurus ja kord tulevaste maksete arvel.

31. Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et tsiviilasjade, eriti aga kahju hüvitamise asjade hagide õige ja õigeaegne lahendamine sõltub paljuski nende asjade eelettevalmistusest. Kohtunik peab vastavalt «Tsiviilkohtumenetluse aluste» §-le 33 enne asja kuulamisele määramist kohtuistungil nõudma pooltelt või välja nõudma oma initsiatiivil asjas vajalikud tõendid.

Tervisekahjustusega tekitatud kahju hüvitamise asjades kuuluvad selliste tõendite hulka eriti: akt õnnetusjuhtumi kohta (kui seda ei koostatud, siis võib õnnetusjuhtumi fakti teha kindlaks teiste tõenditega), vastavat järelevalvet teostava organi (tehnilise, ehitus- jm. inspektsiooni) otsus, ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsus, kannatanu keskmist töötasu tõendav dokument, ATEK-i otsus, raviasutuse või arstliku ekspertiisi otsus kannatanu tervisekahjustuse põhjuse ja iseloomu kohta, tõend kannatanule määratud ja tema poolt tegelikult saadava pensioni või

väljamakstud toetuse kohta, vajalikel juhtudel samuti ka õiend kahju tekitanu perekondliku ja varalise seisundi kohta.

Poolteł on õigus esitada hagi põhjendamiseks või ümberlükkamiseks ka teisi tõendeid. Küsimuse seesuguste või teistsuguste tõendite lubatavusest lahendab kohus igal konkreetsel juhul vastavalt seaduse nõuetele.

32. Kohtuotsuses peavad olema üksikasjalikult kirjeldatud asjaolud, millistel tekkis kahju, näidatud motiivid, millest lähtudes kohus jõudis sellele otsusele. materiaalõiguse normid, millest ta juhindus, ning esitatud kahju hüvitamiseks mõistetud summade täpne arvestus.

Tervisekahjustusega seosesoleva kahju hüvitamine tuleb kindlaks määrata igakuuliste rahasummadena, mida kostja on kohustatud hagejale välja maksma kuni käesoleva määruse p. 29 nimetatud tingimuste muutumiseni, kui aga kannatanu töövõime kaotuse aste on kindlaks määratud teatud tähtajani, siis tema taasläbivaatamise päevani.

33. Ohutustehnika- ja töökaitse-eeskirjade rikkumisel, töötajate tervist kaitsva seaduse nõuete mittetäitmisel ja ettevõtete, asutuste või organisatsioonide töös esinevate teiste puuduste avastamisel peab kohus tegema erimääruse vastavalt «Tsiviilkohtumenetluse aluste» §-le 38, selleks aluste olemasolu korral aga tõstma küsimuse ettevõtete, asutuste, organisatsioonide üksikute ametiisikute administratiiv- või kriminaalvastutusele võtmiseks.

34. Käesoleva määruse väljaandmisega tunnistada kehtetuks NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 1943. a. 10. juuni määrus nr. 11/m/6/u «Kohtupraktikast kahju tekitamise hagides», NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi 1950. a. 3. märtsi määrus nr. 5/9/p «Muudatuste tegemisest NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi 1943. a. 10. juuni määruse nr. 11/m/6/u «Kohtupraktikast kahju tekitamise hagides»», NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi 1956. a. 12. oktoobri määrus nr. 4 «Kohtuotsuste alusel kahju hüvitamiseks makstavate rahasummade ümberarvutamise korrast seoses 1956. a. 14. juuli riiklike pensionide seaduse kehtestamisega», NSV Liidu Ülemkohtu 1961. a. 14. detsembri määrus nr. 8 «NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1961. a. 2. oktoobri seadluse «Ettevõtete, asutuste või organisatsioonide poolt töölistele ja teenistujatele seoses nende tööga vigastuse või muu tervise kahjustuse tekitanud kahju hüvitamise üle vaidluste läbivaatamise korrast» kohaldamisest kohtute poolt» ja NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi 1960. a. 26. märtsi määrus nr. 3 «Kohtupraktikast kolhooside tsiviilasjades» punkt 11.

X

NAISTE JA ALAEALISTE TÖÖKAITSE

VÄLJAVÕTE EESTI NSV TERRITOORIUMIL KEHTIVAST TÖÖSEADUSTE KOODEKSIST

§ 129. Naiste ja alla kaheksateistkümne aasta vanuste isikute töölerakendamine on keelatud eriti raskeis ja tervisele kahjulikes tootmistes ning maa-aluseil töödel.

Eriti raskete ja kahjulike tööde nimestiku, samuti ka raskuste kandmise ülemmäärad, eraldi naistele ja alaealistele, määrab Töö RK kokkuleppel ÜAÜKN-iga.

§ 131. Rasedate ja imetavate emade ületunni- ja öötöö on keelatud.

§ 132. ... Rasedad, kes enne ülaltähendatud puhkusele minekut vajavad üleviimist kergemale tööle, viiakse säärasele tööle üle, säilitades nendele senise palga, arvutades seda viimase kuue kuu palga alusel.

§ 133. Alates viiendast raseduskuust ei või naisi ilma nende nõusolekuta komandeerida väljapoole alalist töökohta.

§ 134. Rinnalapsi omavaile emadele tuleb peale üldiste vaheaegade (§ 100) määrata veel lisavaheajad lapse imetamiseks. Vaheaegade täpne aeg määratakse sisekorra-eeskirjades, kusjuures imetamisvaheajad ei või aset leida harvemini kui iga kolme ja poole tunni tagant ja nende kestus ei või olla alla poolt tundi.

Nimetatud vaheajad arvatakse tööaja hulka.

§ 135. Alla kuueteistkümne aasta vanuste isikute töölevõtmine on keelatud.

RASKUSTE KANDMISE JA TEISALDAMISE PIIRNORMID TÄISEALISTELE NAISTELE [1]

NSVL Töö RK 14. augusti 1932. a. määrus nr. 145

(Väljavõte)

1. Kehtestada üle 18 aasta vanustele naistele järgmised raskuste kandmise ja teisaldamise normid (milledesse pole arvatud raskuste kandmise ning teisaldamise rakiste kaalu):

[1] Naisi lubatakse laadimistöödele ainult järgmistel juhtudel: lahtise laadungi (liiv, savi, teravili, köögivili jms.), kergekaalulise laadungi (laastukaup,

Jrk. nr.	Kandmise või teisaldamise viis	Ülemmäär 1 inimese kohta kg-des	Märkus
1.	Käsitsi kandmine tasasel pinnal	20	
2.	Üherattalise käruga	50	Raskuste teisaldamine üherattalistel kärudel on lubatud ainult mööda kärutuslaudu, kusjuures suurim tõus (s. o. tõusu maksimaalne kõrguse suhe tee pikkusesse) ei tohi ületada 0,02
3.	Kolme- või neljarattaliste käsivankritega	100	Kolme- või neljarattaliste vankrite teisaldamisel ebatasasel pinnal ei tohi suurim tõus ületada 0,01
4.	Kaherattalistel käsikärudel:		
	a) tasasel põrandal, kui suurim tõus ei ületa 0,02	115	
	b) ebatasasel maal või sillutisel, kui suurim tõus ei ületa 0,01	60	
5.	Vagonettides rööbastel . . .	600	Vagonettide teisaldamisel kaldpinnal ei tohi suurim tõus ületada 0,01

II. Kõigil töödel, kus naised kannavad raskusi käsitsi, tuleb siis, kui koorma iseloom seda lubab, kasutada kanderaame. Kanderaamidel peavad olema jalad.

Raskuse kaal koos kanderaamiga ei tohi kahe peale ületada 50 kilogrammi.

ALLMAATÖÖDEL NAISTÖÖJÕU ASENDAMISE ABINÕUDEST

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 13. septembri 1957. a. määrus nr. 312

(Väljavõte)

Kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 13. juuli 1957. a. määrusega nr. 839 ning naistööliste töökaitse ja tervise edasiseks parandamiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Pidada vajalikuks lõpetada naiste tööjõu kasutamine allmaatöödel mäetööstuses ja maa-alustel ehitustel, välja arvatud allmaatöödega seotud ametialad, vastavalt lisale.

---

tühi taara, väiketaaras puuvili jms.), tükilaadungi (tellised, asfalt, õlikoogid jms.) laadimisele; teravilja ja köögivilja tareerimisele; teravilja elevaatorite ja ümberlaadijate tõstekoppadele, torudele ja transportöörlintidele etteandmisele (NSVL Töö RK 1931. a. 20. septembri määrus).

Lisa
Eesti NSV Ministrite Nõukogu 13. septembri 1957. a. määruse nr. 312 juurde

ALLMAATÖÖDEGA SEOSES OLEVATE AMETIALADE LOETELU, KUS ERANDINA LUBATAKSE KASUTADA NAISTE TÖÖJÕUDU

Söekaevanduste, maaksete ja mittemaaksete maapõuevarade maa-aluste kaevanduste, allmaaraudtee ja tunnelite ehituste, kaevanduste ehitamise ja kaevanduste läbimise valitsuste, ehitusvalitsuste, ehitus- ja montaaživalitsuste ning muude maa-aluste ehituste juhatajad (direktorid), peainsenerid (tehnilised juhatajad), samuti nende asetäitjad ja abid.

Mäetsehhide ja -osakondade ülemad, peainsenerid, nende asetäitjad ja abid.

Vaneminsenerid, insenerid, tehnikud ja teised juhtivad insener-tehnilised töötajad ja teenistujad, kes ei tee füüsilist tööd.

Insenerid, tehnikud, laborandid ja teised insener-tehnilised töötajad ja teenistujad, kes ei tee füüsilist tööd ning kes ei viibi alaliselt maa all.

Pea-, vanem- ja jaoskonnamarkšeiderid. Geoloogid, hüdrogeoloogid ja hüdroloogid. Teadusliku uurimise ja normatiivide väljatöötamisega tegelevate organisatsioonide ja asutuste töötajad.

Õppepunktide töötajad. Õppivad töötajad, kes on lubatud stažeerimiseks ettevõtete maa all asuvatesse osakondadesse.

Arstid, kesk- ja noorem meditsiiniline personal ja teised sanitaarteenindamise alal töötajad.

Einelauatöötajad, joogivee valmistajad, müügilaudadel töötajad ja teised elutarbelise teenindamise alal töötajad.

Valvurid, kes teenindavad automaatselt käivitatavaid ja seisatatavaid statsionaarseid mehhanisme ning ei teosta muid füüsiliselt raskeid töid.

(ENSV T 1957, nr. 15, art. 148)

ETTEVÕTETES JA ASUTUSTES TÖÖTAVATE EMADE EDASISE ABISTAMISE ABINÕUDEST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 13. oktoobri 1956. a. määrus

(Väljavõte)

Ettevõtetes ja asutustes töötavate naiste töö- ja elukondlike tingimuste parandamise eesmärgil NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrab:

7. Teha ülesandeks liiduvabariikide ministrite nõukogudele võtta tarvitusele vajalikud abinõud laste koolivälise töö paranda-

miseks, pöörates erilist tähelepanu kooliealiste laste töö organiseerimisele majavalitsuste juures, samuti laste- ja spordiväljakute korraldamisele.

8. Määrata, et ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste juhatajad on kohustatud andma naistele nende palvel pärast rasedus- ja sünnituspuhkust kuni kolm kuud lisapuhkust töötasu säilitamiseta.

Säilitada seoses lapse sünnitamisega töölt lahkunud naistele pidev tööstaaž, kui nad hiljemalt ühe aasta jooksul pärast lapse sünnitamist asusid tööle, kuid neil juhtudel töölt äraoleku aega tööstaaži hulka mitte lugeda.

9. ...

10. Soovitada ettevõtete direktoreile anda ettevõttefondi arvel materiaalset abi vajavaile rasedatele naistele tasuta sanatooriumi- ja puhkekodutuusikuid, parandada töötajate kultuurilisi ja elukondlikke tingimusi ning täiustada tootmist.

11. Tootmises töötavate naiste sanitaarse ja elukondliku teenindamise parandamise eesmärgil kohustada ministeeriume ja keskasutusi kindlustama ... vastavalt kehtestatud normidele elukondlike ruumide sisustamise (toad rinnalaste toitmiseks, duširuumid, naiste isikliku hügieeni toad).

Määrata, et kontrolli nimetatud sanitaar-elukondlike ruumide sisustamise üle ettevõtetes teostavad NSV Liidu Tervishoiuministeerium ja ÜAÜKN.

TÖÖTAVATE NOORUKITE ARSTLIKUST LÄBIVAATUSEST

VNFSV RKN-i 13. oktoobri 1922. a. dekreet

(Väljavõte)

Töötavate noorukite tervise kaitse eesmärgil Rahvakomissaride Nõukogu m ä ä r a b:

1. Ühtki noorukit kuni 18 aasta vanuseni ei või riiklikesse, ühiskondlikesse ja eraasutustesse, eraettevõtetesse ning eramajanditesse tööle rakendada ilma eelneva arstliku läbivaatuseta.

2. Kõik riiklikes, ühiskondlikes ettevõtetes, asutustes ja majandites, samuti eraettevõtetes, eraasutustes ning eramajandites töötavad noorukid peavad läbi tegema arstliku läbivaatuse. Tervisliku seisundi ja tehtava töö raskuse ilmse mittevastavuse korral tuleb noorukid üle viia kergemale tööle.

3. Töötavate noorukite arstlikku läbivaatust tuleb läbi viia perioodiliselt, mitte harvem kui kord aastas.

5. Arstliku läbivaatuse peavad läbi tegema ka vabriku-tehase koolides õppivad noorukid.

(СУ РСФСР 1922 г., № 65, ст. 842)

RASKUSTE KANDMISE PIIRNORMID ALAEALISTE KOHTA

VNFSV Töö RK kohustuslik määrus 4. märtsist 1921. a., muudatustega 14. augustist 1932. a. nr. 145 (laiendatud kogu NSV Liidu territooriumile)

(Väljavõte)

1. Kuni 18-aastasi alaealisi ei tohi mingil juhul määrata tööle, mis seisneb vaid üle 4,1 kg kaaluvate raskuste kandmises või ümberpaigutamises. Raskuste kandmine ja ümberpaigutamine mõlemast soost alaealiste poolt allpool toodud normide piirides on lubatud vaid neil juhtudel, kui see töö on vahetult seotud alaealise kutsetööga ning ei nõua üle ühe kolmandiku nende tööajast.

Märge. Töökaitseinspektori loal senini tööle jäetud kuni 16-aastastele alaealistele on lubatud kanda raskusi vaid erandjuhtudel, kusjuures kõiki § 1 ja § 2 p. a ja b all loetletud kaalunorme tuleb vähendada poole võrra; raskuste ümberpaigutamine viisidel, mis on nimetatud § 2 p. c, d ja e, ei ole alaealistele üldse lubatud.

2. Mõlemast soost alaealistele vanusega 16 kuni 18 aastat määratakse alljärgnevad raskuste kandmise ja ümberpaigutamise piirnormid iga üksiku töötaja kohta.

a) Raskuste kandmine meessoost alaealistele vanusega 16 kuni 18 aastat — 16,4 kg, naissoost alaealistele — 10,25 kg.

b) Raskuste ümberpaigutamine rööbastel liikuvatel vagonettidel. Meessoost alaealistele vanusega 16 kuni 18 aastat — 492 kg; naissoost alaealistele vanusega 16 kuni 18 aastat — 328 kg. Vagoneti liikumisel kallakpinnal on tõusu (s. o. tõusu maksimaalse kõrguse suhe tee pikkusega) lubatud ülemmäär 0,01.

c) Raskuste ümberpaigutamine üherattakärudes. Alaealistele vanusega 16 kuni 18 aastat — 49,2 kg. Naissoost alaealistele vanusega kuni 18 aastat ei ole raskuste vedu kärudega üldse lubatud. Raskuste vedu üherattakärudes on lubatud vaid rullimislaudadel, kusjuures tõus ei tohi ületada 0,02.

d) Raskuste ümberpaigutamine kaheratta-käsivankrites. Meessoost alaealistele vanusega 16 kuni 18 aastat — 114,8 kg veo juures tasasel põrandal, kusjuures tõus ei tohi ületada 0,02 ja 57,4 kg veo juures ebatasasel pinnal või sillutisel, tõusu ülemmääraga mitte üle 0,01. Naissoost alaealistele vanusega kuni 18 aastat ei ole raskuste vedu kaheratta-käsivankrites lubatud.

e) Raskuste ümberpaigutamine kolme- ja neljarattavankrites. Meessoost alaealistele vanusega 16 kuni 18 aastat — 82 kg, naissoost alaealistele — 57,4 kg. Seejuures raskuste ümberpaigutamine kolme- ja neljarattavankrites on alaealistele lubatud vaid tasasel — asfalt-, puu-, plaat- jne. põrandal, tõusu ülemmääraga mitte üle 0,02.

Märge. Kõik p. a, b, c, d, e toodud kaalunormid sisaldavad koorma kaalu koos kande- või ümberpaigutamisseadeldise (s. o. vagonett, käru, vanker jms.) kaaluga.

MADALDATUD TÖÖNORMIDE KEHTESTAMISE KOHTA MASINAEHITUSTÖÖSTUSE ETTEVÕTETES TÖÖPINGITÖÖDEL TÖÖTAVATELE NOORTÖÖLISTELE

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 10. märtsi 1965. a. määrus nr. 116

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 8. veebruari 1965. a. määrusele nr. 77 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

Anda masinaehitustööstuse ettevõtete juhatajatele õigus kehtestada kooskõlastatult ametiühingu käitiskomiteedega noortöölistele, kes on lõpetanud kutsekooli, üldharidusliku kooli või on saanud individuaalse või brigaadiviisilise väljaõppe vahetult käitises ja töötavad tööpingitöödel, madaldatud töönormid, kuid mitte rohkem kui 40 protsendi võrra esimese kolme kuu kestel arvates iseseisva töö algusest ja mitte rohkem kui 20 protsendi võrra järgneva kolme kuu kestel.

Kulusid, mis on seotud nimetatud noortöölistele madaldatud töönormide kehtestamisega, teha vastavate ettevõtete töötasufondi piirides.

(ENSV MKK 1965, nr. 10, art. 36)

VÄLJAVÕTE NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI 13. DETSEMBRI 1956. a. SEADLUSEST

1. Keelata alla 16 aasta vanuste isikute töölevõtmine.

Erandjuhtudel võib kooskõlastatult ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komiteega võtta tööle 15-aastasi isikuid.

(Ведомости Верховного Совета СССР 1956, № 24, ст. 529).

TOOTMISALADE, ELUKUTSETE, ERIALADE JA TÖÖDE LOETELUST, KUS ON KEELATUD KASUTADA ALLA 18 AASTA VANUSTE ISIKUTE TÖÖJÕUDU

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee 29. augusti 1959. a. määrus nr. 629

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee m ä ä r a b:

1. Kinnitada ÜAÜKN-iga kooskõlastatud tootmisalade, elukutsete, erialade ja tööde loetelu, kus on keelatud kasutada alla 18 aasta vanuste isikute tööjõudu [1].

2. Kehtestada, et alla 18 aasta vanuste isikute tööjõu kasutamine juurdelisatud loetelus nimetatud tootmisaladel, elukutsetel, erialadel ja töödel on keelatud sõltumata rahvamajandusharust.

[1] Loetelu ei ole lisatud.

3. Kehtestada, et alla 18 aasta vanused isikud, kes on linna või maa tehniliste kutsekoolide, tehnikumide või keskkoolide 9.—11. klasside õpilased, võivad tootmispraktika (tootmisalase väljaõppe) ajal viibida loetelus nimetatud tootmisaladel või töödel mitte üle 3 tunni päevas. Alla 18 aasta vanuste isikute väljaõpetamine loetelus nimetatud tootmisaladel, elukutsetel, erialadel ja töödel individuaal-brigaadilise väljaõppe korras on keelatud.

4. Seoses käesoleva määruse kehtestamisega ei kuulu rakendamisele NSV Liidu Töö RK 13. oktoobri 1932. a. määrus nr. 186 «Alaealiste tööjõu kasutamisest».

ALAEALISTE TÖÖTINGIMUSTEST

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 8. augusti 1955. a. määrus

(Väljavõte)

3. Keelata ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste juhatajatel kuni 18-aastaste noorte tööliste ja teenistujate kasutamine ületunnitöödel ja öövahetustes.

ALAEALISTE PUHKUSEST JA TÖÖTINGIMUSTEST

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. augusti 1955. a. seadlus

18-aastaste noorte töötingimuste, puhkuse ja õppimise edasise parandamise eesmärgil NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium o t s u s t a b:

1. Kehtestada õppeperioodi jooksul 15- kuni 16-aastastele individuaalse ja brigaadilise väljaõppe õpilastele ning 15- kuni 16-aastastele töölistele ja teenistujatele 4-tunniline tööpäev (13. detsembri 1956. a. seadluse redaktsioon).

2. Kehtestada alla 18 aasta vanustele töölistele ja teenistujatele puhkuse kestuseks üks kalendrikuu.

KUUETUNNILISE TÖÖPÄEVA KEHTESTAMISEST 16- KUNI 18-AASTASTELE ALAEALISTELE

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 26. maist 1956

16- kuni 18-aastaste alaealiste töötingimuste edasiseks parandamiseks NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium o t s u s t a b:

Kehtestada alates 1. juulist 1956 16- kuni 18-aastastele töölistele ja teenistujatele kuuetunniline tööpäev.

RASEDATE JA IMETAVATE NAISTE ÜLETUNNITÖÖDEL JA ÖÖTÖÖDEL KASUTAMISE KEELUST

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. a. seadlus «Riikliku abi suurendamisest rasedatele naistele, lasterikastele ja vallasemadele, emade- ja lastekaitse tugevdamisest, aunimetuse «Ema-kangelane» sisseseadmisest ja ordeni «Ema au» ning medali «Emamedal» asutamisest»

(Väljavõte)

7. Mitte kasutada rasedaid naisi, alates raseduse neljandast kuust, ületunnitöödel ettevõtteis ja asutustes ning rinnalapsi omavaid naisi öötöödel lapse imetamise perioodil.

XI

ERIKATEGOORIA TÖÖTAJATE TÖÖTINGIMUSTE ÕIGUSLIK REGULEERIMINE

TÖÖTINGIMUSTEST HOOAJATÖÖDEL

NSVL KTK ja RKN-i 4. juuni 1926. a. määrus

(Väljavõte)

§ 1. Hooajalisteks loetakse tööd, mida nende sõltuvuse tõttu looduslikest ja klimaatilistest tingimustest ei saa teha läbi aasta, vaid mis tehakse kindla perioodi (hooaja) jooksul, mis ei ületa 6 kuud.

Märkus 1. Hooajatööde nimekirjad üksikute rahvamajanduse harude järgi koostatakse asjaomaste ametkondade poolt ja kinnitatakse NSVL Töö RK poolt kooskõlastatult ÜAÜKN-iga.

Märkus 2. Käesolevat määrust ei kohaldata töödele, mis on ette nähtud metsatööstuses ja metsamajanduses tegutsevate tööliste ja teenistujate töötingimuste kohta käivas seaduses.

§ 2. Hooajatöödel tegutsevaile töötajaile kohaldatakse üldist tööseadusandlust käesolevas määruses ettenähtud eranditega.

Märkus 1. Käesolevat määrust ei kohaldata hooajatöödel tegutsevatele ajutistele töölistele ja teenistujatele. Nende töötingimused on korraldatud NSVL KTK ja RKN-i määrusega 14. jaanuarist 1927. a. ajutiste tööliste ja teenistujate töötingimustest.

Märkus 2. Käesolevat määrust ei kohaldata ehitustöödele, välja arvatud tööd, mis on mõne käesolevale määrusele alluva põhilise mitteehitustöö suhtes abitööks.

§ 3. Töötingimused hooajatöödel korraldatakse ettevõttes, asutuses või majandis kehtiva kollektiivlepinguga (tariifikokkuleppega) selles lepingus (tariifikokkuleppes) ettenähtud juhtudel ja piires. Töötingimusi hooajatöödel võib korraldada ka üksikute kollektiivlepingutega (tariifikokkulepetega).

§ 4. Töölepingut võib sõlmida hooajatööle palkamisel: a) kogu hooajaks, b) määratud ajaks, c) mingisuguse töö teostamise ajaks, d) määramata ajaks.

§ 5. Ajutisel töö puudumisel võib töötajat rakendada teisele tööle, säilitades temale 2 nädala jooksul endise tariifikohase palgamäära, kui ajutise töö tasu on madalam.

§ 6. Tööleping lõpeb poolte kokkuleppel, samuti töölepingu

tähtaja möödumisel või lepinguga kokkulepitud töö lõpetamisel, igal juhul aga hiljemalt hooaja lõppemisega.

§ 7. Töötaja võib töölepingu lõpetada kolmepäevase etteütlemisega tööandjale.

§ 8. Tööandja võib töölepingu lõpetada:

a) ettevõtte, asutuse või majandi täielikul või osalisel likvideerimisel, samuti ka töö vähenemisel nendes;

b) tootmisest tingitud tööseisaku puhul üle kahe nädala;

c) kui töötaja osutub tööle kõlbmatuks;

d) kui töötaja ilma mõjuvate põhjusteta süstemaatiliselt ei täida temale lepinguga või sisekorra-eeskirjaga pandud kohustusi;

e) kui töötaja võetakse kriminaalvastutusele teo eest, mis on otseses seoses tema tööga, samuti ka tema vahi all viibimisel üle kahe nädala;

f) kui töötaja mõjuvate põhjusteta ei ilmu tööle rohkem kui kolmel päeval ühe kuu jooksul;

g) töötaja töölt eemalejäämise puhul üle ühe kuu ajutise töövõimetuse tõttu ja üle kahe nädala — teistel mõjuvatel põhjustel.

Märkus. Kui hooajatöödele palgatu on tegelikult töötanud alla ühe kuu, ei ole käesolevas paragrahvis loetletud juhtudel hinde-vaidekomisjoni [1] eelotsus tarvilik, kuid töötajal on õigus kaevata vallandamise peale tülide lahendamise korras.

§ 8. Käesoleva määruse alla käivate isikute kohta võivad kollektiiv- ja kirjalikud töölepingud määrata lõpparve tegemiseks pikemaid tähtaegu kui NSVL KTK ja RKN-i 23. jaanuari 1929. a. määruse § 1 on ette nähtud, kuid mitte üle 2 päeva.

§ 9. Hooajatöödel, kus lõpparve kogu hooaja jooksul tehtud töö eest tehakse hooaja lõpul, üldkehtiv avalduste esitamise tähtaeg palga maksmise asjades arvutatakse lõpparve tegemise ajast kogu hooaja kohta.

§ 10. Täiskasvanud tööliste tööaja kestus hooajatöödel määratakse kaheksale tunnile päevas ühes vastava tööaja lühendamisega maa-alustel ja kahjulikel töödel, samuti ka kontori ja vaimse töö alal töötajate kohta käivate eeskirjade kohaselt...

§ 11. Kuueteistkümne- kuni kaheksateistkümneaastaste alaealiste tööpäev ei või ületada kuut tundi ja tööle lubatud neljateistkümne- kuni kuueteistkümneaastaste alaealiste tööpäev — nelja tundi.

. . .

§ 12. Ületunnitöö on lubatud NSVL Töö RK ja liiduvabariikide töö rahvakomissariaatide poolt määratavas ulatuses ja korras.

§ 13. Hooajatöödel on öötöö naistele lubatud, välja arvatud rasedad ja rinnalapsi toitvad naised.

---

[1] Käesoleval ajal ametiühingu käitis- või kohalik komitee.

§ 14. Alaealistele tasutakse lühendatud tööpäeva (4—6 tundi) eest nagu täieliku tööpäeva eest.

. . .

§ 15. Tühistatud.

§ 16. (Välja jäetud seoses NSVL Ülemnõukogu poolt 1. septembril 1939. a. vastuvõetud seadusega «Üldise sõjaväeteenistuse kohustuse kohta».)

§ 17. Tööandja ei ole kohustatud maksma palka aja eest, mil töötaja puudus töölt, võttes osa esindajana ametiühinguliste ja kooperatiivsete organisatsioonide poolt kokkukutsutud kongressidest, konverentsidest ja volinike koosolekuist.

§ 18. Töötaja üleviimisel tööandja korraldusel ühest töökohast teise tasutakse töötajale sõidukulud ja makstakse palka sõiduaja eest poolte kokkuleppel määratud suuruses. Teiste kompensatsioonide maksmine toimub samuti poolte kokkuleppel.

§ 19. Tasu töötajale kuuluvate tööriistade kulumise eest võidakse poolte kokkuleppel arvata palga hulka.

20. Isikutele, kes on töötanud üle ühe kuu ja keda vallandatakse asutuse, ettevõtte või majandi likvideerimise, töö vähenemise või üle kahe nädala kestva tööseisaku tõttu (§ 8 p. a ja b), tuleb sellest teatada ette üks nädal enne vallandamist. Mitte-etteteatamisel makstakse nendele vallandustoetust ühe nädala keskmise palga suuruses.

Teistel töötaja vallandamise juhtudel, kaasa arvatud ka hooaja lõpul, ei ole vallandamisest etteteatamine ja vallandustoetuse maksmine kohuslik.

Kui töötaja lõpetab lepingu tööandja poolt endale võetud kohuste rikkumise tõttu, on töötajal õigus saada vallandustoetust ühe nädala keskmise palga suuruses.

§ 21. Hooajatöödel töötavail isikuil ei ole õigust puhkusele ega kompensatsioonile selle arvel.

§ 22. Hooajatöödel töötavate isikute sotsiaalkindlustus korraldatakse Töö ja Kaitse Nõukogu erimäärustega.

§ 22-a. Käesolevat määrust kohaldatakse ka: a) tühistatud; b) töötajaile riigiettevõtetele, kooperatiiv-organisatsioonidele ja segaaktsiaseltsidele kuuluvates munavarumisladudes, kui need tööd ei kesta üle kaheksa kuu aastas.

§ 23. Käesolev määrus jõustub avaldamisega. Liiduvabariikide KTK-dele pannakse ette võtta käesolev määrus täielikult liiduvabariikide tööseaduste koodeksitesse.

(СЗ СССР 1926, № 40, cm. 290)

HOOAJATÖÖDE NIMEKIRI

Kinnitatud NSV Liidu Töö RK poolt 11. oktoobril 1932. a.

Hooajatöödeks NSVL KTK ja RKN-i 4. juuni 1926. a. määruse «Töötingimustest hooajatöödel» mõttes loetakse:

1. Tööd ekspluateerimisel olevate raudteede, juurdeveoteede ja haruteede remontimise alal, välja arvatud alaliste tööjõukaadrite poolt tehtavad tööd:

a) aia-, murumätastamise, puuistanduste sisseseadmise ja planeerimistööd;

b) teede ehitamise tööd: sillutamine, kattega teede tegemine;

c) tööd raudteeliini suvise remontimise alal: liini täielik ülesvõtmine, liiprite ja vaheprusside vahetamine, vahepilude avardamine, ballastikihi ja ülespaisunud pinnase vahetamine, varisemiste kõrvaldamine ja tõkestamine, liini, nõlvade, muldkeha, süvendite puhastamine umbrohust, küvettide, kraavide ja mollide puhastamine porist ja prahist;

d) tööd raudteeliini talvise remontimise alal: lumeväravate ja teivaste ümberasetamine, nõlvade ja süvendite puhastamine, kraavkaevikute kaevandamine lumme, voolusängide, kraavide, küvettide lahtitegemine ja kevadiste vete ning jää ärajuhtimine.

2. Tööd signalisatsiooni- ja keskendatud seadmete üld- (plaanikohase) remondi alal raudteeliinidel.

3. Mullatööd teedeehituse alal, peale lõhkeainetega teostatavate tööde; ...

4. Tööd raudteerongides vagunite kütmise alal, välja arvatud alaliste kaadrite poolt tehtavad tööd.

5. Jäälõhkumise tööd ja tööd lume ning jää koristamise alal:

a) jäälõhkumise tööd, välja arvatud tööd mehhanismide teenindamise alal;

b) lume ja jää puhastamine ja koristamine;

c) lume ja jää puhastamine ja nende kuhjadest äravedamine mahapanemiskohtadesse.

6. Tööd elektriside ehitamise ja kapitaalremondi alal:

a) linna telefonivõrkude ümberehitamine õhuliinidest maa-alusteks kaabelliinideks betoontorudes ja selle ümberehitusega seoses olevate betoontoodete valmistamine;

b) maa-aluste ja veealuste soomustatud kaablite panemine;

c) linnade tulbatoendeil telefonivõrkude ehitamine ja linnadevaheliste telegraafi-telefoniliinide ehitamine;

d) lahtises õhus teostatav postide keemiline immutamine.

7. Tööd ehitusmaterjalide hankimise ja tootmise alal:

a) tööd järgmiste ehitusmaterjalide ja mineraaltoorainete mittealaliselt ekspluateeritavaist kaevandustest väljavõtmise ja kasutamiseks ettevalmistamise alal: lihtne savi, kivi, liiv, kruus, kriit,

kvarts, pagu, kaoliin, lubjakivi, alabaster, mergel, vilgukivi ja asbest;

b) tööd mittealaliselt tegevuses olevais tehaseis ehitus- ja gžellitelliste, lubja, alabastri ja katusekivide tootmise ja koristamise alal; tooraine ettevalmistamine ja kuivatamine potitehaseis.

8. Metsamaterjali ülestöötamise, parvetamise ja nendega seoses olevad tööd:

a) tõrvaajamine ja söepõletamine miilihunnikuis;

b) tööd toorainete ettevalmistamise alal tärpentini ja kampoli tootmiseks;

c) metsamaterjalide, parvetusinventari ja moona välja- ja juurdevedamine majandusorganite veovahenditega;

d) metsamaterjalide kokkuladumine, praakimine, väljaveeretamine ja ülesladumine ning esialgsed tööd metsatoorainete ja metsamaterjalide töötlemise alal;

e) kalda- ja peale- ning mahalaadimistööd parvetamise alal, kui neid töid tehakse eriliste tööliskaadrite poolt.

. . .

9. Põhilistest metsamaterjalide valmistamise töödest lahus teostatav kändude juurimine ja lahtiraiumine.

10. Hooajatööde hulka arvatud põhitööde juures tehtavad peale-, ümber- ja mahalaadimistööd, mida teostatakse nende majandusorganite jõudude ja vahenditega, kes teevad põhitööd, ja samuti ka peale- ja maha- ning ümberlaadimistööd, mida teostatakse veetranspordi süsteemis mitte üle 6 kuu aastas, sõltuvalt klimaatilistest tingimustest.

14. Tööd puu- ja aedviljade hapendamise ja vesihoidiseiks tegemise alal.

16. Tööd fosforiidi pinnapealsel viisil kaevandamisel ja sellega seoses olevad tööd.

17. Kõik tööd kartulitärklise tootmise alal.

18. Tööd ladudes munade, lindude, sulgede ja udusulgede töötlemise alal, välja arvatud tööd munade lupjamise alal.

Märkus. Käesolevat punkti ei laiendata linnunuumamise asutustele (inkubaatoritele ja kombinaatidele).

20. Turbatööd:

a) soode ettevalmistamine (kaasa arvatud metsa mahavõtmine ja kändude juurimine ning lõhkumine);

b) turba väljavõtmine, kuivatamine ja koristamine, välja arvatud tööd mehhaniseeritud agregaatidel ja jõuseadmeil (hüdroturvas, freesimisega ja masinavormimisega tootmine, töötamine vormivail lülikuil jne.), mida teevad alalises koosseisus olevad töölised.

Märkus. Sookuivatamise ala tööliste suhtes, kes on sõlminud töölepingu tähtajaga üle kuue kuu, kohaldatakse üldist tööseadusandlust.

(ÜAÜKN-i sekretariaadi 27. juuli 1936. a. määruse redaktsioonis, «ÜAÜKN-i Bülletään» 1936. a., nr. 14.)

22. Triangulatsiooni-, topograafia- ja maakorraldustööd, geoloogilised tööd ja geoloogilised uurimistööd, metsa- ja metsakorraldustööd, samuti ka põllutööd, mis on seotud igasuguste uurimis- ja otsingtöödega:

a) markšeideritööd ja puurimistööd mäetööstuses, mida tehakse käsitsi; ... puurimis-uurimistööd teistes tootmisharudes;

b) tähiste, vaiade ja piiripostide valmistamine;

c) instrumentide ja seadiste vedamine;

d) tööd piirdemärkide ja piiride ülesseadmisel, tähiste ülesseadmine ja sihtide läbiraiumine;

e) otsing- ja uurimistöödega vahetult seotud tööd: hüdraulilise lahuse ja betooni valmistamine, betoon- ja kivimüüritise tegemine;

f) sondeerimine ja šurfimine;

g) muud abitööd.

Märkus. Põhitöid loodimise, kaardistamise, nivelleerimise jne. aladel, mida teevad kvalifitseeritud töölised, hõlmab üldine tööseadusandlus.

23. Kõik uurimistööd jõgedel ja meredel.

24. Irrigatsiooni- ja melioratsioonitööd, tööd kuivendamisel ja niisutamisel, tööd kalamajanduste rajamisel:

a) käesoleva loendi p. 16 mainitud tööde ettevalmistus- ja abitööd;

b) nõlvade kindlustamine (puuistanduste tegemine, ajutiste kõrvalejuhtimise tammide ehitamine jm.);

c) pisi-vaiatööd;

d) kivide korjamine maapinnalt kallastel ja põldudel.

25. Kõik tööd mere-veekasvude väljavõtmise ja põletamise alal jooditööstuses ja sellega seotud tööd.

NSV LIIDU TÖÖ RK POOLT 11. OKTOOBRIL 1932. a. KINNITATUD HOOAJATÖÖDE NIMEKIRJA TÄIENDAMISEST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i määrus 6. juunist 1960. a. nr. 769/16

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Sekretariaat määravad:

Võtta NSV Liidu Töö RK poolt 11. oktoobril 1932. a. määrusega nr. 185 kehtestatud hooajatööde nimekirja villa esmase ümbertöötlemise ja pesemise vabrikutesse saabuva villa mahalaadimise, kaalumise, transpordi, laosse paigutamise ja arvestamise tööd kevadisel villa varumise perioodil.

AJUTISTE TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE TÖÖTINGIMUSTEST

NSVL KTK ja RKN-i 14. jaanuari 1927. a. määrus

(Väljavõte)

§ 1. Ajutisteks töölisteks ja teenistujateks loetakse:

a) töölised ja teenistujad, kes on palgatud määratud ajaks kahe kuu piirides või määramata ajaks, kuid mitte üle kahe kuu;

b) töölised ja teenistujad, kes palgatakse ajaks ka üle kahe kuu, kuid mitte üle nelja kuu ajutiselt puuduvate töötajate asemele, kellele seaduslikul alusel säilitatakse nende töökoht.

§ 2. Töötajaile, keda palgatakse ajutisteks töölisteks ja teenistujaiks, tuleb sellest teatada tööpingu sõlmimisel.

§ 3. Ajutistele töölistele ja teenistujaile kohaldatakse üldist tööseadusandlust käesoleva määruse järgnevates paragrahvides ettenähtud eranditega.

Märkus. Käesolevat määrust ei kohaldata ehitustöödel töötavaile isikuile, välja arvatud põhiehitustöödega mitteseotud väikesed jooksvad remonditööd.

§ 4. Ettevõttes, asutuses või majandis kehtivat kollektiivlepingut (tariifikokkulepet) kohaldatakse ajutistele töölistele ja teenistujaile ainult selles lepingus (kokkuleppes) ettenähtud juhtudel ja piires.

§ 5. Ajutistele töölistele ja teenistujaile antakse palgaraamat, vaatamata palkamise tähtajale, kui isik on palgatud rohkem kui kaheks nädalaks või on tegelikult töötanud üle kahe nädala.

Märkus. NSV Liidu Töö RK poolt ettenähtud juhtudel ja korras antakse NSVL Töö RK poolt määratud erivormilised palgaraamatud käesolevale määrusele alluvaile kunstiala töötajaile, olgugi et nende palkamise tähtaeg on alla 2 nädala või nad on tegelikult töötanud vähem kui kaks nädalat.

§ 6. Töötaja võib lõpetada töölepingu, teatades sellest tööandjale 24 tundi enne lahkumist.

§ 7. Ajutiste tööliste ja teenistujate palkamisel määratud ajaks on tööandjal lubatud töölepingut lõpetada:

a) ettevõtte, asutuse või majandi täielikul või osalisel likvideerimisel, samuti ka töö vähenemise puhul ettevõttes, asutuses või majandis;

b) tootmisest tingitud tööseisaku puhul ettevõttes või majandis, kestusega üle ühe nädala;

c) kui töötaja osutub kõlbmatuks tööle, milleks ta on palgatud;

d) kui töötaja ei täida temale töölepinguga pandud kohustusi või sisekorra-eeskirju;

e) kui töötaja võetakse vastavate võimuorganite poolt krimi-

naalvastutusele teo eest, mis on otseses seoses tema tööga, samuti ka töötaja vahi all viibimisel üle ühe nädala;

f) kui töötaja mõjuvate põhjusteta ei ilmu tööle rohkem kui kolmel päeval ühe kuu jooksul;

g) tööle mitteilmumisel ühe nädala ajutise töövõimetuse tõttu või üle kolme päeva järgemööda teistel mõjuvatel põhjustel.

. . .

§ 8. Määratud ajaks palgatud ajutistele töölistele ja teenistujaile, keda vallandatakse asutuse, ettevõtte või majandi likvideerimise, töö vähenemise või üle ühe nädala kestva seisaku tõttu (§ 7, p. a ja b), tuleb sellest teatada ette kolm päeva enne vallandamist. Mitte-etteteatamise korral makstakse neile vallandustoetust kolme päeva keskmise palga suuruses.

Kõigil teistel määratud ajaks palgatud ajutiste tööliste ja teenistujate vallandamise juhtudel (§ 7 p. c, d, e ja g) ei nõuta etteteatamist ja vallandustoetuse maksmist.

§ 9. Ajutiste tööliste ja teenistujate palkamisel määramata ajaks on tööandjal õigus lõpetada töölepingut igal ajal ilma põhjusi avaldamata, teatades sellest töötajale 24 tundi enne vallandamist või makstes temale ühe päeva keskmise palga mitte-etteteatamisel.

§ 10. Töölepingu lõpetamise puhul töötaja poolt endale võetud kohustuste rikkumise tõttu on töölisel õigus saada vallandustoetust kolme päeva keskmise palga suuruses juhul, kui isik oli palgatud määratud ajaks üle ühe kuu, ja ühe päeva keskmise töötasu suuruses teistel juhtudel.

§ 11. Kui ajutise töölise või teenistuja töö kestab üle ühe nädala, makstakse palk töötaja nõudmisel mitte harvem kui kord nädalas.

Märkus. Käesoleva paragrahvi eeskirja ei kohaldata ajutistele töölistele ja teenistujaile, kes on palgatud ajutiselt puuduvate töötajate asendamiseks (§ 1, p. b).

§ 12. Tühistatud.

§ 13. Palkamisel ajaks mitte üle kuue päeva võib töö iganädalastel puhkepäevadel, pühadel ja eripuhkepäevadel selle kuue päeva piirides toimuda ilma hinde-vaidekomisjoni ja tööinspektsiooni loata ja selle eest ei maksta kokkulepitud palgast kõrgemat tasu.

Sel juhul ei ole ka tööaja lühendamine iganädalaste puhkepäevade ja pühade eelpäevadel kohuslik.

§ 14. Tühistatud.

§ 15. (Välja jäetud seoses NSVL Ülemnõukogu poolt 1. septembril 1939. a. vastuvõetud seadusega «Üldise sõjaväeteenistuse kohustuse kohta».)

§ 16. Tööandja ei ole kohustatud maksma palka aja eest, millal töötaja puudus töölt, võttes osa esindajana ametiühinguliste ja kooperatiivsete organisatsioonide poolt kokkukutsutud kongressidest, konverentsidest ja volinike koosolekuist.

§ 17. Ajutiste tööliste ja teenistujate üleviimisel tööandja korraldusel ühest töökohast teise tasutakse töötajale sõidukulud. Teised tasud, samuti ka palk sõiduaja eest määratakse poolte kokkuleppel.

§ 18. Tasu töötajale kuuluvate tööriistade kulumise eest võidakse poolte kokkuleppel arvata palga hulka.

§ 19. Ajutistel töölistel ja teenistujatel ei ole õigust puhkusele ega puhkust asendavale kompensatsioonile.

§ 20. Ajutistele töölistele ja teenistujaile antakse erirõivastis (kindad, põlled jms.) ja vajalikud kaitsevahendid kaitseks tootmise kahjustavuse või ohtlikkuse vastu (respiraatorid, prillid jms.) vastavalt NSVL Töö RK erijuhendile.

§ 21. (Välja jäetud seoses riikliku sotsiaalkindlustuse seadusandluse hilisemate muudatustega.)

§ 22. Käesolevat määrust ei kohaldata juhtudel:

a) kui ajutine tööline või teenistuja töötas vastavalt üle § 1 p. a ja b ettenähtud tähtaegade töövahekorra pikendamise tõttu;

b) kui vallandatud ajutine tööline või teenistuja võetakse peale ühte nädalat mitte ületavat vaheaega uuesti tööle samasse ettevõttesse, asutusse või majandisse, kui seejuures tema töö kestus enne ja pärast vaheaega kogusummas ületab vastavalt 2 või 4 kuud.

Kummalgi ülaltähendatud juhul ei loeta töölist või teenistujat ajutiseks, arvates esialgse tema ja tööandja vahelise töövahekorra tekkimise päevast. Kuid ajutise töölise või teenistuja üleviimisel alatisele tööle üleviimisele eelneva aja eest tasutud sotsiaalkindlustuse maksude ümberarvestamist ei toimetata.

§ 23. Hooajatöödel töötavaile ajutistele töölistele ja teenistujaile kohaldatakse, peale käesoleva määruse § 1—22, järgnevaid eeskirju:

a) tööaja kestus, palga suurus ja maksmise kord võidakse poolte kokkuleppel määrata samadel alustel, mis kehtivad samadel hooajatöödel töötavate vastava liigi teiste töötajate kohta;

b) ületunnitööde lubamine toimub samas korras nagu vastava liigi teiste töötajate suhtes, kes tegutsevad neil hooajatöödel;

c) ajutise töölise või teenistuja vallandamisel hooajatööde lõppemise tõttu ei nõuta etteteatamist ega vallandustoetuse maksmist.

§ 24. Käesolev määrus jõustub avaldamisega. Liiduvabariikide KTK-dele pannakse ette võtta käesolev määrus täielikult liiduvabariikide tööseaduste koodeksitesse.

(СЗ СССР 1927, № 9, cm. 80)

1927. a. 14. JAANUARI MÄÄRUSE «AJUTISTE TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE TÖÖTINGIMUSTEST» KOHALDAMISE PIIRIDEST

NSV Liidu Töö RK, NSV Liidu Kõrgema RMN-i ja Teede RK 16. aprilli 1927. a. ringkiri

(Väljavõte)

Seadusega ettenähtud isikute ring on määratud kindlaks ainult töölevõtmise tähtajast lähtudes, sõltumata tehtavate tööde iseloomust. Seaduse ebaõige tõlgendamise korral võib see asjaolu põhjustada seaduse liiga laiendatud kohaldamist, mis ei ole põhjendatud tegeliku vajadusega. Seepärast NSV Liidu Töö RK, NSV Liidu Kõrgem RMN ja Teede RK peavad vajalikuks anda asutustele, ettevõtetele ja majanditele järgmised üldised juhised:

1. NSV Liidu KTK ja RKN-i 1927. a. 14. jaanuari määrust võib rakendada nende tööliste ning teenistujate suhtes, keda kasutatakse mitmesugustel abitöödel (pealelaadimine, kandmine, mahalaadimine, materjalide koristamine, remonttööde tegemine, mitmesugused juhusliku iseloomuga tööd jne.) ja võitluses loodusõnnetustega vms.

2. Põhilistel tootmisaladel ja töödel (nii alalistel kui ka hooajatöödel) võib NSV Liidu KTK ja RKN-i 1927. a. 14. jaanuari määrust rakendada juhul, kui ettevõtetel või asutustel on vajadus kasutada täiendavat tööjõudu, nagu näiteks transpordil vedude suurendamise, ettevõttes kiire tellimuse täitmise, ettevõtetes või asutustes aruannete tegemise või muude kiire iseloomuga tööde täitmise korral.

3. Ei ole lubatud pikemaajaliste tööde tegemine töötajate ühele ja samale tööle korduva töölevõtmise ja vallandamise teel eesmärgiga ära kasutada NSV Liidu KTK ja RKN-i 1927. a. 14. jaanuari määruse eeskirju.

METSATÖÖSTUSES JA METSAMAJANDUSES TÖÖTAVATE TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE TÖÖTINGIMUSTEST

NSVL KTK ja RKN-i 7. märtsi 1933. a. määrus

(Väljavõte)

NSV Liidu rahvamajanduse kasvav nõudmine metsatööstuse toodangu järele nõuab mehhaniseerimise juurdumist ja kiiret omandamist kõigis metsatööstuse harudes, sotsialistlike töövormide juurdumist, hooajalisuse kõrvaldamist ja alaliste tööliste kaadrite loomist metsatööstuses ja metsamajanduses.

Töötingimuste korraldamiseks metsatööstuses ja metsamajanduses ning alaliste tööliste kaadrite moodustamiseks parimate tingimuste kindlustamiseks NSVL KTK ja RKN määravad:

I. Üldeeskirjad

§ 1. Metsatööstuses ja metsamajanduses töötavate tööliste ja teenistujate töötingimused korraldatakse üldise tööseadusandlusega käesolevas määruses ettenähtud täienduste ja eranditega.

Metsatööstuse ja metsamajanduse alla kuuluvad: metsa raietööd, väljavedu ja parvetamine, metsakorraldus, metsakasvatamine, metsamelioratsioon ja agrometsamelioratsioon, metsakaitse, puidu esialgne töötlemine ja ümbertöötamine (söepõletamine, vaigu võtmine, tõrvaajamine, niinekoore, niine ja koore tootmine jne.) ja samuti igasugused abi- ja teenindamistööd.

Käesolevat määrust ei kohaldata töölistele ja teenistujaile alaliselt töötavates tööstusettevõtetes puidu töötlemise alal (saeveskid, puuümbertöötamis-, tselluloosi-, parkimis-, puidukeemilised ettevõtted). Nende tööliste ja teenistujate töötingimused korraldatakse täielikult üldise tööseadusandlusega.

Märkus. Käesolevat määrust kohaldatakse väljaspool alaliselt töötavate tööstusettevõtete maa-ala asuvate liiprite lõikamise ja metsamasina-jaamade töötajaile.

§ 2. Metsatööstuses töötavad töölised jagunevad alalisteks ja hooajalisteks.

Alalisteks töölisteks loetakse:

a) ühes ja samas metsatööstuslikus, metsa- ja metsaveo majapidamises, parvetuskontoris, metsamelioratsiooni jaoskonnas jne. vähemalt 8 kuud töötanud töölised;

b) kvalifitseeritud töölised igasuguste mehaaniliste seadeldiste (metsa ülestöötamise, sortimentidesse jaotamise, peale- ja mahalaadimistööd jne.) ja mehhaniseeritud transpordi teenindamisel, inventari valmistamise ja remondi alal ning mehaaniliste seadeldiste ja mehhaniseeritud transpordi sisseseadmise alal, kui need töölised sõlmisid lepingu alalise töö kohta vähemalt üheks aastaks;

c) vedajad ettevõtte veovahenditel ja brigadirid, kes on töötanud mitte alla ühe kuu ja kes on sõlminud lepingu alalise töö kohta vähemalt üheks aastaks.

Kõik teised töölised loetakse hooajalisteks.

§ 3. Kõik alalisele tööle võetud teenistujad metsatööstuslikus, metsa-, metsaveomajapidamistes, parvetuskontorites, melioratsiooni jaoskondades jne. loetakse tööseadusandlusega määratud katseaja möödumisel alalisteks.

§ 4. Metsatööstuses ja metsamajanduses töötavaile ajutistele töölistele ja teenistujaile kohaldatakse ajutiste tööliste ja teenistujate kohta käivat üldseadusandlust.

II. Alaliste tööliste ja teenistujate kui ka hooajatööliste kohta kehtivad töötingimused

§ 5. Tööaja kestus metsatööstuses ja metsamajanduses on täiskasvanud töötajaile määratud 8 tunnile.

NSV Liidu Töö RK, kokkuleppel asjaomaste rahvakomissariaatidega ning metsa- ja parvetustööliste ametiühingu keskkomiteega määrab, millistel juhtudel ja millises korras on lubatud ületunnitööd teha ja kuidas see tasutakse.

§ 6. Palk makstakse igale töötajale eraldi, tehes märkme tema palgaraamatusse.

§ 7. Töölistele kuuluvate tööriistade kulumise eest makstava tasu (hüvituse) suurus ja maksmise kord määratakse kollektiiv- või töölepinguga.

§ 8. Rasedaile ja rinnalapsi omavaile naistele ning alaealistele 14—16 aasta vanuses on lubatud ainult kergemad tööd. Nende tööde loetelu koostab NSV Liidu Töö RK, kokkuleppel vastavate rahvakomissariaatidega ning metsa- ja parvetustööliste ametiühingu keskkomiteega.

§ 9. Administratsioon on kohustatud võimaldama eluruume kõigile alalistele töölistele ja nende perekondadele, samuti ka väljastpoolt saabunud hooajatöölistele. Seejuures tuleb jala töölkäivaile töölistele elamu võimaldada töökohast mitte kaugemal kui 6 kilomeetrit.

Administratsioon on kohustatud võimaldama töölistele sauna kasutamist.

ÜAÜKN, kokkuleppel asjaomaste majanduslike rahvakomissariaatidega, määrab tingimused, millele peavad vastama töölistele ja nende perekondadele võimaldatavad eluruumid.

§ 10. Administratsioon on kohustatud kindlustama töölistele, tsentraliseeritud varustusfondide abil kui ka oma toiduainetemajanduse korraldamise teel, toiduainete ja tööstuskaupade varustamise, ühiskondliku toitmise sööklais ja toitmise katlast töökohal.

§ 11. Kõik metsatööstusliku, metsa-, metsaveomajanduste, parvetuskontorite, metsamelioratsiooni jaoskondade jne. teenistujad võrrutatakse elamu võimaldamise ning kõigi toiduainete ja tööstuskaupadega varustamise suhtes alaliste töölistega.

§ 12. Administratsioon on kohustatud koos vastavate ametkondadega ja organisatsioonidega kindlustama töötajaile kultuurharidusliku ja arstliku teenindamise.

§ 13. Kõigil töökohtadel peavad olema koduapteegid esmaabi andmiseks töötajaile.

Raske haigestumise või õnnetusjuhtumi korral töö juures on administratsioon kohustatud töötaja viima haiglasse.

III. Ainult alaliste tööliste ja teenistujate kohta kehtivad töötingimused

§ 14. Alaliste tööliste töölevõtmisel tuleb näidata lepinguis iga töölise poolt aasta kestel tehtavate tööde loetelu.

§ 15. Alaliste tööliste ja teenistujate üleviimisel tootmisest olenevail põhjustel ühe metsatööstusliku, metsa-, metsaveomajanduse, parvetuskontori, metsamelioratsiooni jaoskonna jne. piirides kuni 3 kuuks maksab administratsioon töötajaile nende keskmise palga teeloleku aja eest ning tasub töötaja sõidu- ja tema varanduse veokulud.

Administratsioon tasub sõidukulud sel juhul, kui ta ei võimalda veovahendeid natuuras.

Muudel üleviimise juhtudel maksab administratsioon alalistele töölistele ja teenistujaile kõik tasud üldise tööseadusandluse järgi.

Käesolevat paragrahvi ei kohaldata puidu parvetamisel esialgse ja transiitparvetamise jõgedel töötavaile töölistele. Neile töölistele makstakse nende tegelik palk.

§ 16. Alalistele töölistele ja teenistujaile võimaldatakse pärast 11 töökuu möödumist järjekordne ühe kuu kestusega puhkus.

Pärast iga kolme tööaastat võimaldatakse alalistele töölistele ja teenistujatele lisaks järjekordsele puhkusele ühe kuu kestusega lisapuhkus.[1]

Nende tööliste ja teenistujate sõidukulud puhkuse kasutamise kohale ühel korral kolme aasta kestel võib poolte kokkuleppel tasuda administratsioon.

Märkus. Ametite nimestiku, mille kohta kehtib käesolev paragrahv, koostab NSV Liidu Töö RK koos asjaomaste rahvakomissariaatidega ning metsa- ja parvetustööliste ametiühingu keskkomiteega.

§ 17. Alalistele töölistele ja teenistujaile antakse järgmised soodustused:

a) nende perekondade liikmed võetakse tööle võimalust mööda samasse ettevõttesse;

. . .

c) nende lastel on eesõigus vastuvõtmisel tööõpilastekoolidesse ja teistesse metsatööstuse ja metsamajanduse töötajate ettevalmistamiseks loodud õppeasutustesse;

d) administratsioon tasub kord aastas nende laste, kes õpivad teise astme koolides[2], tehnikumides ja kõrgemais õppeasutus-

---

[1] Käesoleval ajal 24 tööpäeva.

[2] Praegu mittetäielikes keskkoolides ja keskkoolides.

tes, sõidukulud töölise ja teenistuja elukohast õppeasutuse asukohani ja tagasi;

e) töölistele ja teenistujaile antakse metsaraie kohtadel metsaülestöötamise jäänused ja roisupuud eluruumide küttepuude valmistamiseks tasuta ja küttepuid omahinnaga.

IV. Hooajatööliste kohta kehtivad töötingimused

§ 18. Töölepinguid hooajatöölistega võidakse sõlmida:

a) määratud ajaks;

b) mingi töö tegemise ajaks;

c) määramata ajaks.

§ 19. Tööleping hooajatöölistega tähtajaga üle 15 päeva tuleb kanda palgaraamatusse.

Palgaraamatus tuleb näidata:

a) missugusele tööle ja millisele erialale on tööline võetud;

b) tööde tähtaeg (või ulatus);

c) tööde tegemise kord;

d) palga suurus ja maksmise viis (tükipalk, ajapalk);

e) töö äraandmise ja vastuvõtmise ning arvetegemise kord ja tähtajad.

§ 20. Administratsioonil on õigus tootmisest tingitud tarviduse korral üle viia töölisi teisele tööle samas metsatööstuslikus, metsa- ja metsaveomajapidamises, parvetuskontoris, metsamelioratsiooni jaoskonnas jne.

§ 21. Hooajatöölistega määramata ajaks sõlmitud töölepingut, samuti ka määratud ajaks sõlmitud lepingut enne selle tähtaja möödumist võidakse lõpetada administratsiooni nõudmisel järgmistel juhtudel:

a) kui tööline osutus tööle kõlbmatuks;

b) kui tööline ilma mõjuvate põhjusteta süstemaatiliselt ei täida temale lepinguga või sisekorra-eeskirjadega pandud kohustusi;

c) kui tööline ei ilmu tööle rohkem kui 15 päeva jooksul ajutise töövõimetuse tõttu ja teistel mõjuvatel põhjustel;

d) kui tööline on võetud kriminaalvastutusele teo eest, mis on seoses tema tööga, või viibib vahi all üle 10 päeva.

Vallandamine mõjuvate põhjusteta töölt puudumise eest toimub NSV Liidu KTK ja RKN-i määruse 15. novembrist 1932 (LSKK 1932. a., nr. 78, art. 475) kohaselt.[1]

§ 22. Hooajatöölise üleviimisel ühest töökohast teise tasub administratsioon talle sõidukulud. Teiste tasude suurus ja tasu sõiduaja eest määratakse kollektiiv- või töölepinguga.

---

[1] Käesoleval ajal NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 25. aprilli 1956. a. seadluse kohaselt.

§ 23. Hooajatöölistele ei anta puhkust ega kompensatsiooni selle arvel.

§ 24. Hooajatöölistega sõlmitud kollektiiv- ja töölepinguis võidakse ette näha poolte vastutus lepingu või selle üksikute osade mittetäitmise eest. Seejuures ei või töölise vastutuse suurus ületada ühte kolmandikku tema kuupalgast.

§ 25. NSVL Töö RK juures asuv Liidu Sotsiaalkindlustuse Nõukogu määrab hooajatöölistele antava sotsiaalkindlustuse liigid.

(СЗ СССР 1933, № 18, стт. 100)

METSATÖÖSTUSE JA METSAMAJANDUSE TÖÖTAJATE TÖÖAJA KESTUSEST NING PUHKUSTEST

ÜAÜKN-i 8. septembri 1933. a. määrus

(Väljavõte)

I. Tööaja kestus

2. Ületunnitööd, töötamist revolutsioonilistel pühadel ja puhkepäevadel lubatakse metsatööstuse ja metsamajanduse ettevõtetes tähtajaliste tööde teostamiseks administratsiooni ja tööliste ning teenistujate kohaliku komitee kokkuleppel.

3. Punktis 2 tähendatud tööde tasustamine toimub järgmistel alustel:

a) ajatöölistele tasutakse ületunnitööna töötatud tundide eest, lähtudes nende tariifimäärast (kuupalgast) ning täiendavalt makstakse kahe esimese tunni eest 25 protsenti ja iga järgmise tunni eest — 50 protsenti antud töötaja tunnitariifi määrast (palgast);

b) tükitöölistele tasutakse ületunnitöö eest lähtudes tükitöötasust ning täiendavalt makstakse kahe esimese tunni eest 25 protsenti ja iga järgmise tunni eest — 50 protsenti vastava liigi ajatöölise tunnitariifi määrast;

c) puhkepäevadel töötamine kompenseeritakse vastava kestusega puhkeaja andmisega lähima kahe töönädala jooksul. Kui sellist puhkeaega ei ole võimalik anda, siis tasutakse tähendatud töö eest ajatöölistele poolteisekordses suuruses, tükitöölistele aga makstakse lisaks tükitöötasule juurde iga töötatud tunni eest 50 protsenti vastava liigi ajatöölise tunnitariifi määrast;

d) töötamise eest revolutsioonilistel pühadel tasutakse ajatöölistele kahekordses suuruses, tükitöölistele aga tasutakse lisaks tükitöötasule juurde iga töötatud tunni eest vastava liigi ajatöölise tunnitariifimäär.

Märkus. Käesolevas punktis ettenähtud kompensatsiooni makstakse ainult sel juhul, kui vastav töö tehti administratsiooni (jaoskonna ülema, töödejuhataja) otsesel korraldusel. Sellise kor-

ralduse puudumisel ajatöölistele mingit kompensatsiooni ei maksta, tükitöölistele makstakse aga ainult nende tükitöötasu.

4. Parvetustöödel on lubatud kehtestada pikendatud tööpäev juhul, kui looduslike või tehniliste tingimuste tõttu on vaja teatava perioodi jooksul eriti pingeliselt töötada.

Pikendatud tööpäeva kestus, samuti ka töö tasustamise suurus ja kord määratakse kindlaks administratsiooni ja juhtivate ametiühinguorganite kokkuleppel.

II. Puhkused

5. Metsatööstuse ja metsamajanduse alalistele töölistele ja teenistujatele, välja arvatud käesoleva määruse punktis 6 tähendatud isikutele, antakse puhkust üldistel alustel. Hooajatöölistel õigust puhkusele ei ole.

6. Metsatööstuse ja metsamajanduse töölistele ning teenistujatele, kellel on käesolevale määrusele juurdelisatud loetelus ettenähtud eriala, antakse:

a) pärast 11 kuud pidevat töötamist antud ettevõttes või asutuses — puhkust kestusega 1 kuu[1];

b) iga 3 aasta katkestamatu töö möödumisel ühes ettevõttes lisaks korralisele puhkusele — puhkust kestusega 1 kuu, mis tuleb kohustuslikult anda natuuras.

Märkus. Töötaja üleviimisel administratsiooni korraldusel ühest ettevõttest teise arvatakse tööstaaži hulka kogu töötamise aeg ühe ettevõtte, asutuse või ühenduse süsteemis;

c) käesolevas punktis tähendatud erialadel töötavatele alaealistele kehtestatakse puhkuse kestuseks samuti 1 kuu, kuid seda võib neile anda pärast $5\frac{1}{2}$ kuulist pidevat töötamist.

7. Töötajatele, kes käesoleva määruse avaldamise ajal töötavad, arvestatakse tööstaaži, mis annab õiguse lisapuhkusele, vastavale tööle asumise ajast alates, kuid mitte varem kui 1. jaanuarist 1933. a.

8. Administratsioonil on õigus anda normeerimata tööpäevaga töötajatele peale p-s 6 tähendatud puhkuse kompensatsiooniks koormuse eest veel lisapuhkust 12 tööpäeva ulatuses.

9. Kuuajalise puhkuse eest makstakse täielikku kompensatsiooni juhul, kui antud töötaja on vastava tööaasta jooksul töötanud täielikult 11 kuud.

Muudel juhtudel arvutatakse kompensatsiooni, võttes puhkuse kestuse aluseks 12 tööpäeva, ja makstakse välja kas täies ulatuses või proportsionaalselt töötatud ajale vastavalt üldistele eeskirjadele puhkuste kohta.

Normeerimata tööpäevaga töötajatele võib kollektiiv- või töö-

[1] Käesoleval ajal 24 tööpäeva.

lepingus ette näha kompensatsiooni arvutamise koormuse eest antavat lisapuhkust arvesse võttes (p. 8).

Alaealistele arvutatakse kasutamata puhkuse eest kompensatsiooni, võttes puhkuse kestuseks 1 kuu.

10. Kompensatsiooni lisapuhkuse eest, mida antakse pideva töötamise eest 3 aasta jooksul (p. 6), makstakse ainult nendele, kes on täielikult töötanud kolm aastat, mis annab õiguse puhkusele, ja ainult töötaja vallandamise korral temast mittesõltuvatel asjaoludel.

11. Käesolev määrus ei laiene töölistele ja teenistujatele, kes töötavad alaliselt tegutsevates puidutöötlemise või puidu ümbertöötlemise ettevõtetes (saeveskid, puidutöötlemise, tselluloosi, parkimise, metsakeemia jt. ettevõtted), välja arvatud liiprilõikamise pingid ja saeraamid, mis asuvad väljaspool alaliselt tegutsevate ettevõtete territooriumi.

METSATÖÖSTUSE JA METSAMAJANDUSE ERIALADE LOETELU, MIS ANNAB ÕIGUSE PIKENDATUD PUHKUSELE

Lisa ÜAÜKN-i määruse «Metsatööstuse ning metsamajanduse töötajate tööaja kestusest ning puhkusest» p. 6 juurde

I. Metsa ülestöötamine ja väljavedamine

1. Brigadirid.
2. Töölised, kes tegelevad puidu ülestöötamisega (ümarmaterjalide ning küttepuude) ja metsas ning ladudes mitmesuguste ümarmetsa, tahutud või lõhutud sortimentide valmistamisega.
3. Kvalifitseeritud töölised, kes töötavad metsa langetamise või tükeldamise mehhaniseeritud seadeldistel.
4. Metsas töötavad söemiilijad, tõkati- ja tõrvaajajad.
5. Metsamajandite hobustel välja- ja kokkuveoga tegelevad veotöölised.
6. Metsamajandite tallimehed, sadulsepad ja hobuserautajad.
7. Metsatransportimise kõikidel aladel töötavad peale- ja mahalaadijad ning sorteerijad.
8. Kvalifitseeritud töölised mehhaniseeritud transpordil, traktoristid, mootorvedurite motoristid ja veoautojuhid, kitsarööpmelise raudtee masinistid ning vedurikütjad.
9. Metsaveoteede rajamise ja remondi alal kvalifitseeritud vanemtöölised.
10. Jõuseadmete masinistid, kütjad ja masinaõlitajad.
11. Kvalifitseeritud töölised metsaveoteede mehhanismide ja liikuvkoosseisu ehitamise ja remondi alal.
12. Liiprilõikuspinkide motoristid, kui need liiprilõikuspingid asuvad väljaspool alaliselt tegutsevate tööstusettevõtete territooriumi.

II. Metsaparvetamine

(käesolevas väljaandes ei avaldata)

III. Vaigukogumine

22. Vanemtöölised vaigukogumise alal.
23. Meistrid.
24. Karri ettemärkijad.
25. Lõigete tegijad.
26. Rennide lõikajad.

IV. Metsakultuur

27. Vanemtöölised metsakultuuri- ja metsamelioratsiooni töödel.
28. Kvalifitseeritud töölised seemnekuivatites.
29. Kõikide metsakultuuri- ja agrometsamelioratsiooni masinatel töötavad mehaanikud ja traktoristid ning nende abid.

V. Insener-tehniline ja arveala personal

30. Insener-tehniline personal.
31. Kümnikud.
32. Pea- ja vanemraamatupidajad.
33. Metsapunktide ja parvetuskontorite vanemarvestajad.

Märkus: Kõikidele käesolevas loetelus tähendatud töötajatele antakse pikendatud puhkust, sõltumata sellest, millises metsatööstuse või metsamajanduse harus nad töötavad.

Nii näiteks on pikendatud puhkusele õigus mehhaniseeritud transpordil töötavatel kvalifitseeritud töölistel, kes on tähendatud osas «Metsa ülestöötamine ja väljavedamine» (p. 8) ka sel juhul, kui nad on rakendatud metsakultuuri- või parvetustöödel.

KODUSTÖÖTAJATE TÖÖJÕU KASUTAMISE KORRAST

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 21. veebruari 1959. a. määrus nr. 55

(Väljavõte)

1. Kinnitada põhimäärus kodustöötajate tööjõu kasutamise korra kohta Eesti NSV kohaliku tööstuse ettevõtetes vastavalt lisale.
2. Lubada erandina NSV Liidu Kunstifondi Eesti Vabariiklikul Osakonnal pidada, rakendades käesoleva määrusega kinnitatud määrustiku tingimusi, kunstikombinaatides kodustöötajaid kuni kombinaadi tööstuslike hoonete valmimiseni.

(ENSV T 1959, nr. 14, art. 64)

Lisa
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
21. veebruari 1959. a. määruse nr. 55
juurde

PÕHIMÄÄRUS KODUSTÖÖTAJATE TÖÖJÕU KASUTAMISE KORRA KOHTA EESTI NSV KOHALIKU TÖÖSTUSE ETTEVÕTETES

I. Üldeeskirjad

1. Kodustöötajateks loetakse isikuid, kes teevad palgalist tööd oma kodus, täites üksnes neid tellimusi, mis on elanikkonnalt vastu võetud ning neile töökäskude järgi üle antud selle ettevõtte poolt, kellele nad tööd teevad.

2. Ettevõtetel, asutustel ja organisatsioonidel on lubatud tööle võtta kodustöötajaid ainult siis, kui see on ette nähtud ettevõtte põhimääruses või põhikirjas.

3. Kodustöötamist võimaldatakse järgmise kategooria isikutele:

a) paljulapselistele töövõimelistele emadele ning eelkoolieelisi lapsi omavatele emadele, kui lapsi pole võimalik paigutada lasteasutusse;

b) töö- ja sõjainvaliididele, kõrge vanusega isikutele ning üldtöökodades tööd takistavaid füüsilisi puudusi omavatele isikutele ja isikutele, kelledele AKK poolt on määratud kergendatud töötingimused, milliseid ei ole võimalik rakendada tööstusettevõtetes;

c) erandjuhtudel ka töövõimelistele isikutele, kui töökojas puudub vastav töökoht või kui see maarajoonides asub kaugemal kui 5 km kodustöötaja elukohast.

4. Ettevõtetel on keelatud võtta tööle kodustöötajatena töövõimelisi isikuid, kes saavad töötada üldtöökodades, ja isikuid, kes ei ela ettevõttega samas rajoonis või vabariikliku alluvusega linnas.

5. Kodustöötajatel on keelatud elanikkonnalt vahetult vastu võtta tellimusi ning tasu tehtud töö eest.

6. Ettevõtetel on keelatud kohakaasluse alusel tööde väljaandmine koju isikutele, kes töötavad kogu tööpäeva jooksul asutustes või ettevõtetes.

7. Ettevõtete juhatajad on isiklikult vastutavad kodustöötajatele väljaantavate materjalide ja töökäskude vormistamise õigsuse, kodustöötajate töö täpse arvestuse ja nende tegevuse kontrollimise eest.

8. Pimedatele ja invaliididele, kes ei ole võimelised saatjata liikuma, või on neil liikumine raskendatud, on ettevõtte administratsioon kohustatud toimetama materjali koju ja samuti kodust ära viima valmistoodangu.

9. Ei ole lubatud anda kodustöötajatele tööd, milline on seotud tervist kahjustavate ja plahvatusohtlike ainete kasutamisega.

10. Kodustöötajatele laieneb üldise tööseadusandluse kehtivus ja käesoleva põhimääruse eeskirjad.

II. Kodustöötajatele tööde väljaandmise ja vastuvõtmise kord

11. Materjalide väljaandmise ja tööde äraandmise aeg ja kord ning kontrollimine tööde täitmise üle kodus määratakse kindlaks kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee 12. jaanuari 1957. a. määrusega nr. 6 kinnitatud tööliste ja teenistujate töösisekorra tüüpeeskirjadega.

12. Kooskõlas ettevõttes kehtivate toorainete kulunormidega ühe tooteühiku valmistamiseks antakse kodustöötajatele toorainet koguses, mis kindlustab määratud ülesande täitmise.

Ettevõtete juhatajad on kohustatud:

a) andma kodustöötajatele toodete valmistamiseks nahkmaterjale, nende aseaineid ja riiet ainult juurdelõigatud kujul; muid toorainete ja materjalide liike, milliseid ei saa välja anda juurdelõigatud kujul, andma täpselt tooteühiku valmistamiseks kindlaksmääratud kulunormide alusel ja määratud tootmisülesandele vastavas koguses;

b) määrama kodustöötajatele valmistoodete äraandmise tähtajad olenevalt tootmise iseloomust ja kodustöötajate elukohast;

c) välja andma toorainet ja abimaterjale töötlemiseks kogustes, mis on vajalikud lähemaks tähtajaks ettenähtud esemete valmistamiseks, kuid mitte rohkem kui ühe kuu vajadusest;

d) mitte lubama kodustöötajatele toorainete, materjalide ja abimaterjalide soetamist väljastpoolt;

e) vajaliku kvaliteediga toodete valmistamiseks tutvustama ja varustama kodustöötajaid tehniliste tingimuste ja toodetavate esemete näidistega või joonistuste ja joonistega;

f) välja panema kodustöötajatelt valmistoodete vastuvõtu ja materjalide väljaandmise kohas tooraine ja abimaterjalide kulunormid, toodete töönormid ja -hinded, eeskirjad tööde vastuvõtu ja väljaandmise ning töötasu maksmise tähtaegade kohta;

g) tagama, et kodustöötajatele antud töökäskudes näidatakse üksikasjaliselt neile tootmisülesandeks väljaantud materjalide ja abimaterjalide tunnused liigi, hulga, kaalu, värvuse jne. järgi ning et kodustöötajad tagastavad pärast tootmisülesande täitmist kõik materjalide ja abimaterjalide jäägid koos töökäskudega ettevõttele.

III. Kodustöötajate töö normeerimine ja tasustamine

13. Töönormid ja tükitööhinded määratakse vastavalt tariifitingimustele, arvestades tööseadusandlusega määratud normaalset tööaega vastavateks töödeks.

14. Kodustöötajatele töö eest tasumine toimub täielikus kooskõlas nende poolt tehtud toodete koguse ja kvaliteediga.

Tasu kodustöötajate masinate ja tööriistade (välja arvatud eriseadmed) kulutamise eest võib olla kaasa arvatud tükitöötasu hinnetesse. Kodustöötaja poolt materjalide ja tööde saamiseks ning tööde äraandmiseks ja arvelduste tegemiseks kulutatud aega võetakse arvesse töönormide määramisel.

15. Tasumine tööseisakute aja eest, mis on tingitud ainult materjalide puudumisest, toimub kollektiivlepingus näidatud tingimustel.

IV. Kontrolli teostamine kodustöötajate töö üle

16. Töö väljaandmise katkestamise puhul ettevõtte poolt töökoja avamise või olemasoleva töökoja laiendamise tõttu viiakse kodustöötajad töökotta üle esmajärjekorras.

17. Kõik töötülid kodustöötajatega lahendatakse töötülide komisjoni ja rahvakohtu poolt.

18. Ettevõtete juhatajad on kohustatud kindlustama vähemalt üks kord poolaastas kodustöötajate tegevuse kontrollimist vahetult nende kodudes, mitte lubades nende muutumist eraettevõtjateks.

Kui kontrollimisel tehakse kindlaks kodustöötajate poolt vahetult elanikkonnale tellimuste täitmist, tuleb sellest viivitamatult teatada rahandusosakonnale nende isikute maksustamiseks tulumaksuga ühistel alustel koopereerunud käsitöölistega.

(ENSV T 1959, nr. 14, art. 64)

TÖÖTAJATE TÖÖTINGIMUSTEST, KES TÖÖTAVAD LEPINGU ALUSEL TÖÖANDJA JUURES KODUS (KODUABILISED) TÖÖDEL TÖÖANDJA JA TEMA PEREKONNA ISIKLIKUKS TEENINDAMISEKS

ÜKTK ja VNFSV RKN-i 8. veebruari 1926. a. määrus

Võttes arvesse, et nende töötajate, kes lepingu alusel teevad tööd tööandja juures kodus tööandja ja tema perekonna isiklikuks teenindamiseks (koduabilised), erilised töötingimused vajavad spetsiaalset reguleerimist, Ülevenemaaline Kesk-täitevkomitee ja VNFSV Rahvakomissaride Nõukogu

määravad

vastavatel juhtudel üldise tööseadusandluse muutmiseks, täiendamiseks ja tühistamiseks:

1. Koduabiliste (mees- või naisisikute), nii nende, kes elunevad tööandja juures, kui ka mitte tööandja juures elunevate töölevõtmine toimub tööandja poolt ... vahetult kokkuleppel töövõtjaga.

2. Koduabilise lõplikule töölevõtmisele võib eelneda kahenädalane katseaeg.

3. Tööandjal on kokkuleppe sõlmimisel õigus nõuda koduabiliselt tõendi esitamist tervisliku seisundi kohta, samuti ka tema tervisliku seisundi perioodilist kontrollimist.

Märkus. Perioodilist kontrollimist teostavad Tervishoiu Rahvakomissariaadi organid tööajal.

4. Tööandja on kohustatud hiljemalt seitsme päeva jooksul koduabilise lõplikust töölevõtmisest arvates talle välja andma VNFSV Töö Rahvakomissariaadi poolt kinnitatud vormi kohase palgaraamatu.

Tööandja ja -võtja kokkuleppel võib palgaraamatu väljaandmisest sõltumata täiendavalt sõlmida kirjaliku töölepingu.

Kui koduabiline (mees- või naisisik) on kirjaoskamatu, võib tema eest kirjalikule töölepingule alla kirjutada tema poolt määratud kõrvaline isik.

Koduabilise nimel võib tema ülesandel sõlmida töölepingu ametiühing.

Palgaraamatud ja kirjalikud töölepingud ei kuulu registreerimisele.

Märkus. Koduabilise töölevõtmise korral tähtajaks alla ühe kuu ei ole palgaraamatu väljaandmine kohustuslik.

5. Tööandja annab palgaraamatu välja kahes eksemplaris, millest üks on tööandja, teine koduabilise käes.

Palgaraamatu mõlemas eksemplaris teeb tööandja sissekande tasu maksmise kohta.

Kirjaliku töölepingu sõlmimisel koostatakse see samuti kahes eksemplaris, millest üks antakse koduabilisele.

6. Keelatud on koduabilisena tööle võtta alla kuueteistkümne aasta vanuseid isikuid. Erandjuhtudel on lubatud vanemate või eestkostjate nõusolekul tööle võtta alaealisi, kes on vähemalt neliteist aastat vanad.[1]

7. Palgaraamatusse tuleb märkida:

a) põhilised tööd, mille teostamiseks koduabiline tööle võeti, sealhulgas tööandja perekonnaliikmete arv, keda koduabiline peab teenindama; b) töölepingu tähtaeg; d) tööaja kestus ja jaotus; e) töötasu suurus, vormid ja maksmise tähtajad; f) poolte kokkuleppel kehtestatud täiendavad tingimused.

[1] Käesoleval ajal 15 aastat.

Palgaraamatusse märgitakse samuti naturaaltasu hind, kui see on kokkuleppes ette nähtud.

8. Tööandja peab täitma kõik endale võetud kohustused: õigeaegselt maksma töötasu, mitte rikkuma tööaja kestuse tingimusi, võimaldama koduabilisele elamiseks vajaliku ruumi ja söögi, kui see on kokkuleppes ette nähtud jne.

9. Koduabilise tööpäev võib olla jagatud mitmeks osaks selliselt, et tööst vaba aega koduabiline võiks kasutada oma soovi kohaselt.

Märkus 1. Tööandja juures mitte elunevatele koduabilistele ei tohi kehtestada üle kahe vaheaja tööpäevas.

Märkus 2. Alla kuueteistkümne aasta vanustele isikutele, kes ei ole lõpetanud esimese astme kooli, tuleb võimaldada alghariduse omandamine.

11. Koduabiliste töölevõtmisel spetsiaalselt laste või haigete eest hoolitsemiseks (lapsehoidjad, põetajad) võidakse kokkuleppel kohustada hooldama lapsi või haigeid öösel. Öötööl ei ole lubatud rakendada alla kuueteistkümne aasta vanuseid lapsi, samuti rasedaid koduabilisi alates raseduse seitsmendast kuust.

12. Töötasu suurus, selle maksmise vormid ja tähtajad kehtestatakse kokkuleppel ja kantakse palgaraamatusse. Juhul kui koduabilise poolt tehtav töö oma iseloomu tõttu nõuab rohkem aega kui 192 töötundi kuus (TööK § 94), siis tülitatakse tasu töö eest, mis ületab tähendatud töötunde, sealhulgas ka öötöö eest (käesoleva määruse p. 11), töötasu üldsummasse, mis määratakse kindlaks tööle võtmisel.

Märkus. Keelatud on koduabiliste töö tasustamine erandtult naturaaltasu vormis (eluruum, riietus, söök jne.).

13. Koduabilistele antakse üks kord nädalas puhkepäev (üks kõik millisel nädalapäeval), mis määratakse kindlaks kokkuleppel.[1]

Märkus. Juhul kui töölepingu tingimuste kohaselt koduabilisel tuleb töötada õhtutundidel, tööandja peab teda tööst vabastama ühiskondlikuks tööks ja õppetööks ühel õhtul nädalas lisaks käesolevas paragrahvis ettenähtud puhkepäevale.

14. Koduabilised vabastatakse tööst 1. ja 22. jaanuaril[2], 12. ja 18. märtsil[2], 1. mail ja 7. novembril, samuti ka eri puhkepäevadel[3], mis on kehtestatud tööosakondade poolt kooskõlastatult ametiühingute nõukogudega.

Märkus. Juhul kui ei ole võimalik vabastada koduabilist mõnel käesolevas paragrahvis tähendatud päeval, tuleb talle kokkuleppel anda mõni teine vaba päev või maksta rahaline kompensatsioon kokkulepitud suuruses.

[1] Vt. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 8. märtsi 1956. a. seadlust eespool lk. 195.

[2] Käesoleval ajal on tähendatud päevad tööpäevad.

[3] Eri puhkepäevad on käesoleval ajal kaotatud (NSV Liidu RKN-i 27. juuni 1940. a. määruse § 3). Iga-aastaste mittetööpäevade loetelu vt. eespool lk. 194.

Kui seejuures satuvad kõrvuti kaks sellist päeva, tuleb koduabiline tööst vabastada vähemalt ühel tähendatud päevadest.

15. Koduabilisega sõlmitud töölepingut võib kumbki pool oma soovil tühistada igal ajal, välja arvatud käesoleva põhimääruse §-s 16 ettenähtud juhul. Koduabilise vallandamise korral on tööandja kohustatud kas maksma talle vallandustoetust kahe nädala töötasu suuruses või vallandamisest kaks nädalat ette teatama.

Tööandja on vabastatud vallandustoetuse maksmise või vallandamisest etteteatamise kohustusest koduabilise vallandamise korral järgmistel juhtudel: a) tähtaja lõppemisel, kui oli sõlmitud tööleping kindlaks tähtajaks; b) kui koduabiline süstemaatiliselt ei täida endale võetud kohustusi; c) kui koduabiline viibis vahi all üle viie päeva või pani toime kuriteo, mis on kindlaks tehtud jõustunud kohtuotsusega; d) kui tööleping tühistatakse koduabilise soovil või ametiühingu nõudel; e) kui kahenädalase katseaja vältel töötaja osutus tööle kõlbmatuks; f) töövõime kaotuse korral üle kahe nädala.

Märkus. Koduabilisel, kellele on vallandamisest ette teatatud, on õigus tööajast töölt ära olla kaks tundi päevas uue töökoha otsimiseks.

16. Koduabilise töölt vallandamine tööülesannete mittetäitmise eest, kui see on tingitud ajutisest töövõime kaotusest, on keelatud kahe nädala jooksul töövõime kaotuse päevast arvates.

Märkus. Töölepingu tühistamine töövõime kaotuse tõttu nende koduabilistega, kes ei ela tööandja juures, ei toimu mitte käesolevate eeskirjade, vaid TööK § 47 p. «g» ja § 92 kohaselt.

17. Vallandatud koduabilisel säilib kahe nädala jooksul pärast vallandamist õigus eluruumile, mida ta kasutas tööandja juures. Selle tähtaja möödumisel on ta kohustatud eluruumi vabastama.

18. Koduabilise vastuvõtmine emade ja laste kodusse raseduse korral ja pärast sünnitust, samuti haigestunud koduabilise vastuvõtmine haiglasse toimub kohustuslikus korras, mis on ette nähtud VNFSV Tervishoiu Rahvakomissariaadi poolt kehtestatud ja VNFSV Töö Rahvakomissariaadiga ning ÜAÜKN-iga kooskõlastatud instruktsioonis.

Märkus. Koduabilised, kes ei ela tööandja juures, võetakse Tervishoiu Rahvakomissariaadi asutustesse vastu üldistel alustel.

19. Kui tööandja vahetab elukohta ja koduabiline sõidab temaga kaasa, peab tööandja tasuma omal kulul kõik koduabilise sõiduga seoses olevad kulud.

20. Koduabilisele antakse eririietus vastavalt töölepingu tingimustele, kuid mitte alla Töö Rahvakomissariaadi poolt kehtestatud normide. Eririietuse väljaandmise kohta peab tööandja tegema palgaraamatus märkuse.

21. Koduabilisi tuleb sotsiaalkindlustuse organites kindlustada korras, mis on ette nähtud NSV Liidu KTK ja RKN-i

17. juuli 1929. a. määruses isikute sotsiaalkindlustuse kohta, kes töötavad koduses majapidamises (CЗ 1929, № 48, cm. 428) [1].

22. Tööandja ja koduabilise vahelised konfliktid lahendatakse kas vahekohtu või kohtu poolt (kubermangukohtute tööasjade istungitel või üldistes kohtuasutustes) [2].

23. Tühised on kokkulepped koduabiliste töötingimuste kohta, mis halvendavad neid võrreldes käesoleva määrusega ettenähtud tingimustega, samuti üldise tööseadusandlusega ettenähtud töötingimusi, mis laienevad koduabilistele.

24. Käesoleva määruse jõustumisega ei laiene koduabilistele TööK §-ide 29, 44, 47, 48, 56, 60, 61, 64, 70, 76, 82, 83, 87, 90, 92, 95, 113, 131, 168—174 eeskirjad.

Märkus. Koduabilistele, kes ei ela tööandja juures, laieneb TööK § 47 p. «g» ja § 92.

25. Käesoleva määruse eeskirjad ei laiene koduabilistele (mees- ja naisisikutele), kes töötavad töölepingu alusel talumajapidamises ja kelle töötingimused on kindlaks määratud «Talumajapidamistes palgalise abitööjõu kasutamise tingimuste ajutiste eeskirjadega» (CЗ 1925, № 26, cm. 183).

26. Käesoleva määruse jõustumisega kaotavad kehtivuse kõik kohalike võimuorganite üldkohustuslikud otsused koduabiliste töötingimuste kohta.

---

[1] Vt. «Riikliku sotsiaalkindlustuse toetuste määramise ja väljamaksmise korra määrustiku» p-d 51 ja 111.

[2] Vt. NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi 13. septembri 1957. a. määrust nr. 13 «Kohtupraktikast tsiviiltööasjades».

XII

AMETIÜHINGUD

NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI PROGRAMM

(Väljavõte)

Kommunismi laiahaardelise ehitamise perioodil suureneb ühiskondlike organisatsioonide osa. Eriti kasvab **ametiühingute** kui valitsemise kooli, majandamise kooli, kommunismi kooli tähtsus. Partei aitab kaasa sellele, et ametiühingud tõhustaksid oma tegevust majanduse juhtimisel, muutes alalised tootmisnõupidamised järjest efektiivsemateks organiteks, mis aitavad parandada ettevõtete tööd ja kontrolli tootmise üle. Ametiühingute ülesanne on:

pidevalt hoolitseda rahvahulkade kommunistliku teadlikkuse tõstmise eest, olla kommunistliku töö nimel toimuva võistluse organiseerijateks, aidata töötajatel omandada riigi ja ühiskonna juhtimise oskust, aktiivselt osa võtta kontrolli teostamisest töö ja tarbimise määra üle;

arendada tööliste ja teenistujate aktiivsust, tõmmates nad võitlusse lakkamatu tehnilise progressi, tööviljakuse edasise tõusu, riiklike plaanide ja ülesannete täitmise ning ületamise eest;

pidevalt hoolitseda tööliste ja teenistujate kvalifikatsiooni tõstmise ning nende töö- ja elutingimuste parandamise eest, kaitsta töötajate materiaalseid huve ja õigusi;

taotleda elamute ning kultuuri- ja elukondlike objektide ehitamise plaanide täitmist, ühiskondliku toitlustamise ja kaubanduse, sotsiaalkindlustuse, sanatooriumide ja kuurortide töö paranemist;

tagada kontroll ühiskondlike tarbimisfondide kasutamise ning kõigi töötajate teenindamisega seotud ettevõtete ja asutuste töö üle;

paremini korraldada töötajate kultuurilist teenindamist ja puhkust, arendada kehakultuuri ja sporti.

VÄLJAVÕTE EESTI NSV TERRITOORIUMIL KEHTIVAST TÖÖSEADUSTE KOODEKSIST

§ 151. Riiklikes, ühiskondlikes ja eraettevõtteis, asutustes ja majandeis palgalistena töötavaid kodanikke ühendavail ametiühinguil on õigus esineda mitmesugustes organites palgatööliste

nimel kollektiivlepinguid sõlmiva poolena, samuti esindada neid kõigis töö- ja olustikulistes küsimustes.

§ 152. Ametiühingud, mis on moodustatud nende organisatsioonide kongresside poolt määratud aluseil, ei kuulu registreerimisele riiklikes asutustes ühingute ja nende liitude suhtes kehtivas korras; nad registreeritakse neid ühendavais ametiühingutevahelistes organisatsioonides[1] ülevenemaaliste ametiühingute kongresside[2] poolt määratud korras.

§ 153. Kõik muud § 152 kohaselt ametiühingutevahelistes organites mitteregistreeritud koondised ei või end nimetada ametiühinguiks ega omandada nende õigusi.

§ 154. Ametiühinguil on õigus: a) omandada ning vallata varasid; b) sõlmida igasuguseid lepinguid, tehinguid jms. kehtiva seadusandluse alusel.

Märkus. Kõiki ametiühingute õigusi kohaldatakse ka nendevahelistele liitudele.

§ 155. Kõik riiklikud organid peavad Vene NFSV Konstitutsiooni § 16 kohaselt[3] andma ametiühinguile ja nende liitudele igasugust abi, võimaldades neile ruume sisseseadega tööpaleedeks ja ühingute majadeks, soodustusi posti, telegraafi, telefoni, rauddtee ja veeteede kasutamisel jms.

§ 156. Ettevõttes, asutuses või majandis on ametiühingu algorganisatsiooniks tööliste ja teenistujate käitiskomitee või komiteed asendav delegaat — rühmaorganisaator.

Märkus 1. Ettevõtte, asutuse või majandi töötajate komitee valimise kord määratakse vastava ametiühingu poolt.

Märkus 2. Sõjaväe ja merenduse ametkonna tööliste ja teenistujate komiteede moodustamine ja nende tegevus toimub Töö RK poolt kokkuleppel Vabariigi Revolutsioonilise Sõjanõukoguga[4] ja ÜAÜKN-iga antava erimääruse põhjal.

§ 157. Ükski teine komitee ettevõtteis, asutustes või majandeis peale käesoleva koodeksi §-s 156 ettenähtu ja vastava ametiühingu poolt kinnitatu ei või kasutada § 158—160 ettenähtud õigusi.

§ 158. Komitee (§ 156) tegevusalaks on:[5]

a) tema poolt ühendatud tööliste ja teenistujate huvide esindamine ja kaitse ettevõtte, asutuse ja majandi administratsiooni ees töötajate töö- ja elutingimuste küsimustes;

b) esindamine valitsus- ja ühiskondlike organisatsioonide ees;

c) ettevõtte, asutuse või majandi administratsiooni poolt töö-

---

[1] Käesoleval ajal Üleliidulises Ametiühingute Kesknõukogus.

[2] Käesoleval ajal toimuvad ametiühingutevahelised kongressid.

[3] Viide on tehtud Vene NFSV 1918. a. Konstitutsioonile, mis praegu enam ei kehti.

[4] Käesoleval ajal Kaitseministeerium.

[5] Vt. NSV Liidu ametiühingute põhikirja p. 48, allpool lk. 402.

kaitse, sotsiaalkindlustuse, palgamaksmise, sanitaarala ja ohutustehnika jms. kohta käivate seaduslike normide täpse täitmise järelevalve, samuti ka kaasabi andmine riiklikele töökaitse organitele;

d) abinõude tarvituselevõtmine tööliste ja teenistujate kultuurilise ja materiaalse olukorra parandamiseks;

e) riiklikes ettevõtteis normaalsele tootmiskäigule kaasaaitamine ja osavõtt vastavate ametiühingute kaudu rahvamajanduse reguleerimisest ja organiseerimisest.

§ 161. Ettevõtte, asutuse või majandi administratsioon ei või teha mingisuguseid takistusi komiteede ja neid valivate ühingu organite (üld- ja delegaatide koosolekud) tegevusele, kusjuures:

a) üld- ja delegaatide koosolekuid võib üldreeglina pidada ainult väljaspool tööaega; neid võib pidada tööajal koosoleku poolt riiklike ülesannete täitmisel (valimine tööliste ja talupoegade saadikute nõukogudesse [1] sotsiaalkindlustuse asutustesse) või valimistel ametiühingute kongressidele; teistel erandjuhtudel on see lubatud ainult kokkuleppel administratsiooniga. Samu eeskirju kohaldatakse ka ettevõtte töökodades peetavate koosolekute puhul; [2]

b) komitee istungid toimuvad samuti üldreeglina väljaspool tööaega ja ainult erandjuhtudel võidakse kokkuleppel administratsiooniga vabastada kõiki komitee liikmeid nendeks istungiteks tööajal; [3]

. . .

§ 165. Ettevõtte, asutuse või majandi administratsioon on kohustatud võimaldama komiteele tasuta vajaliku ruumi ühes sisseseade, kütte ja valgustusega nii komitee enda kui ka komitee kaudu ühendatud töötajate üld- ja delegaatide koosolekute töödeks; sellesse ruumi on töötajail komitee asjus takistamatu sissepääs.

§ 166. Ametiühingute juhatuste liikmeil ja nende erimandaadiga volinikel, samuti ka komitee liikmeil (§ 151 ja 156) on õigus takistamatult külastada kõiki antud ettevõtte ja asutuse või majandi töökodasid, jaoskondi, osakondi, laboratooriume jms.

---

[1] Käesoleval ajal toimuvad valimised töörahva saadikute nõukogudesse NSV Liidu Konstitutsiooni XI peatükis ettenähtud korras.

[2] Koosolekute, istungite ja iga liiki nõupidamiste kokkukutsumine tööajal on keelatud (vt. Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning asutuste tööliste ja teenistujate töö sisekorra tüüpeeskirjad, p. 18, eespool lk. 97).

[3] Vt. eelmine viide.

NSV LIIDU AMETIÜHINGUTE PÕHIKIRI

Kinnitatud NSV Liidu Ametiühingute XIII kongressi poolt 1. novembril 1963.

Töölisklass, kogu nõukogude rahvas on Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei juhtimisel saavutanud maailmaajaloolisi võite. NSV Liidus on üles ehitatud sotsialistlik ühiskond, sotsialism on võitnud täielikult ja lõplikult. On kindlustunud ühiskondlik omandus tootmisvahenditele, jäädavalt kaotatud inimese ekspluateerimine inimese poolt, likvideeritud tööpuudus, mõõtmatult tõusnud nõukogude inimeste materiaalne ja kultuuriline elutase. Nõukogude Liit on muutunud võimsaks tööstusriigiks, kus teadus, tehnika ja kultuur on kõrgel tasemel. Nõukogude sotsialistlik riik, mis tekkis proletariaadi diktatuuri riigina, on uuel, kaasaegsel etapil muutunud üldrahvalikuks riigiks — kogu rahva huvide ja tahte väljendamise organiks.

Kangelaslik töölisklass kui nõukogude ühiskonna kõige eesrindlikum ja organiseeritum jõud teostab oma juhtivat osa ka üldrahvaliku riigi tingimustes, on tööinimeste tõeliste ideaalide väljendajaks ja kõige aktiivsemaks võitlejaks kommunismi eest. Tema eesrindlik osa on määratud nii tema majandusliku seisundiga, nii sellega, et ta on vahetult seotud sotsialistliku omandi kõrgeima vormiga, kui ka sellega, et ta on kõige enam karastatud aastakümneid kestnud klassivõitluses ja omab suurimaid revolutsioonilisi kogemusi.

Sotsialism kindlustas töölistele esmakordselt ajaloos tõelised poliitilised vabadused ja laialdased sotsiaalsed õigused. Kõigile Nõukogude Liidu kodanikele on tagatud õigus tööle, puhkusele, haridusele, õigus ainelisele kindlustatusele vanaduses, haiguse puhul ja töövõime kaotuse korral. Naisele on NSV Liidus antud mehega võrdsed õigused kõigil riikliku, majandusliku, kultuurilise ja ühiskondlik-poliitilise elu aladel. NSV Liidu kodanikele on tagatud sõnavabadus, trükivabadus, koosolekute vabadus, samuti õigus ühineda ühiskondlikesse organisatsioonidesse.

Nõukogude Liit on astunud kommunismi laiahaardelise ehitamise perioodi. Kommunism on vabade ja teadlike töötajate hästiorganiseeritud ühiskond, kus seatakse sisse ühiskondlik omavalitsus, kus töö ühiskonna heaks muutub igaühele esmaseks eluvajaduseks, tunnetatud paratamatuseks, kus igaühe võimeid rakendatakse rahva heaks kõige suurema kasuga.

Kommunism täidab kõikide inimeste sotsiaalsest ebavõrdsusest, rõhumise ja ekspluateerimise kõikidest vormidest ning sõjakoledustest vabastamise ajaloolist missiooni ja kindlustab kogu maailmas kõikidele rahvastele rahu, töö, vabaduse, võrdsuse, vendluse ning õnne.

Nõukogude rahvas oma avangardi — Kommunistliku Partei — juhtimisel viib edukalt ellu NLKP XXII kongressi poolt vastu-

võetud kommunistliku ühiskonna ülesehitamise suurejoonelist programmi.

Kommunismi laiahaardelise ehitamise perioodil on töölisklassi, nõukogude rahva peamisteks ülesanneteks kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomine, kommunistlike ühiskondlike suhete kujundamine ja uue inimese — kommunistliku ühiskonna liikme — kasvatamine. NLKP programmi täitmise tulemusel saavad olema meie maa käsutuses oma võimsuselt ennenägematud tootlikud jõud, ta saavutab tööstuse ja põllumajanduse arengu sellise taseme, mis võimaldab täielikult rahuldada ühiskonna ja kõigi tema kodanike vajadusi, tagab NSV Liidus kõige kõrgema elutaseme ükskõik millise kapitalistliku maaga võrreldes. Võitlus NLKP programmi eduka elluviimise eest on nõukogude ametiühingute tegevuse aluseks.

Nõukogude ametiühingud, olles massiliseks ühiskondlikuks parteituks organisatsiooniks, ühendavad vabatahtlikkuse alusel kõigi kutsealade töölisi ja teenistujaid, olenemata rassist, rahvusest, soost ja usulistest tõekspidamistest. Ametiühingud «on kasvatuslik organisatsioon, kaasatõmbamise, õpetamise organisatsioon, see on kool, juhtimise kool, majandamise kool, kommunismi kool» (V. I. Lenin).

Nõukogude ametiühingud teevad kogu oma töö Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei kui nõukogude ühiskonna organiseeriva ja suunava jõu juhtimisel. Partei juhtimisel on NSV Liidu ametiühingud läbi käinud suure arengutee. Nad on kasvanud töölisklassi kõige massilisemaks organisatsiooniks, mis avaldab viljastavat mõju nõukogude ühiskonna tootmistegevuse, kultuurilise ja ühiskondliku elu kõikidele külgedele. «Kui kogu majandus- ja kultuurielu ning ühiskondlikku tegevust meie maal kujutleda laevana, mida juhib nii kogenud kapten nagu Kommunistlik Partei, siis selle laeva kaptenisillal on tema kõrval ka ametiühingud.» (N. S. Hruštšov.) NSV Liidu ametiühingud koondavad töölisi ja teenistujaid partei ümber, mobiliseerivad neid võitlusse kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest.

Kommunismi laiahaardelise ehitamise tingimustes suureneb pidevalt nõukogude ametiühingute kui leninliku kommunismi kooli osatähtsus, nad võtavad riikliku, majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö küsimuste lahendamisest üha laiemalt osa. Kuivõrd nõukogude ühiskond läheneb kommunismile, sedavõrd lülituvad ametiühingute tegevussfääri üha uued funktsioonid, millega varem tegelesid riigiaparaadi organid.

Ametiühingute keskseks ülesandeks on rahvahulkade mobiliseerimine majandusliku peaülesande — kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomise — täitmisele, võitlus Nõukogude riigi majandusliku võimsuse ja kaitsevõime edasise suurendamise eest, töötajate majandusliku heaolu ning kultuuritaseme edasine tõstmine.

NSV Liidu ametiühingud suunavad kogu oma töö kõigi rahvamajandusharude võimsa edasiarendamise, rahvamajandusplaanide täitmise ja ületamise, tehnilise progressi ning tööviljakuse pideva tõusu kindlustamisele. Ametiühingud organiseerivad tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate sotsialistlikku võistlust, arendavad kommunistliku töö liikumist, töötajate massilist tehnilist loomingut, juhivad leiutajate ja ratsionaliseerijate ühinguid ning teaduslik-tehnilisi ühinguid, aitavad töölistel ja teenistujatel tõsta oma tootmis- ja tööalast kvalifikatsiooni, korraldavad tootmis-tehnilist propagandat, levitavad eesrindlike tööliste ja tootmisnovaatorite kogemusi, taotlevad uue tehnika ning teaduse saavutuste juurutamist tööstusse, põllumajandusse ja teistesse rahvamajandusharudesse.

Ametiühingute ülesandeks on aidata töölistel omandada riigi ja ühiskonna juhtimise oskust, laialdaselt kaasa tõmmata töölisi ning teenistujaid tootmise juhtimisele ja rahvamajanduse planeerimisele, arendada rahvahulkade tootmise täiustamise eest peetavast võitlusest osavõtu ühiskondlikke vorme, ametiühingud juhivad alalisi tootmisnõupidamisi, taotlevad kõrvalekaldumatult nende muutmist üha tõhusamateks organiteks, kes aitavad parandada ettevõtete tegevust ja kontrolli tootmise üle, ametiühingud aitavad kaasa naiste ulatuslikule kaasatõmbamisele riiklikku, tootmisalasesse ja ühiskondlikku ellu, hoolitsevad naiste töö- ja elutingimuste parandamise eest.

Ametiühingud võtavad aktiivselt osa riiklikust ülesehitustööst, Nõukogude võimuorganite valimistest, seaduste väljatöötamisest tootmise, töö-, elu-olu ja kultuuri küsimustes, ettevõtete majandusliku juhtimise ning haldusorganite moodustamisest, taotlevad riigi- ja majandusaparaadi töö parandamist, rahvahulkade kontrolli tugevdamist viimase tegevuse üle, abistavad partei- ja riigikontrolli organeid nende töös.

Ametiühingud võtavad osa kontrolli teostamisest töö ja tarbimise määra üle, tööliste ning teenistujate töötasu planeerimisest ja reguleerimisest, töötasusüsteemide ning preemiate maksmise eeskirjade väljatöötamisest, juhindudes sotsialistlikust printsiibist, mille järgi töö eest tasutakse vastavalt töö hulgale ja kvaliteedile, tõmbavad ulatuslikult kaasa töölisi ning teenistujaid töö normeerimisele, taotlevad progressiivsete, tehniliselt põhjendatud töönormide juurutamist, kontrollivad normide revideerimist ja kehtivate töötasusüsteemide õiget rakendamist.

Ametiühingud kaitsevad tööliste ja teenistujate huvisid, kontrollivad tööseadusandlusest kinnipidamist, ohutustehnika ja töötervishoiu olukorda ettevõtetes ning asutustes. Ametiühingud sõlmivad ettevõtete administratsiooniga kollektiivlepinguid, töökaitset ja ohutustehnikat käsitlevaid kokkuleppeid ning koos majandusorganitega tagavad nende täitmise.

Ametiühingud kasvatavad töötajaid kommunistliku teadlikkuse

ja ideelisuse vaimus, nõukogude patriotismi vaimus, töösse ja ühiskondlikku sotsialistlikku omandisse kommunistliku suhtumise vaimus, kasvatavad töölistes ja teenistujates kõrgeid kõlbelisi printsiipe, mis on väljendatud kommunismiehitaja moraalikoodeksis; abistavad ametiühingu liikmeid nende ideelis-poliitilise ja üldharidusliku taseme tõstmisel, aitavad aktiivselt kaasa tööliste kultuurilise ja tehnilise taseme insener-tehnilisel alal töötajate tasemele tõstmise ülesande lahendamisele. Ametiühingud organiseerivad oma ajakirjanduse, asutavad klubisid, kultuurimaju ja -paleesid, punanurki, raamatukogusid, spordi- ja turismibaase, pioneerilaagreid, arendavad tööliste ja teenistujate hulgas massilist kunstilist isetegevust, kehakultuuri, sporti ja turismi, juhivad ametiühingute vabatahtlikke spordiühinguid; võtavad osa tööst ühiskondliku korra kaitsmise ja kindlustamise alal; abistavad perekondi ja koole laste kommunistlikul kasvatamisel.

Ametiühingud teostavad ühiskondlikku kontrolli ja võtavad tarvitusele abinõusid, mis tagavad tööstusliku, elamu- ja kultuurilis-elukondliku ehituse plaanide täitmise, sööklate, kaupluste, kommunaal-elukondlike ettevõtete ja linnatranspordi töö paranemise, koos majandusorganite ja ettevõtete, sovhooside, asutuste ning õppeasutuste administratsioonidega jaotavad elamispinda, võtavad osa kohalike nõukogude poolt ehitatava elamispinna jaotamisest, annavad töölistele ja teenistujatele materiaalset toetust, organiseerivad vastastikuse abistamise kassasid.

Ametiühingud juhivad riiklikku sotsiaalkindlustust, määravad ja maksavad töölistele ning teenistujatele toetusi ajutise töövõimetuse korral ja muid sotsiaalkindlustuse abirahasid, taotlevad töötajatele antava arstiabi ning naiste ja laste tervise kaitse paremat organiseerimist, kontrollivad sotsiaalkindlustusorganite tegevust, võtavad osa pensionide määramisest töölistele, teenistujatele ja nende perekonnaliikmetele, juhivad tööliste ning teenistujate teenindamist sanatooriumides ja kuurortides.

NSV Liidu ametiühingud esinevad tööliste ja teenistujate nimel riiklike, majanduslike ja ühiskondlike organite ees tootmisalastes, tööelutarbelise teenindamise ja kultuuriküsimustes, omavad seadusandliku initsiatiivi õigust, võtavad osa rahvamajanduse planeerimisest, kaitsevad töötajate materiaalseid huve ja õigusi, tagavad kontrolli ühiskondlike tarbimisfondide kasutamise üle.

Ametiühingud võitlevad selle eest, et veelgi kindlustada sotsialistlikku ühiskondlikku ja riiklikku korda, mille aluseks on töölisklassi ning kolhoositalurahva vankumatu liit, milles töölisklassil on juhtiv osa, NSV Liidu rahvaste vääramatu sõprus, kogu nõukogude ühiskonna moraalne ja poliitiline ühtsus.

NSV Liidu ametiühingud on maailma ametiühinguliikumise lahutamatuks koostisosaks, nad võtavad aktiivselt osa Ülemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni tegevusest, olles selle liikmeks,

kasvatavad töölisi ja teenistujaid proletaarse internatsionalismi vaimus ja kõigi maade töötajatega vennalike sidemete sõlmimise vaimus, võitlevad rahvusvahelise töölisliikumise ühtsuse eest klassi alusel, rahu eest kogu maailmas, toetavad töötajate võitlust oma õiguste ja huvide eest proletaarse solidaarsuse printsiipide alusel.

Nõukogude ametiühingute internatsionaalseks kohustuseks on osutada vennalikku abi kapitalistlike maade töötajatele nende võitluses oma klassihuvide eest, igati toetada koloniaal- ja sõltuvate rahvaste rahvuslikku vabadusliikumist ning iseseisva arengu ja oma majanduse ning rahvusliku suveräänsuse ja tugevdamise teele asunud maade töötajate võitlust.

Kogu ametiühingute tegevus on rajatud rahvahulkade veenmise meetodile, tööliste ja teenistujate aktiivsusele, initsiatiivile ning isetegevusele, ametiühingudemokraatia kõrvalekaldumatule järgimisele, juhtimise kollektiivsuse printsiibile, kriitika ja enesekriitika laialdasele arendamisele. Ametiühingud peavad kogu oma igapäevases töös üles näitama konkreetsust ja asjalikkust, kõrget vastutust usaldatud ülesande täitmise eest, võitlema bürokratismi ja töös esinevate puuduste vastu, tähelepanelikult reageerima töötajate vajadustele ning nõudmistele.

I. Ametiühingu liikmed, nende õigused ja kohustused

1. Ametiühingu liikmeks võib olla iga tööline ja teenistuja, kes töötab ettevõttes, transpordi alal, ehitustöödel, sovhoosis, asutuses või organisatsioonis, samuti iga kõrgema õppeasutuse, keskeriõppeasutuse või tehnilise kutsekooli õpilane.

2. Ametiühingu liikmel on õigus:

a) valida ja olla valitud kõikidesse ametiühinguorganitesse, ametiühingu konverentsidele ja kongressidele;

b) osa võtta küsimuste arutamisest, mida vaadatakse läbi ametiühingu liikmete koosolekutel;

c) esitada ametiühinguorganitele küsimusi ametiühingutöö ja majandusorganite tegevuse kohta ning teha ettepanekuid nende töö parandamiseks;

d) kritiseerida ametiühingu koosolekutel, konverentsidel, kongressidel ja ajakirjanduses ametiühingu- ja majandusorganite, nõukogude asutuste ja nende töötajate tegevust, viimaste ametiseisundist sõltumata;

e) pöörduda kõigi ametiühinguorganite poole avalduste ja ettepanekutega ükskõik millistes tootmistöö, materiaalse, elukondliku või kultuurilise teenindamise küsimustes, samuti oma õiguste kaitseks ja toetuse saamiseks juhul, kui administratsioon ei täida kollektiivlepingut või rikub tööseadusandlust;

f) isiklikult osa võtta ametiühingu koosolekutest, ametiühin-

gute komiteede ja nõukogude koosolekutest, kui arutatakse küsimust tema tegevuse või käitumise kohta;

g) olla ametiühinguorganisatsiooni juures asuva vastastikuse abistamise kassa liikmeks.

3. Ametiühingu liige on kohustatud:

a) ausalt ja kohusetundlikult töötama, tõstma tööviljakust, võitlema kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomise eest, Nõukogude riigi teaduse ja kultuuri edasise tõusu eest, ettevõtte, tsehhi ja brigaadi tootmisplaanide ning -ülesannete täitmise eest, aktiivselt osa võtma sotsialistlikust võistlusest;

b) hoidma ja suurendama ühiskondlikku, sotsialistlikku omandit kui nõukogude kodumaa võimsuse ja õitsengu alust ning kõigi töötajate jõuka ja kultuurse elu allikat;

c) rangelt pidama riiklikku distsipliini ja töödistsipliini, kasutama tööaega täielikult ja ratsionaalselt kõrge tööviljakuse ja tootlikkusega tööks, võitlema igasuguste töödistsipliini rikkumiste vastu;

d) tõstma oma poliitilist teadlikkust, üldhariduslikku, kultuurilist ja tehnilist taset, tootmis- ning tööalast kvalifikatsiooni, tundma õppima oma tööala tehnikat ja eesrindlikke töömeetodeid;

e) olema säästlik ja kokkuhoidlik, avastama tootmistöös esinevaid puudusi ja võitlema nende kõrvaldamise eest;

f) võitlema tervetest eluviisidest kinnipidamise eest, mitmesuguste ühiskonnavastaste nähtuste ja muude minevikuigandite vastu, kinni pidama sotsialistliku ühiselu reeglitest;

g) osa võtma ametiühingu koosolekutest ja täitma ametiühinguorganite ühiskondlikke ülesandeid;

h) kinni pidama NSV Liidu ametiühingute põhikirjast, korralikult ja täpselt tasuma liikmemaksu.

4. Ametiühingu liikmel on järgmised eelised:

a) saab kooskõlas seadusandlusega toetust riikliku sotsiaalkindlustuse summadest kõrgema määra järgi kui need, kes ei ole ametiühingu liikmed;

b) saab esmajärjekorras tuusikuid puhkekodudesse, sanatooriumidesse ja kuurortidesse, turismituusikuid, samuti lastetuusikuid lastesõimedesse, lasteaedadesse ja pioneerilaagritesse;

c) saab ametiühinguorganite poolt tasuta juriidilist abi;

d) saab vajaduse korral ametiühingu summadest materiaalset toetust;

e) kasutab isiklikult, samuti kasutavad ka tema perekonnaliikmed ametiühingu kultuuri- ja spordiasutusi ametiühinguorganite poolt kindlaksmääratud tingimustel;

f) ühiskondlikust elust aktiivse osavõtu eest ja olenevalt ametiühingustaažist autasustatakse ametiühingu liiget ametiühingute aukirja ja muude autasudega.

5. Ametiühingu liikmeks võetakse vastu ametiühingusse astuda soovija isikliku avalduse põhjal. Ametiühingu liikmeks

vastuvõtmise küsimuse otsustab ametiühingurühma koosolek ja otsuse kinnitab ametiühingu tsehhikomitee, ametiühingubüroo, kus aga tsehhikomiteesid ei ole, käitiskomitee või kohalik komitee. Ametiühinguorganisatsioonides, kus ei ole ametiühingurühmi, võetakse ametiühingu liikmeks vastu ametiühingu liikmete üldkoosoleku otsusega.

6. Ametiühingu liikme staaži arvestatakse päevast, millal ametiühingurühma koosolek või tsehhi, osakonna, ettevõtte, asutuse ametiühinguorganisatsiooni koosolek vastuvõtmise otsuse tegi. Ametiühingu liikmeks vastuvõetule annab liikmeraamatu kätte ametiühingu käitiskomitee või kohalik komitee.

7. Kui ametiühingu liige asus tööle teises ettevõttes või asutuses, mille töölised ja teenistujad on koondunud teise ametiühingusse, siis vabastatakse ta sisseastumismaksu tasumisest ja tema ametiühingustaaž säilib olenemata ülemineku põhjustest.

8. Ametiühingu liikmed — naised, kes laste kasvatamise tõttu on ajutiselt katkestanud töö, säilitavad õiguse kuuluda ametiühingu ridadesse ühe aasta jooksul ning neil on kultuurilise ja elutarbelise teenindamise alal võrdsed õigused kõigi ametiühingu liikmetega. Juhul kui nad uuesti tööle asuvad, säilib nende endine ametiühingustaaž olenemata töö vaheaja kestusest.

9. Hooajatöölistel ja -teenistujatel säilib ametiühingustaaž, kui nad jätkavad tööd järgmisel hooajal.

10. Aeg, millal ametiühingu liige teenib NSV Liidu relvastatud jõudude koosseisus, arvatakse ametiühingustaaži hulka.

11. Ametiühingu liikmetel — pensionäridel, kes tervisliku seisukorra või vanaduse tõttu on katkestanud töö ettevõtetes või asutustes, säilib õigus kuuluda ametiühingu ridadesse.

12. Ametiühingute põhikirja rikkumise, mõjuva põhjuseta üle kolme kuu liikmemaksu mittetasumise ja distsiplineerimatuse eest, samuti avalikes kohtades, tootmistööl ja igapäevases elus ebaväärika käitumise eest võib ametiühinguorganite otsusel ametiühingu liikme suhtes rakendada kasvatusabinõusid ning ühiskondliku mõjutamise vahendeid (märkus, hoiatus, laitus, noomitus) ja äärmise abinõuna — ametiühingust väljaheitmist.

Ametiühingurühma koosoleku või tsehhikoosoleku otsus ametiühingust väljaheitmise kohta jõustub pärast seda, kui ametiühingu käitiskomitee või kohalik komitee on selle otsuse kinnitanud. Ametiühingu-algorganisatsiooni otsus ametiühingust väljaheitmise või ametiühingu liikmele karistuse määramise kohta võetakse vastu selle ametiühingu liikme juuresolekul.

II. Ametiühingute organisatsiooniline struktuur ja ametiühingusisene demokraatia

13. Ametiühingud rajanevad demokraatliku tsentralismi alustel, mis tähendab, et:

a) kõik ametiühinguorganid, alt kuni üles, valitakse ametiühingu liikmete poolt ja annavad neile aru;

b) ametiühinguorganisatsioonid otsustavad kõiki ametiühingutöö küsimusi kooskõlas NSV Liidu ametiühingute põhikirjaga ja kõrgemate ametiühinguorganite otsustega;

c) ametiühinguorganisatsioonide otsused võetakse vastu ametiühingu liikmete häälteenamusega;

d) alamalseisvad ametiühinguorganid alluvad kõrgematele.

14. Ametiühingud organiseeritakse tootmispõhimõtte järgi: kõik ühe ettevõtte või asutuse töötajad koonduvad ühte ametiühingusse; iga ametiühing ühendab töölisi ja teenistujaid, kes töötavad ühes või mitmes rahvamajandusharus.

15. Ametiühinguorganisatsioonide tegevuse juhtimiseks luuakse vabariikides, kraides ja oblastites ametiühingutevahelised organid — vabariigi, krai ja oblasti ametiühingute nõukogud, tööstuslikud ja põllumajanduslikud krai ning oblasti ametiühingute nõukogud.

16. Iga ametiühinguorganisatsiooni kõrgemaks juhtivaks organiks on üldkoosolek (algorganisatsioonidele), konverents (sovhoosi-kolhoositootmise, rajooni, linna, oblasti, krai, vabariigi, raudtee ja basseini organisatsioonidele), kongress (ametiühingule ja liiduvabariikide ametiühinguorganisatsioonidele).

Üldkoosolek, konverents ja kongress valib vastava komitee: tsehhi-, käitis-, kohaliku komitee, sovhoosi ja kolhoosi tootmisvalitsuse komitee, rajooni-, linna-, oblasti- ja kraikomitee, oblasti- ja kraikomitee (tööstuslik), oblasti- ja kraikomitee (põllumajanduslik), raudtee-, basseini- ja vabariikliku komitee, keskkomitee, ametiühingutevahelisel konverentsil (kongressil) aga ametiühingute nõukogu, mis kõik on nende täidesaatvateks organiteks.

17. Kõik ametiühingute juhtivad organid, samuti ametiühingute konverentside ja kongresside delegaadid valitakse kinnisel (salajasel) hääletusel.

Ametiühinguorganite valimistel on ametiühingu liikmetel piiramatu õigus kandidaate üles seada, iga kandidaati taandada ning kritiseerida. Hääletamine peab toimuma iga kandidaadi suhtes eraldi. Valituks loetakse kandidaat, kelle poolt hääletas üle poole koosolekust osavõtjatest, konverentsi või kongressi delegaatidest.

18. Ametiühinguorganite valimistel peetakse silmas nende koosseisu süstemaatilise uuenemise ja juhtimise järjekestvuse printsiipi.

Igal järjekordsel valimisel uueneb ametiühinguorganite koos-

seis umbes poole võrra. Seejuures võib ametiühinguorganite juhtivaid töötajaid valida järjest üldreeglina mitte rohkem kui kaheks tähtajaks.

Üksikjuhtudel võib koosolek, konverents või kongress valida ametiühinguorgani koosseisu mõne töötaja ka pikemaks tähtajaks. Sellisel juhul on valimiseks nõutav mitte vähem kui kolm neljandikku hääletamisest osa võtnud ametiühingu liikmete häältest.

Ametiühingu liikmeid, kes langesid ametiühinguorgani koosseisust välja seoses nende koosseisus olemise tähtaja lõppemisega, võib järgnevatel valimistel uuesti valida.

19. Iga ametiühinguorgani ennetähtaegseid valimisi võib korraldada vähemalt ühe kolmandiku sellesse koondunud ametiühinguliikmete nõudmisel, samuti ka kõrgemalseisva ametiühinguorgani korraldusel.

20. Ametiühinguorganite liikmed ja liikmekandidaadid peavad oma praktilise tegevusega õigustama suurt usaldust, mida neile osutasid ametiühingu liikmed.

Juhul kui ÜAÜKN-i, ametiühingute vabariikliku, krai-, oblasti- (linna-) nõukogu, ametiühingu keskkomitee, vabariikliku komitee, krai-, oblasti-, raudtee-, basseini-, linna- ja rajoonikomitee, sovhoosi ja kolhoosi tootmisvalitsuse ametiühingukomitee liige või liikmekandidaat ei õigusta oma praktilises tegevuses temale ametiühingu liikmete poolt osutatud suurt usaldust, võib teda ametiühingute vastava komitee või nõukogu koosseisust välja arvata. Selle küsimuse otsustab vastava ametiühinguorgani pleenum. Otsus loetakse vastuvõetuks, kui selle poolt kinnisel (salajasel) hääletamisel andsid oma hääle vähemalt kaks kolmandikku ametiühingute vastava komitee või nõukogu liikmetest.

Vastava ametiühinguorgani revisjonikomisjoni liikme väljaarvamise küsimus selle komisjoni koosseisust otsustatakse komisjoni koosolekul korras, mis on ette nähtud ametiühingute komiteede ja nõukogude liikmete ning liikmekandidaatide suhtes.

Ametiühingu-algorganisatsioonis otsustatakse komitee või revisjonikomisjoni liikme, kes ei õigustanud ametiühingu liikmete usaldust, väljaarvamise küsimus ametiühingu üldkoosolekul lahtisel hääletamisel kahe kolmandiku häälteenamusega. Ametiühingukomitee ja revisjonikomisjoni liikmed, keda valitakse konverentsidel, arvatakse nende organite koosseisust välja ametiühingukomitee või revisjonikomisjoni koosolekul kinnisel (salajasel) hääletamisel kahe kolmandiku häälteenamusega.

21. Ametiühingu liikmete üldkoosolekud, ametiühingu konverentsid ja kongressid, samuti ametiühingukomiteede ja ametiühingute nõukogude koosolekud loetakse otsustusvõimelisteks, kui nendest võtab osa vähemalt kaks kolmandikku ametiühingu liikmetest, delegaatidest, komitee või ametiühingute nõukogu liikmetest.

22. Ametiühingute nõukogud, ametiühingu keskkomiteed,

vabariiklikud komiteed, krai-, oblasti-, raudtee-, basseini-, linna- ja rajoonikomiteed ning sovhoosi ja kolhoosi tootmisvalitsuste ametiühingukomiteed kongresside ja konverentside vahelisel ajal informeerivad süstemaatiliselt ametiühinguorganisatsioone oma tööst.

23. Tähtsamate majanduslike ja poliitiliste ülesannete arutamiseks ning nende teostamiseks vajalike praktiliste abinõude väljatöötamiseks, samuti kohaliku tähtsusega küsimuste arutamiseks ja töökogemuste vahetamiseks kutsutakse kokku ametiühingualgorganisatsioonide, rajooni-, linna-, oblasti-, kraiorganisatsioonide ning vabariiklike ametiühinguorganisatsioonide aktiive.

24. Ametiühingute nõukogud ja ametiühingukomiteed peavad pidevalt tugevdama ja laiendama sidet rahvahulkadega, kasvatama kaadrit kommunistliku ideelisuse ja moraali vaimus, õigluse ja puudustesse leppimatu suhtumise vaimus; rangelt kinni pidama ametiühingu demokraatiast ja kollektiivse juhtimise põhimõtetest, korrapäraselt kokku kutsuma ametiühingu liikmete üldkoosolekuid ja konverentse, korraldama aruandlust ja valimisi, looma tingimused kriitika ja enesekriitika arendamiseks ametiühinguorganisatsioonides, informeerima kõrgemalseisvaid ametiühinguorganeid oma tööst.

Ametiühingute nõukogud ja ametiühingukomiteed tuginevad oma töös laialdasele ametiühingu aktiivile, moodustavad komisjone üksikutes ametiühingutöö küsimustes, mittekoosseisulisi osakondi, mittekoosseisuliste instruktorite ja inspektorite rühmi ning kasutavad teisi vorme ametiühingu liikmete kaasatõmbamiseks ametiühingutööle ühiskondlikel alustel.

III. Ametiühingute kõrgemad organid

25. Ametiühingute kõrgeimaks organiks on NSV Liidu ametiühingute kongress.

NSV Liidu ametiühingute kongress kutsutakse kokku üks kord nelja aasta jooksul. Kongressi kokkukutsumine ja päevakord kuulutatakse välja hiljemalt kaks kuud enne kongressi.

Esindusnormid ja ametiühingute kongressi delegaatide valimise korra määrab ÜAÜKN.

26. NSV Liidu ametiühingute kongress:

a) kuulab ära ja kinnitab ÜAÜKN-i ja keskrevisjonikomisjoni aruanded;

b) kinnitab «NSV Liidu ametiühingute põhikirja»;

c) määrab kindlaks ametiühingute järjekordsed ülesanded, kuulab ära plaani- ja majandusalaste keskorganite ettekanded, kavandab abinõud ametiühingute osavõtuks võitlusest rahvamajandusplaanide täitmise ja ületamise eest, tööliste ja teenistu-

jate materiaalse heaolu ning nende kultuurilise ja poliitilise taseme tõstmise eest;

d) määrab kindlaks NSV Liidu ametiühingute ülesanded rahvusvahelises ametiühinguliikumises;

e) valib Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu ja Kesk-revisjonikomisjoni.

27. ÜAÜKN ja revisjonikomisjon valitakse NSV Liidu ametiühingute kongressi poolt määratud koosseisus.

ÜAÜKN-i liikmete väljalangemise korral täiendatakse tema koosseisu kongressi poolt valitud kandidaatide hulgast.

ÜAÜKN-i liikmed ja liikmekandidaadid ning kesk-revisjonikomisjoni liikmed, kes ei ole valitud NSV Liidu ametiühingute kongressi delegaatideks, võtavad kongressist osa nõuandva hääleõigusega.

28. NSV Liidu ametiühingute kongresside vahelisel ajal juhib kogu ametiühingute tegevust Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu.

29. Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu:

a) määrab kindlaks ametiühingute järjekordsed ülesanded tervikuna, samuti üksikutes ametiühingutöö küsimustes;

b) võtab osa rahvamajandusplaanide väljatöötamisest;

c) juhib sotsialistlikku võistlust ja kommunistliku töö liikumist;

d) kuulab ära ametiühingukomiteede ja ametiühingute nõukogude aruanded, samuti rahvamajanduse nõukogude, riiklike komiteede, ministeeriumide ja keskasutuste ettekanded tootmis- ja tööküsimustes, tööliste ning teenistujate kultuurilise ja elutarbelise teenindamise küsimustes;

e) esitab seadusandlikele organitele seaduste ja seadluste eelnõusid, võtab osa töötasu, sotsiaalkindlustuse, töökaitse, samuti töötajate kultuurilise ja elutarbelise teenindamise küsimusi käsitlevate seaduseelnõude koostamisest ja nende arutamisest valitsuses; kontrollib nendes küsimustes vastuvõetud seadustest ja valitsuse määrustest kinnipidamist; annab juhendeid, eeskirju ja selgitusi kehtivate tööseaduste rakendamise kohta;

f) juhib riiklikku sotsiaalkindlustust ja töötajate teenindamist sanatooriumides ning kuurortides;

g) korraldab üleliidulisi kultuuri- ja spordiüritusi ning muid massiüritusi;

h) juhib Üleliidulist Ratsionaliseerijate ja Leiutajate Ühingut, teaduslik-tehnilisi ühinguid, ametiühingute vabatahtlikke spordiühinguid ja turismi arendamist;

i) asutab ametiühingukoole ja kursusi;

j) kinnitab ametiühingute eelarve ja riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve;

k) määrab kindlaks ametiühingute üldise struktuuri ja nende koosseisud;

l) esindab Nõukogude ametiühinguid rahvusvahelises ametiühinguliikumises ja astub nende nimel rahvusvahelistesse ametiühingukoondistesse;

m) informeerib korrapäraselt ametiühinguorganisatsioone oma tööst;

n) omab oma häälekandjat — ajalehte «Trud», kirjastust «Profizdat», annab välja ametiühingu ajakirju.

30. Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu valib ametiühingute töö juhtimiseks pleenumitevahelisel ajal presiidiumi, organiseeriva ning täideviiva iseloomuga jooksvaks tööks — sekretariaadi, samuti ka ÜAÜKN-i büroo ametiühingutöö alal tööstuses, ehituses ja transpordil ning ÜAÜKN-i büroo ametiühingutöö alal põllumajanduses.

31. ÜAÜKN-i pleenum kutsutakse kokku vähemalt üks kord kuue kuu jooksul. ÜAÜKN-i liikmekandidaadid ja kesk-revisjonikomisjoni liikmed võtavad ÜAÜKN-i pleenumite tööst osa nõuandva hääleõigusega.

32. Kesk-revisjonikomisjon valib oma koosseisust esimehe ja sekretäri. Revisjonikomisjon kontrollib ÜAÜKN-i ja temale alluvate valitsuste ning asutuste finantsalast ja majanduslikku tegevust, arvestuse ning aruandluse olukorda, samuti kontrollib ÜAÜKN-i tööd töötajate kirjade ja avalduste alal.

33. Iga haruametiühingu kõrgemaks juhtivaks organiks on ametiühingu kongress. Ametiühingu kongress kutsutakse kokku üks kord kahe aasta jooksul. Kongressi delegaadid valitakse ametiühingu liikmete poolt koosolekutel ja konverentsidel ametiühingu keskkomitee poolt kindlaksmääratud normi alusel. Kongressi kokkukutsumise ja päevakorra teeb ametiühingu keskkomitee teatavaks hiljemalt üks kuu enne kongressi.

Ametiühingu keskkomitee liikmed ja liikmekandidaadid, revisjonikomisjoni liikmed, kes ei ole valitud kongressi delegaatideks, võtavad kongressi tööst osa nõuandva hääleõigusega.

Ametiühingu kongress kuulab ära ametiühingu keskkomitee ja revisjonikomisjoni tegevuse aruanded, määrab kindlaks ametiühingu ülesanded vastavas harus tervikuna, kinnitab ametiühingu põhikirja, kuulab ära majandus- ja plaaniorganite ettekanded antud tööstus-, majandus- või kultuuriharu arenemise perspektiivide ja riiklike plaanide täitmise käigu kohta, valib ametiühingu keskkomitee, revisjonikomisjoni ja NSV Liidu ametiühingute kongressi delegaadid.

34. Ametiühingu keskkomitee ja revisjonikomisjon valitakse kongressi poolt määratud koosseisus.

35. Ametiühingu keskkomitee:

võtab osa antud tööstus- ja majandusharu, kultuuriala või elamu- ja kultuurialase ning elutarbelise, ehituse arendamise jooksvate plaanide ja perspektiivplaanide koostamisest ning nende arutamisest plaani- ja majandusalastes keskorganites;

organiseerib eri majanduspiirkondade sugulasettevõtete sotsialistlikku võistlust, arendab kommunistliku töö liikumist, üldistab ja levitab eesrindlike ettevõtete ning novaatorite kogemusi, kontrollib teaduse ja tehnika saavutuste juurutamist tootmisse;

võtab osa uute, tööviljakuse tõusu stimuleerivate palgasüsteemide väljatöötamisest ja arutamisest tootmisharude järgi;

võtab osa tariifivõrkude ja -määrade väljatöötamisest, ergutavate palgasüsteemide tüüpeeskirjade ettevalmistamisest; kooskõlastab tariifi- ja kvalifikatsiooniteatmikud antud harus, samuti antud haru (ametkondlikud) töönormid;

kontrollib kinnitatud töötasusüsteemide rakendamise õigsust;

uurib ja levitab eesrindlike ettevõtete kogemusi tehniliselt põhjendatud töönormide juurutamise alal;

kuulab ära majandusorganite ettekanded töö ja tootmise organiseerimise, töötasu, töö normeerimise ning töökaitse, kaadrite tootmisalase väljaõppe, elamu- ja kultuurialase ning elutarbelise ehituse olukorra kohta;

määrab kindlaks ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjad ning normid, mis on antud tootmisharus kohustuslikud, võtab osa seadusandlike aktide eelnõude väljatöötamisest tootmisharude järgi, millega reguleeritakse töö- ja puhkeaja režiimi ning puhkusi, naiste ja alaealiste töö kaitset, eririietuse ja -jalatsite norme ja nende kandmise aega, samuti eritoidu andmise norme;

uurib haigestumise ja tootmises esinevate traumade põhjusi ning määrab kindlaks abinõud, kuidas muuta töötingimusi tervislikumaks;

võtab osa tööliste ja teenistujate sotsiaalkindlustuse ning nende elutarbelise ja kultuurilise teenindamise küsimuste lahendamisest antud harus tervikuna;

suunab teaduslik-tehnilise ühingu tegevust, aitab kaasa tööliste massilise leiutustegevuse ja ratsionaliseerimise arendamisele, kutsub kokku tööliste ja insener-tehniliste töötajate nõupidamisi töökogemuste vahetamiseks vastavas harus, võtab osa massilise tootmistehnilise kirjanduse väljaandmisest, suunab vastavas harus vabatahtliku spordiühingu tööd;

uurib ametiühingukomiteede tegevust, kuulab ära nende tööaruandeid, üldistab ja levitab ametiühinguorganisatsioonide töö positiivseid kogemusi, lahendab ametiühingu liikmeks olemise ja ametiühingulise teenindamise küsimusi;

annab välja ametiühingu ajalehti, ajakirju ja trükitavaid materjale;

peab ja arendab vennalikke sidemeid välisriikide haruametiühingutega, võtab aktiivselt osa vastava haru ametiühingute rahvusvahelise koondise tegevusest, aitab kõigiti kaasa tööliste rahvusvahelise solidaarsuse tugevdamisele.

36. Ametiühingu keskkomitee pleenum kutsutakse kokku vähemalt üks kord kuue kuu jooksul. Ametiühingu keskkomitee liikme-

kandidaadid ja revisjonikomisjoni liikmed võtavad ametiühingu keskkomitee pleenumite tööst osa nõuandva hääleõigusega.

Jooksva töö juhtimiseks valib ametiühingu keskkomitee presiidiumi koosseisus: esimees, sekretär ja presiidiumi liikmed.

Ametiühingu keskkomitee vastutab oma tegevuse eest ametiühingu kongressi ja ÜAÜKN-i ees.

IV. Ametiühingute vabariiklikud organid, krai-, oblasti-, linna- ja rajooniorganid

37. Kõrgemaks ametiühinguorganiks vabariigis, krais, oblastis on liiduvabariigi ametiühingute kongress, krai, oblasti ametiühingutevaheline konverents, krai, oblasti ametiühingutevaheline (tööstuslik) konverents, krai, oblasti ametiühingutevaheline (põllumajanduslik) konverents.

Liiduvabariigi ametiühingute kongress, krai, oblasti ametiühingutevaheline konverents kutsutakse kokku üks kord kahe aasta jooksul. Liiduvabariikides, kus on oblastiline jaotus (Ukraina, Valgevene, Kasahhi, Usbeki), korraldatakse ametiühingute kongress üks kord nelja aasta jooksul.

Kongressi (konverentsi) kokkukutsumise ja päevakorra teeb ametiühingute nõukogu teatavaks hiljemalt üks kuu enne kongressi või konverentsi.

Ametiühingutevaheliste konverentside või liiduvabariikide ametiühingute kongresside delegaadid valitakse ametiühinguliikmete koosolekutel või konverentsidel ettevõtetes, asutustes ja õppeasutustes, mille ametiühinguorganisatsioone juhivad otseselt ametiühingute nõukogud, ja sovhoosi ning kolhoosi tootmisalaste, rajooni, linna, oblasti, krai, vabariigi haruametiühingute konverentsidel ametiühingute nõukogu poolt kindlaksmääratud normi järgi.

Oblastiteks jaotatud liiduvabariikide ametiühingute kongresside delegaadid valitakse oblastite ametiühingutevahelistel konverentsidel.

Ametiühingutevaheline konverents (vabariigi ametiühingute kongress) kuulab ära ametiühingute nõukogu ja revisjonikomisjoni tegevuse aruanded, määrab kindlaks oblasti, krai, vabariigi ametiühinguorganisatsioonide järjekordsed ülesanded, kuulab ära plaani- ja majandusorganite ettekanded riiklike plaanide täitmise perspektiivide ja käigu kohta, arutab tööküsimusi ning tööliste ja teenistujate kultuurilise ja elutarbelise teenindamise küsimusi, valib ametiühingute nõukogu, revisjonikomisjoni ja NSV Liidu ametiühingute kongressi delegaadid. Ametiühingute nõukogu ja revisjonikomisjon valitakse kongressi (konverentsi) poolt määratud koosseisus.

38. Vabariigi, krai, oblasti, krai ja oblasti tööstuslik, krai ja oblasti põllumajanduslik ametiühingute nõukogu:

juhib vabariigi, krai, oblasti territooriumil asuvate ametiühinguorganisatsioonide kogu tegevust;

võtab aktiivselt osa rahvamajanduse nõukogude, ministeeriumide, keskasutuste ja plaaniorganite tööst; rahvamajandusplaanide väljatöötamisest ja nende täitmise tagamisest; esindab vabariigi, krai ja oblasti ametiühinguid vastavates nõukogude organites ning majandusorganites tootmis- ja tööküsimuste, tööliste ning teenistujate töötasu, kultuurilise ja elutarbelise teenindamise küsimustes;

viib läbi tööd tööliste ja teenistujate mobiliseerimisel tööstusliku ning põllumajandusliku tootmise igakülgsele arendamisele, riiklike plaanide täitmisele ja ületamisele, suunab ametiühinguorganisatsioonide tegevust töötajate laialdasel kaasatõmbamisel tootmise juhtimisele;

organiseerib ja juhib sotsialistlikku võistlust ning kommunistliku töö liikumist vabariigi, krai ja oblasti piirides, teeb koos nõukogude organitega ja majandusorganitega kokkuvõtteid võistlusest ning määrab kindlaks võitjad; organiseerib eesrindlike kogemuste uurimist ja levitamist;

registreerib koos majandusorganitega kollektiivlepinguid ja kontrollib nende täitmist;

kontrollib töötasu taseme õigest vahekorrast kinnipidamist tootmisharudes ja ettevõtetes, kehtivate töötasusüsteemide õiget rakendamist, võtab koos majandusorganisatsioonidega tarvitusele abinõud töö organiseerimise ja normeerimise parandamiseks, kaadrite kvalifikatsiooni tõstmiseks;

juhib teaduslik-tehniliste ühingute vabariiklikke, oblasti- ja krainõukogusid, leiutajate ja ratsionaliseerijate ühingu nõukogusid;

kontrollib ohutustehnika ja töötervishoiu olukorda, tööseadustest kinnipidamist administratsiooni poolt, eririietuse fondide õigeaegset ja õiget jaotamist ning tööliste varustamist eririietusega;

võtab osa vahendite planeerimisest, mis on vajalikud tööliste ja teenistujate töötingimuste tervislikumaks muutmise abinõude rakendamiseks; juhib tehnilise inspektsiooni tööd;

võtab osa kohalike plaani- ja majandusorganite tööst elamuehituse, kaubandusettevõtete ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete ehitamise, kultuuriliste ja elutarbeliste objektide ning kommunaalettevõtete ehitamise jooksvate plaanide ja perspektiivplaanide väljatöötamisel;

juhib ametiühinguorganisatsioonide tööd riikliku sotsiaalkindlustuse alal sanatooriumide ja kuurortide ning turismialast tööd; kinnitab sanatooriumi- ja kuurordituusikute ning muude tuusikute jaotusplaani ja jälgib nende õiget kasutamist; kontrollib töötajate meditsiinilise teenindamise korraldust ja sotsiaalhooldusorganite tegevust;

kontrollib elamispinna õiget jaotamist ettevõtete, sovhooside ja asutuste majades; võtab osa kohalike töörahva saadikute nõukogude poolt ekspluatatsiooni antava elamispinna jaotamisest; kontrollib linnatranspordi, kommunaal- ja kaubandusettevõtete tööd ning võtab tarvitusele abinõud ilmnenud puuduste kõrvaldamiseks;

kuulab ära majandusorganite ettekanded tootmise, töö ja töötasu organiseerimise, töökaitse ning ohutustehnika olukorra kohta, elamuehituse kultuuriliste ja elutarbeliste objektide ehitamise plaanide täitmise kohta ning võtab tarvitusele abinõud, et parandada ettevõtete, sovhooside, asutuste ja ametiühinguorganisatsioonide tööd sotsialistliku võistluse ja kommunistliku töö liikumise arendamise alal, tööliste ja teenistujate materiaalse, elutarbelise ning kultuurilise teenindamise alal;

juhib ametiühinguorganisatsioonide kasvatustööd, massilist kultuuritööd ja tööd kehakultuuri alal, rajab ametiühingute kultuuri-, spordi- ja muid asutusi;

valib ja paigutab ametiühingukaadrit, korraldab ametiühingutöötajate ja -aktiivi väljaõpet ning instrueerimist;

üldistab ja levitab ametiühingutöö kogemusi, kirjastab ametiühinguelu käsitlevaid materjale;

organiseerib ametiühingu liikmetele juriidilist abi;

juhib ametiühinguorganite finantsalast tegevust ametiühingu eelarve ja riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve alusel, kindlustab eelarvete täitmise;

kinnitab kindlaksmääratud limiitide ja tüüpkoosseisude piirides ametiühinguorganisatsioonide ja nendele alluvate asutuste struktuuri, koosseisud ja palgafondi, revideerib nende finantsalast ja majanduslikku tegevust;

loob internatsionaalseid sidemeid välisriikide ametiühinguorganisatsioonidega.

Vabariigi ametiühingute nõukogu esitab vabariigi seadusandlikele organitele seaduste ja seadluste eelnõusid tööalastes, elutarbelistes ja kultuuriküsimustes.

39. Ametiühingute nõukogu pleenum kutsutakse kokku vähemalt üks kord nelja kuu jooksul. Ametiühingute nõukogu liikmekandidaadid ja revisjonikomisjoni liikmed võtavad ametiühingute nõukogu pleenumi tööst osa nõuandva hääleõigusega.

Ametiühinguorganisatsioonide jooksva töö juhtimiseks valib ametiühingute nõukogu presiidiumi koosseisus: esimees, sekretärid ja presiidiumi liikmed.

Vabariigi ametiühingute nõukogu moodustab tööstuslike ametiühinguorganisatsioonide ametiühingute nõukogu büroo ja põllumajanduslike ametiühinguorganisatsioonide ametiühingute nõukogu büroo. Harukondlikke büroosid võib moodustada ka autonoomsete vabariikide ametiühingute oblastinõukogudes.

Oblasti ja krai ametiühingute nõukogu vastutab oma tegevuse

eest ametiühingutevahelise konverentsi ja ÜAÜKN-i ees (liiduvabariikides — vabariigi ametiühingute nõukogu ees); vabariigi ametiühingute nõukogu — vabariigi ametiühingute kongressi ja ÜAÜKN-i ees.

40. Ametiühingute vabariiklikud komiteed, krai- ja oblastikomiteed, krai- ja oblasti-(tööstuslikud) ning krai- ja oblasti-(põllumajanduslikud) ametiühingukomiteed, raudtee-, basseini-, linna-, rajoonikomiteed sovhoosi- ja kolhoositootmise valitsuste ametiühingukomiteed ning revisjonikomisjonid valitakse vastava ametiühingu konverentsil, mis kutsutakse kokku üks kord kahe aasta jooksul.

Konverents kuulab ära komitee ja revisjonikomisjoni aruanded, arutab töö ja tootmise, tööliste ja teenistujate kultuurilise ning elutarbelise teenindamise organiseerimise küsimusi, valib juhtivad ametiühinguorganid, ametiühingu kongressi ja ametiühingutevahelise konverentsi delegaadid.

41. Ametiühingute komiteed võtavad osa nõukogu organite ja majandusorganite tööst antud tööstus-, majandus- ja kultuuriharu jooksvate ja perspektiivsete tootmisplaanide väljatöötamisel, töö organiseerimise ja normeerimise, töökaitse, sotsiaalkindlustuse ning tööliste ja teenistujate elutarbelise ning kultuurilise teenindamise küsimuste lahendamisest. Koos vastavate nõukogude organite ja majandusorganitega juhivad nad sotsialistlikku võistlust antud harus, teevad sellest kokkuvõtteid, uurivad ja levitavad ettevõtete eesrindlike kollektiivide ja tootmisnovaatorite töökogemusi.

Komiteed juhivad vastava ametiühingu organisatsioone vabariigi, krai, oblasti, linna, sovhoosi- ja kolhoositootmise valitsuse, rajooni, raudtee või basseini piirides, abistavad neid sotsialistliku võistluse ja kommunistliku töö liikumise arendamisel, töötajate kaasatõmbamisel tootmise juhtimisele, tööliste ja teenistujate töö- ning elutarbeliste tingimuste parandamisel, massilise kultuuritöö ja kehakultuuritöö organiseerimisel; juhivad kollektiivlepingute ja töökaitsealaste kokkulepete sõlmimist, võtavad tarvitusele abinõud nende täitmise tagamiseks; kindlustavad ametiühingute eelarve ja riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve täitmise, organiseerivad ÜAÜKN-i, keskkomitee ja ametiühingute nõukogu otsuste täitmist ametiühinguorganisatsioonide poolt, tagavad kriitika ja enesekriitika arendamise ning kasvatavad ametiühingu liikmeid puudustesse leppimatu suhtumise vaimus.

42. Ametiühingute vabariiklike komiteede, krai-, oblasti-, raudtee- ja basseinikomiteede pleenumid kutsutakse kokku vähemalt üks kord nelja kuu jooksul, ametiühingute linna-, rajoonikomiteede ning sovhoosi- ja kolhoositootmise valitsuste ametiühingukomiteede pleenumid aga — üks kord kolme kuu jooksul.

43. Kogu oma tegevusest annavad komiteed aru vastavale ametiühingu liikmete vabariiklikule konverentsile, krai-, oblasti-,

raudtee-, basseini-, linna-, rajoonikonverentsile, sovhoosi- ja kolhoositootmisalase haruametiühingu konverentsile ja ametiühingu nõukogule, ametiühingute keskkomiteede funktsioonidesse kuuluvates küsimustes annavad nad aru ka ametiühingute keskkomiteedele.

44. Ametiühingute komiteed valivad oma koosseisust esimehe, sekretäri ja presiidiumi liikmed.

V. Ametiühingu-algorganisatsioonid

45. Ametiühingu aluseks on ametiühingu-algorganisatsioonid. Ametiühingu-algorganisatsioon koosneb ühes ettevõttes, sovhoosis, asutuses töötavatest või ühes õppeasutuses õppivatest ametiühingu liikmetest.

Ametiühingu-algorganisatsiooni kõrgemaks organiks on ametiühingu liikmete üldkoosolek.

Ettevõtetes ja asutustes, kus üldkoosolekute kokkukutsumine pole mitmes vahetuses töötamise tõttu või tsehhide ja jaoskondade territoriaalse killustatuse tõttu võimalik, kutsutakse kokku vahetuste koosolekud või ettevõtte, asutuse ametiühingu liikmete konverentsid.

46. Ametiühingu-algorganisatsiooni ülesanneteks on:

a) mobiliseerida kõik ettevõtte, ehituse, sovhoosi või asutuse töölised ja teenistujad riikliku plaani täitmisele ning ületamisele, tugevdada töödistsipliini, arendada sotsialistlikku võistlust ja kommunistliku töö liikumist, hoolitseda kokkuhoiu ning säästlikkuse eest tootmises;

b) töötada välja ja rakendada praktilisi abinõusid tööviljakuse pidevaks tõstmiseks, tootmise sisereservide maksimaalseks ärakasutamiseks, toodangu kvaliteedi parandamiseks ja omahinna alandamiseks;

c) kaasa tõmmata töölisi ja teenistujaid aktiivsele osavõtule ettevõtte ning asutuse tegevusega seotud küsimuste lahendamisest, tootmise ja ühiskondlike ürituste juhtimisest;

f) organiseerida tööd eesrindlike kogemuste, teaduse ja tehnika uusimate saavutuste levitamisel, ratsionaliseerijate ja leiutajate massilise liikumise arendamisel; tõsta töötajate üldharidustaset ja tehniliste teadmiste taset;

g) hoolitseda pidevalt töökaitse parandamise eest, tööliste ja teenistujate materiaalse seisundi ning elutarbelise teenindamise edasise parandamise eest; läbi viia töötajate ja nende perekonnaliikmete hulgas massilist kultuuritööd, tööd kehakultuuri ja spordi alal, arendada turismi;

h) kasvatada töölistes ja teenistujates kõrget poliitilist teadlikkust, ustavust ühiskondlikele huvidele, ausust ja õiglust,

kõrgeid moraalseid omadusi, võidelda ühiskonnavastaste nähtuste ja inimeste teadvuses säilinud minevikuigandite vastu.

i) täita kollektiivlepingus ettenähtud kohustusi;

j) viia ellu kõrgemate ametiühinguorganite ja üldkoosolekute otsused;

k) saavutada, et kõik töölised ja teenistujad oleksid ametiühingu liikmed;

l) arendada kriitikat ja enesekriitikat ning kasvatada ametiühingu liikmeid leppimatu suhtumise vaimus puudustesse, bürokratismi ja asjaajamise venitamise avaldustesse, ebamajanduslikkusesse ja raiskamistesse ning rahva varaga hoolimatusse ümberkäimisesse.

47. Jooksva töö tegemiseks valib ametiühingu-algorganisatsioon, millesse kuulub vähemalt 15 ametiühingu liiget, üheks aastaks käitiskomitee või kohaliku komitee ja revisjonikomisjoni, ametiühinguorganisatsioon aga, millesse kuulub vähem kui 15 ametiühingu liiget — ametiühinguorganisaatori.

Käitiskomitee või kohaliku komitee ja revisjonikomisjoni arvulise koosseisu määrab kindlaks ametiühingu liikmete üldkoosolek või konverents.

48. Käitiskomitee või kohalik komitee:

esindab ettevõtte, asutuse või organisatsiooni töölisi ja teenistujaid kõigis tootmise, töö-, elutarbelise teenindamise ja kultuuriküsimustes;

sõlmib ettevõtte administratsiooniga kollektiivlepingu, organiseerib massilist kontrolli ja võtab tarvitusele abinõud kollektiivlepingu täitmiseks, võtab osa ettevõtte tootmis- ja finantsplaanide, tööstusobjektide, elamute, kultuuriliste ja elutarbeliste objektide ehitamise plaanide väljatöötamisest, uute töönormide kindlaksmääramisest ja kehtivate normide revideerimisest, tööde tarifitseerimisest ja tööliste järkude kindlaksmääramisest; kontrollib töötasusüsteemide rakendamise ning tööliste ja teenistujatega tehtavate arvelduste õigsust; juhib alaliste tootmisnõupidamiste tööd;

organiseerib koos administratsiooniga sotsialistlikku võistlust, tööeesrindlaste ja kommunistliku töö liikumist, teeb sellest kokkuvõtteid ja määrab kindlaks võistluse võitjad; kinnitab ettevõttefondist võetavate summade ning muude tööliste ja teenistujate ergutamise fondide ärakasutamise eelarve, samuti töötajate nimekirjad individuaalpreemiate ja ühekordsete toetuste saamiseks;

aitab aktiivselt kaasa töötajate tootmisküsimuste lahendamisest osavõtu ühiskondlike vormide arendamisele, juhib teadusliktehnilise ühingu nõukogu ning leiutajate ja ratsionaliseerijate ühingu nõukogu tööd; kontrollib uue tehnika, leiutiste ja ratsionaliseerimisettepanekute juurutamist; hoolitseb töötajate tootmisalase kvalifikatsiooni tõstmise eest;

kontrollib tööseadustest, töötervishoiu ja ohutustehnika eeskirjadest ning normidest kinnipidamist, lahendab töötülisid, avaldab

oma arvamist ettevõttes, asutuses ja organisatsioonis juhtivatele majanduslikele ametikohtadele esitatavate kandidaatide suhtes, ei luba töölisi ja teenistujaid administratsiooni initsiatiivil vallandada ilma komitee nõusolekuta; juhib seltsimehelike kohtute tööd;

määrab sotsiaalkindlustustoetust, suunab töölisi ja teenistujaid sanatooriumi- ning kuurordiravile, puhkekodudesse ja turismibaasidesse, kontrollib töötajate meditsiinilise teenindamise organiseerimist, võtab osa töötajatele pensionide määramisest; käsutab ametiühingu eelarve summasid vastavalt kinnitatud eelarvele;

korraldab tööliste ja teenistujate kultuurilist ning elutarbelist teenindamist, arendab kehakultuuri, sporti ja turismi; aitab juurutada tootmisvõimlemist; organiseerib ühiskondlikku kontrolli elamuehituse ja kultuuriliste ning elutarbeliste objektide ehitamise plaanide täitmise, kaubandusettevõtete, ühiskondliku toitlustamise ja elutarbelise teenindamise ettevõtete töö üle;

jaotab koos ettevõtte, asutuse administratsiooniga elamispinda;

kutsub kokku tööliste ja teenistujate üldkoosolekuid ning konverentse; kuulab ära ettevõtte, asutuse juhtivate töötajate ettekandeid tootmisplaani ja kollektiivlepingus ettenähtud kohustuste täitmise kohta, töötingimuste parandamise abinõude, tööliste ja teenistujate materiaalse, elutarbelise ja kultuurilise teenindamise parandamise abinõude rakendamise kohta ning võtab tarvitusele abinõud ilmnenud puuduste kõrvaldamiseks;

organiseerib kõrgemate ametiühinguorganite otsuste täitmist: tõmbab kaasa ametiühingu liikmeid aktiivsesse ühiskondlikku töösse, loob alalisi ja ajutisi komisjone ametiühingutöö eri aladel ja kinnitab nende koosseisu;

ametiühingu käitiskomitee ja kohalik komitee valib oma koosseisust esimehe, esimehe asetäitja ja laekuri.

49. Ettevõtete tsehhides luuakse käitiskomitee otsusel tsehhikomiteed, asutuste osakondades ja valitsustes aga luuakse kohaliku komitee otsusel ametiühingubürood, mis valitakse üheks aastaks.

Tsehhikomiteed ja ametiühingubürood organiseerivad kogu ametiühingutööd tsehhides ja osakondades, moodustavad komisjone ametiühingutöö eri aladel, tagavad käitiskomitee või kohaliku komitee ja kõrgemate ametiühinguorganite otsuste täitmise, korraldavad tööliste ja teenistujate koosolekuid, loovad ametiühingurühmi ja suunavad rühmaorganisaatorite tööd.

Tsehhikomitee (ametiühingubüroo) valib oma koosseisust esimehe, esimehe asetäitja ja laekuri.

50. Ühes brigaadis, ühel masinal, agregaadil, ühes jaoskonnas jne. töötavate ametiühingu liikmete paremaks teenindamiseks luuakse ametiühingurühmad.

Ametiühingurühma üldkoosolek valib üheks aastaks ametiühingu rühmaorganisaatori. Abiks rühmaorganisaatorile valib

ametiühingurühm oma koosseisust massilise tootmistöö organisaatori, sotsiaalkindlustuse delegaadi, kultuuriorganisaatori, ühiskondliku töökaitse-inspektori ja kehakultuuri-organisaatori.

Rühmaorganisaator:

toetab aktiivselt tööliste ja teenistujate eesrindlikke algatusi tootmistöö parandamiseks, aitab kaasa nende loova initsiatiivi avaldamisele ja laialdasele arendamisele, hoolitseb kõrge tootlikkusega töömeetodite levitamise eest oma rühma tööliste hulgas;

organiseerib koos meistriga, brigadiriga sotsialistlikku võistlust tootmisülesannete täitmiseks ja ületamiseks, toodangu kvaliteedi parandamiseks, materjalide kokkuhoiuks iga töölise poolt, arendab võistlust kommunistliku töö eest;

kasvatab tööliste ja teenistujate hulgas teadlikku suhtumist töösse ja ühiskondlikku omandisse;

kutsub kokku ametiühingurühma üldkoosolekuid ning abistab käitiskomiteed, kohalikku komiteed, tsehhikomiteed abinõude rakendamisel töökaitse ning tööliste ja teenistujate kultuurilise ja elutarbelise teenindamise alal;

värbab kõik töötajad ametiühingu liikmeks ja kogub ametiühingu liikmetelt liikmemaksu.

VI. Ametiühingute rahalised ressursid

51. Ametiühingute rahalised ressursid koosnevad sisseastumismaksudest ja igakuulistest liikmemaksudest, kultuurihariduslike ja spordiürituste, abiettevõtete ning muudest sissetulekutest.

52. Igakuulised liikmemaksud määratakse kindlaks järgmises suuruses:

need, kelle kuutöötasu (stipendium) on kuni 50 rubla, maksavad 5 kopikat töötasu iga 10 rubla kohta:

50 kuni 60 rubla	40 kopikat
60 „ 70 „	50 „
üle 70 rubla	1%

Ametiühingu liikmetele — pensionäridele, kes ei tööta, naistele, kes laste kasvatamise tõttu on töö ajutiselt katkestanud, ja õpilastele, kes ei saa stipendiumi, määratakse liikmemaks 5 kopikat kuus.

53. Sisseastumismaksu võetakse ametiühingu liikmeks astumisel üks protsent saadavast töötasust või stipendiumist, õpilastelt aga, kes stipendiumi ei saa, — 10 kopikat.

54. Liikmemaksudest ja muudest allikatest laekuvaid summasid kulutab ametiühingu käitiskomitee või kohalik komitee ametiühingu liikmete üldkoosoleku (konverentsi) poolt kinnitatud eelarvete järgi kultuuriliste, kasvatuslike, kehakultuuri- ja spordi-

alaste ürituste korraldamiseks, ametiühingu liikmetele materiaalse abi osutamiseks, raamatute, inventari jms. muretsemiseks.

Kõrgemad ametiühinguorganid määravad nende poolt ühendatavatele ametiühinguorganisatsioonidele liikmemaksude laekumise plaani ja eraldatavate summade suuruse, kinost saadavate sissetulekute plaani, administratiiv- ja majanduskulud ning organisatsioonilised kulud, samuti ametiühinguorganite ja nendele alluvate asutuste palgalise aparaadi arvulise koosseisu.

55. Ametiühingutevahelised organid, samuti ametiühingute keskkomiteed, vabariiklikud komiteed, krai-, oblasti-, raudtee-, basseini-, linna- ja rajoonikomiteed ning sovhoosi- ja kolhoositootmise valitsuste ametiühingukomiteed peetakse ülal liikmemaksudest tehtavate eraldiste arvel eelarvete alusel, mis on kinnitatud kõrgemate ametiühinguorganite poolt. Eraldiste suuruse vabariikide, kraide ja oblastite kohta määrab kindlaks ÜAÜKN, vabariikides, kraides ja oblastites aga — ametiühingute nõukogud.

56. ÜAÜKN, ametiühingute nõukogud, ametiühingute vabariiklikud komiteed, krai-, oblasti-, raudtee-, basseini-, linna- ja rajoonikomiteed, sovhoosi- ja kolhoositootmise valitsuste ametiühingukomiteed, käitiskomiteed ja kohalikud komiteed avaldavad oma finantsaruanded ametiühingu liikmetele teadmiseks.

57. Ametiühingute rahaliste ressursside ja vara käsutamise õigus on valitud ametiühinguorganitel, kes vastutavad summade õigeaegse laekumise, vara alalhoiu ja nende õige kasutamise eest.

Ametiühinguorganisatsioonide, nendele alluvate kultuuri- ja spordiasutuste ning muude asutuste, samuti ametiühingute vabatahtlike spordiühingute vara ümberjaotamine toimub:

oblasti (krai ja liiduvabariigi, millel ei ole oblastilist jaotust) piirides — ametiühingu oblasti-, krai- ja vabariikliku komitee või ametiühingute nõukogu otsuse alusel, oblastite vahel aga — vabariigi (krai) ametiühingute nõukogu otsusel;

vabariikide (VNFSV kraide ja oblastite) vahel — ÜAÜKN-i otsusel.

58. Ametiühinguorganite revisjonikomisjonid valivad oma koosseisust esimehe ja sekretäri. Revisjonikomisjonid revideerivad ametiühingu eelarve ja riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve täitmist, rahaliste ressursside kulutamise õigsust ja varaliste ning materiaalsete väärtuste kasutamist, arvelduse ja aruandluse korraldamist; kontrollivad töötajate kirjade ja avalduste õigeaegset läbivaatamist.

Revisjonikomisjonid töötavad kõrgema ametiühinguorgani juhtimisel ja annavad oma tegevusest aru ametiühingu kongressidel, konverentsidel ja ametiühingu liikmete üldkoosolekutel üheaegselt revideeritavate ametiühinguorganitega.

VII. Ametiühinguorganite kui juriidiliste isikute õigustest

59. Ettevõtete, asutuste ning sovhoosi- ja kolhoositootmise valitsuste ametiühingukomiteed ametiühingute linna-, rajooni-, raudtee-, basseini-, oblasti- ja kraikomiteed, vabariiklikud komiteed ja keskkomiteed, samuti ÜAÜKN ja vabariigi, krai, oblasti ametiühingute nõukogud on juriidilised isikud. Neil on oma pitsat ja stamp, mille näidise määrab kindlaks vastavalt ametiühingu keskkomitee ja ÜAÜKN.

60. Igal haruametiühingul on oma põhikiri, mis kajastab ametiühingu iseärasusi ja on vastav «NSV Liidu ametiühingute põhikirjale».

AMETIÜHINGUTE VABARIIKLIKU, KRAI- JA OBLASTINÕUKOGU PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud ÜAÜKN-i Presiidiumi 17. augusti 1957. a. otsusega

Ametiühingute nõukogud luuakse vastavalt NSV Liidu ametiühingute põhikirjale vabariikides, kraides ja oblastites. Nad on õiguspädevad organid, kes juhivad vabariigi, krai, oblasti ametiühinguorganisatsioonide kogu tegevust.

Ametiühingute nõukogud tõstavad igati ametiühinguorganisatsioonide osatähtsust majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös, suunavad nende tegevust võitlusele rahvamajanduse järjekindla arendamise ja tööviljakuse tõstmise eest; hoolitsevad tööliste ja teenistujate töötingimuste parandamise, nende materiaalse heaolu pideva tõusu ning kultuuriliste vajaduste igakülgse rahuldamise eest.

Ametiühingute nõukogud arendavad igati ametiühingu liikmete initsiatiivi ja isetegevust, juhivad tööliste ja teenistujate laialdaste hulkade kaasatõmbamist osavõtuks tootmise juhtimisest, partei ja valitsuse poolt seatud majanduslike ja poliitiliste ülesannete lahendamisest.

Kogu oma tööd teostavad ametiühingute nõukogud laialdastel demokraatlikel alustel, tuginedes tootmisharude ametiühingute komiteedele.

I. Ametiühingute nõukogu:

võtab aktiivselt osa rahvamajanduse nõukogude, nende tehnilis-majanduslike nõukogude ja plaaniorganite tööst; rahvamajandusplaanide väljatöötamisest ja nende täitmise kindlustamisest;

organiseerib ja juhib koos nõukogude ja majandusorganitega sotsialistlikku võistlust vabariigis, krais, oblastis, teeb sotsialist-

liku võistluse kokkuvõtteid, määrab kindlaks võitjad ja võistluse eesrindlaste ergutamise abinõud; organiseerib eesrindlike kogemuste tundmaõppimist ja levitamist ning teostab tootmistehnilist propagandat tööliste ja teenistujate hulgas;

aitab kaasa tööliste massilise leiutus- ja ratsionaliseerimistegevuse arendamisele; juhib teaduslik-tehnilisi ühinguid;

teostab kontrolli palgataseme õigetest vahekordadest kinnipidamise üle vabariigi, krai, oblasti tootmisharudes ja ettevõtetes, kontrollib kehtestatud töötasutingimuste rakendamise õigsust; võtab koos majandusorganisatsioonidega tarvitusele abinõud töö normeerimise parandamiseks; kontrollib töölistele ja teenistujatele palga väljamaksmise õigeaegsust, ettevõttefondi ning tööliste ja teenistujate muude ergutamisfondide kulutamise õigsust;

aitab kaasa tööliste ja teenistujate kaadri ettevalmistamisele ning nende kvalifikatsiooni tõstmisele; kontrollib tööliste ja teenistujate kasutamise õigsust vabariigis, krais, oblastis;

organiseerib tööd töötajate kasvatamisel kommunistliku töössesuhtumise vaimus, töö- ja tootmisdistsipliini tugevdamisel;

teostab kontrolli ohutustehnika ja töötervishoiu olukorra ning administratsiooni poolt tööseadusandluse täitmise üle, eririietuse, erijalatsite ja kaitsevahendite fondide õigeaegse ja õige jaotamise üle ning tööliste varustamise üle nendega vastavalt kehtestatud normidele; võtab osa summade planeerimisest tööliste ja teenistujate töötingimuste tervislikumaks muutmise abinõude rakendamiseks, juhib tehnilise inspektsiooni tööd;

organiseerib koos majanduspiirkonna rahvamajanduse nõukoguga kollektiivlepingute sõlmimist vabariigi, krai, oblasti ettevõtetes ja ehitustel ning nende täitmise kontrolli;

juhib ametiühinguorganisatsioonide tööd riikliku sotsiaalkindlustuse alal;

kontrollib, kuidas tervishoiuorganid ja majandusorganisatsioonid viivad läbi üritusi tööliste ja teenistujate haigestumise vältimiseks, teostab kontrolli töötajate meditsiinilise teenindamise olukorra üle, sanatooriumide ja puhkekodude töö üle;

kinnitab sanatooriumi-, puhkekodu- ja turismituusikute jaotamise plaanid ning jälgib tuusikute õiget kasutamist; võtab osa tööst sanatooriumide ning ravi- ja lasteasutuste võrgu arendamise planeerimisel; juhib kindlustusarstide tööd;

teostab kontrolli sotsiaalkindlustusorganite töö üle pensionide määramisel ja väljamaksmisel, summade õige kulutamise üle, mis eraldatakse pensioniliseks kindlustamiseks ja pensionäride teenindamiseks; kinnitab ametiühinguorganisatsioonide esindajad pensioni määramise komisjonidesse ja arstlikesse tööekspertiisikomisjonidesse;

võtab koos ametiühingute vabariiklike, krai- ja oblastikomiteedega osa elamute, kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise, kultuuri, elutarbeliste ja kommunaalettevõtete ehitamise jooksvate ja

perspektiivplaanide väljatöötamisest vabariigi plaanikomisjoni ja rahvamajanduse nõukogu poolt;

organiseerib ühiskondlikku kontrolli elumajade, kultuuri- ja elutarbeliste asutuste ehitamise ja remondi plaanide täitmise ning linnade ja töölisasulate heakorrastamise üle, aitab kaasa tööliste ja teenistujate individuaalelamute ehitamisele, kollektiivse aianduse ja aiamaapidamise arendamisele;

teostab kontrolli elamispinna õige jaotamise üle ettevõtete ja asutuste majades, korteriüüri ja kommunaalteenuste tasu õige väljaarvutamise üle; võtab osa elamispinna jaotamisest, mis antakse ekspluatatsiooni kohalike töörahva saadikute nõukogude poolt; kontrollib linnatranspordi, kommunaalettevõtete ja elutarbelise teenindamise töökodade tööd; organiseerib ühiskondlikku kontrolli kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töö üle ning võtab tarvitusele abinõud avastatud puuduste likvideerimiseks;

juhib ametiühinguorganisatsioonide kasvatus- ja massilist kultuuri- ning kehakultuuritööd ning suunab kultuuri- ja spordiasutuste tööd; võtab osa kultuuri- ja spordiehituste võrgu arendamise planeerimisest;

koostab ja esitab ÜAÜKN-ile kinnitamiseks ametiühingute kinovõrgu arendamise ja ekspluateerimise jooksvad ja perspektiivplaanid vabariigi, krai, oblasti ulatuses; kinnitab ametiühingukomiteedele kinovõrgu ekspluateerimise plaanid ja kontrollib nende täitmist;

suunab ametiühinguorganisatsioonide ja nende kultuuriasutuste tööd masina-traktorijaamadele ja kolhoosidele šefluse korras abi andmisel;

lahendab küsimusi, mis on seotud laste viibimisega pioneerilaagrites, ja hoolitseb pioneerilaagrite võrgu laiendamise eest;

juhib ametiühinguorganisatsioonide tööd massilise turismi arendamisel;

tegeleb ametiühingukaadri valikuga, kindlustab ametiühingutöötajate ja ametiühinguaktiivi väljaõpetamist ja instrueerimist;

üldistab ja levitab ametiühingutöö kogemusi, annab välja trükimaterjale ametiühingu elust;

organiseerib ametiühinguorganite tööd kõigi töötajate ametiühinguliikmeiks kaasatõmbamisel;

juhib ametiühinguorganite ja nende allasutuste finantstegevust (planeerimine, arvestus, kontroll) ametiühingu eelarve ja riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve alal; kindlustab eelarvete täitmist, organiseerib ja juhib revisjonikomisjonide tööd ning kannab täielikku vastutust ametiühinguorganisatsioonide finantsseisukorra eest;

kontrollib tööliste ja teenistujate kaebuste ja avalduste läbivaatamist ametiühingu- ja majandusorganisatsioonides, võitleb bürokratismi ja töötajate vajadustesse mittetähelepaneliku suhtu-

mise vastu; organiseerib ametiühingu liikmeile tasuta juriidilist abi;

planeerib vabariiklike, krai- ja oblastikomiteede ning neile alluvate kultuuri- ja spordiasutuste materiaalset ja tehnilist varustamist, esitab kohalikele plaaniorganeile avaldusi materjalide ja seadmete saamiseks;

loob ja laiendab internatsionaalseid sidemeid välismaade ametiühinguorganisatsioonidega;

kooskõlastatult tootmisharude ametiühingute keskkomiteedega otsustab ametiühingu vabariiklike, krai-, oblasti-, raudtee-, basseini-, linna- ja rajoonikomiteede moodustamise ja likvideerimise küsimused kinnitatud koosseisude raames, mis hiljem kinnitatakse ÜAÜKN-i poolt.

II. Ametiühingute nõukogul on õigus:

kontrollida ametiühingute vabariiklike, krai-, oblasti-, rajooni- ja käitiskomiteede tööd ning ära kuulata nende aruandeid, tühistada ametiühinguorganisatsioonide otsuseid, kui need on kehtiva seadusandlusega, NSV Liidu ametiühingute põhikirjaga või kõrgemalseisvate ametiühinguorganite määrustega vastuolus;

esindada vabariigi, krai ja oblasti ametiühinguid vastavais nõukogude ja majandusorganeis tootmisküsimuste ning tööliste ja teenistujate tööalaste ja tarbeliste küsimuste läbivaatamisel;

nõuda kõigilt majandusorganeilt ja asutustelt seadusandluse kõrvalekaldumatut täitmist töökaitse, palga ja sotsiaalkindlustuse alal;

vastu võtta otsuseid töö seismapanemise kohta üksikuis käitistes ja ettevõtetes, mis ei vasta ohutustehnika ja töötervishoiu nõuetele;

ära kuulata majandus- ja ametiühinguorganisatsioonide juhte kollektiivlepingute täitmise kohta kõigis tootmisalastes ning tööliste ja teenistujate tööalastes, elutarbelistes ja kultuurilise teenindamise küsimustes;

registreerida koos majandusorganitega kollektiivlepinguid, läbi vaadata ja lõplikult lahendada ettevõtte administratsiooni ja ametiühinguorganisatsiooni vahel kollektiivlepingute alal tekkivaid lahkhelisid;

kehtestada koos rahvamajanduse nõukoguga töölistele, kes otseselt töötavad tootmistööl tööstuses, transpordis ja ehitusel, kolmepäevane lisapuhkus, mis on kehtiva seadusandlusega ette nähtud pideva töö eest ühes ettevõttes (ehitusel);

kinnitada tehnilisi inspektoreid ja läbi vaadata kaebusi nende tegevuse suhtes (ettekirjutused majandusorganeile, trahvi määramine). Ametiühingu nõukogu otsused neis küsimustes on lõplikud;

teha ettepanekuid majandusjuhtide ja teiste ametiisikute vastutuselevõtmise või töölt vabastamise kohta tööseadusandluse, ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjade ja normide süstemaatilise rikkumise ning tööliste ja teenistujate töö ja heaolu korraldamisse hoolimatu suhtumise pärast;

kinnitada kehtestatud limiitide piirides ametiühinguorganisatsioonide ja nende allasutuste koosseisud ja palgafondid, revideerida nende finants- ja majandustegevust;

luua ja likvideerida ametiühingute kultuuri-, spordi- ja muid asutusi;

ametiühingute nõukogu presiidiumi poolt vastuvõetud otsused on kohustuslikud kõigile oblasti, krai ja vabariigi ametiühinguorganisatsioonidele.

III.

Ametiühingute vabariiklikud, krai- ja oblastinõukogud ning nende revisjonikomisjonid valitakse ametiühingute konverentsidel vastavalt ÜAÜKN-i poolt kinnitatud juhendile.

Ametiühingu oblasti- ja krainõukogu annab aru ametiühingutevahelisele konverentsile ja ametiühingute vabariiklikule nõukogule; ametiühingute vabariiklik nõukogu annab aru ametiühingutevahelisele konverentsile ja Üleliidulisele Ametiühingute Kesknõukogule.

Ametiühingute nõukogu on juriidiline isik, tal on pitsat ja nurgastamp, mis on kinnitatud ÜAÜKN-i poolt; tal on õigus avada ja sulgeda jooksvat arvet krediidiasutustes.

Ametiühingute nõukogu peetakse ülal ametiühingu liikmemaksudest eraldamiste arvel eelarve järgi, mis on kinnitatud ÜAÜKN-i poolt.

Ametiühingute nõukogu struktuuri ja koosseisud kinnitab Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu.

AMETIÜHINGU KÄITIS- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUSE KINNITAMISEST

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. juuli 1958. a. seadlus

Arvestades ametiühingute kasvanud osatähtsust riiklikus ja majanduslikus ülesehitustöös ning selleks, et laiendada käitis- ja kohalike komiteede õigusi tootmistegevuse juhtimise alal ning tugevdada nende funktsioone tööliste ja teenistujate töötingimuste ja elutarbeliste tingimuste parandamisel, kinnitada Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu poolt esitatud «Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste» põhimäärus.

AMETIÜHINGU KÄITIS- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. juuli 1958. a. seadlusega

1. Ametiühingu käitis- või kohalik komitee, kes on valitud vastava ametiühingu põhikirja alusel, esindab ettevõtte, asutuse või organisatsiooni töölisi ja teenistujaid kõigis tööalastes, elutarbelistes ja kultuuriküsimustes ning omab juriidilise isiku õigusi.

2. Käitis- või kohalik komitee võtab osa ettevõtte, asutuse või organisatsiooni tootmisplaanide ja kapitaalehituse plaanide, samuti elumajade ning kultuuri- ja kommunaalobjektide ehitamise ning remontimise plaanide projektide väljatöötamisest.

3. Käitis- või kohalik komitee sõlmib tööliste ja teenistujate nimel kollektiivlepingu ettevõtte administratsiooniga, organiseerib kollektiivlepingust tulenevate kohustuste täitmist, teostab süstemaatilist kontrolli kollektiivlepingus ettenähtud abinõude õigeaegse täitmise üle.

Kinnitab koos administratsiooniga ettevõttefondi summade kasutamise eelarve töötajate kultuuriliste ja elutarbeliste tingimuste parandamiseks ja tootmise täiustamiseks, samuti individuaalpreemiate ja ühekordsete toetuste andmiseks.

4. Käitis- või kohalikul komiteel on õigus ära kuulata ettekandeid ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhtijatelt tootmisplaani, kollektiivlepingust tulenevate kohustuste, töö organiseerimise ja töötingimuste parandamise abinõude täitmise, tööliste ja teenistujate materiaalse, elutarbelise ja kultuurilise teenindamise kohta ning nõuda väljaselgitatud puuduste kõrvaldamist.

5. Käitis- või kohalik komitee esitab kõrgemalseisvatele majandus- ja nõukogude organitele ettepanekuid ettevõtte, asutuse või organisatsiooni tegevuse parandamise küsimustes, samuti töötingimuste ning töötajate materiaalse, elutarbelise ja kultuurilise teenindamise küsimustes. Mainitud organid on kohustatud neid ettepanekuid läbi arutama ning teatama läbiarutamise tulemustest käitis- või kohalikule komiteele.

6. Kooskõlastatult käitis- või kohaliku komiteega ettevõtte administratsioon:

määrab tööliste kutsealade ja tööde loetelu, millede suhtes rakendatakse aja ja tükitasu tariifimäärasid, samuti kuumade, raskete ja tervist kahjustavate tööde tasumäärasid, vastavalt nende tööde kehtivatele tüüploeteludele tootmisharude järgi;

määrab tööde tariifijärgud, annab töölistele kvalifikatsioonijärke vastavalt kehtivatele tariifi- ja kvalifikatsiooni-käsiraamatutele;

määrab uusi norme ja revideerib kehtivaid norme, seoses tehniliste ja organisatsiooniliste abinõude rakendamisega, asendab

ajutisi töönorme alaliste normidega toodangu juurutamisel ja teeb aegunud normides parandusi;

kehtestab progressiivse tükitöötasu ja premiaaltöötasu (vastavalt kehtivatele tüüp-põhimäärustele), määrab töötajate kategooriad ja preemiate suuruse, mida makstakse teiste ergutustasudena;

määrab juhtivatele töötajatele, inseneridele, tehnikutele ning teenistujatele makstavate preemiate määra kehtivate tüüppremeerimispõhimääruste alusel.

7. Käitis- või kohalik komitee juhib ettevõttes või ehitusel tootmisnõupidamisi, korraldab tööliskoosolekuid ja tootmistehnilisi konverentse, teostab süstemaatilist kontrolli nende poolt vastuvõetud otsuste ning tööliste ja teenistujate ettepanekute täitmise üle.

Organiseerib koos administratsiooniga sotsialistlikku võistlust ja teeb sellest kokkuvõtteid, teeb kindlaks võistluse võitjad, määrab eesrindlike tsehhide ja osakondade kollektiividele rändpunalippe ja aukirju, levitab eesrindlikke kogemusi, lahendab aukirjade ja rahaliste preemiatega autasustamise küsimusi, samuti küsimusi seoses tootmiseesrindlaste kandmisega autahvlile ja auraamatusse, populariseerib ulatuslikult sotsialistliku võistluse tulemusi.

8. Käitis- või kohalik komitee aitab igakülgselt kaasa leiutus- ja ratsionaliseerimistegevuse arendamisele ning kontrollib vastuvõetud leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisettepanekute õigeaegset rakendamist. Ta vaatab koos ettevõtte administratsiooniga läbi tööliste ja teenistujate kaebusi nende ratsionaliseerimisettepanekute tagasilükkamise kohta, samuti kaebusi vastuvõetud ratsionaliseerimisettepanekute ja tehniliste täiustuste eest tasu arvestamise korra ja väljamaksmise aja küsimustes.

9. Käitis- või kohalik komitee teostab kontrolli selle üle, kuidas ettevõtte, organisatsiooni või asutuse administratsioon täidab tööseadusi, ohutustehnika ja töötervishoiu reegleid ning norme. Ametiühingukomitee esindaja võtab osa uute tsehhide ja tootmisjaoskondade ekspluatatsiooni vastuvõtmise komisjoni tegevusest.

Ületunnitööde tegemine erandjuhtudel, mis on ette nähtud kehtivas seadusandluses, võib toimuda ainult käitis- või kohaliku komitee loal.

15- kuni 16-aastasi isikuid võtab administratsioon tööle kooskõlastatult ametiühingukomiteega.

Nende tööde ja kutsealade loetelu, mis seoses tervist kahjustavate töötingimustega annavad töölistele ja teenistujatele õiguse piima ja seebi saamiseks, samuti iga-aastased puhkusegraafikud koostatakse ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni poolt kooskõlastatult käitis- või kohaliku komiteega.

10. Töölisi ja teenistujaid ei või vallandada ettevõttest, asutu-

sest või organisatsioonist administratsiooni algatusel ilma käitis- või kohaliku komitee nõusolekuta.[1]

Käitis- või kohalik komitee arutab tööliste ja teenistujate kaebusi ettevõttes, asutuses või organisatsioonis moodustatud töötülide lahendamise komisjoni otsuste peale. Sealjuures on tal õigus jätta komisjoni otsus jõusse või tühistada see ja teha sisuline otsus töötüli kohta.

11. Käitis- või kohalik komitee teostab ettevõtte, asutuse või organisatsiooni tööliste ja teenistujate riiklikku sotsiaalkindlustust, määrab toetust sotsiaalkindlustuse korras, võtab oma esindajate kaudu osa pensionide määramisest töölistele ja teenistujatele sotsiaalhoolduse organite poolt, suunab töölisi ja teenistujaid sanatooriumi- ja kuurordiravile ning puhkekodudesse, kontrollib tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete meditsiinilise teenindamise organiseerimist.

Käitis- või kohalik komitee jälgib, et ettevõte, asutus või organisatsioon õigeaegselt tasuks sotsiaalkindlustusmaksu, rakendab vajalikel juhtudel kindlustusmaksude vastuvaidlematut sissenõudmist ettenähtud korras.

Juhul kui käitis- või kohalik komitee teeb kindlaks, et töölise või teenistuja töövigastus või kutsehaigus tuleneb töökaitse või ohutustehnika reeglite rikkumisest administratsiooni poolt, teeb käitiskomitee administratsioonile kohustusliku otsuse, mille põhjal ettevõte, asutus või organisatsioon peab vastuvaidlematus korras kandma riikliku sotsiaalkindlustuse eelarvesse kulusumma toetuse maksmiseks ajutise töövõimetuse tõttu seoses selle vigastuse või haigusega.

12. Käitis- või kohalik komitee kontrollib elamute, kultuuri- või kommunaalobjektide ehitamise plaani täitmist, jälgib elamufondi ning kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete ekspluateerimist. Ametiühingukomitee esindaja võtab liikme õigustes osa komisjoni tegevusest, kelle ülesandeks on ekspluateerimiseks vastu võtta elumaju, mis on määratud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni tööliste ja teenistujate majutamiseks, samuti hooneid ja objekte, mis on ehitatud nende kultuuriliseks ja elutarbeliseks teenindamiseks.

Elamispinna jaotamine ettevõttes, asutuses või organisatsioonis toimub administratsiooni ning käitis- või kohaliku komitee ühisel otsusel.

13. Käitis- või kohalik komitee teostab ühiskondlikku kontrolli riikliku ja kooperatiivkaubanduse ning ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töö üle, mis teenindavad ettevõtte, asutuse või organisatsiooni töölisi ja teenistujaid.

Juurdehindlused lõunasöökidele ja toiduainetele, samuti söök-

---

[1] Vt. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 30. septembri 1965. a. otsust, eespool lk. 74.

late, einelaudade, kaupluste ja müügipunktide töötunnid, määratakse kindlaks käitis- või kohaliku komitee osavõtul.

14. Käitis- või kohalik komitee tõstab vajaduse korral vastavate organisatsioonide ees üles küsimuse nende juhtivate töötajate tagandamise või karistamise kohta, kes ei täida kollektiivlepingust tulenevaid kohustusi, on bürokratismi kammitsais, venitavad asjaajamisega või rikuvad tööseadusandlust. Töötajate määramisel ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhtivatele majanduslikele ametikohtadele võtab administratsioon arvesse käitis- või kohaliku komitee seisukohta.

15. Ettevõte, asutus või organisatsioon on kohustatud käitis- või kohalikule komiteele tasuta võimaldama vajalikke ruume kogu sisustuse, kütte, valgustuse, koristamise ja valvega komitee enda tööks või tööliste ja teenistujate koosolekute korraldamiseks. Administratsioon annab käitis- või kohalikule komiteele tasuta transpordi- ja sidevahendeid.

16. Hooned, ruumid, ehitised, aiad ja pargid, mis on määratud kultuurhariduslikuks, tervistus-, kehakultuuri- ja sporditööks ettevõtte, asutuse või organisatsiooni tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete hulgas, samuti pioneerilaager, on ettevõtte või organisatsiooni bilansis ning antakse tasuta kasutamiseks käitis- või kohalikule komiteele. Ettevõtte, asutuse või organisatsiooni poolt üüritud hooned, ruumid ja ehitised, mis on määratud mainitud eesmärkideks, antakse samuti tasuta kasutamiseks ametiühingukomiteele.

Käesolevas paragrahvis mainitud hoonete, ruumide ja ehitiste, samuti pioneerilaagri majandamine, remont, kütmine, valgustamine, koristamine ja valve toimub ettevõtte, asutuse või organisatsiooni arvel.

Käitis- või kohalik komitee tagab tema käsutusse antud hoonete, ruumide, ehitiste, aedade ja parkide, samuti pioneerilaagri õiget kasutamist, seab neis sisse vajaliku korra, organiseerib tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete hulgas kultuurhariduslikku, tervistus-, kehakultuuri- ja sporditööd.

17. Töölistele ja teenistujatele, kes on ettevõttes, asutuses või organisatsioonis tööst vabastatud, seoses nende valimisega käitis- või kohaliku komitee liikmeks, võimaldatakse pärast nende volituste lõppemist endine töö (amet) või muu mitte madalamalt tasustatav töö (amet) samas ettevõttes, asutuses või organisatsioonis.

Käitis- või kohaliku komitee liikmeid, kes ei ole vabastatud põhitööst, ei või vallandada ettevõttest, asutusest või organisatsioonist või üle viia teisele tööle ning nendele ei või administratsioon määrata distsiplinaarkaristust ametiühingukomitee nõusolekuta.

Käesolev põhimäärus kehtib ka ettevõtete tsehhikomiteede suhtes tsehhikomitee kompetentsi piires.

(Ведомости Верховного Совета СССР 1958, № 15, ст. 282)

AMETIÜHINGUTE KÄITIS- JA KOHALIKE (TSEHHI-) KOMITEEDE KOMISJONIDEST

ÜAÜKN-i Presiidiumi 10. novembri 1957. a. otsus

Tähtsaks vormiks ametiühingu liikmete kaasatõmbamisel aktiivsele osavõtule ametiühingutööst on ametiühingute käitis- ja kohalike (tsehhi-) komiteede alalised komisjonid, mille tööst käesoleval ajal võtab osa üle kuue miljoni inimese.

Ametiühingute käitis- ja kohalike (tsehhi-) komiteede komisjonid avaldavad viljakat mõju ametiühinguorganisatsiooni kõigil tegevusaladel, tootmisküsimuste lahendamisel ning tööliste ja teenistujate elutarbelise ja kultuurilise teenindamise parandamisel.

Kuid ÜAÜKN-i Presiidium ei pea õigeks, et ametiühingute käitis- ja kohalike (tsehhi-) komiteede alaliste komisjonide organiseerimist reglementeeritakse ülaltpoolt. Selle tulemusel luuakse nii suurtes kui ka väikestes ettevõtetes ja asutustes võrdne arv komisjone. See olukord viib real juhtudel formaalselé komisjonide loomisele, ilma et arvestataks iga ametiühingu-algorganisatsiooni konkreetseid iseärasusi ja konkreetseid töötingimusi.

Nimetatud puuduste kõrvaldamiseks ning käitis-, kohalike ja tsehhikomiteede vastutuse suurendamiseks komisjonide töö eest ning veel laialdasema ametiühinguaktiivi kaasatõmbamiseks käitis- ja kohalike (tsehhi-) komiteede tööle ÜAÜKN-i Presiidium o t s u s t a b:

Kehtestada kord, et käitis- ja kohalike (tsehhi-) komiteede komisjonid organiseeritakse ettevõtte või asutuse ametiühingukomitee otsuse kohaselt. Organiseeritavate komisjonide arvu ja nende koosseisu määrab käitis- või kohalik komitee, arvestades konkreetseid tingimusi ja selle või teise komisjoni praktilist vajadust.

Teha ettepanek käitis-, kohalikele ja tsehhikomiteedele moodustatud komisjonid eelkõige nende töö põhiküsimustes (massilise tootmistöö ja töötasu, töökaitse, elamu-elutarbelise ja massilise kultuuritöö alal), ja vajaduse korral teised alalised komisjonid. Sotsiaalkindlustusnõukogu asemel organiseerida sotsiaalkindlustuskomisjon.

Soovitada ametiühingute käitis-, kohalikel ja tsehhikomiteedel moodustada ajutisi komisjone üksikute üleskerkinud küsimuste lahendamiseks.

Kohustada ametiühingute käitis-, kohalikke ja tsehhikomiteesid valima komisjonide koosseisu tootmiseesrindlasi ja -novaatoreid, insenere, tehnikuid ja teenistujaid, kes on ametiühingu liikmed, pidades kinni vabatahtlikkuse printsiibist. Komisjonide koosseisu tõmmata kaasa rohkem naisi ja noori.

Organiseerida komisjonide liikmete süstemaatilist instrueeri-

mist ja õpetamist positiivsete töönäitajate põhjal, tutvustada neid õigeaegselt käitis- ja kohaliku komitee ning kõrgemate ametiühinguorganite otsustega.

AMETIÜHINGURÜHMA ORGANISAATORI PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud ÜAÜKN-i Presiidiumi 28. oktoobri 1960. a. otsusega

1. Vastavalt NSV Liidu ametiühingute põhikirjale luuakse ettevõtetes, sovhoosides ja asutustes ametiühingu liikmete paremaks teenindamiseks ühes brigaadis, jaoskonnas, masinal, agregaadil jne. töötavatest ametiühingu liikmetest ametiühingurühmad.

2. Ametiühingurühma töö juhtimiseks valitakse rühmaorganisaator. Ametiühingurühma organisaatori aruanne ja organisaatori valimised toimuvad ametiühingurühma liikmete üldkoosolekul. Ametiühingurühma organisaator valitakse lahtisel hääletamisel üheks aastaks.

3. Ametiühingurühma organisaatorile abiks valib ametiühingurühm oma koosseisust lahtisel hääletamisel üheks aastaks tootmistöö organisaatori, sotsiaalkindlustusdelegaadi, kultuuritöö organisaatori, ühiskondliku töökaitseinspektori ja kehakultuuriorganisaatori, kes töötavad rühmaorganisaatori juhtimisel.

Ametiühingurühma organisaatorile abiks valitavate ametiühingu aktivistide arvu määrab kindlaks ametiühingu käitis- või kohalik komitee, arvestades ametiühingurühma töötingimusi ja aktivistide praktilist vajadust.

Rühmaorganisaatori ülesanded

4. Ametiühingurühma organisaator (koos ametiühingu aktivistidega) tõmbab kõik töölised ja teenistujad kaasa aktiivselt osa võtma ametiühingurühma tootmisalasest ja ühiskondlikust elust ning tuginedes tööliste ja teenistujate initsiatiivile ja omaalgatusele:

a) organiseerib koos meistri, brigadiri ja tootmistöö organisaatoriga brigaadi või jaoskonna tööliste ja teenistujate sotsialistlikku võistlust, arendab igati võistlust kommunistliku töö kollektiivi ja eesrindlaste nimetuse eest; suunab võistluse töönormide ja tootmisülesannete täitmisele ja ületamisele, tööviljakuse edasisele tõstmisele, uue tehnika ja eesrindliku tehnoloogia juurutamisele ja automatiseerimisele, materjalide, instrumentide, kütuse ja elektrienergia kokkuhoiule; taotleb võetud sotsialistlike kohustuste täitmiseks kõigile töölistele vajalike tingimuste loomist;

toetab aktiivselt tööliste ja teenistujate eesrindlikke tootmis-

alaseid algatusi, soodustab nende loomingulise initsiatiivi avaldumist ja laialdast arendamist, osutab abi tootmisnovaatoritele, leiutajatele ja ratsionaliseerijatele, värbab neid teaduslik-tehniliste ühingute ning leiutajate ja ratsionaliseerijate ühingu liikmeks; hoolitseb kõrge tööviljakusega töömeetodite levitamise eest kõigi oma rühma tööliste hulgas; organiseerib mahajäävate ja uute tööliste seltsimehelikku vastastikust abistamist tootmistehnika tundmaõppimisel ja kvalifikatsiooni tõstmisel;

kasvatab töölisi ja teenistujaid töösse ja ühiskondlikku omandisse teadliku suhtumise vaimus, esitab ametiühingurühma koosolekule arutamiseks praaktoodangu likvideerimist, tööseisakute, töödistsipliini ja ühiskondliku korra rikkumist ning ebaõiget käitumist ja sotsialistliku ühiselu reeglite täitmist puudutavaid küsimusi;

b) kontrollib ametiühingurühma aktiivi osavõtul tööliste poolt sotsialistlike kohustuste täitmist, esitab ametiühingurühma koosolekule arutamiseks meistri või brigadiri aruanded individuaalse ja brigaadilise võistluse tulemustest; teeb koos meistri või brigadiriga ametiühingurühma otsuste alusel tsehhikomiteele ja tsehhiülemale ettepanekud võistluse võitjate ergutamiseks, kommunistliku töö eesrindlase nimetuse või antud kutseala parima töötaja nimetuse andmise, autahvlile või auraamatusse kandmise, aukirjaga autasustamise või muu ergutamise kohta; otsustab koos meistriga küsimusi tööliste premeerimiseks meistrifondist;

c) taotleb koos tootmistöö organisaatoriga töökoha ja seadmete eeskujulikku hooldamist, töölistele töökäskude õigeaegset väljaandmist ning tootmisülesannete, töönormide ja -hinnete teatavakstegemist;

d) tagab sotsiaalkindlustusdelegaadi kaasabil haigestunud tööliste ja teenistujate külastamist kodus, et osutada neile vajalikku abi ja kontrollida arsti poolt määratud režiimi täitmist; hoolitseb ning pöörab tähelepanu statsionaarsel ravil viibivatele töölistele ja teenistujaile;

e) abistab ametiühingu liikmeid tsehhi-, käitis- või kohalikult komiteelt puhkekodu-, sanatooriumi- ja profülaktooriumituusikute ning dieetsöökla talongide taotlemisel, samuti materiaalse abi saamisel ja laste suunamisel pioneerilaagritesse või teistesse lasteasutustesse;

f) kontrollib ühiskondliku töökaitseinspektori kaasabil tööseadusandluse ning töökaitse eeskirjade ja normide täitmist administratsiooni poolt, võtab koos meistri või brigadiriga tarvitusele abinõud haigestumise ja tööõnnetuste põhjuste likvideerimiseks;

g) abistab koos meistri või brigadiriga töölisi ja teenistujaid, kelle korteri- ja elutarbelised tingimused vajavad parandamist (elamispinna eraldamine, küttega varustamine, korteri remont); esitab tsehhi-, käitis- või kohalikule komiteele arutamiseks ameti-

ühingurühma ettepanekud brigaadi või jaoskonna töölistele ja teenistujaile elamispinna eraldamiseks;

h) korraldab kultuuritöö organisaatori kaasabil tööliste ja teenistujate hulgas regulaarselt ajalehtede lugemist, meie maal ja välismaal toimuvate tähtsamate sündmuste arutamist, ettekannete, loengute, teatrite, kinode ja muuseumide külastamist; suunab töölisi ja teenistujaid mittestatsionaarsetesse ja õhtustesse õppeasutustesse, rahvaülikoolidesse, tootmistehnilistele kursustele, kunstilise isetegevuse ringidesse, värbab töölisi ja teenistujaid raamatukogude lugejateks;

i) suunab kehakultuuriorganisaatori tööd tööliste ja teenistujate värbamisel spordiühingu liikmeiks ning tõmbab nad kaasa kehakultuuri, spordi, turismi ja tootmisvõimlemise harrastamisele;

j) selgitab töölistele ja teenistujatele ametiühingute eesmärke ja ülesandeid, ametiühingu liikmete kohustusi ja eeliseid, värbab kõik töötajad ametiühingusse, jälgib et uued töötajad võetakse tsehhi-, käitis- või kohalikus komitees õigeaegselt arvele; kogub kindlaksmääratud korras ametiühingu liikmeilt liikmemakse;

k) esitab ametiühingurühma üldkoosolekule arutamiseks meistri või brigadiri aruanded varem vastuvõetud otsuste täitmisest, töökogemuste vahetamisest, sotsialistliku võistluse käigust ja tulemustest, töö- ja tootmisdistsipliini tugevdamisest, toodangu kvaliteedi parandamisest, kokkuhoiust, tööseisakute ja praagi tekkimise põhjuste likvideerimisest, kollektiivlepingu kohustuste täitmisest, kasvatustöö olukorrast ametiühingurühmas, tööliste ja teenistujate kultuurilise ja tehnilise taseme tõstmisest, vanemate vastutuse tõstmisest laste kasvatamisel; aruanded tootmistöö organisaatori, alaliste tootmisnõupidamiste liikmete, sotsiaalkindlustusdelegaadi, kultuuritöö organisaatori tööst, ametiühingu liikmeks vastuvõtmisest, ametiühingu liikmemaksude tasumisest, tsehhi-, käitis- või kohaliku komitee tähtsamatest otsustest, ettekanded majanduslik-poliitiliste küsimuste alal.

Ametiühingurühma organisaatori töö kord

5. Ametiühingurühma organisaator töötab plaani järgi tsehhi-, käitis- või kohaliku komitee juhtimisel.

6. Ametiühingurühma üldkoosolekul esitatud küsimused ja ettepanekud, mida pole võimalik kohapeal lahendada, esitab rühmaorganisaator tsehhi-, käitis- või kohalikule komiteele vajalike abinõude tarvituselevõtmiseks.

7. Ametiühingurühma organisaator annab oma tööst aru ametiühingurühma koosolekul ja ametiühingu kõrgemalseisvate organite ees.

8. Ametiühingurühma organisaatorit võib vabastada või ühelt töölt teisele üle viia ainult tsehhi-, käitis- või kohaliku komitee nõusolekul.

AMETIÜHINGUTE OSAVÕTU LAIENDAMISE KOHTA TOOTMISE, TÖÖ JA TÖÖTAJATE HEAOLU KÜSIMUSTE LAHENDAMISEL RIIKLIKES, PLAANI- JA MAJANDUSORGANITES

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 11. augusti 1965. a. määrus nr. 365

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et vabariigi Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriumid ja keskasutused, juhindudes NLKP Keskkomitee detsembripleenumi (1957. a.) otsusest «NSVL ametiühingute töö kohta», on tugevdanud sidet Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu, ametiühingute vabariiklike komiteede ja ametiühingu kohalike organisatsioonidega majandusplaanide väljatöötamisel ja realiseerimisel, tööliste ja teenistujate töö ning heaolu küsimuste lahendamisel.

Majandusplaanide projektid arutatakse läbi tööliste ja teenistujate koosolekutel, alaliste tootmisnõupidamiste istungitel, töökstusharude osas aga ametiühingu vabariiklikes komiteedes. Koos ametiühinguorganitega vaadatakse läbi küsimused töötingimuste parandamise, töötasu, elamute ja lasteasutuste ehitamise, elamispinna jaotamise kohta ja mitmed teised küsimused tööliste ja teenistujate elukondliku ja kultuurilise teenindamise alal.

Mõnedel juhtudel toimub aga tootmise organiseerimise, töö, töötasu, tööliste ja teenistujate heaolu küsimuste läbivaatamine ametiühinguorganite osavõtuta ja arvestamata nende arvamusi.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Eesti NSV Riiklikul Plaanikomisjonil, Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel ja keskasutustel:

1) rahvamajandusplaanide projektide väljatöötamisel, majandusplaanide täitmise tulemuste, tootmise organiseerimise, töö ja töötasu ning töökaitse, elamu, kommunaal-elukondliku, kultuurilise ja meditsiinilise teenindamise ning teiste, vahetult tööliste ja teenistujate huve puudutavate küsimuste läbivaatamisel laialdasemalt kaasa tõmmata Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu, ametiühingute vabariiklikke komiteesid ja vajalikel juhtudel Üleliidulise Leiutajate ja Ratsionaliseerijate Ühingu Eesti Vabariiklikku Nõukogu ning Teaduslik-Tehniliste Ühingute Eesti Vabariiklikku Nõukogu;

2) mitte lubada ettevõtete ja organisatsioonide tootmisplaanide, ehituse ning uue tehnika juurutamise plaanide projektide läbivaatamist, kui ei ole tööliste ja teenistujate, ametiühingute vabriku-tehase- ja kohalike komiteede või alaliste tootmisnõupidamiste arvamusi;

3) kindlustada tootmise, ehituse ja uue tehnika juurutamise kinnitatud plaanide õigeaegne teatavaks tegemine ettevõtete ja organisatsioonide töötajate kollektiividele.

2. Eesti NSV Riiklikul Plaanikomisjonil, Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel ja keskasutustel koos vastavate ametiühinguorganitega vaadata läbi küsimus nende tööst ametiühinguorganite osavõtu korra parandamiseks vastavalt käesoleva määruse punkti 1 alapunktile 1, samuti võtta tarvitusele täiendavad abinõud alluvate ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide ning kohalike ametiühinguorganisatsioonide vaheliste sidemete laiendamiseks.

(ENSV MKK 1965, nr. 29, art. 125)

XIII

TÖÖTÜLIDE LÄBIVAATAMINE

TÖÖTÜLIDE LÄBIVAATAMISE KORRA PÕHIMÄÄRUS

Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 31. jaanuari 1957. a. seadlusega

I. Üldsätted

1. Töötülid vaadatakse läbi:
a) töötülide komisjonide poolt;
b) ametiühingu käitis- või kohalike komiteede poolt;
c) rahvakohtute poolt.

2. Töötülide komisjonid moodustatakse ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides ning nad tegutsevad käesoleva põhimääruse alusel.

3. Töötülide läbivaatamine ametiühingu käitis- või kohalike komiteede poolt toimub käesolevas põhimääruses ettenähtud korras.

4. Töötülide läbivaatamise kord rahvakohtute poolt määratakse kindlaks käesoleva põhimäärusega ning liiduvabariigi tsiviilprotsessi koodeksiga.

II. Töötülide komisjoni moodustamine

5. Töötülide komisjonid ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides moodustatakse ametiühingu käitis- või kohaliku komitee ja ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni alalistest esindajatest võrdsel arvul.

Mõlema poole esindajate arv määratakse kindlaks kokkuleppel ametiühingu käitis- või kohaliku komitee ja administratsiooni vahel.

Tsehhides ja teistes ettevõtte tootmisosakondades, kus on olemas ametiühingu tsehhikomiteed, võib moodustada töötülide tsehhikomisjonid.

6. Ametiühingu esindajad töötülide komisjonidesse määratakse ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsusega (tsehhikomisjonidesse — tsehhikomitee otsusega) ametiühingukomitee liikmete hulgast ning administratsiooni esindajad — ettevõtte, asutuse või organisatsiooni (tsehhi) juhataja käskkirjaga.

Administratsiooni esindajana võib komisjoni koosseisus olla ettevõtte, asutuse, organisatsiooni (tsehhi) juhataja, ning ametiühinguorganisatsiooni esindajana — ametiühingu käitis- või kohaliku komitee esimees.

Poolte esindajad määratakse komisjoni koosseisu ametiühingu käitis- või kohaliku (tsehhi) komitee volituste ajaks.

7. Ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides, kus ei ole ametiühingu käitis- või kohalikke komiteesid, moodustatakse töötülide komisjonid koosseisus: ametiühingu organisaator ja ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhataja.

8. Esimehe ja sekretäri kohuseid täidavad igal komisjoni istungil kordamööda ametiühingukomitee ning administratsiooni esindaja. Sealjuures esimehe ja sekretäri kohuseid ühel ja samal istungil ei või täita ühe poole esindajad.

Igal istungil määravad pooled kindlaks esimehe ja sekretäri järgmiseks istungiks, kelle ülesandeks on ette valmistada ja kokku kutsuda istung.

9. Töötülide komisjoni tehnilist teenindamist (asjaajamine, toimikute säilitamine, istungite protokollidest väljavõtete väljaandmine jne.) teostab ettevõte, asutus või organisatsioon. Administratsioon määrab oma käskkirjaga ettevõtte, asutuse või organisatsiooni (tsehhi) töötaja, kelle peale pannakse komisjoni tehniline teenindamine.

III. Töötülide komisjonides läbivaatamisele kuuluvad küsimused

10. Töötülide komisjonid on kohustuslikud algorganid kõigi töötülide läbivaatamisel, mis tekivad ettevõtetes, asutustes või organisatsioonides tööliste ja teenistujate vahel ühelt poolt ning administratsiooni vahel teiselt poolt, sealhulgas alljärgnevates küsimustes:

a) kindlaksmääratud töönormide ja hinnete, samuti töönormide täitmist tagavate töötingimuste rakendamine;

b) vallandamine või üleviimine teisele tööle;

c) tasumine tööseisaku ja praagi juhtudel;

d) tasumine mitmesuguse kvalifikatsiooniga tööde eest;

e) tasumine lõpetamata töö eest tükitöökäsu järgi;

f) tasumine töölt kõrvaldamise aja eest;

g) tasumine ületunnitööde eest;

h) töötaja õigus töötasusüsteemis ettenähtud preemiale ning selle suurus;

i) tasumine töönormide mittetäitmisel;

j) tasu suurus katseaja eest;

k) rahalise kompensatsiooni väljamaksmine kasutamata jäänud puhkuse eest;

l) eririietuse ja eritoidu väljaandmine ja vajalikel juhtudel nende eest rahalise kompensatsiooni väljamaksmine;

m) kinnipidamised ettevõttele, asutusele või organisatsioonile tekitatud materiaalse kahju eest;

n) vallandustoetuse väljamaksmine.

Komisjonid on kohustuslikud organid samuti ka teiste töötülide läbivaatamisel, mis on seotud tööseadusandluse rakendamisega, kollektiiv- ja töölepingute ning töö sisekorra eeskirjade täitmisega, välja arvatud punktis 11 loetletud küsimused.

11. Töötülide komisjonid ei või lahendada alljärgnevaid küsimusi:

a) lisas nr. 1 näidatud ametiisikute töölt vallandamine, ametisse ennistamine ja üleviimine teisele tööle ning nendele distsiplinaarkaristuste määramine;

b) distsiplinaarkaristuse määramine isikuile, kelle suhtes rakendatakse distsiplinaarmäärustikke;

c) ametipalkade ja tariifipalgamäärade kindlaksmääramine;

d) koosseisude muutmine;

e) tööstaaži arvestamine riikliku sotsiaalkindlustuse toetuste ja pensionide määramiseks, nende toetuste ja pensionide suurus, tööstaaži arvestamine kehtivas seadusandluses ettenähtud soodustuste rakendamiseks;

f) eluruumide andmine ja jaotamine, samuti töötajate elutarbeliste vajaduste rahuldamine.

IV. Töötülide komisjonide töö kord

12. Töötüli vaadatakse läbi komisjonis juhul, kui töötaja vahetul läbirääkimisel ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooniga ei saavutatud kokkulepet.

13. Komisjonile saabuvaid avaldusi võtab vastu ametiühingu käitis- või kohalik (tsehhi-) komitee.

14. Komisjon on kohustatud läbi vaatama töötülid viie päeva jooksul, arvates avalduse saabumise päevast.

15. Kõik töötülid peab komisjon läbi vaatama avaldaja juuresolekul. Töötüli läbivaatamine tagaselja on lubatud ainult avaldaja vastava kirjaliku avalduse alusel.

Avaldaja mitteilmumisel komisjoni istungile lükatakse avalduse läbivaatamine edasi komisjoni järgmise istungini. Teistkordsel avaldaja mõjuva põhjuseta mitteilmumisel võib komisjon vastu võtta otsuse antud avaldust mitte arutada.

16. Komisjonil on õigus kutsuda istungile tunnistajaid, teha üksikuile isikuile ülesandeks läbi viia tehnilist ja raamatupidamiskontrolli, nõuda andministratsioonilt vajalike dokumentide ja ja avalduste esitamist.

17. Komisjoni istungid viiakse läbi väljaspool tööaega.

Ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides, mis töötavad kahes või kolmes vahetuses, määratakse komisjoni istungid niisugusele ajale, et asjast huvitatud töötajad, samuti tunnistajad, saaksid istungist osa võtta väljaspool nende tööaega.

18. Komisjoni istungi alguses on asjasthuvitatud töötajal õigus esitada motiveeritud taandamistaotlus ühe või teise komisjoni liikme vastu antud töötüli läbivaatamisel.

Taandamistaotluse rahuldamine otsustatakse:

a) administratsiooni esindaja suhtes — ettevõtte, asutuse või organisatsiooni (tsehhi) juhataja poolt;

b) ametiühingu esindaja suhtes — käitis- või kohaliku komitee poolt.

19. Komisjoni otsused võetakse vastu ainult poolte kokkuleppel, nad on kohustuslikud ega vaja mingit kinnitamist.

Komisjoni otsused peavad olema motiveeritud ning põhinema kehtival tööseadusandlusel, kollektiivlepingul, töölepingul ning töö sisekorra eeskirjadel, kehtivatel instruktsioonidel ja määrustikkudel.

20. Rahalistes nõudmistes peab komisjoni otsustes olema märgitud täpne summa, mis kuulub töötajale väljamaksmisele.

21. Töötülide läbivaatamisel rahaliste nõudmiste suhtes omab komisjon õiguse võtta vastu otsus töötajale kuuluvate summade väljamaksmiseks avalduse esitamisele eelnenud aja eest, kuid mitte rohkem kui kolme kuu eest, ning kasutamata puhkuse kompensatsiooni küsimuses mitte rohkem kui 2 viimase tööaasta eest.

22. Komisjoni iga istungi kohta koostatakse tingimata protokoll ettenähtud vormi kohaselt (lisa nr. 2), milline kirjutatakse alla istungil. Kokkuleppe mittesaavutamisel märgitakse komisjoni istungil protokolli mõlema poole ettepanekud ja näidatakse, et kokkulepet ei saavutatud.

Komisjoni istungil protokolli ärakiri antakse kätte vabriku-, tehase- või kohalikule komiteele ja ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioonile hiljemalt 3 päeva jooksul. Komisjoni istungi protokolli väljavõte antakse asjasthuvitatud töötajale samal tähtajal kätte või saadetakse posti teel.

Komisjoni istungite protokollid pannakse välja nähtavatele kohtadele töölistele ja teenistujatele teadmiseks.

23. Kui pooled ei saavutanud töötüli läbivaatamisel komisjonis kokkulepet, omab töötaja õiguse 10 päeva jooksul pöörduda avaldusega töötüli lahendamiseks ametiühingu käitis- või kohaliku komitee poole.

24. Töötülide komisjoni otsuse peale võib asjasthuvitatud töötaja edasi kaevata ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele 10 päeva jooksul, arvates töötajale komisjoni istungi protokolli väljavõtte kätteandmise päevast.

Juhul kui töötaja ei ole nõus otsusega, mis on vastu võetud komisjoni poolt koosseisus ametiühingu organisaator ja ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhataja (punkt 7), võib ta samal tähtajal vastava avaldusega töötüli läbivaatamiseks pöörduda rahvakohtusse.

V. Töötülide tsehhikomisjonid

25. Töötülide tsehhikomisjonid moodustatakse ja nad tegutsevad samadel alustel nagu ületehaselised komisjonid.

Töötülide tsehhikomisjonides ei kuulu läbivaatamisele järgmised küsimused: a) üleviimine tööle väljaspool antud tsehhi, b) vallandamine koosseisude koondamise tõttu. Töötülid nendes küsimustes lahendatakse ületehaselise komisjoni poolt.

26. Juhul kui pooled ei saavutanud tsehhikomisjonis kokkulepet, võib asjasthuvitatud töötaja avalduse alusel anda töötüli läbivaatamise edasi ületehaselisele komisjonile 10 päeva jooksul, arvates tsehhikomisjoni istungi protokolli väljavõtte kätteandmise päevast.

27. Tsehhikomisjoni otsuse peale võib asjasthuvitatud töötaja 10 päeva jooksul, arvates komisjoni istungi protokolli väljavõtte kättesaamise päevast, edasi kaevata ületehaselisele komisjonile. Ületehaseline komisjon võib tsehhikomisjoni otsuse jätta jõusse või tühistada ja vastu võtta otsuse töötüli sisuliseks lahendamiseks.

Kui pooled ei saavuta ületehaselises komisjonis kokkulepet töötülis, milles tsehhikomisjonis samuti ei saavutatud kokkulepet, võib asjasthuvitatud töötaja 10 päeva jooksul pöörduda vastava avaldusega töötüli lahendamiseks ametiühingu käitis- või kohaliku komitee poole.

VI. Töötülide lahendamise kord ametiühingu käitis- ja kohalikes komiteedes

28. Käitis- või kohalikud komiteed vaatavad läbi:

a) avaldused töötülides, millede kohta ületehaselises komisjonis ei saavutatud kokkulepet;

b) töötajate kaebused töötülide lahendamise ületehaselise komisjoni otsuste peale.

Käitis- või kohalikud komiteed on kohustatud 7 päeva jooksul läbi vaatama oma koosolekutel avaldused ja kaebused töötülides.

29. Käitis- või kohalik komitee omab õiguse töötülide komisjoni otsuse peale esitatud kaebuse läbivaatamisel jätta see jõusse või tühistada ning vastu võtta otsus tüli sisuliseks lahendamiseks.

Käitis- või kohalik komitee, võttes vastu otsuse töötüli sisuliseks lahendamiseks, kuulab ära ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni ettepaneku läbivaadatavas küsimuses.

Käitis- või kohaliku komitee otsused töötülides peavad olema motiveeritud ning põhinema kehtival tööseadusandlusel, kollektiivlepingul, töölepingul ning töö sisekorra eeskirjadel, samuti kehtivatel instruktsioonidel ja määrustikel.

30. Käitis- või kohalik komitee on kohustatud töötüli lahendamisel, mille suhtes ületehaselises komisjonis ei saavutatud kokkulepet, tutvuma läbivaadatava küsimuse kõigi materjalidega, ära kuulama asjasthuvitatud töötaja seletuse ning samuti ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni ettepaneku, ja alles pärast seda võtab käitis- või kohalik komitee vastu otsuse töötüli sisuliseks lahendamiseks.

Käitis- või kohaliku komitee otsustes töötülide kohta, mis puudutavad rahalisi nõudmisi, peab olema märgitud täpne summa, mis kuulub väljamaksmisele töötajale.

31. Juhul kui töötaja ei ole nõus ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsusega töötüli küsimuses, võib ta vastava avaldusega töötüli lahendamiseks pöörduda rahvakohtusse 10 päeva jooksul käitis- või kohaliku komitee otsuse kättesaamise päevast arvates.

32. Ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon võib samuti pöörduda rahvakohtu poole töötüli lahendamiseks punktis 31 märgitud tähtajal, kui ta leiab, et ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsus töötüli küsimuses on vastuolus kehtiva seadusandlusega.

VII. Üksikute töötajate kategooriate töötülide lahendamine alluvuse korras nende töölt vallandamise, teisele tööle üleviimise ning neile distsiplinaarkaristuste määramise küsimustes

33. Nende töötajate töötülid töölt vallandamise, ametisse ennistamise, teisele tööle üleviimise ning neile distsiplinaarkaristuse määramise küsimustes, kelle ametikohad on märgitud lisas nr. 1, lahendatakse alluvuse korras kõrgemalseisva organi poolt.

34. Kõrgemalseisva organi juhataja on kohustatud viie päeva jooksul läbi vaatama avalduse ning viivitamata teatama asjasthuvitatud töötajale tema avalduse läbivaatamise tulemustest.

Juhul kui töötaja vallandamine või üleviimine teisele tööle tunnistatakse ebaõigeks, annab kõrgemalseisva organi juhataja käskkirja selle töötaja ennistamisest endisele ametikohale ja temale sunnitud töölt puudumise aja eest, vastavalt kehtivale seadusandlusele, töötasu maksmisest või töötasu vahe väljamaksmisest aja eest, mil teda kasutati vähemtasutavatel töödel.

VIII. Töötülide komisjonide ning käitis- ja kohalike komiteede otsuste täitmise kord

35. Töötülide komisjonide ning ametiühingu käitis- ja kohalike komiteede otsused kuuluvad täitmisele ettevõtte, asutuse ja organisatsiooni administratsiooni poolt 10 päeva jooksul, kui otsuses ei ole ära näidatud nende täitmise tähtaeg.

36. Juhul kui ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon ei täida punktis 35 märgitud tähtajaks töötülide komisjoni otsust, annab ametiühingu käitis- või kohalik komitee asjasthuvitatud töötajale tõendi, mis omab täitelehe jõu (lisa nr. 3).

37. Täitelehe jõudu omav tõend (lisa nr. 3) antakse välja asjasthuvitatud töötajale samuti juhul, kui ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon ei täitnud punktis 35 märgitud tähtajaks ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsust töötüli sisuliseks lahendamiseks.

Käesolevas punktis märgitud tõendit ei anta välja juhul, kui töötaja või administratsioon pöördus töötüli lahendamiseks ettenähtud tähtajal rahvakohtusse.

38. Asjasthuvitatud töötaja võib punktides 36 ja 37 märgitud tõendi saamiseks pöörduda kuu aja jooksul, arvates töötülide komisjoni istungi protokolli väljavõtte või käitis- või kohaliku komitee otsuse kättesaamise päevast.

39. Ametiühingu käitis- või kohaliku komitee poolt väljaantud ja mitte hiljem kui kolme kuu jooksul kohtutäiturile esitatud tõendi alusel viib viimane sundkorras täide töötülide komisjoni või käitis- või kohaliku komitee otsuse.

40. Juhul kui ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon viivitab töötülide komisjoni või käitis- või kohaliku komitee otsuse täideviimisega ebaõigesti töölt vallandatud või ebaõigesti üleviidud töötaja suhtes, võtab ametiühingu käitis- või kohalik komitee vastu otsuse ebaõigesti vallandatud töötajale töötasu väljamaksmise sunnitud töölt puudumise aja eest või ebaõigesti üleviidud töötajale töötasu vahe väljamaksmise kohta.

Sellisel juhul töötasu või vahe töötasus antakse välja töötajale kogu aja eest, arvates töötüli otsuse vastuvõtmise päevast kuni otsuse täideviimiseni.

Käesolevas punktis tähendatud ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsuse viib täide kohtutäitur ametiühingu komitee poolt väljaantud vastava tõendi alusel (lisa nr. 3).

(Ведомости Верховного Совета СССР 1957, № 4, ст. 58;
ENSV T 1957, nr. 8, art. 80)

TÖÖTAJATE KATEGOORIATE LOETELU, KELLE TÖÖTÜLID VALLANDAMISE, AMETISSE ENNISTAMISE, TEISELE TÖÖLE ÜLEVIIMISE NING DISTSIPLINAARKARISTUSTE MÄÄRAMISE KÜSIMUSES EI KUULU LÄBIVAATAMISELE TÖÖTÜLIDE KOMISJONIDES, VAID LAHENDATAKSE ALLUVUSE KORRAS KÕRGEMALSEISVATE ORGANITE POOLT

1. Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide, ehitusvalitsuste, majandite juhatajad, nende asetäitjad ja abid; kaupluste, ühiskondliku toitlustamise ettevõtete, elukondliku teenindamise ettevõtete, baaside ja ladude juhatajad (direktorid), nende asetäitjad (välja arvatud kaupluste, ühiskondliku toitlustamise ettevõtete ja ladude juhatajad, kellel ei ole alluvaid töötajaid).

2. Peainsenerid, peaarstid, pearaamatupidajad (vanemraamatupidajad — kus ei ole pearaamatupidajaid), nende asetäitjad; peakonstruktorid, peamehaanikud, peaelektrikud ja teised peaspetsialistid.

3. Tsehhide (tsehhide õigustes laboratooriumide ja töökodade) ülemad; vanemmeistrid ja meistrid; ehitusjaoskondade ülemad ja vanemtöödejuhatajad; osakondade ülemad (juhatajad) ettevõtetes, tootmisosakondade ja -ametkondade ülemad; metsaülemad metsamajandites.

4. Valitsuste, osakondade ja teiste analoogiliste alljaotuste juhatajad ministeeriumides, keskasutustes ning liidulise, vabariikliku, krai ja oblasti tähtsusega asutustes, nende asetäitjad, rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede osakondade juhatajad.

5. Peatoimetajad ja nende asetäitjad; toimetuste vastutavad sekretärid.

6. Kõrgemate õppeasutuste professorid ja pedagoogiline personal ning teadusliku uurimise asutuste töötajad, kelle ametikohad täidetakse konkursi korras.

7. Prokurörid, prokuröri abid, vanemuurijad, uurijad.

8. Valitud töötajad, kes on palgalistel ametikohtadel neid valinud organisatsioonis.

9. Ametiühinguorganite instruktorid, inspektorid, osakondade juhatajad.

10. Ansamblite, orkestrite, kooride, filharmooniate ja teiste kontserdiorganisatsioonide artistid ning teised loomingulised töötajad, kelle ametikohad asendatakse konkursi korras (NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 9. jaanuarist 1960).

Lisa nr. 2

Töötülide komisjoni koosoleku

PROTOKOLL NR. _____

_____

(Ettevõtte, asutuse, organisatsiooni nimetus; töötülide tsehhikomisjoni jaoks — tsehhi nimetus)

_____ 196__ a.

Koosolekust võtsid osa komisjoni liikmed:

a) ametiühingu esindajad: _____

b) administratsiooni esindajad: _____

Esimees _____

Sekretär _____

Kuulati: sm. _____

_____

_____

avaldust

(avalduse lühike sisu)

Avaldus esitatud _____

Avaldajale koosoleku päevast teatatud _____

Võtsid osa:

Avaldaja _____ Tunnistaja _____

Taandamine $\frac{\text{esitatud}}{\text{mitte esitatud}}$ (mittevajalik läbi kriipsutada)

Taandamine $\frac{\text{rahuldatud}}{\text{mitte rahuldatud}}$ (mittevajalik läbi kriipsutada)

Tunnistajate seletused _____

_____

Administratsiooni esindajate ettepanek _____

_____

Ametiühingu esindajate ettepanek _____

OTSUSTATI: _____

_____

(kokkuleppe mittesaavutamisel märgitakse, et kokkulepet ei saavutatud)

Pitseri koht

Esimees (allkiri)

Sekretär (allkiri)

Käesoleva komisjoni koosoleku protokolli väljavõte on asjasthuvitatud töötajale kätte antud või saadetud posti teel (märgitakse kuupäev).

Lisa nr. 3

Tõendi väljaandnud ametiühingu käitis- või kohaliku komitee nimetus ja väljaandmise kuupäev

TÕEND NR. _____

Välja antud selles, et _____
(organi nimetus, kes võttis vastu

_____
töötüli küsimuses otsuse ja selle otsuse vastuvõtmise kuupäev)

otsuse alusel sm. _____
(asjasthuvitatud töötaja perekonna-, ees- ja isanimi)

on õigus _____
(nii- ja niisuguse rahalise summa saamiseks

_____
nii- ja niisuguselt ettevõttelt, asutuselt, organisatsioonilt;

_____
nii- ja niisugusele ametikohale ennistamiseks jne.)

Käesolev tõend omab täitelehe jõu ja esitatakse mitte hiljem kui kolme kuu jooksul kohtutäiturile täideviimiseks sundkorras.

Ametiühingukomitee esimees _____
(allkiri)

Pitseri koht

Kohtutäituri märge töötülide komisjoni või ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsuse täideviimise kohta.

ADMINISTRATSIOONI INITSIATIIVIL JA AMETIÜHINGU KÄITIS- VÕI KOHALIKU KOMITEE NÕUSOLEKUL VALLANDATUD ISIKUTE TÖÖTÜLIDE LÄBIVAATAMISE KORRAST

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 27. jaanuari 1959. a. otsus

Vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1958. aasta 15. juuli seadlusega kinnitatud «Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimäärusele» NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Selgitada, et nende isikute töötülid, kes on töölt vallandatud administratsiooni algatusel ning ametiühingu käitis- või kohaliku komitee nõusolekul, vaadatakse läbi vahetult rahvakohtus ilma töötülide komisjoni ja käitis- või kohaliku komitee poole pöördumiseta.

Töötaja võib anda avalduse ebaõige vallandamise ja tööle ennistamise kohta rahvakohtule ühe kuu jooksul, arvates temale vallandamise käskkirja esitamise päevast.

KOHTUPRAKTIKAST TSIVIILTÖÖASJADES

NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi määrus nr. 13 13. septembrist 1957

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 25. aprillist 1956 «Tööliste ja teenistujate kohtuliku vastutuse tühistamisest omavolilise lahkumise eest ettevõtetest ja asutustest ning mõjuva põhjuseta töölt puudumise eest» ja NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 31. jaanuarist 1957 «Töötülide läbivaatamise korra põhimääruse kinnitamisest» tõid kaasa olulisi muudatusi kehtivas tööseadusandluses, mille tõttu NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi poolt 11. jaanuaril 1952 vastuvõetud määrus «Kohtupraktikast tsiviiltööasjades» ei ole tunduvas osas enam kooskõlas kehtiva seadusandlusega.

Sellest lähtudes ning arvestades kohtuorganitelt saabuvaid järelepärimisi NSV Liidu Ülemkohtu pleenum käsib anda kohtuile järgmise seletuse:

1. Vastavalt töötülide läbivaatamise korra põhimäärusele kuuluvad sellised vaidlused kohtulikule lahendamisele sel juhul, kui töötülide komisjonis läbivaadatud vaidluse kohta on olemas ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsus, kuid töötaja, mitte nõustudes selle otsusega, või administratsioon, pidades seda otsust vastukäivaks kehtivale seadusandlusele, pöördusid kohtusse avaldusega töötüli läbivaatamiseks kohtukorras.

Küsimuse, kas ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsus on vastuolus kehtiva seadusandlusega, lahendab kohus asja sisulisel läbivaatamisel.

Kohtukorras võib töötüli läbi vaadata ka sel juhul, kui pärast vaidluse läbivaatamist komisjoni poolt, mille koosseisu kuulusid ametiühingu organisaator ja ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhataja, töötaja pöördub avaldusega töötüli läbivaatamiseks kohtusse seoses tema mittenõustumisega komisjoni otsusega või seoses komisjonis poolte kokkuleppe mittesaavutamisega.

Kui ettevõttes, asutuses või organisatsioonis ei ole ei ametiühingu käitis- või kohalikku komiteed ega ametiühingu organisaatorit, siis töötülid töötaja ja administratsiooni vahel vaadatakse läbi vahetult kohtukorras (näiteks sõjaväeosades vabapalgalistena töötavate isikute, majateenijate, kolhoosides töölepingu alusel töötavate isikute jms. töötülid). Samasuguses korras tuleb läbi vaadata ametiühingu käitis- või kohaliku komitee koosseisu kuuluvate isikute töötülid.

2. Töötüli, mis on otsustatud komisjoni poolt, mille koosseisu kuulusid ametiühingu organisaator ja ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhataja või ametiühingu käitis-, kohaliku komitee poolt, võib võtta kohtulikule läbivaatamisele ka prokuröri avalduse põhjal.

3. Töötaja, administratsiooni või prokuröri poolt töötülide

läbivaatamise korra põhimääruses ettenähtud kohtusse avaldusega pöördumise tähtaja möödalaskmine ei ole aluseks avalduse vastuvõtmisest keeldumisele; tunnistanud tähtaja möödalaskmise põhjendatuks, võib kohus tähtaega pikendada asja sisulisel läbivaatamisel.

4. Kohtutes läbivaatamisele ei kuulu töötülid, mis seonduvad nende töötajate vallandamisega, sealhulgas ka vaidlused vallandamise motiivide (formuleeringute) üle, tööle ennistamisega, teisele tööle üleviimisega ja distsiplinaarkorras karistamisega, kes töötavad ametikohtadel, mis on märgitud töötülide läbivaatamise korra põhimääruse lisas nr. 1, samuti vaidlused distsiplinaarkaristuste määramise kohta töötajaile, kellede distsiplinaarvastutus on sätitud distsiplinaarmäärustikega.

Kõik muud käesolevas punktis märgitud töötajate töötülid kuuluvad läbivaatamisele töötülide läbivaatamise korra põhimääruse üldeeskirjade järgi.

5. Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide nõudmisi töötajalt varalise kahju sissenõudmiseks, kui kehtiva seaduse alusel kahju sissenõudmine ei või toimuda töötasust kinnipidamise teel administratsiooni korralduse alusel, võib esitada vahetult rahvakohtusse hagimenetluse üldeeskirjade järgi (NSV Liidu KTK ja RKN-i 12. juuni 1929. aasta määruse «Tööliste ja teenistujate varalisest vastutusest nende poolt tööandjale tekitatud kahju eest» p. 2). (24. juuni 1958. a. redaktsioonis.)

6. Töötülide õigeaegse ja õige lahendamise eesmärgil peavad kohtud rangelt järgima VNFSV TsPK § 80 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavate paragrahvide nõuet asja eelettevalmistuse läbiviimise kohta ja kindlustama asja kuulamise päevaks asjas vajalike tõendite, samuti antud asjas töötülide komisjoni protokolli ja ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsuse esitamise.

7. Sõltumata sellest, kas töötaja, administratsioon või prokurör andis kohtusse avalduse töötüli lahendamiseks, vaatab kohus asja läbi hagimenetluse eeskirjade järgi, milles hagejaks loetakse töötaja, kes pöördus komisjoni poole nõudmisega töötülis, aga kostjaks — ettevõte, asutus, organisatsioon, kes vaidleb selle nõudmise vastu.

Asja läbivaatamisel on rahvakohus kui esimese astme kohus kohustatud välja selgitama poolte tegelikud vahekorrad ja lahendama vaidluse vastavalt tööseadustele ja asjaoludele.

Vastavalt TsPK § 176 ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavate paragrahvide eeskirjadele on kohus kohustatud näitama otsuses, millised nõudmised, mis alusel, millises ulatuses ja millise kostja vastu on kohtu poolt rahuldatud või tagasi lükatud.

Ametiühingu käitis- ja kohalikud komiteed on organid, kes on pädevad lahendama töötülisid, mille tõttu kohtud ei saa neid kaasa tõmmata töötülide läbivaatamisele kohtus kostjatena, kaaskostjatena või kolmandate isikutena.

8. (Tühistatud — NSVL Ülemkohtu pleenumi 1963. a. 18. detsembri määrusega nr. 20 — «Eesti NSV Ülemkohtu Bülletään», 1964, nr. 1, lk. 18).

9. Tunnistades töötaja üleviimise teisele tööle või teise paikkonda ebaseaduslikuks ja ennistades töötaja eelmisele tööle, võib kohus sisse nõuda ettevõttelt, asutuselt või organisatsioonilt töötaja kasuks, kes ei ole asunud uuele tööle, töötasu sunnitud töölt puudumise eest, kuid mitte rohkem kui 20 tööpäeva eest. Töötaja kasuks, kes on asunud teisele, vähemtasutavale tööle, võib sisse nõuda töötasu vahe kogu üleviimise aja kestuse eest, kuid mitte rohkem kui kolme kuu eest.

10. Kohtud ei või võtta arutamisele avaldust töötaja poolt määramata tähtajaks sõlmitud töölepingu lõpetamiseks, kuna vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 25. aprilli 1956. aasta seadluse «Tööliste ja teenistujate kohtuliku vastutuse tühistamisest omavolilise lahkumise ning mõjuva põhjuseta töölt puudumise eest» sätteile lõpeb tööleping töötaja omal soovil töölt lahkumise korral 2 nädala möödumisel, arvates administratsioonile etteteatamise päevast.

11. Vaidlused kindlaks tähtajaks sõlmitud töölepingu ennetähtaegseks lõpetamiseks vaadatakse läbi töötülide läbivaatamise korra põhimääruse üldiste eeskirjade järgi.

Samas korras kuuluvad läbivaatamisele vaidlused töölepingute ennetähtaegse lõpetamise kohta, mis on sõlmitud isikutega, kes pärast kõrgema ja kesk-eriõppeasutuste, vabriku- ja tööstuskoolide lõpetamist on kohustatud töötama tootmisel kindlaksmääratud tähtaja jooksul.

Töötaja nõudmise rahuldamise juhul töölepingu lõpetamiseks tehakse VNFSV TööK § 48 ja teiste liiduvabariikide TööK vastavate paragrahvide kohaselt töötajaga lõpparve otsuse jõustumisel.

12. Töötülid, mis on tekkinud tööndusкooperatsiooni artellide liikmete töö rakendamisel, kuuluvad kohtulikule läbivaatamisele. Hagid tööndusкooperatsiooni artelli liikme õiguste ennistamiseks võetakse kohtulikule arutamisele Tööndusliidu (nõukogu) määruse olemasolul artelli liikme artellist väljaheitmise kohta (Tööndusкooperatsiooni artelli näidispõhikirja p. 21).

Töötülide suhtes, mis tekivad töö rakendamisel invaliidide kooperatsiooni artellides, kohaldatakse sama korda, kui pole teisiti ette nähtud NSV Liidu valitsuse või liiduvabariikide valitsuste erimäärustes.

13. Tööliste ja teenistujate nõudmised preemiatasu sissenõudmiseks kuuluvad kohtute poolt rahuldamisele ainult neil juhtudel, kui preemia on perioodiline tasu, mis on ette nähtud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni töötasusüsteemis ja on rajatud objektiivsetele töönäitajatele ega ole ergutustasu iseloomuga, mida makstakse administratsiooni äranägemisel.

14. Kui on tõestatud ületunnitöö tegemine administratsiooni

korraldusel, võivad kohtud tasu nende eest välja mõista ka neil juhtudel, kui need ei olnud nõuetekohaselt vormistatud. Ametiisikute suhtes, kes võimaldasid teha ületunnitöid ilma vastava loata ja vormistamata, teevad kohtud erimäärused süüdlaste distsiplinaar-, vajalikel juhtudel aga kriminaalvastutusele võtmiseks.

Töötaja nõudmisi ületunnitööde tasumises võib kohus rahuldada mitte rohkem kui kolme kuu eest, arvates avalduse esitamisest töötülide komisjonile.

15. Tööliste ja teenistujate nõudmisi kompensatsiooni saamiseks töö eest iganädalastel puhkepäevadel võib kohus rahuldada sel kujul, et ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon võimaldab neile teised puhkepäevad.

Selliste nõuete rahuldamine rahalise tasu väljamõistmise teel töö eest iganädalastel puhkepäevadel võib toimuda ainult erandjuhtudel, kui töötajale, näiteks seoses tema vallandamisega antud ettevõttest, asutusest või organisatsioonist ei ole võimalik anda teist puhkepäeva (24. juuni 1958. a. redaktsioonis).

16. Vaidluste lahendamisel, mis on seotud ettevõtte, asutuse, organisatsiooni koosseisude koondamisega, peavad kohtud lähtuma asutuse, ettevõtte, organisatsiooni tootmishuvidest, arvestades, et koosseisude koondamine on üheks aparaadi töö organiseerimise paremustamise abinõuks, samuti ka vahendiks nende komplekteerimiseks kvalifitseerituma kaadriga.

Hagide läbivaatamisel koosseisude koondamise tõttu vallandatud isikute tööle ennistamiseks on kohtud kohustatud kontrollima, kas leidis aset koosseisude koondamine ja kas on täidetud tööseadusandluse nõuded.

17. Kohtud peavad töötülide lahendamisel silmas pidama, et töötaja vallandamine töölepingus ettenähtud kohustuste mittetäitmise motiividel võib toimuda VNFSV TööK § 47 p. «d» ja teiste liiduvabariikide TööK vastavate paragrahvide järgi ainult sel juhul, kui kohustuste mittetäitmisel, mis on pandud töötajale töölepinguga või töö sisekorra eeskirjadega, oli süstemaatiline iseloom ning tema suhtes kohaldatud ühiskondliku ja distsiplinaarmõjutamise abinõud ei saavutanud vajalikke tagajärgi, mille tõttu edaspidine töölejätmine on vastuolus tootmise huvidega.

18. Isikud, kes on vallandatud töölt seoses nende kriminaalvastutusele võtmisega või samal põhjusel töölt eemaldatud kohtuja uurimisorganite nõudel või administratsiooni enda algatusel ning hiljem rehabiliteeritud seoses kriminaalasja lõpetamisega või kohtu poolt õigeksmõistmisega, omavad sunnitud töölt puudumise eest, mis oli tingitud alusetust kriminaalvastutusele võtmisest, õiguse töötasule, kuid mitte rohkem kui kahe kuu eest, olenemata sellest, kas nad võeti kriminaalvastutusele süüdistuse järgi kuriteos, mis on või ei ole seotud nende tööga.

Tähendatud töötasu arvestamisel lähtutakse rehabiliteerimise päeval kehtivast kuupalgast (töötasust) ametikoha järgi, millisel

töötaja töötas vallandamise või töölt eemaldamise päeval või teise analoogilise ametikoha (töö) järgi.

19. Kui kohus asja läbivaatamisel tuvastab ametiisikute ebaõige tegevuse, mis tõi kaasa tööseadusandluse jämedaid rikkumisi ja töötajate ebaseaduslikke vallandamise fakte sihiga eemaldada aparaadist administratsioonile ebameeldivaid isikuid, peavad kohtud tegema erimääruse süüdiolevate ametiisikute distsiplinaar-, vajalikel juhtudel aga kriminaalvastutusele võtmiseks.

20. Töötaja vallandamise ebaõigeks tunnistamisel peab kohus ennistama töötaja endisele tööle või ametikohale. Sellise töö või ametikoha puudumisel koosseisude koondamise või aparaadi reorganiseerimise tagajärjel tunnistab kohus vallandamise ebaõigeks, jättes töötaja tööle ennistamata, ja näitab otsuses need põhjused, mille tõttu töötaja ennistamine endisele tööle või ametikohale ei ole võimalik.

Töötasu sunnitud töölt puudumise aja eest ei või neil juhtudel välja mõista rohkem kui 20 tööpäeva eest. Kui ebaõigesti vallandatud töötaja on juba saanud kvalifikatsioonilt ja tasult vastava töö teises asutuses, ettevõttes või organisatsioonis ja tema jätmine sellele tööle ei kahjusta tema huve (pidev staaž, antud liiki töötajate jaoks ettenähtud soodustused ja eelised jms.), siis kohus võib piirduda kohtuotsuses vallandamise ebaõigeks tunnistamisega ja vajalikel juhtudel töötasu väljamõistmisega sunnitud töölt puudumise eest, kuid mitte rohkem kui 20 tööpäeva eest, jättes aga tegemata otsuse töötaja endisele ametikohale või tööle ennistamise kohta.

21. Nõudmise vallandamise põhjuste formuleeringu muutmise kohta, kui tööraamatus («Andmed töö kohta») on märgitud vallandamise põhjuste formuleering ebaõige või ei vasta kehtivale tööseadusandlusele, võib töötaja esitada kohtule kooskõlas üldiste reeglitega, mis on kehtestatud töötülide läbivaatamise korra põhimäärusega, välja arvatud käesoleva määruse punktis 4 ettenähtud juhud.

Tunnistades vallandamise formuleeringu tegelikult ebaõigeks või kehtivale tööseadusandlusele mittevastavaks, on kohus kohustatud ise seda muutma ja näitama otsuses vallandamise põhjuse täpses vastavuses kehtiva tööseadusandluse formuleeringuile või paragrahvidele.

Kui on tõestatud, et vallandamise põhjuste ebaõige formuleering võttis töötajalt võimaluse asuda tööle teise asutusse või ettevõttesse, võib kohus välja mõista tema kasuks töötasu sunnitud töölt puudumise eest, kuid mitte rohkem kui 20 tööpäeva eest.

22. VNFSV TsPK § 172-a ja teiste liiduvabariikide TsPK vastavate paragrahvide alusel võib kohus ebaõigesti vallandatud töötajate ametisse või tööle ennistamise asjus omal algatusel tõmmata kolmanda isikuna kostja poolele selle ametiisiku, kelle kor-

raldusel toimus vallandamine, ja kindlaks teinud, et vallandamine toimus seaduse ilmse rikkumisega, panna samas protsessis süüdiolevale ametiisikule kohustuse tasuda asutusele või ettevõttele kahjud, mis tekitati vallandatule töölt puudumise aja eest tasu väljamaksmisega. Neil juhtudel ametiisikult väljamõistetud summa ei või ületada ametiisiku kolme kuu töötasu.

23. Ettevõtte, asutuse, organisatsiooni administratsiooni poolt kohtuotsuse täitmise takistamise juhtudel ebaõigesti vallandatud või ebaõigesti üleviidud töötaja tööle ennistamisel teeb kohus vastavalt töötülide läbivaatamise korra põhimääruse §-le 40 määruse ebaõigesti vallandatud töötajale sunnitud töölt puudumise aja eest töötasu sissenõudmise või ebaõigesti üleviidud töötajale töötasu vahe väljamaksmise kohta. Sel juhul töötasu või töötasu vahe nõutakse sisse töötaja kasuks kogu aja eest, arvates otsuse tegemise päevast kuni selle täitmiseni.

Asutuse, ettevõtte või organisatsiooni poolt töötajale kogu töölt puudumise aja eest väljamakstud summad, mille põhjustas tööle ennistamise kohta tehtud töötülide komisjoni, ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsuse või kohtuotsuse mittetäitmine, võib asutuse, ettevõtte või organisatsiooni poolt esitatud regresshagi korras, samuti prokuröri hagi alusel sisse nõuda otsuse mittetäitmises süüdiolevalt ametiisikult. Neil juhtudel ei või ametiisikult väljamõistetud summa ületada ametiisiku kolme kuu töötasu.

24. Käesoleva määruse väljaandmisega lugeda kehtetuks: 1) NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi määrus nr. 1 11. jaanuarist 1952 «Kohtupraktikast tsiviiltööasjus»; 2) NSV Liidu Ülemkohtu protokolliline määrus 1. oktoobrist 1954 «NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 11. jaanuari 1952. a. määruse nr. 1 muutmisest ja täiendamisest»; 3) NSV Liidu Ülemkohtu 29. pleenumi 12. mai 1930. a. määrus «Seletus töötülide lepitus-vahekohtuliku ja kohtuliku arutamise eeskirjade § 21 p. «b» ja § 36 kohta ning rahvakohtute poolt tööasjade arutamise korrast, mis on saabunud neile hindevaidekomisjonide otsuste tühistamise tõttu järelevalvekorras»; 4) NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi määrus nr. 5/4 II 3. märtsist 1950 «Raudtee- ja veetranspordi, side- ja teistest organeist, kus kehtivad tööliste ja teenistujate distsiplinaarmäärustikud, töödistsipliini rikkumise eest vallandatud töötajate tööle ennistamise hagide alluvusest kohtuorganeile».

KOHTUPRAKTIKAST TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE TÖÖLE ENNISTAMISE ASJADES

Eesti NSV Ülemkohtu pleenumi 18. septembri 1963. a. määrus nr. 4

Läbi arutanud kohtupraktika üldistamise tulemused tööliste ja teenistujate tööle ennistamise asjades, mis on vabariigi rahvakohtute poolt läbi vaadatud 1963. a. I poolaastal, märgib Eesti NSV Ülemkohtu pleenum, et rahvakohtud lahendavad põhiliselt õigesti seda liiki asju. Kohtud, juhindudes kehtivast tööseadusandlusest ja NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 1957. a. 13. septembri määrusest «Kohtupraktikast tsiviiltööasjades», kindlustavad tööliste ja teenistujate tööalaste õiguste ja riigi huvide kaitse.

Samal ajal esineb kohtute töös tööle ennistamise asjade läbivaatamisel veel tõsiseid puudusi.

Kohtupraktika üldistamisel selgus, et mõnedes ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides rikutakse jämedalt tööseadusandlust, vallandatakse töötajaid ilma seadusliku aluseta ja mõnikord ilma ametiühingu kohaliku komitee nõusolekuta. Alaealiste vallandamist ei kooskõlastata rajooni (linna) alaealiste asjade komisjoniga.

Rahvakohtud piirduvad sageli nende asjade lahendamisel ainult töötajate tööle ennistamisega ja töötasu väljamõistmisega sunnitud töölt puudumise aja eest, jättes välja selgitamata töötülide tekkimise tegelikud põhjused. Kohtud reageerivad veel vähe seaduse rikkumise faktidele ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide administratsiooni poolt. Harva tehakse erimäärusi väljaselgitatud puuduste kõrvaldamiseks ja tööseadusandluse rikkumises süüdiolevate ametiisikute vastutusele võtmiseks.

Tööliste ja teenistujate ebaseadusliku vallandamisega tekitatakse ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele tunduvat kahju, kuid selles süüdiolevad ametiisikud ei kanna alati selle eest materiaalset vastutust. Kohtud, rikkudes Eesti NSV territooriumil kehtiva TsPK § 172-a ja NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 1957. a. 13. septembri määruse p. 22 nõudeid, sageli ei tõmba neid ametiisikuid asjasse kolmandate isikutena ega mõista neilt välja töötajate ebaseadusliku vallandamisega tekitatud kahju.

Paljud rahvakohtud rikuvad tööasjade arutamiseks seadusega (TsPK § 53-a) kindlaks määratud tähtaega, mis on täiesti lubamatu. Mõned rahvakohtunikud ei valmista asju põhjalikult ette kohtulikuks arutamiseks, ei nõua välja kõiki vajalikke tõendeid ega määra tähtaega tõendite esitamiseks. See puudus põhjustab kohtuistungite edasilükkamisi ja asja arutamise venitamist.

Kohtupraktikas puudub ühtlus nende asjade läbivaatamisel, kus töötajad on vallandatud ilma ametiühingu kohaliku komitee nõusolekuta. Enamus kohtuid keeldub selliste hagiavalduste vastuvõtmisest ja nõuab töötüli eelnevat läbivaatamist töötülide

komisjonis ja ametiühingu kohalikus komitees. Mõned kohtud võtavad aga sellised hagid oma menetlusse ja arutavad neid sisuliselt, võttes seega ametiühingu kohalikult komiteelt ära võimaluse vallandamise küsimuse läbivaatamiseks ja töötajate huvide kaitsmiseks. Need kohtud ei pea silmas seda, et NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1959. a. 27. jaanuari otsuse alusel võib vahetult rahvakohtu menetlusse võtta ainult nende isikute töötülisid, kes on töölt vallandatud administratsiooni algatusel ning ametiühingu käitis- või kohaliku komitee nõusolekul.

Kohtupraktikas on samuti lahendamata küsimus, kas ajutiste ja hooajatöötajate vallandamiseks töölepingu või hooaja lõppemisel, aga samuti katseajaga tööle võetud töötajate vallandamiseks katseaja jooksul on vaja ametiühingu kohaliku komitee nõusolekut või mitte.

Esineb juhtumeid, kus kohtud on ebaõigelt jätnud tööle ennistamata või vastupidi, ebaõigelt tööle ennistanud töötajaid, kes olid vallandatud Eesti NSV territooriumil kehtiva TööK § 47 p. «a» ja «c» järgi ning tööluusi tõttu.

Neil juhtudel, kui töötajad on vallandatud omal soovil ja nad vaidlevad vallandamise vastu, lähtuvad kohtud mõnikord ebaõigesti ainult töötaja poolt avalduse esitamise faktist ega kontrolli töötaja väiteid selle kohta, et töölt lahkumise avalduse esitamine oli administratsiooni poolt peale sunnitud või et töötaja loobus enne vallandamist oma avaldusest.

Tööle ennistamise hagide läbivaatamisel loevad kohtud mõnikord vallandamise põhjendatuks sellistel asjaoludel, mis ei olnud käskkirjas näidatud vallandamise alusena, näit. töödistsipliini rikkumise või tööluusi pärast vallandatud töötaja loetakse vallandatuks tööle kõlbmatuse, koosseisude koondamise jne. tõttu.

Ebaõigelt vallandatud töötaja kasuks sunnitud töölt puudumise aja eest 20 päeva töötasu väljamõistmisel arvutatakse keskmise töötasu suurus erinevalt: ühed kohtud võtavad arvutuse aluseks kolme kuu töötasu, teised aga ühe kuu töötasu. Mõned kohtud mõistavad hageja kasuks töötasu välja mitte ettevõttelt, asutuselt või organisatsioonilt, vaid vahetult sellelt ametiisikult, kes teostas ebaõige vallandamise. Mõnikord ei võeta arvesse seda summat, mis töötajale maksti vallandustoetusena (TööK § 88), kuid millise summa väljamaksmise alus langes ära seoses vallandamise ebaõigeks tunnistamisega.

Rahvakohtud väga harva viivad kohtuprotsesse läbi ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides, alahinnates seega väljasõiduistungite suurt kasvatuslikku tähtsust. Asjade arutamisest ei võta osa üldsuse esindajad. Harva avaldatakse protsesside kohta käivaid materjale ajakirjanduses ja raadios.

Rahvakohtud ei pööra vajalikku tähelepanu kohtupraktika üldistamisele tööle ennistamise asjus, ei analüüsi tööseadusandlusest kinnipidamise olukorda ettevõtetes, asutustes ja organisat-

sioonides ega tee esildisi väljaselgitatud puuduste kõrvaldamiseks.

Mõnede kohtudokumentide vormistamises esineb veel puudusi. Kohtuotsustes ei näidata täielikult ära neid motiive ja tõendeid, mis olid hagi rahuldamise või rahuldamata jätmise aluseks, otsustes puuduvad viited materiaalõiguse normidele ja otsuste resolutiivosa on formuleeritud ebaselgelt. Kohtuistungi protokollid koostatakse puudulikult.

Eespool märgitud puuduste kõrvaldamiseks ja kohtupraktika ühtlustamiseks Eesti NSV Ülemkohtu pleenum m ä ä r a b:

1. Juhtida vabariigi kohtute tähelepanu vajadusele täpselt ja kõrvalekaldumatult täita tööseadusandluse ja NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 1957. a. 13. septembri määruse «Kohtupraktikast tsiviiltööasjades» nõudeid. Kohtud on kohustatud otsustavalt võitlema tööliste ja teenistujate ebaseadusliku vallandamise faktide vastu ning erimäärustega tegema teatavaks sellised faktid vastavatele organitele, püstitades ühtlasi küsimuse süüdlaste ametiisikute vastutusele võtmiseks. Kohtud peavad võtma tarvitusele vajalikud abinõud tööseadusandluse rikkumist põhjustavate ja soodustavate asjaolude kõrvaldamiseks.

2. Selgitada kohtutele, et administratsioonil on õigus ilma ametiühingu käitis- või kohaliku komitee nõusolekuta vallandada:

a) ajutisi ja hooajatöötajaid seoses töölepingu või hooaja lõppemisega;

b) töötajaid, kes on tööle võetud katseajaga ja keda administratsioon katseaja jooksul, olenevalt katse tulemustest, keeldub lõplikult tööle võtmast (TööK § 39).

3. Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et vastavalt «NSV Liidu Ametiühingute põhikirjale», mis on kinnitatud 27. märtsil 1959. a. NSV Liidu ametiühingute XII kongressi poolt ja «Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimääruse» p. 10 annab tööliste ja teenistujate vallandamiseks nõusoleku ametiühingu käitis- või kohalik komitee, mitte aga kõrgemalseisvad ametiühingukomiteed, samuti ka mitte ametiühingu organisaator, rühmaorganisaator või tsehhikomitee. Seega neil juhtudel, kui ettevõttes, asutuses või organisatsioonis ei ole ametiühingu käitis- või kohalikku komiteed või mitme asutuse kohta ühist kohalikku komiteed, toimub töötajate vallandamine administratsiooni algatusel ilma ametiühingu organi nõusolekuta.

4. Vastavalt «Alaealiste asjade komisjonide põhimäärusele», mis on kinnitatud Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1962. a. 7. veebruari seadlusega, võib alla 18 aasta vanuste isikute töölt vallandamine administratsiooni algatusel toimuda pärast vallandamise kohta käivate üldiste eeskirjade järgimist, kooskõlastatult rajooni (linna) alaealiste asjade komisjoniga (§ 6).

Vastavalt «Seltsimehelike kohtute põhimäärusele», mis on kinnitatud Eesti NSV 1961. a. 26. detsembri seadusega, võib seltsi-

meheliku kohtu esimeest, tema asetäitjaid, sekretäri ja kohtuliikmeid administratsiooni algatusel töölt vallandada ainult kõrgemalseisva ametiühinguorganisatsiooni nõusolekul (§ 3).

5. (Tühistatud — Eesti NSV Ülemkohtu pleenumi 1964. a. 1. oktoobri määrusega — «Eesti NSV Ülemkohtu Bülletään», 1964, nr. 4, lk. 20.)

6. Vaidluste lahendamisel, mis on seotud töötaja vallandamisega omal soovil, peavad kohtud kontrollima töölt lahkumise avalduse esitamise tõelisi põhjusi. Juhul kui töötaja loobus oma avaldusest kahe nädala jooksul, on administratsioon kohustatud sellist loobumist arvestama. Vallandamine omal soovil ei ole seaduspärane, kui kahe nädala möödumisel, arvates avalduse esitamisest, töötajat tegelikult ei vallandatud ja kui ta hiljem ei kinnitanud oma soovi töölepingu lõpetamiseks.

7. Vallandamise puhul koosseisude koondamise tõttu on kohtud kohustatud nõudma administratsioonilt tõendid selle kohta, et antud ettevõttes, asutuses või organisatsioonis toimus koosseisude koondamine (uus koosseisude nimekiri, kõrgemalseisva organi korraldus, andmed tööjõu limiidi vähendamise kohta jne.). Kohtud peavad kontrollima, kas antud töötaja omab kehtiva tööseadusandluse järgi eeliseid tööle jätmise mõttes ning kas administratsioon on võtnud tarvitusele abinõud vallandamisele kuuluvate töötajate üleviimiseks nende nõusoleku korral teisele tööle samas või teises ettevõttes.

8. Nende töötajate hagide läbivaatamisel, kes on vallandatud TööK § 47 p. «c» alusel tööle kõlbmatuse motiivil, tuleb kohtutel silmas pidada järgmist:

a) tööle kõlbmatuse tõttu ei või vallandada isikuid, kes lühiajalise tööstaaži tõttu ei oma küllaldasi kogemusi oma tööalal, kuna administratsioon on kohustatud abistama töötajaid, eriti noori, tootmiskogemuste omandamisel ja tehnika tundmaõppimisel;

b) tööle kõlbmatuse tõttu ei või vallandada töötajat sel põhjusel, et tal puudub eriharidus, kui töötaja on suuteline oma tööülesandeid täitma ning kui erihariduse omandamine antud töökohal ei ole seaduse või muu normatiivse akti järgi kohustuslik;

c) osaline töövõime kaotus iseendast ei anna alust töötaja vallandamiseks tööle kõlbmatuse tõttu, kui töötaja nõuetekohaselt täidab oma tööülesandeid ja kui tal oma tervisliku seisundi tõttu ei ole keelatud antud töökohal töötada;

d) töötajate, kelle tegevus on seotud pedagoogiliste või kultuurkasvatuslike funktsioonide täitmisega, samuti kaadri valiku ja ettevalmistusega, tööle ennistamise asjade läbivaatamisel tuleb arvesse võtta mitte ainult nende isikute kvalifikatsiooni ja töövõimet, vaid ka seda, kas nad oma moraalsete omaduste ja käitumise tõttu kollektiivis ja isiklikus elus on sobivad nendel töökohtadel töötama;

e) administratsioon võib vallandada usalduse kaotuse tõttu ainult neid töötajaid, kes on vahetult seotud rahaliste ja kaubaliste väärtuste teenindamisega, ja ainult neil juhtudel, kui on olemas konkreetsed faktid, mis tõendavad seda, et töötaja on sellele tööle kõlbmatu. Seejuures ei ole nõutav, et töötaja oleks toime pannud kuritarvitusi, rikkunud kehtivaid eeskirju või tekitanud puudujääke süstemaatiliselt.

9. Nende töötajate hagide läbivaatamisel, kes olid üle viidud teisele tööle ja hiljem vallandatud tööluusi tõttu seoses keeldumisega asuda uuele töökohale, on kohtud kohustatud kontrollima üleviimise seaduspärasust (TööK § 36, 37, 37[1] ja töösisekorra tüüpeeskirjade p. 22). Kui seoses üleviimisega tekkinud töötüli oli antud lahendamiseks seaduses ettenähtud korras, siis uuele töökohale mitteilmumist ei või vaadelda tööluusina.

10. Tööle ennistamise asjade läbivaatamisel peavad kohtud kontrollima, kas esinesid need asjaolud, mille pärast töötaja vallandati. Kohtul ei ole õigust lugeda vallandamist seaduspäraseks teistel motiividel, mis ei olnud käskkirjas näidatud vallandamise alusena.

11. Selgitada kohtutele, et ebaõigelt vallandatud töötajatele sunnitud töölt puudumise aja eest töötasu väljamõistmisel tuleb lähtuda NSV Liidu Töö RK 1930. a. 2. aprilli määruses ettenähtud keskmise töötasu arvutamise üldistest eeskirjadest: keskmise töötasu maksmisel 12 ja enama tööpäeva eest võetakse aluseks kolme viimase kalendrikuu töötasu, vähem kui 12 tööpäeva eest aga viimase kalendrikuu töötasu.

Sunnitud töölt puudumise aja eest töötasu väljamõistmisel tuleb arvesse võtta see summa, mis töötajale maksti vallandustoetusena.

12. Kohustada kohtuid täpselt täitma TsPK § 172-a sätteid ja NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 1957. a. 13. septembri määruse p. 22 ja 23 juhiseid, tõmbama töötajate ebaseaduslikus vallandamises süüdiolevad ametiisikud asjasse kolmandate isikutena ning välja mõistma neilt ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele tekitatud kahju. Sel juhul kui ametiisik, kelle korraldusel teostati ebaseaduslik vallandamine, ei olnud mingisugusel põhjusel tõmmatud asjasse kolmanda isikuna, peab kohus teatama prokurörile tööseadusandluse rikkumisest, et ametiisiku vastu esitataks hagi TsPK § 2 ettenähtud korras.

13. Kohustada kohtuid põhjalikult asju ette valmistama kohtulikuks arutamiseks ning neid läbi vaatama seaduses (TsPK § 53-a) ettenähtud tähtaja jooksul. Kõigil juhtudel selgitada täielikult ja igakülgselt välja asjaolud, mis olid töötajate vallandamise põhjuseks. Kohtuotsuses näidata ära motiivid ja tõendid, mille alusel kohus rahuldas või jättis rahuldamata hagi, ning teha viide kehtiva tööseadusandluse vastavale normile.

14. Kohtuprotsesside kasvatusliku ja ennetava osatähtsuse

tõstmiseks kohustada kohtuid sagedamini arutama tööle ennistamise asju väljasõiduistungitel ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides ning laialdasemalt tõmbama kaasa üldsust nende asjade arutamisele. Protsesside kohta käivaid materjale avaldada ajakirjanduses ja raadios.

15. Kohustada kohtuid süstemaatiliselt üldistama kohtupraktikat tööle ennistamise asjades ja välja selgitama ebaseaduslike vallandamiste põhjused üksikutes ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides. Üldistuse tulemused teha teatavaks kohalikele partei-, nõukogude ja ametiühinguorganitele. Vajaduse korral teha seda tööd koos prokuratuuriorganitega.

16. Kohustada Eesti NSV Ülemkohtu tsiviilasjade kohtukolleegiumi tugevdama järelevalvet tööle ennistamise asjade õigeaegse läbivaatamise ja õige lahendamise üle.

TÖÖTÜLIDE LÄBIVAATAMISE KORRA PÕHIMÄÄRUSE P. 21 KOHALDAMISEST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Sekretariaadi 29. augusti 1963. a. seletus nr. 258/23

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Sekretariaat s e l g i t a v a d:

Töötülide läbivaatamise korra põhimäärusega, mis on kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1957. a. 31. jaanuari seadlusega, ei ole kehtestatud aegumistähtaegu töötajate pöördumiseks töötülide komisjoni rahaliste või muude nõuetega. Sellepärast tähendatud põhimääruse p. 21 kohaldamisel töötasu, preemiate, lisatasude, juurdemaksude ja muid nõudeid võib rahuldada mitte rohkem kui kolme kuu eest, olenemata töötaja poolt töötülide komisjoni pöördumise ajast, kuid kasutamata jäänud puhkuse eest kompensatsiooni nõudeid — mitte rohkem kui kahe viimase tööaasta eest (Kaug-Põhja rajoonides ja nendega võrdsustatud kohtades — mitte rohkem kui kolme viimase tööaasta eest).

KOHTUPRAKTIKAST AMETIÜHINGU KÄITIS- VÕI KOHALIKU KOMITEE NÕUSOLEKUTA VALLANDATUD ISIKUTE TÖÖLE ENNISTAMISE ASJADES

NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 1964. a. 30. juuni määrus nr. 8

«Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimääruses», mis on kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1958. a. 15. juuli seadlusega, on määratud kindlaks, et töölisi ja

teenistujaid ei või vallandada ettevõttest, asutusest, organisatsioonist administratsiooni algatusel ilma ametiühingu käitis- või kohaliku komitee nõusolekuta (põhimääruse p. 10). Selle nõude täitmine on tööliste ja teenistujate tööalaste õiguste kaitse tähtsamaid tingimusi.

Kuid kohtupraktika näitab, et üksikute ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhtivad töötajad, rikkudes jämedalt tööseadusandlust, vallandavad töölisi ja teenistujaid ilma ametiühingu käitis- või kohaliku komitee nõusolekuta.

Ametiühingu käitis- või kohaliku komitee nõusolekuta vallandatud isikute poolt esitatud tööle ennistamise hagisid läbi vaadates piirduvad kohtud sageli vaid nende hagide rahuldamisega ega võta samaaegselt tarvitusele abinõusid ebaseadusliku vallandamise faktide ärahoidmiseks, ei tee selle kohta erimäärusi, ei pane varalist vastutust ebaseaduslikus vallandamises süüdi olevaile ametiisikuile kahju eest, mis on tekitatud tööle ennistatud töötajaile töötasu väljamaksmisega sunnitud töölt puudumise aja eest.

Üldistamise materjalidest nähtub, et kohtupraktikas puudub ühtsus küsimuses, kas kohus on õigustatud arutama neid tööle ennistamise asju, kus töötajad on vallandatud ilma ametiühingu käitis- või kohaliku komitee nõusolekuta, vaidluse eelneva läbivaatamiseta töötülide komisjonis ja ametiühingu käitis- või kohalikus komitees.

NSV Liidu Ülemkohtu pleenum m ä ä r a b:

1) Selgitada, et töölised ja teenistujad, kes on vallandatud ilma ametiühingu käitis- või kohaliku komitee nõusolekuta, omavad õiguse pöörduda tööle ennistamise avaldusega töötülide komisjoni ja ametiühingu käitis- või kohalikku komiteesse või vahetult rahvakohtusse.

2) Kui kohus teeb kindlaks, et administratsioon rikkus seadust tööliste ja teenistujate vallandamise korra kohta, s. o. vallandas viimased ilma ametiühingu käitis- või kohaliku komitee nõusolekuta, tuleb vallandatud töötajad ennistada tööle.

Kohtud, teinud kindlaks, et vallandamine leidis aset ilmse seaduserikkumisega, peavad selles süüdi olevaile ametiisikuile panema kohustuse hüvitada kahju, mis on tekitatud asutusele, ettevõttele või organisatsioonile vallandatud töötajale sunnitud töölt puudumise eest tasu väljamaksmisega.

Neil juhtudel, olenevalt konkreetseist asjaoludest, peavad kohtud kaaluma küsimust ametiisikute distsiplinaarvastutusele, seaduses ettnähtud juhtudel aga kriminaalvastutusele võtmise kohta.

XIV

SOTSIAALKINDLUSTUS

1. SOTSIAALKINDLUSTUSE TOETUSED

RIIKLIKU SOTSIAALKINDLUSTUSE TOETUSTE MÄÄRAMISE JA VÄLJAMAKSMISE KORRA MÄÄRUSTIK

Kinnitatud ÜAÜKN-i Presiidiumi 5. veebruari 1955. a. otsusega vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 22. jaanuari 1955. a. määrusele nr. 113. (Muudatuste ja täiendustega seisuga 1. detsember 1962. a.[1])

I. Üldeeskirjad

1. Vastavalt Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Konstitutsiooni (Põhiseaduse) paragrahvidele 120 ja 122 antakse käesoleva põhimääruse järgi järgmisi riikliku sotsiaalkindlustuse toetusi:

a) ajutise töövõimetuse toetust;
b) rasedus- ja sünnitustoetust;
c) lapse sünnitoetust;
d) matusetoetust;
e) ümberkvalifitseerimise toetust.

2. Käesoleva põhimääruse järgi omavad toetuse saamise õigust kõik töölised ja teenistujad, samuti teised töötajate kategooriad, keda vastavalt kehtivale seadusandlusele hõlmab sotsiaalkindlustus. [1956. a. 7. aprilli redaktsioon.]

II. Ajutise töövõimetuse toetus

1. Ajutise töövõimetuse toetuse väljamaksmise juhud

3. Ajutise töövõimetuse toetust antakse:

a) töövõime kaotamisega seotud haiguse puhul;
b) sanatooriumi- ja kuurordiravi puhul;

---

[1] Kõigil juhtudel, kus põhimääruse üksikutes punktides on viide redaktsioonile kuupäeva äramärkimisega, mõeldakse selle all ÜAÜKN-i Presiidiumi vastavat otsust selle punkti uue redaktsiooni kinnitamise kohta.

c) perekonnaliikme haiguse puhul haigestunu põetamise vajaduse korral;

d) karantiini puhul;

e) ajutiselt teisele tööle üleviimise puhul seoses haigestumisega tuberkuloosi või kutsehaigusse;

f) proteesimise puhul proteesi-ortopeedi ettevõtte statsionaari paigutamisel. (1961. a. 3. novembri redaktsioon.)

4. Töölisi ja teenistujaid võivad kõigil ajutise töövõimetuse juhtudel töölt vabastada ainult arstid, kellele on antud selleks õigus. Töölt vabastamise puhul antakse kindlaksmääratud korra kohaselt välja haigusleht (töövõimetusleht) või vastavatel juhtudel, mis on ette nähtud kehtiva seadusandlusega — õiend, mis on ajutist töövõimetust tõendavaks dokumendiks. (1961. a. 22. detsembri redaktsioon.)

2. Toetuse saamise õigus

5. Toetust makstakse siis, kui töövõimetus tekkis töötamise ajal, kaasa arvatud ka katseaeg.

Toetust makstakse ka siis, kui töövõimetus tekkis töölt vallandamise päeval.

Pärast töölt vallandamist tekkinud ajutise töövõimetuse puhul toetust ei maksta.

Kui töövõimetus tekkis vaidluse kestel vallandamise õigsuse üle, siis makstakse tööle ennistamise korral toetust töövõimetuse aja eest alates ennistamise päevast.

Juhul kui töövõimetus tekkis töökohta sõitmisel, makstakse toetust siis, kui töötaja omas õigust töötasule sõiduaja eest või päevarahadele või ümberpaigutamiskulude tasumisele.

6. Toetust makstakse sõltumata töötamisperioodi pikkusest enne töövõimetuks jäämist.

Erandina sellest eeskirjast on töölistel ja teenistujatel, keda vallandati töödistsipliini rikkumise või kuriteo toimepanemise pärast, õigus saada toetust kõigil ajutise töövõimetuse juhtudel, peale töövigastuse või kutsehaiguse, alles pärast seda, kui nad on töötanud uuel töökohal vähemalt 6 kuud. Toetust ajutise töövõimetuse korral, mida on põhjustanud töövigastus või kutsehaigus, on töölistel ja teenistujatel õigus saada igal juhul, sõltumata uuel kohal töötamise ajast. (1960. a. 16. augusti redaktsioon.)

7. Töölistele ja teenistujatele, kes haigestusid korralise või lisapuhkuse ajal, makstakse toetust kõigi puhkuse ajale langevate haiguspäevade eest, mis on tõendatud haiguslehega. Korraline või lisapuhkus kuulub pikendamisele (või teisele ajale üleviimisele) nende puhkuse ajale langevate töövõimetuspäevade ulatuses, mis on tõendatud haiguslehega.

Kui töövõime kaotati palgata puhkuse ajal, siis toetust ei maksta. Kui töövõimetus kestab ka pärast puhkuse lõppu, siis makstakse toetust sellest päevast alates, mil tööline või teenistuja pidi tööle asuma. (1956. a. 27. detsembri redaktsioon.)

8. Haigusest tingitud ajutise töövõimetuse puhul makstakse toetust alates töövõime kaotamise esimesest päevast kuni töövõime taastumiseni või kuni invaliidsuse kindlakstegemiseni arstliku tööekspertiisikomisjoni (ATEK) poolt, ehkki tööline või teenistuja selle aja jooksul vallandati.

9. Töötavatele invaliididele antakse tavalise haigestumise korral toetust mitte rohkem kui 2 kuu eest järjest ja mitte üle 3 kuu kalendriaasta jooksul.

Kui töötaval invaliidil tekkis ajutine töövõimetus kutsehaiguse või töövigastuse tagajärjel, siis makstakse toetust kuni tervenemiseni või invaliidsusgrupi ümbermääramiseni, seoses uue haigestumisega.

10. Sanatooriumi- ja kuurordiraviks antakse töölistele ja teenistujatele toetust sel juhul, kui korralisest ja lisapuhkusest ei piisa raviks ning sõiduks sanatooriumi ja tagasi ning kui sanatooriumituusik on antud käitis- või kohaliku komitee (või kõrgemalseisva ametiühinguorganisatsiooni) poolt sotsiaalkindlustuse arvel tasuta või tuusiku hinnast 30 protsendi tasumisega.

Töölistele ja teenistujatele, kes põevad aktiivset tuberkuloosi, makstakse toetust raviks tuberkuloosisanatooriumis ja sõiduks sanatooriumi ning tagasi juhul, kui puhkusest ja lisapuhkusest ei piisa, sõltumata sellest, kes on tuusiku välja andnud.

Käesolevas punktis esitatud juhtudel makstakse toetust kogu sanatooriumi-kuurordiravil viibimise aja eest (tuusiku kestus), kaasa arvatud sanatooriumi ja tagasisõidu aeg, kuid töölise või teenistuja puhkuse ja lisapuhkuste mahaarvestusega. Haigusleht antakse välja puhkuse ja lisapuhkuste mahaarvestusega ka sel juhul, kui need puhkused on ära kasutatud enne sanatooriumi sõitmist. Sellisel juhul võib administratsioon võimaldada puudujääva aja eest palgata puhkust.

Haiguslehtede järgi, mis ei vasta sanatooriumi-kuurordiraviks ette nähtud puhkuse andmise eeskirjadele, toetust ei maksta.

Käesolevas punktis toodud eeskirjade järgi antakse toetust samuti ambulatoorse kuurordiravi puhul, kui tuusik (ravikaart) on antud käitis- või kohaliku komitee (või kõrgemalseisva ametiühinguorganisatsiooni) poolt sotsiaalkindlustuse arvel tasuta või tuusiku (ravikaardi) hinnast 30 protsendi tasumisega. [1956. a. 10. mai redaktsioon.]

11. Neil juhtudel, kui töölistele või teenistujatele, kes põevad lahtist tuberkuloosi, antakse vastavalt kehtivatele eeskirjadele pärast haiglaravi lõppemist sanatoorse ravi asemel puhkus haiguslehe järgi, makstakse toetust nagu tavalise haiguse korral,

kuid mitte rohkem kui ühe kuu jooksul. Siinjuures ei lähtuta invaliididele makstavate toetuste ajast, mis on ette nähtud käesoleva põhimääruse punkt 9 esimeses osas.

12. Haigestunud perekonnaliikme põetamiseks puhkustsaanule makstakse toetust sel juhul, kui mittepõetamine on ohtlik haigestunu elule või tervisele ning kui seejuures pole võimalik haiget paigutada haiglasse ja pole teist perekonnaliiget, kes võiks haiget põetada (majateenijat ei loeta perekonnaliikmeks). Alla 2 aasta vanuse lapse haigestumise korral saab ema toetust sõltumata sellest, kas perekonnas on või ei ole teist isikut, kes haiget last võib põetada.

Haige perekonnaliikme eest hoolitsemiseks antakse toetust mitte rohkem kui 3 päeva eest. Seda tähtaega pikendatakse üle kolme päeva ainult väga erandlikel juhtudel, olenevalt perekonnaliikme haiguse raskusest ja elukondlikest tingimustest.

Seoses haige lapse statsionaarse raviga töölt vabastatud emadele makstakse toetust kogu vabastatud aja eest. (1957. a. 1. veebruari redaktsioon.)

13. Karantiini puhul makstakse toetust juhul, kui sanitaar-epidemioloogiaorganid on töölise või teenistuja töölt eemaldanud nakkushaiguse tõttu teda ümbritsevate isikute hulgast.

14. Kui toiduaineid töötleva, säilitava või kaubastava ettevõtte tööline või teenistuja kõrvaldati töölt nakkushaiguse tõttu vastavalt juurdelisatud juhendile (lisa 1), siis makstakse talle toetust samuti nagu tavalise haigestumise korral.

15. Kui tööline või teenistuja muutus tuberkuloosi või kutsehaiguse tõttu ajutiselt töövõimetuks oma tavalisel tööl, kuid on suuteline töötama teisel tööl, kahjustamata tööd ja häirimata ravi normaalset käiku, siis viiakse ta ajutiselt sellele tööle üle arstliku konsultatsiooni komisjoni (AKK) otsusel, või kui sellist komisjoni ei ole, siis raviarsti otsusel, mille kinnitab raviasutuse peaarst.

Üleviimise teostab käitise või asutuse administratsioon kokkuleppel käitis- või kohaliku komiteega.

Kui töö uuel töökohal, millele töötaja ajutiselt üle viidi, on vähem tasuv kui tema alaline töö, siis makstakse toetust haiguslehe järgi kogu ajutisel töökohal töötamise aja eest, kuid mitte rohkem kui 2 kuu eest. Toetust arvutatakse üldistel alustel, kuid makstakse sellise arvestusega, et see uuel kohal koos töötasuga ei ületaks tegelikku töötasu endisel töökohal. Ühelgi juhul ei või toetus ületada seda toetussummat, mida oleks tööline või teenistuja saanud siis, kui teda ei oleks üle viidud teisele tööle.

Kui administratsiooni poolt ei antud teist tööd haiguslehes ettenähtud tähtaja jooksul, siis makstakse toetust selle tõttu vahele jäänud tööpäevade eest üldistel alustel.

16. Perioodilise meditsiinilise läbivaatuse aja eest seadusega

kehtestatud juhtudel, sealhulgas ka statsionaaris viibimise eest, töölistele ja teenistujatele toetust ei maksta.

Samuti ei maksta töölistele ja teenistujatele toetust statsionaarse katseaja eest sõjaväeteenistusse kutsumisel.

3. Toetuse määrad

17. Töövigastusest või kutsehaigusest tingitud töövõimetuse toetust antakse riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töölistele ja teenistujatele, sealhulgas ka neile, kes ei ole ametiühingu liikmed, 100 protsendi ulatuses töötasust, sõltumata pidevast tööstaažist. (1957. a. 1. veebruari redaktsioon.)

18. Teistel juhtudel, peale töövigastuse või kutsehaiguse, antakse ajutise töövõimetuse toetust riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töölistele ja teenistujatele, kes on ametiühingu liikmed, järgmises suuruses:

a) pideva tööstaaži puhul ühes ja samas ettevõttes või asutuses:

kuni 3 aastat . . .	50%	töötasust
3—5 „ . . .	60%	„
5—8 „ . . .	70%	„
8—12 „ . . .	80%	„
üle 12 aasta . . .	90%	„

b) alla 18 aasta vanustele töölistele ja teenistujatele — 60 protsenti töötasust;

c) töötavaile Isamaasõja invaliididele — 90 protsenti töötasust, sõltumata pidevast tööstaažist.

Töölistele ja teenistujatele, kes ei ole ametiühingu liikmed, antakse toetust antud punktis näidatud normidega võrreldes poole suuruses.

Toetuse suuruse kindlaksmääramisel arvutatakse pidevat tööstaaži vastavalt määrustiku IX peatükis toodud eeskirjadele. (1957. a. 1. veebruari redaktsioon.)

19. Ajutise töövõimetuse toetus, mis antakse välja riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töölistele ja teenistujatele, sealhulgas ka neile, kes ei ole ametiühingu liikmed, ei tohi igal juhul olla väiksem kui 30 rubla kuus linnades ja töölisasulates ning 27 rubla kuus maarajoonides või ei tohi olla väiksem järgmistest päevamääradest:

	Linnades ja töölisasulates	Maarajoonides
24 tööpäeva puhul kuus	1 rbl. 25 kop.	1 rbl. 12,5 kop.
25 „ „ „	1 rbl. 20 kop.	1 rbl. 8 kop.
26 „ „ „	1 rbl. 15,4 kop.	1 rbl. 3,8 kop.
27 „ „ „	1 rbl. 11,1 kop.	1 rbl.

Ühe päeva toetus ei või olla suurem tegelikust keskmisest päevatasust. (1957. a. 1. veebruari redaktsioon.)

20. Kõigil juhtudel, peale töövigastuse ja kutsehaiguse, ei tohi ajutise töövõimetuse toetus, sõltumata protsentuaalsest vahekorrast töötasuga, ületada 10 rubla päevas. [1957. a. 1. veebruari redaktsioon.]

21. Välja jäetud. [1. veebr. 1957. a.]

22. Muudetud. [1. veebr. 1957. a.]

23. Muudetud. [1. veebr. 1957. a.]

4. Toetuse arvutamine

Üldeeskirjad

24. Toetus punktides 17—20 näidatud suuruses arvutatakse tööliste ja teenistujate tegelikust töötasust. Kuid toetuse arvutamiseks arvatakse kõigil juhtudel, peale töövigastuse või kutsehaiguse, tegelik töötasu mitte suuremas summas kui kahekordne ametipalk või kahekordne tariifimäär (ajatasu ajatöö juhul ja tükitöötasu tükitöö puhul).

Tegeliku töötasu hulka arvatakse kõik töötasuliigid, millelt kehtivate eeskirjade kohaselt võetakse sotsiaalkindlustusmakse, välja arvatud väljamaksed, mis on märgitud 25. punktis. [1957. a. 1. veebruari redaktsioon.]

25. Toetuse arvutamisel töötasu summasse ei arvata:

a) töötasu töö eest, mis on saadud ületunnitööna, sealhulgas lisatasu selle töö eest;

b) tasu, mis on saadud töö eest kohakaasluse alusel nii teisest ettevõttest või asutusest kui ka põhitöökohalt, välja arvatud juhtudel, mis on märgitud punktides 37 ja 45 (kutsealade kaaslust või brigaadi juhtimist ei loeta kohakaasluseks ning lisatasu selle eest arvatakse toetuse arvutamisel töötasusse);

c) lisatasu töö eest, mis ei kuulu töötaja kohustusse tema ametikoha järgi;

d) töötasu tööseisakute, puhkuste ja lisapuhkuste, õppekogunemiste ning riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmise aja eest;

e) toetus ajutise töövõimetuse, raseduse ja sünnituse puhul;

f) juurdemaks ettevõtte või asutuse summadest töövõime ajutise kaotuse puhul Kaug-Põhjas ja Kaug-Põhja rajoonidega võrdsustatud maakohtades [1961. a. 28. juuli redaktsioon];

g) rohkem kui kolmekuulise ajavahemiku eest või ühekordset iseloomu kandvad preemiad; preemiad ettevõttefondist töötajate kultuuriliste ja elutarbeliste tingimuste parandamiseks ja tootmise täiustamiseks; preemiad leiutuste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisettepanekute eest; sotsialistliku võistluse tule-

muste põhjal väljamakstud preemiad; naturaalpreemiad ja teised ühekordse iseloomuga preemiad [1961. a. 28. juuli redaktsioon];

h) päevarahad lähetuste puhul, kolimis- ja päevarahad ümberpaigutuste puhul; lisatasud päevarahade asemel lähetustel ning lisatasud pidevalt sõitudega seotud tööde puhul; geoloogiliste ja teiste organisatsioonide töötajate välivarustus;

i) igasugused ühekordse iseloomuga väljamaksed, sealhulgas ka iga-aastane tasu väljateenitud aastate eest ning ühekordsed toetused;

j) täiendav lisatasu (lavastustasu), mida makstakse televisioonistuudio koosseisulistele töötajatele kinofilmi lavastamise eest või süžee filmimise eest [1962. a. 30. novembri redaktsioon].

26. Kõik väljamaksed, mis võetakse arvesse toetuste arvutamisel, loetakse töötasu hulka selle aja eest, mille eest neid arvutati, mitte aga selle aja eest, mil neid tegelikult saadi. Seejuures arvestatakse iga kuu kohta kvartalis üks kolmandik kvartali preemiast.

27. Toetuse arvutamisel võetakse aluseks töötasu viimasel ametikohal enne töövõimetuse tekkimist.

Kui tööline või teenistuja selle aja kestel, mille eest saadud töötasu võetakse toetuse arvutamise aluseks, viidi üle teisele töökohale või kui muutus ta töötasu (palgamäär) või töötasu vorm (üleviimine ajatöölt tükitööle jne.), siis võetakse toetuse suuruse arvutamisel aluseks tema töötasu ainult viimase töökoha järgi või vastavalt töötasu kõigi päevade eest pärast töötasu vormi muutumist.

28. Töölistel ja teenistujatel, kes saavad kuupalka, võetakse toetuse arvutamisel aluseks kuupalk (ametipalk või personaalpalk), kaasa arvatud alalised lisatasud, mida nad said töövõimetuse tekkimise päevani.

Kui kõik töölise või teenistuja poolt saadavad alalised juurdemaksud ja lisatasud ületavad kogusummas tema ametipalga, siis arvutatakse toetust kõigil juhtudel, peale töövigastuse või kutsehaiguse, kahe ametipalga summast. Töövigastusest või kutsehaigusest tingitud ajutise töövõimetuse toetus arvutatakse tegelikust töötasust, piiramata seda kahekordse palgamääraga.

Kui töötaja saab mittetäielikku ametipalka, siis arvutatakse toetust tegelikult saadavast palgaosast. [1957. a. 1. veebruari redaktsioon.]

29. Kuupalgalistel (p. 28) määratakse toetuse arvutamisel keskmine päevatasu kindlaks, jagades kuutöötasu summa töövõimetuse kuu kõigi tööpäevade arvuga (graafiku järgi). Lähtudes keskmisest päevatasust ning olenevalt määratud toetuse suurusest (punktid 17—20) arvutatakse päevane toetus.

Toetuse üldsumma määramiseks korrutatakse ühele tööpäevale langev toetussumma töövõimetuse tagajärjel töölt puudutud tööpäevade arvuga. [1957. a. 1. veebruari redaktsioon.]

30. Tükitöötasu saavatele töölistele ja teenistujatele arvutatakse toetust nende keskmise töötasu järgi kahe viimase terve kalendrikuu eest, mis eelnesid selle kuu esimesele kuupäevale, milles tekkis töövõimetus. Kui tööline või teenistuja ei saanud ettenähtud 2 kuu jooksul töötasu (näiteks selle tõttu, et ta oli ajutiselt töövõimetu või oli korralisel puhkusel), siis lähtutakse toetuse arvutamisel töötasust tegelikult tööl oldud päevade eest selles kuus, milles tekkis töövõimetus.

Kui tööline või teenistuja on antud ettevõttes või asutuses ning antud ametikohal töötanud vähem kui 2 kuud enne seda kuud, milles tekkis töövõimetus, siis võetakse toetuse arvutamisel aluseks töötasu kogu tööaja eest kuni töövõimetuse tekkimise päevani.

Selline toetuse arvutamise kord võetakse aluseks ka teistel juhtudel, kui töötasu suurus oleneb toodangust.

31. Tükitöö alusel tasu saavatele töölistele ja teenistujatele toetuse arvutamisel jagatakse keskmise päevatasu määramiseks 30. punktis näidatud töötasu kõigi tööpäevade arvuga vastavalt graafikule sama aja kohta, mille kohta on võetud töötasu. Sealjuures ei arvestata tööpäevade arvu hulka, millega töötasu jagatakse, ajutise töövõimetuse päevi ega rasedus- ning sünnituspuhkuse päevi, töölt puudumise päevi, mille jooksul säilis täielikult või osaliselt töötasu (korralised puhkused või lisapuhkused, õppekogunemised, tööseisakud, riiklike ja ühiskondlike ülesannete täitmised jne.), samuti muid administratsiooni poolt kaaluvaiks tunnistatud põhjustel töölt puudumise päevi.

Kui tükitöölise keskmine päevatasu ületab tema kahekordse päevase tariifse palgamäära, siis arvutatakse toetus kõigil juhtudel, peale töövigastuse või kutsehaiguse, kahekordsest tariifimäärast. Töövigastusest või kutsehaigusest tingitud ajutise töövõimetuse toetus arvutatakse tegelikust töötasust, piiramata seda kahekordse tariifimääraga.

Lähtudes keskmisest päevatasust (või vastaval juhul kahekordsest tariifimäärast) ja olenevalt määratud toetuse suurusest (punktid 17—20) arvutatakse päevane toetus.

Toetuse üldsumma määramiseks korrutatakse päevane toetus töövõimetuse tõttu töölt puudutud päevade arvuga. [1957. a. 1. veebruari redaktsioon.]

32. Töölistele ja teenistujatele, kes saavad kuutöötasu ning selle kõrval veel lisatasu, preemiaid, protsendilist lisatasu ning teisi väljamakseid, mille suurus muutub kuudega, arvutatakse toetust samade eeskirjade järgi nagu tükitöölistelegi (punktid 30 ja 31). Seejuures arvutatakse toetust kõigil juhtudel, peale töövigastuse või kutsehaiguse, keskmisest päevatasust, kuid mitte rohkem kui kahekordsest keskmisest päevapalgast või tariifimäärast. Töövigastusest või kutsehaigusest tingitud ajutise töövõimetuse toetust arvutatakse tegelikust töötasust, piiramata seda kahe-

kordse palga- või tariifimääraga. (1957. a. 1. veebruari redaktsioon.)

33. Töölistele ja teenistujatele, kes ei saa ametipalka või ei oma tariifset palgamäära, arvutatakse toetust punktide 30—31 järgi või vastavalt 32. punktile. Seejuures arvutatakse toetust kõigil juhtudel, peale töövigastuse või kutsehaiguse, keskmisest päevatasust, kuid mitte rohkem kui kahekordsest päevasest ametipalgast või vastava kutseala ja kvalifikatsiooni tariifimäärast, mis on ette nähtud antud ametiühingu keskkomitee poolt. Töövigastusest või kutsehaigusest tingitud ajutise töövõimetuse toetust arvutatakse tegelikust töötasust, piiramata seda kahekordse palga- või tariifimääraga. (1957. a. 1. veebruari redaktsioon.)

34. Toetuse arvutamisel ei arvestata töötasu muutusi ajutise töövõimetuse perioodil (peale punktides 41, 42 ja 50 ettenähtud juhtudel). Kui töötasule, mille järgi arvutati töötajale toetus, on teostatud juurdemaks, siis suurendatakse vastavalt sellele ka toetust.

Erireeglid toetuse arvutamiseks üksikjuhtudel

35. Töötajatele, kes ei oma kindlat tööleilmumise graafikut (lektorid ja teised), määratakse päevase toetuse arvutamisel päevane toetus vastavalt punktidele 30—33, kusjuures töötasu jagatakse sama aja kalendripäevade üldsummaga, mille kohta on võetud töötasu. Päevade arvust, millega jagatakse töötasu, arvestatakse seejuures maha ainult need päevad, mille eest on makstud ajutise töövõimetuse toetust.

Toetuse üldsumma määramiseks korrutatakse päevane toetus töövõimetuse aja kõigi kalendripäevade arvuga.

36. Töölistele ja teenistujatele, kelle tööaega arvutatakse kuude viisi, kuid kelle tööpäevad töötingimuste tõttu korrapäratult vahelduvad puhkepäevadega (rongibrigaadide töötajad, trammitöötajad jt.), arvutatakse toetust üldistel alustel, kusjuures aga iga kuu üldine päevade või tundide arv, mille eest makstakse toetust, koos enne töövõimetuse tekkimise päeva töötatud päevade või tundide arvuga ei tohi üldkokkuvõttes ületada ettenähtud tööpäevade või -tundide kuunormi.

37. Kui töötaja ei saa oma põhitöökohalt täit ametipalka (tariifimäära) ja seoses sellega töötab teises ettevõttes või asutuses kohakaasluse alusel, siis arvutatakse toetus mõlema töökoha palga järgi, seejuures aga mitte rohkem kui põhitöökoha täieliku palga (tariifimäära) ulatuses.

38. Töövõime kaotamisel katseperioodi ajal (enne lõplikku tööle võtmist) arvutatakse toetus, lähtudes töötasust selle kategooria või ametipalga (tariifimäära) järgi, mis oli ette nähtud katsele võtmisel.

39. Töövõime kaotamisel töökohta siirdumise ajal (käesoleva määrustiku punkt 5) arvutatakse toetust, lähtudes ametipalgast (tariifimäärast) vastavalt ametikohale, millele töötaja oli määratud või üle viidud.

40. Kui töövõimetus tekkis ajutiselt puuduva töötaja asendamise ajal ja kui asendajale oli seoses sellega antud kõrgem ametipalk (tariifimäär), siis arvutatakse toetust selle kõrgema palga (tariifimäära) alusel, kuid mitte kauem kui määratud asendamisaja eest, kui see aeg aga ei olnud kindlaks määratud, siis kuni töövõime taastumiseni või invaliidiks tunnistamiseni.

41. Kui töötajatele on töötingimuste kohaselt eri aastaaegadeks määratud erinev töötasu (näiteks navigatsiooni- ja talveperiood veetranspordi ujuvkoosseisu töötajail), siis arvutatakse päevane toetus töötasu alusel, mida tööline või teenistuja oleks saanud tööl käies. Kui ühel perioodil alanud töövõimetus jätkub teisel, siis makstakse toetust teise perioodi töötasu järgi alates sellest päevast, mil töötajate töötasu muudeti.

Tükitöö puhul makstakse toetust teise perioodi eest nimetatud juhtudel, lähtudes tükitööliste tariifimäärast.

42. Masina-traktorijaamade ja spetsialiseeritud jaamade traktoribrigaadide töölistele töövõime kaotuse puhul põllutööde perioodil toetuse arvutamisel selle perioodi töövõimetuspäevade eest võetakse arvesse kõik raha- ja naturaalpalga liigid, mida nad saavad masina-traktorijaamalt või spetsialiseeritud jaamalt. Toetuse arvutamise aluseks võetud töötasu (kaasa arvatud ka naturaaltasu maksumus vastavalt riiklikele kokkuostuhindadele) ei tohi ületada vahetuses kahe töönormi täitmise eest maksmisele kuuluva töötasu kogusummat — välja arvatud töövigastusest või kutsehaigusest tingitud ajutise töövõimetuse toetuse arvutamisel.

Kui nimetatud töölistel põllutööde perioodil alanud töövõimetus kestab edasi ka pärast selle perioodi lõppu, siis arvutatakse toetus teisele perioodile langevate töövõimetuspäevade eest, lähtudes selleks perioodiks ettenähtud ajatöötasu tariifimäärast.

Kui enne põllutööde perioodi alanud töövõimetus kestab edasi põllutööde perioodil, võetakse teise perioodi töövõimetuspäevade eest toetuse arvutamisel aluseks selle töötasu rahaline osa, mida tööline oleks võinud saada vahetusnormi täitmise eest. (1957. a. 1. veebruari redaktsioon.)

43. Motoriseeritud kalapüügijaamade laevajuhtidele, motoristidele ja motoristiabidele, laevamehaanikutele ja rannaseadeldiste elektrikutele, kes töötavad nende jaamade koosseisus, arvutatakse toetust kogu aasta kestel, lähtudes garanteeritud töötasumäärast.

44. Kui tööline või teenistuja, kes töötab Kaug-Põhja rajoonides või kaugetes maakohtades, mis on soodustuste suhtes võrdsustatud Kaug-Põhja rajoonidega, sai haiguslehe, siis väljaspool neid rajoone või maakohti viibimise aja eest arvutatakse talle toe-

tust ilma lisatasudeta, mis on ette nähtud seoses tööga nendes rajoonides ja maakohtades.

45. Õpetajatele ja kasvatajatele, kes töötavad ühes koolis või kesk-eriõppeasutuses, arvutatakse toetust tegelikust töötasust kõigi pedagoogilise töö tundide eest ja lisatasust töö eest, mida ei loeta kohakaasluseks (näiteks klassijuhataja kohuste täitmise eest, õpilaste kirjalike tööde kontrollimise eest, kabinettide, laboratooriumide ja osakondade juhatamise, tsükli- või ainekomisjonide ja praktika juhtimise eest).

Toetuse arvutamisel aluseks võetud töötasu üldsumma ei tohi ületada kahekordset tariifimäära (ametipalka).

Samas korras arvutatakse toetust teiste õppeasutuste õpetajatele ja kasvatajatele, milliste töötajad on võrdsustatud töötasustamise osas koolides ja kesk-eriõppeasutuste töötajatega, kui nad töötavad ühes õppeasutuses.

Õpetajatele ja kasvatajatele, kes töötavad mitmes koolis, kesk-, eri- ja teistes õppeasutustes, milliste töötajad on võrdsustatud töötasu osas koolide ja kesk-eriõppeasutuste töötajatega, aga samuti koolivälistе, koolieelsete ja teiste lasteasutuste (nii ühes kui ka mitmes) pedagoogilistele töötajatele arvutatakse toetust kõigi töökohtade faktilise koormuse töötasust, kuid mitte rohkem kui poolteisest tariifimäärast (antud töötaja kõrgem tariifimäär).

Peale selle arvestatakse töötasu hulka, mida võetakse toetuse arvutamisel aluseks, täiendav töötasu töö eest, mida ei loeta kohakaasluseks põhitöökohal. Sel juhul üldtöötasu koos selle täiendava tasuga, mis võetakse aluseks toetuse arvutamisel, ei või ületada põhitöökoha kahekordset tariifimäära.

Direktoritele (juhatajatele), õppealajuhatajatele, direktorite asetäitjatele, direktorite asetäitjatele õppe- (tootmistöö) alal, tootmisõppeala juhatajatele, tootmisõppeala töökodade juhatajatele, meistritele, osakondade juhatajatele, käesolevas punktis mainitud õppeasutuste sõjalise ala õpetajatele, kes ühtlasi töötavad samas õppeasutuses õpetajatena, arvutatakse toetus lähtudes kogu töötasust, kaasa arvatud ka tundide andmise tasu, kuid mitte suurem kui kahekordne ametipalgasumma (1961. a. 28. juuli redaktsioon).

46. Kõrgemate õppeasutuste direktoritele, nende asetäitjatele, kateedrijuhatajatele ja õppealajuhatajatele arvutatakse toetus ametipalgast, arvestamata pedagoogilise töö eest saadavat tasu.

Kõrgemate õppeasutuste professoritele ja õpetajatele arvutatakse toetus ametipalgast, arvestamata ükskõik milliste administratiiv-majanduslike ja teiste kohustuste täitmise eest saadud lisatasusid, meditsiiniinstituutide professoritele, dotsentidele ja assistentidele aga arvestamata ka kliinikust saadavat tasu ravimise eest.

47. Ajalehtede, žurnaalide, TASS-i, kirjastuste, raadio ja televisiooni koosseisulistele kirjanduslikele töötajatele arvutatakse toe-

tus töötasu kogusummalt, kaasa arvatud nii ametipalk kui ka nende asutuste kirjandusliku honorari fondist saadavad lisatasud, kus nad on koosseisus. Sealjuures töötasu kogusumma arvestatakse keskmiselt kuus mitte üle 200 rubla, päeva keskmine töötasu aga, milline on võetud aluseks toetuse arvutamisel vastavalt määrustiku punktile 31, ei või ületada alljärgnevat summat päevas:

8 rbl. 33,3 kop. — 24 tööpäeva juures töövõimetuse kuul;
8 rbl. — 25 tööpäeva juures töövõimetuse kuul;
7 rbl. 69,2 kop. — 26 tööpäeva juures töövõimetuse kuul;
7 rbl. 40,7 kop. — 27 tööpäeva juures töövõimetuse kuul.

Kui ülaltähendatud töötajate ametipalk kuus ületab 200 rubla, siis arvutatakse neile toetus ametipalga suurusest, juurde arvestamata kirjandusliku honorari fondist saadud lisatasusid.

Kirjandusliku honorari fondist saadavad lisatasud, milliseid arvestatakse toetuse arvutamisel, liidetakse juurde selle kuu töötasule, millises tegelikult toimus lisatasu arvestus.

Kõikidelt kirjandusliku honorari fondist saadud lisatuludelt, mis on välja makstud ajalehtede, žurnaalide, TASS-i, kirjastuste, raadio ja televisiooni koosseisulistele kirjanduslikele töötajatele alates 1. märtsist 1958. a., arvestatakse kindlustusmaksu.

Lisatasudelt, mis makstakse mainitud töötajatele lepingu järgi, mis on sõlmitud autoriõiguse alase seadusandluse põhjal, kindlustusmaksu ei arvestata. (1958. a. 4. juuli redaktsioon.)

48. Töötajatele, kes saavad ametipalga (tariifimäära) ettenähtud normide täitmisel (näitlejad, mõned kirjanduslikud töötajad jt.), arvutatakse toetus tegelikust töötasust, kuid mitte rohkem kui ametipalga (tariifimäära) ulatuses.

49. Jaekaubandusvõrgu (lettide, kioskite, telkide jne.) koosseisulistele töötajatele, kes saavad tasu protsentides realiseeritud kaupade väärtusest või olenevalt käibest, arvutatakse toetus summast, millest arvutatakse sotsiaalkindlustusmaksu nende töötajate töötasudelt, kuid mitte rohkem kui kahekordsest ametipalgast (tariifimäärast), mis on ette nähtud vastava ametiühingu keskkomitee poolt vastava kutse ja kvalifikatsiooniga töötajatele.

50. Kui töövõimetus tekkis töötamise ajal ja kestab edasi ettevõtte, tsehhi või osakonna tööseisaku ajal, siis makstakse toetust seisaku aja eest samas ulatuses, nagu selle aja eest makstakse töötasu sama kutse ja kvalifikatsiooniga töölistele ja teenistujatele, kuid mitte rohkem toetusest, mida antud tööline või teenistuja saaks toetuse arvutamise üldeeskirjade järgi.

Kui töövõimetus tekkis ettevõtte, tsehhi või osakonna ajutise seisaku ajal, siis toetust seisaku aja eest ei maksta.

Kui töövõimetus (sõltumata selle tekkimise ajast) jätkub pärast ettevõtte, tsehhi või osakonna käikulaskmist või pärast selle likvideerimist, siis makstakse toetust alates käikulaskmise või likvi-

deerimise päevast selle töötasu alusel, mida tööline või teenistuja sai enne töö katkestamist.

51. Toetuse arvutamisel majateenijaile arvestatakse 200 protsenti rahalisest töötasust. Toetust makstakse töövõimetuse kõigi kalendripäevade eest.

5. Toetusest ilmajätmine

52. Töölised ja teenistujad, kes tahtlikult kahjustavad oma tervist tööst ning teistest kohustustest kõrvalehoidmise eesmärgil või teesklevad haigust (simuleerijad), jäetakse toetusest ilma; varem välja makstud toetused nõutakse ametiühinguorganisatsiooni poolt tagasi kohtu korras.

53. Töölised ja teenistujad, kes rikuvad neile raviarsti poolt kindlaksmääratud režiimi või kes mõjuva põhjuseta ei ilmu ettenähtud tähtajal arstlikule läbivaatusele või arstlikku tööekspertiisikomisjoni (ATEK), samuti ka need, kes sõidavad ajutise töövõimetuse perioodil ilma raviarsti nõusolekuta või arstliku konsultatsiooni komisjoni (AKK) suunamiseta teise kohta, jäetakse toetusest ilma, alates eeskirjade rikkumise päevast ning toetust määrava ametiühinguorganisatsiooni poolt kindlaksmääratavaks ajaks.

54. Haigestumise korral joomise või joomisega seoses olevate tegude (kaklus, haavamine jm.) tagajärjel jäetakse üksikud töölised ja teenistujad toetusest ilma kogu töövõimetuse ajaks (üksikuteks loetakse töölised ja teenistujad, kelle ülalpidamisel ei ole lapsi, abikaasat või vanemaid).

Perekonda omavatele töölistele ja teenistujatele ei anta mainitud juhtudel toetust töövõimetuse esimese 10 kalendripäeva eest ning töövõimetuse üheteistkümnendast päevast makstakse toetust pooles suuruses.

55. (Tühistatud 12. oktoobril 1956. a.)

6. Toetuse määramine ja väljamaksmine

56. Ajutise töövõimetuse toetust määratakse ja makstakse välja ainult haiguslehe (töövõimetuslehe) alusel. Teised dokumendid ei või olla toetuse väljamaksmiseks aluseks.

Haiguslehe kaotamisel annab haiguslehe väljaandnud organ dublikaadi töökoha tõendi esitamisel selle kohta, et selle aja eest toetust ei ole makstud.

57. Töölised ja teenistujad esitavad ettevõtte või asutuse administratsioonile haiguslehe pärast ajutise töövõimetuse lõppemist tööle ilmumise päeval. Haiguslehe võib esitada väljamaksmiseks järjekordseks palgapäevaks ka siis, kui töövõimetus veel

jätkub. Sel juhul antakse töövõimetule välja haiguslehe pikendus, mille järgi toetust määratakse üldistel alustel.

Administratsioon teeb vajalikud märkused haiguslehe nendele osadele, millele on märgitud «Täidetakse tabelipidaja poolt» ja «Täidetakse kaadriosakonna poolt», ning annab siis haiguslehed (allkirja vastu nimekirjal) nende saamise päeval käitis- või kohaliku komitee sotsiaalkindlustuskomisjonile toetuse määramiseks.

58. Käitis- või kohaliku komitee sotsiaalkindlustuskomisjon teeb iga haiguslehe järgi vastavalt käesolevale põhimäärusele kindlaks õiguse toetusele, toetuse suuruse ja väljamaksmisele kuuluvate päevade arvu ning märgib haiguslehele oma otsuse, millele kirjutab alla komisjoni esimees.

Sotsiaalkindlustuskomisjon märgib haiguslehel määratud toetuse suuruse protsentides töötasust vastavalt määrustiku 17. ja 18. punktile.

Pärast toetuse määramist annab sotsiaalkindlustuskomisjon haiguslehed ettevõtte või asutuse arveosakonda toetuse arvutamiseks ja väljamaksmiseks. Üleandmine toimub allkirja vastu nimekirjal. Sama nimekirjaga antakse tasumisele mittekuuluvad, kustutatud haiguslehed administratsioonile hoiule. (1957. a. 1. veebruari redaktsioon.)

59. Töövigastusest (trauma, mürgistus, külmetus) tingitud töövõimetuse toetust määratakse õnnetusjuhtumi kohta koostatud akti põhjal, kui vigastuse põhjustanud õnnetusjuhtum toimus ettevõtte või asutuse territooriumil või mujal, kus töötaja täitis oma töökohustusi. Akti puudumisel võtab sotsiaalkindlustuskomisjon tarvitusele abinõud selle viivitamatuks koostamiseks ettevõtte või asutuse administratsiooni poolt.

Kui tööga seotud õnnetusjuhtum (p. 63) toimus väljaspool ettevõtte või asutuse territooriumi või töötaja töökohustuste täitmise teist kohta, siis määratakse toetus pärast õnnetusjuhtumi asjaolude hoolikat väljaselgitamist sotsiaalkindlustuskomisjoni poolt. (1957. a. 1. veebruari redaktsioon.)

60. Kui töölisel või teenistujal pole õigust antud haiguslehe järgi toetust saada, võtab sotsiaalkindlustuskomisjon vastu otsuse toetuse andmisest keeldumise kohta ja märgib selle otsuse haiguslehele, näidates ühtlasi ära keeldumise põhjuse.

Simuleerimise, arsti poolt kindlaksmääratud ravirežiimi rikkumise, joomise või joomisega seoses olevate tegude tagajärjel haigestumise juhtudel teeb sotsiaalkindlustuskomisjon otsuse toetusest ilmajätmise kohta käesoleva määrustiku punktide 52—54 põhjal.

Seejuures märgib sotsiaalkindlustuskomisjon haiguslehele toetusest ilmajätmise motiivid, perekondadega tööliste ja teenistujate toetusest ilmajätmisel määrustiku 54. punkti alusel märgitakse aga toetuse üldine suurus märkusega: «Kuulub väljamaksmisele ainult alates töövõimetuse üheteistkümnendast päevast ja pooles suuruses.» (1956. a. 12. oktoobri redaktsioon.)

61. Ajutise töövõimetuse toetus makstakse välja töötasu väljamaksmiseks määratud aegadel. Samas korras makstakse välja ajutise töövõimetuse toetus raviks tuberkuloosisanatooriumis.

Puhkuse korral sanatooriumi- ja kuurordiraviks teise profiiliga sanatooriumis makstakse toetust pärast töölise või teenistuja sanatooriumist tagasipöördumist ja ettevõtte (asutuse) käitis- või kohalikule komiteele tuusiku tagastustalongi esitamist koos märkega sanatooriumis viibimise aja kohta. Üksikutel erandjuhtudel võib sotsiaalkindlustuse komisjoni otsusel maksta toetust ka enne sanatooriumisse sõitmist, kuid mitte üle 70 protsendi saadaoleva toetuse üldsummast.

Kui tööline või teenistuja faktiliselt ei viibinud sanatooriumis või lahkus sealt enne tuusikul märgitud tähtaega, siis sanatooriumis mittekasutatud päevade eest toetust ei maksta, kuid osa toetust, mis anti välja enne sanatooriumi sõitmist, tuleb saajal tagastada selles summas, mis langevad nende päevade arvule (1962. a. 5. oktoobri redaktsioon).

62. Töölise või teenistuja surmapäevaks saamata jäänud ajutise töövõimetuse toetusele omavad õiguse järgmised perekonnaliikmed:

a) lapsed, vennad ja õed, kui nad ei ole veel saanud 18-aastaseks või kui nad töövõimetuse tõttu olid surnu ülalpidamisel;

b) vanemad ja abikaasa (sõltumata vanusest ja töövõimest), kui nad elasid koos surnuga või olid tema ülalpidamisel.

Töölise ja teenistuja surmapäevaks saamata jäänud toetuse väljaandmine toimub tõendi esitamisel suguluse kohta surnuga. Kui toetuse väljaandmist taotlevad mitu perekonnaliiget, siis jaotatakse toetus nende vahel võrdselt.

Saamata jäänud toetused ei kuulu arvestamisele surnu pärandisse.

63. Ajutise töövõimetuse toetuse määramisel loetakse töövigastuseks tervise kahjustamine tööga seotud õnnetusjuhtumi tagajärjel, vastavalt juurdelisatud loetelule (lisa 2).

Kutsehaigusteks loetakse ajutise töövõimetuse toetuse määramisel haigusi, millised on näidatud NSV Liidu Tervishoiuministeeriumi ja ÜAÜKN-i poolt 1956. a. 1.—2. augustil kinnitatud «Kutsehaiguste loetelus» ja milline loetelu on määratud kasutamiseks riiklike invaliidsuspensionide määramisel (lisa 3). (1957. a. 1. veebruari redaktsioon.)

III. Rasedus- ja sünnitustoetus

64. Naistöölistele ja -teenistujatele antakse puhkust enne sünnitust 56 kalendripäeva ja pärast sünnitust 56 kalendripäeva ulatuses. Kahe või rohkema lapse korraga sündimise või ebanormaalse sünnituse puhul antakse pärast sünnitust puhkust 70 kalendripäeva ulatuses.

Rasedus- ja sünnituspuhkus antakse haiguslehe alusel, mille on välja andnud raviasutus (naiste nõuandla, naiste ja laste nõuandla, sünnitusmaja, haigla sünnitusosakond, polikliinik, ambulatoorium). [1956. a. 7. aprilli redaktsioon.]

65. Naistöölistel ja teenistujatel, sealhulgas ka neil, kes ei ole ametiühingu liikmed, on õigus rasedus- ja sünnitustoetusele, sõltumata tööstaažist. (1956. a. 27. detsembri redaktsioon.)

66. Kui raseduse tõttu töölt vabastamise päevast kuni sünnitamise päevani tegelikult puhkusel oldud päevade arv osutub suuremaks või väiksemaks ettenähtust, siis makstakse toetust kõigi tegelikult sünnituseelsel puhkusel oldud päevade eest. Sünnitusjärgset puhkust arvestatakse sünnitamise päevast alates, kaasa arvatud ka sünnitamise päev.

67. Kui raseduspuhkuse algus langeb korralise puhkuse ajale, siis antakse rasedus- ja sünnitustoetust üldistel alustel, korraline puhkus aga jätkub sünnitusjärgse puhkuse lõppemisel.

Kui raseduspuhkus algab palgata puhkuse ajal, siis palgata puhkusel olemise päevade eest rasedustoetust ei anta. Kui rasedus- ja sünnituspuhkus jätkub ka pärast palgata puhkuse lõppemist, siis antakse rasedus- ja sünnitustoetust palgata puhkuse lõppemise päevast alates.

68. Pärast raseduse 196. päeva toimunud nurisünnituse puhul antakse sünnitustoetust üldistel alustel.

69. Operatsiooni-abordiga seotud ajutise töövõimetuse toetust antakse esimesest töövõimetuse päevast alates naistöölistele ja -teenistujatele, kellel operatsiooni-abordi tegemise kuu esimesele kuupäevale eelneva kahe kalendrikuu keskmine töötasu ei ületa 60 rubla kuus, operatsiooni-abordiga meditsiinilistel näidustustel või isetekkelise abordiga aga — sõltumata töötasust.

Teistel juhtudel toetused seoses abordiga antakse välja alates üheteistkümnendast töövõimetuse päevast.

Töötasu hulka, mida arvestatakse toetuse õigsuse kindlaksmääramisel seoses operatsiooni-abordiga, arvatakse kõik töötasuliigid, millelt kehtivate eeskirjade kohaselt võetakse sotsiaalkindlustusmakse (ajutise töövõimetuse aja eest, töötasu asemel arvatakse toetust haiguslehe alusel).

Seejuures kõik väljamaksed, mis kuuluvad arvestamisele, loetakse selle kuu töötasu hulka, milles neid tegelikult arvutati (1961. a. 22. detsembri redaktsioon).

70. Rasedus- ja sünnitustoetust antakse ametiühingu liikmeks olevatele naistöölistele ja -teenistujatele järgmises ulatuses:

Täie töötasu ulatuses kogu puhkuse jooksul:

a) kui neil on vähemalt 3 aastat üldist tööstaaži, sellest vähemalt 2 aastat pidevat tööd antud ettevõttes või asutuses;

b) kui nad on alla 18 aasta vanad ja on antud ettevõttes või asutuses pidevalt töötanud vähemalt ühe aasta;

c) endistele partisanidele ja Isamaasõja invaliididele;

d) ordenikandjatele;

e) novaatoritele või tootmiseesrindlastele, kelle üldine tööstaaž on vähemalt üks aasta.

$^3/_4$ töötasu ulatuses puhkuse esimese 20 kalendripäeva eest ning täies ulatuses ülejäänud päevade eest:

a) kui nad on antud ettevõttes või asutuses pidevalt töötanud vähemalt 2 aastat, kuid ei oma 3-aastast üldist tööstaaži;

b) kui nad on alla 18 aasta vanad ega oma aastast tööstaaži.

$^2/_3$ töötasu ulatuses puhkuse esimese 20 kalendripäeva eest ning täies ulatuses ülejäänud päevade eest:

kui nad on antud ettevõttes või asutuses pidevalt töötanud 1 kuni 2 aastat.

$^2/_3$ töötasu ulatuses kogu puhkuse jooksul:

kui nad on antud ettevõttes või asutuses töötanud vähem kui aasta. (1956. a. 27. detsembri redaktsioon.)

71. Naistöölistele ja -teenistujatele, kes ei ole ametiühingu liikmed, makstakse rasedus- ja sünnituspuhkuse aja eest toetust $^2/_3$ palga ulatuses. (1956. a. 27. detsembri redaktsioon.)

72. Rasedus- ja sünnitustoetust arvutatakse kogu töötasust vastavalt käesoleva põhimääruse 24. punktile, kuid töötasu piiramiseta kahekordse ametipalgaga või kahekordse tariifimääraga (tükitöötasu).

Toetust punktides 70 ja 71 ettenähtud ulatuses antakse puhkuse iga kalendriperioodi tööpäevade eest. (1956. a. 7. aprilli redaktsioon.)

73. Rasedustoetus makstakse välja kogu raseduspuhkuse aja eest ette, sünnitustoetust aga makstakse palgamaksmise päevadel.

Kui raseduspuhkus, mille eest toetus on ette välja makstud, osutub tegelikult ettenähtust lühemaks, siis arvestatakse sellega seoses enammakstud summa sünnitusjärgse toetuse hulka. Kui raseduspuhkus osutub tegelikult ettenähtust pikemaks, siis tehakse vastav juurdemaks.

74. Rasedus- ja sünnitustoetuse määramisel, arvutamisel ja väljamaksmisel rakendatakse käesoleva määrustiku vastavaid punkte 5, 19, 25—43, 45—51, 56—58 ja 62. Seejuures rasedus- ja sünnitustoetuse arvutamisel aluseks võetavat tegelikku töötasu ei piirata kahekordse ametipalga või tariifimääraga. (1957. a. 1. veebruari redaktsioon.)

IV. Lapse sünnitoetus

75. Lapse sünnitoetus koosneb ühekordsest toetusest imikuvarustuse muretsemiseks ja lapse toitmise toetusest.

76. Lapse sünnitoetust makstakse ühele vanemaist (isale või

emale), kui ta lapse sündimise päevaks on antud ettevõttes või asutuses pidevalt töötanud vähemalt 3 kuud.

Lapse sünnitoetuse määramisel rakendatakse käesoleva määrustiku IX peatükis toodud pideva tööstaaži arvestamise eeskirju.

77. Lapse sünnitoetust ei anta, kui toetust taotleva lapsevanema keskmine kuutöötasu lapse sünnikuule eelnenud kahe kalendrikuu jooksul ületas 50 rubla. Seejuures võetakse arvesse kogu tegelik töötasu ning ka pension, kui lapsevanem seda saab.

Kui tähendatud 2 kuu jooksul lapsevanem ei töötanud kõigil tööpäevadel ajutise töövõimetuse tõttu (või lapse ema oli raseduspuhkusel), siis võetakse lapse sünnitoetuse väljamaksmisel aluseks keskmine päevatöötasu, mille järgi arvutati haiguslehe alusel saadav toetus. Kui keskmine päevatöötasu ületab 2 rubla, siis lapse sünnitoetust ei anta.

78. Lapse sünnitoetust makstakse olenemata pidevast tööstaažist ja vanemate töötasust järgmistele söetööstuse allmaatöödel töötajatele:

a) kõigile koristus- ja ettevalmistusetes, samuti kaevanduste ehitamisel maa-alustel töödel töötavatele töölistele tingimusel, et nad kahe kuu jooksul enne toetuse taotlemist täitsid tööjõudlusnormi;

b) koristus- ja ettevalmistusjaoskondade mäemeistritele, jaoskondade ülematele ja mehaanikutele ning nende abidele tingimusel, et kahe kuu jooksul enne toetuse taotlemist nende poolt teenindatavad jaoskonnad või laavad täitsid kindlaksmääratud tootmisplaani. (1957. a. 22. veebruari redaktsioon.)

79. Kui lapse ema koos lapsega elab maal ning kuulub kolhoosi koosseisu, siis makstakse talle toetust ainult imikuvarustuse muretsemiseks.

80. Toetuse saamise õiguse kindlakstegemisel loetakse tööline või teenistuja lapse isaks, kui ta on lapse emaga registreeritud abielus.

81. Lapse sünnitoetust makstakse ka siis, kui laps sündis pärast isa surma, kellel oli surmapäevani õigus toetusele. Surnu loetakse lapse isaks, kui tema surmapäevast lapse sündimiseni ei ole möödunud rohkem kui 9 kuud.

82. Lapse sünnitoetust makstakse ka siis, kui vanemad kaotasid pärast toetuse määramist õiguse toetusele.

83. Kui laps on vanemateta, siis makstakse toetus hooldajale.

84. Lapse sünnitoetust ei maksta, kui laps sündis surnult.

85. Ühekordset toetust vajaliku imikuvarustuse muretsemiseks makstakse 12 rubla. Toetust lapse toitmiseks makstakse 18 rubla.

Kaksikute või kolmikute sünni puhul makstakse sünnitoetust iga lapse kohta eraldi.

86. Ühekordne toetus imikuvarustuse muretsemiseks maks-

takse välja pärast sünnitust vajalike dokumentide esitamise päeval.

Toetust lapse toitmiseks makstakse kahes osas. Toetuse esimene osa 10 rubla suuruses makstakse välja koos imikuvarustuse muretsemiseks määratud toetusega, kuna toetuse teine osa 8 rubla suuruses makstakse välja lapse 5-kuuseks saamisel.

87. Lapse sünnitoetuse määramise aluseks on toetust taotleva lapsevanema poolt sotsiaalkindlustuse komisjonile esitatavad järgmised dokumendid:

a) perekonnaseisuaktide büroo poolt toetuse saamiseks välja antud lapse sünnitunnistus;

b) kaotanud kehtivuse (1961. a. 28. juuli redaktsioon);

c) tõend lapse elukoha kohta, kui aga laps asub maal, siis külanõukogu tõend ema kuuluvuse või mittekuuluvuse kohta kolhoosi koosseisu.

Lapsevanema pideva tööstaaži märgib ettevõtte või asutuse kaadrite osakond perekonnaseisuaktide büroo poolt väljaantud sünnitunnistuse pöördele (kooskõlas käesoleva määrustiku IX peatükiga).

88. Esitatud dokumentide alusel ning kooskõlas käesoleva määrustikuga teeb sotsiaalkindlustuse komisjon kindlaks toetuse saamise õiguse ja teeb perekonnaseisuaktide büroo tõendi pöördele pealdise:

a) ühekordse toetuse väljamaksmise kohta vajaliku imikuvarustuse muretsemiseks 12 rubla suuruses;

b) lapse toitmise toetuse esimese osa väljamaksmise kohta 10 rubla suuruses.

Pärast seda tagastatakse toetuse saajale kõik dokumendid, millised ta esitab ettevõtte või asutuse arvestusosakonnale. Arvestusosakond maksab ülaltähendatud summad välja samal päeval.

89. Üheaegselt dokumentide tagastamisega (p. 88) annab sotsiaalkindlustuse komisjon toetuse saajale vastava vormi kohase talongi lapse toitmise toetuse teise osa saamiseks.

Selle talongi esitab toetuse saaja ettevõtte või asutuse arvestusosakonnale alles siis, kui laps on saanud viiekuuseks. Seejuures peab ta esitama administratsioonile majavalitsuse, lastesõime, nõuandla vms. tõendi selle kohta, et laps on elus.

Esitatud talongi alusel maksab arvestusosakond samal päeval välja lapse toitmise toetuse teise osa.

90. Lapse sünnitoetusele õigust omava lapsevanema surma tõttu saamatajäänud sünnitoetus makstakse välja lapse teisele vanemale või last kasvatavale isikule.

V. Matusetoetus

91. Matusetoetust antakse töölise või teenistuja surma korral. Matusetoetust makstakse töölisele või teenistujale ka tema ülalpidamisel olnud järgmiste perekonnaliikmete surma korral: a) abikaasa; b) alla 18 aasta vanused või töövõimetud (sõltumata vanusest) lapsed, vennad ja õed; c) vanemad; d) vanaisad ja vanaemad.

Ülalpeetavateks ei loeta neid perekonnaliikmeid, kellel on iseseisvaid ülalpidamise allikaid (saavad töötasu, pensioni, stipendiumi, on kolhoosi liikmed jm.).

92. Toetus töölise või teenistuja matmiseks makstakse välja tema perekonnaliikmetele või nendele isikutele, organisatsioonidele või asutustele, kes võtsid enda peale matuse korraldamise.

Matusetoetust ei maksta organisatsioonidele ja asutustele, kelle kohustuseks on matuste korraldamine omal kulul (haiglad, invaliidide-asutused jne.).

Toetus perekonnaliikme matmiseks makstakse välja töölisele või teenistujale endale.

93. Matusetoetust ei maksta enne 7. raseduskuu möödumist tekkinud nurisünnituse puhul.

94. Matusetoetust makstakse järgmisel määral:

a) kui matused toimuvad linnas, uusehitusel või töölisasulas: kuni 10 aasta vanuste surnute matmiseks 10 rubla, üle 10 aasta vanuste surnute matmiseks 20 rubla;

b) kui matused toimuvad maal: kuni 10 aasta vanuste surnute matmiseks 5 rubla, üle 10 aasta vanuste surnute matmiseks 10 rubla.

95. Rahalise toetuse maksmise asemel võivad ametiühinguorganisatsioonid korraldada matuseid sotsiaalkindlustussummade arvel. Matusekulud sotsiaalkindlustussummade arvel ei või seejuures ületada saadaolevat toetust (p. 94).

96. Matusetoetuse määramiseks tuleb esitada sotsiaalkindlustuse komisjonile töölise või teenistuja surma korral perekonnaseisuaktide büroo poolt toetuse saamiseks väljaantud surmatunnistus, perekonnaliikme surma korral aga peale surmatunnistuse veel majavalitsuse, asula- või külanõukogu tõend surnu vanuse ja sugulusvahekorra kohta töölise või teenistujaga, näidates ära, et surnu oli tema ülalpidamisel.

97. Esitatud dokumentide alusel ning vastavalt käesolevale määrustikule teeb sotsiaalkindlustuse komisjon kindlaks õiguse toetusele ja toetuse suuruse ning teeb surmatunnistuse pöördele pealdise toetuse määramise ja selle suuruse kohta, mis kinnitatakse sotsiaalkindlustuse komisjoni esimehe allkirjaga.

Pärast seda tagastatakse toetuse saajale kõik dokumendid nende esitamiseks ettevõtte või asutuse arvestusosakonnale, kes toetuse samal päeval välja maksab.

98. Kui tööline või teenistuja ei surnud oma töökohas, siis matusetoetus määratakse ja makstakse välja matmise kohas vastava ametiühingu rajooni-, linna-, oblasti- või kraikomitee poolt.

VI. Ümberkvalifitseerimise toetus

99. Töölised ja teenistujad, kes seoses haigestumisega tuberkuloosi vajavad üleviimist teisele tööle (p. 15), ning kui see antud ettevõttes pole võimalik, suunatakse arstliku konsultatsiooni komisjoni (AKK) otsuse põhjal ümberkvalifitseerimise kursustele.

100. Ümberkvalifitseerimise kursustel viibimise aja eest, kuid mitte rohkem kui 3 kuu eest, makstakse töölisele või teenistujale toetust 50 protsendi ulatuses viimase kahe kuu keskmisest töötasust enne töövõimetuse tekkimise või kursustele saatmise kuu esimest päeva. Toetuse suurus ei või ületada 30 rubla kuus.

Keskmine töötasu arvutatakse samade eeskirjade järgi, mida rakendatakse ajutise töövõimetuse toetuse arvutamisel.

101. Ümberkvalifitseerimise toetus määratakse kursuste administratsiooni igakuulise tõendi alusel toetuse saaja kursustel viibimise kohta.

Sotsiaalkindlustuse komisjon teeb tõendi pöördele pealdise toetuse määramise kohta antud kuul ning tasumisele kuuluvate päevade arvu kohta, mis kinnitatakse komisjoni esimehe allkirjaga.

Pärast seda tagastatakse tõend toetuse saajale selle esitamiseks ettevõtte või asutuse arvestusosakonnale, kes maksab välja jooksva kuu toetuse mitte hiljem kui järgmise kuu 5. päeval.

VII. Töölistele ja teenistujatele toetuse andmise erieeskirjad

102. Noortele spetsialistidele, kes on suunatud tööle ministeeriumide või keskasutuste lähetuskirjadega pärast kõrgema või kesk-eriõppeasutuse või aspirantuuri lõpetamist, makstakse enne tööleasumist tekkinud ajutise töövõimetuse või rasedus- ja sünnituspuhkuse andmise korral toetust tööle ilmumiseks määratud päevast alates.

Ajutise töövõimetuse toetuse ning rasedus- ja sünnitustoetuse suurus määratakse üldistel alustel ja arvutatakse selle ametikoha ametipalgast (tariifimäärast), millele noor spetsialist oli suunatud.

Ajutise töövõimetuse toetus ning rasedus- ja sünnitustoetus määratakse ja makstakse käesolevas punktis nimetatud noortele spetsialistidele välja töökohalt, kuhu noor spetsialist on suunatud. (1965. a. 27. detsembri redaktsioon.)

103. Hooajatöölistele ja -teenistujatele makstakse töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud ajutise töövõimetuse korral toetust üldistel alustel.

Muudel ajutise töövõimetuse juhtudel makstakse hooajatöölistele ja -teenistujatele toetust, kui nad töövõimetuse tekkimise päevaks on töötanud viimase aasta kestel vähemalt 3 kuud või viimase 2 aasta kestel vähemalt 10 kuud. Sel juhtumil antakse toetust tööpäevade eest mitte rohkem kui 75 kalendripäeva ulatuses.

Hooajatöölistele ja -teenistujatele antakse lapse sünnitoetust (vastavalt käesoleva määrustikuga kehtestatud eeskirjadele), kui laps sündis töötamise perioodil.

Matusetoetust hooajatööliste perekonnaliikmete matmiseks ei anta.

Hooajatöölisteks ja -teenistujateks loetakse käesolevas määrustikus töötajad nendel töödel, mis on ära toodud juurdelisatud loetelus (lisa 4) või liiduvabariikide endiste töö rahvakomissariaatide loeteludes.

Peale selle loetakse hooajatöölisteks:

a) hooajatöölised, kes töötavad metsa ülestöötamisel ja parvetamisel;

b) sovhooside, masina-traktorijaamade ja spetsialiseeritud jaamade hooajatöölised. (1956. a. 27. detsembri ja 1957. a. 1. veebruari redaktsioon.)

104. Kvalifikatsiooni tõstmise, ümberkvalifitseerimise ja kaadri ettevalmistamise koolide ja kursuste õpilastel on õigus toetusele käesoleva määrustiku järgi üldistel alustel, kui nad vahetult enne kooli või kursustele astumist töötasid töölistena või teenistujatena. Ajutise töövõimetuse toetust ning rasedus- ja sünnitustoetust makstakse neile, lähtudes õppeperioodiks säilitatavast töötasust, arvestamata stipendiumi.

105. Vahetult enne õppeasutusse või aspirantuuri astumist tööliste või teenistujatena töötanud kõrgemate ja kesk-eriõppeasutuste õpilastel (kaasa arvatud partei- ja ametiühingukoolide õpilased) ning aspirantidel on õigus lapse sünnitoetusele üldistel alustel.

Lapse sünnitoetuse väljamaksmisel käesolevas punktis nimetatud õpilastele ja aspirantidele võetakse töötasu asemel aluseks stipendium ning selle toetuse määramisel loetakse õppeperiood või aspirantuuris oleku aeg pideva tööstaaži hulka.

Käesolevas punktis nimetatud õpilaste ja aspirantide või nende perekonnaliikmete surma korral antakse matusetoetust üldistel alustel.

Toetusi määrab õpilastele ja aspirantidele õpilasi ühendava ametiühingu komitee ja maksab välja õppeasutuse administratsioon. (1956. a. 7. aprilli redaktsioon.)

106. Sõjaväeteenistusse kutsutud töölised ja teenistujad, kellel viimase töötasu väljamaksmise päevani oli õigus saada lapse

sünnitoetust, säilitavad selle õiguse tegevväes oleku ajal, kui laps sündis 9 kuu jooksul pärast seda päeva.

NSV Liidu relvastatud jõudude ridadesse kutsutud töölise või teenistuja enda või tema perekonnaliikme surma korral antakse matusetoetust, kui töölise või teenistuja viimase töötasu väljamaksmise päevast pole möödunud rohkem kui kuu.

107. Oma kodus töötavatel töölistel, kui nad oma isikliku tööga täidavad ettevõtte poolt antud tööülesandeid ainult ettevõtte materjalist, on õigus toetusele üldalustel. Toetuse saamise õigus on ainult töötajal, kelle nimele on välja antud palgaraamat.

108. Mittekoosseisulistele kindlustusagentidele, kes töötavad ainult Riiklikus Kindlustuses ega oma kohakaasluse alusel teist töökohta, makstakse toetust vastavalt käesolevale määrustikule tingimusel, kui toetuse andmise kuule eelnenud kahe viimase kalendrikuu jooksul kindlustusagent tagas kindlustusmaksude laekumise (vabatahtliku kindlustamise alal) keskmiselt kuus järgmises ulatuses: Moskvas ja Leningradis — 500 rubla; liidu- ja autonoomsete vabariikide pealinnades ning oblastite ja kraide keskustes — 400 rubla; teistes linnades, töölis-, suvitus- ja teistes asulates — 200 rubla; maal — 120 rubla. (1956. a. 7. aprilli redaktsioon.)

109. Mittekoosseisulistele treeneritele-pedagoogidele, kes alaliselt töötavad laste spordikoolides, ametiühingute spordisektsioonides ja spordiklubides ning kes saavad tunnitasu, makstakse käesoleva põhimääruse alusel toetust tingimusel, kui viimase kahe kalendrikuu jooksul selle kuu esimeseks päevaks, mille kestel algas töövõimetus, töötaja andis keskmiselt 75 tundi kuus (ühes või mitmes kehakultuuriorganisatsioonis).

Ajutise töövõimetuse toetust ning rasedus- ja sünnitustoetust arvutatakse tegelikust töötasust (kaasa arvatud töötasu teistes kehakultuuriorganisatsioonides), kuid sellise arvestusega, et töötasu üldsumma, millest arvutatakse toetus, ei ületaks samasuguse staaži ja haridusega koosseisulise treeneri palka (tariifimäära).

110. Mittekoosseisulistele töötajatele trükitoodete levitamise alal (raamatulevitajatele), kes töötavad kirjaliku töölepingu põhjal ja kellel ei ole kohakaasluse alusel teist töökohta, makstakse toetusi üldistel alustel, sõltumata nende töö tasustamise viisist.

111. Töölistele ja teenistujatele, kes töötavad üksikute kodanike koduses majapidamises (sekretäridele, majateenijatele, autojuhtidele, karjastele jt.) ja usulistes organisatsioonides ametiühinguorganite osavõtul sõlmitud töölepingute alustel töötavaile töölistele ja teenistujaile, antakse toetust üldistel alustel järgmiste eranditega:

a) välja jäetud (1956. a. 27. detsembril);

b) lapse sünnitoetust antakse, kui toetust taotlev lapsevanem

töötas lapse sündimise päevani pidevalt vähemalt 12 kuud (ühes või mitmes töökohas; iga töövaheaeg võib olla mitte rohkem kui 15 päeva) ning kui lapsevanema keskmine kuutöötasu ei ületa punktis 77 toodud määrasid;

c) ajutise töövõimetuse toetust ning rasedus- ja sünnitustoetust antakse järgmises suuruses:

töötajatele, kes on olnud ametiühingu liikmed vähemalt 1 aasta — $^2/_3$ töötasu ulatuses töövõimetuse või raseduspuhkuse esimese 20 kalendripäeva eest; ajutise töövõimetuse ülejäänud päevade eest 90 protsendi ulatuses töötasust, rasedus- ja sünnituspuhkuse ülejäänud päevade eest aga täie töötasu ulatuses;

töötajatele, kes on olnud ametiühingu liikmed vähem kui 1 aasta — $^2/_3$ töötasu ulatuses kogu töövõimetuse või rasedus- ja sünnituspuhkuse jooksul;

töötajaile, kes ei ole ametiühingu liikmed: ajutise töövõimetuse toetust — $^1/_2$ töötasu ulatuses, rasedus- ja sünnitustoetust — $^2/_3$ töötasu ulatuses kogu puhkusaja eest.

Käesolevas punktis nimetatud töötajatele määratakse ja makstakse toetus välja ametiühingu rajooni-, linna- või grupikomiteede poolt kõrgemalseisvalt ametiühinguorganisatsioonilt saadavate eriassigneeringute arvel. (1956. a. 27. detsembri redaktsioon.)

112. Ajutistel töödel töötajatele antakse töövigastusest või kutsehaigusest tingitud ajutise töövõimetuse toetust üldistel alustel, muudel põhjustel tekkinud ajutise töövõimetuse toetust aga mitte rohkem kui 75 kalendripäeva ulatuses.

113. Aresti all oleku ja kohtumeditsiinilise ekspertiisi aja eest ajutise töövõimetuse toetust ning rasedus- ja sünnitustoetust ei anta. Kui töövõimetus või rasedus- ja sünnituspuhkus kestab ka pärast vabanemist ja kui töötaja on ennistatud tööle, siis antakse toetust alates ennistamise päevast.

114. Kohtuotsuse põhjal sundravile suunatud isikutele sundravi jooksul ajutise töövõimetuse toetust ning rasedus- ja sünnitustoetust ei anta.

115. Isikutele, kes on mõistetud paranduslikele töödele ning kannavad karistust oma endisel töökohal, antakse ajutise töövõimetuse toetust ning rasedus- ja sünnitustoetust vastavalt töötaažile, mis neil oli paranduslikele töödele mõistmise ajani.

Mitte endisel töökohal paranduslikele töödele määratud isikutele antakse ajutise töövõimetuse toetust mitte varem kui 6 kuu möödumisel paranduslike tööde algusest [1], rasedus- ja sünnitustoetust aga sõltumata töö kestusest enne raseduspuhkuse saamist. Nimetatud toetuste suuruse kindlaksmääramisel sel juhul endist pidevat töötaaži ei arvestata.

---

[1] Tööõnnetuse ja kutsehaiguse tagajärjel tekkinud ajutise töövõimetuse korral antakse toetust olenemata töötamise kestusest enne töövõimetuse algust (vt. põhimääruse p. 6). — *Toim.*

Ajutise töövõimetuse toetust ning rasedus- ja sünnitustoetust paranduslikel töödel olijatele arvutatakse töötasust, millest on maha arvestatud kohtuotsusega kinnipidamisele kuuluv summa.

Lapse sünnitoetust makstakse paranduslikel töödel olijatele, kui nad kannavad karistust oma endisel töökohal.

Paranduslikel töödel olija enese või tema perekonnaliikme surma korral makstakse matusetoetust, kui paranduslikke töid tehti endisel töökohal. (1956. a. 12. oktoobri ja 1956. a. 27. detsembri redaktsioon.)

VIII. Toetuste määramise ja väljamaksmise üldeeskirjad

116. Toetused käesoleva põhimääruse alusel määratakse töölise või teenistuja töökoha (kust ta saab töötasu) käitis- või kohaliku komitee sotsiaalkindlustuskomisjoni poolt.

Nendes ettevõtetes, kus ametiühingu tsehhikomiteede juures on olemas tsehhi sotsiaalkindlustuskomisjonid, määratakse toetused viimaste poolt.

Nendes ettevõtetes ja asutustes, kus ei ole sotsiaalkindlustuskomisjone ega tsehhikomisjone, määratakse toetused vahetult ametiühingu käitis- või kohaliku komitee poolt.

Väikestes ettevõtetes ja asutustes, kus ei ole käitis- või kohalikke komiteesid, määratakse toetused töölistele ja teenistujatele ametiühingu rajooni-, linna- või grupikomiteede poolt.

117. Ajutise töövõimetuse toetust ning rasedus- ja sünnitustoetust määratakse ja makstakse välja töölise või teenistuja töökoha järgi ka sel juhul, kui töövõimetus tekkis väljaspool ettevõtte või asutuse asukohta (näiteks lähetuse, puhkuse jne. ajal).

Erandjuhtudel võidakse tähendatud toetusi määrata ja välja maksta töölise või teenistuja asukohas vastava ametiühingu rajooni-, linna-, oblasti- või kraikomitee poolt.

118. Toetused määratakse sotsiaalkindlustuskomisjoni otsusega, mitte aga ametiühingukomitee esimehe ainuisikulise korralduse põhjal.

Töötraumast või elukondlikust traumast tingitud töövõimetuse toetus määratakse toetusesaaja juuresolekul, kui tema tervislik olukord võimaldab ilmuda komisjoni istungile.

Kõik komisjoni otsused toetuste asjus kantakse istungiprotokolli.

119. Ettevõtte või asutuse pea(vanem)raamatupidaja vastutab koos ametiühingukomiteega toetuste õige määramise, arvutamise ja väljamaksmise eest.

Kui toetuse määramisel või töölise või teenistuja tööstaaži kindlakstegemisel esineb kehtiva seadusandluse rikkumisi või väljamaksmiseks esitatud dokumendid on valesti vormistatud, siis on ettevõtte või asutuse pea(vanem)raamatupidaja kohusta-

tud keelduma nende väljamaksmisest ja need koos leiduvate vigade kirjaliku loeteluga tagastama sotsiaalkindlustuskomisjonile.

Pea(vanem)raamatupidaja arvamusega mitte nõustumise korral pöördub sotsiaalkindlustuskomisjon tekkinud vaidluse lahendamiseks käitis- või kohaliku komitee kaudu kõrgemalseisva ametiühinguorgani poole, kelle otsus on lõplik.

120. Kõik käesolevas põhimääruses ettenähtud toetused makstakse välja ettevõtte või asutuse administratsiooni poolt neilt sissenõutavate sotsiaalkindlustusmaksude arvel.

Juhul kui ametiühingu käitis- või kohalik komitee teeb kindlaks, et töölise või teenistuja töövigastus või kutsehaigus tuleneb administratsiooni poolt töökaitse ja ohutustehnika eeskirjade rikkumisest, teeb ametiühingu käitis- või kohalik komitee administratsioonile kohustusliku otsuse, mille põhjal ettevõte, asutus või organisatsioon peab vastuvaidlematus korras kandma riikliku sotsiaalkindlustuse eelarvesse summa, mis kulutati toetuse maksmiseks töövigastuse või kutsehaigusega seoses oleva ajutise töövõimetuse puhul. (1958. a. 5. septembri redaktsioon.)

121. Kulutusi toetuste väljamaksmisel, mis on tehtud vastava ametiühinguorgani sellekohase otsuseta, või mille tegemisel on rikutud eeskirju, mis määravad õigust toetusele, toetuse suurust, pideva tööstaaži kindlakstegemise korda ning toetuse arvutamise ja väljamaksmise korda, või mis on tehtud valesti vormistatud dokumentide alusel, ei kanta sotsiaalkindlustusmaksude arvele, vaid ettevõtte või asutuse arvele.

122. Toetust, mida pole kätte saadud tähtajaliselt (täielikult või osaliselt), võib taotleda ametiühinguorganilt mitte hiljem kui 6 kuu jooksul, arvates töövõime taastumise või invaliidsuse määramise päevast, lapse sündimise päevast või surmapäevast. Seejuures antakse ajutise töövõimetuse toetust tagantjärele mitte rohkem kui 12 kuu eest.

Toetuse maksmisel tagantjärele (täielikult või osaliselt) ametiühinguorganite initsiatiivil (näiteks toetuste määramise ja väljamaksmise õiguse kontrollimise tulemusel) peetakse silmas samu tähtaegu. Juurdemaks varem määratud toetustele tehakse kõigil juhtudel sotsiaalkindlustuskomisjoni täiendava eriotsuse alusel.

123. Enammakstud toetussummasid võib toetuse saajalt kinni pidada juhul, kui enammaksmine toimus arvutusvea (aritmeetilise vea) tõttu või toetuse saaja kuritarvituse tagajärjel (dokumentide võltsimine jne.).

Kinnipidamist teostatakse toetuse järgnevatest väljamaksetest või töötasust. Iga järgneva väljamakse korral peetakse kinni mitte rohkem kui 20 protsenti töölisele või teenistujale antud korral makstavast summast. Kinnipidamine toimub ettevõtte, asutuse või tsehhi arvestusosakonna kaudu sotsiaalkindlustuskomisjoni otsuse alusel. Arvutusvea tõttu toimunud enammaksmise

kohta võib sellist otsust teha mitte hiljem kui 3 kuu jooksul toetuse määramise päevast, kuritarvituste tõttu toimunud enammaksmiste kohta — piiramata tähtaja jooksul.

Kui tööline või teenistuja ei tööta enam antud ettevõttes või asutuses, siis nõutakse enammakstud toetussummad sisse kohtu korras.

Toetuste saamisel kuritarvitustes (dokumentide võltsimine jne.) süüdi olevad isikud võetakse sotsiaalkindlustuskomisjoni otsuse põhjal kohtulikule vastutusele.

Muudel enammaksmise juhtudel, s. o. kui ei ole tegemist arvutusveaga või kuritarvitusega, enammakstud summasid töölistelt ja teenistujatelt sisse ei nõuta. (1956. a. 7. aprilli redaktsioon.)

124. Nii väljamakstud kui ka väljamaksmisele mittekuuluvaid haiguslehti, samuti kõiki teisi dokumente, mis on esitatud toetuste väljamaksmiseks, säilitatakse ettevõtte või asutuse arvestusosakonnas nagu rahalisi dokumente. Haiguslehed säilitatakse eraldi kõigist teistest kuludokumentidest.

125. Ametiühinguorganisatsioonid jälgivad pideva kontrolli korras ettevõtte või asutuse administratsiooni poolt teostatava toetuse väljaarvutamise ja väljamaksmise õigsust.

Sotsiaalkindlustuse komisjoni või tsehhikomisjoni, ametiühingu käitis-, kohaliku, oblasti-, krai-, vabariikliku või keskkomitee nõudmisel esitab ettevõtte või asutuse administratsioon kontrollimiseks dokumendid toetuste väljamaksmise kohta igal ajal, kuid mitte rohkem kui kontrollimise aastale eelneva kalendriaasta kohta. (1961. a. 28. juuli redaktsioon.)

126. Kaebused toetuse andmisest keeldumise või selle suuruse ebaõige määramise kohta võidakse esitada mitte hiljem kui 3 kuu jooksul selle otsuse tegemise päevast, mille kohta kaebus käib.

Sotsiaalkindlustuse tsehhikomisjonide otsuste peale võib kaevata ametiühingu tsehhikomiteedele.

Ametiühingu tsehhikomiteed ja sotsiaalkindlustuskomisjonide otsuste peale võib kaevata ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele.

Ametiühingu käitis- ja kohalike komiteede otsuste peale võib kaevata ametiühingu oblasti-, krai- või vabariiklikule komiteele (või vastavalt oblasti-, krai-, vabariikliku ametiühingute nõukogule, kui käitiskomitee sellele vahetult allub), kelle otsus on lõplik.

Toetuse määramise, arvutamise ja väljamaksmise küsimused ei kuulu läbivaatamisele kohtuorganites. (1961. a. 28. juuli redaktsioon.)

127. Kaebused ettevõtte või asutuse administratsiooni peale määratud toetuse ebaõige väljamaksmise või väljamaksmisega viivitamise kohta esitatakse ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele.

IX. Pideva tööstaaži kindlakstegemise kord

128. Töölistele ja teenistujatele ajutise töövõimetuse toetuse, rasedus- ja sünnitustoetuse ning lapse sünnitoetuse määramisel tehakse pidev tööstaaž kindlaks viimase pideva töötamise kestuse järgi antud ettevõttes või asutuses. Pidev tööstaaž säilib vastavalt kehtivale seadusandlusele ka üleminekul teisele tööle järgmistel juhtudel:

a) ühest ettevõttest või asutusest teise üleviimisel antud süsteemi kõrgemalseisva organi korraldusel või NSV Liidu Ministrite Nõukogu või liiduvabariigi ministrite nõukogu korralduse või määruse alusel, samuti ühest ettevõttest (asutusest, organisatsioonist) üleviimisel teise, sõltumata ametkondlikust alluvusest, ettevõtte (asutuse, organisatsiooni) juhatajate kokkuleppel; ratsionaliseerijate või leiutajate üleminekul teise ettevõttesse (organisatsiooni) ajutisele tööle seoses nende ettepanekute juurutamisega (28. juuli 1961. a. redaktsioon);

b) teisele tööle komandeerimisel ühiskondliku (partei-, ametiühingu-, komsomoli-) organisatsiooni otsusega;

c) üleminekul teisele tööle seoses valitavale ametikohale valimisega;

d) üleminekul tööle masina-traktorijaamadesse, spetsialiseeritud jaamadesse ning sovhoosidesse majandus-, nõukogude, partei-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonide lähetusel, samuti üleminekul tööle nimetatud jaamadesse ja sovhoosidesse omal soovil;

e) üleminekul tööle masina-traktorijaamadesse või spetsialiseeritud jaamadesse, sovhoosidesse või teistesse ettevõtetesse seoses plaanipärase ümberasumisega teise maakohta ümberasumisorganite poolt väljaantud ümberasumispileti alusel, kui ümberasumisega seoses olev töövaheaeg ei ületa üht kuud (arvestamata asumiskohta sõiduks kuluvat aega);

f) üleminekul konkursi korras professori-õppejõu ametikohale kõrgemas õppeasutuses või teaduslikule tööle teadusliku uurimise asutuses.

Kõrgemate õppeasutuste professoritele-õppejõududele ja teadusliku uurimise asutuste teaduslikele töötajatele, kes on vabastatud töölt seoses nende mittevalimisega endisele ametikohale konkursi tagajärjel, säilitatakse pidev tööstaaž juhul, kui vaheaeg töös ei ületa ühte kuud (1957. a. 19. juuli ja 28. juuli redaktsioon);

g) Kaug-Põhja rajoonides ja Kaug-Põhja rajoonidega võrdsustatud maakohtades töötanud isikute teisele tööle asumisel peale vallandamist seoses töölepingu sõlmimisega, koosseisude koondamisega, ettevõtte, asutuse või organisatsiooni likvideerimisega, kui töövaheaeg ei ületa kahte kuud, arvestamata aega sõiduks alalisse elukohta (1961. a. 28. juuli redaktsioon);

h) hooaegadevahelise palgata puhkuse ajal, kui töötaja antud ettevõttes töötas kogu eelmise hooaja, sõlmis töölepingu järgmiseks hooajaks ja ilmus tööle tähtajaks, mis oli määratud ettevõtte käskkirjas. Hooaegadevahelise puhkuse aega ei arvata pideva tööstaaži hulka.

Käesolev allpunkt kehtib neis rahvamajandusharudes, kus NSV Liidu Ministrite Nõukogu erimääruste ja -korralduste järgi on lubatud anda hooaegadevahelisi palgata puhkusi;

i) tervishoiuorganite poolt arstidele ja meditsiiniõdedele kuni 4 kuuks antava palgata puhkuse korral suvel sanatooriumides, puhkekodudes ja pioneerilaagrites töötamiseks; see tööaeg arvestatakse pideva tööstaaži hulka;

j) tööle asumisel pärast vaheaega, mille põhjustas õppimine kõrgemas või kesk-eriõppeasutuses või aspirantuuris viibimine.

Õppeaega nimetatud õppeasutustes, samuti aspirantuuris viibimise aega ei arvestata pideva tööstaaži hulka (1956. a. 12. oktoobri redaktsioon);

k) teisele tööle asumisel seoses vallandamisega koosseisude koondamise tõttu, ettevõtte (asutuse) likvideerimise või tööseisaku tõttu või vabanemist valitavast ametist volituse lõppemisel, kui töövaheaeg kõigi nende põhjuste korral ei ületa üht kuud.

Teisele tööle asumisel seoses vabanemisega administratiivhaldusaparaadi koosseisust vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee otsusele 14. oktoobrist 1954. a. nr. 2150 säilib pidev tööstaaž, kui töövaheaeg ei kesta üle 2 kuu.

Teisele tööle üleminekul pärast juhtivast aparaadist vabanemist seoses tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise ümberkorraldamisega pidev tööstaaž säilib, kui töövaheaeg ei kesta üle kolme kuu, arvestamata uude töökohta sõitmiseks kulunud aega. Samuti säilitatakse pidev tööstaaž spetsialistidele ja teistele töötajatele, kes on vabanenud rahvamajanduse nõukogude aparaadist seoses tööstuse juhtimise organite süsteemi muutumisega (29. oktoobri 1965. a. redaktsioon).

l) teise maakohta tööle asumisel seoses mehe (naise) sinna üleviimisega (1956. a. 12. oktoobri redaktsioon);

m) rasedate naiste ja kuni aastaste lastega emade üleminekul teisele töökohale elukoha järgi, samuti nende naiste uuesti tööle asumisega, kes lahkusid eelmisest töökohast seoses lapse sünniga, kui töövaheaeg ei ületa üht aastat lapse sünnist arvates; töövaheaega tööstaaži hulka ei arvata (1956. a. 2. novembri redaktsioon);

n) tööle asumisel pärast eelmisest töökohast vallandamist seoses vanaduspensionile minekuga, seoses invaliidsuse või haigusega (raviarsti otsuse põhjal, mis on kinnitatud peaarsti poolt), samuti tööle asumisel pärast ajutise töövõimetuse lõppemist, mis kestis üle 2 kuu ja tõi kaasa endisest töökohast vallandamise. Aega, mille kestel tööline või teenistuja ei töötanud,

ei arvestata pideva staaži hulka (1956. a. 12. oktoobri redaktsioon);

o) tööle asumisel NSV Liidus pärast töölt vabanemist NSV Liidu välismaal asuvatest asutustest ja ettevõtetest või rahvusvahelistest organisatsioonidest, kui töövaheaeg ei ületa kahte kuud NSV Liitu tagasipöördumise päevast, arvestamata aega sõiduks töökohta.

NSV Liidu välismaal asuvatesse asutustesse ja ettevõtetesse või rahvusvahelistesse organisatsioonidesse tööle suunatud töötajate perekonnaliikmetele, kes välismaal olles ei töötanud nimetatud asutustes, ettevõtetes või organisatsioonides, välismaal viibimine ei katkesta nende enne välismaale sõitu omatud pidevat tööstaaži tingimusel, kui nad pärast NSV Liitu tagasipöördumist asusid tööle kahe kuu jooksul, arvestamata sõiduaega töökohta.

Seda allpunkti rakendatakse pärast 1955. a. 22. märtsi välismaalt tagasipöördunud isikute suhtes (1956. a. 7. aprilli redaktsioon);

p) töölistele, kes on saabunud Põhja-Uraali, Siberi, Kaug-Ida, Kasahstani ja Donbassi rajoonides asuvatesse ettevõtetesse ja ehitustele ühiskondliku üleskutse korras (1957. a. 11. jaanuari redaktsioon);

r) tööle asumisel pärast vallandamist muudel mõjuvail põhjustel, mis on ette nähtud NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrustega (1956. a. 12. oktoobri ja 1957. a. 11. jaanuari redaktsioon);

s) naistele, kes pärast maa-aluselt töölt vabastamist või pärast väljaõppe (ümberkvalifitseerimise) lõpetamist asuvad teisele tööle, kui vaheaeg töös ei ületa kuut kuud (1957. a. 21. septembri redaktsioon);

t) tööle asumisel pärast vallandamist endiselt töölt:

seoses töölepingu tähtaja möödumisega;

varem sellel tööl töötanud töölise või teenistuja tööle ennistamise tõttu;

antud tööle kõlbmatuse selgumise tagajärjel;

seoses sellega, et ettevõte või asutus ei täida töölise või teenistuja töölevõtmisel endale võetud kohustusi tähtajaliselt sõlmitud lepingu järgi;

seoses kolimisega abikaasa elukohta;

seoses sellega, et töötaja ei sooritanud töölevõtmise tingimusena seatud katset.

Käesolevas allpunktis märgitud juhtudel pidev tööstaaž säilitatakse tingimusel, kui tööle asutakse ühe kuu jooksul arvates vallandamise päevast (arvestamata sõiduaega elukohta pärast tähtajalise töölepingu lõppemist või seoses kolimisega abikaasa elukohta) (1958. aasta 9. mai redaktsioon);

u) tööle asumisel pärast omal soovil töölt vallandamist, kui töövaheaeg ei ületa ühte kuud. (1960. a. 16. augusti redaktsioon.)

129. Üleminek teisele tööle seoses vallandamisega evakueerimise tõttu Suure Isamaasõja perioodil ei katkesta tööstaaži, kui töövaheaeg töölisena või teenistujana töötamisel ei ületanud kolme kuud, kaasa arvamata uude elukohta kolimise aeg, naistel aga peale selle veel rasedus- ja sünnituspuhkuse aeg.

130. Sõjaväelase sõjavangis viibimise aeg arvestatakse pideva tööstaaži hulka kindlaksmääratud korras.

Viibimine Suure Isamaasõja ajal okupeeritud territooriumil ei katkesta staaži, kui antud töölise või teenistuja käitumise kohta okupatsiooni ajal ei ole halvustavaid andmeid. Okupeeritud territooriumil viibimise aega ei arvestata pideva staaži hulka. (1956. a. 12. oktoobri redaktsioon.)

131. NSV Liidu relvastatud jõudude koosseisus teenimise aeg, samuti maakaitseväes ja partisanisalkades olemise aeg ei katkesta tööstaaži ning arvestatakse pideva tööstaaži hulka, kui antud isik kolme kuu jooksul pärast sõjaväeteenistusest, maakaitseväest või partisanisalgast vabanemist (kaasa arvamata alalisse elukohta sõitmise aega) asus tööle töölisena või teenistujana.

Sõjaväeteenistusest invaliidsuse tõttu vabastatud isikutel arvestatakse NSV Liidu relvastatud jõudude koosseisus teenimise aeg, samuti maakaitseväes ja partisanisalkades olemise aeg, pideva tööstaaži hulka, kui antud isik invaliidsuse ajal või pärast selle lõppemist asus tööle töölisena või teenistujana.

Käesoleva punkti eeskirju rakendatakse nii nende isikute suhtes, kes enne sõjaväeteenistusse kutsumist või maakaitseväkke või partisanisalka astumist töötasid töölistena või teenistujatena, kui ka nende suhtes, kes enne seda ei töötanud.

132. Pideva tööstaaži hulka arvestatakse:

a) tööstuskoolides, raudteekoolides, vabriku-tehasekoolides ja teistes tehnilise kutsehariduse süsteemi kuuluvates koolides ning õppeasutustes õppimise aeg (1961. a. 28. juuli redaktsioon);

b) kvalifikatsiooni tõstmise ja ümberkvalifitseerimise ning kaadri ettevalmistamise kursustel ja koolides õppimise aeg isikutel, kes vahetult enne kursustele või kooli suunamist töötasid tööliste või teenistujatena (1956. a. 7. aprilli redaktsioon);

c) ebaõigest vallandamisest tingitud sunnitud tööluusi aeg, kui töötaja on tööle ennistatud.

133. Pideva töötamise aeg tööndusкooperatsiooni artelli liikmena arvestatakse pideva tööstaaži hulka, kui artelli ettevõtte üleandmisel riiklikule tööstusele endise artelli liige asub tööle töölise või teenistujana.

Tööndus- ja invaliidide artellide liikmetele, kes asuvad tööle tööliste või teenistujatena, arvestatakse sõltumata ülemineku ajast pidev tööstaaž nende artellis töötamise aja arvesse võtmisega selle korra kohaselt, mis on ette nähtud tööliste ja teenistu-

jate ühest töökohast teise üleminekul. (1956. a. 12. oktoobri redaktsioon.)

134. Paranduslikel töödel olemise aega (sõltumata karistuse kandmise kohast) üldise ning pideva tööstaaži hulka ei arvestata. Isikutele, kes olid paranduslikel töödel oma endisel töökohal, säilitatakse pidev tööstaaž. (1956. a. 12. oktoobri redaktsioon.)

135. Pideva tööstaaži teeb riikliku sotsiaalkindlustuse toetuste määramisel kindlaks ettevõtte või asutuse administratsioon.

Ajutise töövõimetuse toetuse ning rasedus- ja sünnitustoetuse määramisel märgitakse pideva tööstaaži kestus (aastates, kuudes ja päevades) haiguslehe vastavasse lahtrisse ettevõtte või asutuse poolt selleks volitatud ametiisiku allkirjaga ja pitseriga kinnitatult. Lapse sünnitoetuse määramisel märgitakse pideva tööstaaži kestus (aastates, kuudes ja päevades) samasuguses korras perekonnaseisuaktide büroo poolt väljaantud sünnitunnistuse pöördele.

136. Ajutise töövõimetuse toetuse määramisel tehakse kindlaks pidev tööstaaž töövõimetuse tekkimise päevani, rasedus- ja sünnitustoetuse määramisel — raseduspuhkuse alguse päevani, lapse sünnitoetuse määramisel — lapse sündimise päevani.

137. Kui uuele töökohale asumisel, mille juures oli ette nähtud pideva tööstaaži säilimine, töötaja oli ajutiselt töövõimetu ning esitas selle kohta raviasutuse poolt raviarsti ja peaarsti allkirjade ning pitseriga varustatud õiendi, siis pikendatakse uuele töökohale asumise tähtaega vastavalt töövõimetuspäevade arvule. Kui uuele töökohale asumise aja jooksul tehti kindlaks töötaja invaliidsus, siis rakendatakse punktis 128 (allpunkt «n») märgitud eeskirju.

138. Pideva tööstaaži teeb kindlaks administratsioon vastavalt tööliste ja teenistujate tööraamatute sissekannetele. Pidevat tööstaaži, mis pole tõestatud sissekandega tööraamatus, saab tõestada ainult vastavalt vormistatud dokumentidega (õiendid, tõendid), mis on välja antud ettevõtte või asutuse juhataja allkirjaga ja pitseriga varustatult.

139. Tööstaaži kindlakstegemise õigsust administratsiooni poolt kontrollivad ametiühinguorganisatsioonid.

VASTSÜNDINUD LAPSI LAPSENDANUD NAISTELE HAIGUSLEHTEDE VÄLJAANDMISE JA TOETUSTE VÄLJAMAKSMISE KOHTA

ENSV Ministrite Nõukogu 14. märtsi 1966. a. määrus nr. 115

Vt. ENSV Ülemnõukogu ja Valitsuse Teataja 1966. a. nr. 23, art. 133.

Lisa 1
(Riikliku sotsiaalkindlustuse toetuste määramise ja väljamaksmise põhimääruse p. 14 juurde)

JUHEND AJUTISE TÖÖVÕIMETUSE TOETUSE MAKSMISEKS TOIDUAINEID TÖÖTLEVATEST, SÄILITAVATEST JA KAUBASTAVATEST ETTEVÕTETEST TÖÖLT KÕRVALDAMISE KORRAL NAKKUSHAIGUSE TÕTTU

1. Nakkushaiguse tõttu töölt kõrvaldamise korral (p. 14) makstakse ajutise töövõimetuse toetust töölistele ja teenistujatele, kes töötavad:

a) leiva-, makaroni- ja kondiitritööstuses, köögi- ja puuvilja töötlemise tööstuses, vorstitööstuses ning piimatööstuses (piima-, või- ja juustutehased, piima vastuvõtupunktid, piimalaod, piimamajandid);

b) punktis «a» loetletud tööstuse toodangut säilitavates kaubandusettevõtetes ja ladudes;

c) ühiskondliku toitlustamise ettevõtetes (teemajad, sööklad, õllebaarid, restoranid, kohvikud, võõrastemajad jm.).

2. Käesolevas juhendis loetakse nakkushaigusteks:

a) lahtised tuberkuloosihaavandid ja -uurised; söötraig katmata kehaosadel; b) kopsutuberkuloos pisikuid sisaldava röga eritamisega; c) süüfilis nakkusjärgus; d) aktinomükoosi haavandid ja lööbed katmata kehaosadel; e) nakkuslikud ägedad põletikulised protsessid silmades; f) nakkavad nahahaigused.

3. Toetust makstakse ainult tingimusel, kui antud tööline või teenistuja puutub oma töös vahetult kokku lahtiste toiduainete ja jookidega.

Lisa 2
(Riikliku sotsiaalkindlustuse toetuste määramise ja väljamaksmise põhimääruse p. 63 juurde)
[1958. a. 5. aprilli redaktsioon]

ÕNNETUSJUHTUMID, MIS LOETAKSE SEOTUKS TÖÖGA

Õnnetusjuhtum loetakse seotuks tööga, kui see toimus:

a) töötaja töökohuste täitmisel (sealhulgas lähetuse ajal), samuti toimingute sooritamisel küll mitte ettevõtte või asutuse administratsiooni ülesandel, kuid ettevõtte või asutuse huvides;

b) teel töökohta või töölt koju;

c) ettevõtte või asutuse territooriumil või mõnes teises töökohas tööaja kestel, kaasa arvatud kindlaksmääratud töövaheajad; ajal, mis on vajalik tootmisvahendite, tööriiete jm. korrastamiseks enne töö algust ja pärast selle lõppu;

d) ettevõtte, asutuse või mõne teise töökoha lähedal töö ajal,

kaasa arvatud kindlaksmääratud töövaheajad, kui seal viibimine ei olnud vastuolus töö sisekorra eeskirjadega;

e) riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmisel, samuti nõukogude, partei-, ametiühingu- või teiste ühiskondlike organisatsioonide eriülesannete täitmisel, kuigi need ülesanded ei olnud seotud põhitööga;

f) NSV Liidu kodaniku kohuse täitmisel inimelu päästmisel, sotsialistliku omandi ning sotsialistliku korra kaitsmisel.

Töövõime kaotus seoses doonori funktsioonide täitmisega võrdsustatakse töövõime kaotusega tööga seotud õnnetusjuhtumi tagajärjel.

Lisa 3
(Riikliku sotsiaalkindlustuse toetuste määramise ja väljamaksmise põhimääruse p. 63 juurde)

KUTSEHAIGUSTE LOETELU

Haiguse nimetus	Haigust põhjustavad kutsealased kahjustused	Näited kutsealadest, mille puhul antud haigus peamiselt või eranditult esineb (orienteeruvalt)
1	2	3
1. Mürgistused (ägedad või kroonilised ja nende tagajärjed)	Toksilise toimega ained	Kõik tööd, mille protsessis tuleb kokku puutuda toksiliselt toimivate ainetega
2. Pneumokonioosid, silikoosid, silikatoosid (asbestoos jt.), muud tolmust tingitud fibroosid puhtal kujul või kaasnevalt kopsutuberkuloosiga (koniotuberkuloos) või segavormid (silikoantrakoos, silikosideroos jt.)	Tolmu kestev sissehingamine, mis sisaldab endas ränidioksiidi kas vabas või seotud olekus, või tootmistolmu mõnede muude liikide kestev sissehingamine (söe-, elektrikeevitus-, talgitolm jt.)	Mäetöölised (läbijad, puurijad, lõhkajad, toestajad, äravedajad, lahtimurdjad, soonimismasinatel või söekombainidel töötajad, kivimilaadijad), liivaga lihvijad; kivide ja asbesti tootmise ja töötlemise töölised; keraamika ja diinaskivitööstuse töölised; mullaettevalmistajad, vormijad, südamikutegijad (kärnitegijad), vormist väljalööjad, valatismetalli puhastajad, valupuhastajad; portselani- ja fajansitööstuse töölised, lihvijad, elektrisulatajad, elektrikeevitajad jt.
3. Pneumoskleroosid	Ärritavate toksiliste ainete toime (väävlisgaas, kloor, lämmastikhapendid jt.)	Keemia- ja muude tööstuste töötajad, kus on olemas ärritavate toksiliste ainete toime

1	2	3
4. Bronhiaalastma	Allergiliste omadustega tootmistolmu ja tööstusgaaside toime (ursooli-, pärlmutri-, ipekakuanitolm, ärritavad gaasid)	Köösnerid, karusnahavärvijad, nööbivabrikute töölised, apteegitöötajad, keemiatööstuse töölised, kes puutuvad kokku ärritavate gaasidega, põllumajanduse alal töötajad, kes puutuvad kokku nimetatud ainetega
5. Kopsuemfüseem	Süstemaatiline pingutav ekspiratsioon tööprotsessis	Klaasipuhujad, puhkpillimängijad
6. Nakkus- ja parasitaarsed haigused, mis on samaliigilised nende nakkushaigustega, millega töötajad kokku puutuvad oma töö juures (tuberkuloos, brutselloos, siberi katk, nõlg, marutaud, kangestuskramptõbi, puukentsefaliit, ankülostomiaas jt.)	a) Kokkupuutumine nakkushaigetega või nakatatud materjalidega	a) Meditsiiniline personal, kes süstemaatiliselt kokku puutub nakkushaigetega (tuberkuloosi- ja muude nakkusosakondade töötajad, jaoskonnaarstid), ja laboratooriumide personal, kes süstemaatiliselt kokku puutub nakatatud materjalidega
	b) Kokkupuutumine haigete loomadega või nakatatud loomse ja taimse päritoluga saadustega (nahk, vill, harjased, hobusejõhv, liha jt.)	b) Nakatatud loomadega süstemaatiliselt kokkupuutuv veterinaarpersonal; loomsete saaduste töötlemisel töötavad töölised (vastuvõtjad, pesijad); loomakasvatussovhooside töölised, kes vahetult talitavad farmide loomi, tapamajade ja jäätmete töötlemise tehaste töölised
	c) Tööd metsamassiivide tingimustes	c) Geoloogia-uurimissalkade töötajad, puuraiujad jt.
	d) Kokkupuutumine nakatatud pinnasega	d) Mullatöölised, tunnelitöölised, mäetöölised
7. Kessoonihaigus	Töö kõrgendatud atmosfäärilise rõhu juures	Kessoonitöölised, tuukrid
8. Oblitereeruv endarteriit (trombangiit)	Kestev töötamine tunduvalt madalama temperatuuri juures	Kalurid, külmutushoonete töölised, küttimis- ja vaalapüügilaevastiku töötajad; turbatöölised; parvetustöölised; metsatöölised soostunud kohtades; kaevandusläbijad igikeltsa piirkonnas
9. Kasvajad, nahakasvajad: hüperkeratoosid, papilloomid, vähk, leukokeratoosid	a) Ioniseeriva kiirguse (röntgeni-, gammakiirte ja radioaktiivsete) toime	a) Isikud, kes oma töös kokku puutuvad radioaktiivsete ainetega või ioniseeriva kiirgusega; röntgenikabinettide personal; röntgenitorude katsetamise alal töötajad; metallröntgenograafiaga, gamma delektoskoopiaga tegelevad töötajad

1	2	3
	b) Kestev kokkupuutumine kivisõe, nafta ja põlevkivi utmise produktidega (tõrv, pigi, antratseenõli, antratseeni, fenantreeni, aminoazoühendi derivaadid, gudroon, parafiin jt.)	b) Koksikeemiatehaste, aniliinvärvitehaste, naftatöötlemistehaste töölised; briketitöölised, asfalteerijad, puidu ja isoleermaterjalide immutajad, töölised tõrvapapi, ruberoidi tootmise alal; tahmatööstuse töölised, tõrvapõletajad
Kusepõiekasvajad: papilloomid, vähk	Kestev kokkupuutumine bensooli- ja naftaliinirea amiinidega (bensidiin, dianisidiin, alfa- ja beetanaftüülamiinid) ning mõningate amiinühenditega	Keemia- ja tekstiilitööstuse töölised, kes oma töös puutuvad kokku nimetatud ainetega
Kopsuvähk	Radioaktiivsete maakide, kroomaerosooli tolmu sissehingamine	Mäetöölised radioaktiivsete maakide uurimise, kaevandamise ja töötlemise alal
Ülemiste hingamisteede vähk (leukoplaakia)	Kivisõetõrvade tolmu sissehingamine	Töölised kivisõetõrvade laadimise ja kasutamise alal
10. Püsivad, sagedasti retsidiveeruvad neuralgiad, neuriidid, müalgiad, müosiidid, kutsealased düskineesid (kirjutuskramp) ja muud koordinatoorse neuroosi tüübid	a) Süstemaatiline kestev staatiline musklite pingutus, surve närvitüvedele, keha või jäsemete sundasend b) Üht tüüpi liigutused, mida tehakse kiires tempos	a) Vormijad-pressijad, sepad, valtsijad, sõeraiujad, lihvijad, lüpsjad, metsaraiujad b) Telegrafistid ja raadiotelegrafistid, stenografistid, masinakirjutajad, viiuldajad, pianistid, pakkijad
11. Angioneuroosid, angiotrofoneuroosid	a) Vappumine ja rõhumine, mis on seotud tööga vibreerivatel tööriistadel b) Süstemaatiline ülejahenemine	a) Töölised pneumaatilistel ja muudel vibreerivatel tööriistadel; jalanõude kloppmasinatel töötavad töölised (pealekloppijad) b) Külmutushoonete töötajad, töölised kala töötlemisel, turbatöölised
12. Kroonilised tendovaginiidid ja tendiidid (lõnkuv sõrm, sõlmeline tendiniit)	Vastavate musklite ja sidemete süstemaatiline pingutamine (või surve vastavatele kõõlustele)	Pesupesijad, triikijad, maalrid, komptometristid, stantsijad, traaditõmbajad, krohvijad
13. Kroonilised artriidid, periartriidid, stüloidiidid, aseptilised nekroosid, osteohondriidid, kursiidid, epikondüliidid	Süstemaatiline surve vastavate liigeste piirkonnas, viimaste ülepingutamine ja traumatiseerimine; põrutused, temperatuuri järsud muutused, kestev jahenemine	Mäetöölised, (plekk)katusetegijad, müürsepad, sillutustöölised, parketitöölised, vormijad, müüritöölised-pottsepad, veduribrigaadide töötajad, oksalaasijad, mahasaetud puude palkideks

1	2	3
		lõikajad ja metsamaterjali vedajad metsast tee äärde tugevasti soostunud kohtades
14. Tunduvalt väljakujunenud veenide laienemine jalgadel troofiliste häirete või põletikuliste protsessidega tüsistustega (tromboflebiit)	Kestev seismine	Kangrud, ketrajad, trükiladujad, tööpingitöölised
15. Ägedad ja kroonilised nahahaigused (dermatiidid), ekseemid, toksikodermiad; follikulaaraparaadi kahjustus, haavandumised, toksiline melanodermia	a) Süstemaatiline kokkupuutumine ärritavate keemiliste ainetega (tärpentin, lakid, lahustid, mineraalõlid, klooritud süsivesinikud, arseeni, kroomi, happe, leelissoola ühendid ja teised ärritavad ained	a) Maalrid, lakkijad, poleerijad, monteerijad, tööpingitöölised, kroomijad, söövitajad; keemiatööstuse töötajad, kes puutuvad kokku nimetatud ärritavate ainetega; töölised, kes töötavad naftatanklaevade puhastamisel
	b) Kokkupuutumine sensibiliseerivate ainetega (nikkel, ursool, fluorberüllium, dinitrokloorbensool, antibiootikud, formaldehüüdtõrvad, formaliin, elavhõbeda ühendid, novokaiin, orgaanilised värvained jt.)	b) Nikeldajad, töölised nikli elektrolüüsil, immutajad, (tööstus-) aparaatidel töötajad, meditsiiniline personal, värvijad, farmatseutilise tööstuse töölised, apteegitöötajad
	c) Mitmesugust liiki ioniseeriva radiatsiooni toime	c) Isikud, kes on oma tööprotsessis ioniseerivate kiirguste mõju piirkonnas (röntgenikabinettide personal, töötajad röntgenitorude katsetamisel; töölised, kes tegelevad metalloröntgenograafiaga, gammadefektoskoopiaga ja muuga)
	d) Süstemaatiline kokkupuutumine külma või kuuma veega	d) Kalurid, pesupesijad, värvijad, kookonite lahtikerijad, töölised turbarabas ja metsaparvetusel, nõudepesijad, juurviljapesijad
16. a) Kiiritustõbi	Ioniseeriva radiatsiooni süstemaatiline toime	Töötajad, kes oma töös kokku puutuvad radioaktiivsete ainetega ja ioniseeriva radiatsiooniga (alfa-, beeta-, gammakiired, röntgenikiired, neutronid); töötajad, kes on УВЧ, СВЧ, ТВЧ toime piirkonnas

1	2	3
b) Haigused, mida on põhjustanud УВЧ, СВЧ, ТВЧ toime	УВЧ, СВЧ, ТВЧ voolude toime	
17. Kae (katarakt)	a) Tunduva intensiivsusega radiaalenergia süstemaatiline toime (infrapunane kiirgus, röntgenikiired, gammakiired, neutronid, UKS voolud)	a) Keevitajad, metallurgia- ja kuumutusahjude töölised, autogeen-keevitajad, klaasipuhujad, töötajad, kes on ioniseeriva radiatsiooni UKS voolude toime piirkonnas
	b) Toksiliste ainete (TNT) süstemaatiline toime	b) Töötajad, kes puutuvad süstemaatiliselt kokku TNT-ga (trinitrotoluooliga)
18. Progresseeruv lühinägelikkus	Kestev nägemise pingutamine täpse, peene töö juures	Lõime niietajad, graveerijad, mikroskopistid, kartograafid, stereofotogrammeetristid, spektroskoptistid
19. Konjunktiviidid, keratokonjunktiviidid	Väävelvesiniku, dimetüülsulfaadi toime	Viskoosi, sulfaattselluloositööstuse, ketrus- ja värvimistsehhide töölised; dimetüülsulfaadiga kestvalt kokku puutuvad töölised
20. Ägedalt väljendatud kroonilised larüngiidid — «laulja te sõlmekesed» (häälepaelte pareesid)	Häälepaelte süstemaatiline pingutamine kestva aja jooksul	Lauljad, õpetajad, diktorid jt.
21. Progresseeruv kuulmise nõrgenemine sisekõrva kahjustuse tagajärjel	Tugeva tööstusliku müra või terava heli süstemaatiline toime	Mootorite katsetajad, piloodid, pardamehaanikud, kangrud, neetijad, sepad, laevade masina- ja katlaosakondade ujuvkoosseis, katelsepad, naelatöölised
22. Psühhoneuroosid	Kestev vahetu vaimuhaigete teenindamine psühhiaatrilistes asutustes	Meditsiinitöötajad (arstid, õed, sanitarid)

Kutsehaiguste loetelu kasutamisel tuleb tingimata juhinduda juurdekuuluvast instruktsioonist.

JUHEND KUTSEHAIGUSTE LOETELU KASUTAMISEKS

1. Loetelusse on võetud spetsiifilised kutsehaigused, s. o. sellised, mis on eranditult omased teatud kutsealaste kahjustustega tööle, samuti haigused, mis esinevad nende kahjustuste tingimustes töötamisel palju sagedamini kui muudel tingimustel.

2. Küsimuse otsustamisel, kas antud haigus on kutsealane, tuleb lähtuda haiguse kliinilise vormi iseärasustest ja haigestunu konkreetsetest sanitaarhügieenilistest töötingimustest. Sealjuures ei pea antud haigust põdeva haige kutseala tingimata kuuluma loetelus äratoodute hulka, kuna kutsealad loetelus tuuakse vaid näitena, orienteeruvalt.

3. Kutsehaigusteks tuleb lugeda mitte üksnes loetelus nimetatud haigusi, vaid ka nende komplikatsioone ja otseseid tagajärgi. Näiteks, kui hepatiiti diagnoositakse isikul, kes oma töö juures on kestvalt mürkide toime all, mis peale kõiki teisi organeid ja süsteeme haaravad ka maksa (trinitrotoluool, arseen jt.), ja kui sealjuures ei ole avastatud muid võimalikke haigestumise põhjusi (infektsioon, alkoholism), siis tuleb selline hepatiit tunnistada kutsehaiguseks (vastavalt p. 1), vaatamata sellele, et puuduvad teised sümptoomid, mis on iseloomustavad krooonilisele mürgistusele antud mürgiga.

4. Vaatamata sellele, et loetelu ei näe ette mingeid nõudeid tööstaaži suhtes antud kahjulikkuse toime tingimustes ega arvesta vaheaegu selles töös, mis on seotud kahjulikkuse toimega, peab ekspertiis otsustama igal üksikul juhul küsimuse, kas tööstaaž on küllaldane selleks, et esile kutsuda antud haiguse arenemist, ja küsimuse, kas vaheaeg antud kutseala töös ei olnud liiga pikk selleks, et lugeda põhjendatuks haigestumise seost kutsealaga. Need küsimused otsustab ekspert iga konkreetse juhu kõigi asjaolude analüüsi põhjal ja eelkõige konkreetsete töötingimuste põhjal, millised on tõestatud vastava dokumentatsiooniga.

5. Nimekirjas loetletud haigused võivad kuuluda kutsealaste hulka sel juhul, kui on välja lülitatud teiste töötingimustega mitte seotud tegurite toime võimalus antud haiguse arenemisele (elukondlikud tingimused, nakatumine jt.). Näiteks tuberkuloosi olemasolu meditsiinitöötajal võib lugeda kutsehaiguseks, kui ta ei põdenud tuberkuloosi enne meditsiinilisse tuberkuloositõrje asutusse (dispanseri osakond, kabinet, laboratoorium) tööleasumist, või näiteks teravat kuulmise langust, mis arenes mootorite katsetajal ilmse seosena põetud tüüfusega, ei või käsitleda kutsehaigusena, ehkki antud kutses kuulmise langus on sageli kutsehaiguseks.

6. Kui loetelus nimetatud kutsehaigus kutsub esile mõne teise haiguse järsu halvenemise, mis ei kanna iseendast kutsealast iseloomu, siis tuleb lugeda töövõimekaotuse põhjust kutsealaseks. Sealjuures on siiski vajalik, et kutsehaiguse toime fakt oleks küllaldaselt ilmne ja terav. Näiteks kui pärast kloor- või lämmastikoksiidist tingitud intoksikatsiooni halveneb teravalt tuberkuloosi protsessi kulg, mis kutsub esile töövõime püsiva kaotuse, siis haigestumist tuberkuloosi tuleb lugeda kutsealaseks.

7. Töölistel, kes on pikemat aega töötanud ärritavate gaaside või tööstusliku ümbruskonna suure tolmu toime tingimustes, võib

üksikjuhtudel jälgida kroonilise difuusse bronhiidi ja kopsude emfüseemi kliinilist pilti, ilma pneumoskleroosi röntgenoloogilise pildi olemasoluta. Sellistel juhtudel võib haigust pidada kutsealaseks vaid tingimusel, kui haige anamneesis puuduvad osutused eelnenud üldhaigustele, mis selgitaksid nimetatud kopsupatoloogia arenemist.

8. Põiehaigust põdevate haigete läbivaatusel (näiteks aniliinvärvide tööstuse töölised, kes oma töös kokku puutuvad bensooli- ja naftaliinirea amiinidega) tuleb arvestada, et püsivad ja retsidiveerivad disuurilised nähud (pollakiuriad, korduvad mikrohemateeriad, eriti põie limaskesta vastavate muudatuste olemasolul) räägivad kahtlemata haiguse kutsealase iseloomu poolt. Nad dikteerivad haigestunu üleviimise vajadust teistele töödele, mis ei ole seotud nimetatud aroomiliste amiinühendite toimega.

9. Töövõime kaotuse põhjuse küsimuse otsustamisel, kui töövõime kaotus on tingitud progresseeruva lühinägelikkuse tõttu, tuleb silmas pidada vahel selle haiguse juures tähelepandavat, töötingimustega mitte seotud halvenemist, seepärast tuleb ekspertiisi teostamisel arvestada patoloogilise protsessi iseloomu (eriti silmapõhja seisukorda), tööstaaži kestust, mis nõudis püsivat nägemise pingutamist, ja töötingimusi (valgustust).

10. Näidiskutsealadena, mille hulka võib kuuluda progresseeruv kuulmise langus, on loetelus nimetatud ühelt poolt need kutsealad, kus kuulmisvõime langus takistab tööd (mootorite katsetajad, piloodid, pardamehaanikud), ja teiselt poolt sellised kutsealad, kus kuulmisvõime langus ei takista iseenesest täisväärtusliku töö tegemist (katelsepad, naelatöölised, sepad, kangrud), kui sellega ei kaasne vestibulaarseid häireid, kuid võib esile kutsuda kutseala vahetamise vajaduse kuulmise kaotuse vältimiseks.

11. Haiguse tunnistamine kutsealaseks ei tähenda, et ta on seotud töövõime häiretega. Töövõime küsimus otsustatakse igal üksikjuhul sõltuvalt patoloogilise protsessi kujunemise astmest, iseloomust ja kulgemisest, samuti vastunäidustustest töö jätkamise suhtes endisel kutsealal.

PREEMIATE ARVESTAMISEST TÖÖTASU HULKA KINDLUSTUSMAKSUDE VÕTMISEL JA TOETUSE ARVUTAMISEL AJUTISE TÖÖVÕIMETUSE KORRAL

ÜAÜKN-i Presiidiumi 21. veebruari 1958. a. otsus

(Väljavõte)

1. Sotsiaalkindlustusmaksud tuleb arvestada kõigilt preemialiikidelt, mis kehtivate töötasusüsteemidega on ette nähtud antud ettevõttes, asutuses või organisatsioonis, sõltumata nende välja-

maksmise perioodilisusest ja finantseerimise allikaist (kuu-, kvartali- ja aastapreemiad ning preemiad, mis kuuluvad väljamaksmisele tähtajaliste tööde teatud etappidel või lõpliku teostamise jne. puhul).

2. Sotsiaalkindlustusmaksu ei arvestata:

a) töölistele ja teenistujatele ettevõttefondist makstavatelt preemiatelt;

b) leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisettepanekute eest saadavatelt preemiatelt;

c) sotsialistliku võistluse tulemuste eest antavatelt preemiatelt;

d) natuuras antavatelt preemiatelt;

e) raudteetranspordis aasta vältel avariita töötamise eest makstavatelt ühekordsetelt preemiatelt;

f) ametiühinguorganisatsioonide poolt töölistele ja teenistujatele — aktivistidele ja ametiühingu-algorganisatsioonide töötajatele eduka ühiskondliku töö eest antavatelt preemiatelt.

3. Töötasu üldsummasse, millest lähtutakse ajutise töövõimetuse, rasedus- ja sünnitustoetuse arvutamisel, lülitatakse kõik kehtivate preemiasüsteemidega ettenähtud püsivat iseloomu kandvad preemiad, milliste väljamaksmine toimub kuu töötulemuste põhjal või töö eest ajavahemikul, mis ei ületa kolme kuud ja millistelt arvestatakse sotsiaalkindlustusmaksu. Siia kuuluvad ka preemiad, mis makstakse välja vastavate määrustike alusel ettevõtete juhtkondade äranägemisel inseneridele, tehnikutele ja teenistujatele aktiivse kaasaaitamise eest tootmisplaanide täitmisel ja ületamisel.

Preemiaid, mis makstakse välja rohkem kui kolm kuud kestnud tööperioodi eest, samuti ühekordse iseloomuga preemiaid, toetuse arvutamisel aluseks võetava töötasu üldsummasse ei arvestata.

HAIGUSLEHTEDE VÄLJAANDMISE KORD

ÜAÜKN-i JA NSV LIIDU TERVISHOIU RAHVAKOMISSARIAADI JUHEND «KINDLUSTATUILE HAIGUSLEHTEDE VÄLJAANDMISE KORRAST»

Kinnitatud NSV Liidu RKN-i 14. augusti 1937. a. määrusega nr. 1382, muudatuste ja täiendustega, mis on sisse viidud ÜAÜKN-i ja NSV Liidu Tervishoiuministeeriumi poolt vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 22. jaanuari 1955. a. määrusele nr. 113 ja vastavalt teistele seadusandluse muudatustele

I. Üldeeskirjad

1. Kindlustatu ajutist töövõimetust tõestab ainult haigusleht («töövõimetusleht»).

Muude tõendite ja õiendite väljaandmine kindlustatuile ajutise

töövõimetuse kohta on keelatud (välja arvatud juhud, mis on käesolevas juhendis eraldi näidatud — punktid 6, 12, 19 ja 22). (1961. a. 22. detsembri redaktsioon.)

2. Haiguslehti annavad kindlustatuile välja NSV Liidu Tervishoiuministeeriumi ja Teedeministeeriumi süsteemi kuuluvate ravi- ja sanitaarasutuste arstid.

Teiste ametkondade ning teaduslike instituutide (sõltumata ametkondlikust alluvusest) raviasutuste arstidele võib haiguslehtede väljaandmise õigust anda ainult NSV Liidu Tervishoiuministeeriumi või liiduvabariigi tervishoiuministeeriumi erikorralduse põhjal kooskõlastatult ÜAÜKN-iga.

Tasulistes polikliinikutes ja ravilates on haiguslehtede väljaandmine keelatud.

3. Maakohtades, kus puuduvad raviarstid, samuti reisil olevatel laevadel võib haiguslehtede väljaandmise õiguse anda ravipunkti juhatavale velskrile, kusjuures peab toimuma arstijaoskonna juhataja järelkontroll.

Nende velskrite nimekirjad ja tähtajad, mille peale nad võivad haiguslehti välja anda, määrab oblasti või krai tervishoiuosakond või autonoomse nõukogude sotsialistliku vabariigi tervishoiuministeerium.

II. Haigus- ja vigastuspuhkused

4. Töövõime kaotuse puhul haiguse või vigastuse tagajärjel annavad haiguslehti välja polikliinikute, ambulatooriumide, dispanserite, haiglate või tervishoiupunktide raviarstid.

5. Tuberkuloossete, psüühiliste ja suguhaiguste korral annavad haiguslehti välja vastavate eriraviasutuste (-osakondade, -kabinettide) arstid. Kui haige pöördub ülalnimetatud haigestumiste puhul üldraviasutuse poole, siis võib arst haiguslehe välja anda kuni kolmepäevase tähtajaga ja on kohustatud suunama haige eriraviasutusse (-osakonda, -kabinetti).

Seal, kus eriraviasutused (-osakonnad, -kabinetid) puuduvad, annavad ülalnimetatud haiguste puhul haiguslehti välja üldraviasutuste arstid.

6. Puhkust haiguse või vigastuse puhul antakse kogu ajaks kuni töövõime taastamiseni või invaliidsuse kindlakstegemiseni arstliku tööekspertiisikomisjoni poolt.

Töövõime kaotuse puhul elukondliku trauma tagajärjel töövõimetuse esimese 5 päeva kohta annavad raviasutused välja õiendi ning alates töövõimetuse kuuendast päevast — haiguslehe. (1961. a. 22. detsembri redaktsioon.)

Pikemat aega põdejad suunatakse järelevaatuseks arstlikku tööekspertiisikomisjoni (ATEK) mitte hiljem kui 4 kuu möödumisel töövõime kaotamise päevast või üldkokkuvõttes mitte rohkem kui 5 kuud kestnud ajutise töövõimetuse korral viimase 12 kuu

kestel korduvate haigestumiste puhul (ühte ja samasse haigusse). Töölisi ja teenistujaid, kes on ajutiselt kaotanud töövõime haigestumise tõttu tuberkuloosi, suunatakse järelevaatuseks arstlikku tööekspertiisikomisjoni mitte hiljem kui 10 kuu möödumisel töövõime kaotamise päevast või üldkokkuvõttes mitte rohkem kui 10 kuud kestnud ajutise töövõimetuse korral viimase 12 kuu kestel korduvate haigestumiste puhul tuberkuloosi.

Seejuures toimub arstlikku tööekspertiisikomisjoni suunamine korra kohaselt, mis on kindlaks määratud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1948. a. 5. novembri määrusega kinnitatud arstlike tööekspertiisikomisjonide põhimäärusega. (1960. a. 14. oktoobri redaktsioon.)

Kui arstliku tööekspertiisikomisjoni otsuse kohaselt ei ole alust haiget lugeda invaliidiks ja tema ajutine töövõimetus kestab edasi, siis kuulub haigusleht pikendamisele korra kohaselt, mis on kindlaks määratud käesolevas juhendis.

7. Arstidel on õigus haiguslehti üksi välja anda mitte rohkem kui 3 päevaks korraga ja üldkokkuvõttes antud haigestumise või vigastuse korral mitte rohkem kui 6 päevaks.

8. Haiguslehe pikendamine üle 6 päeva, arvestades töövõimetuse tekkimisest, ning iga järgnev pikendamine raviarsti poolt toimub ainult peaarsti või antud raviasutuses moodustatud arstliku konsultatsiooni komisjoni kinnitamisel.

Nende komisjonide moodustamise korra määrab NSV Liidu Tervishoiuministeerium kooskõlastatult ÜAÜKN-iga.

Märkus. Raviasutustes, kus on organiseeritud osakonnad erialade järgi, teeb peaarst haiguslehtede pikendamise üle 6 päeva ülesandeks osakondade juhatajatele.

Suurtes raviasutustes võib peaarst linna tervishoiuosakonna nõusolekul töövõime ekspertiisi funktsioonid panna (antud raviasutuse) eriarstile, kes siis vastutab töövõime ekspertiisi eest.

9. Kõik isikud, kellele on antud õigus pikendada haiguslehti üle 6 päeva (p. 8), võivad pikendust sanktsioneerida ainult pärast haige isiklikku läbivaatamist. Kauakestvate haiguste puhul peavad need läbivaatused toimuma vähemalt üks kord iga 10 päeva jooksul.

Arstliku konsultatsiooni komisjon (AKK) või selle puudumisel raviasutuses raviarst võib peaarsti kinnitamisel määrata tuberkuloosi haigestumise või kutsehaiguse tõttu (kutsehaiguste loetelu järgi, mis on kinnitatud NSV Liidu Tervishoiuministeeriumi poolt kooskõlastatult ÜAÜKN-iga) ajutiselt töövõime kaotanule ajutise üleviimise teisele tööle ühes haiguslehe väljaandmisega mitte rohkem kui 2 kuuks, pidades seejuures silmas haiguslehe väljaandmise tähtaegu, mis on ette nähtud punktides 7 ja 8 ning käesolevas punktis. Niisugune üleviimine määratakse sel juhul, kui haigestunu on töövõimetu omal erialal, kuid võib tööd kahjustamata ja normaalset ravikäiku häirimata töötada teisel tööl. Haiguslehele

tehakse märkus määratud üleviimise kohta, ja seda kinnitab oma allkirjaga raviasutuse peaarst.

Kui tekib vajadus töölist või teenistujat tervisliku seisukorra tõttu üle viia teisele tööle seoses mõne muu haigusega (mis ei ole nimetatud käesolevas punktis), siis haiguslehte välja ei anta, vaid antakse välja arstliku konsultatsiooni komisjoni otsus.

10. Kõik laboratoorsed uurimised ja raviprotseduurid (füsioteraapia, röntgenoteraapia jne.) töövõimeliste kindlustatute ravimiseks peavad toimuma väljaspool nende tööaega haiguslehe väljaandmiseta, välja arvatud juhud, kus antud uurimise või protseduuri iseloomu tõttu on neid võimalik läbi viia ainult töö ajal.

11. Kui töövõimetu kindlustatu pöördub tervishoiupunkti poole (akuutse haigestumise või töötrauma puhul), annab arst välja haiguslehe 1—2 päevaks. Selliseid lehti pikendatakse tavalises korras, s. t. polikliinikute, ambulatooriumide jt. arstide, samuti arstliku konsultatsiooni komisjonide poolt.

Kui tervishoiupunktis ei ole arsti, vaid ainult meditsiiniõde või velsker, siis need haiguslehte ei anna, vaid pärast esmaabi andmist suunavad töövõimetu kindlustatu polikliinikusse või ambulatooriumi koheseks vastuvõtmiseks.

Töövõimeliseks tunnistatud kindlustatule haiguslehte välja ei anta, kuid saatelehele tehakse märkus tema tuleku ja äramineku aja kohta.

12. Tervishoiupunkti poole pöördumisel õhtul või öösel, kui polikliinikus või ambulatooriumis pole vastuvõttu ja tervishoiupunktis on valves ainult meditsiiniõde või velsker, soovitavad viimased pärast esmaabi andmist töövõimetule ilmuda järgmisel päeval polikliinikusse või ambulatooriumi, vajaduse korral aga kutsuda arst koju. Seejuures annavad nad välja oma allkirja ja pitseriga varustatud tõendi, millele märgitakse tööst vabastamise kellaaeg ja tuuakse lühidalt andmed haiguse või trauma iseloomu, temperatuuri jm. kohta.

Tunnistades kindlustatu töövõimetuks, annab polikliiniku või ambulatooriumi arst talle haiguslehe tõendis märgitud momendist. Kui aga arst tunnistab kindlustatu töövõimeliseks, siis annab ta haiguslehe tõendile märgitud momendist ainult kuni antud vahetuse lõpuni.

13. Ravimisel statsionaaris (haiglas, kliinikus jne.) annab haiguslehed kogu haige statsionaaris viibimise aja kohta välja raviarst koos osakonnajuhatajaga.

Statsionaari peaarst vastutab statsionaarist õigeaegse väljakirjutamise eest, samuti invaliidsuse tunnustega haigete õigeaegse väljaselgitamise ja nende dokumentatsiooni suunamise eest arstlikku tööekspertiisikomisjoni.

14. Statsionaarist väljakirjutamisel pikendab haiguslehti töövõimetuile kindlustatuile statsionaari raviarst koos osakonnajuhatajaga kuni tähtajani, mis on määratud raviasutusse ilmumiseks

või arsti kojukutsumiseks, kuid korraga mitte rohkem kui 10 päevaks.

Statsionaaris (haiglas, kliinikus jne.) ravil oldud aja kohta antakse igal juhul eraldi haigusleht.

15. Raviasutustes, kus on ainult üks arst (maal, kaugelasuvates rajoonides jne.), antakse sellele arstile õigus üksi välja anda haiguslehti kogu haigusaja jooksul.

16. Eriraviks teises linnas annab haiguslehe arstliku konsultatsiooni komisjon (selle puudumisel aga raviarst koos peaarstiga) rajooni (linna) tervishoiuosakonna kinnitusel.

17. Pikka aega ja sageli põdevale kindlustatule peab peaarst kinnistama arsti, informeerides sellest kohalikku või käitiskomiteed. Arsti kinnistamisest kindlustatule peab kohalik komitee või käitiskomitee viimasele kirjalikult teatama, teda ühtlasi hoiatades, et teiste arstide poolt temale väljaantud haiguslehti ei tasuta (välja arvatud erandjuhud kohaliku komitee või käitiskomitee eriotsusel).

Kui kindlustatu haigestub mingisse haigusse, mis ei kuulu temale kinnistatud arsti erialasse, siis tuleb konsultatsiooniks kohale kutsuda vastava ala spetsialist. Haiguslehe annavad sel juhul välja mõlemad arstid ühiselt, kusjuures selle haiguslehe pikendamine üle 6 päeva toimub üldises korras (p. 8—9).

III. Rasedus- ja sünnituspuhkused

18. Raseduse ja sünnituse puhul antakse haigusleht välja rasedate nõuandlas töötavate arstide poolt, nende puudumisel aga üldraviasutuste ämmaemandate-günekoloogide poolt. Selliste spetsialistide puudumisel annab haiguslehe välja üldist vastuvõttu teostav arst.

19. Operatsiooni-abordiga seotud haiguslehed antakse välja esimesest töövõimetuse päevast alates naistöölistele ja -teenistujatele, kellede töötasu ei ületa 60 rubla kuus, operatsiooni-abordiga meditsiinilistel näidustustel või isetekkelise abordiga aga — sõltumata töötasust.

Teistel juhtudel antakse haiguslehed seoses abordiga välja üheteistkümnendast töövõimetuse päevast.

Abordi puhul annab haiguslehe välja aborti teinud arst peaarsti kinnitusel naistöötaja tervislikust seisundist sõltuva tähtajani.

Tõendi naistöölise või -teenistuja töötasu kohta esitamiseks ravi-profülaktika asutusele annab välja ettevõtte või asutuse administratsioon tema töökoha järgi juhataja ja raamatupidaja allkirjaga (1961. a. 22. detsembri redaktsioon).

IV. Puhkused haige perekonnaliikme põetamise ja karantiini puhul

20. Haiguslehe haige perekonnaliikme põetamiseks annab välja haiget raviv arst.

Karantiini puhul annab haiguslehe välja arst-epidemioloog, selle puudumisel aga sanitaararst või raviarst. Need haiguslehed antakse välja ranges kooskõlas riikliku sotsiaalkindlustuse toetuste määramise ja väljamaksmise korra põhimäärusega.

21. Haiguslehti haige perekonnaliikme põetamiseks antakse välja mitte rohkem kui 3 päevaks. Seda tähtaega pikendab raviarst koos peaarstiga ainult väga erandlikel juhtudel (olenevalt haigestumise raskusest ja elukondlikest tingimustest) ja ainult piiratud ulatuses.

22. Haiguslehti ei ole lubatud välja anda: a) krooniliste haigete põetamiseks; b) haige põetamiseks, kes ise (või kelle perekond) loobus pakutud kohast statsionaaris; c) tervete laste eest hoolitsemiseks, näiteks ema haiguse korral, lastesõime, lasteaia või lapse enda karantiini määramisel jne. (neil juhtudel antakse kindlustatud perekonnaliikmele, kes lapse eest hoolitseb, tõend ema haiguse või karantiini kohta).

Kui koos haige lapsega on statsionaaris tema põetamiseks ema, siis antakse haigusleht välja ainult tingimusel, et ema viibimine statsionaaris on hädavajalik.

V. Puhkused sanatooriumi- ja kuurordiraviks

23. Sanatooriumi- ja kuurordiraviks antakse puhkust kogu ravimise (tuusiku kehtivuse) ning sanatooriumi ja tagasi sõidu ajaks, arvestades seejuures kindlustatu korralist puhkust ja lisapuhkusi. Kui korralisest puhkusest ja lisapuhkusest ei piisa ravimiseks ning sanatooriumi ja tagasi sõiduks, siis antakse haigusleht vajalikuks arvuks päevadeks järgmistel tingimustel: a) kui sanatooriumi- ja kuurordiravi vajaduse määrab raviarst koos osakonnajuhatajaga või peaarstiga; b) kui tuusik on saadud käitiskomiteelt (või kõrgemalseisvalt ametiühinguorganisatsioonilt) sotsiaalkindlustuse arvel tasuta või 30 protsendi tasumisega tuusiku hinnast.

Haigusleht antakse ülalmärgitud korras töölistele ja teenistujaile samuti ambulatoorseks kuurordiraviks, kui tuusik (ravikaart) on saadud ametiühingu käitiskomiteelt (või kõrgemalseisvalt ametiühinguorganisatsioonilt) sotsiaalkindlustuse arvel tasuta või selle hinnast 30 protsendi tasumisega.

Aktiivset tuberkuloosi põdevatele haigetele, keda suunatakse ravile tuberkuloosisanatooriumi, antakse puhkust samasuguses korras, kuid sõltumata sellest, kelle poolt on tuusik välja antud.

Kui tööline või teenistuja mingil põhjusel kasutas puhkuse ära enne sanatooriumi või kuurorti sõitmist, võib administratsioon anda palgata puhkust korralise puhkuse ja lisapuhkuste päevade ulatuses. Ka sel juhul antakse haigusleht välja ainult korralise puhkuse ja lisapuhkuste päevade mahaarvestusega. (1956. a. 10. mai redaktsioon.)

24. Haiguslehti sanatooriumi- ja kuurordiraviks, välja arvatud raviks tuberkuloosisanatooriumis, annavad arstliku konsultatsiooni komisjonid (AKK), seal aga, kus need puuduvad, annab haiguslehe raviarst koos peaarstiga ning ainult enne haige ärasõitu sanatooriumi.

Haiguslehe taotlemisel tuleb esitada: a) tuusik; b) väljavõte ametiühinguorganisatsiooni otsusest tuusiku andmise kohta haiguslehte taotlevale isikule sotsiaalkindlustuse arvel tasuta või 30 protsendi tasumisega tuusiku hinnast; c) administratsiooni tõend korralise puhkuse ja lisapuhkuste kestuse kohta; d) sanatooriumi- ja kuurordikaart.

Haiguslehti raviks tuberkuloosisanatooriumis annab raviarst koos sanatooriumi peaarstiga.

Tuberkuloosisanatooriumis haiguslehtede saajad esitavad õiendid sanatooriumi suunamise kohta ning administratsiooni õiendi korralise ja lisapuhkuse kestuse kohta. (1960. a. 14. oktoobri redaktsioon.)

25. Sanatooriumis viibimise aega on lubatud pikendada (üle tuusiku tähtaja) ainult neil juhtudel, kui tööline või teenistuja on väljakirjutamise tähtajal raske haigestumise (või põhihaiguse ägenemise) tõttu töövõimetu, kusjuures sanatooriumist väljakirjutamine ja haiglasse üleviimine ei ole võimalik.

Sanatooriumis viibimise pikendamist ja sellega seoses haiguslehe väljaandmist teostab:

a) ametiühingute ja tervishoiuministeeriumi süsteemi sanatooriumides komisjon, kuhu kuulub peaarst (komisjoni esimees), raviarst ja sanatooriumi vastava eriala konsultant (kui see on olemas);

b) teistes sanatooriumides — kohaliku raviasutuse arstliku konsultatsiooni komisjon sanatooriumi raviarsti osavõtul, niisuguse komisjoni puudumisel aga kohaliku raviasutuse (polikliiniku, haigla jne.) peaarst koos sanatooriumi raviarstiga.

Tuberkuloosisanatooriumis viibimise aja määrab kindlaks meditsiiniliste näitajate alusel raviarst koos sanatooriumi peaarstiga. (1960. a. 14. oktoobri redaktsioon.)

26. Sanatooriumis tekkinud ja täielikult või osaliselt korralise või lisapuhkuse ajale langenud ajutise töövõimetuse korral antakse haigusleht välja p. 25 märgitud komisjoni poolt sanatooriumist väljakirjutamisel.

Haigusleht antakse välja kõigi korralise või lisapuhkuse ajale langevate ajutise töövõimetuse päevade kohta, arvestades maha

selle aja, mille kohta töölisel või teenistujal juba oli haigusleht seoses sanatooriumi suunamisega.

Palgata puhkuse ajale langenud päevade kohta haiguslehte välja ei anta. (8. märtsi 1957. aasta redaktsioon.)

27. Kehtetu. (8. märtsi 1957. aasta redaktsioon.)

VI. Haiguslehtede väljaandmise ja täitmise üldeeskirjad

28. Haiguslehti annavad välja kas ettevõtete juures asuvad raviasutused või raviasutused, mille juurde on ettevõtted kinnistatud, või raviasutused töölise või teenistuja elukoha järgi.

Töölt vallandatuile haiguslehti ei anta.

29. Kindlustatuile, kellel ajutine töövõimetus tekkis väljaspool nende alalist töö- või elukohta (näiteks lähetusel, puhkekodus jne.), antakse haiguslehed välja nende ajutises asukohas, kuid ainult raviasutuse peaarsti kinnitusel.

30. Haigetele, kes esimese haiguslehe said oma alalises elu- või töökohas, pikendatakse seda teises kohas ainult siis, kui on olemas esimese haiguslehe välja andnud raviasutuse nõusolek väljasõiduks. Selle nõusoleku annab raviarst koos peaarstiga.

31. Haigusleht antakse välja töövõimetuse kindlakstegemise päeval, välja arvatud ravi puhul statsionaaris.

32. Haiguslehe täitmisel on vajalik:

a) lahtris «Lõppdiagnoos» tingimata näidata töövõimetuse peamine põhjus, mida kunagi ei tohi asendada haiguse sümptoomidega; b) lahtreid «Diagnoos» ja «Lõppdiagnoos» mitte täita ladina keeles; c) lahter «Režiim» täita tingimata kõigil juhtudel; d) tugevasti joobnud olekust tingitud töövõimetuse, samuti simuleerimise, ravirežiimi rikkumise või määratud tähtajal ambulatooriumi mitte ilmumise juhtudel teha selle kohta haiguslehele märkus.

Kõigil juhtudel, kui haiguslehe peab pikendama või välja andma raviarst peaarsti kinnitusel või temaga koos, peavad haiguslehele alla kirjutama mõlemad arstid.

33. Kui töövõimetus töötasu korralise väljamaksmise tähtajal veel kestab, annab raviarst kindlustatule haiguslehe «pikenduse» ning teeb esimese haiguslehe lahtrisse «Asuda tööle» märkuse «pikenduse» väljaandmise kohta.

Töövõimetuse puhul, mis kestab üle 6 päeva, annab «pikenduse» arstliku konsultatsiooni komisjon (p. 8—9) või raviarst peaarsti kinnitusel.

VII. Arstide vastutus ja kaebused nende tegevuse kohta

34. Haiguslehtede ebaõige väljaandmise või ebaõige täitmise eest võetakse arstid distsiplinaar- või kriminaalvastutusele.

Vastutus kogu töökorralduse eest töövõime ekspertiisi ning haiguslehtede väljaandmise, säilitamise ja arvestamise alal lasub peaarstil (ka siis, kui on määratud ekspertiisi eest vastutav isik).

35. Kindlustatute kaebused arstide tegevuse kohta haiguslehtede väljaandmise alal lahendab peaarst, kui aga antud raviasutuses on arstliku konsultatsiooni komisjon, siis viimane.

36. Kõik varem väljaantud eeskirjad ja juhendid, mis on vastuolus käesoleva juhendiga, tühistatakse.

ERITI KAHJULIKES TINGIMUSTES TÖÖTAVATE TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE TASUTA RAVI- JA PROFÜLAKTILISE TOITLUSTAMISE KOHTA

ENSV Ministrite Nõukogu 30. jaanuari 1961. a. määrus nr. 37

Eesmärgil parandada tööd eriti kahjulikes tingimustes töötavate tööliste ja teenistujate kutsehaiguste ennetamise alal ning kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1960. a. 22. detsembri määrusega nr. 1302 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriume ja keskasutusi alates 1. aprillist 1961. a. sisse seadma eriti kahjulikes tingimustes töötavate tööliste ja teenistujate tasuta ravi- ja profülaktilise toitlustamise vastavalt tootmisharude, kutsealade ja ametikohtade loetelule, toiduratsioonidele ja selle väljaandmise eeskirjadele, mis on kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee, Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu ja NSV Liidu Tervishoiu Ministeeriumi poolt.

2. Kehtestada, et tootmisharude, kutsealade ja ametikohtade kinnitatud loetelu ning toiduratsioonide järgi tasuta ravi- ja profülaktilist toitu saavatele töölistele ja teenistujatele tasuta lisapiima ei anta.

3. Kehtestada, et kulutusi eriti kahjulikes tingimustes töötavate tööliste ja teenistujate tasuta ravi- ja profülaktiliseks toitlustamiseks teostatakse kaubatoodangu plaanilise omahinna ning ehitus- ja montaažtööde omahinna piires, eelarvelistes organisatsioonides aga eelarvelistest assigneeringutest.

4. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriume ja keskasutusi võtma täiendavalt tarvitusele vajalikud abinõud eriti kahjulikes tingimustes töötavate tööliste ja teenistujate töötingimuste parandamiseks.

5. Teha teatavaks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu nimetatud määrusega:

a) tegi NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikule Töö ja Töötasu Komiteele ülesandeks koos Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukoguga ja NSV Liidu Tervishoiu Ministeeriumiga 1. veebruariks 1961. a. kinnitada tootmisharude, kutsealade ja ametikohtade loetelu, millistel töötamine annab õiguse tasuta ravi- ja profülaktiliseks toitlustamiseks seoses eriti kahjulike töötingimustega, samuti selle toidu ratsioonid ja väljaandmise eeskirjad;

b) andis liiduvabariikide ministrite nõukogudele, NSV Liidu ministeeriumidele ja keskasutustele õiguse kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee, Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu ja NSV Liidu Tervishoiu Ministeeriumiga muuta ja täiendada tootmisharude, kutsealade ja ametikohtade kinnitatud loetelu seoses tehnoloogia, tootmise ja töötingimuste muutumisega, pidades seejuures silmas, et kutsealase kahjulikkuse kõrvaldamise korral tuleb tasuta ravi- ja profülaktiline toitlustamine lõpetada.

(ENSV MKK 1961, nr. 5, art. 14)

TÖÖLISTELE JA TEENISTUJATELE SEOSES NENDE TÖÖGA TEKITATUD VIGASTUSE VÕI MÕNE MUU TERVISERIKKE PUHUL ETTEVÕTETE, ASUTUSTE VÕI ORGANISATSIOONIDE POOLT KAHJU HEASTAMISE EESKIRJADE KINNITAMISEST

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja UAUKN-i Presiidiumi 22. detsembri 1961. a. määrus nr. 483/25

NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1961. a. 9. oktoobri määruse nr. 921 täitmiseks NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu Presiidium

määravad:

Kinnitada ja kehtestada 1. jaanuarist 1962. a. NSV Liidu Rahandusministeeriumiga kooskõlastatud «Eeskirjad töölistele ja teenistujatele seoses nende tööga tekitatud vigastuse või mõne muu terviserikke puhul ettevõtete, asutuste või organisatsioonide poolt kahju heastamise kohta».

Lisa

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 1961. a. 22. detsembri määruse nr. 483/25 juurde

EESKIRJAD TÖÖLISTELE JA TEENISTUJATELE SEOSES NENDE TÖÖGA TEKITATUD VIGASTUSE VÕI MÕNE MUU TERVISERIKKE PUHUL ETTEVÕTETE, ASUTUSTE VÕI ORGANISATSIOONIDE POOLT KAHJU HEASTAMISE KOHTA

I. Üldsätted

1. Ettevõtted, asutused või organisatsioonid kannavad materiaalset vastutust kahju eest, mis tekitati töölistele ja teenistujatele nende tööga seotud vigastusega või mõne muu terviserikkega ja mis toimus:

a) ettevõtte, asutuse või organisatsiooni territooriumil;

b) väljaspool ettevõtte, asutuse või organisatsiooni territooriumi töötajate poolt oma tööülesannete täitmisel, samuti ka töökohale mineku ja töölt tuleku ajal ettevõtte, asutuse või organisatsiooni transpordil.

Selline vastutus tekib, kui töölise või teenistuja vigastus või mõni muu terviserike toimus ettevõtte, asutuse või organisatsiooni süü läbi.

2. Ettevõtte, asutuse või organisatsiooni süü töölisele või teenistujale tema tööga seotud vigastuse või mõne muu terviserikke tekitamises tehakse kindlaks, arvestades konkreetseid asjaolusid ja iga juhu kohta olemasolevaid tõendeid. Selliste tõendite hulka kuuluvad eriti:

a) akt tootmisega seotud õnnetusjuhtumi kohta;

b) kohtu süüdimõistev otsus kriminaalasjas;

c) uurimisorganite või kohtu määrus kriminaalasja lõpetamise kohta vähese tähtsuse tõttu või seoses amnestiaaktiga;

d) töökaitse olukorra üle kontrolli ja järelevalvet teostavate organite (ametiisikute) määrus administratiivkaristuse (rahatrahvi) määramise kohta või nende organite (ametiisikute) otsus vigastuse või mõne muu terviserikke põhjuste kohta;

e) käskkiri distsiplinaarkaristuse määramise kohta antud vigastuse või mõne muu terviserikke konkreetsetele süüdlastele;

f) ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsus, mille järgi ettevõte, asutus või organisatsioon peab hüvitama riikliku sotsiaalkindlustuse eelarvele kulud ajutise töövõimetuse toetuse väljamaksmiseks töölisele või teenistujale seoses töövigastuse või kutsehaigusega.

3. Kahju heastamine seisneb kannatanule rahasummade

väljamaksmises selle töötasu ulatuses, millest ta jäi ilma antud vigastusest või mõnest muust terviserikkest tingitud töövõime kaotuse tagajärjel.

Juhtudel, kui kannatanu viiakse seoses vigastusega või mõne muu terviserikkega ajutiselt üle vähemtasutavale tööle, makstakse temale kuni töövõime taastumiseni või invaliidsuse kindlaksmääramise momendini vahe endise töötasu ja uue vähemtasutava töö järgi saadava töötasu vahel.

4. Peale kaotatud töötasu hüvitamise hüvitab ettevõte, asutus või organisatsioon kannatanule kulud tema hooldamiseks, täiendavaks toitlustamiseks, proteesimiseks ja sanatooriumi-kuurordiraviks (kaasa arvatud sõidukulu) ning muud kulud, kui arstlik tööekspertiisi komisjon tõendab, et ta seoses antud terviserikkega vajab neid abi liike ja ei saanud neid vastavatelt ettevõtetelt, asutustelt või organisatsioonidelt tasuta.

Otsust hooldamise vajalikkuse kohta ei nõuta kannatanutelt, kes arstliku tööekspertiisi komisjoni poolt on tunnistatud I grupi invaliidiks.

5. Neil juhtudel, kui vigastus või mõni muu terviserike tekkis mitte ainult selle tagajärjel, et ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon ei kindlustanud ohutuid töötingimusi, vaid ka töötaja enda raske ettevaatamatuse tagajärjel (näiteks töötaja poolt ohutustehnika eeskirjade, mida oli talle tutvustatud, jäme rikkumine), rakendatakse segavastutust.

Segavastutuse puhul määratakse kahju heastamise suurus kindlaks, arvestades konkreetseid asjaolusid sõltuvalt administratsiooni ja kannatanu süü astmest. Seejuures tehakse kannatanu süü aste (protsentides) kindlaks administratsiooni poolt, arvesse võttes ametiühingu käitis- või kohaliku komitee töökaitsekomisjoni otsust.

6. Ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon peab kannatanu või teiste asjast huvitatud isikute avalduse põhjal tegema otsuse vastavate rahasummade väljamaksmiseks töölisele või teenistujale, tema surma korral aga töövõimetutele isikutele, kellel on õigus saada hüvitust (käesolevate «Eeskirjade» p. 10).

Kui kannatanu või teised asjast huvitatud isikud ei ole administratsiooni otsusega nõus, lahendab vaidluse hüvituse saamise õiguse või selle suuruse kohta ametiühingu käitis- või kohalik komitee.

Kui kannatanu või teised asjast huvitatud isikud või administratsioon ei ole ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsusega nõus, samuti ametiühingu komitee puudumise korral ettevõttes, asutuses või organisatsioonis, arutatakse vaidlust tekitatud kahju heastamise kohta rahvakohtus.

7. Kannatanud töölistele või teenistujatele määratakse töövõime kaotuse aste arstliku tööekspertiisi komisjonide poolt prot-

sentides, mis tehakse kindlaks sõltuvalt töövõime kaotusest antud vigastuse või mõne muu terviserikke tagajärjel.

Ekspertiisiks suunab selle ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon või ametiühingu käitis- või kohalik komitee, kus kannatanu sai vigastuse või mõne muu terviserikke.

Samas korras suunatakse ATEK-i läbivaatusele «Eeskirjade» punkti 10 alapunktis «c» tähendatud isikud.

8. Kindlaksmääratud taasläbivaatuse tähtaja saabumisel teostab korduvat ekspertiisi arstlik tööekspertiisi komisjon kannatanu või teiste asjast huvitatud isikute avalduse põhjal.

II. Isikud, kellel on õigus tekitatud kahju heastamisele

9. Kahju heastamisele on õigus töölistel ja teenistujatel, kes täielikult või osaliselt kaotasid töövõime nende tööga seotud vigastuse või mõne muu terviserikke tagajärjel, sõltumata neile invaliidsuse grupi määramisest.

Summasid kahju heastamiseks makstakse kannatanuile kogu aja jooksul, mille vältel neil on arstliku tööekspertiisi komisjoni poolt tunnistatud töövõime kaotus seoses vigastusega või mõne muu terviserikkega.

10. Töölise või teenistuja surma korral vigastuse või mõne muu, tööga seotud ja ettevõtte, asutuse või organisatsiooni süü läbi tekkinud terviserikke tagajärjel on õigus kahju heastamisele surnu ülalpidamisel olnud töövõimetutel isikutel, samuti ka töövõimetutel isikutel, kes surnu ülalpidamisel ei olnud, kuid kellel oli tema surma ajaks õigus saada temalt ülalpidamist.

Tähendatud isikutele makstakse hüvitust järgmiste tähtaegade jooksul:

a) alaealistele (sealhulgas surnu lastele, kes olid eostatud kannatanu eluajal ja sündinud pärast tema surma) — kuni 16-aastaseks saamiseni, õpilastele — 18-aastaseks saamiseni;

b) üle 55 aasta vanustele naistele ja üle 60 aasta vanustele meestele — eluaegselt;

c) invaliididele — invaliidsuse aja jooksul;

d) ühele surnu vanemaist või abikaasale sõltumata vanusest ja töövõimest, kui ta ei tööta ja hooldab surnu lapsi, vendi, õdesid või lapselapsi, kes ei ole saanud 8-aastaseks — nende 8-aastaseks saamiseni.

III. Heastamisele kuuluva kahju suuruse määramine

11. Töölisele või teenistujale vigastusega või mõne muu terviserikkega tekitatud kahju heastamise suurus määratakse sõltuvalt töötaja poolt kutsealase töövõime (võime tööks oma kutse-

alal) kaotuse astmest ja vastavatel juhtudel — üldise töövõime (võime kvalifitseerimata tööks) kaotuse astmest, samuti ka sõltuvalt keskmise kuutöötasu suurusest ja pensionist, mis määrati seoses antud vigastusega või mõne muu terviserikkega.

Kui kutsealase töövõime kaotus on osaline, siis üldise töövõime kaotust ei arvestata ja hüvituse suuruse moodustab kannatanu keskmise kuutöötasu see osa, mis vastab tema kutsealase töövõime kaotusele, maha arvatud pensioni summa, mis määrati seoses antud vigastusega või mõne muu terviserikkega.

Kui kutsealase töövõime kaotus on täielik (100%) ja üldise töövõime kaotus osaline, on kahju heastamise suurus võrdne kannatanu keskmise kuutöötasuga, maha arvatud minimaalse töötasu (mis on kehtestatud antud paikkonnas) see osa, mis vastab temal säilinud töövõimele.

Näiteks kaotas kannatanu tootmistööga seotud õnnetusjuhtumi tagajärjel 100% kutsealasest ja 60% üldisest töövõimest. Tema keskmine kuutöötasu enne vigastust oli 100 rubla. Kvalifitseerimata töölise minimaalne töötasu antud paikkonnas võrdub 30 rublaga. Üldisest töövõimest 40% säilimisel tuleb kannatanu keskmisest kuutöötasust maha arvata 40% kvalifitseerimata töölise minimaalsest töötasust, s. o. 12 rubla. Kaotatud töötasu summa on 88 rubla (100—12=88). Kuna kannatanule seoses antud vigastusega on määratud invaliidsuse pension 70 rubla kuus, siis kahju heastamiseks väljamaksmisele kuuluv summa on võrdne 18 rublaga (88—70=18).

12. Kahju heastamise suuruse määramiseks võetakse keskmine kuutöötasu 12 kalendrikuu eest enne vigastust või mõnda muud terviseriket.

Seejuures neid kuid, mil töötaja tegelikult ei töötanud või töötas mitte täistööpäevade arvuga (sõltumata põhjustest: haiguse, puhkuse, töölt vallandamise jne. tõttu) arvesse ei võeta ja asendatakse teiste neile vahetult eelnenud kuudega.

Kui kahe viimase aasta jooksul enne vigastust või mõnda muud terviseriket töötaja töötas üldkokkuvõttes vähem kui 12 täiskuud ning samuti kõigil juhtudel, kui töötaja töötas vähem kui aasta, arvutatakse heastamise suurus kõigi tegelikult töötatud täiskuude keskmisest kuutöötasust. Selleks jagatakse nimetatud kuude eest saadud töötasu üldsumma nende kuude arvuga.

Kui töötaja on töötanud vähem kui üks täiskuu, siis kogu töötatud aja eest saadud töötasu jagatakse töötatud päevade arvuga ja saadud summa korrutatakse 25,6-ga (tööpäevade arv kuus, mis on välja arvutatud keskmiselt aasta eest). Sel juhul töötasu, millest arvutatakse hüvituse suurus, ei või ületada antud töötaja poolteisekordset tariifi-palgamäära.

13. Töötasu hulka, millest arvutatakse kahju heastamine, arvatakse kõik töötasu liigid, millelt kehtivate eeskirjade kohaselt arvestatakse sotsiaalkindlustuse makseid, peale tasu üle-

tunnitöö, kohakaasluse ja igasuguste ühekordsete väljamaksete eest. Protsendilised lisandid ja ühekordne tasu väljateenitud aastate eest, samuti ka antud ettevõttes, asutuses või organisatsioonis palgasüsteemiga kindlaksmääratud preemiad, sõltumata väljamaksmise perioodidest (igas kuus, igas kvartalis, igal aastal, kindlatel tööetappidel, töö lõppemisel jne.), arvatakse töötasu hulka, millest arvutatakse hüvitus.

14. Kui kahju on tekitatud isiku tervisele, kes saab õpilase palgamäära ja kes ei omanud enne õppimist kindlat või püsivat töötasu teise kutse, eriala või ametikoha järgi, siis määratakse hüvituse suurus, lähtudes antud ettevõttes samal kutse- või erialal, mida õppis kannatanu, töötava kõige madalama liigi tükitöölise tariifi-palgamäärast.

Sel juhul kui kahju on tekitatud isiku tervisele, kes saab õpilase palgamäära, kuid kes enne õppimist omab püsiva või kindla töötasu teise kutse, eriala või ametikoha järgi, arvutatakse kannatanu soovil kahju heastamise suurus, lähtudes sellest töötasust käesolevate «Eeskirjade» punktides 12 ja 13 kehtestatud korras.

15. Summad lisakuludeks, mis on ette nähtud käesolevate «Eeskirjade» punktis 4, määratakse administratsiooni või käitis- ja kohaliku komitee poolt väljanõutud dokumentide alusel: rajooni (linna) kaubandusosakonna tõendid täiendava toitlustamise ratsiooni kuuluvate produktide hindade kohta; proteese ja ortopeedilisi jalanõusid valmistavate ettevõtete arved; sanatooriumide ja kuurortide valitsuse tõendid või arved sanatooriumi-kuurordituusikute hinna kohta jne.

16. Kahju heastamise suuruse määramisel pensionid, mis on kannatanule määratud ja tegelikult välja makstud pärast vigastust või muud terviseriket, võetakse arvesse täielikult, pensionid aga, mis määrati enne vigastust või muud terviseriket (peale invaliidsuspensioni) vigastuse eest hüvituse suuruse määramisel arvestamisele ei kuulu.

Kannatanu hooldamisega seotud kulude ja teiste käesolevate «Eeskirjade» punktis 4 ettenähtud lisakulude heastamine toimub peale nende summade, mida makstakse hüvitusena töötasu kaotuse ning määratud pensioni arvestamata.

17. Käesolevate «Eeskirjade» punktis 5 ettenähtud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni ja töötaja segavastutuse puhul kannatanule hüvituse suurust kahju eest vastavalt vähendatakse.

Näiteks, kui tehakse kindlaks, et ettevõte, asutus või organisatsioon on süüdi 75% ja töötaja ise 25%, siis töötaja poolt kaotatud töötasu summat vähendatakse 25% võrra, ja ülejäänud summast arvatakse maha pension, mis määrati kannatanule seoses antud vigastusega või mõne muu terviserikkega.

18. Juhtudel, kui kannatanu edaspidine kasutamine endisel tööl on vigastuse või mõne muu terviserikke tagajärjel võimatu, on administratsioon kannatanu palvel kohustatud kindlustama

temale ettevõtte, asutuse või organisatsiooni kulul uue kutseala õpetamise vastavalt arstliku tööekspertiisi komisjoni soovitusele.

Kannatanule uue kutseala õpetamise aja eest, kuid mitte rohkem kui kolme kuu jooksul, makstakse temale endise töö järgi keskmist töötasu, millest arvatakse maha õpetamise perioodil saadav pension, töötasu või stipendium. Sellel perioodil kahju heastamiseks määratud summasid välja ei maksta.

19. Töövõimetutele isikutele, kellel on õigus kahju heastamisele, määratakse töölise või teenistuja surma korral hüvitus surnu keskmise töötasu suuruses (käesolevate «Eeskirjade» p. 10), arvates maha osa, mis tuli tema enda ja teiste töövõimeliste isikute kohta, kes olid tema ülalpidamisel, kuid kellel ei ole õigust kahju heastamisele.

Hüvituse suuruse määramiseks igaühele nende isikute hulgast, kellel on õigus sellele hüvitusele, jagatakse toitja töötasu see osa, mis tuleb tähendatud isikute kohta, nende isikute arvuga. Seejuures arvatakse iga isiku jaoks määratud hüvituse suurusest maha toitja kaotuse puhul määratud pension.

Ettevõtte, asutuse või organisatsiooni ja surnu enda segasüü (käesolevate «Eeskirjade» p. 5) kindlakstegemise korral hüvituse suurust isikutele, kellel on õigus hüvitusele toitja kaotuse puhul, vastavalt vähendatakse.

Näiteks, kui tehakse kindlaks, et ettevõte, asutus või organisatsioon on süüdi 75% ja surnu ise 25%, siis toitja töötasu osa, mida kaotasid isikud, kellel seoses tema surmaga on õigus hüvitusele, vähendatakse 25% võrra, pärast seda määratakse igale isikule, kellel on selleks õigus, hüvituse suurus.

20. Kahju heastamise küsimuse läbivaatamine ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni poolt toimub pärast seda, kui sotsiaalkindlustuse organid on läbi vaadanud kannatanud töötajale pensioni määramise või sellest keeldumise küsimuse, tema surma korral aga tema perekonnaliikmetele seoses toitja kaotusega pensioni määramise või sellest keeldumise küsimuse.

IV. Kahju heastamise avalduste läbivaatamine ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni poolt

21. Tööline, teenistuja või töövõimetud isikud, kellel on õigus hüvitusele toitja surma puhul (käesolevate «Eeskirjade» p. 10), pöörduvad avaldusega kahju heastamise kohta ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhataja poole.

Juhul kui ettevõte, asutus või organisatsioon reorganiseeritakse või likvideeritakse, pöörduvad asjast huvitatud isikud avaldusega nende õigusjärglase või vastava kõrgemalseisva organisatsiooni poole.

Märkus: Juhul kui ettevõte, asutus või organisatsioon likvideeritakse ilma õigusjärglaseta, on ta vastavalt NSV Liidu KTK ja RKN-i 1927. a. 23. novembri määrusele (NSVL SK 1927. a. nr. 65, art. 661) kohustatud kapitaliseerima ja üle kandma riikliku kindlustuse organitele summad, mis kuuluvad töölistele ja teenistujatele väljamaksmisele nende tervisele tekitatud kahju heastamiseks (nende isikute surma korral aga — töövõimetutele, kellel on õigus kahju heastamisele). Pärast kapitaliseeritud summade saamist ja vastava lepingu sõlmimist maksavad riikliku kindlustuse organid tähendatud isikutele välja summad kahju heastamiseks samas suuruses ja samadel tähtaegadel, millised olid kohustuslikud likvideeritud ettevõtetele, asutustele või organisatsioonidele.

22. Kahju heastamise avaldusele peab kannatanu lisama järgmised dokumendid:

a) arstliku tööekspertiisi komisjoni otsuse töövõime kaotuse astme (protsendi) kohta;

b) pensionitunnistuse ärakirja või mõne muu sotsiaalkindlustuse organite poolt väljaantud dokumendi pensioni suuruse kohta, mis on määratud invaliidsuse puhul seoses antud vigastusega või mõne muu terviserikkega;

c) arstliku tööekspertiisi komisjoni otsuse täiendava abi liikide vajaduse kohta (käesolevate «Eeskirjade» p. 4).

Kahju heastamisel perioodiliste maksete pikendamiseks esitab kannatanud tööline või teenistuja arstliku tööekspertiisi komisjoni otsuse töövõime kaotuse astme (protsendi) kohta, samuti esitab ta pensionitunnistuse või mõne muu sotsiaalkindlustuse organite dokumendi temale määratud pensioni suuruse kohta.

23. Töövõimetud isikud, kellel on õigus hüvitusele toitja kaotuse puhul (käesolevate «Eeskirjade» p. 10), peavad avaldusele kahju heastamise kohta lisama järgmised dokumendid:

a) perekonnaseisuaktide registreerimise organite tunnistuse töölise või teenistuja surma kohta või selle tunnistuse notariaalselt tõestatud ärakirja;

b) kui toitja kaotuse puhul on määratud pension, siis pensionitunnistuse ärakirja või mõne muu sotsiaalkindlustuse organite poolt väljaantud dokumendi pensioni määramise kohta, kui toitja kaotuse puhul pensioni määratud ei ole, siis arstliku tööekspertiisi komisjoni otsuse invaliidsuse kohta;

c) majavalitsuse (või mõne teise elamuorgani) või külanõukogu tõendi surnu perekonna koosseisu ja ülalpidamisel olemise fakti kohta;

d) õpilased 16 kuni 18 aasta vanuses — õppeasutuse teatise.

Isikud, kellel on õigus saada hüvitust toitja kaotuse puhul, esitavad perioodiliste maksete pikendamiseks järgmised dokumendid: õpilased 16 kuni 18 aasta vanuses — kaks korda aastas tõendi õppeasutuselt, kus nad õpivad; invaliidid — pensionitun-

nistuse ärakirja või mõne muu sotsiaalkindlustuse organite dokumendi määratud pensioni suuruse kohta, kui aga pensioni määratud ei ole — siis ATEK-i otsuse invaliidsuse kohta.

24. Juhtudel, kui isikud, kellel on õigus kahju heastamisele, ei saa esitada käesolevate «Eeskirjade» punktides 22 ja 23 tähendatud dokumente, peab ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon need välja nõudma.

25. Administratsiooni otsus kahju heastamiseks väljamaksete teostamise kohta kannatanud töötajale, tema surma korral aga — töövõimetutele isikutele, kellel on õigus kahju heastamisele (käesolevate «Eeskirjade» p. 10), vormistatakse ettevõtte, asutuse või organisatsiooni juhataja käskkirjaga (korraldusega). Käskkirjas (korralduses) näidatakse isikud, kellele määratakse kahju heastamine, vastava hüvituse suurus ja väljamaksmise tähtajad.

26. Ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni käskkirja (korralduse) ärakiri kahju heastamise kohta või motiveeritud kirjalik keeldumine tuleb asjast huvitatud isikule kätte anda 10 päeva jooksul, arvates avalduse esitamise päevast.

Vastuse puudumine ettenähtud tähtajaks võrdub administratsiooni poolt kahju heastamisest keeldumisega.

V. Kahju heastamiseks summade väljamaksmise kord ja tähtajad

27. Summad kahju heastamiseks makstakse välja selle ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni poolt, kus toimus vigastus või mõni muu terviserike.

28. Ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni poole pöördumisel makstakse summasid kahju heastamiseks välja:

a) kannatanud töölistele ja teenistujatele — vigastuse või mõne muu terviserikke tekitamise päevast;

b) töövõimetutele, kellel on õigus hüvitusele seoses toitja surmaga — tema surma päevast.

Kui tähendatud isikud pöördusid administratsiooni poole pärast 3 aasta möödumist, arvates vigastuse või mõne muu terviserikke päevast või toitja surma päevast, siis makstakse hüvitust ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni poole pöördumise päevast.

Korduval pöördumisel toimub kahju heastamiseks tasutavate maksete pikendamine eelmiste maksete lõppemise päevast, sõltumata ajast, millal asjast huvitatud isikud pöördusid administratsiooni poole. Seejuures möödunud aja eest makstakse summasid kahju heastamiseks välja tingimusel, kui arstliku tööekspertiisi komisjoni poolt on tõendatud kannatanul selle perioodi kohta töövõime kaotus.

29. Kannatanule, kes töötab töölisena või teenistujana, toimub kahju heastamine sellises suuruses, et väljamakstava hüvituse summa koos mahaarvestamisele kuuluva pensioni, töötasu ja stipendiumiga ei ületaks üldsummas töötasu enne vigastust või mõnda muud terviseriket. Seejuures töötasusse, mida arvestades makstakse välja kahju heastamise summad, arvatakse kõik töötasu liigid, millelt arvutatakse sotsiaalkindlustuse makse, peale tasu ületunnitöö eest, kohakaasluse eest ja iga liiki ühekordsete väljamaksete; protsendilised lisandid ja ühekordne tasu väljateenitud aastate eest, samuti antud ettevõttes, asutuses või organisatsioonis palgasüsteemiga määratud preemiad, sõltumata väljamaksmise režiimist, arvatakse selle kuu töötasu hulka, millal nad saadi.

Ajutise töövõimetuse perioodide eest arvestatakse töötasu asemel toetust haiguslehe järgi.

Kannatanutele, kes on vabakutselised isikud, käsitöölised või kodutööndajad, makstakse hüvitus välja samadel alustel, mis on kehtestatud töölistele ja teenistujatele. Tähendatud isikute tulud tehakse kindlaks korras, mis on kehtestatud NSV Liidu Rahandusministeeriumi kirjaga 1956. a. 1. oktoobrist nr. 363 «Tulude arvestamise korrast sotsiaalkindlustuse organite poolt pensionide väljamaksmisel pensionäridele, kes on koopereerimata käsitöölised või kodutööndajad või vabakutselised isikud».

Summade väljamaksmisel kahju heastamiseks kannatanutele, kes on kolhoosi liikmed, võetakse arvesse nende töötulud kolhoosis mööduнud kuu eest.

30. Summade väljamaksmisel kahju heastamiseks ei võeta arvesse alimente, iga liiki materiaalset abi jms.

31. Töötasu ja muid tulusid ei võeta arvesse isikutel, kellele summad kahju heastamiseks makstakse välja toitja kaotuse puhul.

32. Kannatanu annab kohustuse kirjalikult teatada ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioonile muudatustest tema töötasus või tuludes, mis mõjuvad väljamakstavale hüvitussummale.

33. Juhul kui muutub kannatanu töövõime kaotuse aste, tema poolt saadav töötasu või temale väljamakstava pensioni suurus, samuti kui muutub surnu perekonnaliikmete ja ülalpeetavate koosseis, teostab ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon kahju heastamise maksete vastava ümberarvestuse.

Kahju heastamise maksete ümberarvestuse kohta antakse käskkiri (korraldus), mille ärakiri antakse asjast huvitatud isikule.

34. Summasid kahju heastamiseks makstakse välja igas kuus kuu teise poole palga väljamaksmiseks ettenähtud päeval.

Kahju heastamiseks summade kättetoimetamine ja edasisaatmine posti teel toimub ettevõtte, asutuse või organisatsiooni kulul. Kui seda soovivad kannatanu või isikud, kellele summad kahju

heastamiseks makstakse välja toitja kaotuse puhul, võidakse need summad üle kanda nende hoiuarvetele hoiukassades.

35. Aja eest, millal kannatanu viibib statsionaarses raviasutuses (haiglas, hospidalis, kliinikus), makstakse summasid kahju heastamiseks üldistel alustel.

36. Aja eest, millal kahju heastamist saavad isikud elavad vanade- ja invaliididekodudes, makstakse neile välja 10% määratud hüvitusest, kuid mitte vähem kui 5 rubla kuus. Kui selle isiku ülalpidamisel on töövõimetud perekonnaliikmed, siis peale tähendatud summa makstakse temale ühe ülalpeetava kohta — 1/4 osa määratud hüvituse summast, kahe ülalpeetava kohta — 1/3 osa hüvituse summast, kolme ja enama ülalpeetava kohta — pool hüvituse summast. Pensioni summat, mida saavad vanade- ja invaliididekodudes elavad isikud (ja nende ülalpeetavad), sel juhul arvesse ei võeta.

37. Kahju heastamist saava isiku vabadusekaotuse korral summade väljamaksmine kahju heastamiseks peatatakse. Pärast vabanemist kinnipidamiskohast taastatakse summade väljamaksmine kahju heastamiseks päevast, millal pöörduti nende saamiseks. Õigeksmõistva otsuse tegemisel või asja lõpetamisel makstakse summad kahju heastamiseks välja möödunud aja eest, kuid mitte rohkem kui 3 aasta eest enne ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni poole pöördumist.

38. Summad kahju heastamiseks ei kuulu maksustamisele. Kinnipidamisi nendest summadest teostatakse samas korras nagu palgast.

VI. Ametiühingu käitis- või kohalike komiteede poolt vaidluste läbivaatamise kord

39. Ametiühingu käitis- või kohalikud komiteed vaatavad läbi kannatanute või teiste asjast huvitatud isikute ja ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni vahelisi vaidlusi: õiguse kohta kahju heastamisele, hüvituse suuruse ja selle väljamaksmise tähtaegade kohta; vaidlusi endise ja uue töötasu vahe maksmise kohta kannatanu ajutise üleviimise korral vähemtasutavale tööle seoses antud vigastusega või mõne muu terviserikkega; vaidlusi kahju heastamise summade ümberarvutamise kohta seoses kannatanu töötasu, töövõime kaotuse astme või makstava pensioni suuruse muutumisega, vaidlusi administratsiooni poolt kahju heastamiseks tehtud otsuste mittetäitmise kohta, samuti ka muid, käesolevate «Eeskirjade» rakendamisega seoses olevaid vaidlusi.

40. Ametiühingu käitis- või kohalik komitee vaatab vaidlused läbi 10 päeva jooksul, arvates kannatanu või mõne teise asjast huvitatud isiku avalduse saabumise päevast.

Administratsioon on kohustatud hiljemalt 3 päeva enne vaidluse läbivaatamist esitama käitis- või kohalikule komiteele antud vaidluse otsustamiseks vajalikud dokumendid.

41. Käitis- või kohalik komitee kutsub oma istungile kannatanu või teised asjast huvitatud isikud ja ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni esindaja.

Vaidluse läbivaatamist kannatanu või mõne teise asjast huvitatud isiku tagaselja lubatakse ainult tema kirjaliku avalduse põhjal.

Administratsiooni esindaja mitteilmumine istungile ei võta käitis- või kohalikult komiteelt õigust vaidluse sisuliseks läbivaatamiseks.

42. Vajaduse korral võib käitis- või kohalik komitee küsida ametiühingute nõukogu tehnilise inspektori või sanitaarepidemioloogilise jaama arvamust terviserikke põhjuste kohta ja teiste, antud ettevõttes, asutuses või organisatsioonis töökaitse olukorra üle järelevalvet ja kontrolli teostavate organite arvamust, samuti võib ta kutsuda oma istungile tunnistajaid.

43. Käitis- või kohaliku komitee otsus peab olema motiveeritud, põhinema seadusandlusel ja käesolevatel «Eeskirjadel». Selles peab olema näidatud, millistele isikutele ja millises suuruses peab ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon maksma summasid kahju heastamiseks, samuti aeg, mille vältel peab väljamakseid teostama (või tähtajatult). Käitis- või kohaliku komitee otsuse ärakiri saadetakse 3 päeva jooksul, arvates otsuse tegemisest, administratsioonile ja asjast huvitatud isikutele.

Käitis- või kohaliku komitee otsus kuulub viivitamatule täitmisele. Juhul kui administratsioon ei ole selle otsusega nõus, kuulub see viivitamatule täitmisele hüvituse ühekuulise summa ulatuses.

44. Juhul kui administratsioon ei ole käitis- või kohaliku komitee otsusega nõus, on tal õigus pöörduda rahvakohtusse ettevõtte, asutuse või organisatsiooni asukoha järgi, kannatanul või asjast huvitatud isikul aga — rahvakohtusse ettevõtte, asutuse või organisatsiooni asukoha või oma elukoha järgi.

Administratsioonile on rahvakohtu poole pöördumiseks ette nähtud 10 päeva ametiühingu käitis- või kohaliku komitee otsuse saamise päevast.

45. Juhul kui ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon ei täida käitis- või kohaliku komitee otsust, annab asjast huvitatud isiku avalduse põhjal komitee esimees või tema kohustusi täitev komitee liige välja tõendi ametiühingu komitee otsuse sundtäitmiseks vormi järgi, mis on kehtestatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1957. a. 31. jaanuari seadlusega [1] kinnitatud «Töötülide läbivaatamise korra põhimäärusega». Sel juhul

[1] В ВС СССР 1957, nr. 4, ст. 58.

viib otsuse täide ettevõtte, asutuse või organisatsiooni asukoha rahvakohtu kohtutäitur, ilma et kohus vaidlust sisuliselt läbi vaataks.

Tõend käitis- või kohaliku komitee otsuse sundtäitmiseks antakse välja peale 10 päeva möödumist (käesolevate «Eeskirjade» p. 44).

Kui administratsioon pöördus 10 päeva jooksul vaidluse lahendamiseks rahvakohtusse, siis tõendit välja ei anta.

Tõend kahju heastamise summade sissenõudmiseks ühe kuu eest antakse välja ka enne tähendatud 10-päevalise tähtaja möödumist, sõltumata sellest, kas administratsioon pöördus rahvakohtusse.

VII. Lõppsätted

46. Summasid, mida kahju heastamise arvel on saanud kannatanu või teised isikud, kellel on õigus saada hüvitust toitja surma puhul (käesolevate «Eeskirjade» p. 10), võib ametiühingu käitis- või kohaliku komitee või rahvakohtu otsuse alusel tagasi nõuda ainult tingimusel, kui nimetatud otsused põhinesid asjast huvitatud isikute poolt esitatud võltsitud dokumentidel või nende poolt teadvalt teatatud valeandmetel.

47. Käesolevad «Eeskirjad» ei laiene töölistele ja teenistujatele, kes kaotasid töövõime seoses haigestumisega pneumokonioosi. Neid töölisi ja teenistujaid kindlustatakse NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1959. a. 26. juuni seadlusega kehtestatud korras [1].

48. Ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsioon peab organiseerima kahju heastamise toimikute hoidmise tingimustes, mis välistavad nende rikkumise, riisumise või hävimise võimaluse tulekahju korral või muudel põhjustel.

Heastamiseks summade väljamaksmise perioodil hoitakse kahju heastamise toimikuid ettevõtte, asutuse või organisatsiooni raamatupidamises.

Pärast kahe aasta möödumist väljamaksete lõpetamisest antakse toimikud kahju heastamise kohta hoiule selle ettevõtte, asutuse või organisatsiooni arhiivi.

TOETUSTE MAKSMISEST AJATEENIJATE LASTE PEALT

ENSV Ministrite Nõukogu määrus 27. novembrist 1963. a. nr. 519

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 25. oktoobri 1963. a. määrusele nr. 1108 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Maksta ajateenijate soldatite, madruste, seersantide ja vanemate naistele toetusi laste pealt määrades:

[1] В ВС СССР 1959, № 26, ст. 146.

1) kes alaliselt elavad linnades, alevites, samuti maakohtades, kuid ei ole seotud põllumajandusega — ühe lapse pealt 15 rubla ja kahe ja rohkem lapse pealt 22 rubla kuus;

2) kes alaliselt elavad maakohtades ja on seotud põllumajandusega — ühe lapse pealt 7 rbl. 50 kop. ja kahe ja rohkem lapse pealt 12 rubla kuus.

2. Toetusi määrab ajateenija perekonna elukohajärgne rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee juures asuv komisjon koosseisus:

komisjoni esimees — rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee esimehe asetäitja;

komisjoni liikmed — rajooni (linna) sõjakomissar ja rajooni (linna) sotsiaalkindlustuse osakonna juhataja.

Rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee juures asuv komisjon vaatab läbi ajateenistusse kutsutava või tema naise taotluse lapse pealt toetuse määramiseks, samuti materjalid, mis rajooni (linna) kutsekomisjon selles küsimuses esitab.

3. Toetust lapse pealt makstakse sõjaväelase tegevteenistuses viibimise aja jooksul.

4. Kohustada rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid:

1) kahe kuu jooksul kindlustama tööga naised, kelle mehed on kutsutud sõjaväkke aega teenima;

2) kuu aja jooksul arvates perekonnapea sõjaväeteenistusse kutsumisest tagada tema laste paigutamise lastesõime või -aeda, sõltumata nende lasteasutuste ametkondlikust alluvusest.

5. Käesoleva määrusega ettenähtud toetusi maksavad välja sotsiaalkindlustuse organid vahenditest, mis eraldatakse liidu eelarvest pensionide maksmiseks rea-, seersandi ja vanemate koosseisu ajateenijatele ja nende perekondadele.

6. Käesolev määrus jõustub 1. jaanuarist 1964. aastast ja hõlmab ka ajateenijate perekondi, kelle perekonnapea on kutsutud sõjaväetegevteenistusse enne 1. jaanuari 1964. a.

Tööliste, kelle teenistus kulgeb sõjaväe ehitusüksustes, perekondadele käesoleva määrusega ettenähtud toetusi ei maksta.

Kinnitatud
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu
18. jaanuari 1964. a. määrusega nr. 24

ARSTLIKU TÖÖEKSPERTIISI KOMISJONIDE (ATEK) PÕHIMÄÄRUS [1]

I. Üldeeskirjad

1. Arstliku tööekspertiisi komisjonid (ATEK) alluvad sotsiaalkindlustuse organitele.

2. Arstliku tööekspertiisi komisjonide ülesandeks on:

alalise või pikaajalise töövõime kaotuse kindlakstegemine, invaliidsuse grupi määramine;

invaliidsuse tekkimise aja määramine;

invaliidsuse põhjuste määramine;

sotsiaalkindlustuse organite ülesandel toitja surma põhjuse kindlakstegemine surnu perekonnaliikmetele toitjakaotuse pensioni määramiseks;

invaliidide töötingimuste ja tööiseloomu kindlakstegemine vastavalt nende tervislikule seisundile [2];

abinõude määramine, mis aitavad kaasa invaliidide töövõime taastamisele (kutsealane väljaõpe, ümberkvalifitseerumine, taastamisravi, proteesimine ja tööabinõud, mootorkäru või käsitsijuhitava sõiduauto vajaduse kindlakstegemine jt.);

töötingimuste tundmaõppimine vahetult ettevõtetes, asutustes, organisatsioonides ja põllumajanduses tööde ja kutsealade väljaselgitamiseks, millised oleksid invaliididele sobivad, invaliidide õige tööle rakendamise kontrollimine;

ravi-profülaktiliste asutuste arstide instrueerimine ja tutvustamine arstliku tööekspertiisi põhialuste, meetodite ja ülesannetega;

töövõime kaotuse astme määramine töölistele ja teenistujatele, kes on saanud vigastuse või muu terviserikke seoses nende tööga, ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide poolt tekitatud kahju heastamise määra kindlakstegemiseks.

---

[1] Põhimäärus on toodud muudatustega, mis on tehtud ENSV Ministrite Nõukogu ja ENSV Ametiühingute Nõukogu 10. novembri 1964. a. määrusega nr. 496 (ENSV MKK 1964, nr. 46, art. 174).

[2] Isikutele, kes ei ole tunnistatud invaliidideks, annab otsuse töötingimuste muutmise kohta raviasutus.

II. Arstliku tööekspertiisi komisjonide töö organiseerimine ja koosseis

3. Tööekspertiisi teostamiseks organiseerivad Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeerium ning linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede sotsiaalkindlustuse osakonnad järgmised arstliku tööekspertiisi organid:

1) linnade, rajoonidevahelised ja rajoonide arstliku tööekspertiisi komisjonid (ATEK). Komisjoni koosseisu kuuluvad 3 arsti-eksperti (terapeut, kirurg, neuropatoloog), ametiühinguorganisatsiooni ja vastava sotsiaalkindlustuse osakonna esindaja. Komisjoni esimeheks määratakse üks arstidest-ekspertidest;

2) linnade ja rajoonidevahelised arstliku tööekspertiisi komisjonid (ATEK) tuberkuloosihaigete töövõime ekspertiisiks. Need komisjonid organiseeritakse tuberkuloositõrje dispanserite baasil. Komisjoni koosseisu kuulub 3 arsti-eksperti (2 ftisiaatrit ja neuropatoloog), ametiühinguorganisatsiooni ja vastava sotsiaalkindlustuse osakonna esindaja. Komisjoni esimeheks määratakse üks arstidest-ftisiaatritest;

3) linnade ja rajoonidevahelised arstliku tööekspertiisi komisjonid (ATEK) vaimuhaigete töövõime ekspertiisiks. Need komisjonid organiseeritakse psühhoneuroloogiadispanserite või -haiglate baasil. Komisjoni koosseisu kuulub 3 arsti-eksperti (2 psühhiaatrit ja terapeut), ametiühinguorganisatsiooni ja vastava sotsiaalkindlustuse osakonna esindaja. Komisjoni esimeheks määratakse üks arstidest-psühhiaatritest;

4) linnade ja rajoonidevahelised arstliku tööekspertiisi komisjonid (ATEK) nägemisorgani haiguste ja defektidega isikute töövõime ekspertiisiks. Need komisjonid organiseeritakse linnade või vabariiklike haiglate silmaosakondade baasil. Komisjoni koosseisu kuulub 3 arsti-eksperti (2 okulisti, terapeut või neuropatoloog), ametiühinguorganisatsiooni ja vastava sotsiaalkindlustuse osakonna esindaja. Komisjoni esimeheks määratakse üks arstidest-okulistidest.

Märkus. Vajaduse korral võib, olenevalt kohalikust patoloogiast, Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumi loal organiseerida teise profiiliga spetsialiseeritud arstliku tööekspertiisi komisjone.

4. Linnade, rajoonidevaheliste ja rajoonide arstliku tööekspertiisi komisjonide esimehed ja liikmed kinnitatakse Eesti NSV sotsiaalkindlustuse ministri poolt linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede sotsiaalkindlustuse osakondade juhatajate esildusel kooskõlastatult tervishoiuorganitega.

Arstliku tööekspertiisi komisjoni esimeheks määratakse suuremate kogemustega arst-ekspert. ATEK-i esimees on juhtivaks eksperdiks komisjonis ja kannab vastutust komisjoni õige töö-

korralduse eest, vastuvõetud ekspertiisiotsuste juriidilise ja kliinilise põhjendatuse eest. ATEK-i esimees organiseerib komisjoni teeninduspiirkonnas invaliidsuse põhjuste ja dünaamika uurimist, informeerib uurimiste tulemustest sotsiaalkindlustuse ja tervishoiuorganeid, ametiühingu- ja teisi organisatsioone, võtab vastu elanikke tööekspertiisi küsimustes. Alaliselt töötava ATEK-i esimees töötab põhitöökohaga komisjonis.

Kõikide arstliku tööekspertiisi komisjonide koosseisus on meditsiiniregistraator; komisjonidele, mis töötavad 5 või enam päeva nädalas, kinnitatakse täiendavalt vanemmeditsiiniõe ametikoht.

Vanemmeditsiiniõde ja meditsiiniregistraator töötavad põhitöökohaga selles komisjonis ning nad määratakse ametisse ja vabastatakse ametist sotsiaalkindlustuse osakondade juhatajate poolt ATEK-i esimehe esildusel.

5. Arstliku tööekspertiisi komisjonid organiseeritakse raviasutuste baasil, kus on olemas vajalikud tingimused haigete igakülgseks uurimiseks (kitsa eriala arstid, diagnostika kabinetid, laboratooriumid jm.).

Raviasutuste loetelu, mille baasil organiseeritakse arstlikud tööekspertiisi komisjonid, määrab kindlaks Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeerium koos Eesti NSV Tervishoiu Ministeeriumiga.

6. Tervishoiuorganid annavad arstliku tööekspertiisi komisjonidele haigete vastuvõtuks vastavad ruumid, kindlustavad komisjone meditsiinilise ja majandusliku sisseseadega (seadmete nimekirja kinnitab Eesti NSV Tervishoiu Ministeerium koos Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumiga), samuti loovad tingimused, mis on vajalikud arstliku tööekspertiisi komisjonides läbivaadatavate haigete kultuurseks teenindamiseks.

7. Vabariiklikes haiglates eraldatakse voodikohad või organiseeritakse arstliku tööekspertiisi osakonnad, kelle ülesandeks on diagnoosi täpsustamine ja haige organismi funktsionaalse seisundi uurimine juhtudel, kus lühiajalise järelevaatusega polikliinikus või ATEK-is töövõime ekspertiis on seotud raskustega. Sellel baasil õpitakse tundma kohaliku patoloogia mõju töövõimele, organiseeritakse arstide-ekspertide täiendamist ja samuti üliõpilaste väljaõpetamist arstliku tööekspertiisi alal.

8. Arstliku tööekspertiisi komisjonide liikmete, konsultantide, kesk- ja nooremmeditsiinipersonali ülalpidamise kulud kaetakse Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumi ning rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede sotsiaalkindlustuse osakondade summadest.

9. Linnade, rajoonidevahelised ja rajoonide arstliku tööekspertiisi komisjonid võtavad vastu 5,5-tunnilise tööpäeva kestel läbivaatamiseks 15 haiget, spetsialiseeritud arstliku tööekspertiisi komisjonid — 10 haiget.

Peale selle annavad arstliku tööekspertiisi komisjonide eriala arstid konsultatsiooni töövõime ja töötingimuste määramise küsimustes tervishoiuasutustele ja teistele organisatsioonidele, samuti üksikutele kodanikele, olenevalt nende tervislikust seisundist.

10. Rajoonides, kus puuduvad tingimused spetsialiseeritud ATEK-ide loomiseks, teostavad tuberkuloosi-, vaimuhaigete ja silmahaigete töövõime ekspertiisi linnade, rajoonidevahelised või rajoonide arstliku tööekspertiisi komisjonid vastava ala spetsialistide poolt läbiviidud kliinilis-laboratoorsete uurimuste andmete alusel. Nende ATEK-ide otsused nimetatud haigete töövõime seisundi kohta astuvad jõusse otsuse tegemise momendist, kuid kuuluvad kinnitamisele vastavate rajoonidevaheliste ekspertiisi komisjonide poolt (rajoonidevahelise spetsialiseeritud ATEK-i puudumisel — Vabariikliku ATEK-i poolt).

11. Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumi juurde organiseeritakse Vabariiklik Arstliku Tööekspertiisi Komisjon. Komisjoni koosseis kinnitatakse Eesti NSV sotsiaalkindlustuse ministri poolt.

Vabariiklikku ATEK-i kuulub 5 arsti. Komisjon on kõrgeimaks arstliku tööekspertiisi organiks ja metoodiliseks keskuseks arstliku tööekspertiisi alal vabariigis.

Vabariikliku ATEK-i esimees on vabariigi peaeksperdiks töövõime ekspertiisi alal.

Sõltuvalt töömahust võib Vabariiklikul ATEK-il olla üks või mitu komisjoni koosseisu.

Märkus. Olenevalt töömahust võidakse organiseerida Vabariikliku ATEK-i spetsialiseeritud koosseisuna spetsialiseeritud komisjone ühe või teise profiiliga (tuberkuloosi-, vaimuhaigetele jt.).

Vabariikliku ATEK-i esimehe ja liikmete, samuti keskmeditsiinitöötajate põhitöökohaks on komisjon.

Konsultante kitsastelt erialadelt ja spetsialiste funktsionaalse diagnostika alalt võib hõlmata komisjoni töösse tunnitasu alusel.

Komisjoni kesk- ja nooremmeditsiinitöötajad määrab ametisse ja vabastab ametist ATEK-i esimehe esildusel Eesti NSV sotsiaalkindlustuse minister.

Vabariiklik ATEK organiseeritakse vabariikliku või linna raviasutuse baasil, kus on olemas vajalikud tingimused haigete igakülgseks uurimiseks.

Vabariikliku Arstliku Tööekspertiisi Komisjoni ülesandeks on:

tööekspertiisi teadusliku uurimise instituutide poolt väljatöötatud teaduslike printsiipide ja töövõime ekspertiisi meetodite juurutamine linnade, rajoonidevaheliste ja rajoonide ATEK-ide töös;

ürituste läbiviimine linnade, rajoonidevaheliste ja rajoonide arstliku tööekspertiisi komisjonide arstide-ekspertide ekspertiisi-

alase kvalifikatsiooni tõstmiseks (stažeerimine, seminarid, teaduslik-praktilised konverentsid jne.);

arstliku tööekspertiisi komisjonide kogemuste üldistamine, ekspertiisis esinenud vigade väljaselgitamine ning vajalike abinõude väljatöötamine nende vigade kõrvaldamiseks;

linnade, rajoonidevaheliste, rajoonide ja spetsialiseeritud arstliku tööekspertiisi komisjonide ekspertiisiotsuste õigsuse ja põhjendatuse kontrollimine;

konsultatsioonide andmine komplitseeritud ekspertiisi juhtudel linnade, rajoonidevaheliste ja rajoonide arstliku tööekspertiisi komisjonide arstidele-ekspertidele kohapeal väljasõiduistungite organiseerimise näol ning ekspertiisimaterjalide põhjal;

linnade, rajoonidevaheliste, rajoonide ja spetsialiseeritud arstliku tööekspertiisi komisjonide otsuste peale edasikaevanud isikute, samuti eriti komplitseeritud juhtudel nende komisjonide poolt suunatud invaliidide läbivaatus;

invaliidide läbivaatus linnade, rajoonidevaheliste, rajoonide ning spetsialiseeritud arstliku tööekspertiisi komisjonide ekspertiisiotsuste õigsuse ja põhjendatuse kontrollimiseks;

linnade, rajoonidevaheliste, rajoonide ja spetsialiseeritud arstliku tööekspertiisi komisjonide otsuste õigsuse kontrollimine aktimaterjalide alusel;

invaliidsuse dünaamika ja põhjuste tundmaõppimine, invaliidsuse vähendamisele suunatud ettepanekute väljatöötamine;

sotsiaalkindlustuse organite poolt esitatud mitmesuguste arstliku tööekspertiisi alaste küsimuste läbivaatamine.

Vabariikliku Arstliku Tööekspertiisi Komisjoni poolt vastuvõetud otsused on lõplikud.

12. Arstliku tööekspertiisi komisjonid viivad läbi oma istungeid teeninduspiirkonnas olevates tehastes, vabrikutes, sovhoosides ja raviprofülaktilistes asutustes varem väljatöötatud graafiku alusel. Väljasõiduistungitest võtavad osa raviarstid, kitsa eriala arstid, tootmisjaoskondade juhatajad (tsehhiülemad, meistrid jt.), töö- ja kaadriosakondade esindajad, ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalike komiteede esindajad.

13. Kõikide arstliku tööekspertiisi komisjonide juurde organiseeritakse ühiskondlikud nõukogud.

14. Arstliku tööekspertiisi komisjonide organisatsioonilist ja metoodilist juhtimist teostab Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeerium.

Ministeerium organiseerib töövõime ekspertiisi printsiipide ja meetodite teaduslik-metoodilist väljatöötamist, kindlustab nende elluviimist, kontrollib arstliku tööekspertiisi organite tegevust, kontrollib ekspertiisiotsuste põhjendatust.

III. Isikud, keda võetakse läbivaatusele arstliku tööekspertiisi komisjonidesse ja nende komisjonidesse suunamise kord

15. Arstliku tööekspertiisi komisjonid võtavad vastu läbivaatuseks:

1) töölisi, teenistujaid ja teisi isikuid, kellele laieneb riiklik sotsiaalkindlustus;

2) kõrgemate ja kesk-eriõppeasutuste, koolide ja kaadri ettevalmistamise kursuste õpilasi; aspirante, doktorante ja kliinilisi ordinaatoreid;

3) teisi kodanikke, kui nad on invaliidistunud riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmisel või NSV Liidu kodaniku kohuse täitmisel inimelu päästmiseks, sotsialistliku omandi kaitsmisel, samuti sotsialistliku õiguskorra kaitsmisel;

4) töölisi ja teenistujaid, kes on katkestanud töö, endisi sõjaväelasi ja käesoleva punkti alapunktides 1, 2, 3 ja 4 märgitud isikute perekonnaliikmeid, kes on kaotanud toitja, tingimuste olemasolul, mis annavad nendele õiguse pensioni saamiseks;

5) invaliide lapseeast ja isikuid, kes said vigastuse või haigestusid enne tööle asumist ning vajavad tööle paigutamist või suunamist kutsealaseks väljaõppeks, samuti isikuid, keda sotsiaalkindlustuse osakondade poolt suunatakse invaliidide kodudesse ja internaatidesse;

6) invaliide järjekordseks läbivaatuseks;

7) mittetöötavate pensionäride perekonnaliikmeid pensionilisandi saamiseks;

8) töölisi ja teenistujaid, kes on saanud vigastuse või tervise rikke seoses tööga, töövõime kaotuse astme kindlaksmääramiseks asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide poolt tekitatud kahju heastamise määra kindlakstegemiseks;

9) kolhooside liikmeid;

10) isikuid, kellel ei ole õigust pensioni saamiseks ja kes taotlevad kehtestatud korras toetust, millise saamiseks on nõutav invaliidsuse olemasolu.

Arstliku tööekspertiisi komisjonid võtavad läbivaatamiseks vastu samuti raviasutuste poolt suunatud isikuid, kes on haiged pikemat aega (mitte hiljem kui 4 kuu möödumisel ajutise töövõimetuse tekkimise päevast või üldkokkuvõttes mitte rohkem kui 5 kuud kestnud ajutise töövõimetuse korral viimase 12 kuu kestel korduvate haigestumiste puhul ühte ja samasse haigusesse; mitte hiljem kui 10 kuu möödumisel tuberkuloosihaigeid).

16. Haiged suunatakse arstliku tööekspertiisi komisjonidesse elukohajärgse raviasutuse poolt või raviasutuse poolt, mille juurde nad on kinnistatud.

Vastutust haigete meditsiinilise uurimise kvaliteedi ja arstliku tööekspertiisi komisjonidesse suunamise põhjendatuse eest kannavad raviasutuste juhatajad.

Invaliidide1, keda suunatakse raviasutuste poolt arstliku tööekspertiisi komisjonidesse taasläbivaatuseks, on õigus meditsiinilise uurimise teostamiseks raviasutustes eelisjärjekorras.

Iga ATEK-i suunatava haige kohta täidab raviasutus kehtestatud vormikohase läbivaatuse akti ja saadab selle arstliku tööekspertiisi komisjoni.

Raviasutus märgib läbivaatuse aktis andmed haige tööalase tegevuse kohta, spetsiaalsete kabinettide ja laboratooriumide arstide-spetsialistide meditsiinilise uurimise andmed, mis põhjendavad invaliidsuse tunnuste olemasolu, kliinilise ja tööprognoosi.

Arstliku tööekspertiisi komisjoni suunatavale läbivaatuse aktile kirjutab alla raviv arst, vastava osakonna juhataja ja peaarsti asetäitja ekspertiisi alal (või peaarst).

Mittetöötavad isikud esitavad esmasel ATEK-i suunamisel koos meditsiiniliste dokumentidega vastava sotsiaalkindlustuse osakonna saatekirja.

Töölised ja teenistujad, keda suunatakse ATEK-i töövõime kaotuse astme kindlaksmääramiseks tekitatud kahju heastamise määra kindlakstegemise juhtudel, esitavad esmasel läbivaatusel koos meditsiiniliste dokumentidega saatekirja asutuselt, ettevõttelt või organisatsioonilt, kus leidis aset õnnetusjuhtum, ametiühingu vabriku-, tehase- või kohaliku komitee või rajooni ja linna rahvakohtu saatekirja, samuti akti tootmisega seotud õnnetusjuhtumi kohta.

(Viimane lõik kehtetu.)

17. Läbivaatus arstliku tööekspertiisi komisjonides toimub elukoha järgi, väljasõiduistungitel töökoha järgi või raviasutuste järgi, mille juurde haige on kinnistatud.

Isikud, kes oma tervisliku seisundi tõttu raviasutuse poolt antud otsuse kohaselt ei ole võimelised ilmuma arstliku tööekspertiisi komisjoni, vaadatakse läbi kodus või raviasutuses, kus haige viibib.

Üksikutel juhtudel tehakse arstliku tööekspertiisi komisjoni otsus tagaselja läbivaatuse akti alusel, milline on alla kirjutatud raviva arsti ja raviasutuse peaarsti poolt, nende isikute töövõime seisundi kohta, kes viibivad raviasutuste statsionaarides.

IV. Arstliku tööekspertiisi komisjonide töökord

18. ATEK-i liikmed teostavad iga töövõime ekspertiisiks suunatud haige meditsiinilise läbivaatuse, töötades eelnevalt läbi raviasutusest saabunud meditsiinilised dokumendid. Otsus töövõime kohta tehakse kollegiaalselt pärast haige läbivaatamist, kusjuures arvestatakse raviasutuste andmeid, haige kutseala ja haige poolt tehtava töö iseloomu.

Läbivaatuse andmed ja ATEK-i otsus kantakse läbivaatuse

akti ning kirjutatakse alla komisjoni esimehe ja kõigi liikmete poolt.

Kui komisjoni esimees või üksikud liikmed ei ole nõus teiste komisjoni liikmete arvamusega, kantakse nende eriarvamus läbivaatuse akti. Neil juhtudel saadetakse läbivaatuse akt kolme päeva jooksul Vabariiklikule ATEK-ile kinnitamiseks, kes vajaduse korral võib haige välja kutsuda.

Andmed haige tööalase tegevuse, töötingimuste ja tehtava töö iseloomu kohta täpsustatakse läbivaatuse käigus; üksikutel juhtudel nõutakse need andmed haige töökohalt.

19. Kõikidel juhtudel, kui haige suunatakse arstliku tööekspertiisi komisjoni mitteküllaldaselt põhjendatud kliinilise diagnoosiga, mille alusel on raske otsustada haige töövõime küsimust, suunab ATEK haige täiendavaks uurimiseks raviasutusse, vajaduse korral nõuab haige paigutamist statsionaari diagnoosi ja organismi funktsionaalse seisundi täpsustamiseks.

20. Arstliku tööekspertiisi komisjonid määravad läbivaatuse käigus igal üksikul juhul haige tervislikule seisundile vastavad tööalase tegevuse liigid ja töötingimused, millised aitaksid kaasa organismi häiritud funktsioonide taastamisele ja invaliidsuse likvideerimisele.

Arstliku tööekspertiisi komisjonide otsused sobivate tööalase tegevuse liikide ja töötingimuste kohta peavad olema konkreetsed, et nende alusel oleks võimalik invaliide õigesti tööle rakendada.

Kui haige tervisliku seisundi järgi on vajalik töökoormuse vähendamine, määravad arstliku tööekspertiisi komisjonid temale kergendatud töötingimused.

21. Arstliku tööekspertiisi komisjonide otsused invaliidide töötingimuste kohta on kohustuslikud ettevõtete, asutuste, organisatsioonide, sovhooside ja kolhooside juhtkonnale.

Asutuste, ettevõtete, sovhooside ja teiste organisatsioonide juhtkond on kohustatud vastavalt ATEK-i otsustele võimaldama invaliididele tööd neis ettevõtetes, asutustes, kus nad töötasid kuni invaliidsuse tekkimiseni.

22. Kontrolli arstliku tööekspertiisi komisjonide poolt invaliididele määratud töötingimustest kinnipidamise üle teostavad sotsiaalkindlustuse organid, arstliku tööekspertiisi komisjonide liikmed, samuti vastavate ravi-profülaktiliste asutuste meditsiinitöötajad (medsanosakond, tervishoiupunkt jt.) koos ametiühinguorganisatsioonidega.

23. Arstliku tööekspertiisi komisjonid annavad aru oma tööst Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumile ja vastavate linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede sotsiaalkindlustuse osakondadele kehtestatud korra kohaselt.

24. Arstliku tööekspertiisi komisjonid on kohustatud andma

informatsiooni oma tööst teenindatavas piirkonnas asuvate ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohalike komiteede sotsiaalkindlustuse komisjonide istungitel.

V. Taasläbivaatuse tähtajad ja arstliku tööekspertiisi komisjonide otsuste peale edasikaebamise kord

25. I grupi invaliidide taasläbivaatus toimub üks kord kahe aasta jooksul, II ja III grupi invaliidide taasläbivaatus üks kord aastas.

Invaliidsuse grupp määratakse taasläbivaatuse tähtajata järgmistel juhtudel:

1) invaliididele — meestele üle 60 ja naistele — üle 55 eluaasta; kolhoosiliikmetele-invaliididele — meestele üle 65 ja naistele — üle 60 eluaasta;

2) invaliididele, kelle taasläbivaatuse tähtaeg saabub — meestel pärast 60-aastaseks (kolhoosiliikmetel 65-aastaseks), naistel pärast 55-aastaseks (kolhoosiliikmetel 60-aastaseks) saamist;

3) I ja II grupi invaliididele, kelle invaliidsuse grupp viimase 15 aasta jooksul on jäänud muutmatuks või kellele oli määratud kõrgem invaliidsuse grupp;

4) Isamaasõja invaliididele, kellele invaliidsuse grupp on määratud haava, põrutuse või haigestumise tagajärjel kokku 15 või rohkem aastate vältel;

5) meestele 55-aastaseks ja naistele 50-aastaseks saamisel, kes enne sellesse ikka jõudmist pidevalt viimase 5 aasta jooksul on tunnistatud I grupi invaliidiks;

6) Isamaasõja invaliididele — meestele 55-aastaseks ja naistele 50-aastaseks saamisel, kellele haavatasaamise, põrutuse või haigestumise tagajärjel on viimase 5 aasta jooksul pidevalt määratud üks invaliidsuse gruppidest;

7) invaliididele parandamatute krooniliste haiguste ja anatoomiliste defektidega, milliste loetelu on kinnitatud NSV Liidu Tervishoiu Ministeeriumi ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu poolt.

Invaliididele, kellele invaliidsuse grupp on määratud tähtajata, teostatakse taasläbivaatust ainult nende endi avalduste põhjal.

26. Üksikutel juhtudel, kui sotsiaalkindlustuse organitel on andmeid, et invaliidsuse grupp või põhjus on ebaseaduslikult määratud, võib invaliidi, kellele invaliidsuse grupp oli määratud tähtajata, välja kutsuda kontroll-läbivaatusele Vabariiklikku ATEK-i, kuid ainult pärast meditsiiniliste materjalide põhjalikku läbivaatamist ja kui nende alusel ilmneb arstliku tööekspertiisialase seadusandluse rikkumisi.

Kui linna, rajoonidevahelise, rajooni või spetsialiseeritud arst-

liku tööekspertiisi komisjoni poolt antud otsuse ebaseaduslikkus leiab kinnitamist, muudab Vabariiklik ATEK selle ja teatab vastavatele organitele isikud, kes on süüdi ebaseadusliku ekspertiisiotsuse tegemises, mille alusel oli määratud pension ja sotsiaalkindlustusabi teised liigid.

27. Kui läbivaadatav ei ole nõus arstliku tööekspertiisi komisjoni otsusega, annab ta selle kohta ühe kuu jooksul kirjaliku avalduse linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee sotsiaalkindlustuse osakonnale või arstliku tööekspertiisi komisjonile, kus teostati tema esmane läbivaatus.

Sotsiaalkindlustuse osakondade juhatajad ja ATEK-ide esimehed saadavad avalduse koos kõigi eelnevate läbivaatuse materjalidega Vabariiklikku Arstliku Tööekspertiisi Komisjoni, kes kutsub avaldaja teistkordsele läbivaatusele.

Kaebusi linnade, rajoonidevaheliste ja rajoonide ATEK-ide otsuste peale võib esitada ka vahetult Vabariiklikku ATEK-i.

VI. Asjaajamine

28. Iga arstliku tööekspertiisi komisjonis läbivaadatava haige või invaliidi kohta koostatakse läbivaatuse akt kindlaksmääratud vormi kohaselt. Läbivaatuse aktid koos kõigi meditsiiniliste dokumentidega, mis on saabunud raviasutustest, teistest asutustest ja organisatsioonidest, hoitakse alal arstliku tööekspertiisi komisjonides Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumi poolt kehtestatud korra kohaselt.

29. Arstliku tööekspertiisi komisjonid peavad oma istungite kohta protokolle kehtestatud vormi kohaselt.

30. Arstlikud tööekspertiisi komisjonid annavad invaliidsuse grupi (kolhoosiliikmetele — I või II invaliidsuse grupi) määramisel välja invaliididele ATEK-i tõendi, mille vorm kinnitatakse Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumi poolt. Väljavõte läbivaatuse aktist saadetakse vastavale sotsiaalkindlustuse organile või teisele organisatsioonile, kelle kaudu toimub pensioniline kindlustamine.

Isikutele, kes ei ole tunnistatud invaliidiks, kolhoosiliikmetele, kes on tunnistatud III grupi invaliidiks, samuti isikutele, kes pöörduvad ATEK-i konsultatsiooni saamiseks töövõime ja tehtava töö iseloomu küsimustes, antakse välja vastav tõend.

31. Arstliku tööekspertiisi komisjonidel on nurgatempel ja pitsat.

32. Tahtlikult ebaõige otsuse tegemise ja ebaseadusliku ATEK-i tõendi väljaandmise eest, mis pole vastavuses invaliidsuse gruppide määramise eeskirjade ja käesoleva põhimäärusega, võetakse süüdlased ettenähtud korras vastutusele.

(ENSV MKK 1964, nr. 4, art. 11)

2. PENSIONID

RIIKLIKE PENSIONIDE SEADUS[1]

Vastu võetud NSV Liidu Ülemnõukogu poolt 14. juulil 1956

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidus on kodanike õigus ainelisele kindlustusele nii vanaduse kui ka töövõime kaotuse ja haiguse puhul üks Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni saavutusi, mis on fikseeritud NSV Liidu Konstitutsioonis.

Pensionilise kindlustamise garanteerib NSV Liidus loodud sotsialistlik kord, mille tingimustes on alaliseks kaotatud inimese ekspluateerimine inimese poolt, tööpuudus ja töötajate ebakindlus homse päeva suhtes. Pensioniline kindlustamine Nõukogude riigis toimub täielikult riiklike ja ühiskondlike summade arvel.

Edusammud sotsialistliku majanduse arendamises, mis nõukogude rahvas on teinud Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei juhtimisel, võimaldavad praegu veelgi enam parandada olukorda pensionilise kindlustamise alal.

Selleks Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu otsustab:

I

Üldeeskirjad

§ 1. Õigus riiklikule pensionile on:

a) töölistel ja teenistujatel;

b) sõjaväelastel;

c) kõrgemate õppeasutuste, kesk-eriõppeasutuste, kaadri ettevalmistamise koolide ja kursuste õpilastel;

d) teistel kodanikel, kui nad on invaliidistunud seoses riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmisel;

e) käesolevas paragrahvis nimetatud kodanike perekonnaliikmetel toitja kaotuse puhul.

§ 2. Käesoleva seaduse alusel määratakse riiklikke pensione:

a) vanaduse;

b) invaliidsuse;

c) toitja kaotuse puhul.

§ 3. Kodanikele, kellel on üheaegselt õigus mitmesugustele pensionidele, määratakse üks pension nende endi valikul.

---

[1] Seadus on toodud muudatustega, mis on tehtud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 31. detsembri 1964. a. seadlusega «Riiklike pensionide alammäärade tõstmise kohta I ja II grupi invaliididele ja toitja kaotanud perekondadele» (ENSV T 1965, nr. 1).

§ 4. Kodanikud, kellel on õigus riiklikule pensionile, võivad pärast pensioniõiguse tekkimist taotleda pensioni määramist mistahes ajal ilma mingisuguse tähtajalise piiramiseta.

§ 5. Pensione määrab rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt moodustatav pensionide määramise komisjon.

Pensionide määramise komisjoni otsusele võib edasi kaevata rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

§ 6. Riik tagab pensionide väljamaksmise NSV Liidu riigieelarvest iga aasta assigneeritavate vahendite arvel, sealhulgas riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve vahenditest, mis moodustatakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide sissemaksudest ilma mingisuguste mahaarvamisteta töötasust.

§ 7. Pensionid ei kuulu maksustamisele.

II

Vanaduspensionid

§ 8. Õigus vanaduspensionile on töölistel ja teenistujatel: meestel — 60-aastaseks saamisel ja vähemalt 25-aastase tööstaažiga;

naistel — 55-aastaseks saamisel ja vähemalt 20-aastase tööstaažiga.

§ 9. Soodustatud tingimustel vanaduspensionile on õigus:

a) töölistel ja teenistujatel allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel ja kuumades tsehhides — NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatava tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirja [1] järgi:

meestel — 50-aastaseks saamisel ja vähemalt 20-aastase tööstaažiga;

naistel — 45-aastaseks saamisel ja vähemalt 15-aastase tööstaažiga;

b) töölistel ja teenistujatel teistel raskete töötingimustega töödel — NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatava tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirja [1] järgi:

meestel — 55-aastaseks saamisel ja vähemalt 25-aastase tööstaažiga;

naistel — 50-aastaseks saamisel ja vähemalt 20-aastase tööstaažiga.

Töölisel või teenistujal on õigus saada soodustatud tingimustel vanaduspensioni, kui vähemalt pool temale selle pensioni määramiseks vajalikust staažist langeb vastavatele töödele, mis anna-

[1] Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1956. a. 22. augusti määrusega nr. 1173. — Toim.

vad õiguse saada pensioni soodustatud tingimustel (sõltumata viimasest töökohast).

§ 10. Naistel, kes on sünnitanud viis või enam last ja kasvatanud neid kaheksa aasta vanuseni, on õigus vanaduspensionile 50-aastaseks saamisel ja vähemalt 15-aastase tööstaažiga, kui neil pole õigust vanaduspensionile varajasemas eas.

§ 11. Töölistel ja teenistujatel — pimedatel, kes saavad invaliidsuspensioni, on õigus saada selle pensioni asemel vanaduspensioni: meestel — 50-aastaseks saamisel ja vähemalt 15-aastase tööstaažiga; naistel — 40-aastaseks saamisel ja vähemalt 10-aastase tööstaažiga.

Hüpofüsaarset nanismi põdevatel töölistel ja teenistujatel (liliputtidel) on õigus vanaduspensionile:

meestel 45-aastaseks saamisel ja vähemalt 20-aastase tööstaažiga;

naistel 40-aastaseks saamisel ja vähemalt 15-aastase tööstaažiga (NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 25. septembri 1961. a. seadluse sõnastuses).

§ 12. Töölistele ja teenistujatele, kes on töötamise ajal jõudnud vanuseni, mis on vajalik neile pensioni määramiseks, kuid kellel ei ole täispensioni määramiseks nõutavat tööstaaži ja kes siiski on töötanud vähemalt 5 aastat, sealhulgas vähemalt 3 aastat vahetult enne pensioni taotlemist, määratakse vanaduspension proportsionaalselt olemasolevale staažile, kuid mitte vähem kui neljandik täispensionist.

§ 13. Vanaduspensionid määratakse järgmistes määrades:

Kuutöötasu rublades	Pension			
	Töölistele ja teenistujatele, peale nende, kes on töötanud allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel ja kuumades tsehhides		Töölistele ja teenistujatele, kes on töötanud allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel ja kuumades tsehhides	
	Protsentides töötasust	Pensioni väikseim määr rublades (lisanditeta)	Protsentides töötasust	Pensioni väikseim määr rublades (lisanditeta)
Kuni 35 (kaasa arvatud)	100	30	100	30
35 kuni 50 „ „	85	35	90	35
50 kuni 60 „ „	75	42,5	80	45
60 kuni 80 „ „	65	45	70	48
80 kuni 100 „ „	55	52	60	56
100 ja üle selle	50	55	55	60

Vanaduspensioni alammääraks kehtestatakse 30 rubla kuus.

Vanaduspensioni ülemmääraks kehtestatakse 120 rubla kuus.

§ 14. Kehtestatakse järgmised pensionilisandid vanaduspensionidele (pensioni ülemmäära piirides):

a) pideva tööstaaži eest üle 15 aasta või üldise tööstaaži eest — meestele, kes on töötanud vähemalt 35 aastat, ja naistele, kes on töötanud vähemalt 30 aastat — 10 protsenti pensionist. Töölistele ja teenistujatele, kellel on õigus pensionile soodustatud tingimustel vastavalt käesoleva seaduse paragrahvi 9 punktile «a» ning paragrahvidele 10 ja 11, kehtestatakse nimetatud lisand üldise tööstaaži eest, kui nende üldine tööstaaž ületab staaži, mis on nõutav pensioni määramiseks soodustatud tingimustel, vähemalt 10 aasta võrra;

b) mittetöötavatele pensionäridele, kelle ülalpidamisel on töövõimetuid perekonnaliikmeid: ühe töövõimetu perekonnaliikme puhul — 10 protsenti pensionist; kahe või enama töövõimetu perekonnaliikme puhul — 15 protsenti pensionist.

§ 15. Töötavatele pensionäridele makstakse vanaduspensioni 15 rubla kuus, kui nende töötasu ei ületa pärast pensioni määramist (arvestamata pensioni summat) 100 rubla.

Töötavatele pensionäridele, kellele vanaduspension on määratud soodustatud tingimustel kui isikutele, kes on töötanud allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel ja kuumades tsehhides, makstakse pensioni 50 protsendi ulatuses määratud pensionist, sõltumata saadavast töötasust.

Vanaduspensioni, mis on määratud osalise staažiga, töötavatele pensionäridele ei maksta.

§ 16. Töölistele ja teenistujatele, kellel on vajalik staaž, kuid kes on lõpetanud töötamise enne vanuse saavutamist, mis annab õiguse vanaduspensionile, määratakse pension siis, kui ta on selle vanuseni jõudnud.

§ 17. Vanaduspension määratakse eluajaks, sõltumata töövõimest.

III

Invaliidsuspensionid töölistele ja teenistujatele

§ 18. Õigus invaliidsuspensionile on töölistel ja teenistujatel invaliidsuse tekkimisel, s. o. töövõime alalise või kestva kaotuse puhul.

Invaliidsuspension määratakse töölistele ja teenistujatele sõltumata sellest, millal invaliidsus on tekkinud: töötamise ajal, enne töötamise alustamist või pärast töötamise lõpetamist.

§ 19. Olenevalt töövõime kaotuse ulatusest jagunevad invaliidid kolme gruppi.

Invaliidsuse grupi määravad arstlikud tööekspertiisikomisjonid NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kehtestatavas korras.

§ 20. Invaliidsuspensione määratakse töövõime kaotuse puhul:

a) töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel;

b) üldhaigestumise tagajärjel.

Töövõime kaotuse puhul vigastuse tõttu, mis ei tekkinud seoses tööga, määratakse pension samuti kui üldhaigestumise tagajärjel töövõime kaotuse puhul.

§ 21. Töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul määratakse pension töölistele ja teenistujatele sõltumata tööstaažist.

Üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul määratakse pension töölistele ja teenistujatele, kui nad pensioni taotlemise ajal omavad järgnevat tööstaaži:

Vanus	Tööstaaž aastates		
	mehed	naised	töölised ja teenistujad allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel ja kuumades tsehhides
20 aastast kuni 23-aastaseks saamiseni	2	1	1
23 „ „ 26 „ „	3	2	2
26 „ „ 31 „ „	5	3	3
31 „ „ 36 „ „	7	5	5
36 „ „ 41 „ „	10	7	6
41 „ „ 46 „ „	12	9	7
46 „ „ 51 „ „	14	11	8
51 „ „ 56 „ „	16	13	10
56 „ „ 61 „ „	18	14	12
61 aastat ja üle selle	20	15	14

Töölistele ja teenistujatele, kes on invaliidistunud üldhaigestumise tagajärjel enne 20-aastaseks saamist, määratakse pension:

a) kui invaliidsus on tekkinud töötamise ajal või pärast töötamise lõpetamist — sõltumata tööstaažist;

b) kui invaliidsus on tekkinud enne tööle asumist — vähemalt üheaastase tööstaaži olemasolu korral.

§ 22. Töölistele ja teenistujatele määratakse töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul pensionid järgmistes määrades:

a) I grupi invaliididele — 100 protsenti töötasust kuni 50 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 10 protsenti;

b) II grupi invaliididele — 90 protsenti töötasust kuni 45 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 10 protsenti;

c) III grupi invaliididele — 65 protsenti töötasust kuni 40 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 10 protsenti.

Töölistele ja teenistujatele, kes töötavad allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel ja kuumades tsehhides, määratakse töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul pensionid järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 100 protsenti
II grupi invaliididele — 90 protsenti
III grupi invaliididele — 65 protsenti

} töötasust kuni 60 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 20 protsenti

Töölistele ja teenistujatele, kes töötavad teistel raskete töötingimustega töödel, määratakse töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul pensionid järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 100 protsenti
II grupi invaliididele — 90 protsenti
III grupi invaliididele — 65 protsenti

} töötasust kuni 50 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 15 protsenti

Töölistele ja teenistujatele, kes on invaliidistunud kutsealase haigestumise tõttu pneumokonioosi (silikoosi, antrako-silikoosi, antrakoosi, sidero-silikoosi jne.), määratakse invaliidsuspensionid järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 100 protsenti töötasust,
II grupi invaliididele — 90 protsenti töötasust,
III grupi invaliididele — 65 protsenti töötasust.

Pensioni alammäärad määratakse: I grupi invaliididel — 50 rubla kuus, II grupi invaliididel — 35 rubla, III grupi invaliididel — 21 rubla kuus.

Pensioni ülemmääraks kehtestatakse: I grupi invaliididele — 120 rubla kuus, II grupi invaliididele — 90 rubla, III grupi invaliididele — 45 rubla, töölistele ja teenistujatele, kes on invaliidistunud kutsealase haigestumise tõttu pneumokoosi — 70 rubla. (NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 26. juuni 1959. a. seadluse sõnastuses.)

§ 23. Üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul määratakse töölistele ja teenistujatele pensionid järgmistes määrades:

a) I grupi invaliididele — 85 protsenti töötasust kuni 50 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 10 protsenti;

b) II grupi invaliididele — 65 protsenti töötasust kuni 45 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 10 protsenti;

c) III grupi invaliididele — 45 protsenti töötasust kuni 40 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 10 protsenti.

Töölistele ja teenistujatele, kes töötavad allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel ja kuumades tsehhides, määratakse üldhai-

gestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul pensionid järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 85 protsenti II grupi invaliididele — 65 protsenti III grupi invaliididele — 45 protsenti	} töötasust kuni 60 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 20 protsenti

Töölistele ja teenistujatele, kes töötavad teistel raskete töötingimustega töödel, määratakse üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul pensionid järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 85 protsenti II grupi invaliididele — 65 protsenti III grupi invaliididele — 45 protsenti	} töötasust kuni 50 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 15 protsenti

Pensionide alammäärad määratakse: I grupi invaliididel — 50 rubla kuus; II grupi invaliididel — 30 rubla; III grupi invaliididel — 16 rubla.

Pensionide ülemmääraks kehtestatakse: I grupi invaliididele — 90 rubla kuus; II grupi invaliididele — 60 rubla; III grupi invaliididele — 40 rubla.

Töölisel või teenistujal on õigus pensionile üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul soodustusmäärades, kui vähemalt pool temale vajalikust tööstaažist langeb vastavatele töödele, mis annavad õiguse soodustusmääralisele pensionile (sõltumata viimasest töökohast).

§ 24. Töölistele ja teenistujatele, kes on töötamise ajal muutunud I või II grupi invaliidideks üldhaigestumise tagajärjel, kui neil ei ole täispensioni määramiseks nõutavat tööstaaži, määratakse pension proportsionaalselt olemasolevale tööstaažile, kuid mitte vähem kui veerand täispensionist.

§ 25. Kehtestatakse järgmised pensionilisandid invaliidsuspensionidele (pensionide ülemmäärade piirides):

a) I ja II grupi invaliididele, kes on invaliidistunud üldhaigestumise tagajärjel, pideva tööstaaži eest: 10—15 aastat — 10 protsenti pensionist, üle 15 aasta — 15 protsenti pensionist;

b) mittetöötavatele I ja II grupi invaliididele (sõltumata invaliidsuse põhjusest), kelle ülalpidamisel on töövõimetuid perekonnaliikmeid: ühe töövõimetu perekonnaliikme puhul — 10 protsenti pensionist; kahe või enama töövõimetu perekonnaliikme puhul — 15 protsenti pensionist;

c) I grupi invaliididele (sõltumata invaliidsuse põhjusest) nende hooldamiseks — 15 protsenti pensionist.

Lisandite kogusumma ei või üldhaigestumise tagajärjel tekkinud invaliidsuse puhul I grupi invaliididel ületada 30 protsenti pensionist.

§ 26. Invaliididele — meestele vanusega üle 60 aasta ja naistele üle 55 aasta — määratakse invaliidsuspension eluajaks. Neid invaliide vaadatakse uuesti läbi ainult nende endi avalduse põhjal.

Teistele invaliididele määratakse invaliidsuspension kogu töövõimetuse perioodiks.

§ 27. I grupi invaliididele, kes saavad mingisugust töötasu, samuti II grupi invaliididele, kelle töötasu ei ületa 120 rubla kuus, makstakse pension täielikult, sõltumata töötasust.

II grupi invaliididele, kelle töötasu ületab 120 rubla, samuti III grupi invaliididele makstakse pension sellises määras, et pension ja saadav töötasu ei ületaks üldsummas kogu töötasu enne pensioni määramist. Seejuures III grupi invaliididele, kui nende töötasu ei ületa 120 rubla kuus, makstakse välja vähemalt 50 protsenti määratud pensionist. (NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 26. detsembri 1959. a. seadluse sõnastuses.)

IV

Pensionid toitja kaotuse puhul tööliste ja teenistujate perekondadele

§ 28. Õigus pensionile toitja kaotuse puhul on neil surnud töölise, teenistuja või pensionäri töövõimetutel perekonnaliikmetel, kes olid tema ülalpidamisel.

Töövõimetuteks perekonnaliikmeteks loetakse:

a) lapsed, vennad, õed ja lastelapsed, kes ei ole saanud 16-aastaseks (õpilased — 18-aastaseks), või sellest vanemad, kui nad on invaliidistunud enne 16-aastaseks (õpilased — 18-aastaseks) saamist; seejuures vennad, õed ja lastelapsed tingimusel, kui neil ei ole töövõimelisi vanemaid;

b) isa, ema, naine, mees, kui nad on jõudnud elatanud ikka: mehed — 60 aastat, naised — 55 aastat, või kui nad on invaliidid;

c) üks vanematest või abikaasa, sõltumata vanusest ja töövõimest, kui ta ei tööta ja hooldab surnud toitja lapsi, vendi, õdesid või lastelapsi, kes ei ole saanud 8-aastaseks;

d) vanaisa ja vanaema, kui puuduvad isikud, kes on seaduse järgi kohustatud neid ülal pidama.

Surnu lastel ja töövõimetutel vanematel, kes ei olnud tema ülalpidamisel, on tema surma puhul õigus pensionile, kui nad hiljem on kaotanud elatusvahendite allika.

§ 29. Mõlema vanema ülalpidamisel olnud lastel on isa või ema surma puhul õigus pensionile ka sel juhul, kui teine vanem töötab.

§ 30. Õppivatele lastele, vendadele, õdedele ja lastelastele makstakse pensioni ka siis, kui nad saavad stipendiumi.

§ 31. Vanematel on õigus pensionile, sõltumata sellest, millal nad on jõudnud elatanud ikka või invaliidistunud: kas enne või pärast toitja surma.

Surnu abikaasal (naisel või mehel) on õigus pensionile, kui

ta on jõudnud elatanud ikka või invaliidistunud enne toitja surma või hiljemalt 5 aasta jooksul pärast tema surma. Surnu abikaasale, kellel ei ole täisealisi töövõimelisi lapsi, määratakse pension sõltumata elatanud ikka jõudmise või invaliidistumise ajast.

§ 32. Lapsendajatel on pensioniõigus võrdselt vanematega ja lapsendatuil võrdselt lihaste lastega.

Alaealistel, kellel on õigus pensionile toitja kaotuse puhul, säilib see õigus ka nende lapsendamisel.

§ 33. Töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensionid sõltumata toitja tööstaažist järgmistes määrades:

a) kolmele või enamale töövõimetule perekonnaliikmele — 100 protsenti toitja töötasust kuni 50 rubla kuus ja seda ületavast toitja töötasust 10 protsenti;

b) kahele töövõimetule perekonnaliikmele — 90 protsenti toitja töötasust kuni 45 rubla kuus ja seda ületavast toitja töötasust 10 protsenti.

c) ühele töövõimetule perekonnaliikmele — 65 protsenti toitja töötasust kuni 40 rubla kuus ja seda ületavast toitja töötasust 10 protsenti.

Allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel ja kuumades tsehhides töötanud ning töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensionid järgmistes soodustusmäärades:

Kolmele või enamale töövõimetule perekonnaliikmele — 100 protsenti Kahele töövõimetule perekonnaliikmele — 90 protsenti Ühele töövõimetule perekonnaliikmele — 65 protsenti	toitja töötasust kuni 60 rubla kuus ja seda ületavast toitja töötasust 20 protsenti

Teistel raskete töötingimustega töödel töötanud ning töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensionid järgmistes soodustusmäärades:

Kolmele või enamale töövõimetule perekonnaliikmele — 100 protsenti Kahele töövõimetule perekonnaliikmele — 90 protsenti Ühele töövõimetule perekonnaliikmele — 65 protsenti	toitja töötasust kuni 50 rubla kuus ja seda ületavast toitja töötasust 15 protsenti

Pensionide alammäärad määratakse: kolme või enama perekonnaliikme kohta — 50 rubla kuus; kahe perekonnaliikme kohta — 30 rubla; ühe perekonnaliikme kohta — 21 rubla.

Pensionide ülemmääraks kehtestatakse: kolmele või enamale perekonnaliikmele — 120 rubla kuus; kahele perekonnaliikmele — 90 rubla; ühele perekonnaliikmele — 45 rubla.

§ 34. Üldhaigestumise tagajärjel surnud ja invaliidsuspensioni määramiseks nõutava tööstaažiga tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensionid järgmistes määrades:

a) kolmele või enamale töövõimetule perekonnaliikmele — 85 protsenti toitja töötasust kuni 50 rubla kuus ja seda ületavast toitja töötasust 10 protsenti;

b) kahele töövõimetule perekonnaliikmele — 65 protsenti toitja töötasust kuni 45 rubla kuus ja seda ületavast toitja töötasust 10 protsenti;

c) ühele töövõimetule perekonnaliikmele — 45 protsenti toitja töötasust kuni 40 rubla kuus ja seda ületavast toitja töötasust 10 protsenti.

Allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel ja kuumades tseehides töötanud ning üldhaigestumise tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensionid järgmistes soodustusmäärades:

Kolmele või enamale töövõimetule perekonnaliikmele — 85 protsenti Kahele töövõimetule perekonnaliikmele — 65 protsenti Ühele töövõimetule perekonnaliikmele — 45 protsenti	toitja töötasust kuni 60 rubla kuus ja seda ületavast toitja töötasust 20 protsenti

Teistel raskete töötingimustega töödel töötanud ja üldhaigestumise tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele määratakse pensionid järgmistes soodustusmäärades:

Kolmele või enamale töövõimetule perekonnaliikmele — 85 protsenti Kahele töövõimetule perekonnaliikmele — 65 protsenti Ühele töövõimetule perekonnaliikmele — 45 protsenti	toitja töötasust kuni 50 rubla kuus ja seda ületavast toitja töötasust 15 protsenti

Pensionide alammäärad määratakse: kolme või enama perekonnaliikme kohta — 50 rubla kuus; kahe perekonnaliikme kohta — 30 rubla; ühe perekonnaliikme kohta — 21 rubla.

Pensionide ülemmääraks kehtestatakse: kolmele või enamale perekonnaliikmele — 90 rubla kuus; kahele perekonnaliikmele — 60 rubla; ühele perekonnaliikmele — 40 rubla.

Üldhaigestumise tagajärjel surnud töölise või teenistuja perekonnal on õigus soodustusmääralisele pensionile, kui vähemalt pool staažist, mis toitja oleks vajanud invaliidsuspensioni saamiseks, langes vastavatele töödele, mis annavad õiguse soodustusmääralisele pensionile (sõltumata toitja viimasest töökohast).

Perekondadele, kelle koosseisu kuuluvad mõlemad vanemad kaotanud lapsed (täisorvud) või surnud vallasema lapsed, määratakse pensionid samades määrades, mis on kehtivad töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel toitja kaotanud perekondadele.

§ 35. Tööliste ja teenistujate perekonnaliikmetele, kelle toitja on surnud töötamise ajal üldhaigestumise tagajärjel, omamata invaliidsuse täispensioni saamiseks nõutavat tööstaaži, määratakse pension proportsionaalselt toitja tööstaažile, kuid mitte vähem kui veerand täispensionist.

§ 36. Pensionile toitja kaotuse puhul määratakse järgmised pensionilisandid (pensionide ülemmäärade piirides):

a) töövigastuse või kutsehaiguse tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele kolme või enama töövõimetu perekonnaliikme puhul — 15 protsenti pensionist;

b) üldhaigestumise tagajärjel surnud tööliste ja teenistujate perekondadele, kui toitjal oli pidevalt tööstaaži 10—15 aastat — 10 protsenti pensionist, üle 15 aasta — 15 protsenti pensionist.

§ 37. Pensionäridele, kellele pension on määratud toitja kaotuse puhul, makstakse pension täies suuruses ka sel juhul, kui neil on mingisugune teenistus.

V

Pensionid sõjaväelastele ja nende perekondadele

§ 38. Rea-, seersandi ja vanemate koosseisu ajateenijatel on õigus pensionile invaliidsuse puhul ning nende perekondadel — toitja kaotuse puhul.

Neile sõjaväelastele ja nende perekondadele määratakse pensionid sõltumata sõjaväeteenistuse ja sõjaväelase eelneva töö kestusest.

Endistele partisanidele ja nende perekondadele määratakse pensionid üldistel alustel sõjaväelaste ja nende perekondadega.

Rea-, seersandi ja vanemate koosseisu ajateenijate ja endiste partisanide hulka kuulunud surnud pensionäride perekondadel on õigus pensionile toitja kaotuse puhul.

§ 39. Reakoosseisu ajateenijatele, kes enne sõjaväeteenistusse kutsumist on töötanud töölistena või teenistujatena ja on invaliidistunud NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haava, põrutuse või vigastuse või rindel viibimisega seotud haigestumise tagajärjel, määratakse pensionid järgmistes määrades, lähtudes töötasust enne sõjaväeteenistusse kutsumist:

a) I grupi invaliididele — 100 protsenti töötasust kuni 50 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 10 protsenti;

b) II grupi invaliididele — 90 protsenti töötasust kuni 45 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 10 protsenti;

c) III grupi invaliididele — 65 protsenti töötasust kuni 40 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 10 protsenti.

Reakoosseisu ajateenijatele, kes on töötanud enne sõjaväetee-

nistusse kutsumist allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel ja kuumades tsehhides ning invaliidistunud ülalmainitud põhjustel, määratakse pensionid järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 100 protsenti
II grupi invaliididele — 90 protsenti
III grupi invaliididele — 65 protsenti
} töötasust kuni 60 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 20 protsenti

Reakoosseisu ajateenijatele, kes on töötanud enne sõjaväeteenistusse kutsumist teistel rasketel töötingimustega töödel ja invaliidistunud ülalmainitud põhjustel, määratakse pensionid järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 100 protsenti
II grupi invaliididele — 90 protsenti
III grupi invaliididele — 65 protsenti
} töötasust kuni 50 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 15 protsenti

Pensionide alammäärad määratakse: I grupi invaliididel — 50 rubla kuus; II grupi invaliididel — 35 rubla; III grupi invaliididel — 21 rubla.

Pensionide ülemmääraks kehtestatakse: I grupi invaliididele — 120 rubla kuus; II grupi invaliididele — 90 rubla; III grupi invaliididele — 45 rubla.

§ 40. Reakoosseisu ajateenijatele, kes enne sõjaväeteenistusse kutsumist on töötanud töölistena või teenistujatena ja kes on invaliidistunud õnnetusjuhtumi läbi saadud vigastuse tagajärjel, mis ei ole seotud sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisega, või haigestumise tagajärjel, mis ei ole seotud rindel viibimisega, määratakse pensionid järgmistes määrades, lähtudes töötasust enne sõjaväeteenistusse kutsumist:

a) I grupi invaliididele — 65 protsenti töötasust kuni 50 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 10 protsenti;

b) II grupi invaliididele — 65 protsenti töötasust kuni 45 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 10 protsenti;

c) III grupi invaliididele — 45 protsenti töötasust kuni 40 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 10 protsenti.

Reakoosseisu ajateenijatele, kes enne sõjaväeteenistusse kutsumist on töötanud allmaatöödel, tervist kahjustavatel töödel ja kuumades tsehhides ning kes on invaliidistunud ülalmainitud põhjustel, määratakse pensionid järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 85 protsenti
II grupi invaliididele — 65 protsenti
III grupi invaliididele — 45 protsenti
} töötasust kuni 60 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 20 protsenti

Reakoosseisu ajateenijatele, kes enne sõjaväeteenistusse kutsumist on töötanud teistel rasketel töötingimustega töödel ja kes on invaliidistunud ülalmainitud põhjustel, määratakse pensionid järgmistes soodustusmäärades:

I grupi invaliididele — 85 protsenti
II grupi invaliididele — 65 protsenti
III grupi invaliididele — 45 protsenti
} töötasust kuni 50 rubla kuus ja seda ületavast töötasust 15 protsenti

Pensionide alammäärad määratakse: I grupi invaliididel — — 50 rubla kuus; II grupi invaliididel — 30 rubla; III grupi invaliididel — 16 rubla.

Pensionide ülemmääraks kehtestatakse: I grupi invaliididele — 90 rubla kuus; II grupi invaliididele — 60 rubla; III grupi invaliididele — 40 rubla.

§ 41. Mittetöötavatele I ja II grupi invaliididele käesoleva seaduse paragrahvides 39 ja 40 nimetatud sõjaväelaste hulgast, kelle ülalpidamisel on töövõimetuid perekonnaliikmeid, kehtestatakse pensionilisand (pensionide ülemmäärade piirides): ühe töövõimetu perekonnaliikme puhul — 10 protsenti pensionist, kahe või enama töövõimetu perekonnaliikme puhul 15 protsenti pensionist.

I grupi invaliididele käesoleva seaduse samades paragrahvides nimetatud sõjaväelaste hulgast määratakse lisand invaliidi hooldamiseks 15 protsenti pensionist, mittetöötavatele II grupi invaliididele aga lisand 10 protsenti pensionist (pensionide ülemmäärade piirides). (NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 26. detsembri 1959. a. seadluse sõnastuses.)

§ 42. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena töötanud ja NSV Liidu kaitsmisel või muudel sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haava, põrutuse, vigastuse või rindel viibimisega seotud haigestumise tagajärjel hukkunud reakoosseisu ajateenijate perekondadele määratakse pensionid käesoleva seaduse paragrahvis 33 antud määrades, lähtudes toitja viimasest tööst ja töötasust enne sõjaväeteenistusse kutsumist.

§ 43. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena töötanud ja sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisega mitteseotud või mitte rindel viibimisega seotud haigestumise tagajärjel surnud reakoosseisu ajateenijate perekondadele määratakse pensionid käesoleva seaduse paragrahvis 34 antud määrades, lähtudes toitja viimasest tööst ja töötasust enne sõjaväeteenistusse kutsumist.

§ 44. Seersandi ja vanemate koosseisu ajateenijatele, jefreitoritele ja vanemmadrustele — ajateenijatele, kes enne sõjaväeteenistusse kutsumist on töötanud töölistena või teenistujatena, samuti nende sõjaväelaste perekondadele kõrgendatakse käesoleva seaduse paragrahvide 39, 40, 41, 42 ja 43 järgi määratud pensione, ka minimaalseid, 10 protsendi võrra (pensionide ülemmäärade piirides).

§ 45. Reakoosseisu ajateenijatele, kes ei ole enne sõjaväeteenistusse kutsumist töötanud töölistena või teenistujatena ja kes on invaliidistunud NSV Liidu kaitsmisel või muude sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisel saadud haava, põrutuse või vigastuse tagajärjel või rindel viibimisega seotud haigestumise tagajärjel, määratakse pensionid järgmistes kindlates kuumäärades:

I grupi invaliididele — 50 rubla kuus,
II grupi invaliididele — 35 rubla kuus,
III grupi invaliididele — 21 rubla kuus.

§ 46. Reakoosseisu ajateenijatele, kes ei ole töötanud enne sõjaväeteenistusse kutsumist tööliste või teenistujatena ja kes on invaliidistunud õnnetusjuhtumi läbi saadud vigastuse tagajärjel, mis ei olnud seotud sõjaväeteenistuse kohustuste täitmisega või haigestumise tagajärjel, mis ei ole seotud rindel viibimisega, määratakse pensionid järgmistes kindlates kuumäärades:

I grupi invaliididele — 50 rubla kuus,
II grupi invaliididele — 30 rubla kuus,
III grupi invaliididele — 16 rubla kuus.

§ 47. Mittetöötavatele I ja II grupi invaliididele käesoleva seaduse paragrahvides 45 ja 46 nimetatud sõjaväelaste hulgast, kelle ülalpidamisel on töövõimetuid perekonnaliikmeid, kehtestatakse pensionilisand: ühe töövõimetu perekonnaliikme puhul — 10 protsenti pensionist, kahe või enama töövõimetu perekonnaliikme puhul — 15 protsenti pensionist.

I grupi invaliididele käesoleva seaduse samades paragrahvides nimetatud sõjaväelaste hulgast kehtestatakse lisand invaliidi hooldamise eest 15 protsenti pensionist, mittetöötavatele II grupi invaliididele aga lisand 10 protsenti pensionist. (NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 26. detsembri 1959. a. seadluse sõnastuses.)

§ 48. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena mitte töötanud reakoosseisu ajateenijate perekondadele määratakse pensionid järgmistes kindlates kuumäärades (sõltumata sõjaväelase surma põhjusest):

kolme või enama töövõimetu perekonnaliikme kohta 50 rubla kuus,

kahe töövõimetu perekonnaliikme kohta — 30 rubla kuus,

ühe töövõimetu perekonnaliikme kohta — 21 rubla kuus.

§ 49. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena või teenistujatena mitte töötanud seersandi ja vanemate koosseisu ajateenijatele, jefreitoritele ja vanemmadrustele — ajateenijatele, samuti nende sõjaväelaste perekondadele kõrgendatakse käesoleva seaduse paragrahvide 45, 46, 47 ja 49 järgi määratud pensione 10 protsendi võrra.

§ 50. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist tööndusKooperatsiooni artellide liikmetena töötanud rea-, seersandi ja vanemate koosseisu ajateenijatele määratakse pensionid üldistel alustel töölistena või teenistujatena töötanud sõjaväelastega.

Enne sõjaväeteenistusse kutsumist tööndusKooperatsiooni artellide liikmetena töötanud sõjaväelaste perekondadele määratakse pensionid üldistel alustel nende sõjaväelaste perekondadega, kes on töötanud töölistena või teenistujatena.

§ 51. Rea-, seersandi ja vanemate koosseisu ajateenijatele ja

nende perekondadele pensioni määramisel rakendatakse vastavalt käesoleva seaduse paragrahve 18 (1. lõik), 19, 26, 28, 29, 30, 31, 32 ja 37. Enne sõjaväeteenistusse kutsumist töölistena, teenistujatena või tööhuskooperatsiooni artellide liikmetena töötanud sõjaväelaste perekondadele pensioni määramisel rakendatakse vastavalt samuti käesoleva seaduse paragrahvi 36 (punkt «a»).

I ja II grupi invaliididele, kes saavad mingisugust töötasu, makstakse pension täies suuruses, sõltumata töötasust.

Töötavatele kolmanda grupi invaliididele makstakse pensioni sellises ulatuses, et pension ja saadav töötasu kokku ei ületaks kogu seda töötasu, mida nad said enne pensioni määramist, kuid igal juhul makstakse välja vähemalt 50 protsenti määratud pensionist. Töötavatele Isamaasõja III grupi invaliididele makstakse pensioni sellises ulatuses, et pension ja saadav töötasu kokku ei ületaks kogu seda töötasu, mida nad said enne pensioni määramist, kuid igal juhul makstakse välja vähemalt 50 protsenti pensionist ja mitte vähem kui kindlaksmääratud invaliidsuspensioni alammäär.[1]

§ 52. Kindraleid, admirale, ohvitsere, rea-, seersandi ja vanemate koosseisu üleajateenijaid ning nendega võrdsustatud isikuid, samuti nende perekondi kindlustatakse pensionidega NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kehtestatud korras ja määras.

Käesolevas paragrahvis mainitud isikutele, kui nad ei omanud sõjaväest vabanemisel õigust saada pensioni, mis on ette nähtud vastavate kategooriate sõjaväelastele ja nende perekondadele, võidakse määrata pension käesoleva seaduse järgi alustel, mis on ette nähtud töölistele, teenistujatele ja nende perekondadele, sõltumata sellest, kas need isikud varem töötasid töölistena või teenistujatena.

VI

Pensionide arvutamine

§ 53. Pensionid arvutatakse tegelikust keskmisest kuutöötasust. Selle töötasu hulka arvatakse kõik töötasu liigid, millelt arvutatakse kindlustusmaks, peale tasu ületunnitöö eest, kohakaasluse eest ja igasuguste ühekordsete väljamaksete. Iga-aastane tasu väljateenitud aastate eest arvatakse töötasu hulka, millest arvutatakse pension.

Keskmine kuutöötasu arvutatakse 12 viimase töötatud kuu töötasust või pensioni taotleja soovil mistahes järjest viie aasta jooksul saadud töötasust viimase kümne aasta kestel enne pensioni taotlemist.

---

[1] III lõik on toodud NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 6. märtsi 1965. a. seadlusega (ENSV T 1965, nr. 11) tehtud muudatusega.

§ 54. Töölistele, teenistujatele ja sõjaväelastele-pensionäridele, kes pärast pensioni määramist on töötanud vähemalt kaks aastat kõrgema töötasuga kui see, millest oli arvutatud pension, määratakse pension uues määras, lähtudes sellest kõrgemast töötasust.

§ 55. Pension kõigi lisanditega määratakse pensionide ülemmäärade piirides ja mitte üle 100 protsendi töötasust, millest lähtudes pension on arvutatud. Kuid igal juhul ei tohi pension koos kõigi lisanditega olla madalam pensionide alammääradest.

Pensionid I grupi invaliididele, samuti toitja kaotanud perekondadele, kus on kolm või enam töövõimetut, võivad olla suuremad kui 100 protsenti töötasust, millest lähtudes pension on arvutatud.

§ 56. Alaliselt maakohtades elavatele ja põllumajandusega seotud pensionäridele määratakse pensionid (sealhulgas alam- ja ülemmääras) 25 protsenti käesoleva seadusega kehtestatud normidest.

VII

Käesoleva seaduse kehtestamise kord

§ 57. Vanadus- ja invaliidsuspensione ning pensione toitja kaotuse puhul, mis on määratud enne käesoleva seaduse kehtestamist, makstakse järgmistel alustel:

a) pensionäridele, kellel käesoleva seaduse alusel on õigus kõrgematele pensionidele, tõstetakse pensionide määra käesolevas seaduses ettenähtud normideni;

b) teistele pensionäridele säilitatakse pensionid varem määratud määras, kuid mitte alla käesoleva seadusega kehtestatud alammäärade ja mitte üle ülemmäärade;

c) töötavatele pensionäridele makstakse pensioni vastavalt käesoleva seaduse paragrahvidele 15, 27 ja 37.

§ 58. NSV Liidu valitsuse määrustega üksikutele spetsialistide kategooriatele (õpetajatele, meditsiinilistele töötajatele ja teistele) kehtestatud väljateenitud aastate pensionid, mis on määratud enne käesoleva seaduse kehtestamist, säilitatakse.

NSV Liidu Ministrite Nõukogule tehakse ülesandeks kindlaks määrata edaspidine väljateenitud aastate pensionide määramise ja maksmise kord (töötajate ring, kellele neid pensione määratakse; pensionide alam- ja ülemmäärad nii varem määratute kui ka uute suhtes; töötavatele pensionäridele makstavate pensionide määrad jne.).[1]

§ 59. Teaduse alal töötajate ja nende perekondade pensioni-

[1] Vt. NSV Liidu Ministrite Nõukogu 6. augusti 1958. a. määrus nr. 883, 20. detsembri 1958. a. määrus nr. 1372, 17. detsembri 1959. a. määrus nr. 1397 ja 20. detsembri 1962. a. määrus nr. 1305.

lise kindlustamise kord, mis on NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud teaduse alal töötajate pensionilise kindlustamise määrustikuga, säilitatakse. Edaspidi määratakse teaduse alal töötajatele ja nende perekondadele pensione vastavalt mainitud määrustikule või nende soovil vastavalt käesolevale seadusele.[1]

§ 60. NSV Liidu Ministrite Nõukogule tehakse ülesandeks anda käesoleva seaduse alusel välja riiklike pensionide määramise ja väljamaksmise korra määrustik.[2] Määrustikus peavad muu hulgas olema ette nähtud pensionimäärad käesoleva seaduse paragrahvi 1 punktides «c» ja «d» mainitud kodanikele ning nende perekondadele.

NSV Liidu Ministrite Nõukogule tehakse ülesandeks anda välja ka määrus[3] riigi ees erilisi teeneid omavatele kodanikele ja nende perekondadele personaalpensionide määramise korra kohta.

§ 61. Käesolev seadus jõustub 1. oktoobrist 1956.

PENSIONÄRIDE MATERIAALSE HUVITATUSE TÕSTMISE KOHTA TOOTMISES TÖÖTAMISEKS

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 18. märtsi 1964. a. määrus nr. 121

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 26. veebruari 1964. a. määrusele nr. 175 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Soovitada ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhtijatele tootmisvajaduse korral tööle võtta töövõimelisi pensionäre, kes saavad vanaduspensioni.

2. Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumil, Rahvamajanduse Nõukogul, ministeeriumidel, keskasutustel ning rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel võtta juhindumiseks, et alates 1. aprillist 1964. a. kehtestati aastaiks 1964—1968 töötavatele pensionäridele vanaduspensionide maksmise järgnev kord:

1) 50 protsenti määratud pensionist, kuid mitte vähem riiklike pensionide seaduses kindlaksmääratud vanaduspensionide minimaalmäärast, makstakse:

töölistele, nooremale teenindavale personalile ja massiliste kutsealade töötajatele side alal — sõltumata töökohast;

tööstusettevõtete, ehitus-, montaaži- ning remondi- ja ehitusorganisatsioonide, transpordi (välja arvatud raudteevalitsuste,

---

[1] «Teaduslike töötajate pensionilise kindlustamise määrustik». Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1949. a. 28. septembri määrusega nr. 4140. — Toim.

[2] «Riiklike pensionide määramise ja väljamaksmise korra määrustik». Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1956. a. 4. augusti määrusega nr. 1044 — Toim.

[3] «Personaalpensionide määrustik». Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1956. a. 14. novembri määrusega nr. 1445. — Toim.

auto- ja linnatranspordi valitsuste, laevandusvalitsuste ja tsiviilõhulaevastiku territoriaalsete valitsuste), side, elamu- ja kommunaalmajanduse ekspluatatsioonіettevõtete ja -organisatsioonide, elukondliku teenindamise ettevõtete insener-tehnilistele töötajatele;

riiklike põllumajandusettevõtete insener-tehnilistele töötajatele ja spetsialistidele;

kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete letitöötajatele, kokkadele, ettekandjatele ja teistele neile vastavate kategooriate töötajatele;

ravi- ja profülaktika ning lasteasutuste (haiglate, kliinikute, dispanserite, sanatooriumide, lasteaedade, lastesõimede jne.), invaliidide- ja vanadekodude arstidele, kesk- ja nooremale meditsiinipersonalile, farmaatsia- ja teistele apteegitöötajatele, üldhariduslike koolide õpetajatele, sealhulgas töölis- ja maanoorte koolide õpetajatele, lasteasutuste kasvatajatele ja pedagoogidele.

Nimetatud pensionäridele, kes töötavad Uraali, Siberi ja Kaug-Ida territooriumil, makstakse 75 protsenti määratud pensionist, kuid mitte vähem riiklike pensionide seaduses kindlaksmääratud vanaduspensioni minimaalmäärast.

Kui käesolevas alapunktis ettenähtud pensionäride pension ja töötasu ületab üldsummas 200 rubla kuus, siis vähendatakse vastavalt väljamakstava pensioni määra sellise arvestusega, et pension ja töötasu koos ei ületaks 200 rubla kuus;

2) alapunktis 1 märgitud töötavatele pensionäridele, kellele on vanaduspension määratud soodustatud tingimustel kui allmaatöödel, kahjulike töötingimustega töödel ja kuumades tsehhides töötanuile, makstakse pensioni selles alapunktis ettenähtud ulatuses olenemata saadavast töötasust;

3) pensionäridele, kes ettevõtte juhataja isiklikul loal (kooskõlastatult ametiühinguorganisatsiooniga) on võetud töölistena allmaatöödele maagikaevandustes ja kaevandustes, makstakse vanaduspension välja täies ulatuses arvestamata töötasu;

4) kehtiv pensionide väljamaksmise kord säilitatakse pensionäridele, kes ei ole nimetatud alapunktides 1, 2 ja 3 ning pensionäridele, kellele pension on määratud mittetäieliku tööstaaži korral.

3. Eesti NSV Sotsiaalkindlustuse Ministeeriumil, Vabariiklikul Sõjakomissariaadil ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuval Riiklikul Julgeoleku Komiteel maksta pensionäridele, kes võtavad osa põllumajanduslikest töödest sovhoosides, kolhoosides, tõulooma- ja hobusekasvandustes, linnuvabrikutes ja muudes riiklikes põllumajandusettevõtetes, samuti pensionäridele, kes töötavad alaliste töölistena sovhoosides, tõulooma- ja hobusekasvandustes, linnuvabrikutes ja muudes riiklikes põllumajandusettevõtetes, riiklikku pensioni arvestamata nende töötasu nimetatud töödel.

4. Kohustada ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhatajaid teatama 5 päeva jooksul vastavatele sotsiaalkindlustuse osakondadele pensionäride tööle võtmisest, kellele makstakse pensioni töötasu arvestamisega.

(ENSV MKK 1964, nr. 11, art. 41)

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU 1964. a. 20. JUULI MÄÄRUSE NR. 622 «KOLHOOSIESIMEESTE, -SPETSIALISTIDE JA -MEHHANISAATORITE RIIKLIKUST PENSIONILISEST KINDLUSTUSEST JA SOTSIAALKINDLUSTUSEST» RAKENDAMISE KORRA JUHEND

Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Töö ja Töötasu Riikliku Komitee ja ÜAÜKN-i Presiidiumi 1964. aasta 31. juuli määrusega nr. 343/n-16

I. Üldsätted

1. NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1964. a. 20. juuli määrusega nr. 622 on kehtestatud riiklik pensioniline kindlustus ja riiklik sotsiaalkindlustus järgmistele isikutele kolhooside, sealhulgas ka kalurikolhooside liikmete hulgast:

a) kolhoosiesimeestele;

b) kolhoositootmise kõigis lülides oma erialal töötavatele kolhoosispetsialistidele, kellel on kõrgem või kesk-eriharidus;[1]

c) kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidajatele;

d) kolhoosimehhanisaatoritele (traktoristidele-masinistidele, traktoristidele, kombaineritele, autojuhtidele, statsionaarsetel seadmetel töötavatele masinistidele, treialitele, lukkseppadele, motoristidele, raadiooperaatoritele, elektrikutele ja teistele isikutele, kellel on tootmisalane kvalifikatsioon ja kes remondivad või hooldavad tehnikat);[2]

e) ülalnimetatud isikute perekonnaliikmetele — toitja kaotuse puhul.

2. Kolhoosi tootmistöö hulka (punkti 1 alapunkt «b») ei kuulu töö kolhoosi kultuurilis-elukondlikes asutustes (lastesõimedes, sööklates, vanadekodudes, saunades, pesumajades, raamatukogudes, klubides jne.).

3. Kolhoosi vanemraamatupidajad kuuluvad käesoleva juhendi punkti 1 alapunktis «c» ettenähtud isikute hulka juhul, kui kolhoosis puudub pearaamatupidaja ametikoht.

4. Tootmiskvalifikatsiooni omavate isikute hulka (punkti 1 alapunkt «d») kuuluvad kolhoosi liikmed, kes remondivad või

[1] Käesoleva juhendi edaspidises tekstis nimetatakse lühendatult «kolhoosispetsialistid».

[2] Käesoleva juhendi edaspidises tekstis nimetatakse lühendatult «kolhoosimehhanisaatorid».

hooldavad tehnikat: sepad, vasesepad, elektrikeevitajad, kaptenid, mehaanikud, traalimeistrid jt.

5. Käesoleva juhendi punkti 1 alapunktides «a», «b», «c» ja «d» nimetatud isikutel on õigus riiklikele pensionidele, toetustele ja teistele riikliku sotsiaalkindlustuse liikidele, kui nad pensioni, toetuse või muu kindlustusliigi taotluse ajal on kolhoosi liikmed, nimetatud isikute perekonnaliikmed aga — kui toitja oli surmani kolhoosi liige.

II. Pensioniline kindlustus

6. Kolhoosiesimeeste, kolhoosispetsialistide, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidajate ja -mehhanisaatorite ning toitja kaotuse puhul nende perekonnaliikmete pensioniline kindlustus toimub NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1956. a. 4. augusti määrusega nr. 1044 kinnitatud Riiklike pensionide määramise ja väljamaksmise korra määrustikuga [1] töölistele ja teenistujatele ning nende perekondadele ettenähtud normides ja korras, jälgides käesoleva juhendi eeskirju.

7. Vanaduspensionid määratakse kooskõlas käesoleva juhendiga:

a) kolhoosiesimeestele — kui kolhoosi liige töötas viimase kümne aasta jooksul enne pensioni taotlemist vähemalt 5 aastat kolhoosiesimehe ametikohal, sõltumata viimase töö iseloomust kolhoosis;

b) kolhoosispetsialistidele ja pea-(vanem-)raamatupidajatele — kui viimaseks tööks enne pensioni taotlemist oli käesoleva juhendi punkti 1 alapunktides «b» ja «c» ettenähtud töö;

c) kolhoosimehhanisaatoritele — kui vähemalt pool pensioni määramiseks vajalikust tööstaažist langeb tööle käesoleva juhendi punktis 1 ettenähtud kutsealadel ja ametikohtadel kolhoosides, sovhoosides ja teistes riiklikes põllumajanduslikes ettevõtetes ja organisatsioonides.

8. Invaliidsuspensioni üldhaigestumise tagajärjel määratakse vastavalt käesolevale juhendile:

a) kolhoosiesimeestele — kui viimaseks tööks enne invaliidistumist oli töö kolhoosiesimehe ametikohal, või sellest tingimusest sõltumata, kui kolhoosi liige töötas viimase kümne aasta jooksul enne pensioni taotlemist vähemalt 5 aastat kolhoosiesimehe ametikohal;

b) kolhoosispetsialistidele ja pea-(vanem-)raamatupidajatele — kui viimaseks tööks enne invaliidistumist oli käesoleva juhendi punkti 1 alapunktides «b» ja «c» ettenähtud töö;

[1] Käesoleva juhendi edaspidises tekstis nimetatakse Riiklike pensionide määramise ja väljamaksmise määrustikku lühendatult «Määrustik».

c) kolhoosimehhanisaatoritele — kui vähemalt pool pensioni määramiseks vajalikust tööstaažist langeb tööle käesoleva juhendi punktis 1 ettenähtud erialadel ja ametikohtadel kolhoosides, sovhoosides ja teistes riiklikes põllumajanduslikes ettevõtetes ja organisatsioonides.

9. Invaliidsuspensione töövigastuste puhul määratakse, kui invaliidsuse põhjustanud õnnetusjuhtum leidis aset töötamisel käesoleva juhendi punktis 1 ettenähtud kutsealadel või ametikohtadel. Seejuures rakendatakse Määrustiku punkti 33 eeskirju.

10. Kolhoosiesimeeste, kolhoosispetsialistide, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidajate ja -mehhanisaatorite perekondadele määratakse toitja kaotuse pension, kui toitja oleks omanud õiguse invaliidsuspensionile tema töövõimetuks tunnistamise puhul.

11. Endiste kolhoosiesimeeste, kolhoosispetsialistide, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidajate ja -mehhanisaatorite hulgast surnud pensionäride perekondadele määratakse toitja kaotuse pension, kui toitja sai pensioni vastavalt käesolevale juhendile.

12. Üldise tööstaaži hulka, mis annab õiguse pensionile, arvatakse kogu töötatud aeg nii antud kui ka teistes kolhoosides.

13. Üldise tööstaaži hulka arvatakse samuti töö töölisena või teenistujana ja muu tegevus, mis arvatakse tööstaaži hulka pensioni määramisel töölistele ja teenistujatele kooskõlas Määrustikuga.

14. Pensioni arvutamisel kooskõlas Määrustiku punktiga 122 võetakse keskmine kuutöötasu pensioni taotlemise aastale eelneva viimase töötatud kalendriaasta eest ning määratakse kindlaks selle kalendriaasta töötasu üldsumma jagamise teel kaheteistkümnele.

Kui pensioni taotleja on olnud kolhoosi liikmeks vähem kui üks kalendriaasta, siis arvutatakse keskmine kuutöötasu kogu töötatud aja eest saadud töötasu jagamise teel kuude arvule, mille kestel ta on kolhoosi liige.

15. Pensioni arvutamisel kooskõlas Määrustiku punktidega 123 ja 125 määratakse keskmine kuutöötasu kindlaks järjest 5 kalendriaasta või 2 kalendriaasta töötasu üldsumma jagamise teel vastavalt kuuekümnele või kahekümne neljale.

16. Keskmise kuutöötasu hulka, millest arvutatakse pension, arvatakse kõik töötasuliigid töö eest kolhoosis, sealhulgas ka naturaaltasu. Naturaaltasu arvestatakse riiklikes kokkuostuhindades.

Kui osa sellest perioodist, mille eest arvutatakse keskmist kuutöötasu, langeb töötamisele töölisena või teenistujana, siis töötasu selle töö eest arvutatakse Määrustikuga kehtestatud eeskirjade kohaselt.

17. Pensionäridele, kes pärast pensioni määramist jäävad edasi kolhoosi liikmeteks, rakendatakse Määrustikuga tööliste ja

teenistujate hulgast pensionäridele — kolhoosi liikmetele kehtestatud pensioni maksmise korda, sõltumata töötasust töö eest kolhoosis.

Kui pensionär asub tööle töölisena või teenistujana, makstakse pensioni töölistele ja teenistujatele kehtestatud korra kohaselt.

18. Kolhoosiesimeestele, kolhoosispetsialistidele, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidajatele ja -mehhanisaatoritele, kes töötasid varem töölistena ja teenistujatena allmaatöödel, tervistkahjustavate tingimustega töödel ja kuumades tsehhides, samuti teistel raskete tingimustega töödel ning omavad niisuguse tööstaaži, mis on küllaldane pensioni määramiseks soodustatud tingimustel ja soodustatud suuruses, määratakse nimetatud pensionid jälgides Määrustikuga ja käesoleva juhendiga kehtestatud eeskirju.

19. Osalise tööstaaži puhul määratakse pensionid kolhoosiesimeestele, kolhoosispetsialistidele, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidajatele ja -mehhanisaatoritele, samuti nende perekonnaliikmetele Määrustikuga kehtestatud eeskirjade ja normide kohaselt, jälgides käesoleva juhendiga ettenähtud tingimusi. Nimelt kolhoosiesimeestele, kellel ei ole küllaldast tööstaaži täispensioni määramiseks, määratakse vanaduspension juhul, kui nad viimase kümne aasta jooksul enne pensioni taotlemist vähemalt 5 aastat töötasid kolhoosiesimehe ametikohal, ning muude Määrustikuga ettenähtud tingimuste olemasolul; kolhoosimehhanisaatoritele määratakse osalise tööstaaži puhul vanaduspension siis, kui selle pensioni määramiseks nõutavast 5 tööaastast langeb vähemalt pool tööle käesoleva juhendi punktis 1 loetletud erialadel ja ametikohtadel.

Kolhoosimehhanisaatoritele ja nende perekonnaliikmetele pensionide arvutamisel proportsionaalselt olemasolevale tööstaažile arvestatakse tööd kolhoosis käesoleva juhendi punktis 1 nimetamata erialadel ja ametikohtadel sellises ulatuses, mis ei ületa tööstaaži kolhoosiesimehe, kolhoosispetsialisti, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidaja või kolhoosimehhanisaatori ametikohal või erialal.

III. Riiklik sotsiaalkindlustus

20. Kolhoosiesimeeste, kolhoosispetsialistide, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidajate ja -mehhanisaatorite riikliku sotsiaalkindlustuse juhtimist (eelarvete kinnitamine, toetuste määramine, sanatoorse-kuurordilise ravi organiseerimine, pioneerilaagrites laste puhkuse organiseerimine, muude sotsiaalkindlustusalaste ürituste korraldamine) teostavad ametiühinguorganid ÜAÜKN-i poolt kehtestatud korra kohaselt.

21. Kolhoosiesimeestele, kolhoosispetsialistidele, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidajatele ja -mehhanisaatoritele riikliku sotsiaalkindlustuse toetuste määramine, arvutamine ja väljamaksmine toimub vastavalt ÜAÜKN-i Presiidiumi 1955. aasta 5. veebruari määrusega kinnitatud Riikliku sotsiaalkindlustuse toetuste määramise ja väljamaksmise korra määrustikule jälgides eeltoodud eeskirju:

a) toetus arvutatakse kolhoosiesimehe, kolhoosispetsialisti, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidaja ja -mehhanisaatori tegelikust töötasust töö eest kolhoosis; kuid ajutise töövõimetuse toetuse arvutamisel arvestatakse kõigil juhtudel (välja arvatud töövigastus või kutsehaigus, samuti rasedus- ja sünnitustoetused) tegelikku päevatöötasu mitte suuremas summas kui kahe vahetuse töönormi täitmise tasu — tükitöölistele, või mitte üle kahe päeva töötasu — päevatöölistele, kalapüügiga tegelevate kalurikolhoosi liikmetele — mitte üle kahekordse antud kvartali plaanilise keskmise päevasissetuleku;

b) toetuse arvutamisel viiakse naturaaltöötasu osa üle rahaliseks tasuks riiklikes kokkuostuhindades;

c) juhul kui toodangu realiseerimisega seoses määratakse töötasule veel lisatasu, arvutatakse kuni töötasu ümberarvestuse päevani asetleidnud töövõimetuse (raseduse ja sünnituse) toetus kolhoosi liikme tegelikust töötasust, mida ta sai kuni töövõimetuse (rasedus- ja sünnituspuhkuse) päevani; varem väljamakstud töötasule lisatasu saamisel tehakse toetuse ümberarvestus;

d) kui kolhoosiesimehele, kolhoosispetsialistile, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidajale ja -mehhanisaatorile ei maksta iga kuu rahalist töötasu, vaid arvestatakse tööpäevi, siis ajutise töövõimetuse (rasedus- ja sünnituspuhkuse) puhul kuni tööpäevade eest tasu maksmiseni antakse toetust minimaalses suuruses; tööpäevade eest tasu maksmisel tehakse toetuse ümberarvestus;

e) toetused kolhoosiesimeestele, kolhoosispetsialistidele, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidajatele ja -mehhanisaatoritele määratakse ametiühingukomiteede sotsiaalkindlustuskomisjonide poolt; kui kolhoosi ametiühingukomiteel ei ole sotsiaalkindlustuskomisjoni, siis määratakse toetused kolhoosi ametiühingukomitee poolt.

Toetusi maksab välja kolhoosi juhatus kolhoosi vahendite arvel; need kulutused tagastatakse kolhoosile igas kvartalis kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsuse poolt selle valitsuse ametiühingukomiteele põllumajanduse ja varumise tööliste ja teenistujate ametiühingu vabariikliku, krai- või oblastikomitee poolt kinnitatud sotsiaalkindlustuse eelarve järgi assigneeritud summadest.

Toetuse väljamaksmise kulude tagastamist kalurikolhoosi-

dele teostab igas kvartalis toiduainete tööstuse tööliste ametiühingu vabariiklik, krai- või oblastikomitee riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve järgi assigneeritud summadest.

22. Kulutused toetuste väljamaksmiseks, mis on tehtud ametiühinguorgani vastava otsuseta või eeskirjade rikkumisega, mis määravad õiguse toetusele, toetuse suuruse, pideva tööstaaži kindlaksmääramise korra, toetuse arvutamise ja väljamaksmise korra, või mis on tehtud ebaõigesti vormistatud dokumentide järgi, jäävad kolhoosi kanda.

23. Kolhoosi juhatus on kohustatud iga kvartal hiljemalt aruandekvartalile järgneva kuu 5. kuupäeval esitama kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsusele aruanded riikliku sotsiaalkindlustuse arvel tehtud kulutuste kohta.

Kalurikolhoosid esitavad nimetatud aruanded toiduainete tööstuse tööliste ametiühingu vabariiklikule, krai- või oblastikomiteele.

Kolhoosi- ja sovhoositootmise valitsused on kohustatud esitama hiljemalt aruandekvartalile järgneva kuu 8. kuupäevaks koondaruanded riikliku sotsiaalkindlustuse kulude kohta põllumajanduse ja varumise tööliste ja teenistujate ametiühingu vabariiklikule, krai- või oblastikomiteele.

24. Haiguslehtede andmine kolhoosiesimeestele, kolhoosispetsialistidele, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidajatele ja -mehhanisaatoritele toimub NSVL RKN poolt 14. augustil 1937. aastal kinnitatud ÜAÜKN-i ja NSV Liidu Tervishoiuministeeriumi juhendi «Kindlustatuile haiguslehtede väljaandmise korrast» eeskirjade kohaselt.

IV. Pideva tööstaaži arvutamine

25. Kolhoosiesimeestele, kolhoosispetsialistidele, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidajatele ja -mehhanisaatoritele ajutise töövõimetuse, raseduse ja sünnituse puhul ning lapse sünni puhul toetuste määramisel määratakse pidev tööstaaž kindlaks viimase pideva töö kestuse järgi antud kolhoosis.

Nimetatud isikute üleminekul kolhoosi üldkoosoleku nõusolekul tööle ühest kolhoosist teise pidev tööstaaž säilib, kui vaheaeg töös ei ületa ühte kuud (sõiduaega uude elukohta kaasa arvamata).

26. Peale töö kolhoosis arvatakse kolhoosiesimeeste, kolhoosispetsialistide, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidajate ja -mehhanisaatorite pidevasse staaži:

a) teenistus NSV Liidu Relvastatud Jõudude koosseisus, partisanisalkades, NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Julgeoleku Komitee ja ühiskondliku korra kaitse ministeeriumi väeosades ja organites viibimine, kui nad asusid tööle kol-

hoosi 3 kuu jooksul tagavarateenistusse või erru arvamise päevast (sõiduaega alalisse elukohta kaasa arvamata);

b) tööaeg valitavatel ametikohtadel partei-, nõukogude, ametiühingu- ja komsomoliorganites, kui valitavalt kohalt vabanemise ja kolhoosi liikmeks vastuvõtmise vaheaeg ei ületa kolme kuud (sõiduaega alalisse elukohta kaasa arvamata);

c) tööaeg riiklikes ja kooperatiivsetes ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides kuni kolhoosi vastuvõtmiseni; see aeg võetakse pidevasse tööstaaži samade eeskirjade järgi, mis on kehtivad töölistele ja teenistujatele;

d) kaadri ettevalmistamise, kvalifikatsiooni tõstmise ja ümberkvalifitseerimise kursustel ja koolides õppimise aeg, kui kursusele või kooli suunamisele eelnes vahetult töö kolhoosi liikmena, töölisena või teenistujana, — tingimusel, et pärast õppetöö lõppemist hiljemalt ühe kuu jooksul (sõiduaega alalisse elukohta kaasa arvamata) asutakse tööle kolhoosi.

27. Kolhoosiesimehe, kolhoosispetsialisti, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidaja ja -mehhanisaatori kolhoosi tööle tagasipöördumisel pärast vaheaega, mida põhjustas õppimine kõrgemas või kesk-eriõppeasutuses või aspirantuuris, säilib pidev staaž, kui õppeasutuse lõpetamise päeva ning kolhoosi tööle tagasipöördumise päeva vahel pole möödunud üle kolme kuu.

Nimetatud õppeasutustes õppimise ning aspirantuuris viibimise aega pidevasse tööstaaži ei arvata.

28. Kolhoosi liikme pideva tööstaaži määrab kindlaks kolhoosi juhatus vastavalt töötamise kohta olemasolevatele dokumentidele.

Kolhoosi liikmetele ajutise töövõimetuse, rasedus- ja sünnitustoetuste määramisel märgitakse pideva tööstaaži kestus haiguslehe vastavatesse lahtritesse ning tõestatakse kolhoosi esimehe allkirjaga ning pitseriga. Kolhoosiesimehe pideva tööstaaži kestus tõestatakse tema asetäitja allkirjaga, asetäitja puudumisel aga — kolhoosi juhatuse ühe liikme allkirjaga.

29. Käesolev juhend kehtestatakse alates 1. oktoobrist 1964. a.

Invaliidsuspensionide osas rakendatakse käesolevat juhendit nende kolhoosi liikmete suhtes, kes jätkavad pärast 1964. aasta 1. oktoobrit tööd kolhoosiesimeeste, kolhoosispetsialistide, kolhoosi pea-(vanem-)raamatupidajate ja -mehhanisaatorite ametikohtadel ja erialadel.

Ajutise töövõimetuse (rasedus- ja sünnituspuhkuste) juhtudel, mis leiavad aset enne 1964. aasta 1. oktoobrit, antakse toetusi vastavalt käesolevale juhendile töövõimetuse (rasedus- ja sünnituspuhkuse) päevade eest alates 1964. aasta 1. oktoobrist.

KOHTUPRAKTIKAST TSIVIILASJADES LIIGSELT VÄLJAMAKSTUD RIIKLIKE PENSIONISUMMADE SISSENÕUDMISE KOHTA

NSVL Ülemkohtu pleenumi määrus 3. juulist 1963. a. nr. 10

Kodanike poolt ebaseaduslikult, kuritarvituste teel saadud riiklike pensionisummade sissenõudmise asjade kohtutes läbivaatamise praktika tundmaõppimine näitas, et selliste kuritarvituste tulemusena tekitatakse riigile suurt kahju. Nimetatud kuritarvitused väljenduvad näiteks selles, et üksikud kodanikud esitavad pensionide määramiseks teadvalt ebaõigete andmetega dokumente tööstaaži, elukutse, töötingimuste, töötasu jne. kohta), varjavad saadavaid töötasusid ja teisi tulusid, ei teata muudatustest perekonna koosseisus, millised mõjutavad pensioni suurust. On esinenud ka fakte, kus ettevõtete ja asutuste ametiisikud annavad pensioni määramiseks välja dokumente, mis sisaldavad tegelikkusele mittevastavaid andmeid. Selliste kuritarvituste tulemusena tekitatud kahju hüvitatakse vaid vähesel määral. Hagisid selle kahju sissenõudmiseks esitatakse kohtule võrdlemisi harva, isegi sellistel juhtudel kui pensioni ülemaks ühele või teisele isikule moodustas suure summa.

Selline olukord on seletatav sellega, et organid, kelle kompetentsi kuuluvad pensionide määramise ja väljamaksmise küsimused, ja ka kohtud arvavad real juhtudel ebaõigesti, et kui pensioni väljamaksmine ei ole täielikult lõpetatud, välistab pensioniline seadusandlus riigile tekitatud kahju heastamise hagide läbivaatamise võimaluse kohtutes.

Neil juhtudel, kui kohtud arutavad seda liiki asju, ei reageeri nad igakord ametiisikute ebaseaduslikele tegudele ja tõsistele puudustele nende töös pensioni määramiseks vajalike dokumentide väljaandmisel ja aitavad nõrgalt kaasa riiklike vahendite ülemaksu põhjuste kõrvaldamisele.

Kohtute töös seda liiki asjades esinevate puuduste kõrvaldamise ja pensionäridelt nende kuritarvituste tulemusena liigselt väljamakstud pensionisummade sissenõudmise praktikas kerkinud küsimuste selgitamise eesmärgil NSV Liidu Ülemkohtu pleenum määrab:

1. Juhtida kohtute tähelepanu pensionäridelt nende kuritarvituste tagajärjel liigselt väljamakstud riiklike pensionisummade sissenõudmise tsiviilasjade õigeaegse ja õige lahendamise tähtsusele. Selliste asjade arutamine peab kindlustama riigi huvide ja kodanike õiguste kaitsmist ning kaasa aitama võitlusele kuritarvitustega.

2. Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1956. a. 4. augusti määrusega nr. 1044 kinnitatud Riiklike pensionide määramise ja väljamaksmise korra määrustiku p. 178 (1963. a. 24. jaanuari redaktsioonis) võib pensionäridelt nende kuritarvituste tagajärjel

liigselt väljamakstud pensionisummade sissenõudmine toimuda pensionide määramise komisjoni otsuse alusel kinnipidamiste teel pensionist.

Samaaegselt ei välista selline ülemääraselt väljamakstud pensionisummade sissenõudmise kord sotsiaalkindlustuse osakonna poolt kohtusse hagi esitamise võimalust, kui tunnistatakse vajalikuks pöörata sissenõudmine mitte ainult pensionile, vaid ka võlgniku varale. Kohtud on pädevad läbi vaatama seesuguseid hagisid ka neil juhtudel, kui pension on määratud teiste organite poolt.

3. Pensionisummad, millised pensionär sai kuritarvituse tagajärjel liigselt, kuuluvad sissenõudmisele riigi tuludesse kogu aja eest, millal neid välja maksti, kui hagi oli esitatud NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse aluste §-s 16 kehtestatud aegumistähtaja piirides või kui kohus pikendas aegumise tähtaega.

4. Pensionäri liigselt saadud pensionisummade temalt sissenõudmise asjas on kohtul õigus tõmmata kaaskostjana asjasse ametiisikut, kes omakasu või muudes isiklikes huvides andis välja teadvalt ebaõigeid dokumente, mis olid pensioni ebaseaduslikku saamise aluseks. Sel juhul kannavad ebaseaduslikult pensioni saanud kodanik ja süüdiolev ametiisik solidaarset varalist vastutust, kuivõrd riigile põhjustati kahju nende ühise tegevusega.

5. Kui kohtul pensionäri liigselt saadud pensionisummade temalt sissenõudmise asja arutamisel tekivad küsimused, mis on seoses õigusega pensionile või määratud või väljamaksmisele kuuluva pensioni suuruse kindlaksmääramisega, peab kohus, vastavalt NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilkohtumenetluse aluste § 40 p. 4, peatama asja menetluse ja saatma materjalid kontrollimiseks vastavale rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele või teisele organile, kelle kompetentsi kuulub nimetatud küsimuste lahendamine. Pärast materjalide kontrollimist kohus uuendab asja menetluse.

6. Tehes kindlaks oluliste puuduste esinemise ametiisikute töös dokumentide väljaandmisel pensioni määramiseks, aga samuti ka pensione määravate ning väljamaksvate organite töös, peab kohus tegema erimäärusi ja saatma need vastavatele organisatsioonidele vajalike abinõude tarvituselevõtmiseks. Pensionide ebaseaduslikus määramises ja väljamaksmises süüdiolevate isikute tegudes kuriteo tunnuste ilmnemisel peavad kohtud teatama sellest prokurörile või algatama kriminaalasja.

KASUTATUD LÜHENDID

ENSV MKK — ENSV Ministrite Nõukogu Määruste ja Korralduste Kogu
ENSV T — ENSV Teataja
ENSV ÜT — ENSV Ülemnõukogu Teataja
KTK — Kesktäitevkomitee
RK — Rahvakomissariaat
RKN — Rahvakomissaride Nõukogu
Töök — Tööseaduste Koodeks
VKTK — Ülevenemaaline Kesktäitevkomitee
ÜAÜKN — Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu
LMKK — Liidu Määruste ja Korralduste Kogu
LSKK — Liidu Seaduste ja Korralduste Kogu
СЗ СССР — Сборник Законов и Распоряжений Рабоче-крестьянского Правительства Союза Советских Социалистических Республик
СП СССР — Собрание Постановлений и Распоряжений Совета Министров Союза Советских Социалистических Республик
СУ РСФСР — Собрание Узаконений и Распоряжений Рабоче-крестьянского Правительства РСФСР
art. — artikkel
lk. — lehekülg
vt. — vaata
p. — punkt

MÄRKSÕNALINE SISUJUHT

(Numbrid viitavad leheküIgedele)

Ajutised töötajad 11, 75, 84, 187, 353, 359, 360, 361, 362, 441, 472.
Ajutise töövõimetuse toetus — 449, 463, 469, 472, 473, 474, 475, 480, 481.
Alaealised töötajad — 29, 31, 84, 172, 177, 178, 188, 189, 199, 201, 221, 222, 225, 238, 334, 343, 346—349, 354, 355, 364, 368, 369, 374, 375, 412, 441, 453, 464, 465, 501.
Alaealiste asjade komisjon — 84.
Ametiühingud — 18, 23—26, 31, 43, 47, 74—81, 83, 84, 85, 102, 177, 186, 189, 190, 191, 192, 193, 196, 200, 224, 225, 228, 229, 239, 248, 251, 257, 276, 277, 290, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 327, 331, 348, 355, 360, 361, 364, 365, 367, 368, 374, 375, 381—420, 423—445, 451, 452, 453, 461, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 500, 501, 508, 509, 510, 516.
Asendamine — 238.
ATEK — 328, 407, 490, 491, 500, 501, 512—521.
Distsiplinaarvastutus — 85, 91—93, 97, 98, 99, 100, 101, 112—118, 123, 241, 242, 320, 414, 425, 428, 430, 434, 436, 437, 445, 497.
Doonorid — 213, 482.
Ekspertiisitasu — 280, 281, 282.
Ergutusabinõud — 55, 60, 97, 114—115, 412.
Eririietus ja erijalatsid — 18, 145, 151, 155, 301, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 361, 376, 425.
Haiguslehtede väljaandmine — 450, 461, 462, 489, 497, 545.
Hooajatöötajad — 11, 75, 84, 177, 187, 196, 353, 354, 356, 357, 358, 363, 364, 366, 367, 368, 390, 441, 470.
Insener-tehnilised töötajad — 18, 160, 161, 162, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 229, 232, 249, 260—267, 275, 276, 277, 278, 279, 287, 293, 294, 295, 296, 370, 539.
Invaliidid — 35, 36, 371, 453, 464, 501, 520, 525, 526, 527, 528, 529, 532, 533, 534, 535, 536, 541, 542.
Juhtivad töötajad — 18, 235, 236, 249, 260—267, 275, 276, 277, 278, 279, 414.
Kaadri ettevalmistamine — 139—172.
Kahju heastamine — 326—339, 499—510.
Kannatanutele kulude tasumine — 280—282.
Katseaeg — 30, 75, 374, 424, 441, 453.
Kesk-eriõppeasutustes õppijad — 154—159, 170, 171.
Keskkooli lõpetanud noorte tööle rakendamisest — 139—141.
Keskkooliõpilased — 160—162.
Keskmine töötasu — 44, 151, 203, 244, 245, 246, 247, 248, 254, 257—259, 333.
Koduabilised — 373—377.
Kodustöötajad — 10, 370—373.
Kohakaaslus — 39—50, 81, 84, 200, 202.
Kohtupraktika — 433, 547, 548.
Kollektiivlepingud — 23—26, 91, 224, 226, 248, 353, 359, 364, 366, 367, 368, 373, 382, 402, 407, 411, 414, 425.
Komandeerimine — 152, 153, 255, 256, 281, 285—298.
Kompensatsioonid — 49, 145, 201, 202, 203, 208, 216, 226, 290, 291, 292, 368, 369, 375, 424, 426, 436, 444.
Koosseisude koondamine — 83.
Kriminaalvastutus — 101, 110, 123, 241, 354, 359, 366, 436, 437, 445, 497.
Kutsehaigused — 482—488.
Kvalifikatsiooni tõstmine — 160—166.
Kõrgemates õppeasutustes õppijad — 143—153, 156—160, 170, 171.
Lisatasud — 19, 98, 99, 236, 237, 249, 250, 293, 294, 295, 296, 297.
Manukatele kulude tasumine — 280—282.

Materiaalne vastutus — 118—135, 240, 241, 242, 425.
Meditsiiniline läbivaatus — 301, 310, 346.
Meditsiinilised töötajad — 39, 41, 42, 49.
Menetluspraktika — 143—153, 156.
Metsatööstuse ja metsamajanduse töölised ja teenistujad — 11, 362—370.
Miilitsatöötajad — 40.
Mitmel tööpingil töötamine — 250.
Mittetööpäevad — 194.
Montaaži- ja korraldustööd — 293—297.
Mõjuva põhjuseta töölt puudumine — vt. Põhjuseta töölt puudumine.
Naistöötajad — 70, 73, 76, 78, 83, 178, 208, 217, 297, 343, 346, 350, 354, 364, 371, 375, 376, 390, 463, 464, 465, 466, 467, 477, 493.
Noored spetsialistid — 86—87, 143—160, 170, 171.
Noorukid — 139.
Normeerimata tööpäevaga töötajad — 18, 179, 199, 368.
Ohutustehnika — 310—320, 413.
Omal soovil töölt lahkumine — 82, 86, 94.
Omavoliliselt töölt puudumine — vt. Põhjuseta töölt puudumine.
Palgaraamat — 29, 31, 94, 177, 198, 359, 364, 366, 374, 375, 376.
Palk — vt. Töötasu.
Partei- ja riigikontroll — vt. Rahvakontroll.
Pedagoogiline personal — 39, 41, 42, 45, 459.
Pensionid — 403, 413, 522—548.
Pensionide määramise komisjonid — 257, 407.
Praagi tootmine — 223, 224, 240, 241, 424.
Preemiad — 17, 42, 48, 55, 128, 228, 236, 249, 251, 260, 279, 412, 417, 424, 488, 489.
Prokuratuuri töötajad — 40.
Puhkus — 18, 42, 49, 82, 151, 159—160, 168, 169, 170, 172, 177, 178, 188, 196—217, 224, 254, 255, 355, 361, 365, 367, 368, 369, 370, 409, 412, 450, 451, 464.
Põhimäärused — 12, 17, 101, 146, 161, 162, 166, 250, 311, 314, 317, 318, 320, 371, 411, 416, 423, 512.
Põhjuseta töölt puudumine — 82, 98, 99, 228, 354, 366, 443.
Põllumajanduse spetsialistid — 85, 235, 236, 545, 546.
Rahaliste ja kaubaliste väärtustega tegelevad töötajad — 81—82, 123—126.
Rahvakontroll — 101, 131.
Raudteetranspordi töötajad — 112—118.
Ravi- ja profülaktiline toitlustamine — 497, 498.
Reservtöölised — 249, 250.
Riiklik Töö ja Töötasu Komitee — 12.
Sanatooriumi- ja kuurordiravi — 403, 413, 449, 451, 463, 494—496.
Seltsimehelikud kohtud — 84, 98, 99, 101—109, 110, 111, 112, 117.
Soodustused — 42, 48, 71, 145, 152, 156, 168, 169, 170, 171, 244, 365.
Sotsiaalkindlustus — 449—521.
Sotsialistlik võistlus — 260.
Stipendium — 145, 149, 156—158, 170, 171, 254, 255.
Sugulaste koostöötamine — 33, 34.
Sõjaväeteenistus — 252—256.
Tagatised — 225, 244, 251, 252, 257, 280.
Tasendusmaksed — 131—134.
Tasuta ravi- ja profülaktiline toitlustamine — 497, 498.
Teaduslikud töötajad — 42, 44, 45.
Teataval tegevusalal tegutsemise õiguse äravõtmine — 38.
Tehnilised inspektorid — 310, 311, 312, 313, 314, 323, 407.
Tervistkahjustavate töötingimustega töö — 17, 148, 201, 204—211, 301, 302, 497, 498.
Tootmisõpetus — 160.
Trahv — 100, 106, 107.
Tsiviil-õhulaevastiku töötajad — 11.
Tuberkuloosihaiged — 32, 86, 451, 469, 481, 491.
Tulekahjud — 99.
Tunnistajatele kulude tasumine — 280—282.
Tõlkide tasustamine — 280, 281, 282.
Tööaeg — 18, 96—97, 167—168, 175—196, 204—207, 211, 217, 360, 367, 375, 383.
Töödistsipliin — 70, 78, 82, 91—118, 239, 243.
Tööettevõte — 30.
Töö ja Töötasu Komitee — vt. Riiklik Töö ja Töötasu Komitee.
Töökaitse — 301—350, 413.
Töökaitseinspektorid — 317—320.
Töökaitsekomisjon — 314—317.
Tööleping — 29, 75, 222, 224, 353, 354, 359, 364, 365, 366, 367, 368, 374, 376, 425.
Tööle võtmine — 29, 30, 31, 32, 35—38, 51, 94.

Töölis- ja maanoorte koolides õppijad — 167—169, 189.
Tööluus — vt. Põhjuseta töölt puudumine.
Töönormid — 12, 221, 226, 229, 248, 424.
Tööraamat — 30, 31, 53—69, 94, 151, 254.
Töö Rahvakomissariaat — 11.
Tööseisakud — 70, 71, 75, 223, 224, 237, 238, 241, 242, 243, 354, 359, 373, 424.
Töö sisekorra eeskirjad — 30, 91, 93—98.
Tööstaaž — 73, 99, 151, 196—197, 208, 346, 368, 425, 476, 477, 478, 479, 480, 545, 546.
Töötasu — 17, 70, 71, 150, 160, 161—167, 170, 171, 175, 186, 187, 196, 201, 214, 217, 221, 226—259, 280, 285, 291, 292, 353, 355, 360, 364, 365, 367, 375.
Töötülide läbivaatamine — 413, 423—445.
Valitavad töötajad — 32.
Vallandamine — 32, 43, 49, 69, 72, 74—87, 94, 98, 99, 102, 107, 116, 124, 152, 197, 201, 208, 222, 223, 242, 252, 254, 355, 360, 361, 366, 376, 403, 412, 413, 414, 424, 425, 427, 428, 429, 430, 432, 434, 437, 438, 441, 442, 443, 445.
Veterinaarala töötajad — 39, 42, 49.
Öötöö — 231, 375.
ÜAÜKN — 11.
Ühiskondlikud töökaitseinspektorid — vt. Töökaitseinspektorid.
Ületunnitöö — 176, 177, 189, 190, 191, 227, 231, 237, 354, 364, 367, 425, 435, 436.
Üleviimine — 69—73, 76, 85, 124, 216, 221, 239, 242, 243, 285, 290, 291, 366, 424, 425, 427, 428, 429, 430, 434, 443, 452, 500.
Ümberkvalifitseerumine — 160—165, 469.

SISUKORD

I. NÕUKOGUDE TÖÖSEADUSANDLUSE ÜLDSÄTTED

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Konstitutsioon (Põhiseadus) (Väljavõte) 7
VNFSV Tööseaduste Koodeksi kehtimapaneku kohta 10
Väljavõte Eesti NSV territooriumil kehtivast Tööseaduste Koodeksist 10
NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi liitmisest Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukoguga 11
«NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee põhimääruse» kinnitamisest 12
Väljavõte sotsialistliku riikliku tootmisettevõtte põhimäärusest . 17

II. KOLLEKTIIVLEPINGUD

Väljavõte «Ametiühingute käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimäärusest» 23
Kollektiivlepingute sõlmimisest ettevõtetes 23
Kollektiivlepingute registreerimise korrast, samuti ka informatsiooni andmisest nende sõlmimise ja täitmise kohta 24
ÜAÜKN juhend kollektiivlepingute registreerimise korrast, samuti ka nende sõlmimise ja täitmise kohta informatsiooni andmisest . 24

III. TÖÖLE VÕTMINE. ÜLEVIIMINE. VALLANDAMINE

1. **Tööle võtmine**

Väljavõte Tööseaduste Koodeksist 29
Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning asutuste tööliste ja teenistujate töösisekorra tüüpeeskirjad 30
Väljavõte Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimäärusest 31
Valitavatele partei- ja komsomolitöötajatele õiguse andmise kohta tagasipöördumiseks endisele või võrdsele tööle (ametikohale) pärast nende volituste lõppemist seoses valitavas organis oleku aja möödumisega 32
Väljavõte Eesti NSV Ministrite Nõukogu 14. oktoobri 1960. a. määrusest nr. 413 32
Töölt vallandamisest ja tööle võtmisest keeldumisest 32
Sugulusvahekorras olevate isikute koostöötamise keelust . . . 33
«Riiklikes asutustes ja ettevõtetes töötamise ajutiste eeskirjade» § 2 eranditest 33
VNFSV Rahvakomissaride Nõukogu 10. detsembri 1923. a. määruse «Riiklikes asutustes ja ettevõtetes töötamise ajutiste eeskirjade» § 2 eranditest» täiendamise kohta 34

«Riiklikes asutustes ja ettevõtetes töötamise ajutiste eeskirjade» § 2 eranditest 34
«Riiklikes asutustes ja ettevõtetes töötamise ajutiste eeskirjade» § 2 erandite» tühistamisest NSV Liidu RKN-i juures asuva NSV Liidu Hüdrometeoroloogia teenistuse töötajate suhtes 34
Invaliidide tööga kindlustamise parandamise kohta 35
Kutsealade ja ametikohtade loetelu kinnitamise kohta, millistele tuleb eelisjärjekorras tööle võtta invaliide 36
Väljavõte «Eesti NSV kriminaalkoodeksist» 38
Kohakaasluse korrapärastamisest 39
Teenistusalase kohakaasluse piiramise kohta 40
Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1960. a. 22. jaanuari määruse nr. 21 «Teenistusliku kohakaasluse piiramise kohta» täiendamisest . . 43
NSV Liidu valitsuse, samuti ka endise NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi otsuste muutmisest ja kehtetuks tunnistamisest seoses NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrustega 10. dets. 1959. a. nr. 1367 ja 9. juunist 1960. a. nr. 594 45
Kohakaasluse alusel töötamise piiramisest ametiühinguorganites ja ametiühingute kultuuri-, spordi- ning teistes asutustes ja organisatsioonides 46
Kohakaasluse alusel töötamise kord ametiühinguorganeis, ametiühingute kultuuri-, spordi- ning teistes asutustes ja organisatsioonides 47
Kantseleilis-bürokraatlike moonutuste likvideerimisest töötajate tööle vormistamisel ja kodanike elutarbeliste vajaduste rahuldamisel . . 51
Tööraamatute sisseseadmisest 53
Juhend tööraamatute pidamise korra kohta ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides 56
Tööraamatute plankide valmistamise ja laialisaatmise korra muutmisest 67
Puuduste kõrvaldamisest tööraamatute pidamisel vabariigi ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides 67

2. Üleviimine

Väljavõte Eesti NSV territooriumil kehtivast Tööseaduste Koodeksist 69
Väljavõte NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi 10. apr. 1930. a. määrusest «Teisele tööle üleviimisest» 70
Kvalifitseeritud tööliste tasustamise korrast nende üleviimisel teisele, vähemtasutavale tööle töö seisaku tõttu, samuti ka teiste tagatiste ja soodustuste andmise korrast, mis on kehtestatud tööliste sellele kategooriale 71
Teisele tööle üleviimise korrast seoses töövõime alanemisega . . 71
Pideva tööstaaži säilitamise korrast üleviimisel ühest ettevõttest (asutusest, organisatsioonist) teise 73
Endise töötasu säilitamisest naistele, kes seoses lapse imetamisega on üle viidud teisele tööle 73

3. Vallandamine

Väljavõte «Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimäärusest» 74
«Ametiühingu vabriku-, tehase- ja kohaliku komitee õiguste põhimääruse» punkt 10 kohaldamise korra kohta 74
Väljavõte Eesti NSV territooriumil kehtivast Tööseaduste Koodeksist 75

Käitis- ja kohalike komiteede kontrolli tugevdamisest tööseadusandluse täitmise üle töötajate vallandamisel 77
Tööseadusandluse rikkumise kohta tööliste ja teenistujate vallandamisel administratsiooni initsiatiivil 79
Vallandamisest ametiühingu nõudmisel 80
Vallandustoetusest kohakaasluse alusel töötavate isikute vallandamisel 81
Vallandustoetuse maksmisest ametiühingu töötajale, kes vabastati töölt ametiühinguorganisatsioonist seoses ametiühinguorganite valimistega 81
Väljavõte NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi 6. novembri 1930. a. määrusest «Rahaliste ja kaubaliste väärtustega tegelevate töötajate kohta» 81
Vallandamisest etteteatamise ebaseaduslikkusest, mis toimub üheaegselt puhkuse võimaldamisega 82
Tööliste ja teenistujate kohtuliku vastutuse tühistamisest omavolilise lahkumise eest ettevõttest või asutusest ning mõjuva põhjuseta töölt puudumise eest 82
Tööliste ja teenistujate vallandamise korrast seoses koosseisude koondamisega 83
Rasedate ja üksikemade vallandamine 83
Seltsimeheliku kohtu liikmete vallandamisest 84
Alaealiste vallandamine 84
Kohakaasluse alusel töötavate teenistujate vallandamine . . . 84
Väljavõte «Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimäärusest» 85
Agronoomide, zootehnikute ja muude põllumajanduse spetsialistide osatähtsuse suurendamise kohta kolhoosi- ja sovhoositootmise arendamises 85
Vallandamise kord. Väljavõte «Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning asutuste tööliste ja teenistujate töö sisekorra tüüpeeskirjadest» 86
Väljavõte Eesti NSV Ministrite Nõukogu 14. oktoobri 1960. a. määrusest nr. 413 86
Väljavõte NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi 13. sept. 1957. a. määrusest nr. 13 86

IV. TÖÖDISTSIPLIIN. MATERIAALNE VASTUTUS

1. Töödistsipliin

Väljavõte Eesti NSV territooriumil kehtivast Tööseaduste Koodeksist 91
NSV Liidu ja liiduvabariikide distsiplinaarseadusandluse alustest 91
Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning asutuste tööliste ja teenistujate töö sisekorra tüüpeeskirjad 93
Tööliste ja teenistujate kohtuliku vastutuse tühistamisest omavolilise lahkumise eest ettevõttest või asutusest ning mõjuva põhjuseta töölt puudumise eest 99
Asutuste ja majandusorganite administratiivaparaadi töötajate vastutusest ametihoonete ja -ruumide üldise ja tulekahjude eest kaitse ning ametidokumentide säilitamise eeskirjade rikkumise eest . . 99
Väljavõte NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu Partei- ja Riigikontrolli Komitee ning vastavate kohalike organite põhimäärusest 101
Seltsimehelike kohtute põhimäärus 101
Kohtute poolt asjade ja materjalide seltsimehelikele kohtutele arutamiseks andmise praktikast 109
NSV Liidu raudteetranspordi töötajate distsiplinaarmäärustik . . 112

2. Materiaalne vastutus

Väljavõte Eesti NSV territooriumil kehtivast Tööseaduste Koodeksist 118
Tööliste ja teenistujate materiaalsest vastutusest nende poolt tööandjaile tekitatud kahju eest 120
Töötajate materiaalsest vastutusest materjalide, toodete ja ettevõtte ning asutuse vara eest, mis on antud töötajaile kasutamiseks . . 122
Lepingute sõlmimise korrast töötajate materiaalse vastutuse kohta väärtuste puudujäägi eest 123
Muudatuste ja täienduste tegemise korrast nende töötajate ametikohtade loetelusse, kellega võib sõlmida täieliku materiaalse vastutuse lepinguid töötajale vastutavale hoiule või muuks otstarbeks antud väärtuste puudujäägi eest 125
Eesti NSV ministeeriumide ja keskasutuste süsteemide töötajate loetelu, kellega vastavalt NSV Liidu KTK ja RKN-i 1929. a. 12. juuni määrusega võib sõlmida kirjalikke lepinguid täieliku materiaalse vastutuse kohta neile vastutavale hoiule või muuks otstarbeks üleantud väärtuste puudujäägi eest 125
Täienduse tegemisest nende töötajate ametialade loetelusse, kellega võib sõlmida kirjalikke lepinguid täieliku materiaalse vastutuse kohta neile vastutavale hoiule või muuks otstarbeks antud väärtuste puudujäägi eest 124
Eesti NSV ettevõtete, ministeeriumide, keskasutuste ja Rahvamajanduse Nõukogu töötajate täiendavate ametikohtade loetelu, kellega vastavalt NSV Liidu KTK ja RKN-i 12. juuni 1929. a. määrusele võib sõlmida kirjalikke lepinguid täieliku materiaalse vastutuse kohta neile vastutavale hoiule või muuks otstarbeks antud väärtuste puudujäägi eest 126
Mõnedest kohtupraktika küsimustest tsiviilasjades tööliste ja teenistujate materiaalse vastutuse kohta nende poolt ettevõttele, asutusele või organisatsioonile tekitatud kahju eest 126
Eesti NSV kohtute poolt NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi 1961. a. 18. detsembri määruse nr. 10 «Mõnedest kohtupraktika küsimustest tsiviilasjus tööliste ja teenistujate varalise vastutuse kohta nende poolt ettevõttele, asutusele või organisatsioonile tekitatud kahju eest» täitmisest 129
NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu Partei ja Riigikontrolli Komitee ning vastavate kohapealsete organite poolt rahaliste tasendusmaksete määramise eeskirjad 131
Materiaalselt vastutavate töötajate poolt omaks võetud väikeste puudujääkide eest võlgnevuse sissenõudmise korra kohta . . 135

V. KAADRI ETTEVALMISTAMINE JA TÖÖLEPAIGUTAMINE

Üldharidusliku keskkooli lõpetanud noorte tööle rakendamisest tööstusse ja põllumajandusse 139
Noorukite tööga kindlustamise parandamise kohta 141
Kõrgemates õppeasutustes õppimise vormidest ja tähtaegadest ning üliõpilaste tootmistööst ja menetluspraktikast 143
NSV Liidu kõrgemate õppeasutuste üliõpilaste tootmistöö ja menetluspraktika põhimäärus 146
Kesk-eriõppeasutustes õppetöö vormidest ja tähtaegadest ning spetsialistide ettevalmistamise kvaliteedi parandamisest 154
Kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse õpilaste vastuvõtu parandamisest ning tööstusettevõtete, sovhooside ja kolhooside osavõtust õppeasutuste komplekteerimisest ning spetsialistide ettevalmistamisest oma ettevõtete jaoks 156

NSV Liidu kõrgematesse õppeasutustesse vastuvõtmise korra osalisest muutmisest 159
Keskkooliõpilaste töötasu kohta tootmisõpetuse perioodil, ettevõtete õpilaste ja tööliste töötasu kohta nende ümberkvalifitseerumise või teise kutseala õppimise ajal, samuti kvalifitseeritud tööliste ja inseneer-tehniliste töötajate töötasu kohta nende keskkooliõpilaste, ettevõtete õpilaste ja tööliste õpetamise eest 160
Põhimäärus keskkoolide IX—XI klassi õpilaste töötasu kohta nende õppuse perioodil tootmises ja kvalifitseeritud tööliste ja insenertehniliste töötajate töötasu kohta nende õpilaste õpetamise eest . 161
Põhimäärus ettevõtete õpilaste töötasu kohta nende õppuse perioodil ja tööliste töötasu kohta ümberkvalifitseerimise või teise kutseala õppimise ajal neis tööstusharudes ja üksikutes ettevõtetes (välja arvatud kivisõe- ja põlevkivikaevandused), kus töötasude korraldamine on läbi viidud 162
Põhimäärus tööstusettevõtete ja -organisatsioonide (välja arvatud kivisõe- ja põlevkivikaevandused), ehitus-, transpordi-, sideettevõtete kvalifitseeritud tööliste töötasu kohta ettevõtete ning organisatsioonide ja riiklike põllumajanduslike ettevõtete õpilaste õpetamise ja tööliste kvalifikatsiooni tõstmise või neile teise kutseala õpetamise eest 166
Lühendatud tööpäeva või lühendatud töönädala kehtestamisest isikutele, kes tootmistööd katkestamata edukalt õpivad töölis- ja maanoorte koolides — õhtustes (vahetusega töötavates, hooajalistes) ja mittestatsionaarsetes üldhariduslikes keskkoolides 167
Soodustuste andmise kohta isikutele, kes tootmistööd katkestamata õpivad töölis- ja maanoorte koolides — õhtustes (vahetustega töötavates hooajalistes) ja mittestatsionaarsetes üldhariduslikes keskkoolides 169
Täiendavast puhkusest isikutele, keda on lubatud eksternina kaheksaklassilise kooli eksamitele 169
Kõrgema õppeasutuse või tehnikumi lõpetanud ja tööle suunatud spetsialistide puhkusest 170
Soodustustest õhtuste ja mittestatsionaarsete kõrgemate õppeasutuste üliõpilastele ja kesk-eriõppeasutuste õpilastele 170
Kutsekooli lõpetanud ja tööle suunatud noorte tööliste puhkusest 172

VI. TÖÖ- JA PUHKEAEG

Väljavõte Eesti NSV territooriumil kehtivast Tööseaduste Koodeksist 175
7-tunnilisest tööpäevast 179
Normeerimata tööpäevaga töötajaist 179
Normeerimata tööpäevaga töötajate näidisnimekiri 180
Tööpäeva režiimist ministeeriumides, keskasutustes ja teistes nõukogude asutustes 183
Elukondlike vajaduste alal elanikkonda teenindavate ettevõtete ja asutuste töörežiimi korrastamise kohta 184
Sovhooside ja teiste riiklike põllumajanduslike ettevõtete tööliste tööaja režiimi kohta 185
Sovhooside ja teiste riiklike põllumajanduslike ettevõtete tööliste tööaja režiimist 187
Kehalise kasvatuse õpetajate puhkusest 188
Alaealiste puhkustest ja töötingimustest 188
Kuuetunnilise tööpäeva kehtestamisest 16- kuni 18-aastastele alaealistele 188
Ületunnitöödeks loa andmise korrast 189
Väljavõte ÜAÜKN-i sekretariaadi 13. juuni 1958. a. otsusest (Protokoll nr. 11, p. 8) 189

Töölisnoorte koolide õpilaste vabastamisest ületunnitöödest . . 189
Abinõudest ületunnitööde rakendamise korrastamiseks ettevõtetes ja ehitustel 189
Peale- ja mahalaadimisoperatsioonidest ja nendega seotud töödest transpordi alal väljaspool tööaega kahes või kolmes vahetuses, samuti mittetööpäevadel 191
Valvesolekust ettevõtetes ja asutustes 192
Väljavõte NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 26. juuni 1940. a. seadluse §-st 2 193
Iganädalaste puhkepäevade kasutamisest 193
Mittetööpäevad 194
1. jaanuari kuulutamisest mittetööpäevaks 194
9. mai kuulutamise kohta mittetööpäevaks 194
Rahvusvahelise naistepäeva 8. märtsi kuulutamise kohta NSV Liidus mittetööpäevaks 194
Puhkepäevadest, mis langevad pidupäevadele — 7. või 8. novembrile 195
Tööpäeva lühendamisest töölistele ja teenistujatele puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel 195
Tööpäeva lühendamisest töölistele ja teenistujatele puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel 195
Korralise ja lisapuhkuse eeskirjad 196
Abinõudest töödistsipliini korraldamiseks, riikliku sotsiaalkindlustuse praktika parendamiseks ja sel alal kuritarvituste vastu võitlemiseks 203
Tervistkahjustavate töötingimustega tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirja kinnitamisest, kus töötamine annab õiguse lisapuhkusele ja lühendatud tööpäevale 204
Tervistkahjustavate töötingimustega tootmisalade tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirja muutmisest ja täiendamisest, kus töötamine annab õiguse lisapuhkusele ja lühendatud tööpäevale . 204
Tervistkahjustavate töötingimustega tootmisalade tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirjast, kus töötamine annab õiguse lisapuhkusele ja lühendatud tööpäevale 205
Juhend «Tervistkahjustavate töötingimustega tootmisalade, tsehhide, kutsealade ja ametikohtade nimekirja, kus töötamine annab õiguse lisapuhkusele ja lühendatud tööpäevale» rakendamise kohta 206
Teadusliku uurimise, õppe- ja kultuurhariduslike asutiste töötajate puhkusest 212
Lisapuhkusest doonoritele 213
Lisapuhkused vabatahtlike tuletõrjesalkade liikmeile 214
Traktoristide-masinistide, traktoristide ja buldooserijuhtide lisapuhkuse kohta 214
Loominguliste puhkuste andmise korrast 215
Lisapuhkused pideva tööstaaži eest ettevõttes 216
Pideva tööstaaži, mis annab õiguse iga-aastasele kolmepäevasele lisapuhkusele, säilitamisest tööliste üleviimise korral alalisele tööle teistesse ettevõtetesse 216
Mittekoosseisulistele töötajatele puhkuste võimaldamise korrast . . 216
Ametiühingute, klubide, kultuurimajade ja -paleede ringide juhatajate puhkustest 217
Lapse toitmise vaheaegadest puhkepäeva- ja pidupäevaeelsetel päevadel 217

VII. PALK. TAGATISED JA KOMPENSATSIOONID

Väljavõte Eesti NSV territooriumil kehtivast Tööseaduste Koodeksist 221
Tööliste ja teenistujate minimaalse palgamäära tõstmise korra ning

elanikkonda vahetult teenindavate mõnede rahvamajandusharude töötajate töötasu tõstmise tähtaegade kohta 226
Töönormide täitmise kindlakstegemise korrast 226
Töötasu maksmise korrast ületunnitöö eest 227
Ületunnitöö kompenseerimise keelust vaba aja andmisega . . . 227
Laadimistöödel töötajate töötasu korrastamise kohta 228
Arstide ja keskmise meditsiinilise personali töö tasustamisest nende poolt ajutiselt äraolevate töötajate asendamisel 234
Sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete juhtivate töötajate ja spetsialistide, samuti sovhooside trustide juhtivate töötajate ja spetsialistide töö tasustamise kohta 235
Abinõud tööliste ja teenistujate töötasu korrastamiseks tööstuses, ehitustel, geoloogilistel uurimistöödel, transpordil ja sides ning riiklikes põllumajandusettevõtetes 237
Iga-aastastel mittetööpäevadel tehtava töö eest tasu maksmine . 237
Töötasu maksmise korrast seoses 16- kuni 18-aastastele alaealistele kuuetunnilise tööpäeva kehtestamisega 238
Töö tasustamise korrast ajutisel asendamisel 238
Töötasu maksmise korrast tööseisakute ja praagi puhul . . . 238
Eeskirjad mittetootvate ettevõtete töölistele ja ettevõtete ning asutuste teenistujatele tööseisakute ja praagi puhul tasu maksmise korra kohta 241
Kvalifitseeritud töölistele tasu maksmise korrast nende üleviimisel tööseisaku tõttu vähemtasutavale tööle, samuti sellele töötajate kategooriale kehtestatud muude tagatiste ja soodustuste andmise korrast 243
Korralise ja lisapuhkuse aja eest makstava keskmise töötasu arvutamise korrast 244
Keskmise töötasu arvutamisest puhkuse eest töötasu või kasutamata jäänud puhkuse eest kompensatsiooni maksmisel 244
Keskmise töötasu arvutamisest 246
Tööliste ja teenistujate keskmise päevase töötasu arvutamise korrast töötasu väljamaksmiseks puhkuse aja eest 247
Keskmise töötasu arvutamisest puhkuse päevade eest tasumiseks ja kasutamata puhkuse eest kompensatsiooni maksmiseks töötajatele, kes saavad preemiaid tööde täitmise eest uue tehnika alal . . . 247
Korralise puhkuse andmisest töölistele ja teenistujatele, kes viibivad õppekogunemistel või on mobiliseeritud Punaarmeesse . . 248
Töölistele töötasu maksmise korrast kuu esimese poole eest . . 248
Väljavõte «Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimäärusest» 248
Reservtööliste töö tasustamise tingimuste kinnitamisest tööstusettevõtetes 249
Tööstusettevõtetes reservtööliste töö tasustamise tingimused . . 249
Tööstusettevõtetes (välja arvatud tekstiil- ja polügraafiatööstuse ettevõtted) mitmel tööpingil töötavate tööliste töötasustamise põhimäärus 250
Töötasu säilitamisest riiklike ja ühiskondlike kohustuste täitmise ajaks 250
Üldise sõjaväeteenistuse kohustuse seaduse §-d 47 ja 48 . . . 256
Keskmise töötasu säilitamisest töölistele ja teenistujatele, kes on ametiühinguorganisatsioonide poolt eraldatud esindajatena pensionide määramise komisjonidesse ja arstliku tööekspertiisi komisjonidesse 257
Keskmisest töötasust ja töötasu maksmisest pooliku kuu eest . 257
Üleliidulise sotsialistliku võistluse tulemuste eest väljamakstavatest preemiatest 260
Abinõudest kindla korra loomiseks NSV Liidu rahvamajanduses töötavate juhtivate ja insener-tehniliste töötajate ning teenistujate premeerimisel 260

Premeerimise korra kohta leiutiste ja ratsionaliseerimisettepanekute juurutamisele kaasaaitamise eest 267
Ettevõtete majandusliku stimuleerimise süsteemi parandamise ja töötajate ainelise huvitatuse tõstmise kohta uue tehnika loomisel ja juurutamisel 268
Ehitajate materiaalse huvi tõstmise kohta tootmisvõimsuste ja ehitusobjektide tähtajalise ja ennetähtaegse ekspluatatsiooni andmise vastu 277
Väljavõte «Eesti NSV kriminaalprotsessi koodeksist» 280
Juhend tunnistajatele, kannatanutele, ekspertidele, tõlkidele ja manukatele juurdlus- või eeluurimisorganeisse ning kohtusse väljakutsumisega seotud kulude tasumise korra kohta 280

VIII. KOMANDEERIMISED. ÜLEVIIMISED TEISE PAIKKONDA

Väljavõte Eesti NSV territooriumil kehtivast Tööseaduste Koodeksist 285
NSV Liidu piirides ametialaste komandeeringute väljamaksmisest 285
NSV Liidu RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse «Tasu maksmisest teenistuslike komandeerimiste puhul NSV Liidu piires» kohaldamise korrast 288
Õhutranspordi kasutamise kohta ametialastes komandeeringutes . 289
Kongresside ja konverentside saadikutele päevaraha maksmise korrast ja ulatusest 290
Kompensatsioonidest ja tagatistest teise asukohta üleviimise, tööle võtmise ja suunamise puhul 290
NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 20. aprilli määruse nr. 423 «Montaaži- ja korraldustöödele komandeeritud töötajatele päevarahade asemel 50%-lise lisandi maksmise korra muutmisest» rakendamise juhendi kinnitamisest 293
NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 20. aprilli määruse nr. 423 «Montaaži- ja korraldustöödele komandeeritud töötajatele päevarahade asemel 50-protsendilise lisandi maksmise korra muutmisest» rakendamise juhend 293
50-protsendilise lisandi maksmise kohta päevarahade asemel tööprojekteerimise gruppide koosseisus ehitusobjektidele komandeeritud projekteerimis- ja uurimisorganisatsioonide töötajatele . . . 297
Noortele spetsialistidele, keda pärast õppeasutuse lõpetamist suunatakse tööle teise kohta piletite maksumuse tasumise kohta õhutranspordi kasutamisel 297

IX. TÖÖKAITSE

Väljavõte Eesti NSV territooriumil kehtivast Tööseaduste Koodeksist 301
Töölistele ja teenistujatele eririietuse, erijalatsite ja kaitsevahendite tasuta väljaandmise normidest 303
Juhend eririietuse, -jalatsite ja kaitsevahendite väljastamise, hoidmise ja kasutamise korra kohta 304
Väljavõte «Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimäärusest» 309
Tööliste eelnevast ja perioodilisest meditsiinilisest läbivaatusest . 310
Trahvide määramisest töökaitse ja ohutustehnika eeskirjade rikkumise eest 310
Väljavõte «Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimäärusest» 311
Väljavõte «Eesti NSV Kriminaalkoodeksist» 311
Ametiühingute nõukogu tehnilise inspektori põhimäärus . . . 311

Ametiühingu käitis- või kohaliku (tsehhi) komitee töökaitsekomisjoni põhimäärus 314
Ühiskondlike töökaitseinspektorite põhimäärus 317
Kolhoosi ühiskondliku töökaitseinspektori põhimäärus 318
Tootmisega seotud õnnetusjuhtumite juurdlemise ja arvelevõtmise põhimäärus 320
Muudatuste ja täienduste tegemise kohta töölistele ja teenistujatele seoses nende tööga tekitatud vigastuse või mõne muu tervisekahjustuse puhul ettevõtete, asutuste või organisatsioonide poolt kahju hüvitamise eeskirjades 326
Arstliku Tööekspertiisi Komisjonide (ATEK) poolt tööga seotud vigastuse või mõne muu tervisekahjustuse saanud tööliste ja teenistujate püsiva töövõimetuse astme kindlaksmääramise korra juhendi täiendamisest 328
NSV Liidu Ülemkohtu Pleenumi määrus nr. 16 23. okt. 1963. a. — Kahju hüvitamise hagide kohtupraktikast 328

X. NAISTE JA ALAEALISTE TÖÖKAITSE

Väljavõte Eesti NSV territooriumil kehtivast Tööseaduste Koodeksist 343
Raskuste kandmise ja teisaldamise piirnormid täisealistele naistele 343
Allmaatöödel naistööjõu asendamise abinõudest 344
Allmaatöödega seoses olevate ametialade loetelu, kus erandina lubatakse kasutada naiste tööjõudu 345
Ettevõtetes ja asutustes töötavate emade edasise abistamise abinõudest 345
Töötavate noorukite arstlikust läbivaatusest 346
Raskuste kandmise piirnormid alaealiste kohta 347
Madaldatud töönormide kehtestamise kohta masinaehitustööstuse ettevõtetes tööpingitöödel töötavatele noortöölistele 348
Väljavõte NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 13. detsembri 1956. a. seadlusest 348
Tootmisalade, elukutsete, erialade ja tööde loetelust, kus on keelatud kasutada alla 18 aasta vanuste isikute tööjõudu 348
Alaealiste töötingimustest 349
Alaealiste puhkusest ja töötingimustest 349
Kuuetunnilise tööpäeva kehtestamisest 16- kuni 18-aastastele alaealistele 349
Rasedate ja imetavate naiste ületunnitöödel ja öötöödel kasutamise keelust 350

XI. ERIKATEGOORIA TÖÖTAJATE TÖÖTINGIMUSTE ÕIGUSLIK REGULEERIMINE

Töötingimustest hooajatöödel 353
Hooajatööde nimekiri 356
NSV Liidu TööRK poolt 11. okt. 1932. a. kinnitatud hooajatööde nimekirja täiendamisest 358
Ajutiste tööliste ja teenistujate töötingimustest 359
1927. a. 14. jaanuari määruse «Ajutiste tööliste ja teenistujate töötingimustest» kohaldamise piiridest 362
Metsatööstuses ja metsamajanduses töötavate tööliste ja teenistujate töötingimustest 362
Metsatööstuse ja metsamajanduse töötajate tööaja kestusest ning puhkustest 367
Metsatööstuse ja metsamajanduse erialade loetelu, mis annab õiguse pikendatud puhkusele 369

Kodustöötajate tööjõu kasutamise korrast 370
Põhimäärus kodustöötajate tööjõu kasutamise korra kohta Eesti NSV kohaliku tööstuse ettevõtetes 371
Töötajate töötingimustest, kes töötavad lepingu alusel tööandja juures kodus (koduabilised) töödel tööandja ja tema perekonna isiklikuks teenindamiseks 373

XII. AMETIÜHINGUD

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm 381
Väljavõte Eesti NSV territooriumil kehtivast Tööseaduste Koodeksist 381
NSV Liidu Ametiühingute põhikiri 384
Ametiühingute vabariikliku, krai- ja oblastinõukogu põhimäärus . 406
Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimääruse kinnitamisest 410
Ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste põhimäärus . . 411
Ametiühingute käitis- ja kohalike (tsehhi) komiteede komisjonidest 415
Ametiühingu rühmaorganisaatori põhimäärus 416
Ametiühingute osavõtu laiendamise kohta tootmise, töö ja töötajate heaolu küsimuste lahendamisel riiklikes, plaani- ja majandusorganites 419

XIII. TÖÖTÜLIDE LÄBIVAATAMINE

Töötülide läbivaatamise korra põhimäärus 423
Töötajate kategooriate loetelu, kelle töötülid vallandamise, ametisse ennistamise, teisele tööle üleviimise ning distsiplinaarkaristuste määramise küsimuses ei kuulu läbivaatamisele töötülide komisjonides, vaid lahendatakse alluvuse korras kõrgemalseisvate organite poolt 430
Administratsiooni initsiatiivil ja ametiühingu käitis- või kohaliku komitee nõusolekul vallandatud isikute töötülide läbivaatamise korrast 432
Kohtupraktikast tsiviiltööasjades 433
Kohtupraktikast tööliste ja teenistujate tööle ennistamise asjades 439
Töötülide läbivaatamise korra põhimääruse p. 21 kohaldamisest 444
Kohtupraktikast ametiühingu käitis- või kohaliku komitee nõusolekuta vallandatud isikute tööle ennistamise asjades 444

XIV. SOTSIAALKINDLUSTUS

1. Sotsiaalkindlustuse toetused

Riikliku sotsiaalkindlustuse toetuste määramise ja väljamaksmise määrustik 449
Juhend ajutise töövõimetuse toetuse maksmiseks toiduaineid töötlevatest, säilitavatest ja kaubastavatest ettevõtetest töölt kõrvaldamise korral nakkushaiguse tõttu 481
Õnnetusjuhtumid, mis loetakse seotuks tööga 481
Kutsehaiguste loetelu 482
Juhend kutsehaiguste loetelu kasutamiseks 486
Preemiate arvestamisest töötasu hulka kindlustusmaksude võtmisel ja toetuste arvutamisel ajutise töövõimetuse korral 488
Haiguslehtede väljaandmise kord 489

Eriti kahjulikes tingimustes töötavate tööliste ja teenistujate tasuta ravi- ja profülaktilise toitlustamise kohta 497
Töölistele ja teenistujatele seoses nende tööga tekitatud vigastuse või mõne muu terviserikke puhul ettevõtete, asutuste või organisatsioonide poolt kahju heastamise eeskirjade kinnitamisest . . 498
Toetuste maksmisest ajateenijate laste pealt 510
Arstliku Tööekspertiisi Komisjonide (ATEK) põhimäärus . . . 512

2. Pensionid

Riiklike pensionide seadus 522
Pensionäride materiaalse huvitatuse tõstmise kohta tootmises töötamiseks 538
NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1964. aasta 20. juuli määruse nr. 622 «Kolhoosiesimeeste, -spetsialistide ja -mehhanisaatorite riiklikust pensionilisest kindlustusest ja sotsiaalkindlustusest» rakendamise korra juhend. 540
Kohtupraktikast tsiviilasjades liigselt väljamakstud riiklike pensionisummade sissenõudmise kohta. 547

ТРУДОВОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО
Сборник действующих нормативных актов
На эстонском языке

Издательство «Ээсти Раамат»
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

Toimetaja N. Koort

Tehniline toimetaja V. Kann

Korrektorid E. Bachverk ja Ö. Kajando

Ladumisele antud 29. XII 1965. Trükkimisele antud 1. IV 1966. Paber 60×90, 1/16. Trükipoo
naid 35,25. Arvestuspoognaid 36,68. Trükiarv 12 000. MB-04105. Tellimise nr. 9791. Hi
Heidemanni nim. trükikoda, Tartu, Ülikooli 17/19. I.
Trükipaber nr. 3 — Kohila Paberivabrik.

Hind rbl. 1.38.

1—10—2

Rbl. 1.38

A-27637

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00242609 8